LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10ᵉ)

MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931
1 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1483

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱԶԴԱԿԸ

Այն բոլոր աշխատանքներուն մէջ, որոնց ընդհանուր պատկերը պարզեցինք այս շաբթուան ընթացքին, մեծագոյն դերը կ'իյնայ միջին սերունդին եւ երիտասարդութեան:

Անցած է Թարթափումներու շրջանը: Գոնէ գաղութներու փրկութեան տեսակէտէն: Իսկ հառաչանքը դարման չէ բուն ցաւին:

Միջին սերունդը այլեւս պատճառ չունի սպասելու հեռաւոր սուրբերու կամ «երեւելի»ներու: Շատոնց հնչած է իր ժամը: Անցեալ մը կապուած է իր ետին, բեռ մը հոգ՝ շալակը: Եւ ունի աչքեր որ կրնան տեսնել: Դատել ու վճռել:

Անմիջապէս իր ետեւէն հասեր է արդէն սերունդ մը, հասակ նետած՝ տարականոն պայմաններու մէջ: Տարուբեր՝ չորս հոսանքի միջեւ, բայց ընդունակ՝ մտածումի եւ աշխատանքի:

Մէկդի դնելով գրական-գեղարուեստական տեսակէտը, ուր իւրաքանչիւրը ազատ է գտնելու իր գիծը, այդ սերունդին առջեւ կայ ճամբայ մը փոխադարձաբար ձեռք երկարելու եւ ասպարէզ նետուելու:

Ճշդում մը,— այսօրուան իրականութիւնը մեզի չի տար այն բոլոր ազատութիւնները եւ յարմարութիւնները որ յատուկ են վերջնապէս հայրենիքի տիրացած, ամրապինդ պետութեան մը կռթնած ազգերու:

Մեր կամքէն անկախ, զրկանքի ենթարկուած ենք բոլորս ալ, մեր անհատականութեան եւ նախասիրութեանց մէջ(խօսքը միշտ հանրային կեանքի մասին է): Մէկը միւսէն աւելի մարտիրոսացած երեւալու իրաւունք չունի:

Մեզի համար, ազնուապետական պերճանք է «ես այսպէ՛ս կ'ուզեմ, այսպէս ալ կ'ապրիմ»ը:

Այս ժողովուրդը ակնկալութիւններ ունի բոլորէս ալ: Տուած է եւ կը պահանջէ: Պիտի պահանջէ աւելին քան տուած է: Պիտի քամէ ու թօթուէ:

Այնպէս որ, ոչ միջին սերունդը, ոչ ալ նորը իրաւունք չունին մեկուսանալու հանրային կեանքէն, եւ փղոսկրէ աշտարակէ մը կամ Էյֆէլի կատարէն դիտելու աշխարհը:

Ուրիշ խնդիր, եթէ ամէն կապ կտրած ենք բազմութիւններուն հետ, ինչպէս ստուար մասը նախընթաց սերունդի մը: Եթէ մեր հոգեկան՝ սեփական յոյզերը վեր են ամէն բանէ:

×

Այս ճշդումէն յետոյ, քարոզի մը չափ տաղտկալի պիտի ըլլար թելադրութիւններ շարել:

Լայն ասպարէզ ունինք եւ աշխատանք՝ բոլորին համար: Կը բաւէ խանդավառուիլ այս կամ այն ճակատով: Այս կամ այն գործով:

Մնաց որ, գոնէ մեր ընկերներուն համար, կուսակցութիւնը ծրագրած է շարք մը առաջադրութիւններ: Մեզի կը մնայ ամփոփուիլ եւ գործել:

Անշուշտ իւրաքանչիւրէն կը պահանջուի գործ՝ համաձայն իր յարմարութեան եւ կարողութեան: Շատէն շատ, քիչէն՝ քիչ: Սակայն բացառութիւն կամ ապահարկութիւն, «զինուորութենէ» ազատութիւն՝ ոչ:

Նախորդ գրուածքներով, մենք փորձեցինք ցուցնել գլխաւոր արահետները: Թերեւս շատ մը հետքեր մոռցուած են կամ թերի ձեւակերպուած: Ուրիշ ճամբաներ ալ օրուան իրականութիւնը կը փռէ մեր աչքին առջեւ:

Ամէն պարագայի մէջ, աշխատանքի գլխաւոր դաշտը — իրական ռազմադաշտ մը — կը ներկայացնէ բուն իսկ երիտասարդութիւնը: Միասին առնելով նաեւ ապրիլեան սերունդը:

Զգիմանալով հանդերձ վճռական ցնցումներու, նորոգման, թարմութեան կը կարօտի մեր ամենօրեայ կեանքը: Ընենք՝ նորէն՝ գաղթահայ իրականութիւնը: Նետուի՛նք, խրինք եւ փորձենք ինչ որ կարելի է:

Եւ ինչ ձեռնարկ որ պիտի կատարենք, միշտ աչքի առջեւ ունենանք թէ հողէ, ջուրէ, օդէ զրկուած բազմութիւններու հետ է մեր գործը: Հետեւաբար՝ կը պահանջէ ոչ թէ սանձարձակ վազք եւ սաւառնաթեւ ճախրանք, այլ արծիւի սրատեսութիւն եւ յաճախ եզան համբերութիւն:

Իսկ այդ կամաւոր զոհողութիւնը՝ պարզապէս կարենալ պահելու համար ինչ որ մնացած է իբրեւ գաղթահայ զանգուած՝ եօթն անգամ եօթանասուն աշխարհի մէջ:

Բուն որբերու սերունդին համար, չունինք առանձին ըսելիք: Իրենց գլուխն ունենալով Զօմը, այդ հալածական այլ արիտղաքը գծեր են իրենց ճամբան, եւ մեզմէ կը սպասեն մէկ բան,— եթէ չպիտի կրնանք բարիք բերել իրենց, զգուշանանք նոր չարիքներ պատճառելէ: Աւելի կարճ — քար չգլորենք իրենց ճամբուն վրայ:

Իրենց կը մնայ, աւելի եւ աւելի խորանալով ու տարածուելով, դառնալ, միւս նոր սերունդին հետ, երիտասարդական ամուր ազդակ մը: Օղակ մը, շղթայ մը որ դիմանայ բոլոր հովերուն, մեր իրականութեան բոլոր ծովերուն եւ ցամաքներուն վրայ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

ՄԷՆԷՄԷՆԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս հաղորդեր էինք, Մէնէմէնի դէպքին հետեւանքով ձերբակալուածներէն առաջին խումբին (120 հոգի) դատավարութիւնը վերջացած է: Վճռին մանրամասնութիւնները տակաւին կը պակսին: Շէյխ Էսատ փրկուած է մահապատժէն իր յառաջացած տարիքին բերումով, որովհետեւ համաձայն Թրք. օրէնքին, 60էն վեր մահապատիժ չիտրամադրուիր: Ասոր առաջքն առնելու համար, Թուրք կառավարութիւնը որոշած է համապատասխան փոփոխութիւններ մտցնել պատժական օրէնքին մէջ:

Բ. խմբակը կը հարցաքննուի

Ընդհ. դատախազութիւնը սկսած է հարցաքննել երկրորդ խմբակին պատկանող ամբաստանեալները: Ասոնք 23 հոգի են. որոնց մէջ կը գտնուին նաեւ դէպքին միջոցին անփութութիւն ցոյց տուող Մէնէմէնի գայմագամն ու ոստիկան զօրքերու հրամանատարը: Հարցաքննութիւնը շատերկար տեւած է: Ընդհ. դատախազութիւնը առանց ասոր իր պահանջնագիրը կը պատրաստէ:

Նոր ձերբակալութիւններ

Գոնիայի մէջ Մէնէմէնի դէպքին հետ կապ ունենալու ամբաստանութեամբ, ութը հոգի ձերբակալուած են եւ Մէնէմէն ղրկուած: Ձերբակալուածները կը պատկանին «հալվէթ»ի աղանդին որուն ծայրագոյն պետը 150նոցներէն Զէյնէլապէտինն է: Ուրիշ անձեր ալ ոստիկանութեան կողմէ հարցաքննուած և ազատ թողուած են: Լուր առնուած է թէ Պօզքըրի մէջ ալ կարգ մը անձեր ձերբակալուած են:

∴ Մաղնիսայի հարցաքննիչ պաշտօնատան կողմէ ձերբակալման հրամանագիր մը ղրկուած ըլլալով, ձերբակալուած է Հայրէտտին անուն «մուէզզին» մը որ Ագսարայ կը բնակի եւ միեւնոյն ատեն կաղին կը ծախէ: Մուէզզինը Մէնէմէն ղրկուած է:

Համայնավարները Պոլսոյ մէջ

«Սօն փօսթա»յի տեղեկութեանց համաձայն, ոստիկանութիւնը համայնավարական խնդրին առթիւ նոր քննութիւններ կատարած եւ կարգ մը անձեր ձերբակալած է: Ձերբակալուածները երեք հոգի են, որոնք խիստ հսկողութեան տակ առնուած են: Ոստիկանական այս գործունէութեան պատճառը եղած է «Գըզըլ Իսթանպօլ» անուն թերթ մը որ գաղտնօրէն տպուած եւ թղթատարով հոս ու հոն ղրկուած է: Ձերբակալուած անձերուն անունները խիստ գաղտնի կը պահուին, անոնց յանցանքը դեռ հաստատուած չըլլալով:

Թուրքիա Համեւրոպայի մէջ

ԷՆԿԻՒՐԻ, 31 յունուար.— Համեւրոպայի ուսումնասիրական յանձնախումբին որոշման համաձայն, Թուրքիա հրաւիրուած է մասնակցելու Եւրոպայի Դաշնակցութեան աշխատանքներուն: Թուրքիա որոշած է ընդունիլ հրաւէրը եւ հաւանական է որ իր կողմէ ներկայացուցիչ նշանակէ արտաքին նախարարը Րիւշտի եւ կամ Փարիզի Թուրք դեսպանը Մինիր որ իբր Թուրքիոյ դեսպան քանի մը տարիներ ապրած է Զուիցերիա:

Դաշլիճը Խորհրդարանին առջեւ

Ֆրանսական դահլիճը ներկայացաւ Խորհրդարան ուրբաթ օր: Երեսփ. Ժողովին առջեւ, կառավարութեան յայտարարութիւնը կարդաց վարչապետը Պ. Փիէր Լավալ. իսկ Ծերակոյտին առջեւ դատական Նախարարը Լէոն Պէրար:

Կառավարական յայտարարութիւնը անդրադառնալէ յետոյ ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան, կրթութեան եւ աշխարհականացման վերաբերեալ հարցերու, ամենէն աւելի կանգ կ'առնէ տնտեսական տագնապին վրայ: Տագնապին դէմ կռուելու համար կառավարութիւնը պիտի ձգտի կայունացնել երկրագործական մեծ արտադրութեանց գիները, երկրագործներուն ապահովելու համար իրենց աշխատանքէն սպասուած արդար վարձատրութիւնը: Միւս կողմէ սերտօրէն պիտի գործակցի եւրոպական վերակազմութեան ճիգերուն:

Կառավարութեան համար, ներկայ տագնապը՝ նիւթականին չափ ունի նաեւ բարոյական պատճառներ.— Պատերազմէն վերջ, անկայունութեան շրջանը որ ճանչցանք, զարգացնելով շահադիտութեան եւ դիւրին վաստակի ճաշակը, երբեւան բերաւ բարոյականի թուլութիւն մը: Այդ տեղ ալ, վերականգնումի ճիգ մը կը պարտադրուի: Կառավարութիւնն ունի անոր գիտակցութիւնը եւ իր բոլոր կարելի միջոցներով, պիտի ձգտի անոր»:

Երեսփ. Ժողովին մէջ, կառավարական յայտարարութեան ընթերցումէն յետոյ, խօսք առին համայնավար պետը Քաշէն՝ որուն խօսքերը նման պարագաներու, արդէն գոց բրած են բոլոր երեսփոխանները..., ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը Փօլ Ֆօռ որ կծու քննադատութիւններ ուղղեց կառավարութեան, Ֆորժօ, որ թիւերու վրայ կռթնելով եզրակացուց թէ Լավալի դահլիճը չի կրնար ապրիլ: Խօսեցաւ նաեւ արմատականներու պետը Հէրիօ, արդարացնելու համար իր կուսակցութեան ընթացքը դահլիճներու կազմութեան առթիւ:

Վիճաբանութիւններէն յետոյ, կառավարութիւնը վստահութեան քուէ ստացաւ 258ի դէմ 312 ձայնով:

Պալքանեան խորհրդաժողովը

Պալքանեան Խորհրդաժողովի գործադիր կոմիտէն որ Սելանիկի մէջ պիտի գումարուէր ուրբաթ օր, իր նիստը յետաձգեց շաբաթ օրուան, պուլկար պատուիրակները ուշացած ըլլալով: Գործադիրը Պալքանեան Միութեան ապագային կապուած բազմաթիւ հարցեր ունի լուծելիք, որոնց շուրջ վիճաբանութիւնները պիտի կատարէ դռնփակ: Աշխատութեան ծրագիր մը արդէն մշակուած է եւ պիտի ներկայացուի Պալքանեան Խորհրդաժողովին, որ պիտի գումարուի Պոլսոյ մէջ, հոկտեմբերին: Ծրագրին մէջ նշանակուած են հետեւեալ հարցերը, որոնք կերպով մը, դուրս են, Պալքանեան շրջանակէն եւ կը մտնեն Համեւրոպայի սահմաններուն մէջ:

ա) Պալքանեան Միութեան յարաբերութիւնները Ազգերու Դաշնակցութեան հետ,

բ) Պալքանեան Միութեան յարաբերութիւնները եւրոպական դաշնակցութեան հետ, եթէ այս վերջինը կազմուելու ըլլայ:

գ) Պալքանեան Միութիւնը կրնա՞յ ազդեցութիւն բանեցնել պետութեանց ներքին կազմին վրայ,

դ) Միութեան անդամ պետութիւնները կրնա՞ն յետագային դուրս ելլել,

ե) Պալքանեան Միութեան անդամները կրնա՞ն նաեւ մասնակցիլ ուրիշ միջազգային խմբակցութեան մը եւ ի՞նչ պայմաններով:

զ) Միութեան անդամ պետութիւններու միջեւ ծագած վէճերու կարգադրութիւնը: Պալքանեան պետութիւնները պէ՞տք է որ դիւանագիտական հաւաքական ներկայացուցչութիւն մը ունենան:

է) Միութեան յատուկ պաշտօնական լեզուի մը նշանակում,

Այս կէտերը ցոյց կուտան արդէն թէ մտադրուած է կազմել Պալքանեան խմբակ մը ընդդէմ Եւրոպայի միացեալ մասին:

Պրիանի կողմէ առաջարկուած Եւրոպական Դաշնակցութեան կազմը ծառայած է Պալքանեան Միութեան ըմբռնումին, որուն կուսակիցները արդէն կը մտածեն անոր դիրքը ճշդել ընդդէմ Համեւրոպայի իսկ:

Նոր ձերբակալութիւններ Ռուսիոյ մէջ

Վարշաւիայէն տրուած լուրի մը համաձայն, Մոսկուայի մէջ ձերբակալուած են 220 ածուխի վաճառականներ, որոնք շահադիտութիւն կ'ընէին եւ ածուխ կը մթերէին:

Անոնց վաճառատան մէջ գտնուած ածուխները բռնագրաւուած են կառավարութեան կողմէ:

Եղերական եւ մանացու փախուստ մը

Պուքրէշէն կը հեռագրեն.— Տնիէսդէրի ռուսական եզերքէն լսուած հրացանաձգութեան վրայ, Շիփքանիի ռումանական շրջիկ պահակախումբ մը անցեալ գիշեր նշմարեց մէկը, որ կը փորձէր լողալով գետն անցնիլ եւ հասնիլ ռումանական ափը: Միւս եզերքէն բոլշեւիկ պահակները կրակ կը տեղացնէին մարդուն վրայ:

Հակառակ ծանրօրէն վիրաւոր ըլլալուն, մարդը յաջողեցաւ գետը կտրել: Հազիւ յաջողեցաւ յայտնել թէ կը կոչուի Զերպաքօֆ, անդամ Մոսկուայի Գեղարուեստից Ակադեմիոյ: Այս խօսքերէն յետոյ, կորսնցուց գիտակցութիւնն եւ երկու ժամ վերջ հոգին աւանդեց:

Մարմինը պիտի յանձնուի խորհրդ. իշխանութեանց: Զերպաքօֆ ականաւոր ռուս արձանագործ մըն է: Յայտնի չէ թէ ինչո՞ւ ուզած է փախիլ խորհրդային դրախտէն...

Սպանիոյ խռովութիւնները

Սպանիոյ համալսարանական շրջանակներու մէջ տարածուող գրգռութեանց հետեւանքով, Մատրիտի համալսարանին վարչական խորհուրդը որոշեց փակել համալսարանը:

Պարչելոնայի համալսարանի ուսանողները 48 ժամուան դասադուլ յայտարարեցին:

Ընտրութեանց մասին խօսելով Սպանիոյ վարչապետը յայտնեց թէ կառավարութիւնը երբեք չպիտի նպաստէ որեւէ կուսակցութեան եւ չէզոք պիտի մնայ ընտրութեանց մէջ՝ այնպէսոր որեւէ պատճառ չկայ որ կուսակցութիւնները ձեռնպահ մնան եւ հրաժարին ընտրութեանց մասնակցելէ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐԻՓԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԸ.— Կրիփի համաճարակը զոհեր կը խլէ զանազան երկիրներու մէջ: Անգլիոյ մէջ անցեալ շաբթուան ընթացքին մեռած են 242 անձեր, որոնց 47ը Լոնտոնի, 68ը Լիվըրփուլի մէջ՝ կրիփի հետեւանքով:

Համպուրկի մէջ, 24 ժամուան ընթացքին նոյն հիւանդութեամբ մեռած են 70 հոգի:

Աթէնքի մէջ, համաճարակը չէ մեղմացած, 28 մահեր արձանագրուած են, վենիզելոս որ նոյնպէս բռնուած է, վտանգէ զերծ կը մնայ:

Սպանիոյ մէջ համաճարակը կը շարունակէ նոյն սաստկութեամբ, 10էն 17 յունուար, Մատրիտի մէջ մեռած են 427 անձեր,

ՓՈԹՈՐԻԿ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՄԷՋ.— Էնկիւրիէն տրուած լուրի մը համաձայն, ձիւնի բուռն մրրիկ մը բռնած է ամբողջ Անատոլուն, ընդհատելով հեռագրական հաղորդակցութիւնները, Էնկիւրի-Սըվազ երկաթուղին դադրած է, ճամբան բանալու ղրկուած շոգեկառք մը պաշարուած մնաց ձիւնի տարափին տակ:

Ե՞ՐԲ ՅԱՅՏՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐՆԵԼ

Դիպվածի հետաքրքիր նյութեր
ընթերցողներ պատրաստվելիս
են ուղարկել մեզ իրենց գրությունները։

Մեր ուսումնական տարիներին, ուսուցիչներ «Ընկեր» բառի փոխարեն ասում էին «Ընկեր ուսուցիչ»։ Ես էլ ինձ ընկեր ուսուցիչ էի համարում։ Ինչպես ամեն ուսուցիչ, ես էլ ուզում էի, որ իմ աշակերտները լավ սովորեն, լավ վարվեն։ Ինչպես ամեն ուսուցիչ, ես էլ ուզում էի, որ իմ աշակերտները ինձ սիրեն։ Ինչպես ամեն ուսուցիչ, ես էլ ուզում էի, որ իմ աշակերտները ինձ հարգեն։

Ես ուզում էի, որ իմ աշակերտները ինձ սիրեն, ինձ հարգեն, որովհետև ես ուզում էի, որ նրանք ինձ հետ լավ սովորեն, լավ վարվեն։ Ես ուզում էի, որ նրանք ինձ հետ լավ սովորեն, լավ վարվեն, որովհետև ես ուզում էի, որ նրանք ինձ սիրեն, ինձ հարգեն։

Ես ուզում էի, որ նրանք

ՏԱՐԻ ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ

Մարդիկ ապրում են, աշխատում, ուրախանում, տխրում, ծնվում, մեռնում, ինչպես որ ամենուրեք։ Բայց մեր կյանքի մեջ կա մի բան, որ մեզ տարբերում է ուրիշներից։ Մենք ապրում ենք մի նոր կյանք, որ ստեղծել է մեր ժողովուրդը, մեր կուսակցությունը, մեր Խորհրդային կառավարությունը։ Մենք ապրում ենք մի նոր կյանք, որ ստեղծել է մեր ժողովուրդը, մեր կուսակցությունը, մեր Խորհրդային կառավարությունը։

ՋՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝

1.— փարիզի շրջակաները ամէն ուղղութեամբ հողաբաժիններ գնելու։

2.— Ամսավճարով տուսշինելու ամբողջութեամբ կամ մասամբ վճարուած հողամասերու վրայ:

3.— վիլլաներ, տուներ եւ բնակարաններ գնելու եւ վարձելու ։

4.— ցուներու եւ ամէն տեսակ fonds de commerceներու վրայ գրաւականով փոխառութիւն ստանալու:

5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմեցէք

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը 10—12 առաւօտները եւ 4—7 կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը 10—1: Հեռախօս Provence 87—32 եւ 82—48։

CORDONNERIE «AKAP»

Maison A. KAPIKIAN

17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89

Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ

Ջափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակարը միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն *Բոճէփ տը Շինի*։ Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհրդակցիլ, ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ:

Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ԾԱԽՈՒ Է

մեկնումի պատճառաւ, ԿՕՇԿԱԿԱՐԻ խանութ մը, երեք յարկաբաժինով, ջուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն ։

Պայլ՝ 3 տարի եւ վերանորոգելի։ Վարձք՝ տարեկան 2000 *ֆր.: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Մէրսըրի, 52 Րիւ Պէռնար տը Պուա*, (52 Rue Bernard du Bois), *Մարսէյլ։*

ՖԷՐՄԻՐՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ

33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական, ամուսնալուծմանեւ արկածներուդատեր: Կը կատարէ նաեւ թիւրալիզասիոնի, ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւնները։ Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառութիւն։ Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12։

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

20 ՖՐ. Columbia REGISTERED TRADE MARK 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէ ֆոներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Մարսէյլի Ազգ. կեդր. վարչութեան անդամ ողբացեալ Ղազար Չպուքեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Ազգ. կեդր. վարչութիւնը, ի յարգանս անոր յիշատակին՝ (Որ երեսուն տարիներէ ի վեր Մարսէյլի եկեղեցւոյ հոգաբարձութեանց եւ վարչութեանց մէջ իր գործունէութեամբ եւ նիւթական ու բարոյական օժանդակութեամբ միշտ օգտակար հանդիսացած է, մասնաւորաբար իր ծայրայեղ բարեպաշտութեամբ եկեղեցւոյ պայծառութեան հսկելով) կատարել կուտայ Պատարագ Ա. Յարութիւն Մատրան մէջ, այսօր կիրակի ժամը 11ին: .

Կը հրաւիրուին բարեպաշտ ժողովուրդն ու իր բարեկամները, յարգելու ողբացեալին յիշատակը։

(Կնիք)

Docteur ès-sciences occultes

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ

Կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (Կիրակի ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Ուրբ.է։ 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD *բակին խորը, Բ. յարկ. աջ կողմ.* MÉTROPIGALLE.

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro:Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար, Մասնաւոր գին Հայերու

EMPIRE Մուզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ԴՐԱՄԻ անմիջական փոխառութեան, ֆոն տը քոմէրսի, խանութի, տունի եւ հողերու վրայ: կը զեղչենք առեւտրական մուրհակներ: դիմել ժամը 9—12, Jupiter. 10 Rue N. D. de Lorette, Paris (9).

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմաչափութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնարուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9.12։*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներահիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ձեր՝ մամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռաթուառ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդացում. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.*

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ—ԲԺԻՇԿ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները։ Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկորէ ակռաներ։ Չափաւոր գին։ Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8, 3 Bld. Belleville, Métro Ménilmontant.

IMPRIMERIE - **MASSIS** -ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

FOIRE INTERNATIONALE DE LYON

2էն ՄԻՆՉԵՒ 15 ՄԱՐՏ 1931

Հայ առեւտրականներու ուշադրութեան

Լիոնի միջազգային Տօնավաճառը ամէն տարի Մարտի սկիզբէն, իր հոյակապ պալատին մէջ, կը ցուցադրէ մարդկային բազուկի եւ մտքի ստեղծագործութիւնները. Հասարակ կտաւէն մինչեւ թաւիշն ու մետաքսը, հում կաշիէն մինչեւ թանկագին մուշտակն ու նրբաճաշակներու ձեռնոցը, պարզ ժամացոյցէն մինչեւ յակինթն ու զմրուխտը, հեծելանիւէն մինչեւ շքեղ ինքնաշարժը։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՇԱԲԱԹԸ

10էն ՄԻՆՉԵՒ 15 ՄԱՐՏ 1931

Ճամբորդութեան եւ բնակութեան դիւրութիւններ։ Թղթակցութիւն ամէն լեզուով։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝

FOIRE DE LYON Service KARNIG

Rue Ménestrier, Lyon, (France)

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի(էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:

Տիադէումի (diathermie), (ուլթրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31-49

(կառ տիւ նօռի եւ կառ տը լ'էսդի մէջտեղը)

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԷԹՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

փարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայրկեան հեռու, հաղորդակցութեան բազմաթիւ եւ արագ միջոցներ, վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարաձգել, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կոյուղի պատրաստ, Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր Պ. GUERYի, 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 թիւ թրամուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը: ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի հայ թարգման մը պէտք եղած բացատրութիւնները տալու համար:

ՄԵՆՔ ՁԵԶ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹԵՆՔ

Ինչ որ ձեզ անհրաժեշտ է։ Դուք կրնաք ձեր բոլոր գնումները կատարել 650 յայտնի վաճառատուներէ, փոխարժէքը ԱՌԱՆՑ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԵԱՄԲ ՎՃԱՐԵԼու եւ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔՆԵՐՈՎ: Կանանց եւ արանց պատրաստ կամ չափու վրայ հագուստներ, մետաքսեղէններ, գլխարկներ, սպիտակեղէններ, ամաններ, ուտեստեղէններ, կահ կարասի, T.S.F., *ֆոնոկրաֆ, ատամնաշարերու նորոգութիւն, եւն.։ Ինչո՞ւ ծանրաբեռնել ձեր պիւտճէն, երբ կարելի է ձեր գնումներու փոխարժէքը վճարել 6—12 ամսուան ընթացքին։ Դիմել՝ ժամը 9—12,* Jupiter, 10 Rue N. D. de Lorette, Tél. Trud. 52—70, 52—71.

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՁԵՌՆՏՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ

PHARMACIE «GAGNE-PETIT»

6 Rue de Belleville, մէթրօ՝ *Պէլվիլ*

Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ կէս գիշեր

Հայ յարգելի յաճախորդներու դիւրութեան համար տրամադրած ենք հայ փորձառու դեղագործ մը որ կը գտնուի դեղարանին առաջին յարկը, դեղագիրներու սպասարկութեան ճիւղին մէջ։

ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ ԴԵՂԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,

Սոյն կտրօնով ներկայացնողներու հարիւրին 5 զեղչ ի բացառեալ հանքային ջուրերը եւ spécialitéները

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տ'օրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներ կը խնամեն ամէն տեսակ հիւանդներ եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտ [illegible] ... եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Բժ. [illegible] ... Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

[illegible]

TAILOR

Georges Cherbetian

Métro Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE - PARIS

ԱՐԻՒՆԱՄԱՔՐԻՉ «AVRANINE»

նախապէս փեթրօպուրկ, կօլօկօլնայեա 11, հիմնուած 1893ին ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱԼՍԱՄ (անվնաս բոյս), որ կը մաքրէ արիւնը [illegible] կար միքրոպներէ եւ վարակումներէ։ Պալսամը առաջին անգամ [illegible] լէ վերջ հիւանդին ցաւերը կը սաստկանան, բայց 3—5 օր վերջ հիւանդը կը սկսի ապաքինիլ եւ մէկ ամիսէն ախորժակը կը բացուի, [illegible] մոքսին եւ աղիքներուն ցաւերը կը դադրին, ջղային դրութիւն եւ սեռական կարողութիւնը կը վերականգնի։ Պալսամը [illegible] բուժէ ֆրանկախտը՝ իր բոլոր աստիճաններուն մէջ, ողնածուծի [illegible] ւանդութ. լիւփիւսը, յառաջացած կաթուածը, պսորիազիսը, էգզէմա, քանսէրը, մօրուքի վէրքերը, լուսնոտութիւնը, ոսկրախտը, կարմրախտը եւ իրենց բոլոր հետեւանքները։ Եւր. ցուցահանդ. ոսկի մետալ։ Պահանջել գրքոյկները փոստի համար՝ 2 ֆրանք։

Գլխաւոր պահեստ՝ AVRAKHOFF

6 Rue Maublanc, Paris (15), Métro Vaugirard

կը ծախուի բոլոր դեղարաններուն մէջ:

ԲՈՒԺԱՐԱՆ TURBIGO 19 rue Turbigo, Métro Etienne Mar[cel]

Ներքին, կանանց, երախաներու, կոկորդի, քթի, ականջի, մորթի [հիւան]դութիւններ, ֆրանկախտ, ջերմամիզութիւն, անդրմանիշակագոյն [ճառա]գայթներ, Rayons X: *Ատամնաբուժարան՝ ակռաներ դարմանել եւ [...] ատամնաշարերու շինութ. քուրոններ 100 ֆրանքէն. սպիտակ ատամներ [...] 60 ֆրանքէն։ Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—8.*

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կարգ մը հիւանդներ իրենց աշխատելու կարողութիւնը կորսնցուցած են արեան անմաքրութեամբ եւ թունաւորումով: Արեան թայները [...] կը փճանան, եթէ գործածէք Kalenitchenkoի Kalefluide *որ կը պարունակէ բուժիչ եւ զօրացուցիչ վիթամիններ, եւ կը վերականգնէ [...] ջութիւնը, ուժը եւ աշխատելու ընդունակութիւնը, հիւանդը [...] ւի կեանքի քաղցրութիւններէն, ինչպէս երիտասարդ եւ առողջ մ[արդ]։ Բացատրութիւնները կը ղրկուին ձրի։ Դիմել՝* Ste. «Kalefluid Kalenitchenko» 49 Rue Balagny, Bureau 21, Paris (17).

ԳՈՐԾԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ A. G. A. F. A. R.

110 Bld. Arago. Paris (14), Métro Deufert - Rochereau

Tél. Odéon 16—18, ընդունելութիւն ամէն օր, 2-7, բացի Եբ. օր[եր]

Իրաւաբանական եւ ապահովգ. ամէն տեսակ գործողութիւններ. Նոր եւ [...] ծածուած ինքնաշարժերու գնում եւ վաճառում, կանխիկ եւ ապառիկ.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՍ[...])

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96—[...]

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր ամենալաւ պայմաններով

*ՓՈՂՈՑ ԻԱՐԿԱԾ*ներումասնագիտութիւն, առանցկանխավճա[ր]

ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30։

Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud

Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q Թրամուէյ 5 եւ 26

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճ[եր]

Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ	12.75,	Բ.Գ. տեսակ աւելի[...]
» Սանթոս Good Ա. »	14.25	» » » »
» Santos supérieur »	18	» » » »
» » Domincul	20	
» » Caracoli	22	
Քաֆէ Mocca Hodeldan	24	իսկականը եւ ոչ թէ կեղ[ծ]
» Godlup	25	
» Ceylan	28	
» Margajid	31	

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները [...] տարբերին համաձայն իրենց տեսակին: Զգուշացէ՛ք ա[...] սուրճերէն: Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմե[լ]ու համար սուրճի տեսակներու մասին։

ՀԱՍՑԷ՝ **"CAFÉ SULTAN"**

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—[...]

ՃԱՇԱՐԱՆ ԳԱՌԼՕ

34 Rue St. Lazare, PARIS

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ՝ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԱՆԱՐ[...] ԿԱՐԱԳՈՎ.

ԱՆՈՒԱՆԻ ԵՆ ԻՐ ՊԱՏՐԱՍՏԱԾ ՄԱԾՈՒՆԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇ[Ե]ՂԷՆՆԵՐԸ։

ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐԱՐԱՏ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-[...]

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար [...] խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիսթէ[մ] գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ։

Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճաշակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ:

Կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է։

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC

Métro: Couronnes ou Parmentier

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 276.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
3
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931

3 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1484 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"Ի ԳԻՆ ԱՄԷՆ ԲԱՆԻ"

Անցեալ օր, դիտել տուինք թէ թուրք մամուլը կը շարունակէ ողբալ երկրին տնտեսական կացութեան վրայ: Թէեւ ոչ այնքան համարձակ որքան Ֆէթհի պէյի փառքի օրերուն, որոնք շատ կարճ տեւեցին:

Յունուար 26ին, Մ. Քեմալ անձամբ նախագահեց գահլիճի նիստին, ուր քննութեան ենթարկուած էր Նոր Նախահաշիւը: Այդ արտակարգ ժողովին մէջ, որոշուեցաւ կրճատել պետական նախահաշիւը, 222 միլիոնէն իջեցնելով 185 միլիոնի: Կը նշանակէ 37 միլիոնի խնայողութիւն մը:

Քէմալականութեան Նախահաշիւը սրբթաց վերելք մը ունեցաւ վերջին տարիներու ընթացքին: Մօտ 180 միլիոնէն, 1928-29ին բարձրացած էր 207 միլիոնի: Յետոյ բարձրացաւ մինչեւ 230 միլիոնի, եւ հիմա կը կրէ մկրատի լայն հարուած մը:

Անցեալ տարուան Նախահաշիւը իրականին մէջ ունէր 50 միլիոնի բաց մը, բայց կառավարութիւնը խոստովանեցաւ միայն 25 միլիոնը: Առանց այդ խոստովանութեան ալ, Թուրքիոյ գործերուն իրազեկ անձեր գիտեն թէ բոլոր նախահաշիւներն ալ կեղծ են: Հաւասարակշռուած՝ միայն թուղթի վրայ:

Անցեալ տարի, Հանրային Պարտքի տոկոսներուն վճարման անկարողութիւնը երեւան հանեց շատ աւելի խոր վէրքեր, որոնք ամբողջովին հրապարակ չհանուեցան (Ռիսթի եւ Տոքթ. Միլլէրի տեղեկագիրները):

Անկէ ի վեր, օտարներուն դէմ սպառնալիքներ տեղալով հանդերձ, թուրք թերթերը կը շարունակեն իրողութիւններով եւ թուանշաններով ապացուցանել թէ Թուրքիան կը գալարուի ծանր տագնապի մը տակ, թէ ելմտական-սեղանաւորական և թէ տնտեսական տեսակէտով:

Յիշենք ամենավերջինը.— Պոլսոյ ֆրանսաբարբառ թուրք «Լա Թիւրքի Լիպերալ»ի յայտնութիւնները:

Թուրք տնտեսական ... կը շեշտէր:

— «Թէեւ այս տարուան նախահաշիւը ... միլիոն գեղչուած է, բայց եւ այնպէս ելքի բաժնին մէջ նախատեսուած 190 200 միլիոն ոսկիի գումարն ալ հարկատուներու կարողութենէն վեր է: Դրամական տագնապը, որ հետզհետէ կ'աւելնայ, այսօր իր գագաթնակէտին հասած է»:

Ճէվատ Ռեֆաթ բացատրելով թէ Թուրքիոյ մէջ շրջաբերութեան հանուած թղթադրամին գումարը 150 միլիոն ոսկի է, կը զարմանայ որ մարդիկ արհեստական միջոցներու կը դիմեն, ելմտացոյցը հաւասարակշռելու համար:

— «Միւս կողմէ, դրամատուները ամէն տեսակ վարկ դադրեցուցած ըլլալով, երկրին տնտեսական եւ առեւտրական շարժումը ջլատուած կը մնայ»:

Եզրակացութիւն, 1.— Նախահաշիւը պէտք չէ աւելի ըլլայ շրջաբերութեան հանուած 150 միլիոն ոսկի գումարէն:

2.— «Մուտքի բաժնին մէջ արձանագրուած գումարները կարենալ իրականացնելու համար, Ի ԳԻՆ ԱՄԷՆ ԲԱՆԻ պէտք է օտար դրամ մտցնենք երկրին մէջ եւ աշխատինք հրապարակներ ապահովել մեր արտադրութիւններուն համար»:

3.— Պէտք է զեղչենք ծախքերու բաժինը, բարձր պաշտօնատարներու առատաձեռն թոշակները, զգուշանանք շռայլութիւններէ եւայլն. որպէսզի կարելի ըլլայ «գոնէ մասամբ թեթեւցնել խեղճ հարկատուներու ծանր բեռը»:

Մասնակի պատկերն է այս խոր եւ լայնաբերան պալարի մը, որ անդադար կը կրծէ Թուրքիոյ կենսական երակները:

Ին-Էօնիւները եւ Սաքարիաները այլ եւս ուժ չունին ծածկելու այս վէրքը, կամ հանգստացնելու ժողովուրդը: Նոյն իսկ Անատոլուի գիւղացին, որ իբրեւ թէ անդրանկութեան շնորհները կը վայելէ քէմալականութեան մէջ:

Եւ ահա քաղաքէ քաղաք մաշ կուգայ Մ. Քէմալ, իր աչքերով տեսնելու եւ իր ականջներով լսելու համար բոլոր տրտունջները: «Կազի»ն արդէն լրացուց Սեւ ծովու շրջանը, եւ հիմա պիտի անցնի դէպի հարաւ-արեւելեան Անատոլու, անձամբ հսկելէ յետոյ Մէնէմէնի 37 կախաղաններուն գործադրութեան:

Խնդիր է թէ Անատոլուի քաղաքացին կամ գիւղացին պիտի համարձակի՞ն սրտաբաց խոստովանիլ ամէն բան, երբ խեղդկապը կը գործէ Իզմիրի շրջանին մէջ, յարակից բոլոր սարսափներով:

Քէմալականութիւնն ալ, ինչպէս նախընթաց բոլոր կառավարութիւնները, կանգնած է երկսայրի սուրի մը առջեւ,— կա՛մ պիտի շարունակէ այս ճամբան, ինքն իր մէջ ամփոփուելով, անխնայ կեղեքելով, եղած-չեղած հարստութիւններ եւ կոպուտներ մսխելով եւ երկրին կենսական երակները քամելով:

Եւ կամ, ինչպէս Համիտն ու Իթթիհատը, ափ պիտի առնէ օտար դուռներու առջեւ, փոխ դրամ գտնելու համար:

Ուրիշ խօսքով, գրաւի կամ սակարկութեան պիտի դնէ իր անկախութիւնը:

Այդ վախը ունին արդէն: Շատեր կան որ կը խոստովանին թէ երբ դուռները բանան օտար դրամագլուխին առջեւ, ետեւէն պիտի գան բանակները, ոչնչացնելով «Լօզանի ոգին»:

Բայց նոյնքան ուղղափառ օրկան մըն է որ կ'աղաղակէ, մինչեւ իսկ ֆրանսերէն լեզուով.

— «Ի ԳԻՆ ԱՄԷՆ ԲԱՆԻ, պէտք է օտար դրամ մտցնենք երկրին մէջ»:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սաղիմական գործերուն անգլիական միջամտութեան առթիւ, մատնանշելով կեդրոնական իշխանութեան մը անհրաժեշտութիւնն ու պակասը, «Նոր Օր» կը խորհրդածէ. (29 յունուար).

— «Վտանգը նախատեսել, զայն կանխելու միջոցներ ունենալ եւ զբաղիլ բիւզանդական վէճերով, կը նշանակէ մեր գոյութեան մասին սխալ գաղափար ունենալ:

Ընդունինք որ պզտիկ ազգ ենք, աւելի քան եսամոլ ու շահախնդիր: Այս ալ մեր անսրբագրելի թերութիւնը, դարերէ ի վեր նոյնացած մեր էութեան հետ:

Այս տողերը գրելով կ'ընդվզինք մենք մեզի դէմ ալ: Մէկ խօսքով, կ'ուտենք ինքզինքնիս, տեսնելով որ հրաշքը չի գործուիր հալաքական ձիգով մը:

Եւ այսպէս կեդրոնական մարմնի մը պակասը, պառակտումները, ճակատ յարդարումները օր մը մեզ պիտի դարձնեն քամիներու ենթակայ բոշաներ, անդեկ ու անհովիւ բազմութիւն, անկարող ինքզինքը խնամելու եւ իր մասին մտածելու:

Ազգը՝ փաստօրէն կորսնցուց Երուսաղէմի վրայ ունեցած իրաւունքները, որովհետեւ ազգը ներկայացնող մարմին չկար: ... պիտի կորսնցնէ ազգը, թերեւս ինքզինքը կառավարելու իրաւունքն ալ, եթէ երբեք կառավարող մարմին մը չունենայ:

Սթափումը պիտի գայ օր մը, ե՞րբ՝ չենք գիտեր, բայց պիտի գայ այն ատեն, երբ կառավարուելիք բազմութիւն չպիտի մնայ եւ պատմութիւնը պիտի գրէ թէ եւրոպական պողոտաներու վրայ՝ ջարդերէ եւ հալածանքներէ չընկճուած ազգ մը ինքնասպան եղաւ, ինքզինքը չհասկնալուն համար»:

ՌՈՒՍ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Գրեր էինք թէ Մոսկուայի ռուս Մետրոպոլիտը պաշտօնազուրկ յայտարարած է Փարիզի Մետրոպոլիտը: Ասոր հետեւանքով, Փարիզի ռուս կղերական դասը արտակարգ ժողով մը ունեցաւ, ուր կարդացուեցաւ Մոսկուայի Մետրոպոլիտին ուքազը որ Ռուսիոյ եւ արտասահմանի օրթոտոքս եկեղեցիներուն միջեւ խզում կը յայտարարէր, հրաժարեցնելով Փարիզի Մետրոպոլիտը:

Փարիզի Ռուսերը չափազանց յուզուած են այս դէպքէն, որ անակնկալ մը ըլլալու չէր և եր կար ատենէ ի վեր արդէն, սպասելու էին նման քայլի մը:

Ժողովը որոշեց որ Փարիզի ռուս եպիսկոպոսը պիտի հրատարակէ կարճ յայտարարութիւն մը թէ թէեւ ուքազը կուգայ ռուս եկեղեցիի կեդրոնէն, սակայն չի կրնար գործադրելի ըլլալ, քանի որ ան «կախուած ունի բոլշեւիկեան անաստուած կառավարութենէ»:

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ

Սօն Փոստայի Էնկիւրիի թղթակիցը հետեւեալ լուրը հաղորդած է իր թերթին.— Բանկալթիի մէջ, Հայոց գերեզմանատուն կոչուած լքեալ վայրը, թաղապետական նոր օրէնքին համաձայն թաղապետութեան փոխանցուած է:»

Երկար ատենէ ի վեր թուրքերը կը հետապնդէին այս նպատակը: Չենք գիտեր սակայն թէ տրուած լուրը որքա՛ն ստոյգ է: Սակայն, զարմանալու ոչինչ կայ: Այնքան ուղտեր վերջ, կրնան այս մժղուկն ալ կուլ տալ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Մահապատիժն կ'ազատի՝ մեռնելով

Մէնէմէնի դէպքերուն մէջ գլխաւոր ամբաստանեալ եւ Նախշիպէնտ աղանդին պետ Շէյխ Էսատ որ արդէն 90նոց էր եւ փառաողջ, աւելի տկարացեր էր բանտարկութեան ընթացքին, մեռաւ շաբաթ առտու, արշալոյսին, անմիջապէս որ իրեն հաղորդուեցաւ մահուան պատիժի վճիռը, որ ուրիշներու կարգին իրեն դէմ եւս տրուած էր: Մահապարտներէն 5 հոգի իրենց յառաջացած տարիքին բերումով, կը փրկուին մահապատժի ենթարկուելէ քանի որ ըստ թրքական օրէնքի, 60էն վեր՝ մահապատիժ չի գործադրուիր եւ պատիժը կը փոխուի ցկեանս բանտարկութեան:

Շէյխ Էսատի զաւակը՝ Ալի տակաւին 60ը չէ լրացուցած եւ հետեւաբար իր դէմ տրուած մահավճիռը պիտի գործադրուի: Մուսթաֆա Քէմալէն խնդրեց որ իրեն թոյլ տայ ներկայ գտնուելու հօրը թաղման:

Երբ Էսատի հաղորդուեցաւ մահավճիռը, գրելու վրայ էր իր խոստովանութիւնները, որոնցմով կը յայտնուի իր մեղսակցութիւնը շարժման մէջ: «Աքշամ»կը գրէ թէ Շէյխէսատի կը խոստովանի նաեւ իր յարաբերութիւնները գնդ. Լօրէնսի հետ:

Մահուան դատապարտուած ուրիշ մը եւս մեռաւ սրտի կաթուածէ:

«Փօփիւլէռ» լուրը տալով մէկտեղ կը խորհրդածէ.— Շէյխ Էսատի մահուան պարագաները վրդովեցուցիչ են: Այս ուշացած «խոստովանութիւնները» զորս կը գրէր, այն պահուն իսկ երբ մահը կը հարուածէ զինք, կասկածելի են: Արդեօ՞ք զայն չե՞ն սպաննած, բռնի խլելէ յետոյ խոստովանութիւններ, *որոնք թոյլ տան աւելի սաստկացնելու սարսափի վարչաձեւը...»*

Այսօր կը գործադրուի վճիռը

Մէնէմէնի պատերազմական ... Ազգ. ժողովի դիւանին, և խորհրդարանի դատական յանձնախումբը քննելէ վերջ թղթածրարը, վճիռները ենթարկուեցան Ազգ. ժողովի վաւերացման:

Մահուան վճիռները պիտի գործադրուին երեքշաբթի առտու: 37 անձեր դատապարտուած են մահուան: 5ը ասոնց ինչպէս գիտենք, շնորհի... կ'արժանանան, բանտին մէջ սպասելով մահուան, իրենց յառաջացած տարիքին բերումով: Իսկ տրուած պատիժներուն շուրջ, ստոյգ մանրամասնութիւնները կը պակսին, նոյնիսկ Պոլսական թերթերուն մէջ:

Քէմալ Իզմիրի մէջ

Մուսթաֆա Քէմալ այցելեց Իզմիրի դրամատուններն ու առեւտրական հաստատութիւնները:

Իզմիրի Առեւտրական Սենեակին քարտուղարը յայտնեց իրեն թէ թէեւ քաղաքը աւերակ դարձած է ու օտարականներն ալ հեռացած, հակառակ նաեւ երաշտին, արտածումները որոնք 1928ին 38 միլիոն էին, բարձրացած են 99 միլիոնի 1929ին:

Առեւտր. Սենեակը Քէմալի ներկայացուց տեղեկագիր մը, որ խոստացաւ գոհացում տալ պահանջներուն եւ խորհուրդ տուաւ ուժ տալ համագործակցական ձեռնարկներուն:

Թուրք մամուլը եւ գնդ. Լօրէնս

Մէնէմէնի դէպքին առթիւ, թուրք մամուլին կողմէ Անգլիոյ եւ մասնաւորաբար գնդ. Լօրէնսի հանդէպ եղած ակնարկութիւններու մասին, «Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը գրէ.— Հիմա որ Մէնէմէնի պատերազմական ատեանը տուաւ իր վճիռը, ատենն եկած է քննելու նաեւ թուրք մամուլի մէջ երեւցած ծիծաղելի պատմութիւնները՝ գնդ. Լօրէնսի գործունէութեան մասին:

Պոլսական բազմաթիւ թերթեր, բացէ ի բաց ակնարկութիւններ ըրին թէ Մէնէմէնի խռովութիւնները պատրաստուած են գնդ. Լօրէնսի գործակալներուն կողմէ:

Այս կոպիտ զրպարտութիւններուն միակ պատճառն այն է թէ Շէյխ Էսատ գրաւոր յայտարարութեան մը մէջ կը խօսի գնդ. Լօրէնսի հետ իր յարաբերութեանց մասին, եւ յետոյ Մէնէմէնի դատապարտեալներէն շատերը յայտարարեր էին թէ կը սպասէին որ անգլ. նաւատորմը օգնէ իրենց:

Թղթակիցը սալէ յետոյ այս տեղեկութիւնները կ'աւելցնէ. — Շիտակ է թէ Թուրքիոյ անգլ. ներկայացուցիչները վարժուած են Լօրէնսեան այս պատմութիւններուն, սակայն անուրանալի է թէ անգլեւթուրք յարաբերութիւնները պիտի վտանգուին այս յարատեւ եւ դիտումնաւոր խեղաթիւրութեամբ մղըուած պայքարին հետեւանքով:

Օտարականները Թուրքիոյ մէջ

Թուրք թերթերը կը յայտնեն թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ վիճակը այն օտարականներուն, որոնք Թուրքիա պիտի բնակին 1931ի օգոստոսէն յետոյ, քանի որ այդ թուականին, վերջ կը գտնէ Լօզանի դաշնագրով նշանակուած 7 տարուան շրջանը, որ Թուրքիա բնակող օտարականներուն կուտար կարգ մը առանձնաշնորհներ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ՄԷՆԷՄԷՆԻ ԴԱՏԻՆ ՄԷՋ ԱՆՊԱՐՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾՆԵՐ

Մէնէմէնի դէպքին 122 ամբաստանեալներէն 17ը նախապէս առանց դատուելու ազատ թողուած էին արդէն, մնացեալ 105 հոգիէն ալ 27 հոգի անպարտութեան վճիռ ստացած են դատավարութենէն վերջ, որոնցմէ հինգ զինուոր ազատ թողուած էին արդէն: 22 հոգիներ անպարտութեան վճիռը ստացան եւ ազատ արձակուեցան:

⁂ Ազատ արձակուեցան նաեւ 13 ձերբակալուածներ, 8ը կին, որոնց մասին դատ չըլլալու որոշում տրուած է:

Նոյն կերպով արձակուած են ֆոչայի մահափորձին առթիւ ձերբակալուած 20էն 16 հոգին:

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Պալքանեան խորհրդաժողովի գործադիրը շարունակեց իր աշխատութիւնները եւ որոշեց որ ազգ. խմբակցութիւնները ձեռնարկեն լայն աշխատանքներու, որպէսզի Պալքանեան պետութիւնները մասնակցին Սելանիկի ցուցահանդէսին, զիրար աւելի լաւ ճանչնալու եւ աւելի եւս իրարու մօտենալու համար:

Հասան պէյ, Թուրք Ազգ. ժողովի փոխ նախագահը, ստանձնեց արդէն Պալքանեան խորհրդաժողովի նախագահի իր պաշտօնը: Պալքանեան միութեան վերաբերեալ հարցարանը ընդունուեցաւ: Պատասխանները պէտք է հասնին սեպտեմբերին, ... ժողովի գումարումէն մէկ ամիս առաջ: Ելեւմտական հարցերը արդէն լուծուած են:

Որոշուեցաւ նաեւ որ ապրիլի վերջին շաբթուն, Պալքանեան երկիրներու բազմաթիւ ներկայացուցիչները հաւաքոյթներ կազմակերպեն, մշակելու համար Պալքանեան համաձայնութեան գաղափարը:

Ժողովին աշխատանքները արդէն վերջացած ըլլալով, պատգամաւորները մեկնեցան երկուշաբթի երեկոյ:

Սելանիկի ազատ շրջանի մարզպանութեան կողմէ տրուած խնջոյքի մը մէջ ի պատիւ պատգամաւորներուն, Սելանիկի քաղաքապետը վանկաքաս բսաւ.

— Սելանիկէն էր որ 20 տարի առաջ խումբ մը մարդիկ մեկնեցան նուաճելու պալքանեան ժողովուրդներու եղբայրակցութեան գաղափարը, որ այսօր իրականացած է շնորհիւ աւելի նպաստաւոր պայմաններու:

«Համաշխարհային պատերազմի զարհուրելի ջարդէն ծնաւ նոր ազդակ մը աւելի եւս այս նպատակին իրականացման համար: Այս ազդակը նոր Թուրքիան է ազատ եւ հանրապետական, զերծ հին Թուրքիոյ նուաճողական ձգտումներէն:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԼՐՏԵՍՆԵՐԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Անցեալ Հոկտեմբերին Ռումանիոյ մէջ բռնուած բոլշեւիկ լրտեսական կազմակերպութեան հետ կապ ունեցող ուրիշ մեղսակիցներ եւս երեւան հանեց ոստիկանութիւնը: Ալպէռ անունով երկրաչափ մը, որ հոկտեմբերին, խուզարկութիւններու եւ քննութիւններու ընթացքին յաջողեր էր արտասահման փախիլ, Պուքրէշի մէջ երկու օր առաջ ձերբակալուեցաւ այն պահուն, երբ Վիէննայի ճեպընթացէն վար կ'իջնար: Իր վրայէն շատ կարեւոր փաստաթուղթեր գտնուեցան:

Կ'ըսուի թէ շատ կարեւոր խոստովանութիւններ ըրած է, որոնց հետեւանքով բազմաթիւ նոր ձերբակալութիւններ կատարուած են: Ձերբակալեալներուն մէջ կայ հարիւրապետ մը:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԵՐ

Տեսակետ հարցի մասին

Ամեն տարի գարնանը մեր ընտանեկան ժողովում մի հարց է լինում, որ ինձ համար ամենադժվարն է լուծելը։ Հարցը հետևյալն է։ Ամռան ընթացքում ես ունենում եմ մի քանի ազատ օրեր, որոնք կարող եմ անցկացնել կա՛մ տանը, կա՛մ ուրիշ տեղ։ Ինչպե՞ս անցկացնեմ այդ օրերը։ Ինչպե՞ս օգտագործեմ ամառվա հանգստյան ժամանակը։

Ես ինքս ինձ հարցնում եմ, թե ինչո՞ւ ես պետք է ամառվա հանգստյան ժամանակը անցկացնեմ տանը, ինչո՞ւ ես չպետք է գնամ ուրիշ տեղ։ Ինչո՞ւ ես պետք է ամառվա հանգստյան ժամանակը անցկացնեմ ուրիշ տեղ, ինչո՞ւ չպետք է անցկացնեմ տանը։

Ես ինքս ինձ հարցնում եմ, թե

ՏԱՍՆ ՎԱՅՏ ՅՈՒՆԱՑ

Ներքին գործերի նախարարությունից հայտնում են, որ Ռուսաստանի Դաշնության Ստավրոպոլի երկրամասի Կրասնոգվարդեյսկ քաղաքում ապրող Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ռոմանովը դիմել է ՀՀ ներքին գործերի նախարարությանը՝ խնդրելով օգնել իրեն գտնել Հայաստանում ապրող իր հորեղբորորդուն՝ Ռոմանովների ընտանիքի ներկայացուցիչ Ռոմանոս Ռոմանովին, որի հետ նա ցանկանում է կապ հաստատել:

Ռոմանոս Ռոմանովը ծնվել է 1926 թվականին Ռուսաստանի Դաշնության Ստավրոպոլի երկրամասի Կրասնոգվարդեյսկ քաղաքում: Նրա հայրը՝ Ռոման Ռոմանովը, ծնվել է 1901 թվականին Ռուսաստանի Դաշնության Ստավրոպոլի երկրամասի Կրասնոգվարդեյսկ քաղաքում: Ռոման Ռոմանովը 1941 թվականին զորակոչվել է Կարմիր բանակ և զոհվել Հայրենական մեծ պատերազմի ճակատներում: Ռոմանոս Ռոմանովի մայրը՝ Ելենա Ռոմանովան, ծնվել է 1928 թվականին Ռուսաստանի Դաշնության Ստավրոպոլի երկրամասի Կրասնոգվարդեյսկ քաղաքում: Ելենա Ռոմանովան 1945 թվականին ամուսնացել է Ռոման Ռոմանովի հետ: Ռոմանոս Ռոմանովը ունի երկու քույր՝ Ելենա Ռոմանովան և Ելենա Ռոմանովան: Ելենա Ռոմանովան ծնվել է 1950 թվականին Ռուսաստանի Դաշնության Ստավրոպոլի երկրամասի Կրասնոգվարդեյսկ քաղաքում: Ելենա Ռոմանովան 1970 թվականին ամուսնացել է Ռոման Ռոմանովի հետ: Ռոմանոս Ռոմանովը ունի երկու քույր՝ Ելենա Ռոմանովան և Ելենա Ռոմանովան: Ելենա Ռոմանովան ծնվել է 1950 թվականին Ռուսաստանի Դաշնության Ստավրոպոլի երկրամասի Կրասնոգվարդեյսկ քաղաքում: Ելենա Ռոմանովան 1970 թվականին ամուսնացել է Ռոման Ռոմանովի հետ:

«Միլիյէթ» կը գրէ թէ օգոստոսէն սկսեալ, օտարականները պիտի վայելեն բոլոր այն իրաւունքները, որոնք ճշդուած են միջազգային օրէնսդրութեամբ։

Իսկ «Ճիւմհուրիյէթ» կը հաւատայ թէ այդ թուականէն յետոյ, օտարականները պիտի ենթարկուին թուրք օրէնքներուն, որոնք կ'երաշխաւորեն իրենց անձերն ու ինչքերը։ Օտարականները Թուրքերուն պէս պիտի վայելեն ազատութեան վարչաձեւը զոր կ'երաշխաւորէ Հանրապետութիւնը։

Թուրք հանրային պարտքը

Թուրք Հանրային Պարտքի Խորհուրդը կը հաղորդէ հետեւեալ զեկոյցը.— 1930 դեկտ. 23 Թուականիր Նամակով մը, Թուրք կառավարութիւնը յայտարարելով թէ 1928 յունիս 13ի պայմանագրութիւնը գործադրելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուի, կրկին հրաւիրեց Պարտուց Խորհուրդը բանակցութեանց վերսկսիլ Ընկիւրիի մէջ. Թուրքիոյ պատքերը յարմարցնելու համար, երկրին տնտեսական ներկայ վիճակէն բխող անհրաժեշտութեանց։

«Որովհետեւ Թուրք Հանր. Պարտուց եւ պահանջատէրերու խորհուրդը իրաւասութիւն չունին պայմանագրութեան տրամադրութիւնները փոխող համաձայնութիւն մը կնքելու, նկատեցին թէ չեն կրնար պատասխանել Թուրք կառավարութեան հրաւէրին, ու որոշեցին ներկայ կացութիւնը տեղեկացնել պայմանագրութիւն ստորագրող ընկերութեանց եւ կազմակերպութեանց, որպէսզի կարենան հաւաքաբար քննել այս կացութիւնը և փոխադարձ համաձայնութեամբ որոշեն ուղեգիծ մը»։

Ալպաւիոյ երկրաշարժը

Երկրաշարժը կը շարունակէ պարբերաբար ցնցել Ալպանիոյ կարգ մը վայրերը։ Վերջին ցնցումներուն հետեւանքով, Քլաուզ գիւղին մէջ հինգ տուներ փլան։ Քորիցա քաղաքին մէջ, 70 տուներ փլած եւ 1000 տուներ անբնակելի դարձած են։ Խիստ ձմրան եւ քաղաքին բարձր դիրքին պատճառով, բնակչութիւնը կը տառապի ցուրտէն։ Փութկոտութեամբ խրճիթներ կը կառուցուին 1000 հոգիի համար։ Դատական նախարարին հսկողութեամբ, յատուկ յանձնախումբ մը կը ջանայ մննդեղէն ապահովել աղէտեալներուն, ինչպէս նաեւ վառելու փայտ, բժշկական օգնութիւն եւ ձրի դեղ ու դարման։

Նախորդ գիշեր, նոյն շրջանին մէջ, 8 թեթեւ ցնցումներ զգալի եղան յաջորդաբար։

Հնդկական դատը

Կը կարծուի թէ Հնդկաստանի նոր փոխարքան Լորտ Ուէլլինկթըն, անմիջապէս որ գործի գլուխ անցնի, առաջին պարտքը պիտի սեպէ հրաւիրել Հնդիկ Ազգ. Խորհուրդը որ հանդիպում մը ունենայ Լոնտոնի խորհրդաժողովի պատուիրակներուն հետ, խորհրդակցելու համար Անգլիոյ վարչապետին յայտարարութեանց մասին։

Սակայն, Պոմպէյի մէջ կը կարծուի թէ Հնդիկ Ազգ. Խորհուրդը պիտի մերժէ փոխարքային այս հրաւէրը։

Միւս կողմէ սակայն, «Տէյլի Հէրըլտ» կը գրէ իր խմբագրականին մէջ.— կանխի կողմէ մեր թերթին արուած յայտարարութիւնները այն յոյսը կը ներշնչեն թէ Հնդկաստանի հարցը պիտի լուծուի խաղաղօրէն։ Շիտակ է թէ կանտի վարչապետին յայտարարութիւնները կը գտնէ անյարմար, բայց կանտի մեղմօրէն կ'արտայայտուի եւ իր դատաստանը վերջնական չէ։ Բանակցութեանց առջեւ դռները չեն փակուած. Լոնտոնի Խորհրդաժողովին ծրագիրը չպիտի մերժուի կտրուկ կերպով, այլ լրջօրէն վիճաբանութեան պիտի դրուի Ազգ. Խորհուրդի պետերուն կողմէ»։

Կանտի եւ անհնազանդութեան պայքարը

Պոմպէյի մէջ կը սպասեն Լոնտոնի խորհրդաժողովին պատուիրակներուն, որպէսզի հոն կազմակերպեն նոր խորհրդաժողով մը, որուն պիտի հրաւիրուին կանտի եւ ազգ. խորհուրդի Գործադիրէն ուրիշ անդամներ, ինչպէս նաեւ Հնդկաստանի բոլոր կողմերէն գործի մարդեր։

Այս նկատումով ալ Հնդիկ առեւտրական սենեակներու տարեկան ժողովը տեղի պիտի ունենայ ո՛չ թէ Տէլհիի, այլ Պոմպէյի մէջ, այս հինգշաբթի օր։ Ներկայ պիտի ըլլայ նաեւ կանտի, որուն կարծիքը պիտի ուզեն առեւտրականները, թէ ի՞նչպէս պիտի կրնան սպառել իրենց հսկայ մթերքները որոնց գումարը միլիոն ոսկիի կը հասնի։

Կը կարծուի թէ, կանտի համամիտ ըլլալով մէկտեղ տուրքերու վճարման դէմ, եւ նոյնիսկ քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարի դաղարման, երբեք տեղի տալու տրամադիր չէ օտար ապրանքներու դէմ պոյքոթին մէջ։ Հնդիկ առեւտրականները, մասնաւորաբար այդ մասին պիտի խորհրդակցին եւ կասկած որ Հնդիկ Ազգ. Խորհուրդն իսկ, այս կէտին շուրջ երկուքի պիտի բաժնուին։

Լոնտոնի մէջ, կառավարութիւնը տենդագին կ'աշխատի գտնելու համար ձեւ մը, որով կարելի ըլլայ շարունակել Լոնտոնի խորհրդաժողովին աշխատանքները։

Ռուսիոյ փոխադրական տագնապը

Ռուսիոյ գործավարներու խորհուրդի նախագահը եւ Ստալին կոչ մը ուղղած են համայնավար, տնտեսական եւ փոխադրական կազմակերպութիւններուն, սէտիքաններուն եւ երիտասարդ համայնավարներուն, փոխադրութեանց մէջ աշխատանքի բարեկարգութեան մասին։

Կոչը կը հրահանգէ փոխադրութեան զանազանսպասարկութեանց մէջ գործադրել կարգ մը միջոցներ, որպէսզի կարելի ըլլայ գոհացում տալ ազգային տնտեսութեան պէտքերուն։ Կոչը նկատի առած է փոխադրութիւն, զանազան ճիւղերու աշխատանքները, վերաշինութեան նիւթեղէնի յանձնում, վարիչ մարմնի կազմակերպում, վայրաշարժներու յատուկ կայքերու բարեփոխում եւայլն։

Երկաթուղային ամբողջ վարչութիւնը պիտի վերակազմուի եւ գործաւորներու աշխատանքի ու ապրուստի պայմանները պիտի բարեկարգուին։

Ներկայ տարուան ընթացքին, խորհրդային ճարտարարուեստը պարտաւոր պիտի ըլլայ յանձնել 1028 վայրաշարժներ՝ անցեալ տարուան 612ին փոխարէն, 60,000 բեռնատար վագոններ, անցեալ տարուան 17,500ի փոխարէն, 609,000 թոնօ փոխադրական նիւթեղէն՝ անցեալ 460,000ին փոխարէն։

Հ. Ց. Դ.

ԳԱՂԱՌ

Լիոնի Համազասպ խումբի ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դաշնակցութեան Գրադարանին մէջ։

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Քրիստափոր Ենթակոմիտէի ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատերով։

ՅՈՒՇԱՏԵՏԻ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին դասախօսական ժողովը այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ցլորիայի մէջ, կը դասախօսէ Պ. Եր. Տ. Անդրէասեան, նիւթ՝ հայերէնի դաս մը։ Մէկ ժամ սինէմա։ կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Զ. Ե. Ո. Միութեան կեդրոն. վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Պուա-Քոլոնպի Մասնաճիւղին անդամները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Place Bourgogneի հաւաքատեղին։ Բացականները կը պատժուին։

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամանակէ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Մէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վէներական ախտեր, Ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, Ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանուն, ամէն օր 9-12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով ամբողջական մասնագէտ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներհիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմատիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուռ։ Ընդհատ. եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ...

THÉ YAVROU ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ
ԳԵՂԻՆ ԵՒ ԿԱՊՈՑՏ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐ (surprise)
ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ
23, Rue Sénac :-: MARSEILLE

LE CAFÉ MARTIN
DÉPÔTS
Paris-Banlieue-Province
PARIS-BANLIEUE . PROVINCE
4f80 LES 250 GRS 5f »
Le "Café Martin" ne comporte qu'une seule qualité et vous êtes certain, en le consommant, d'obtenir le meilleur café au prix le plus juste.
34, RUE JOUBERT
PARIS

Գին՝ Փարիզ-Արուարձան 4 ֆր. 80, 250 կրաժը։ Գաւառներ՝ 5 ֆրանք։
Café Martinը մի միաւն մէկ տեսակ է եւ վստահ եղէք թէ գայն գործածելով, կը ստանաք ամէնէն լաւ սուրճը՝ ամէնէն արդար գինով։
34 Ree Joubert, PARIS

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՄՊԷՍԷՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ.
Varicesի (վարիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատ. դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին Թոտներով։
ՏիաԹէրմի (diathermie), (իւլԹրա-վիօլէ) ultra-violets
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑի ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹ.
Ընդունելութեան ժամերը ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord
(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'Էսդի մէջ տեղը)

ԾԱԽՈՒ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

Նշանաւոր ՄԱՆՕԼի աշակերտին կ... ուած 20 ուտ Սուրբիայէն միասին։
Ուտի եւ գանոնի համար գերմ... նոր շինուած կարմիր, կապոյտ, ... գոյն թելեր։
Ուտի եւ գանոնի համար առա... գի մզրապներ, հասը 4 ֆրանք։ Գ... րու ապսպրանքները կը դրկուին
ՓԱՆՕՆԻ ՅԱԿՈՐ ԱՍԼԱՆԵԱՆ
56, Rue Julien-Lacroix, PARIS (20e)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE ARMÉNIENNE
ՏԷՐ ԵՒ Տ'ՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ... դէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթ... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ Տ'ՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներ... Պատուոյ մէտալ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութ...
Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ տօն... 10—12։ Հոն կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ ... թիւն, շողանկարում (radiographie), գերմանիշակագոյն, յ... մրագոյն եւ ռէօնթկէնեան դարմանում (radiothérapie pro...
Նաեւ *ՏԻԱԹԷՐՄԻ* բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբոյ... բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթի... ւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին ե... բոլոր ազդակները են։
Թոքախտաւորներու համարpneumothoraxի գործողութիւն։ Հա... ծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կա... լապէս անվտանգ)։
Զղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցածական, ... լադրական եւ ֆրէօյտեան մէթոտներ։
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, ... ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ ... բային հիւանդութիւններու համար։
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ ... Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն։
Տօքթ. Մ. Բէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութ... կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-...
Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. ...
Tramway 39, 40, 42, 5։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38-...
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

Քաֆէ Մատակասքար	Ա. տեսակ		12.75, Բ.Գ. տեսակ		աւելիաժան	
» Սանթոս Good	Ա.	»	14.25	»	»	»
» Santos supérieur		»	18	»	»	»
» » Domincul			20			
» » Caracoli			22			
Քաֆէ Mocca Hodeldan			24 իսկականը եւ ոչ Թէ կեղծը։			
» Godlup			25			
» Ceylan			28			
» Margajid			31			

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս Թէ սուրճի գիները կը տարբերին իւաժանչ իրենց տեսակին։ Ջգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն։ Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին։

ՀԱՍՑԷ՝ **"CAFÉ SULTAN"**
TOROSSIAN
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ՄԱՆՕՔ ԲԺԻՇԿ ՏՕՔԹ. Կ. ԽԱՆՋԵԱՆ

Թէլէֆօն Gut. 03—81։ Հաստատուած է՝ 21 Rue Tronchet, Paris (8), Ա. յարկ, աջ կողմի դուռը, ուր իր հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ցերեկէ վերջ ժամը 3էն 6 (բացի կիրակիէ) եւ ժամադրութեամբ։

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻԼ

Ամենադիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի մէջ Մէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գնացքով, ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ 4 սենեակով ափարթըմանները, ամենավերջին Confortով, ամառ ձմեռ տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդրոնական ջերմութիւն եւ վերելակ (ascenseur)։ 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկուկէս երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Դիմել Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, *կառ Մէն Լազարի մօտ։ Ամէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման մը պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։*

ՏԱՐԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ՆԱՒԱՀԱՆԳՍՏԱՒԱՅՐԵՐԷՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԿԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 276.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
4
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
4 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1485

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՈՆՔ ԵՒ ՄԵՆՔ

«Միլլիյէթ» կը շարունակէ իր «յայտնութիւնները», սուտ-իրաւ իրար խառնելով։

Առաջին անգամ, երբ զբաղեցանք այդ հրատարակութեամբ, դիտել կու տայինք.

— «Խմբագրութեան ձեւէն բացորոշ կ'երեւայ որ, հայկական գրիչներ ալ — անշուշտ եւ տեղեկատուներ — խառնուած են այս քաղաքական վէպը լոյս աշխարհ հանելու»։ (Յառաջ, 25 յունուար)։

Աչքի առջեւ ունենալով յաջորդական հրատարակութիւնները, այսօր աւելի քան երբեք վճռականութեամբ կը կենանք այդ համոզման վրայ։ Իրրեւ ստորագրութիւն, «Միլլիյէթ» երկու սկզբնատառեր ալ կը յիշէ (Հ. Ա.), որոնք բաւական թափանցիկ են։

Բայց մեզ հետաքրքրողը այդ չէ։

Հեղինակները հայ ըլլան թէ թուրք, մեր աչքին առջեւ ունինք շատ կոպիտ իրականութիւն մը, — թուրք մտաւորականութեան, թուրք մամուլին, թուրք վարիչներու մշտարթուն հետաքրքրութիւնը՝ հայկական անցուդարձերու մասին։

Իսկ ատոր դիմաց՝ մեր զարհուրելի բոշայութիւնը։ Ինչ-յենք աւելի ծանր բառ մը։

Կարդացէք «Միլլիյէթ»ի շարքը եւ պիտի տեսնէք աղօտ հայելին՝ մեր այսօրուան իրականութեան։

Ամբողջ անուններ, դէպքեր, հրատարակութիւններ՝ նոյնութեամբ արտատպուած հայկական թերթերէն։ Պատմութիւններ. վերագրումներ եւ եզրակացութիւններ՝ քաղուած զանազան գաղութներու հրատարակութիւններէն։ Եւ, ինչո՞ւ չէ, թերեւս մատնութիւններ ալ։

Կարեւորը՝ թուրք թերթին հրատարակութեանց էութիւնը չէ։ Ոչ ալ անոնց աւելի կամ պակաս վաւերականութիւնը։

Կարեւորը այն է, որ աւելորդ անգամ մըն ալ կը հաստատուի թէ թշնամին օրը օրին կը հետեւի մեր բոլոր շարժումներուն, մեր խօսքերուն եւ գործերուն։ Կը հետեւի, առանց դուրս տալու իր ո՛րեւէ գաղտնիքը։

Իսկ մենք, սմբահակոտոր ժողովրդեր ու պե-, կ'արշաւենք աջ ու ձախ, թնդելով, գետին փռելով ինչ որ կը հանդիպի ճամբուն վրայ։ Առանց աչ-ձախ նայելու։ Վա՛յ, եթէ մէկը միւսէն ետ մնաց աստիճան մը աւելի բարձր պոռալու, բառ մը աւելի արտասանելու համար...

Ուրիշատեն ալ հարցուցած ենք.— «Լէպլէպիճի»ն մե՞նք ենք թէ անոնք։

Մե՞նք, մեր թափթփած, «պաշըպոզուք» բարքերով. թէ անոնք՝ իրենց որսի շան հոտառութեամբ, լրջութեամբ եւ հետեւողականութեամբ։

Ամբողջ մեր հանրային կեանքը դարձեր է ձիարձակարան մը։

Գէշ երազ մը արթնցողը աչքերը դարձած, արիւն-քրտինքի մէջ թաթխուած՝ կ'արշաւէ քառասմբակ։ Միշտ ինքն իր հաշուին, առանց ո՛ր և է պատասխանատուութեան։

Քար մը գլորողը նախանձը կը շարժէ ուրիշներու։

Անշուշտ բոլորն ալ բարի միտքով — «ազգը փրկելու» առաջադրութեամբ։

Տեսակ մը տէրվիշներու պար, որ թոյլ չի տար բոլորտիքը նայիլ։

Իսկ առաջին խնդացողը բնականօրէն կ'ըլլայ թշնամին։

Մենք, մեր խառնիճաղանճ ժխորին մէջ, հոսանքն ի վար քշուելով, կը ժոռնանք թշնամիին։ Իսկ ան — Թուրքը — իր խորագէտ լռութեամբ եւ անդուլ գործունէութեամբ, դրաժգլուխ կը հաւաքէ, միեւնոյն ատեն դիւային քրքիջներ արձակելով։

Թո՛ւրք եղիր եւ մի հրճուիր, տեսնելով պատկերը մեր այսօրուան իրականութեան։ Վերէն վար։ Կուսակցական շրջանակներէն մինչեւ բանկալը...

Կը հարցնենք նորէն,— անո՞նք ետ մնացեր են թէ մենք։

Անո՞նք են անսրբագրելի, անուղղայ, անբուժելի, թէ մենք մեր այնքան փառաբանուած առաքինութիւններով։

Եւ մանաւանդ, անո՞նք են որ կը հետեւին, կը հետապնդեն, կը գործեն իրական գետնի վրայ, թէ մենք,— ջուր ծեծելով սանդին մէջ։

1908-1914ին ալ, մօտաւորապէս այս պատկերն ունէինք, — եւ առտու մը բռնուեցանք թակարդին մէջ։ Ցանկարծակի։

Փոխուեցա՜ն պայմանները։ «Ժողովուրդ էինք եւ թափառական դարձանք»։ Պակսեցանք աւելի քան մէկ միլիոն։ Մնացեալն ալ— արեւմտահայ գանգուածը— կը գալարուի լալծուն արահետներու վրայ։

Բայց, չփոխուեցան մեր ունակութիւնները։ Պապերուն մեղքերը կը շարունակուին աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ։ կը շարունակուին օտար հողի վրայ, աւելի գարգանալու տրամադրութեամբ։

Եւ հասեր ենք օրուան մը, ուր «Միլլիյէթ»ներն են որ կը գրեն մեր պատմութիւնը։ Անշուշտ, սուտ-իրաւ իրար խառնելով. բայց սրտանց խնդալով։

Մինչեւ ե՞րբ, գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար, այդ հաճոյքը պիտի պատճառենք անոնց...

Անո՞նք են քնացողը թէ մենք։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՄԲՈՂՋ ԳԱՂՈՒԹ ՄԸ ՏԱԿՆՈՒՎՐԱՅ

Մելանիկի «Հորիզոն»ին մէջ կը կարդանք (27 յունուար).

Վերջին շաբթուան ընթացքին, չափազանց խռովայոյզ վիճակ մը ստեղծուած է Ֆարեւեան գաւալայի հայ հաւայնքին մէջ, ինչպէս կ'իմանանք մեր թղթակցութիւններէն ու տեղւոյն գաղթօրիւրդի ատենապետ Պ. Ա. Թիւթիւճեանէն մեր քաղած տեղեկութիւններէն։

Գրեցինք առջի օր թէ, իրենց արարքին անգիտակից եւ կոյր մոլուցքի մը անձնատուր կարգ մը գրպարտիչներ, թունաւորած են գաւալայի մետրապոլիտ Խրիսոսթոմոս արքեպիսկոպոսի միտքը, իմացնելով անոր, թէ գաղ. Խորհուրդը գործիք եղած է օտար — կաթոլիկ եւ բողոքական — փրօփականտիստներու ձեռքը, որոնք կ'ուժգնցնեն հայ օրթոտոքս լուսաւորչականները իրենց եկեղեցիէն եւ մինչեւ իսկ անոնց յանձնուած է կրօնի դասը հայ դպրոցին մէջ։

Մետրապոլիտը, ասոր վրայ յանդիմանագիր մը ղրկած էր գաղ. Խորհուրդին որ իր կարգին, իսկոյն փութացած էր պաշտօնագրով մը ներքելու վերագրուած ամբաստանութիւնը, եւ տալու անհրաժեշտ լուսաբանութիւնը։

Շեշտելով մասնաւորաբար, որ կրօնի դասը կը տրուի ժիրայր քահանայի կողմէ եւ պարտադիր է նոյնիսկ բողոքական եւ կաթոլիկ հայ աշակերտներուն։

Այս պաշտօնագրէն զատ քանի մը օր յետոյ, գաղ. Խորհուրդը նպատակայարմար կը դատէ պատուիրակութեան մը եւ կարող փաստաբանի մը ընկերակցութեամբ ներկայանալ մետրապոլիտին ու նահանգապետին, աւելի մանրամասնօրէն լուսաբանելու համար։ Եւ, առնուած ժամադրութեան վրայ, անցեալ հինգշաբթի, գաղականութիւնը կը ներկայանայ մետրապոլիտարան եւ կ'ընդունուի մետրապոլիտէն, ֆիչ յետոյ, ղրկուած լուրին վրայ, կուգայ նաեւ Պ. նահանգապետը եւ բոլորին ներկայութեան տեղի կ'ունենայ՝ մերթ մեղմ, մերթ ալ բուռն վիճաբանութիւն մը։

Մետրապոլիտ հայրը, խիստ ու յանդիմանական շեշտով մը կ'ըսէ գաղ. Խորհուրդին, որ ծանրակշիռ ամբաստանութիւններ կան իրենց դէմ, թէ դպրոցը տրամադրուած է գերմանական առաքելութեան (ցէօյէ Հիլֆսպունտ) եւ կաթոլիկներուն (հայր ց. Խանձեան), որոնք ազատ համարձակմարդորսորդութեամբ կը զբաղին։ Եւ դառնալով նահանգապետին, մետրոպոլիտը կ'ըսէ.

— Այս գաղ. Խորհուրդն է որ ասկէ երկու տարի առաջ մեզ հրաւիրեց հայկ. Փիլմի մը ցուցադրութեան, պատուեցինք զիրենք ու գացինք. բայց ի՞նչ տեսնենք — Հայաստանի տեղ մեզի ցոյց տուին Լէնինը զոր ծափահարեցին։

Գաղ. Խորհուրդը դիտել կուտայ, որ իրենց օրով չէը որ եղած էր ատիկա, այլ այդ ֆիլմը բերած եւ ցուցադրած էր նոյնինքն ժիրայր քահանան։

— Մէկ խօսքով, կը շարունակէ մետրապոլիտը, այստեղ Հայերը բաժնուած են երկու մասի,— մէկ մասը բոլշեւիկ է, միւս մասը օտար փրօփականտին

(Շարունակութիւնը տեսնել Յետ սիւնակին տակ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ԾԱՐԺՈՒՄԸ

Մեհմէհի կախաղանները

Էնկիւրի, 2 Փետր.— 32 կախաղաններ պատրաստուեցան Մէնէմէնի մէջ, ժահապարտները պատժելու համար։ Քաղաքին զանազան կէտերուն վրայ պիտի կախուին անոնք։

Ազգ. ժողովը վաւերացուց Մէնէմէնի պատերազմական ատեանին կողմէ տրուած մահապատիժները։

Ինչպէս գրեր էինք, երէկ արդէն ժահապարտները կրեցին իրենց տրուած պատիժները։

**** Առջի գիշեր Մէնէմէնի հասան մահապարտները կախելու պաշտօն ունեցող դահիճները։*

Մահապարտները, իրենց խցիկներուն մէջ բանտուած, կը ժերժէին որ անունդ ստանալև իրենց ժամանակը կ'անցընէին աղօթքով, համաձայն Նախշիպէնտ աղանդին պատուէրներուն։

Կարեւոր ձերբակալութիւն մը

Մէնէմէնի պատերազմ. ատեանի պահանջին վրայ, Էնկիւրիի մէջ ձերբակալուեցաւ նաեւ երկրագործ. դրամատան ընդհ. քարտուղարը Սալիհ Ֆէթհի պէյ։

Առտակարգ օրէնքը կը պատրաստուի

Արտակարգ ժամանակներու մէջ գործադրութեան օրէնքին նախագիծը պատրաստուիլ սկսած է։ Դատական գործավարութիւնը այս առթիւ կը քննէ ուրիշ պետութեանց մէջ գործադրուող նման օրէնքները։ Մասնաւորապէս կը խորհուի այն տրամադրութեանց մասին, որոնց համաձայն խնդրոյ առարկայ պաշտօնեաները ուղղակի հետապնդումի պիտի ենթարկուին, առանց պաշտօնեաներու դատական մարմնի միջամտութեան։

Լրտեսներ ձերբակալուած

«Սօն Փոսթա» կը գրէ թէ ոստիկանութիւնը, երկար հետապնդումներէ վերջ, երկու կասկածելի մարդիկ ձերբակալած եւանոնցմէ խուզարկած է։ Կասկածներ կան որ այս մարդիկը օտար երկրի մը հաշուոյն լրտեսութիւն կ'ընեն։ Ոստիկանութիւնը ըսած է թէ այդ տեսակ բանէ մը տեղեկութիւն չունի, բայց «Սօն Փոսթա» կը պնդէ իր լուրին վրայ ըսելով թէ իմացած են որ այս մասին կարգ մը ուշագրաւ փաստաթուղթեր ձեռք անցած են։

Խալիլ Ղառաջիկայ հաւատգումարը

Մտաղրութիւն կայ հիմնական վերակազմութեան ենթարկելու Խալք կուսակցութիւնը, որուն յառաջիկայ համագումարը պիտի որոշէ թէ կուսակցութի՞ւնը պիտի պատկանի կառավարութեան թէ կառավարութիւնը կախում պիտի ունենայ կուսակցութենէն։ Քաղաքական շրջանակները դէմ են որ վարչապետը ըլլայ փոխ-նախագահ կուսակցութեան, որուն նախագահն է Մ. Քէմալ։ Նման փոփոխութիւնմը թոյլպիտի տայ կուսակցութեան որ հսկէ կառավարութեան գործունէութեան վրայ։

Կը սպասուի Քէմալի նոր ճառին, որ հիմնական փոփոխութիւններ պիտի թելադրէ եղեր Թուրքիոյ ներքին քաղաքականութեան։

Պալքանեան Խորհրդաժողովը

Պալքանեան Խորհրդաժողովի Գործադիր մարմինն վերջին երկու նիստերուն մէջ, որոշուեցաւ 1931ի Նոյեմբեան վրցանակը առաջարկել որ տրուի Պալքանեան Խորհրդաժողովին, որոշուեցաւ նաեւ հոկտեմբերին, Պոլսոյ մէջ սարքել արտաքին նախարարներու հանդիպում մը, կարգադրել որ Պալքանեան երկիրներու երեսփոխանները, խորհրդաժողովներու եւ յանձնախումբերու անդամները կարենան ազատօրէն շրջագայիլ Պալքաններու մէջ, ինչպէս նաեւ միջպալքանեան թղթատարական միութիւն մը յաղողցնել։

Պալքաններու վրայ տնտեսագիտական ուսումնասիրութիւն մը պիտի խմբագրուի ֆրանսերէն լեզուով եւ 1932 մայիսին պիտի ենթարկուի միջպալքանեան ժարմնի մը գնահատութեան մը։

Բ. Խորհրդաժողովին օրակարգը պատրաստուեցաւ հետեւեալ կերպով։ Պալքանեան դաշինքի նախագիծ, փոքրամասնութեանց խնդիր եւ դաշնագրերու կիրարկումէն բխող պարտաւորութիւններ, Դանուբի վրայ նետուած կամուրջով մը երկաթուղային միացման հարց, Պալքանեան մայրաքաղաքներու միջեւ հեռաձայնական հաղորդակցութեան հաստատում, ծխախոտի եւ արժոյթի ի նպաստ միջոցներ, Պալքանեան երկիրներու մէջ, քաղաքային իրաւունքներու նոյնութիւն։

Ժանեսմախը պարսիկ սահմանին վրայ

Բոլշեւիկեան «Թաս» Գործակալութիւնը կը յայտնէ թէ Ղարատաղի (Պարսկաստան) մէջ երեւան ելած հիւանդութեան քանի մը դէպքեր կասկած կը ներշնչեն թէ ժանտախտ կայ։ Այս պատճառով, խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց ժա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Երէկ տուեր էինք «Սօն փոսթա»ի լուրը թէ Բանկալթիի Հայոց գերեզմանատունը թաղապետական նոր օրէնքին համաձայն փոխանցուած է թաղապետութեան։

Ազգային սեփականութեանց մասին, գրաւոր բացատրութիւններ տալու համար, պատրիարքարանի վարչութիւնը էնկիւրի դրկած է Գ. Գորգոմեան, Մ. Նարլեան եւ գործակատար Ա. Տէր Աիւրոնեան։

Պատուիրակները լաւ ընդունելութիւն գտած են թափուի վարչութեան մօտ, որուն անհրաժեշտ լուսաբանութիւնները տուած են ազգին սեփականատիրութեան մասին։ Պատուիրակները ներկայացած են նաեւ ներքին գործավարութեան իրաւազէտ խորհրդականին եւ անոր ալ բացատրութիւններ տուած են։

Նոր բացատրագիր մը տրուեցաւ էնկիւրի, թափուի վարչութեան։

Պատուիրակութիւնը գոհ է իր առաքելութենէն արդիւնքէն, եւ յոյս ունի որ ազգին սեփականատիրութեան իրաւունքը պիտի ճանչցուի։

Յոյներն ալ գերեզմանատան նման խնդիր մը ունին։

ՊՈԼՍՈՅ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ

Պոլսոյ Տէֆթէրտարութիւնը անցեալ տարի 6000 ոսկի տուրք պահանջեր էր Ազգ. Հիւանդանոցէն, այն հիման վրայ թէ եկած դրամները նուէր են եւ հետեւաբար ժառանգական տուրքի ենթակայ։ Հոգաբարձութիւնն ալ իր իրաւագէտ-խորհրդականին միջոցաւ մէկ կողմէ դատարան դիմած եւ յաջողած էր յետաձգել տալ տուրքին գանձումը, իսկ միւս կողմէ՝ փաստացի դրութեամբ մը դիմած էր էնկիւրիի տուրքերու վերին մարմնին եւ խնդրած որ չգանձուի այդ տուրքը։

Դիմումը նպաստաւոր ընդունելութիւն գտած է։ Այսպէս, 3700 ոսկիէ մօտ գումար մը զեղչուած է, իբրեւ ժառանգութեան ենթակայ։ Յետոյ, իբրեւ մամային գանձուած գումարները տուրքի ենթակայ չեն, քանի որ առնուած դրամին բան մը տրուած է, մամ։ Եւ վերջապէս, վերին մարմինը կը յանձնարարէ Տէֆթէրտարութեան մանրամասն տեղեկութիւն առնել հոգեհանդստեան համար գանձուած դրամներու եւ մնացեալ գումարներու մասին, ու արդիւնքը իրեն հաղորդել։

(Շար. Մամուլի բաժնէն)

ձեռքը գործիք։ Ո՛վ կրնայ ըսել որ վաղը ուրիշ փրօփականտներու ալ չպիտի ծառայեն։»

Ի վերջոյ, մետրապոլիտը կ'ըսէ թէ պէտք է լուծել այս գաղ. Խորհուրդը, որ վստահութիւն չի ներշնչէր, թէ պէտք է փակել ազգ. վարժարանը կէսօրէն վերջ եւ տղաքը դրկել յունական վարժարան եւ մինչեւ կէսօր հայերէն լեզուն միայն դասաւանդել դպրոցին մէջ, եւն. եւն.։

Թէ գաղականութիւնը եւ թէ փաստաբանը կ'ըսեն թէ կարելի չէ լուծել օրինաւոր պայմաններով եւ կառավարան իսկոյն ընտրուած ազգ. մարմինը եւ կարելի չէ փակել հայ վարժանը, որ գոյութիւն ունի ամէն տեղ եւ ճանչցուած է պետական կրթական իշխանութեանց կողմէ։

Վերջապէս, ամբողջ երկու ժամ տեւած այս աղմկալից ժողովը կը փակուի առանց եզրակացութեան»։

ԵԹԷ ՉԱՓԱԶԱՆՑԸ ԵՐԵՎ ԳՈՒՄԱՐ ԿԱ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՎԱԾ ԿԱՐԳՈՎ

ՖՈՒՆԴ ՀԱՎԱՔԵԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ստեղծված նոր իրավիճակում Կենտրոնական պատգամավորական մարմինը որոշեց ֆոնդ հավաքել, տալով հետևյալ նպատակները.

Ա) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Բ) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Գ) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Դ) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Ե) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Զ) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Է) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Ը) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Թ) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Ժ) Ֆոնդի միջոցներով ապահովել ռազմաճակատում գտնվող մարտիկների ընտանիքների այն անդամների նյութական կարիքները, որոնք ունեն ընտանիքի միակ կերակրողը կամ ծնողներ, որոնք ծերության պատճառով կամ հաշմանդամության հետևանքով չեն կարող աշխատել։

Ժ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԻՆ

Ձեր ամուսինը, որդին, եղբայրը, հայրը ռազմաճակատում է։ Նա կռվում է հանուն հայրենիքի, հանուն մեր ապագայի։ Նա կռվում է հանուն ձեզ։

...քիւրտերուն տուին Հ. Հ.քիս ...նկէզներ եւ անգլ. նոր հրա... ...Մզեցին եւ իրենց հաշուոյն ...կան արիւն թափել տուին։ ...230 հոկտ. 21ին կը գրէր «քիւրտերը» ...թէլարաբ». — «Քիւրտերը ...ցան։ Անոնց համար որ զի... ...կրակի մղեցին, տարբերու... ...չունի որ ճգմուողը Թուր... ...են թէ քիւրտերը։ Անոնք ...են որ համակրօն եւ համա... ...մարդիկ զիրար կոտորեն։ Ար... ...քիւրտերուն Աղբըի պար... ...թեան լուրը աշխարհի տուողը ...գամ «Ռիւդեր» անգլ. ...թականութիւնը եղաւ։ Թուր... ...չեն պարծիր իրենց այս ...Թանակով, որովհետեւ ճըն... ...ղները իրենց եղբայրներն են։ ...երը լաւ գաս մը ստացան։ ...որ օտարին խոստումը մին... ...որոշ կէտ մը կուգայ ու երբ ...ձանքը սկսի, մէջտեղը զոհե... ...միայն կը մնան։ Ցաւոտի է որ ...երը դեր կատարած են այս ...ժուններուն մէջ։ Զարմանալի ...քիւրտերը ի՛նչպէս զանոնք ...են իրենց մէջ։ Անոնք ետեւ կը ..., մինչ իրենք կը ...տել կուտան եւ յետոյ պար կը ...անեն անոնց գերեզմաններուն ...այ։ Եթէ մեզի ոյժ պէտք է, ...անիկա պէտք է փնտռենք ոչ թէ ...արներուն, այլ մեր մէջ։ Օրի... ...կի համար, պէտք է կազմենք ...եւելքցիներու համաձայնու... ...ի մը, Արեւելեան Ազգերու ...կերութիւն մը։ Քիւրտերը պէտք ...մոռնան թէ շատ աղետալի սը... ...ալ մը կ'ըլլայ բաժնուիլ Թրքա... ...ան փառաւոր պատմութենէն եւ ...արին լուծին տակ մնալ»։

Պարսկաստան հրատարակուող «Ազէհեան» լրագիրը իր 1930 ...եկտ. 7ի թիւին մէջ հրատարա... ...եր էր Ապուլղասիր քիւրտի մը ...եւեալ նամակը.

— «Արաքները կ'ըսեն որ խե... ...ի մարդը անգամ մըն ալ իր ...տը չի խօթեր կարիճին բացած ...ակը, մինչդեռ քիւրտերը քա... ...կը, իրենք զիրենք թունաւորե... ...ն նոյն ծակին մէջ։ Ականատես ...ղջեղն է թէ Շէյխ Մէհմէտ ...էյխ Սիւլէյման ի՛նչ փոր... ...անքներ բացին իրենց գլխուն։ ...իւրտերը կ'ըսեն թէ ոչխարը չի ...տրեր իր գառնուկին ոտքը։ Մեր ...ոքը կոտրողը Թուրքերը չեն։ ...ատ ճիշդ է այն առածը թէ ...խալ հաշիւը պաղտատէն ետ կու... ...այ։ Արդարեւ մեզի համար ...խալ ելան բոլոր հաշիւները որ ե... ...ան պաղտատէն։ Քիւրտերը մեծ ...որձանք մը անցուցին եւ անոնք ...ր աշխատեցան այսպիսի արդիւն... ...ի մը, հասան իրենց նպատա... ...ին»։

(2) (Շար.)

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ՆԱՆՍԷՆեԱՆ ԳՐԱՍԵՆեԱԿԻ

(Գաղթականներու յատուկ)

Ստորեւ կուտանք գաղթականներու յատուկ Նանսէնեան գրասենեակի կանոնագիրը, քաղելով Ֆրանսայի պաշտօնաթերթէն (Extrait No. 60 du Journal Officiel, փետր. 1931),— նաեւ անոր տուն տուող յանձնախումբին տեղեկագիրը։

1930 սեպտ. 2էն 5, Ժընեւի մէջ գումարուած իր երկրորդ ժողովին ընթացքին, Գաղթականներու յատուկ Միջպետական խորհրդակցական յանձնախումբը, գաղթականներու գործի կազմակերպութեան վերաբերեալ ընդունած էր կարգ մը միջոցներ, մասնաւորաբար թելադրելով Գաղթականաց Միջազգային Գրասենեակի մը կազմութիւնը։

Միջպետական խորհրդակցական յանձնախումբին տեղեկագիրը նախ ենթարկուեցաւ Խորհուրդին որ իր 1930 սեպտ. 9ի նիստին մէջ, որոշեց զայն յղել Ը.Դ.Ժ. ժողովին քննութեան։ Իր 6րդ յանձնախումբին առաջարկին վերաբերեալ, Ը.Դ.Ժ. ժողովը 1930 սեպտ. 30ին ընդունեց հետեւեալ որոշումները։

«Ը.Դ.Ժ. ժողովը,

1) Ոգեկոչելով Ցոլթ. Նանսէնի կողմէ ի նպաստ գաղթականներու կատարուած գործը եւ պահելով յիշատակը անոր գործունէութեան զոր ի յայտ բերաւ խաղաղութեան պաշտամունքով ազգերը միացնելու համար, իր երախտագիտութեան հանդիսաւոր հաւաստիքը կ'ուղղէ անոր յիշատակին, ան Ազգերու Դաշնակցութեան լաւագոյն սպասարկողներէն մէկն եղաւ։

2) Նկատի կ'առնէ Ը.Դ. քարտուղարին եւ Միջպետական Խորհրդակցական Յանձնախումբին տեղեկագիրը՝ գաղթականներու մասին։

3) Կ'որոշէ Ազգերու Դաշնակցութեան համապատասխան օրգաններուն յանձնել գաղթականներու քաղաքական եւ իրաւական պաշտպանութիւնը Միջպետական Յանձնախումբին նշանակած պայմաններով։

4) Կ'որոշէ գաղթականաց գործին հաշուեյարդարի ընթացքին, ցարդ, ի՛նչպէս ստանձնած մարդասիրական աշխատանքը յանձնել գաղթականներու Միջազգային Գրասենեակի մը, որ դրուած ըլլալով Ազգերու Դաշնակցութեան լաւագոյն սպասարկողներէն մէկն եղաւ։

5) Պ. Մաքս Հիւպէրի կը յանձնէ, համաձայն Միջպետական խորհրդակցական Յանձնախումբին տեղեկագրին թելադրութիւններուն, Միջազգային Գրասենեակին յատուկ կանոնագրի նախագիծ մը մշակելու հոգը։ Այդ կանոնագրի նախագիծը պիտի ենթարկուի Ազգերու Դաշնակցութեան հաւանութեան եւ կը խնդրէ պ. Հիւպէրէն որ ստանձնէ Վարչական խորհուրդի Գրասենեակի նախագահի պաշտօնը։

Ընդ.Ժողովին այս զանազան որոշումները յետոյ ենթարկուեցան խորհուրդին որ իր 1930 Հոկտ. 3ի նիստին, ընդունեց վէնեզուէլայի ներկայացուցչին կողմէ տրուած տեղեկագիր մը եւ որուն եզրակացութիւններն էին.

«.. Խորհուրդը ուրեմն կը ստանձնէ հետեւեալ պարտականութիւնները.

1) Պ. Մաքս Հիւպէրի կողմէ գաղթականաց Միջազգ. Գրասենեակին վերաբերեալ պատրաստած կանոնագիրը որոշել.

2) կառավարութեանց հաղորդել Միջպետական յանձախումբին կողմէ ընդունուած եզրակացութիւնները՝ ռուս գաղթականներէն՝ պատերազմական անկարներու կացութեան եւ Միջպետական կարգադրութեանց գործադրութեան մասին։

Գաղթականներու Միջազգային Դիւանին կանոնագրի մշակումը կը պահանջէ ուսումնասիրութիւններ, որոնք ժամանակի կարօտ են եւ բնականաբար, կարելի չէ որ պ. Մաքս Հիւպէր կարենայ զայն խորհուրդին ներկայացնել անոր ներկայ նստաշրջանին իսկ։

«Միւս կողմէ, փափաքելի է որ Գրասենեակը կարենայ շատ կարճ ժամանակի մէջ գործի սկսիլ եւ պէտք չէ մտքէ հեռացնել կարելիութիւնը թէ նոր կազմակերպութիւնը կրնայ իր գործունէութեան ձեռնարկել 1931 յունուար 1էն սկսեալ։

×

1931 յունուար 19ի իր նիստին, խորհուրդը ծանօթացաւ այս նախագծին, եւ լսելէ յետոյ վէնեզուէլայի ներկայացուցչին տեղեկագիրը, ընդունեց Գրասենեակին կանէնագիրը եւ հետեւեալ որոշումները։

(1) (Շար.)

ԲԱԼՈՐԻՆ ՄԷԿ ՊԱՏԱՄԱԽԱՆ

Կրկին կը յանձարարենք մեր Թղթակիցներուն (մասնաւորապէս Ֆրանսայի) ՁԶՐԱՂԻԼ ԵՒ ՁԶՐԱՂԵՑՆԵԼ մեզ ուրիշ Թերթերու մէջ երեւցած սուտերով եւ խեղաթիւրումներով։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատանքի Տագնապը

(Պատասխան Ցառաջի հարցարանին)

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Գործազրկութեան տագնապը այստեղ ալ հասաւ։ Գաղութը շատ նեղ վիճակի մէջ է։ Երկու-երեք շաբաթէ ի վեր գործատոր-գործատուրուհիներ կ'արձակուին, խըղճալի վիճակի մը մատնուելով։ Արձակուած իտալացին, սպանիացին ուղղակի կը մեկնին իրենց հայրենիքը, իսկ մե՞նք...

Գործատոր արձակող գործարաններն են.— Օգոլլայի գործարանը, առաջին անգամ արձակեց գործատուրուհիներ ամէն ազգէ, բայց ոչ ֆրանսացի։ Որեւէ պատճառով մը անմիջապէս առանց քննութեան կը փակեն հաշիւները, խիստ են մանաւանդ նուրեկներու հանդէպ, որոնք ընդհանրապէս կ'ըլլան մեր թափառական հայրենակիցները։

Ճարտարարուեստի մեծ մասի գործարանը D. S. U. սկսաւ արձակել բանուորներ, ամէն դասակարգէ։ Այս յունուար ամսուն գլխէն սկսեալ շաբաթ չանցնիր որ մէկ-երկու օտար գործատոր չարձակէ։ Որեւէ դիտողութիւն արժէք չունի։ Լաւագոյն պարագային կ'ըսեն.— կ'ուզես այսօր գայիր կ'ըսեն.— կ'ուզես այսօր ալ կեցիր, վաղն ալ, իսկ միւս օ՞րը...» եւ մեր հայրենակիցները գլխիկոր ետ կը դառնան, յուսալով որ եթէ կրկին գործ բացուի գործատէրը առաջին անգամ զիրենք պիտի կանչէ իրրեւ ժրաջան բանուորներ։

Կրընոպլի, ամենամեծ պիւսքիւրի գործարանը, որ 926ի մեծ գործազրկութենէն երբեք չէր ազդուած, ան եւս իր կարգին առիթը չի փախցներ, բանուորներ արձակելու։ Արդէն մէկ ամիսէ ի վեր բոլորին ալ ժամերը կրճատուած են. շատ մը գործարաններ 6-7 ժամ կ'աշխատին։ Վախը բոլորին սիրտն է։

Կրընոպլըի հայութիւնը գրուած է, քաղաքին չորս կողմը իրարմէ շատ հեռու, գրեթէ ամէն կողմ տուն շինողներ կան, ընդհանրապէս Croix-Rouge թաղամասին մէջ 30-40 տուն հայեր կան, որոնք բոլորն ալ տուներ շինել տուած են. իսկ ո՛մանք շինել կուտան։ Բայց ինչ որ գաւալի է, ժանկապարտէզ մը իսկ չկայ։ Իւրաքանչիւր տուն երեք հինգ փոքրիկներ ունի. որոնք կը յաճախեն ֆրանսական դպրոցներ։ Ինչ լաւ կ'ըլլար եթէ այստեղ շատոնց հաստատուած բախտաւոր հայերը իրարու միանալով ծաղկոց մը բանային։ Հ. Կ. Խաչի կրընոպլի Մասնաճիւղի՝ կաղանդի տօնածառին 20ի չափ հայ փոքրիկները շնորհիւ Տիկին Մարիի ժրաջան աշխատութեան, գեղեցիկ ոտանաւորներ արտասանեցին բոլորին նախանձը շարժելով։ Ուրեմն տարրեր կան մանկապարտէզի համար։

փարաւոն

ՖՐԱՆՍ. ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԸ ԼԻՈՆԻ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԻՆ ՄԷՋ

Ցառաջիկայ Մարտ ամսուն, 2 15 տեղի կ'ունենայ Լիոնի տօնավաճառը։

Այնտեղ ցուցադրութեան պիտի հանուի ֆրանսական լաւագոյն արդիւնաբերութիւնը ինչպէս նաեւ բազմաթիւ նմոյշներ օտար ճարտարուեստէն։

Ցօնավաճառին ընդարձակ պալատը, որ իր պանծալի մեծութեամբ, գեղեցկագիտական արտքինով եւ յարմար կազմաւորումով մեծ հետաքրքրութիւն կը շարժէ, այս տարի ճոխացած է երկու նոր երեքյարկանի տաղաւարներով։

Իր կարեւոր բաժիններէն յիշենք ճարտարարուեստի շաւաիւղը, — մետաղագործութիւն, մեքենայ, գործիքներ, կահկարասի, ջեռոց, էլեկտրականութիւն, անթելհեռախօս, եւլն.։

Հիւսուածեղէնի ճարտարարուեստը պիտի ունենայ վեց բաժին։ Գեստեղէնի ճարտարարուեստը չափազանց ճոխ է,— մետաքսեղէն, բրդեղէն, մուշտակ, եւն.։

Պէտք է յիշել նաեւ խաղալիքներու, խեցեղէններու, ապակիներու, կաւեղէններու, արձաններու բաժինը, անուշահոտութեանց նմոյշները։

Ուտեստի բաժինը եւս մեծ տեղ մը պիտի գրաւէ։

Ինքնաշարժը եւ հեծելանիւի բաժինը՝ 600 մեդր երկար։ Բաժիններ՝ թղթավաճառութեան, գոհարավաճառութեան, եւայլն։

Վաճառումները մեծաքանակ պիտի ըլլան։

ՀԻՒՍԻՍ. ԿՈՎԿԱՍ

ՀԱՄԱՅՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Անդրկովկասեան «Հանրապետութեան» խորհրդայնացման տասնամեակին յիշատակին, որոշուած է հրատարակել հսկայ համայնագիտարան մը հայերէն, թուրքերէն եւ վրացերէն լեզուներով։ Ծախք նախատեսուած է յիսուն հազար րուբլի։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿ

Հիւսիսային կովկասի ունի հայկական շրջանակ մը, ուր հայերը կը զբաղին առաւելապէս ծխախոտի մշակութեամբ եւ առնասպահութեամբ։

Դժբախտաբար հողի պակասութեան պատճառաւ, ծխախոտի մշակութիւնը մեծ հետանկար չունի։ Աւելի անասնապահութիւնն է, որ ապագայ ունի։ Շրջանը ունի 139,000 հեկտար անտառային հող, 481 խոզ գանգատ գործերէ։ Մասնաւոր ծրագիր մը մշակուած է, զարկ տալու համար անասնապահութեան։

ԸՆԴՎԶՈՒՄԸ ՄԻՆՉԵՒ ՀԻՄԱ

Խորհրդային կարգերու դէմ ընդվզումը տարածուած է մինչեւ Հիւսիսային կովկասի համեստ հայկական գաղութը։

Մոզդոկի շրջանի Եդիսէ գիւղէն ուսուցիչ Ռոստոմեան կը յայտարարէ.— «Խորհրդային իշխանութիւնը փոդով խաբում է գիւղացիները։ Մեզ ի՞նչ հարկաւոր են ծրագիրները, մեզ հաց տուէք։»

Սոչիի շրջանէն խանջեան գիւղին բնիկին քարտուղարը, կոմունիստ Ցովհաննէս կը հրաւիրէ գիւղացիները, որ չօգնեն պետութեան։ Բոլոր այս ըմբոստները վտարուած են («Մուրճ.Մանգաղ», գեկտ. 19)։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՀԻՆԳԱՉԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Գերմանական «Պերլիներ Թագէպլաթ» թերթը կը հրատարակէ երուսաղէմէն տրուած հետագիր մը, որ Ֆրանսայի կը վերագրէ Հինգաղի նախկին Թագաւորը Ալին՝ Սուրիոյ գահը բարձրացնելու դիտումներու։ «Պերլիներ Թագէպլաթ» դիտել կուտայ թէ անուրանալի է որ Սուրիոյ ժողովուրդին ժեծամասնութիւնը նպաստաւոր կարծիք ունի այդ ծրագրին հանդէպ։

Խանդավառ ընդունելութիւնը որուն արժանացաւ Դամասկոսի մէջ՝ նախկին Թագաւորը Ալի սահման չէր ճանչնար, ժողովուրդը անընդհատ կ'աղաղակէր «կեցցէ Ալի Թագաւորը, կեցցէ Սուրիոյ նոր Թագաւորը»։ Ժողովուրդը ի վերջոյ, գայն կառքէն վար առաւ, ուսամբարձ պտտցնելու համար քաղաքին մէջ։

Նշանակելի կը նկատեն որ Ալի ունկնդրութեան չընդունեց սուրիական գահլիճին նախագահը՝ Շէյխ Թաճէտտինը, որ Ֆրանսայի թշնամի է։

«Այս իրողութիւնը կը գրէ գերմանական թերթը, ցոյց կուտայ թէ հոգատարեալ ժողովուրդը խոչընդոտ չպիտի հանդիսանայ Ալիի գահակալութեան եւ թէ Ալի, կասկածէ դուրս է թէ սուրիական ժողովուրդին մեծամասնութեան համակրութիւնն ունի»։

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ (11)

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

Ընտանիք ունի՞ արդեօք, ապրին. մեռե՞ր, թէ կոտորուեր ին, իրեն թողլով ողբացող բուին Իակ հարստութիւնը տանքներով եւ գաւերով լի միակեաց կեանք մը։

Ահա Ռ. որբանոցին վրայ նայող բլուրին սուր ծայրը, ուր քանի մը գիծեր տարբեր ուղղութեամբ կուգան կը միանան։ Ճիշդ այդ կէտին վրայ բազմաթիւ մարդակերպներ դէմ առ դէմ կուգան, բայց որպէս թէ իրար չտեսնելով կ'անցնին, իւրաքանչիւրը հետեւելով իր ոտքերուն քան ուղեղին։ Խռո՞վ են արդեօք, թէ՞ համբ։ Ո՛չ մէկը եւ ո՛չ միւսը։ Ի՞նչ չե՞ն հասկնար,— հազիւ թէ այդպէս։

Արեւելեան Ընտանիքի վերին վեց տարուան պատմութեան կենդանի ներկայացուցիչներն են անոնք։ Արեան եւ հուրի հեղեղներու յորձանքէն դուրս պըրծած բազմազգի կմախք ոգիները, որոնք, առ ժամանակ մը եւս չափչփել դատապարտուած են այն աշխարհը, որ իրենց եւ իրենց նախորդներուն ձեռքով այս վիճակին հասած էր այժմ։

Վեր ու վար, ներս եւ դուրս բոլորը կորաքամակ, բոլորը անխօս, բոլորը մերկ եւ քաղցէն ծիւրած՝ կը շարժին վտիտ ստուերներու պէս, այնտեղ, ուր երեք օր առաջ հայկական խինդն ու ծիծաղը կը դիտէին, նորազատ հաւատաւորներու անվհատութեան քայլերգները կ'երգուէին։

Աղշալոյսին հետ ծայր տուաւ այս խեղուխջոյական ամբոխը։ Ձորին մէջ, անօթի հաւերու նման կենդանի ներկայացուցիչներն են անոնք։ Արեան եւ հուրի հեղեղներու յորձանքէն դուրս պըրծած բազմազգի կմախք ոգիները, որոնք, առ ժամանակ մը եւս չափչփել դատապարտուած են այն աշխարհը, որ իրենց եւ իրենց նախորդներուն ձեռքով այս վիճակին հասած էր այժմ։

Վեր ու վար, ներս եւ դուրս բոլորը կորաքամակ, բոլորը անխօս, բոլորը մերկ եւ քաղցէն ծիւրած՝ կը շարժին վտիտ ստուերներու պէս, այնտեղ, ուր երեք օր առաջ հայկական խինդն ու ծիծաղը կը դիտէին, նորազատ հաւատաւորներու անվհատութեան քայլերգները կ'երգուէին։

Աղշալոյսին հետ ծայր տուաւ այս խեղուխջոյական ամբոխը։ Ձորին մէջ, անօթի հաւերու նման տարածուեցաւ ամէն կողմ առանց սեւեռուն նպատակի, առանց ասուն մարդու մէկ խօսքի ու մուրթէն սարսափած երախանհրու պէս իրիկնամուտի ստուերներէն քշուելով, անցաւ դէպի քաղաքը, օ՜, գազրելի ժամեր մըն ալ անցնելու երէկուան չէն ու կենդանի քաղաքի հայ անտէ՛ր տուներուն մէջ։

Դէռ երկու անգամ ալ պիտի տեսնէինք այս մարդակերպներուն կարաւանը։

Ե.— ԱՆԹԱՂ ԴԻԱԿՆԵՐՈՒ ՇԱՐԱՆԸ

Թրքական սովահար բանակը չբաւականացաւ քաղաքը գրաւելով։ Աւելի ահեղի էր վիճակն անոնց, որոնք ո՛չ կոտորուեցան եւ ո՛չ գերի բռնուեցան։ Որովհետեւ կարսի անկման յաջորդ օրն իսկ սկսաւ սովի վիճակ մը։ Ամէն ինչ կողոպտուեցաւ, գրաւուեցաւ՝ կարծէք կենդանի մնացածները դիտմամբ սպաննելու համար իրրեւ աւելի ահեղի պատիժ քան սուրն ու գնդակը։

Ստեղծուած կացութեան ամէնէն եղերական գոհերը հայ մատաղ երկսեռ որբերն էին։ Նպաստամատոյցի խնամքին տակ կային շուրջ 7500 հոգի, որոնց շատ չնչին մէկ մասը 15 տարեկանէն վեր երեք քառորդը տեղաւորուած Ձորի զօրանոցներուն մէջ։ Այդ ամբողջի հսկողութիւնը յանձնուած էր II Ամերիկացիներու (հինգ տղամարդ եւ մնացեալները կիներ)։ Հակառակ ստեղծուած եւ քնական դժուարութիւններուն, այս օտարականները, առանց բացառութեան, գիշերը ցերեկին խառնեցին մնալու իրենց պարտականութեան գլուխը եւ խնայելու մատաղ որբութեան կեանքը, ինչքան որ կարելի էր դրուած պայմաններուն մէջ։ Բայց ի՞նչ կարող էին ընել այդ նուիրուած բուռ մը օտարականները։

Ամերիկեան դրօշն ալ նշանակութիւն չունեցաւ թուրքերուն աչքին։ Նպաստամատոյցի հսկայական պահեստներուն մեծագոյն մասը առաջին իսկ գիշերը ենթարկուեցաւ կատարեալ թալանի,— անշուշտ կազմակերպուած, պետական թալանի։

Ցուրտը մէկ կողմէն, մերկութիւնը երկրորդ եւ քաղցը՝ երրորդ կողմէն լրացուցին ինչ որ թրքական եաթաղանը, իբր թէ, խնայած էր։ Քանի մը օրէն դուք Ձորին մէջ կը տեսնէիք ո՛չ թէ երբեմնի կայտառ ու կենսուրախ բազմութիւնը՝ անմեղ երախաներու, այլ թառամած ու գիշատիչ գազաններու խումբեր, որոնք մահը անարգելով, օրն ի բուն կը գրուրուէին ամէն ուղղութեամբ՝ կերպ մը իրենց տանջող ստամոքսները բաւարարելու։ Կարգ ու կանոնը խանգարուեցաւ։ Հայ պաշտօնէութիւնը չէր համարձակեր չէնքէն դուրս գալ, ո՛չ ինչ կութիւն չունեցաւ թուրքերուն աչքին։ Նպաստամատոյցի հսկայական պահեստներուն մեծագոյն մասը առաջին իսկ գիշերը ենթարկուեցաւ կատարեալ թալանի,— անշուշտ կազմակերպուած, պետական թալանի։

Ցուրտը մէկ կողմէն, մերկութիւնը երկրորդ եւ քաղցը՝ երրորդ կողմէն լրացուցին ինչ որ թրքական եաթաղանը, իբր թէ, խնայած էր։ Քանի մը օրէն դուք Ձորին մէջ կը տեսնէիք ո՛չ թէ երբեմնի կայտառ ու կենսուրախ բազմութիւնը՝ անմեղ երախաներու, այլ թառամած ու գիշատիչ գազաններու խումբեր, որոնք մահը անարգելով, օրն ի բուն կը գրուրուէին ամէն ուղղութեամբ՝ կերպ մը իրենց տանջող ստամոքսները բաւարարելու։ Կարգ ու կանոնը խանգարուեցաւ։ Հայ պաշտօնէութիւնը չէր համարձակեր չէնքէն դուրս գալ, ո՛չ ինչ որ լեռը ու ձորը չափչփէր գազազած որբերը հաւաքելու։

Հոկտեմբեր 30ին, այս եւ այն կողմ, գետին ափէն մինչեւ վերին ամրութիւնները բազմաթիւ մարդիկ, շուն, արջառ, ոչխար եւ խոզ սպաննուելով տեղն ու տեղը մնացին, որովհետեւ թուրքերը մէջտեղէն կը վերցնէին միայն այն դիակները, որոնք ուշադրութիւն կը գրաւէին եւ առողջութեան անմիջական վտանգ կը սպառնային։ Մնացեալները կը ձգէին երկնի թռչուններուն եւ երկրի գազաններուն բաժին։

Քանի մը օրուան ջերմ արեւը յառաջ բերաւ այլանդակ հոտ մը։ Դիակները ուռեցան, պատռտուեցան եւ հոտեցան։ Ու տեսնելու էր թէ երկու շաբաթէն հայ որբութիւնը ի՛նչ բաժինունեցաւ այդ նեխած դիակները տեղն ու տեղը մաքրելու մէջ։

ՎԱՀԷ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

(Շար.)

մանակաւոր կերպով փակել Պարսից սահմանագլուխի այն մասը, որ ամենէն աւելի վտանգաւոր ըլլալ կը թուի: Միեւնոյն ատեն Ազրպէյճանի կառավարութիւնը առողջապահական շատ խիստ միջոցներու դիմած է:

Խորհրդային կառավարութիւնը առաջարկեց պարսիկ իշխանութեանց օգնել իրեն եւ ղրկել բժշկական - առողջապահական խորհրդային մարմին մը, ամենէն աւելի վարակուած շրջանին մէջ գործելու համար:

Լոնտոնի խորհրդաժողովէն յետոյ

Հնդիկ Ազգ. Խորհուրդի Գործադիրը Ալլահապատի մէջ հաւաքուեցաւ խորհրդակցելու համար յետագայ գործունէութեան շուրջ եւ նկատի առնելով Լոնտոնի խորհրդաժողովին մէջ բանաձեւուած առաջարկները, որոշեց բանակցութեան մտնել հետեւեալ պայմաններով.

1) Բոլոր քաղաքական բանտարկեալներուն ընդհ. ներում շնորհել:

2) Փոխարքային կողմէ հաստատուած բոլոր զսպողական ու պատժական հրահանգները ետ առնել:

3) Օտար ըմպելիներու, դեղերու եւ զգեստեղէններու դէմ խաղաղ պայքարը չարգիլել:

4) Բանակցութեանց ընթացքին, առժամաբար ջնջել աղի տուրքը:

Գալով քաղաքացիական անհնազանդութեան շարժման, պէտք է շարունակուի, մինչեւ որ նոր հրահանգներ հրատարակուին:

Այսպէս ուրեմն, իր ազատ արձակումէն վերջ, կանտիի դրած պայմանները ընդունած է նաեւ հնդիկ յեղափոխական գործադիրը:

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Հազարի չափ Հնդիկներ Ալլահապատ մեկնեցան, լսելու համար կանտիի բանախօսութիւնը: Բայց որովհետեւ առանց տոմսակի ճամբորդներ էին շոգեկառքով, արգիլուեցան դուրս ելլել կայարանէն: Այս պատճառով խռովութիւն ծագեցաւ: Ոստիկանութիւնը բազմաթիւ ցուցարարներ ձերբակալեց:

⁂ Պիրմանիոյ ըմբոստներուն դէմ, Հնդկաստանի փոխարքան հրամանագիր մը ստորագրեց, որով կը հրահանգէ Պիրմանիոյ իշխանութեանց, շատ խիստ եւ կտրուկ վարուիլ ահաբեկիչներուն հանդէպ:

Հնդիկ պատգամաւորները կը խորհրդակցին

Լոնտոնի խորհրդաժողովին պատգամաւորները շարունակեցին խորհրդակցութիւններ ունենալ այն շոգենաւին մէջ, որ զիրենք, Փորթ-Սայիտէն կը փոխադրէ Հնդկաստան, եւ մշակեցին գործունէութեան ծրագիր մը, որ կը յուսան թէ մեծ ազդեցութիւն պիտի գործէ Հնդկաստանի ներքին քաղաքականութեան մէջ:

Պատգամաւորները որոշեցին նաեւ հնդիկ ժողովուրդին ուղղել կոչ մը, ուր պիտի շեշտեն խորհրդաժողովին արդիւնքներուն կարեւորութիւնը: Այդ կոչին մէջ, անոնք պիտի ջանան արդարացնել խորհրդաժողովին իրենց մասնակցութիւնը եւ պիտի փաստեն թէ պարապ ձեռքով չէ որ ետ կը դառնան:

Յունաստանի համայնավար կեդրոնը

Յունաստանի ոստիկանութիւնը երեւան հանեց համայնավարական կազմակերպութիւն մը որ կարեւոր ճիւղեր ունէր: Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան:

Կազմակերպութեան անդամներու տուներուն մէջ կատարուած խուզարկութեանց ընթացքին, ոստիկանները երեւան հանեցին Գ. Միջազգայինի երկու շրջաբերականները, որոնցմով յոյն նաւատորմին ու բանակին մէջ, բրոբականտ կատարելու մասին կարգ մը հրահանգներ կը տրուէին:

Զէնք կը հայթայթեն Ռուսիոյ

Անգլիոյ խորհրդարանին մէջ, երեսփոխան մը հարցուց թէ որքա՞ն զէնք, ռազմանիւթ եւ զինուորական պիտոյք Անգլիոյ կողմէ հայթայթուած է Ռուսիոյ: Երեւան ելաւ թէ 1929 յունիսէն 1930 դեկտեմբեր, Անգլիայէն Ռուսիա ղրկուած զինուորական նիւթերու գումարը կը հասնի 5,5 միլիոն ֆրանքի:

Համեւրոպայի շուրջ

Ժընեւի մէջ, ընդհ. քարտուղարութիւնը կը սպասէ երեք պետութեանց պատասխանին, Ռուսիա, Թուրքիա եւ Իսլանտա, որոնք, Համեւրոպայի ուսումնասիրական յանձնախումբին որոշումով, հրաւիրուած են մասնակցելու այդ յանձնախումբին աշխատանքներուն:

Կը հաստատուի որ Թուրքիոյ պատասխանը նպաստաւոր պիտի ըլլայ եւ թէ Թուրք պատուիրակութեան գլուխը պիտի գտնուի Թէվֆիք Րիւշտի, արտաքին գործավարը:

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Պ. Պրիան խնդրեց Ազգ. Դաշնակցութեան քարտուղարութենէն որ պետութիւնները հրաւիրէ իրենց պատուիրակները ղրկել Փարիզ 1) Փետր. 23ին, անոնք որ պիտի մասնակցին 1930ի բերքերը սպառելու մասին խորհրդակցութեանց, 2) Փետր. 26ին, անոնք որ պիտի խորհրդակցին յետագայ բերքերը սպառելու միջոցներու մասին:

Սպանիոյ ընտրութիւնները

Սպանիոյ յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ, սպանիական Խորհրդարանի նախկին նախագահը հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ.— Այն իրողութիւնը թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ արտակարգ նշանակութիւն մը տալ յառաջիկայ ընտրութիւններուն եւ նորընտիր խորհրդարանին միջոցաւ կը ծգտի փոփոխութեան ենթարկել սահմանադրութեան մէկ քանի յօդուածները, չի կրնար կարծիքը փոխել ընդդիմադիրներուն: Ինչ որ ալ ըսէ, կառավարութիւնն ի վիճակի չէ ընդհ. ընտրութիւններ կատարելու: Թագաւորին խորհուրդ տուաւ որ խորհրդակցութիւններ չըլլան ընտրութեանց առթիւ: Սակայն այդպէս ընելու չէր, որովհետեւ թագաւորը պէտք ունի ճանչնալու կարծիքը այն մարդոց որոնք ի վիճակի են ծանր պարագաներու մէջ' խորհուրդ տալու:

«Գալով ընդդիմադիրներուն, անոնք ամէն օր բազմաթիւ կուսակիցներ կ'արձանագրեն ինչ որ զանոնք կըստիպէ յարատեւելու իրենց ընթացքին մէջ:

Հ. Յ. Դ.

ԳԱՒԱՌ

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի ժողովը այս իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դաշնակցութեան Գրադարանին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր ենթակոմիտէի ժողովը այս իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական ճաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատետրով:

ԼԻՈՆԻ կուկունեան խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջ, ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԼԻՈՆԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին դասախօսական ժողովը վաղը հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ: Կը դասախօսէ Պ. Եր. Տ. Անդրէասեան, նիւթ' ճայերէնի դաս մը: Մէկ ժամ սինէմա: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Զ. Ե. Ո. Միութեան Կեդրոն. Վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Պուա-Քոլոմպի Մասնաճիւղին անդամները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Place Bourgogneի հաւաքատեղին: Բացակաները կը պատժուին:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

փարիզ, Վ. Մ.— 30,
Օպընա, Բ. Ժ.— 25,
Մարսէյլ, Տիկ. Ս. Մ.— 15:
Պուքրէշ, Գործ.— 800:
Թամարի, Յ. Ի.— 35:
Ֆուրկ. Ե. Պ.— 35,
Փուաթիէ, Ճ. Մ.— 35,
Փլօէսթի, Ամիր.— 200,
Պուրկ սէնթ Անտէօլ,— 100:
Փուվալէն, Ա. Մ.— 35:
Լանսէյ, Գործ.— 64.50,
Տէսին, Գործ.— 300:
Փարիզ, Ռ. Ս.— 50:
Լը Փիւի, Փ. Ա.— 150:

Ռոմանի մէջ Յառաջի գործակալն է՝ Պ. Խաչիկ Կարապետեան, 22 Rue St. Nicola, Romans.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Գարաճիսարցի Մովսէս Տիարեան կը փնտռէ իր որդին Կարապետ Տիարեան, մօր անունը' Վերոնիքա, քոյրերը' Արաքսի, Կատարինէ եւ Ատրինէ: Իզմիրի աղէտին (16 տարեկան էր) անյայտացած է: Իր ստոյգ ճասցէն տուողին 1 տարեկան «Յառաջ» եւ 500 ֆր. նուէր, իմացնել՝ Բիւզանդ Ժամակոչեանի, 11 Fbg. Gambetta, Aubenas, (Ardèche), France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Ամասիացի գուլպայագործ Բիւզանդ Գ. Ժամակոչեան կը փնտռէ իր քոյրը Նուարդ որ անյայտացած է տարագրութեան միջոցին 10 տարեկան հասակին: Լսուած է թէ հայ սպայ մը ուզած է միասին Պոլիս տանիլ, բայց Նուարդ հիւանդ ըլլալով յանձնած է Հալէպի որբանոցը եւ յետոյ որդեգրուած է մէկու մը կողմէ: Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1 տարուան «Յառաջ» եւ 500 ֆր. նուէր: Իմացնել իր եղբօր Բ. Գ. Ժամակոչեանի, 11 Faubourg Gambetta, Aubenas (Ardéche), France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

(Մոսկուայի եւ Փարիզի Համալսարաններէն) 17 Rue Réaumur, մէթրօ Arts et Metiers եւ République, Tél. Arch. 54—27. Վեներ. հիւանդ. (արանց եւ կանանց), Ֆրանկախտ. Ջերմամիզութ. մորթի հիւ. եւ անկարողութիւն: Նոր ձեւով բուժումելեկտրականութեամբ: Արեան եւ մէզի քննութ.: Դիւրամատչ. գին: Դարմ. ասիւրանս սօսիալի հաշւոյն: Ամէն օր 9—20. Կիրակի 8—13:

EMPIRE Մէթրօ-Հօշ' 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վեներհիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լաբօրաթուար: Խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, Ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8: Կիր. 9-12: Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ...

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴ...
Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին թոյներով:
Տիադէռմի (diathermie), (ուլթրա-վիօլէ) ultra-violet
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօներ 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord
(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'էսդի մէջտեղը)

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ
ԴԵՐՁԱԿ
96, Rue de Crimée PARIS (19e) Մէթրօ' Botzaris
ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ
ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ
ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ
ՀԱՅ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ
ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋ

ԾԱԽՈՒ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

Նշանաւոր ՄԱՆՕԼի աշակերտին ... ուած 20 ուտ Սուրիայէն միասին
Ուտի եւ քանոնի համար գերմ... նոր շինուած կարմիր, կապոյտ, ... գոյն թելեր:
Ուտի եւ քանոնի համար առա... գի մզրապներ, հատը 4 ֆրանք: ... րու ապսպրանքները կը ղրկուին
ՔԱՆՈՆԻ ՅԱԿՈԲ ԱՍԼԱՆԵԱՆ
56, Rue Julien-Lacroix, PARIS (20e)

RESTAURANT ROUMAINE
7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS
(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)
Խնամքով պատրաստուած
Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ
Չափաւոր գին

CORDONNERIE «AKAP»
Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq.
Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ
Ձափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու ... մար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկա... միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն ... տը Շինի: Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորդակցիլ, ժամադ... թեամբ չափ առնելու կուգայ:
Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժ... ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր: Կը կատարէ նաթիւրալիզա... հինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւն... Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ: Փոխառու... Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12:

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՐԱՐԱՏ
39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:
Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիսթեմ գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ:
Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ
ԳՈՒԷՐԸ ՇԱՓԱԽՈՐ
TAILOR
Georges Cherbetian
Métro Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE - PARIS

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
POLYDOR
Columbia
REGISTERED TRADE MARK
20 ՖՐ. 20 ՖՐ.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
Մեր փորձանոցին մէջ ... DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, ... 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 ... 2.800 ֆր. ...

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ՀԻՐՈՍԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931
5 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1486

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պարտաճանաչութեան, պատասխանատուութեան զգացումը այնքան է թուլցեր մեր մէջ, որ տարին տասներկու ամիս դէպքի մը, առնուազն տխուր անակնկալի մը ականատես կ'ըլլանք այս կամ այն գաղութին մէջ։

Վերջին օրինակը՝ Գավալայէն։ Հազարնոց գաղութ մը՝ բարեական հաստատուն հիմերով։ Ունին դպրոց մը — յունական փլփլկած եկեղեցի մը, որուն մէջտեղը մատուռն է, իսկ երկու թեւերը կը կազմեն մանկապարտէզ եւ նախակրթարան (150 աշակերտ)։ Տարեկան ծախք՝ 100.000 տրախմի, որուն 30 հազարը կը հայթայթէ գերմանական մարդասիրական հաստատութիւն մը (60 աշակերտի վրայ), առանց ո՛ր եւ է միջամտութեան իրաւունք ունենալու։ Թաղ. Խորհուրդը տէր տիրական է դպրոցին եւ ժամուն։

Երեւութապէս «մարդոցութեան» դէմ ուղղուած խայտկրութիւն մը, եւ անշուշտ ուրիշ գրգռիչ փսփսուքներ այն համոզումը կը ներշնչեն Գավալայի մետրոպոլիտին թէ «Թաղ. Խորհուրդը գործիք եղած է օտար — կաթոլիկ եւ բողոքական — քարոզիչներու ձեռքը»։

Մետրոպոլիտը, ուժ առնելով պետական օրէնքէ մը որ կ'արգիլէ օտար կրօնական քարոզութիւնը տեղական դպրոցներու մէջ, խիստ յանդիմանագիր մը կ'ուղղէ Թաղ. Խորհուրդին։ Այս վերջինը, մասնաւոր պատուիրակութեան մը հետ, կը ներկայանայ մետրոպոլիտին, որ հրաւիրած էր նաեւ Նահանգապետը, անհրաժեշտ լուսաբանութիւնները տալու համար։ Մետրոպոլիտը կրկնելով իր յանդիմանութիւնները, խօսքը կ'ուղղէ Նահանգապետին.

— Այստեղ Հայերը բաժնուած են երկու մասի. մէկ մասը բոլշեւիկ է, միւս մասը օտար քարոզիչներու ձեռքը գործիք։ Ո՞վ կրնայ ըսել թէ վաղը ուրիշ քարոզութեանց ալ չպիտի ծառայեն։

Եւ աւելի առաջ երթալով.

— Պէտք է լուծել այս Թաղ. Խորհուրդը, պէտք է փակել ազգ. վարժարանը կէս օրէն վերջ եւ տղաքը ղրկել յունական դպրոց, եւ մինչեւ կէս օր միայն հայերէն լեզուն դասախօսել...

Երկու ժամուան աղմկալի վիճաբանութենէ մը յետոյ, Թաղ. Խորհուրդը շունչը կ'առնէ Սելանիկ, Թեմական Խորհուրդին միջամտութիւնը խնդրելով։

Այս անցուդարձէն լեզու կ'առնէ նաեւ Գավալայի յունական օրկանը, «Քիրիքս», ամբողջովին իւրացնելով ներշնչուած այլանդակ պատմութիւնները, եւ այն տպաւորութիւնը ձգելով կան օրկանը, «Քիրիքս», ամբողջովին իւրացնելով ներշնչուած այլանդակ պատմութիւնները, եւ այն տպաւորութիւնը ձգելով թէ «գէշ հիւրընկալութեան մը եւ մարդասիրութեան մը տակ, ստեղծուած է վտանգաւոր հրաբուխ մը»։

Գաղափար մը տալու համար տիրող գրգռութեան վրայ, առանց մեկնութեան կ'արտատպենք յունական թերթին հետեւեալ ազդարարութիւնը (27 յունուար).

— «Գավալայի Հայուհիները ? սկսան *քոնփլիման* ու փրովականտ ընել մեզի։ Չե՞ն կարծեր որ պէտք է ծանր նստին իրենց հաւկիթներուն վրայ եւ դաս առնեն անցեալէն»։

×

Շա՞տ երկարեցաւ պատմութիւնը։ Բայց կարդացէք ուշադրութեամբ, եւ եթէ կ'ուզէք, ընդհանրացուցէք։

Այսպէ՛ս կը սկսին մեր բոլոր անախորժութիւնները՝ գաղութներու մէջ։ Քարեր կը գլորուին, զանազան կիրքերու տակ, եւ ոչինչ խնդիրներ իրար խառնուելով, կը կազմեն գաբշելի թնճուկ մը։ Եւ շատ անգամ՝ իրական փորձանք, ինչպէս ներկայ պարագային։

Չենք չափազանցեր։ Եթէ Յունաստանի մէջ խառնակիչներ կան, զանոնք սաստողը, սմքեցնողն ալ չի պակսիր։ Արդարութիւնը երեւան կ'ելլէ օր մը։

Բայց, մինչեւ ե՞րբ այսպէս։ Եւ մինչեւ ո՞ւր այսպէս։

Միայն յունահայ գաղութը չէ որ կը տառապի այս վարակիչ ախտէն։ Նոյն պատկերը՝ քիչ մը աւէն տեղ։ Եւ մանաւանդ Սուրիոյ մէջ, ուր աւելի փափուկ է մեր վիճակը։ «Ես իմ ընելիքս ընեմ, ի՛նչ կ'ուզէ թող ըլլայ»։

Ամէն մէկը զատ-զատ իր ըսելիքն եւ ընելիքն ունի, իր բուրդը պիտի մանէ։ Որո՞ւ հոգ՝ հետեւանքը։ Բաւական է որ խօսքի տակ չմնայ։

Երբեք այսքան ցայտուն կերպով երեւան եկած չէին մեր բացասական յատկութիւնները։

Հազիւ վարժուած հաւաքական կեանքի պահանջներուն, ահա կը քակուի, կը քրքրուի ամէն բան, օտար ափերու վրայ։

Արդեօք շա՞տ է այսքան ազատութիւն, մեր խարխուլ հասկացողութեանց համար։

Այս անիշխանութիւնը, կրկնենք բուն բառը — այս «պաշտպօզուք» արշաւը դէպի խորխորատ չի՞ տանիր մեզ։

Եւ ինչո՞ւ կը մեղադրենք օտարը, երբ հետզհետէ կը պրկէ օղակները, ամէն տեղ ցոյց տալով իր թաթը։

Օտա՞րն է յանցաւոր, երբ մենք մեր ձեռքով կը կտրենք ընդհանուր կապերը, կը փորենք հաւաքական պատասխանատուութեան հիմերը։

Ահա Երուսաղէմը՝ իր ափ մը պորտաբոյծներով։ Ամբարտաւան եւ ինքնիշխան՝ ժողովուրդին հանդէպ, բայց հլու կամակատար՝ օտարին առջեւ։ Ահա Պուլկարիան, Յունաստանը, Սուրիան, Միջագետքը, իրենց ներքին յուզումներով։ Հարիւրին իննսունն՝ հայկական խելագարութեամբ ստեղծուած միջադէպերով,

Զը՞ պիտի գտնենք արդեօք բանաձեւ մը, նշանախօսք մը, որուն առջեւ խոնարհին բոլորը, պահելով հանդերձ իրենց եղածչեղած իմաստութիւնը։ Նոյն իսկ անկախութիւնը... Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՈՆՑ ՈՒԽՏԸ

Պէյրութի «Ազդակ»ը կը խորհրդածէ այս խորագրին տակ (14 յունուար)։

— «Համաշխարհային պատերազմէն ժառանգուած սերունդ մը ունինք, հայրենական երազներով տառապող նորահաս փաղանգ մը, ճաշակած աքսորի ու ջարդի բոլոր դառնութիւններն ու տառապանքները։

Անոնք, անցան արիւնի ու խաւարի անապատներէն. տատասկոտ ու խայծող ճանապարհներէ քալեցին. ականատես եղան այն գազանային ոճրագործութեանց, որոնց անողորմօրէն զոհուեցան իրենց մայրերն ու հայրերը. լսեցին խողխողուող քոյրերու աղեկտուր ճիչերն ու լացերը։

Վկաներն են անոնք աշխարհի ամենաբարբարոսային արարքին, որ ի գործ դրուեցաւ ամբողջ հայ ժողովուրդին հանդէպ։

Եւ այսօր այդ սերունդը, իրենց հայրերուն արիւնով գրուած մուրհակ մը ձեռքերնին, ծնկաչոք մեր մեծ նահատակներու յիշատակին առջեւ, ուխտ կ'ընեն։ Ամբողջ որբութիւնն է որ այսօր հաւաքուած սրբազան դրօշի մը ներքեւ, միասիրտ եւ միահոգի կը խոստովանի շիտակ քալել այն ճանապարհէն, ուրկէ քալեցին իրենց ծնողները եւ կ'երդնուն անդադար մշտարթնութեամբ [illegible] մինչեւ որ այս թափառական եւ հայրենազուրկ ժողովուրդը հարազատ հայրենիք մը եւ սեփական երդիք մը ունենայ։

Այս ուխտը կրկնապէս նշանակելի է եւ արժէքաւոր, որովհետեւ ծնողազուրկ եւ անզաւակ երիտասարդութեան մը հոգիէն կը բխի այդ, որ վրէժի պապակէն եւ հայրենի կարօտէն կը տառապի։ Երիտասարդական վճռակամութեան եւ ինքնամատոյց նուիրումի զօրեղ շեշտ մը կայ այդ սերունդի խօսքերուն եւ շեշտերուն մէջ։ Մանուկ ստուերներու սարսուռները իրենց հոգիներուն մէջ, մեր որբերը յառաջապահ զինուորներն ու գիտակից առաջնորդներն են մեր ցեղի ազատագրութեան։»

ԺԱՆՏԱՏԵՆԴԸ ԿԸ ՏԱՐԱԾՄԻ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ժանտատենդի դէպքերը շատցած ըլլալով, իշխանութիւնը մեծ շահագրգռութեամբ կը հետեւի ձեռք առնուած միջոցներու գործադրութեան։ Պոլսոյ մէջ ժանտատենդի շրջան կը նկատուի նոյեմբերէ մինչեւ փետրուար ժամանակամիջոցը, բայց այս տարի դէպքերը նախորդ տարիէն անբաղդատելիօրէն շատ եղած են։

Ամէնէն շատ վարակուած շրջանն է Թօփհանէէն մինչեւ Ազապ Գափու, ջէշմէ մէյտանի ուր փողոցները նեղ են, աղտոտ եւ հին ու անխնամ խաներու մէջ կը բնակի գործաւոր դասակարգ մը, վարակուած թաղերուն, ինչպէս նաեւ դպրոցներուն մէջ, պատուաստումի եւ հականեխական գործողութիւններ կը կատարուին։

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ազիոն Գարահիսարի մէջ, ֆօճա Ասլմանուն մէկը ձերբակալուած է։ «Լիօն Շապէր» թերթին տեղեկութեանց համաձայն, յիշեալին տան մէջ կարգ մը կասկածելի թուղթեր եւ ապտիւլմէճիտի լուսանկարը գտնուած է։

Ասկէ զատ ձերբակալուած են նաեւ Մահլապի շէյխը եւ երկու մուխթարները որոնք մէնէմէնը դրկուած են։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ԹԱՐԺՈՒՄԸ

Մէնէմէնի մահապարտները

Մէնէմէնի մահապարտները 28 հոգի, որոնց դէմ տրուած մահավճիռը, երկուշաբթի օր վաւերացուեր էր Էնկիւրիի Ազգ. ժողովէն, երեքշաբթի օր կախուեցան։ Մինչեւ վերջին պահը, մահապարտները կը բողոքէին իրենց մասին տրուած վճռին դէմ եւ իրենց անմեղութեանը վրայ կը պնդէին։ Մինչեւ յաջորդ առտու անոնց մարմինները մնացին կախուած, իբր օրինակ այլոց...

Կախաղաններէն մեծ մասը պատրաստուած էին քաղաքին գլխաւոր մզկիթին առջեւ. մնացեալները բաժնուած քաղաքին զանազան կէտերուն վրայ։

Մահապարտները հագած էին ճերմակ շապիկներ, որոնք մինչեւ անոնց ոտքերը կ'երկարէին. եւ իրենց կուրծքերուն վրայ կը կրէին ցուցանակներ հետեւեալ արձանագրութեամբ.— «Այսպէս կը պատժուին Հանրապետութեան դաւաճանները»։ Ոստիկանները զանոնք բարձրացուցինաթոռակներու վրայ, որոնք զետեղուած էին կախաղաններուն տակ եւ դահիճները անոնց վիզը անցուցին հանգոյցները, որմէ յետոյ տրուած նշանի մը վրայ, աթոռին տրուած հարուածով մը, մահապարտները կախուած մնացին օդին մէջ։

Ամերիկայի դէմ յայտարարութիւններ

«Ժուռնալ»ի թղթակիցը Էնկիւրիի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցած է վարչապետ Ըսմէթ փաշայի հետ, որ հետեւեալ յայտարարութիւնները բրած է.— Կը տխրինք եւ կը գայրանանք տեսնելով թէ հակառակ մեր ճիգերուն, կարգ մը շրջանակներ տակաւին կը մնան ըմբոստ ընդդէմ քաղաքակրթութեան, ազատութեան ու հանրապետութեան գաղափարներուն։ [illegible] նան երկրին մէջ ստեղծել խռովութիւններ եւ անոնցմով կասեցնել բարեշրջումը, վերահաստատել վարչաձեւ մը, որուն այլեւս չի կրնար հանդուրժել Թուրքիա։ Գիտէք թէ Նախիմպէնտները փորձեցին ոտքի հանել Իզմիրը եւ Մէնէմէնի շարժումը առաջ բերին։ Դաւադրութիւնը կատարելապէս խեղդուեցաւ։ Հիմա, կարգն ու հանդարտութիւնը կը տիրեն ամբողջ հանրապետութեան մէջ։

— Ըսուեցաւ թէ այս դէպքերը կրնան տեղի տալ Սահմանադրութեան վերաքննութեան։ Թէ հանրապետութեան նախագահին պիտի տրուին աւելի լայն իրաւասութիւններ եւ ինչպէս Ամերիկայի մէջ, ան պիտի դառնայ գործադիր իշխանութեան պատասխանատու պետը։

= Մի հաւատաք, կը պատասխանէ Ըսմէթ, այս զրոյցները։ Երբեք հարց չէ ծագած Սահմանադրութեան դպելու։ Կարիքին ժամքէն չէ անցած այդ տեսակ բան մը...

Մուսուլի խարհրդի շուրջ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 յունուար.— Պաղեստինի կառավարութեան եւ «Իրաք Փէթրոլէում» Ընկերութեան միջեւ պայմանագրութիւն մը կնքուեցաւ երուսաղէմի մէջ՝ Պաղեստինի հողին վրայէն, Մուսուլի քարիւղին փոխադրութեան մասին։ Այս պայմանագրութիւնն ի զօրու պիտի ըլլայ, երբ նման համաձայնութիւն մը կնքուի Իրաքի կառավարութեան հետ, որուն երկրին մէջ կը գտնուին քարիւղային հորերը։

Քարիւղը երկու ճիւղի բաժնուած խողովակներով պիտի հասնի ծով. մէկ ճիւղը պիտի հասնի Հայֆա, Պաղեստինի ծովեզերին վրայ։ Եւ այս պատճառով՝ բանակցութիւններ կը կատարուին ինչպէս Իրաքի նոյնպէս Ֆրանսական Սուրիոյ եւ Լիբանանի կառավարութեանց հետ։

Պայմանագրութիւնը որուն բնագիրը հրատարակած է «Երուսաղէմի Պաշտօնական Լրագիրը» կը նախատեսէ Հայֆա հասնող ճիւղը։ Մենաշնորհը տրուած է 70 տարի տեւողութեամբ։ Այս ժամանակաշրջանէն վերջ, քարիւղի խողովակին այս մասը սեփականութիւնը պիտի դառնայ Պաղեստինի կառավարութեան։ «Իրաք Փէթրոլէում» Ընկերութիւնը իրաւունք ունի իրեն յատուկ նաւահանգիստը շինելու Աքքայի ծոցին մէջ, ուր կը գտնուի Հայֆա։

Պայմանագրութեան մէջ յիշուած են տեղական գործաւորներու գործածութեան պայմանները եւ նախատեսուած՝ ձեռնարկին համար ներածուած նիւթերու վրայ տուրքերու նշանակումը։

Պաղեստինի Մարզպանութիւնը իրեն կը վերապահէ պայմանագրութիւնը չնչուած նկատելու իրաւունքը, եթէ մինչեւ երեք տարի, նման պայմանագրութիւններ չկնքուին այն կառավարութեանց հետ, որոնց հողերէն պիտի անցնի քարիւղի խողովակը։

Երկրաշարժը կ'աւերէ Նոր-Զէլանտա

Նոր-Զէլանտայի հիւսիսային կղզիին մէջ, երկրաշարժը մեծ աւերներ գործեց։ Կարեւոր նաւահանգիստ մը Նափիէ եւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՐԵԱՆ ՇԷՐԻԱԹ Կ'ՈՒԶԷՐ ԿԱԽԱՂԱՆ ԳՏԱԻ

Մէնէմէնի ամբաստանեալներէն հրեայ եսէֆ որ, մահուան դատապարտուած է, բանտին մէջ հետեւեալը ըսած է լրագրողի մը.

—կեցցէ՛ շէրիա՛թը, շէրիա՛թ կ'ուզեմ պռաւուս համար այստեղ բերին զիս։ իմ ինչո՞ւս պէտք է շէրիաթը։ Շէրիաթըո՛ւր, ես ուր· ես սինակով անգամ չեմ երթար։ իմ թէքքէս սրճարանն է եւ աղանդս ալ վեց ձեռք թուղթ խաղալը։ Բայց Սէրպէսթիներուն առաջինն էր...

ՓՈՓՐԻԿԷՆ ՎՆԱՍՈՒԱԾ ՆԱԻԵՐԸ

Սեւ ծովու վերջին փոթորիկին հետեւանքով, ցամաք ինկած եւ ընկղմած թրքական նաւերուն վնասը 800 հազար ոսկի կը գնահատուի։ Այս առթիւ տարակարծութիւն առաջ եկած է նաւատէրերուն եւ ապահովագրական ընկերութեանց միջեւ։ Այս խնդրին համար մարմին մը եկած է Էնկիւրի պատկան գործավարութեանց հետ շփումները ունենալու համար։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

Ապահովագրական ընկերութեանց կողմէ պատրաստուած վիճակագրութիւն մը ցոյց կուտայ 5 միլիոն ասգործ, որ ըսել է 10 առ հարիւրը աշխատաւորներու։ Սակայն կարգ մը քաղաքներ որոշապէս կը գերազանցեն զանոնք։ Կերչ տալ հանրային ծառերուն, սանրելտրելով ուրիշ կերպ օգնել անգործներուն։ Եփած գետնախնձորի [illegible] ժեր չափելու համար էր, անգործութեան պատճառով իսկ, կերչ գտած պիտի ըլլար, եթէ ծախողները թրքահ կազմած չըլլային եւ ազատ մնացած փոդուցներուն անկիւնները մասնաւորները բացած չըլլային։

Անոնք որ յոռետես էին անցեալ նոյեմբեր-դեկտեմբերին, սկսած են նկատել թէ կացութիւնը դանդաղօրէն կը բարւոքի։ Ցետեսական տագնապը կը շարունակէ. որովհետեւ դրամատէրները ստիպուած են ապահովել իրենց պահեստները եւ կամ իրենց դրամը պահել խնայողական սնտուկներու մէջ, փոխանակ գանոնք հրապարակ հանելու։ Այսպէս է որ խնայողական սնտուկներու ընկերակցութիւնը 1930ի համար կ'արձանագրէ 400 միլիոն տոլարի աւելի աւանդ մը՝ 1929ի բաղդատմամբ։ Այս գումարին 375 միլիոնը կը պատկանի Նիւ-Եորքի։ Նոր հաշիւներու թիւն է 75.000։ Ցայտուրութիւնն այն է թէ 1931ի ընթացքին աւանդները աւելի պիտի շատնան։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԸՆԴՀ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գերման խորհրդարանի վերաբացման առաջին նիստը տեղի ունեցաւ առջի օր։ Վաղը՝ կառավարութիւնը խորհրդարանին պիտի պարզէ իր արտաքին քաղաքականութիւնը։ Իսկ յառաջիկայ երեքշաբթի արտաքին նախարարութեան ելմտացոյցի վիճաբանութեան առթիւ, պիտի քննուի Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը։

կառավարութիւնն սկզբունքով որոշած է դիմել հրովարտակ օրէնքներու եղանակին, եթէ, պէտք ըլլայ, հաւասարեցնել ջանալու համար ելեւմուտքը, բայց կը նախընտրէ չդիմել այդ մրջոցին, այն պատճառով որ կրնայ վնասել Գերմանիոյ արտաքին վարկին։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Իբրեւ պատասխան մեզի ուղղուած հարցումներու, կը յիշեցնենք թէ Լոնտոնի պարսկական արուեստի ցուցահանդէսը պիտի տեւէ մինչեւ 28 փետր. ինչպէս գրած էինք ժամանակին. *(Յառաջ, 11 յունուար)*։

ԹՈՒՐՔԻԱ ՆԵՐՍԷՆ ԵՒ ԴՈՒՐՍԷՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Անցած շաբաթ Փարիզի մէջ լոյս տեսաւ գրքոյկ մը՝ Թուրքիոյ նիւթական տագնապի մասին (1):

Հեղինակը՝ Հաշըմ Նահիտ պէյ հին լրագրող մըն է. եղած է իգտամի խմբագիր, Անատոլուի Գործակալութեան փարիզեան թղթակից, Հաքիմիյէթը Միլիյէի աշխատակից, վերջերս ալ՝ ճենովայի Թրքական հիւպատոս: Այժմ անցած է ընդդիմադիր շարքերուն մէջ եւ իր առաջին հրապարակախինելոյթն է այս գիրքը:

Իր քննադատութիւնները բոլորովին առարկայական են, իր յարձակումները չեն ուղղուած անհատներու դէմ, այլ էնկիւրիի վարիչները հաւաքականօրէն պատասխանատու կը բռնէ այսօրուան ծանր տագնապին համար:

Ցէթէի պէյի կուսակցութեան կազմութեան առթիւ Իզմիրի ու Մաղնեսայի մէջ կատարուած ցոյցերը փաստեցին թէ՝ ժողովուրդին մէջ խոր դժգոհութիւն կը տիրէ: Ի՞նչ են դժգոհութեան պատճառները.

1. Էնկիւրիի Ազգ. Մեծ ժողովին մէջ իսկ ազատութիւն չկայ քննադատելու կառավարութիւնը, ոչ ալ վիճաբանութեան ենթարկելու հանրային խնդիրները.

2. Կառավարութիւնը չնչած է ժամուլի ազատութիւնը եւ անհատական ազատութիւնը.

3. Կառավարութիւնը՝ հակառակ երկրի սահմանադրական օրէնքներուն, բռնաբարած է ժողովուրդին ընտրական իրաւունքը.

4. Բռնաբարած է նաեւ արդարութիւնը՝ դատարաններու եւ դատաւորներու վրայ բանեցուցած իր ազդեցութեամբ.

5. Եկեմժուտքի ծախքերու բաժրնը (որ երկրին տնտեսական կարողութենէն շատ վեր է) գոցելու միակ նպատակով՝

ա) Ստեղծած է մեծաշուրջներ, առեւտուրը պաշտպանելու պատրուակին տակ.

բ) Երկաթուղիներու շինութեան հաշար ծախսած է եւ դեռ կը ծախսէ խոշոր գումարներ օտար ընկերութեանց միջոցաւ, որոնք մեծ շահեր կ՝ապահովեն իրենց համար, ու մտած է յանձնառութեանց տակ, որոնք իր վճարման կարողութենէն շատ վեր են.

գ) Ժողովուրդին վրայ բեռնացուցած է անտանելի տուրքեր.

դ) Մանաւանդ շահատուրքի միջոցաւ պատճառ դարձած է բազմաթիւ առեւտրականներու անկումին.

6. Վերջապէս, իր չարաշուք քաղաքականութեամբ, կառավարութիւնն է միակ պատասխանատուն տնտեսական տագնապին, որ այսօր ծանրապէս կը ճնշէ ամբողջ ազգին վրայ:

Պզտիկ ակնարկ մը Թուրքիոյ վերջին տարիներու եւ մտացոյցին վրայ, պերճախօս փաստեր կուտայ մեզ: Տարեկան ծախքերը, որ 1921 - 22ին 52 միլիոն թրքական ոսկիէն, 1929 30ին բարձրացան 226 միլիոնի: Ու հակառակ ներկայ տնտեսական ծանր տագնապին, այս գումարը շատ պակսեցնելու յոյսեր չկան:

Ահա՛ թէ ինչ ձեւով բաժնուած էին այդ ծախքերը, համաձայն զերմեն եվտագէտ Տօքթ. Միլլէրի, որ անցած տարի Էնկիւրի հրաւիրուած էր՝ տնտեսական տագնապը ուսումնասիրելու եւ տեղեկագիր ներկայացնելու նպատակով:

Նոր Թուրքիոյ վարիչները՝ երկրի հասոյթներուն մեծագոյն բաժինը ծախսած են զինուորական նպատակներու համար:

1921-22ին 1829 - 30 Ազգային Պաշտպանութեան բաժինը եղած է նուազագոյն 45.75 առ 100, իսկ առաւելագոյն 50.76 առ 100: Վերջին երկու տարիներու ընթացքին այս համեմատութիւնը բարձրացած է 65 առ հարիւրի, քանի որ Հանրային Պարտքին յատկացուած բաժինը — 14 առ 100 — զոհուած է զինուորական նպատակներու համար:

Հաշըմ Նահիտ պէյ կը գտնէ որ էնկիւրիի վարիչներուն այս զինուորապաշտական քաղաքականութիւնը միանակար է երկրին. կառավարութիւնը ամէն տարի զէնքի տակ կանչելով մեծ թիւով երիտասարդներ, մէկ կողմէն կը պակսեցնէ արտադրող բազուկներու քանակը, միւս կողմէ կ՝աւելցնէ սպառող բերաններու: Ասոնց յատկացուելիք գումարը կարելի էր զոհ ծածել արտադրական նպատակներու: Ակէ զատ, ժողովուրդին պարտադրած է անհանդուրժելի տուրքեր՝ զինուրական ծախքերը գոցելու համար: Նոյնպէս օտար շուկաներէն գնելով երկաթուղիի եւ զինուրական մեծաքանակ կազմածներ, ազգային դրամը արտասահման ղրկած է՝ աղքատացնելով թէ՛ իր գանձը եւ թէ ժողովուրդը:

Հանրօգուտ շինութեանց յատկացուած բաժինն ալ պէտք է բարձրել զինուրական ծախքերուն վրայ: Վերջին եւմտացոյցին մէջ, այս գործավարութեան տրուած բաժինն էր 15 առ 100 գլխաւորապէս յատկացուած երկաթուղիներու շինութեան:

Տօքթ. Միլլէր իր տեղեկագրին մէջ կ՝ըսէ.

«Կառավարութիւնը պատրաստած էր երկաթուղային մեծ ծրագիր մը, որուն առաջին փուլը կը վերաբերի 1600 քիլոմեթր գծի շինութեան: Այս ծրագրին համար ընդհանուր ծախք հաշուուած էր 259 միլիոն թրքական ոսկի: 1923-27 կառավարութիւնը ուղղակի ինք շինել տուաւ էնկիւրի — կեսարիա (131 քիլ.) եւ Սամսոն — Ամասիա (381 քիլ.) գիծերը, ծախսելով 36 միլիոն թրքական ոսկի: Այս գումարին մէջ չեն ծախքերը կեսարիոյ գործատեղիներուն, որոնց շինութեան սկսուեցաւ 1928ին: Միւս գործատեղիներուն շինութիւնը յանձնուած է զանազան օտար ընկերութեանց, խիստ ծանր պայմաններու տակ:»

Գերման մասնագէտը կը քննադատէ Թուրքիոյ վարիչները՝ երկաթուղային այս քաղաքականութիւնը, գոր գլխաւոր պատճառներէն մէկը կը նկատէ այսօրուան տնտեսական տագնապին: Որովհետեւ՝

1. Կառավարութիւնը չի կըրնար իր սեփական միջոցներով վճարել երկաթուղիի ծախքերը:

2. Այդ երկաթուղիները տնտեսական արժէք մը չունին, ուստի եւ չեն կրնար հիմ ծառայել փոխառութեան մը:

3. Էնկիւրի - Սվազ գիծը բանեցնելու գումարները, կազմածներու նորոգութիւնն ու փոփոխութիւնը, այս առթիւ ծախսուած ղրամագլուխներու տոկոսները՝ ձեռք բերուած հասոյթներուն հետ բաղդատելով կը ներկայացնեն 100ին 430ի մեծութիւն մը: Այս համեմատութիւնը կը բարձրանայ 100ին 680ի՝ Սվազ - Սամսոն գիծին համար:

4. Երկաթուղիի կազմածները արտասահմանէն կը գնուին. ուստի եւ այս ծախքին երեք քառորդը երկրէն դուրս կ՝երթայ:

Այս բոլորը գլխաւոր պատճառը դարձած են ներկայ ծանր տագնապին եւ կը սպառնան տնտեսապէս փճացնել Թուրքիան:

Մինչ զինուորական նպատակներու համար այսքան մեծ ծախքեր կ՝ըլլան, անդին շատ չնչին բաժին մը՝ 8 միլիոն ոսկի (100ին 4.9) միայն կը յատկացուի Ազգային Տնտեսութեան գործավարութեան, այսինքն երկրագործութիւնը, ճարտարարուեստը եւ առեւտուրը զարգացնելու կոչուած պաշտօնատան: Թուրքիա գերազանցապէս երկրագործական երկիր է եւ Տօքթ. Միլլէր եւս կը հաստատէ թէ իր արտածումներուն 100ին 90ը հողագործական բերքերը կը կազմեն (ծխախոտ, բամպակ, ափիոն, չամիչ, թուզ, կաղին, եւլլն.):

Կառավարութիւնը բնաւ ուշադրութիւն չի դարձներ երկրի արտադրութիւններուն զարկ տալու խնդրին: Ո՛չ իսկ ցորենի մշակութեան: Ծովեզերեայ քաղաքներու բնակիչները յաճախ օտար ալիւրով կը սնանին, քանի մը սովի ենթարկուեցան կարգ մը նահանգներու բնակիչներն ու անասունները: Թուրքիոյ մէջ ամէն կողմ առատ պտուղ կայ, բայց հաւաքող չկայ, մինչ մեծ ու փոքր քաղաքներու մէջ մարդիկ օտար պահածոներ կ՝ուտեն: Նոյնը ձուկերու մասին: Ճարտարարուեստ չկայ: Հարուստ հանքեր կան, բայց ո՞ւր է շահագործողը: Սուլթաններու օրով երկու գործարաններ բացուած էին՝ ֆէսիյանէ և Հերեքէ, առաջինը՝ բանակի, երկրորդը՝ կայսերական պալատի պիտոյքները հոգալու համար: Բէմալի կառավարութիւնը ազգային ճարտարարուեստին զարկ տալու նպատակով, պաշտօնեաներն ու ժողովուրդը կը հրաւիրէ տեղական ապրանք միայն գործածել: Բայց այս վերջինը որակով դէշ եւ եւրոպականէն աւելի սուղ ըլլալուն, պատճառ դարձած է ապրուստի սղութեան: Կառավարութիւնը շաքարի գործարան բացաւ, բայց շահելու տեղ վնասեց, քանի որ ուսումնասիրած չէր խնդիրը: Տնտեսական բանաւոր քաղաքականութիւն մը չունենալուն պատճառաւ Պոլիսը եւ ուրիշ նաւահանգիստներ կը սասկսին, տեղ տալով Պիրէոնի և Թրիէսթէի:

Գալով կրթական գործավարութեան յատկացուած գումարին, ընդհանուր եկեմժամցոյցին 100ին 4ը միայն կը կազմէ:

Բացի տնտեսական այս ձախող քաղաքականութենէն, էնկիւրիի վարիչները Թուրքիոյ մէջ ստեղծած են անբարոյականութեան, կեղծիքի, սուտի, լրտեսութեան նեպոտականութեան այնպիսի մթնոլորտ մը, որ կը գէշ կ՝անցնի համիտեան ռէժիմի բոլոր աղտոտութիւնները: Տաղանդը, պարկեշտութիւնն ու արժանիքը ոչ մէկ կարեւորութիւն ունին: Երեսփոխան, գործավար կամ պաշտօնեայ կ՝ըլլան անոնք որ քծնիլ եւ սողալ գիտեն:

Մէկ խօսքով, կ՝եզրակացնէ հեղինակը, «կառավարութիւնը իր բռնակալ քաղաքականութեամբ, փոխանակ արդիացնելու երկիրը, լծուած է ազգին տնտեսական եւ բարոյական կործանման գործին եւ ատով իսկ ստեղծած ներկայ տագնապը որ կը ձգտի ծանրանալ օրէ օր»:

Գրքի վերջին մասին մէջ, կարդ մը միջոցներ կ՝առաջարկէ՝ դարման տանելու համար տագնապին: Ընդհ. թեւլադրութիւններ, որոնց գործադրութիւնը թէական է եւ արդիւնքը կասկածելի:

Թուրքի մը գրչին տակ, կացութիւնն այս կերպով պատկերացուած, ինքնին յատկանշական երեւոյթ մըն է: Ինչ որ այս էջերուն մէջ կը կրկնուի տարիներէ ի վեր, կը հաստատուի հիմա մէկու մը կողմէ, որ պատասխանատու պաշտօններ վարած է քէմալական Թուրքիոյ մէջ եւ մօտէն կը ճանչնայ երկրին այսօրուան վիճակը:

Թուրքիա դարձեալ կը մնայ յաւիտենական «Հիւանդ Մարդը»: Ո՛չ մէկ ներարկում օգուտ կ՝ընէ աւիշ ու կենսանիւթ տալու համար անոր փճացած չիղերուն:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԻԼ

(1) HACHIM NAHID.— Les Symptômes de la crise turque et son remède. Paris 1931. Prix 10 francs.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱԹԷՆՔԷՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Նախորդ թղթակցութեամբս յայտնած էի թէ Ազաբեկոֆի մերկացումներուն հետեւանքով Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը խընդրած էր զադրեցնել զանազան հրատարակութիւններ, որպէսզի կարենար մասնաւոր կերպով զբաղիլ:

Արդ՝ ամիսներ անցան այդ օրէն ի վեր, եւ մինչդեռ կը կարծէինք քէ յառաջիկային դուժարուելիք Պատգմ. Ժողովին պիտի տարուէր ծանօթ հարցը, իբրեւ առաջին օրակարգ, ահա՝ վարչութեան ատենապետ Պ. Գ. Բարաղամեանի յայտարարութիւնը կուգայ հիասթափութեան մատնել ամբողջ գաղութը:

Արդարեւ, ատենապետին գրաւոր եւ պաշտօնական յայտարարութենէն կը հասկցուի, որ այսքան շօշափելի եւ այսքան ինասակար հարց մը, վարչութիւնը քիչ մը զբաղեցնելէ վերջ փակուած է արդէն: Այսինքն՝ ո՛չ իսկ յառաջիկայ Պատգմ. Ժողովին պիտի տարուի: Կը նշանակէ թէ տակաւին երկա՛ր պիտի վայելենք Ջեկալի գործակալ՝ անարժան եկեղեցականը:

Անցնի՛նք: Անշուշտ ժամանակը պիտի գայ իր վճիռը տալու:

*** *Պզտիկ վէճ մըն ալ ծագած է Կրթական Խորհուրդին մէջ: Բայց չեմ ուզեր «Յառաջ»ը զբաղեցնել այս զուտ տեղական անհամութեամբ, յուսալով որ պիտի սթափին պատասխանատուները, մանաւանդ Կրթականի բանդէտ ատենապետը:*

*** *Վերջերս՝ բաւական խօսուեցաւ ազգային յարաբերական վարժարաններու միացման գեղեցիկ նպատակին շուրջ: Ամէն ինչպէս կը տեսնուի, արշ- Հուրը բռնած է ծրագիրը, ով դիտէ ի՛նչ դժուարութեանց բախելով:*

Կը խորհինք թէ, այս ծրագրին յաջողութիւնը կ՝ապահովուի մասնակի՝ աւելի ճիշդ՝ թաղային ձեռնարկներով: Եթէ իւրաքանչիւր արուարձան՝ իր սեփական միջոցներով կարենայ հասկացողութեան գալ յարաբերութեանց հետ, աւելի դիւրին կ՝ըլլայ յոյսեր ունենալ արդիւնքի մասին: Այլապէս՝ եթէ սպասեն, որ կեդր. վարչութիւնները զբաղին «մասնաւոր կերպով» կը ձախողի ամէն ձեռնարկ, որքան ալ եռեռցիկ ըլլայ խորքով եւ արժէքով:

Վարժարանները կը գործեն: Յարդ՝ կեդր. Վարչութենէն կամ կրթականէն որեւէ նիւթական նպաստ կամ սակ չէ յատկացուած դպրոցներու, թէեւ մասնաւոր գումար մըն ալ գոյութիւն ունի:

Ուրախալի իրողութիւն մը Պ. Ն. Կիւլպէնկեանի տարեկան 20,000 տրախմի նպաստն է յատկացուած՝ Լիփազմայի Ազգ. վարժարանին: Տեղն է կրկին յիշեցնել մեր արտասահմանեան հարուստներուն, որ եթէ՝ Աթէնքի չորս գաղթականներու (Թիքս, Լիփազմա, Սինկրու, Քոքինիա) ազգ. վարժարաններուն տարեկան այդպէս 20 հազարական տրախմի գումարներ յատկացնէին, արդէն ապահոված կ՝ըլլան յաղթանակը կրթական ճակատին վրայ: Ընդունենք եւ յուսանք որ՝ ուրիշ բարերարներ, ուրիշ Կիւլպէնկեաններ, բարի օր մը, խորհին նման տարեկան նպաստներով օգնութեան հասնիլ՝ նաեւ Թիքսին, Սինկրուին եւ Քօքինեային:

*** *Ինչպէս գրած էի, Հ. Կ. Աչէի Յունաստանի շրջանի կեդր. Վարչութիւնը յունուար 25ին հրաւիրած էր արտակարգ Պատգմ. Ժողովի:*

Ժողովը ճիշդ իր օրին գումարուեցաւ: Կը մասնակցէին բոլոր շրջաններէն պատգամաւորներ եւ պատգամաւորուհիներ:

Ժողովը տեւեց՝ 4 ժամ եւ ի վերջոյ ընտրուեցաւ նոր կեդր. Վարչութիւն մը՝ հետեւեալ անդամներով.— Տիկիններ՝ Արշալոյս Օնպաշեան, Գեղան Փափազեան, Օրիորդներ՝ Ռ. Հայրապետեան, Մ. Հովարտեան եւ Սարաֆեան, պարոնները՝ Յ. Մուրատեան եւ Զ. Զաքարեան:

Ինչպէս կը տեսնուի այս անգամուան վարչութիւնը կը գտնուի իգական սեռին ձեռքը: Այդպէս ալ կը տրամադրէ կարմիր Խաչին կառնագիրը:

*** *Ծօսինք նաեւ, երկրին ներքին կեանքին մասին: Այս օրերուս հրատապ հարցը ծերակոյտի նախագահին ընտրութիւնն է: Բոլոր կուսակցապետերը տենդագին աշխատանքի լծուած են: Սպասենք արդիւնքին:*

Անգործութիւն հոս ալ կայ: Բաւական թուով հայ բանուորներ կը ճամբուին «գործ չկայ» ըսելով: Առ հասարակ հրապարակը կեցած է: կայ՝ նաեւ կոխվի հաւաճարակը, որ հետզհետէ լուրջ հանգամանք կ՝առնէ: Կը խօսուի նոյնիսկ վարժարաններու փակման մասին:

*** *«Հայ մտքի տուն» ընկերակցութիւնը տուաւ իր առաջին հանդէսը: Խօսեցան՝ Ա. Կազէլ, եւ Գ. Կաւարենց: Կը յուսանք, որ այս ընկերակցութիւնը պիտի յաջողի, ժողովուրդին տալով գրականութեան եւ գեղարուեստին սէրն ու ճաշակը:*

*** *Գեղեցիկ հանդէս մը կազմակերպած էր Բօքինիոյ Հ. Յ. Դ. Ենթակոմիտէն, 25 յունուարին, Դաշնակցութեան Քառասնամեակին առիթով: Գեղեցիկ եւ կուռ բազմութիւն: Սքանչելի կարդապահութիւն: Ճոխ ու հաճելի յայտագիր:*

Բանախօսեց՝ ընկ. Ա. Կազէլ, որ խօսեցաւ գեղեցիկ եւ տպաւորիչ ճառ մը, պարզելով Դաշնակցութեան կատարած ու կատարելիք գործը:

Կը նախագահէր՝ ընկ. Բժ. Արշակունի: Մեներգեց՝ Լուիզա կի ընկերակցութեամբ՝ ընկերուհի Գեղան Փափազեան: Եղան արտասանութիւններ, դաւեշտ մը եւ «Կոյր Աշուղ»ը: Յունական ֆանֆառը նուագեց՝ դաշնակցական երգեր:

Կուսակցական կեանքը կը շարունակէ խորանալ:

Հ. Յ. Դ. ընկերուհիներու երկու նորակազմ խումբերը, «Շաքէ» եւ «Ազատամարտ» կը գործեն լուռ ու ժուռջ: Մօտ ատենն է «Ազատամարտ»ը պիտի ներկայացնէ «Արցունքի Հովիտ»ը:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԴԱՇՆԱԿ - ՀՕՑՊՈՒՆ

Դաշնակցութենէն հրաժարողները.— Ազգը Տպի յաղթանակը Դաշնակցութեան գլխուն պայծռող եւ զանոնք ցիրուցան ընող պոմպա մը եղաւ:

Մխիթէթի մէջ Ա. Հ. Շարունակելով իր յօդուածաշարքը, հետեւեալը կը գրէ վերոյիշեալ խորագիրներուն տակ.—

«Թրքական ուժերը ամէն տեսակ միջոցներու դիմեցին, Պարսկաստանէն Թուրքիոյ հողը խուժող աշխրէթներու փախուստի ճամբաները կտրելու համար: Պարսիկները՝ այս աշխրէթները ուղղութեան հրաւիրելու պարտաւորուած ըլլալով հանդերձ, բա՛ն մըն ալ չըրին: Եթէ չենք կրնար ըսել որ թէհրան անբարեացակամութեամբ կը վերաբերուի, ամէն պարագայի մէջ կրնանք ըսել թէ այս շարժումներուն արգելք ըլլալիքուժ չունի ձեռքը: Ազրբի խընդիրը վճռապէս կարգադրուելէ վերջ, բնական է որ թրքական զօրաժասերը դարձեալ իրենց հին դիրքը պիտի վերստանայ»:

Թէեւ կարելի էր տակաւին հարիւրաւոր օրինակներ առաջ բերել ամերիկեան, գերմանական ու իտալական թերթերէն, բայց եւ այնպէս այսքանը բաւական կը համարենք:

Վերջին կացութիւնը սա է.— Ազրը Տպի շարժումները վճռակամապէս զսպուած են, Քիւրտերը տեսնելով դիրքերնին գրգռողներուն փախչիլը արդէն ընդունած են: Ասոնցմէ մէկը՝ Սայիտ Ռէշա, որ մեր կառավարութեան ապաստանած է, իսկ միւսներուն իրենց հին բարեկամներուն դէմ դէնքի փարած են եւ դրեթէ ամէն օր ընդհարումներ կ՝ունենան Պարսկաստանի, Մ.Իշխանութեան եւ նոյն իսկ Սուրիոյ մէջ, զանազան ուժերուն հետ:

Պարսկաստանի մէջ Սըմկոյի եւ Ճէլալիներու խնդիրը, Մ. Չադեաքի մէջ Քիւրտերուն ապստամբութիւնը եւ Սուրիոյ մէջ ալ իբր թէ մեր կողմէ անցնող հրոսախումբերու յարձակումները, ամէնքն ալ Ազրի Տպի դասին արդիւնքներն են:

1-կուսակցութեան ղեկավարներուն դէմ դժգոհութիւնը կ՝ուելնայ: Կուսակցութեան պետերէն Հայկ Անտոն, Շահան, Նազարէթ եւ ուրիշ ընկերներ կուսակցութենէն հեռանալով, Փարիզի մէջ «Ազատամարտ» լրագրի միջոցաւ սկսած են հրատարակութիւններ ընել Դաշնակցութեան դէմ:

2. Դաշնակցութեան Յունաստանի կեդրոնը ցրուելու վիճակին հասած է: Ընդհ. կեդրոնն անդամ եւ «Յառաջ» թերթի խմբագրապետ Շ. Միսաքեան թէեւ Փարիզէն Աթէնք գացած է, զանոնք դարձեալ միացնելու համար, բայց բան մըն ալ կրցած ընել: Յունաստանի կեդրոնէն բաժնուողները «Արեւելք» թերթին միջոցաւ սկսան յարձակումներ գործել կուսակցութեան դէմ: «Արեւելք» յունուար 15ի թիւին մէջ գրած է.—

«Երիտասարդ Հայաստան» դրէր.—

— «Երբեք չե՛նք կրնար ընդունել օտարի մատուցը շարունակ Քիւրտերուն»:

Զանազան աղբիւրներէ հաստատուած է՝ քրդական վերջին շարժումը Անգլիացիներուն կողմէ պատրաստուած:

Անգլիացիները միտքերուն տալ կը խոստանան Մուսուլէն մինչեւ Արարատ ընդարձակ տարածուող ընդարձակ գաւառ մը: Դաշնակիցներն կ՝աշխատին Միջերկրական մինչեւ Սեւ ծով երկարող Հայաստան մը կազմելու: Պէտք է Քիւրտերը մեզմէ աւելի գտնեն, պէտք է դրամը օտարներու ձեռքը տան ըլլալէ: Ներկայ պայմաններով Քիւրտերուն հետ դաշակցողները խստիւ պիտի նադատենք եւ ամբաստանենք:

(3)

ԲԱԼՈՐԻՆ ՄԷԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

կրկին կը յանձարարենք թղթակիցներուն (մասնաւորապէս ֆրանսայի) ԶԳՐԱՂԻ ԶԳՐԱՂԵՑՆԵԼ մեզ ուրիշ թերթերու մէջ երեւցած սուտերով խեղաթիւրումներով:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(պատ.խմբագրական կոլեգիա)

Ա. ՓԻԼՈՍՈՎ, Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Ա. ՍԱՀԱԿՅԱՆ, Ա. ՏԱՐՈՆՅԱՆ, Ա. ՏԱՐՈՆՅԱՆ, Ա. ՏԱՐՈՆՅԱՆ

Հասցէ՝ Երեւան, Ազատութեան հրապարակ, Կառավարական տուն։ Հեռ. 2-30-00, 2-30-01, 2-30-02, 2-30-03, 2-30-04։

Տպագրական գործարանի հասցէ՝ Երեւան, Ազատութեան հրապարակ, Կառավարական տուն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՍՆ ՏԱՐԻ ՆՈՏԱՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՊԱՐԿԱԳԻԾԸ

Ստորեւ կը տպագրենք ի վեր առաջին մասնաւոր նոտարական գրասենեակի բացումը Ֆրանսայի մայրաքաղաքում։

ՊԱՐԿԱԳԻՐ ՊԱՀԱՆՋԵԼ

Ֆրանսիայի նոտարական օրէնքները պահանջում են, որ նոտարը ունենայ պարկագիր, որի մէջ նա գրի առնի իր կատարած բոլոր գործողութիւնները։ Պարկագրի էջերը համարակալուած եւ կնքուած պիտի լինեն։ Նոտարը պարտաւոր է պարկագրի մէջ գրի առնել ամէն մի գործողութիւն, որ նա կատարում է։ Նոտարը չի կարող պարկագրի էջերը պատռել կամ ջնջել։ Նա չի կարող նաեւ պարկագրի մէջ գրի առնել այնպիսի գործողութիւններ, որոնք հակասում են օրէնքին։

Պարկագրի մէջ գրի առնուած գործողութիւնները նոտարը պարտաւոր է ստորագրել։ Նոտարը պարտաւոր է պարկագրի մէջ գրի առնել նաեւ այն գործողութիւնները, որոնք կատարուել են նրա ներկայութեամբ, բայց նրա կողմից չեն կատարուել

անոր մօտակայ մէկ քաղաքը Հասթինկս, գրեթէ ամբողջովին քանդուեցան։ Թէեւ մարդկային կորուստներու թիւը ցարդ կարելի չէ եղած ստուգել, սակայն մօտ 700 կը կարծուի Նափէյի եւ 100 Հասթինկսի մէջ մեռելներու թիւը։ Ատկից զատ, առնուազն 1000ի չափ վիրաւորներ։ Ցնցումները այնքան զօրաւոր էին որ ամբողջ ժողովուրդը ահուսարսափի մատնուած էր եւ անոնք որ մեծ պատորագմին մասնակցեր էին, յիշեցին ռազմադաշտի մահացու ադմուկները։ Փոշիի թանձր ամպ մը պատեր էր աւերակները։ Ցնցումէն ժայռի հսկայ կոյտեր փրթան լեռներէն եւ ծով գլորեցան ամբողջ ծովեզրի երկայնքէն։ Ժողովուրդին սարսափը աւելի շատցաւ երբ 50 քարիւղի մթերանոցներ կրակ առին եւ մէկ քանի վայրկեանի մէջ մրկեցին քաղաքը։

Ցնցումները տեւեցին երկու ժամու չափ քաղաքներէն զատ քանդելով նաեւ երկաթուղիի կամուրջները։ Գլխաւոր ցնցումէն յետոյ, ծովը բաւական տարածութեան վրայ քաշուեցաւ, աւազի վրայ պառկեցնելով նաւահանգիստ ապաստանած նաւերը։

Իտալիոյ մէջ եւս ցնցումներ զգալի եղան Թոսքանայի եւ Լիկուրիայի մէջ, մանաւանդ՝ Քարֆանիճնայի եւ Սիվիձձանայի մէջ։

*** Երէկ առտու, Պավիերայի կարգ մը շրջաններուն մէջ եւս ուժեղ ցնցումներ արձանագրուեցան։ Գերմանօչեխօսլովաք սահմանագլուխին վրայ, ցնցումներու պահուն կը լսուէին ընդերկրեայ որոտումներ։ Բազմաթիւ շէնքեր վնասուած են։

*** Ալպանիոյ մէջ, վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Լորչա քաղաքը քարուքանդ եղած է անցեալ գիշեր։ Ալպանիոյ կառավարութեան բարձր պաշտօնատարները օդանաւերով օգնութիւն փութացուցած են աղէտեալներուն։

Բուռն ցնցումներ տեղի ունեցած են նաեւ Ռէսանի մէջ, Եուկօսլաւիոյ հողին վրայ, ալպանական սահմանագլուխին մօտ։

Ցիշեալ վայրերուն մէջ, պարբերական ցնցումները կը շարունակեն ահուդողի մէջ պահել ժողովուրդը։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՆՕՐԷՆ՝ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ մերսիի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։ Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գերմանիշակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլտրաթէկենեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ գործուր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համարpneumothoraxի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, թերապեւտական եւ ֆիզիօյտեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատան առանձնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42
Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏՀԸ եւ ՏՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ֆրանսական տուրքի օրէնքները խիստ բարդ են։ Տուրքի յայտարարութեանց, ձեր վրայ դրուած տուրքերու ստուգման եւ անհամաձայնութեանց համար դիմեցէք ձեր կայքին պաշտօնատան նախկին քննիչ **Պ. ARNAUDի**,

167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր
Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ 12.75,ի.Գ.տեսակ աւելիաժան
» Սանթոս Good Ա. » 14.25 » » » »
» Santos supérieur » 18 » » » »
» » Domincul 20
» » Caracoli 22
Քաֆէ Mocca Hodeldan 24 իսկականը եւ ոչ Թէ կեղծը։
» Godlup 25
» Ceylan 28
» Margajid 31

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս Թէ սուրճի գիները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին։ Ջգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն։ Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին։

ՀԱՍՑԷ՝ **"CAFÉ SULTAN"**
TOROSSIAN
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԶԱԿԱՆ

ժողովը կը բացուի այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին կուսակցութեան հաւաքատեղիին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ.Դ. ԴՊՐՈՑ

Վաղը Ուրբաթ ժամը 8.30—9.15 Հ. Յ. Դ. ծրագրի մեկնաբանում (ընկ. Պ. Հիւսեան)։

9.30—10.15 Հայաստանի աշխարհագրութիւն (ընկ. Ա. Մարտիրոսեան)։

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէլվիլի մասնաճիւղին կողմէ, 7 Փետր. Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն սկսեալ առաւօտ. Place des Abbesses. 3 Rue la Vieuville Harolի *սրահներուն մէջ։ Մէթրօ* Abbesses *եւ* Pigalle.

Կը նախագահէ Պ. Վ. ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

Կը խօսի ՏԻԿԻՆ ԷՒԼԻՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Երգ, Լութակ, արտասանութիւն, ճաղ։ Օր. Լուսինեան կը պարէ Կովկասեան պարեր։ Կը ներկայացուի Սկաուտական կեանքէ առնուած բանակում «ՀԱՅԱՍՏԱՆ»ի մէջ։

Մուտք 7 ֆրանք 50

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Իթալիի Աղբիւր-Սերոբ խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ձլորիայի մէջ։ Կը դասախօսէ՝ ընկ. Օհան Կարօ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕի Վռամեան խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 186 Ave. Verdun։ Կարեւոր օրակարգ։ Բացականեքը նկատի պիտի առնուին։

Իսկ Մ Ջոլի խումբի ժողովը Շաբաթ իրիկուն սովորական հաւաքատեղին։

ԳԱՌ

Լիոնի կուկունեան խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Լիոնի Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

Վիլէնի Ապառաժ խումբի ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրով, փակելու համար առկախ հաշիւները։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Մխութեան Փարիզի Մասնաճիւղին դասախօսական ժողովը յաւօրինգշաբթիերիկուն ժամը 9ին Ձլորիայի մէջ։ Կը դասախօսէ Պ. Եր. Տ. Անդրէասեան, նիւթ՝ հայերէնի դաս մը։ Մէկ ժամ սինէվա։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Ջ. Ե. Ո. Մխութեան Կեդրոն. վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Պուա-Քոլոնպի Մասնաճիւղին անդամները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Place Bourgogneի *հաւաքատեղին։ Բացականները կը պատժուին։*

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ.— Այս կիրակի ժամը 3ին Սէվրի Մուրատեան վարժարանի դահլիճին մէջ կը բանախօսէ Հ. Սահակ Վրդ. Տէր Մովսէսեան, նիւթ ունենալով «Վարդանանց պատերազմի պատմական նշանակութիւնը»։

ՈՒՐՖԱՅի Հայր. Մխութեան ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ձլորիայի մոլ։

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ Հայր. Մխութեան նոր վարչութիւնը կազմուած է հետեւեալներէ՝ ատենապետ՝ Յովհ. Յովհաննէսեան, ատենադպիր՝ Գ. Ակնայեան, դանձապահ՝ Մ. Մինասեան, խորհրդականք՝ Վ. Յովակիմեան, Հ. Ակնայեան, Թղթակցութիւնները ուղղել հետեւեալ հասցէով՝ H. Agonayan, 67 Rue Julien Lacroix, Paris (20).

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՅՆՔ

Պաղտատ, Ադան.— Կէս անգլ.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վիներհիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբօռատուար՝ մղձամիտ եւ արտ. խորհրդատուութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ԿԼ ՓՆՏՒԻՒԻ

— Գարաֆիսարցի Մովսէս Տիարեան կը փնտռէ իր որդին Կարապետ Տիարեան, մօր անուն՝ Վերոնիքա, քոյրերը՝ Արաքսի, Կատարինէ եւ Ատրինէ։ Իզմիրի աղետին (16 տարեկան էր) անյայտացած է։ Իր ստոյգ հասցէն տուողին 1 տարեկան «ցառաջ» եւ 500 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ Բիւզանդ Ժամակոչեանի, 11 Fbg. Gambetta, Aubenas, (Ardèche), France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

— *Կը փնտռուի Սպարտացի Ղազարոս Տօքթօրեան իր մեծ մօր Մարիամ Ղազարեանի եւ մօրաքրոջ Թագուհիի կողմէ։ Կը կարծուի Թէ Միտիլլի կղզին կը գտնուի։ Իմացնել Սիրանուշ Մանուկեանի,* Société France Orient: Saint Jérome, Marseille. France.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատմութեան «ԴՈՅԱՄԱՐՏ» օրացոյցը, ճոխ բովանդակութեամբ եւ հերոսներու նկարներով։ Դիմել Ճարայեանի, 14 Rue de la Fare, Marseille. *կամ ցառաջի վարչութեան։*

Գինն՝ 6 ֆրանք, փոստի ծախքով 6.50 ֆր.։

Առիթէն օգտուեցէք

Ծախու է Առնուվիլ լէ Կոնէսի մէջ քարաշէն տուն մը 4 սենեակներով։ Գին՝ 20000 ֆր. (իսկական արժէքը 30000 ֆր. է)։ 140 մեթր հող, լուսաւորութիւն։ Կար տիւ Նորէն 18 վայրկեան, Առնուվիլի կայարանէն 7 վայրկեան հեռու։ Դիմել՝ Léon Papazianի, 194 Fbg. St. Martin, Paris (10).

ՀԻԻԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Մէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վիներական ախտեր, Ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան եւ մէզի քննութիւն, քթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. էլեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրամանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանուն, ամէն օր 9-12։*

ԱՐԻՒՆԱՄԱՔՐՒՋ «AVRANINE»

Նախապէս փեթրսպուրկ, կօլօկօլնայեա 11, հիմնուած 1893ին

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱԼՂԱՄ (անվնաս բոյս), որ կը մաքրէ արիւնը վնասակար միքրոպներէ եւ վարակումներէ։ Պալղամը առաջին անգամ խմուելէ վերջ հիւանդին ցաւերը կը սաստկանան, բայց 3—5 օր վերջ հիւանդը կը սկսի ապաքինիլ եւ մէկ ամիսէն ախորժակը կը բացուի, ստամոքսը կը սկսի աշխատիլ եւ աղիքներուն ցաւերը կը դադրին, ջղային դրութիւնը եւ սեռական կարողութիւնը կը վերականգնի։ Պալղամը կը բուժէ ֆրանկախտը՝ իր բոլոր աստիճաններուն մէջ, ողնածուծի հիւանդութ. լիւթիւսը, յառաջացած կաթուածը, պսորիազիսը, էքզէման, քանսէրը, մօրուքի վէրքերը, լուսնոտութիւնը, ոսկրախտը, կարմրախտը եւ իրենց բոլոր հետեւանքները։ Եւր. ցուցահանդ. ոսկի մէտալ։ Պահանջել գրքոյկները փոստի համար՝ 2 ֆրանք։

Գլխաւոր պահեստ՝ AVRAKHOFF
6 Rue Maublanc, Paris (15), Métro Vaugirard
կո Ծախուի բոլոր դեղատուններուն մէջ։

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կարգ մը հիւանդներ իրենց աշխատելու կարողութիւնը կորնցուցած են արեան անմաքրութեամբ եւ թունաւորումով։ Արեան թոյները շրջանառութեան կը փճանան, եթէ գործածէք Kalenitchenkoի Kalefluide *որ կը պարունակէ բուժիչ եւ զօրացուցիչ վիթամիններ, եւ կը վերականգնէ առողջութիւնը, ուժը եւ աշխատելու ընդունակութիւնը, հիւանդը կ'օգտուի կեանքի քաղցրութիւններէն, ինչպէս երիտասարդ եւ առողջ մարդ։ Բացատրութիւնները կը ղրկուին ձրի։ Դիմել՝* Ste. «Kalefluid Kalenitchenko» 49 Rue Balagny, Bureau 21, Paris (17).

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ...

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ

ՏՕՔԹ. ԽԱՒՒՊԷՍԼԻ'ԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Varicesի (վարիս) եւ hémorroidesի (էմորոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով։

ֆիադէրմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑի ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդունելութեան ժամերը ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31.49

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'Էսդի մէջտեղը)

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96—74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր
ամենալաւ պայմաններով

ՓՈՂՈՑ ԻԱՐԿԱՅՆերումասնագիտութիւն, առանցկանխավճարի

Ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն 10.30, կէս օրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30։

Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud
Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q թրամուէյ 5 եւ 26

ՖԻՐՄԻՄ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական մունսնալ եւ մունսնալ եւ արկածներու գործեր։ Կը կատարէ նաեւ իւրալիզասիոն ինքնութեան թուղթերու, մունսնալութեան օրինական գործողութիւններ Ծոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառութիւն։ Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթի առաւօտեան ժամը 10—12։

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճոխ շակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ։

կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է։

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC
Métro: Couronnes ou Parmentier

ԾԱԽՈՒ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

Նշանաւոր ՄԱՆՕԼի աշակերտին կողմէ շուտած 20 ուտ Սուրիայէն մնասին քեր։

Ուտի եւ քանոնի համար դերմանական նոր շինուած կարմիր, կապոյտ, նարնջագոյն թելեր։

Ուտի եւ քանոնի համար առաջին կարգի մզրապներ, հատը 4 ֆրանք։ Գաւազանի ապարանքները կը դրկուին շուտով։

ՔԱՆՕՆԻ ՅԱԿՈՐ ԱՍԼԱՆԵԱՆ
56, Rue Julien-Lacroix, PARIS (20e)

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱԹԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ ՍԷն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—63

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Գործ կը փնտռէ հայ սպասուհի մը տնական եւ խոհանոցի աշխատանքներու համար։ Դիմել՝ ցառաջի վարչութեան։

EMPIRE Մեզիք-Շօլ՝ 37 Av. Wa
IMPRIMERIE - MASSIS - EDITE
208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant H. STEPHA

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹ.	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931

6 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1487 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԷՆ ՅԵՏՈՅ

Տիգրանակերտի ու Խարբերդի (1925) եւ Իզմիրի (1926) ծանօթ կախաղաններէն յետոյ, երրորդ խոշոր դէպքն է որ տեղի կ'ունենայ քէմալական Թուրքիոյ մէջ, ահ ու սարսափի ճակատին վրայ։

Երեքշաբթի օր (3 փետրուար), Մէնէմէնի մէջ կախուեցան 22 հակաքէմալականները։

Բուն մահապարտներուն թիւն էր 28, բայց հինգը խեղդ-կալէն ազատեցան, 60էն վեր ըլլալով, կամ իբրեւ անչափահաս։ Բուն պարագլուխը, Շէյխ Էսատ մեռաւ արդէն։ Երկրորդի մը մահուան լուրն ալ հաղորդեցին թերթերը կախաղանէն առաջ։ Իսկ երէկ հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ 22 մահապարտներէն մէկը փախած է, երբ կը պատրաստուէին պարանը վիզը անցընել։

Նոր շարք մըն է այս, որ կրնայ շարունակելի դառնալ։ Առանց ատոր ալ, մանաւանդ 1925էն ի վեր, քէմալական գործունէութեան մաս կը կազմեն բռնի մահուան գործողութիւնները։ Չհաշուելով բուն կոտորածները։

Ուրիշ խօսքով, սուլթաններու պատմութիւնն է որ կը շարունակուի, տարբեր ճակատի վրայ։ Երէկ՝ «լուսաւորեալ»ներու դէմ, այսօր՝ «խաւարեալ»ներու գլխուն վրայ։ Երէկ՝ «խռովարար կեավուրներ»ն էին պատրաստ որս։ Այսօր՝ «կեավուր»ներուն մուխը մարած ըլլալով, իրար կը մաղեն։

Մէնէմէնի դէպքը աւելորդ անգամ մըն ալ կ'ապացուցանէ թէ՝ ստորերկրեայ խմորումներ անպակաս են եւ պիտի ըլլան Նոր Թուրքիոյ մէջ ալ։ Մանաւանդ որ, Մ. Քէմալ իսկապէս յեղափոխական ձեռնարկներ կատարեց, վեր ի վայր շրջելով դարաւոր կարգ ու սարք մը։

Հակառակ տիրող ահ ու սարսափին, Թուրք զանգուածը կը մնայ անհաղորդ՝ պարտադրուած նորութեանց։ Մէհմէտն ու Ալին գլխարկը ակամայ կը դնեն, բայց քէնն ու անէծքն ալ անոր հետ կը տեղաւորեն իրենց եւ ուրիշներու գլխուն մէջ։ Հասանն ու Հիւսէյինը «կեցցէ՛ հանրապետութիւնը» կ'աղաղակեն, տրուած ազդանշանի մը վրայ, բայց, «փատիշահըմ չօք եաշա» կը մրմռան ի խորոց սրտի։

Միւս կողմէ. համատարած թշուառութիւնը աղի լեղի խառնած է բոլորի սրտին։

Ամբողջ դասակարգ մը, որ մեղր ու կարագի մէջ կը լողար սուլթանական շրջանին, իր սեւ օրը կուլայ այսօր, ակռայ կճրտելով։ Վարչաձեւը փոխուեցաւ, բայց նորէն դասակարգ մը, նոյնքան բազմանդամ, ապերասան եւ պորտաբոյծ, տըզրուկի պէս կը քամէ բոլոր աղբիւրները։

Անօթի է հանգստեան կոչուած պաշտօնատարներու եւ սպաներու բանակը։ Անօթի են նպաստընկալ որբերու եւ այրիներու անհամար բազմութիւնները։ Անօթի է կղերական դասը։ (Միայն առաջին երկու դասակարգին թիւը 70,000 կը հաշուեն։)

Եւ անօթի է մանաւանդ, ժողովուրդը,— քաղաքներու արհեստաւոր-բանուորն ու Անատոլուի գիւղացին։

Անօթութեան հետ միասին կքած՝ պետական տուրքերու բեռի մը տակ։

Աւարի տրուեցաւ ինչ որ կար, իբրեւ «կեավուրի մալ»։ Եւ հիմա ամբոխը իր գլխուն վերեւ կը տեսնէ իր արիւնէն եւ ոսկորէն կազմուած Նոր «կեավուր»ներ — իսկական Թուրքեր — որոնք պատառ մը հացի կարօտ են ձգեր զինքը։ — «Գնա գտիր եւ կե՛ր»...

×

Մէնէմէնի դէպքը երեւան բերաւ նաեւ ուրիշ իրողութիւն մը։

Անգամ մը եւս հաստատուեցաւ, թէ ինչ որ Թուրք ընդդիմադիր ուժ կը կոչեն, իրականին մէջ յեղյեղուկ, անկազմ եւ անկամ խառնիճաղանճ մըն է։ Վախկոտ եւ ապիկար՝ վճռական ժամուն։

Շէյխերու եւ հօճաներու բազմութիւն մըն էր որ թակարդը ինկաւ, Մէնէմէնի դէպքին առթիւ։

Բայց, բաւական միամիտ պէտք է ըլլալ, հաւատալու համար թէ իսկապէս անոնք էին — կամ միայն եւ միայն անոնք էին — Նոր դաւադրութեան յղացողներն ու կազմակերպիչները։

Շէյխերն ու հօճաները պարզ հողմարգելներ էին։ Եւ եթէ այնքան առաջ անցան, ապահովաբար կը հաւատային բանի մը, — այլապէս ուժեղ տարրերու կողմէ տրուած հաւաստիքներու եւ յանձնառութեանց։

Իսկ այդ խորհրդաւոր տարրերը չեն երեւար հրապարակին վրայ։ Կամ կ'երեւան Թուրքիայէն դուրս, — թերթ հանելով և շառ-քարոզ կարդալով։

Անոնց ամէնէն արմատականն ալ՝ կը յեղյեղէ ձուլածոյ, ժամանակավրէպ, անբովանդակ բանաձեւեր։ Իբրեւ սկզբունքի խնդիր, անոնք համաձայն են մէկ պահանջի վրայ — տապալում քէմալապետութեան։ «Ըսմէթ-Քէմալը նետենք,— մնացածը դիւրին է»։ Թարգմանէ — եթէ ես իշխեմ, հրաշքներ կը գործեմ։

Անոնց մէջ կայ մաս մը, որ կը զգուշանայ ո՛ր եւ է կերպով փորձանքի ենթարկել երկիրը, դուռ բանալ օտար միջամտութեան։ Ուրիշ մաս մը յոյսը դրած է քրտական խլրտումներուն վրայ։ Կ'ուզէ ա՛յդ միջոցով Սուլթան-Խալիֆա մը բերել գահ, եւ միեւնոյն ատեն խափանել Քիւրտիստանի անջատումը։ Կան, վերջապէս, օտար միջամտութեան ապաւինածներ, ամէն գնով յաղթելու համար Մ. Քէմալին։

... Ինչ ձեւ ալ առնեն դէպքերը, Նոր Թուրքիան կը գտնուի խոշոր հարցականի մը առջեւ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՍԵՂՄԵՆՔ ՃԱԿԱՏԸ

«Յուսաբեր» կը շեշտէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (23 յունուար).

— «1930ը փակուեցաւ ծանր բացերով եւ մեծ մտահոգութիւններով Թուրքիոյ համար, քէմալներն այլեւս անկարող են օրգանապէս հիւանդ երկիրը փրկել իր այսօրուան ծանրածանր տագնապներէն։ 1920էն մինչեւ այսօր ժամանակը կը գործէր ի նպաստ Թուրքին (հետեւաբար ի վնաս մեզի). *1931էն* աստին ժամանակը պիտի գործէ ի վնաս Թուրքին (հետեւաբար ի նպաստ մեզի)։ Ճիգի աւելորդ սպառում եւ բառերու անտեղի վատնում պիտի ըլլար այս ճշմարտութեան վրայ ծանրանալ. միայն քրտական դատը բաւական է Թուրքիան տեւապէս տագնապներու մէջ պահելու համար, իսկ 1931էն աստին մենք պիտի ունենանք ոչ միայն քրտական, այլ եւ Թրքական դատ։

Մէնէմէնը նոր ու թերեւս ոչ պակաս աճաւոր Արարատ մըն է Թուրքիոյ կուրծքին ցցուած։ Ինչպէս որ 1931էն աստին Արարատները պիտի շատնան, ճիշդ նոյն ձեւով պիտի շատնան նաեւ Մէնէմէնները՝ ոճրադաւ երկիրը ծիւրող տագնապներու գիրկը նետելով. իսկ այս պայմաններուն տակ ինքնին նոր թափ եւ նոր ուղղութիւն պիտի ստանայ մեր պայքարը Թուրքիոյ դէմ։

— Սեղմել պայքարի մեր բոլոր ճակատները, կուսակցօրէն կեդրոնացնել մեր բոլոր ուժերը առաւելաբար մէկ կէտի վրայ, ջանալ, որ հաւաքաբար բովանդակ հայութիւնը գայ ու համախմբուի մէկ նշանաբանի տակ եւ պայքարի մէկ ճակատի վրայ, — ահա քաղաքական այն գիծը, որ 1931էն աստին պէտք է որդեգրենք մենք։

Կը հաւատանք, որ այն օրը, երբ իրականանայ մեր այս բաղձանքը, այդ օրը պիտի հնչէ նաեւ մեր փրկութեան ժամը։»

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

Ցնտեսագիտական կարեւոր ամսաթերթի մը «Քաբիթալ»ի մէջ, յօդուածագիր մը անդրադառնալով անգործութեան մասին հրատարակուած պաշտօնական վիճակագրութիւններուն, կը գրէ.— Լաւ պիտի ըլլար որ ֆրանսացի եւ օտար ժողովուրդները գիտնային թէ անգործութեան վերաբերեալ ֆրանսական վիճակագրութիւնը հեռու է ցոյց տալէ մեր երկրի անգործներուն ստոյգ թիւը։

«Երբ Ֆրանսայի անգործութեան վիճակագրութիւնները կը յայտնեն թէ որեւէ անգործ չկայ, անպատճառ գոնէ 23 հարիւր հազար անգործներ կան։ Երբ վիճակագրութիւնները կը յայտնեն թէ անգործներու թիւը տասնեակ հազար է, ինչպէս ներկայ պարագային, առնուազն պէտք է ենթադրել թէ կէս միլիոն են անոնք, եւ հաւանաբար մէկ միլիոն, եթէ նկատի առնենք մասնակի անգործները։

«Ընդհուշտ տակաւին հեռու ենք Անգլիոյ 3 միլիոնէն կամ Գերմանիոյ 4 միլիոնէն. բայց անհամեմատութիւնը նուազ մեծ է քան ինչ որ կ'երեւի պաշտօնական վիճակագրութեանց մէջ։»

«ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԷՆ ՆՈՐ ԲԱՆ ՉԿԱՅ»

Սօֆիայի մէջ արգիլուած ըլլալով այս ֆիլմը, ընկերվարականները բողոքի հաւաքոյթ մը կազմակերպեր էին։ Այս առթիւ ազգայնականներու հետ կռուի բռնուեցան. 4 ազգայնականներ եւ 3 ընկերվարականներ վիրաւորուեցան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Մէնէմէնի կախաղանները

ՄԱՀԱՊԱՐՏՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԿԸ ՓԱԽԻ՞

Պոլսէն տրուած հեռագրական լուրի մը համաձայն, Թրքական «Աքշամ» թերթը կը գրէ թէ Մէնէմէնի դէպքին հետեւանքով մահուան դատապարտուած Անձերէն Իսմայիլ Օղլու Հիւսէյին յաջողեցաւ փախուստ տալ ճիշդ այն պահուն, երբ կախաղանին կը մօտենար. փախուստը անակնկալի բերաւ ոստիկանական ջոկատները եւ ամբոխը որ դիտելու հաւաքուած էր։

Իսմայիլ Օղլուի փախուստը տեղի տուաւ ընդհ. իրարանցումի մը, որ դիւրացուց փախստականին գործը։ Թէեւ հետապնդուեցաւ ու կրակի բռնուեցաւ, սակայն ոչ կրցան բռնել, ոչ ալ վիրաւորել կամ սպաննել։

Հերոսային խաչութիւնը

Մէնէմէնի մահապարտներէն հրեայ առեւտրականը Եասէֆ Խայիմ, որուն յանցանքն եղած էր Շէրիաթ ուզել հօճաներուն հետ մէկտեղ, եւ որ, այդ իսկ պատրուակով մահուան դատապարտուած էր, մեծ քաջութիւն ցոյց տուաւ կախաղանին առջեւ։ Ինքն իսկ իր ձեռքերով հանգոյցը անցուց իր պարանոցը ու պոռաց.— Կեցցէ՛ Թուրք հանրապետութիւնը...

Համաձայն Իզմիրէն տրուած լուրերու, «Սօն Փօսթա»յի եւ «Եէնի Ասըր»ի թղթակիցները պիտի հետապնդուին դատական իշխանութեանց կողմէ, այն պատրուակով որ, վճռի գործադրութենէն առաջ, մահապարտներու տրուած այցելութեան մը ընթացքին, իրենց ստացած տպաւորութիւնները յայտնած են դատապարտեալներու հանդէպ նպաստաւոր կերպով։

Կախաղաններու դասը

«Ուր կը յայտնուի թէ Ենկիւրիի կառավարութեան հանդէպ ընդդիմադրութիւնը կրնայ վերակենդանացնել կարմիր Սուլթանին աւանդութիւնները»։

Այս խորագրին տակ «Ժուռնալ»ի քաղաքական խմբագիրը կը գրէ Մէնէմէնի մահապատիժներուն առթիւ.

— Պէտք է պնդել այս կէտին վրայ, Ենկիւրիի Ազգ. մեծ ժողովն է որ ստանձնեց ողջակէզին մեծագոյն պատասխանատուութիւնը.

Ան գտնուեցաւ մութին մէջ արտասանուած 37 վահավճիռներու առջեւ— ճիշդ տեղն է ըսել— որովհետեւ, լոյսի ո՛չ մէկ նշոյլ կըրցաւ ճեղքել պատերազմական ատեանի խիստ դռնփակ նիստերը։

Ինչ որ շատ աւելի յատկանշական է, յետադիմական դաւադրութիւնը ճիշդ այն պահուն երեւան հանեցին, երբ քէմալական կառավարութիւնը ժողովրդային դժգոհութեան շղթայազերծումէն դժգոհ, կտրուկ կերպով կը դադրեցնէր Ֆէթհիի կողմէ կազմակերպուած ընդդիմադրութեան պայքարը, որ նշանակելի յաջողութիւն գտեր էր, մասնաւորաբար Իզմիրի նահանգին մէջ.

«Այս պարագային՝ բաւական դժուար է մերժել այն գաղափարը թէ Մէնէմէնի կախաղանները կը ծառայեն մանաւանդ ահաբեկելու անոնք որ կը մտածեն թէ Թուրքիաներու լաւագոյնին մէջ, ամէն ինչ լաւ չերթար, այս ռամկավար եւ ազատական Թուրքիան, որուն մասնակցութիւնը եւրոպական Միութեան անհրաժեշտ նկատուած է»։

Օտար վարժարաններուն դէմ

Թուրք կրթական նախարարը Ազգ. Մեծ Ժողովին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, որ Թուրք աշակերտներուն կ'արգիլէ յաճախել օտար վարժարաններ։

Օտար եւ մասնաւորաբար ֆրանսական վարժարանները փակման դատապարտելու լաւագոյն եւ անուղղակի եղանակը...

Ռուս գիւղացիներու յարձակումը

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ՎՐԱՅ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 փետրուար.— Վարշաւիայէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, Ռուցիկի կայարանին մէջ, ձեռնառումբերով զինուած գիւղացիներ յարձակում գործեցին կարմիր բանակայիններ փոխադրող զինուորական կառախումբի մը վրայ։ Զորս զինուորներ սպաննուեցան։ Յարձակողները արագօրէն ցրուեցան եւ անյայտացան։

Ռուսիոյ փոխադրական տագնապը

Գրեր էինք թէ Ռուսիոյ փոխադրութեան միջոցներու տագնապը փարատելու համար, խորհրդային իշխանութիւնները դիմած են իրենց սովորական եղանակներուն, ահաբեկում եւ պատիժ, եւ թէ փոխադրութեանց ընկերութիւններուն, մասնաւոր հրամանագրով դատական ու պատժական իրաւասութիւններ տրուած են. անոնք կրնան իրենց պաշտօնեաները ենթարկել 10 տարի բանտարկութենէն սկսեալ՝մինչեւ իսկմահապատիժ։

«Փրավտա» կը հրատարակէ այս մասին տրուած հրովարտակ մը հետեւեալ կերպով.

ՅՕԴ. 17(Գ.).—Փոխադրութեանց աշխատաւորներու կողմէ աշխատանքի կարգապահութեան դէմ կատարուած ամէն թերացում, կ'ենթարկուի առաւելագոյն 10 տարի բանտարկութեան, եթէ այդ թերացման հետեւանքով, ճամբաներու յա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Ազգերու դաշնակցութեան գաղթականներու ցեսչութիւնը որ այժմ կը կոչուի Նանսէնեան Միջազգային Գրասենեակ՝ անդամ ընտրած է երեք տարուան համար, մասնաւոր հիմնարկութեանց յանձնաժողովին կողմէ, Պ. Պ. Գուլկեւիչ, Բաշալեան եւ Գոլտէն. փոխ-անդամ ընարուած են Պ. Պ. Բիւլինստայն, Հանըմեան եւ Մակէնզի։

ՀՆԴԻԿ

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Համաձայն հնդիկ ազգ. խորհուրդի որոշման, քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարը կը շարունակուի, սպասելով մէկտեղ որ բանակցութիւններն սկսին։

«Մարտական խորհուրդ»ը պիտի շարունակէ հսկել ըմպելիներու վաճառման վրայ, եւ պիտի կազմակերպէ ցոյց մը Պօմպէյի հրապարակին վրայ՝ ընդդէմ աղի պատրաստութեան։

Բազմաթիւ կիներ որոնք դեռ նոր ազատ արձակուած էին, կրկին յանձն առին իբր կամաւոր պահակ սպասել ըմպելիի վաճառատուններու առջեւ։

Երէկ Պօմպէյի մէջ, օտար կտաւեղէնի վաճառատուններուն առջեւ, 200 կամաւորներ շարունակեցին արգիլել առեւտուրը, բազմաթիւ բախումներ ունենալով ոստիկաններուն հետ։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 4 փետր.— Թերթերը կը հրատարակեն Պալքանեան Բ. խորհրդաժողովի Նախագահին Հասանի յայտարարութիւնները զորս ըրած է Սելանիկէն չմեկնած. Հասան յայտնած է թէ հակառակ բազմաթիւ դժուարութիւններու, որոնց պիտի բախին պատուիրակները, Սելանիկի ժողովին մէջ ստացած արդիւնքները շատ գոհացուցիչ են։

Զանազան պատգամաւորութեանց տուած տեղեկութիւնները կ'ապացուցանեն թէ Պալքանեան Միութեան գաղափարը այլեւս ցնորք մը չէ, թէ վճռապէս մտադրուած է փորձել ձեռնարկը. փաստը տրուեցաւ Սելանիկի մէջ փոքրամասնութեանց մասին տրուած որոշումով, որ կը գոհացնէ պալքանեան բոլոր պետութիւնները։

Գալով տնտեսական գործակցութեան հարցին, յատուկ յանձնախումբ մը պիտի մշակէ ծրագիր մը, նկատի առնելով արտածման համար շուկաներու կազմակերպումը։

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

Միացեալ Նահանգներու Նախագահը Հուվըր երկար յայտարարութիւն մը ըրաւ մամուլի ներկայացուցիչներուն. Հուվըր դէմ է ամէն օրէնքի որ կը տրամադրէ անգործներուն եւ երաշտէն վնասուած հողագործներուն օգնել ուղղակի դրամ տալով.

Նախագահին այս յայտարարութիւնը կը նկատուի պատասխան մը ծերակուտական Պորահի, որ յայտարարած է թէ պիտի ծախողեցնել ջանայ որեւէ օրէնք եւ նոյնիսկ ելմտացոյցին քուէարկութիւնը եթէ օգնութիւն չքուէարկուի խորհրդարանին մէջ եւ չվաւերացուի նախագահէն.

Նախագահ Հուվըր չի մերժեր անգործներուն օգնելու անհրաժեշտութիւնը, սակայն կը պնդէ թէ մասնակի կազմակերպութիւններն են որ հանրութեան օժանդակութեամբ պիտի լծուին այդ գործին, եւ ո՛չ թէ կառավարութիւնը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ

Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ

Ընկեր Սարգսյան, ինչպես հայտնի է, Հայկական խորհրդային ժողովի նիստում ելույթ ունեցավ Հայկական ԽՍՀ 1938 թվականի պետական պլանի և պետական բյուջեի մասին։ Ընկեր Սարգսյանի զեկուցումը ներկայացնում է մեր հանրապետության տնտեսական և մշակութային զարգացման հսկայական ծրագիր։ Ընկեր Սարգսյանի զեկուցումը ներկայացնում է մեր հանրապետության տնտեսական և մշակութային զարգացման հսկայական ծրագիր։ Ընկեր Սարգսյանի զեկուցումը ներկայացնում է մեր հանրապետության տնտեսական և մշակութային զարգացման հսկայական ծրագիր։

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ՆԱՆՍԷՆԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ

Յօդ. 8 — Տ'օրէնութիւնը կը կազմէ վարչական խորհուրդի նախագահէն եւ յիշեալ խորհուրդի անդամներէն, որոնք կը նշանակուին այս վերջին կողմէ։ Ան կրնայ իր իրաւունքները փոխանցել նախագահին, կամ այս վերջինին խնդրանքով, վարչական խորհուրդի ուրիշ մէկ անդամին։

Յօդ. 9 — Տնօրէնութիւնը կ'ապահովէ վարչական խորհուրդի որոշումներուն գործադրութիւնը։ Անոր կը պատկանի գաղթականաց գրասենեակի վերին ղեկավարութիւնը այն չափով որ իրաւունքը չէ փոխանցուած նախագահին։

Յօդ. 10 — Արգելքի պարագային, նախագահը կրնայ տնօրէնութեան մէկ անդամին փոխանցել մասամբ կամ ամբողջովին իր իրաւունքները։

Յօդ. 11 — Գաղթականաց գրասենեակի օրկաններէ կազմող անձերը իրաւականօրէն չեն ներկայացներ այն կազմակերպութիւնները եւ խմբակցութիւնները որոնց կը պատկանին։

Յօդ. 12 — Գրասենեակը կ'ունենայ իր վարչական քարտուղարութիւնը, որուն իրաւասութիւններն ու պաշտօնը կը ճշգորոշուին վարչական խորհուրդին կողմէ։

Այս վարչական քարտուղարութեան պետը կը նշանակուի վարչական խորհուրդին կողմէ։

Յօդ. 13 — Գրասենեակը կը ստանձնէ բոլոր իրաւունքներն ու պարտաւորութիւնները Ազգերու Դաշնակցութեան գաղթականներու բարձր գոմիսէրութեան։

Յօդ. 14 — Գաղթականաց գրասենեակի հասոյթի աղբիւրներն են.

1. — Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ իրեն յատկացուած տարեկան նպաստներ։
2. — Նանսէնեան դրոշմաթուղթերու վաճառումէն գոյացած հասոյթը (որ սակայն, չի կրնար յատկացուիլ վարչական ծախքերու)։
3. —Գաղթականներէ եւ տուրքերէ գոյացած հասոյթներ։
4. —Կառավարութեանց, հանրային կամ մասնաւոր հաստատութեանց, ընկերութեանց կամ անհատներու կողմէ եղած նուէրներ, կտակներ, նպաստներ, որոնք կը ստացուին գրասենեակին կողմէ, համաձայն վարչական խորհուրդի որոշումներուն։

Վարչական խորհուրդը կ'որոշէ գրասենեակի ելեւմուտքը։

Գրասենեակի հաշիւները կը ստուգուին տարին մէկ անգամ Ազգ. Դաշնակցութեան հաշուական գործավարին կողմէ։

Յօդ. 15 — Գրասենեակը ամէն իրաւասութիւն ունի իր գործունէութեան եւ վարչութեան վերաբերեալ գործերուն մէջ։

Իր գործունէութեան հետեւանքով, ամէն պատասխանատուութիւն կ'իյնայ միայն Գաղթականաց Գրասենեակին վրայ։

Յօդ. 16 — Գրասենեակին կազմին պատկանող անձերը որեւէ կերպով, անհատաբար կամ հաւաքաբար պատասխանատու չեն գրասենեակի գործունէութեան հետեւանքով։

Յօդ. — 17 — Գաղթականաց Գրասենեակը ամէն տարի Ազգերու Դաշնակցութեան կ'ուղղէ իր գործունէութեան տեղեկագիրը։

Առ ի տեղեկութիւն, այս տեղեկագրին մէկ պատճէնը կը հաղորդուի գաղթականաց խորհրդակցական միջկառավարական Յանձնախումբին։

Յօդ. 18. — Գաղթականաց Գրասենեակը կրնայ, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ երկիրներու մէջ նշանակել ներկայացուցիչներ որոնք կ'ընտրուին շահագրգռուած կառավարութեանց համաձայնութեամբ։

Իր իրաւասութեանց մէջ մտնող հարցերու համար, Գաղթականաց Գրասենեակը կրնայ յարաբերութեան մտնել ազգ. կառավարութեանց եւ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութեանց հետ։

Գրասենեակը կրնայ նաեւ նոյն նպատակով յարաբերութեան մտնել ազգային եւ ուրիշ երկիրներու կառավարութեանց հետ, անոնց հաւանութեամբ։

Յօդ. 19 — Գրասենեակը եւ անոր գործակալները որոնք կը նշանակուին վարչական խորհուրդին կողմէ, կը վայելեն դիւանագիտական առանձնաշնորհներ եւ անձեռնմխելիութիւն, նման Ազգերու Դաշնակցութեան գործակալներուն։

Յօդ. 20 — Ներկայ կանոնագրի սահմաններուն մէջ, վարչական խորհուրդը կը հաստատէ ներքին կանոնագիրով, ելմտական կանոնագիրով եւ պաշտօնէութեան վերաբերեալ կանոնագիրով, անհրաժեշտ գործադրութեանց յատուկ տրամադրութիւնները։

ՎԵՐՋԻՆ ՅՕԴՈՒԱԾ

Ներկայ կանոնագիրը փոփոխութեան կրնայ ենթարկուիլ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին կողմէ, վարչական խորհուրդին առաջարկով, կամ անոր կարծիքը առնելէ վերջ։

Ժընեւ, 19 յունուար 1931 (3)

Վ Ե Ր Ջ

ԿԵԱՆՔԸ ՄԻԼԱՆԻ ՄԷՋ

ՄԻԼԱՆ — Յունուարի 25ին Միլանի գաղութը, ջանացած էր բաւականի հոծ թիւով, իր սիրալիր ներկայութիւնը բերել Միլանի Հայ Ուս. Միութեան կողմէ կազմակերպուած թատերական հանդէսին, որ տեղի ունեցաւ Մխիթարեան Ուսանողարանին մէջ։

Հանդէսին գլխաւոր նիւթը կը կազմէր «Ջոկեալը», իտալական միջին դարէն առնուած հինգ արարով դրուագ մը, ուր Օրմէնգօ դուքսին անէծքով հեռացած աղջկան, Լուիզայի, ճշմարիտ սէրէն մնացած որբ Միքայէլը, բարեգութ քահանայի մը օգնութեամբ, ազատելով վայրագ անտառապահի մը մորթներու հարուածներէն, կ'ուղարկուի քաղաք, ուր իր ստացած զինուորական կրթութեամբ, կը բարձրանայ հազարապետի աստիճանի ու ապա իր ցեղի ըմբոստ արեան ուժով ու քաջութեամբ, կ'արժանանայ իր ժառանգական իրաւունքներուն։ Դերակատարներէն ամէն ոք ջանաց տալ իր դերի անձնաւորութեան համապատասխանող ոգին, ոմանք նոյնիսկ արժանանալով հանդիսականներու մասնաւոր գնահատանքին, սակայն թատրոնը իր ընդհանուր պատրաստութեան մէջ քիչ մը թերի էր։ Կը պակսէր թատրոնի գլխաւոր գոյնը, որ է ընդհանուր համադրումը բեմի եւ դերակատարներու միջեւ։ «Մարիամ Տուտու Միլանի մէջ» ծիծաղաշարժ մենախօսութենէն յետոյ, ներկայացուեցաւ «Պաշտօնս է խռուկալ» զաւեշտը, ուր Ց. Յակոբեան իր զինուորի դերին մէջ զուարթ րոպէներ անցնել տուաւ։

Մասնաւոր գնահատանքի ու քաջալերութեան արժանի է Ուս. Միութիւնը որ միշտ կը ջանայ իր ներեւալ չափերով, մտերմական ու ջերմ վառարանի մը շուրջ համախմբել քաղաքիս մէջ ցրուած հայութիւնը։

Ներկայ մը

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ ԱԼ

Միտքի հիւանդութիւններ շատ կան Հայաստանի մէջ։ Եւ այս՝ բոլշեւիկներուն սուրբ գալըստեան օրերէն ի վեր։ Անոնց (բոլշեւիկներուն) միտքին մէջ յանկարծ մարդակերպ կը դառնան բառերը, յետոյ թշնամի, յետոյ վտանգ, եւ ահա մեր բոլշեւիկները, հալածախտէ վարակուած (persécuté), նիզակ կը ճօճեն բառերու դէմ, որոնք մարդու եւ թշնամիի կերպարանք ստացած են։ Այս ախտածնութիւնը յատուկ է բռնապետական բոլոր երկիրներուն։ Ժամանակ մը Սուլթան Համիտ եւս կը վախնար բառերէն։ Եւ ջնջել տուաւ բնալուծութեան բոլոր գիրքերը, որոնց մէջ ջուրին քիմիական ֆորմիւլը (H^2O) վտանգի դաղտնանշան մը կարծելով՝ կը մեկնաբանէր «Համիտ երկրորդը զէրօ ընել»։

Այդպէս են նաեւ «հայ» մեր բոլշեւիկները Երեւանի մէջ։ Ռուսական սուրինները ամէն դուռ փակած են ոչ միայն հակառակորդին, այլ նաեւ ազգայնական գաղափարներուն առջեւ։ Եւ սակայն հանգիստ չեն «մեծրոնք»։ «Կուլակ»նե՛րը, «օպորտունիստ»նե՛րը, եւլն., եւ ահա «կոնդրադեվշչինա»ն։ Նոր եւ ահարկու թշնամի մըն է կոնդրատեվշչինան, որուն դէմ նիզակ կը ճօճէ մի ոմն Գիւլիքէխվեան, գիտէք, ո՞ւր, — Գիտութեանց Կաճառին մէջ։ Հայաստանի իմաստունները, վկայեալ գիտնականները ուրեմն այսպիսի հարցերո՞վ կը զբաղին, թէ Գիւլեքէխվեան միսիոնարներուն պէս քարոզելու է գացեր իր հիւանդութեան միտքերը։

Արդարեւ, Գիւլիքէխվեան 20 յունուարին կ'երթայ Կաճառ եւ կը սահմանէ «կոնդրատեվշչինան», — «հակայեղափոխական մի իդէոլոգիա, որը նպատակ է դնում խորտակել պրոլետարական դիկտատուրան եւ Խորհր. Միութեան սահմաններում վերականգնել կապիտալիստական յարաբերութիւնները»։

ՈՐՈ՞Ն՞Ք ԵՆ ԱՅԴ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

Ոչ ես, ոչ ալ դուն։

Ոչ Դաշնակցականը, ոչ ալ (հազար մեղայ) ռամկավարը։ Այդ թշնամին, բարեկամս, բոլշեւիկ է՝ըստ բոլշեւիկԳիւլիքէխվեանի։ Ուրեմն դաշնակցական տեսակէտը մտեր է բոլշեւիկներու մէջ։

Շելկովնիկեանը եւ Բաղիրեանը (կոմունիստներ) կը ծառայեն այդ «իդէոլոգեայ»ին, կ'ըսէ կոմունիստ Գիւլիքէխվեան։

Տեսնենք թէ մեր մարդը ինչպէ՞ս կը հաստատէ իր ամբաստանութիւնը.—

Բաղիրեանի կարծիքով Հայաստանը գործարանային արդիւնաբերութեան զարգացման կարելիութիւն չունի, այլ միայն հողագործական երկիր մը ըլլալով, չի կրնար իր նիւթական ուժերը զարգացնել ուրիշ բնագաւառներու մէջ։ Իսկ Շելկովնիկեան կ'աշխատի գիւղատնտեսութեան զարգացումը հակել այնպիսի ուղղութեամբ, որ խորհրդային իշխանութիւնը հրաժարի արդիւնաբերութիւնը զարգացնելէ։

Կայ ուրիշ կոնդրատեվշչինայական մը, Արշակ Վարդանեան որ բացարձակապէս դէմ է բամպակամշակութեան։ Այս կոմունիստը իր մէկ յօդուածով կ'աշխատի փաստացի հաւաստել ձեզ թէ խորհրդային Հայաստանի մէջ բամպակամշակութեան համար կարելի է գործածել առաւելն 13.000 տեսիատին հող։ Գիւլիքէխվեան խնդալէն կը ճաթի ու կը մարի, որովհետեւ ինք շատ լաւ գիտէ թէ Հայաստանի մէջ կարելի է բամպակ մշակել մինչեւ իսկ 113 հազար հեկտար տարածութեամբ, անշուշտ… արգիլելով ցորեն ցանել։

Գիւլիքէխվեան ինչո՞ւ շատ կը սիրէ բամպակը։ Պատճառը… քաղաքական է։

«Բամպակի զարգացումը քաղաքական հարց է» կ'ըսէ։ Եթէ կոմունիստ ըլլաս, անմիջապէս կը հասկնաս թէ ինչո՞ւ։ Որովհետեւ, «բամպակը զարկ կուտայ թեթեւ արդիւնաբերութեան աճման, եւ միւս կողմէ կը նուազեցնէ դրամատէր երկիրներէ խորհրդային իշխանութեան տնտեսական աղերսը։ Հակառակիլ բամպակամշակութեան, կը նշանակէ արգելք դառնալ Ռուսիոյ արդիւնաբերութեան զարգացման։ Կարճ խօսքով, Ռուսիոյ արդիւնաբերութիւնը զարգացնելու համար՝ պէտք է բամպակ ցանել եւ ոչ թէ ցորեն Հայաստանի մէջ, ի՞նչ փոյթ թէ մեր ժողովուրդը հաց կ'ուզէ, միայն հաց։

Փիրումեան եւս կոնդրատեվշչինայական մըն է, դէմ է Ռուսիոյ զարգացման։ Փիրումեան կը գանգատի թէ գիւղատնտեսական ապրանքները աժան են, եւ կը պահանջէ որ գինները բարձրացուին։ Ուրեմն, կ'ըսէ Գիւլիքէխվեան, Փիրումեան կ'ուզէ ուժ տալ կուլակին։

Փրոֆ. Քոչարեան եւս դէմ է Ռուսիոյ զարգացման։ Ի՞նչ փաստ,— ահա Գիւլիքէխվեան կը բերէ փաստը։ Քոչարեան կը պահանջէ զարգացնել մանր տնտեսութիւնը։ Երբ Հայաստանի գիւղատնտեսութեան մասին յօդուած մը կը գրէ, ոչ մէկ խօսք կը գրէ սոցիալիզմի եւ սոցիալիստական շինարարութեան մասին։

Այսպէս ուրեմն կոնդրատեվշչինան եւս տարածուած է Հայաստանի մէջ, ըստ Գիւլիքէխվեանի։

Գիտական Կաճառը, այս բացատրութիւնները լսելէ յետոյ, անմիջապէս կը համոզուի որ կարգ մը հայ փրոֆեսօրներ կոնդրատեվշչինայի մէջ են ինկեր, ընդդէմ Ռուսիոյ։ Եւ խիստ բանաձեւ մը կը ստորագրեն այդ թշնամիներուն դէմ։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՀՈԳԸ

ԼԻՈՆ, 3 փետրուար.— Տիրող տնտեսական տագնապը օրուան հոգն է մեր հայրենակիցներուն համար։ Փողոցին մէջ թէ տունը, երբ երկու հայրենակիցներ իրարու հանդիպին, առաջին հարցումը կ'ըլլայ. «Կ'աշխատի՞ս, հայրենակից, եւ ո՞ւր»։

Տագնապը երթալով կը սաստկանայ եւ պատճառ կը դառնայ հարիւրաւոր գործաւորներու արձակման։ Այն գործարանները որոնք չէին ազդուած անցեալ դեկտեմբերի վերջերը եւ յունուարի սկիզբները, այս օրերս սկսան գործաւորներ արձակել։ Առանց չափազանցութեան կարելի է ըսել թէ շատ մռայլ է պատկերը մասնաւորապէս մեր հայրենակիցներուն համար։

Կան ընտանիքներ որոնք 3-4 անդամներէ կը բաղկանան եւ չորսն ալ անգործ են։ Իսկ կան ուրիշ ընտանիքի տէր հայեր որոնք շաբաթը հազիւ երեք-չորս օր կ'աշխատին, եւ 15 օրուան աշխատանքի փոխարէն հազիւ 300-320 Ֆր. կ'առնեն։ Այդ գումարը ո՞ր կարիքին պիտի գործածէ ընտանիքի հայրը, երբ 2-3 պզտիկներու տէր է։ Մանաւանդ որ այս օրերս տան վարձքերը հարիւրին 20 յաւելում մը ունեցան։ Նախապէս 120 ֆրանք արժող սենեակ մը այսօր 140-150 Ֆր. կ'արժէ։

Ինչպէս գրած էի, քաղաքապետարանի կողմէ ճաշարան մը բացուած է գործազուրկներու համար, բայց այս առաւելութենէն չեն օգտուիր մինչեւ այսօր ռուս եւ հայ գաղթականները, քանի որ կառավարութիւն չունին։

Այսօր աւելի, քան շատ է թիւը այն հայրենակիցներուն որոնք իրենց աչքերը յառած են դէպի հայրենիք, յուսալով որ օգնութիւն մը պիտի գայ իրենց։ Մեր երկրի վարիչները կը նախընտրեն իրենց կորզած դրամները ղրկել հեռաւոր Զինմաչինը, քան թէ իրենց հարազատ եւ տասն անգամ տասը Գողգոթայ բարձրացած հարազատներուն։ Հայրենիք մը որ արտասահմանի աշխատաւորութենէն կը սպասէ որպէսզի ան օգնէ իր վերաշինական ձեռնարկներուն, ի՞նչպէս չի խորհիր օգնութեան հասնիլ այս դժնդակ վայրկեաններուն։

Կարապետ Յովակիմեան

ԱՇԽԻՆՆ ԱԼ ՆԵՏԵՑԻՆ

Թուրքիոյ Ազգ. ժողովը ընդունեց մեթրական դրութիւնը։ Այսպէսով Թուրքիա կը նետէ նաեւ արշինը։

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԱՄՐԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐ (երիտասարդ, անհոգ մարդու մը Թղթերէն)։ Գրեց՝ Վազգէն Շուշանեան։ Մատենաշար «Յուսաբեր» Թիւ 24։ Գահիրէ 1930։ գին 20 եգիպտ. դահեկան։

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ, պատկերազարդ երկշաբաթաթերթ ազգ. գրական, գեղ. եւ մարզական, Ա. Թիւ, խմբագրութեամբ Տ. Նշանեանի, 221 Rue Lafayette, Paris (10).

Զնուքէ հատը 2 Ֆր., տարեկան բաժնեգին, 60 Ֆր., 3 տոլար, 10 շիլին։

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ (13)

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

Հոս փոքրիկ խումբ մը, հոն աչագին բազմութիւն մը, հոս աղջնակ մը, հոն տղայ մը։ Մէկը բոլորովին բզքտուած մասերու կոյտ մը եւ միւսը՝ դեռ թարմ անաղարտ, բայց գրեթէ բոլորը սուրի եւ փայտի հարուածներու զոհեր։

Թուրքե՞րն էին ասոնց խաղախորդները, թէ Չախմախի Մալականները։ Առաջինները կ'ամբաստանէին վերջինները։ Մենք կը դժուարանայինք հարիւր առ հարիւր վստահութեամբ ըսել թէ ո՞րը։ Այնու ամենայնիւ, կային բաւական տուեալներ որ այդ հրէշային գազանութեանց բաժին ունէին մեր դրացի մօրուսաւոր քրիստոնեաները։ Տեղն ու տեղը խորհրդակցութեան նիւթ դարձուցինք այս պարագան եւ Ամերիկացիներն ու ես միաձայն խոշոր բաժին մը հանեցինք Մալականներուն։ Այդչափը կրնայինք ընել հոն։

Մեր ճամբան այժմ շարունակեցինք դէպի վեր, միշտ հետեւելով մեր անշունչ ու անդարձ կարաւանի գծին, որ յամառօրէն կ'իյնար դէպի Չախմախի կողմը եւ վերին ամրութիւններէն դիտողին համար տեսնուելու սահմանէն դուրս։ Պատկերը նոյն է։ Մրջիւնի կարաւան մը որ ցաք ու ցրիւ ինկած կը մնար անթաղ եւ անտէր։

Ընթերցողը թող հաւատայ որ այս դիակներու գիծը շարունակուեցաւ մինչեւ Լօրիս Մելիքով ամրոցի արեւմտեան թեւը, ուրկէ շեղելով, գնաց հասաւ Սարը Գամիշի խճուղին եւ անկէ՝ Կարս։

Քաղաքի հարաւ-արեւմտեան երբեմնի կենսուրախ թաղամասը տեսնելը եւ մեր որբերու դիակներու շարանի վերջաւորութիւնը մէկ եղաւ։ Ու մենք ալ հոս մեր ճամբան փոխեցինք։ Յատկապէս իմ պնդումիս վրայ, մեր Զէրքէզ առաջնորդները մեզ տարին ամրոցներու շարքէն մինչեւ Ջին. հիւանդանոցի դէմը ցցուած բարձունքը, ուր մեր առաջ պարզուեցաւ Արաս թագաւորի սգաւոր մայրաքաղաքը…։

Մէկ ակնթարթի մէջ արցունքի յորդ ու տաք կայլակներ երեսներս ի վար քամուեցան։ Վերարկուիս օձիքով անմիջապէս ծածկելով դէմքս, մէկ կողմ դարձայ չնկատուելու համար պահակներէն։ Տիկնոջ Miss E. Gillespie այս նկատելով, կողքիս կանգնեցաւ՝ երկրորդ պատնէշ մը կազմելու բովընտի ալղաղիներուն դէմ, միաժամանակ ականջս ի վար փսփսալով։ «Keep up your courage» (Քա՛ջ եղիր)։

Զ — ԽԱՆՁԱՐՈՒԻԸ

Հարամ Վարդանի առաջին ձախողանքին (հոկտ. 27) զուգադիպեցաւ անօրինակ անձրեւ մը, որ մէջ ընդմէջ շարունակեց, մինչեւ թշնամին տէր դարձաւ մեր աննման բերդաքաղաքին ու ամրութիւններուն։ Վանանդի բարձրաւանդակին ամբողջ արեւմտեան մասին վրայ թափած յորդահոս ու անվերջ անձրեւը՝ քերելով ու քերելով, արիւն-արցունքով օծուն հողը բերաւ լեցուց Կարսի գետը։ Ու Երէկուան մեղմ ու դանդաղ, քաղցր ու երկնագիրկ վտակը, րոպէապէս դարձաւ գոռոզ ու շառաչալից անխիղճ տարրերքներու երկարաձիգ ու օձապտոյտ տեղափոխութիւն մը։ Շատ չէր ան, որովհետեւ ջուրի գոյն չունէր։ Պարզ հեղուկ մըն ալ չէր, որովհետեւ իր հետ թաւագլոր կ'երթային քարն ու փայտը։ Այո՛, բոլոր տարերքը երկրի։

Դեղնաւուն հողին գոյնը անթափանցօրէն ծածկած էր երէկուան ջինջ մաքուր ջուրին երեսը, կարծէք թաղելու համար տարերքներուն գերագոյնին՝ մարդուն, սրտապատառ տառմը ու նացող ալիքներուն հետ գիրկընդխառն ու մրցակից։ Ու քանի՜ մարդիկ, ու քանի՜ կիներ ընդամէնը քանի մը րոպէ առաջ առոյգ ու կայտառ, հպարտ պպզայէ մը յառաջ առլցուն, իրենք զիրենք սառնօրէն յանձնեցին այդ անգութ ու անգոյն հոսանքին, որ իր հետ կը մաքրէր, կը տանէր նոր շերտը հայ վերաշինութեան, նոր քրտինքը ժրաջան հայ մշակին, նոր եռանդը հայ հայրենասէրին։

Եւ քանի անմեղ մանուկներ քարէ կամուրջի անխօս բարձրութեան հետ ազատ թռիչք գործեցին իրենց սիրասուն մայրերու բազուկներէն՝ խառնուելու համար իրենց տարեց արենակիցներուն, հայկական տառմին ընծայելու համար պատկերի ու բազմազանութեան անմրցելի կատարելութիւն մը…։

Հին ու երկար փորձառութիւններէ յետոյ, եւ թերեւս գերմանական մշտական ճնշման տակ, Թուրքերը սորվեր էին սպաննելէ վերջ անհետացնել դիակը անմիջապէս։

Կարսի մէջ անոնց կրակող անբաժան մասը համարեցի ես այդ։ Երկու օրուան ընթացքին դիակներէ մաքրուեցան այն բոլոր շրջանները, որոնք անմիջապէս կրնային նկատուիլ։ Ի՜նչ մեծ բաւարարութիւն արիւնռուշտ յաղթականներուն ու ի՜նչ մեծ հիացում չէզոք դիտող Ամերիկացիներուն։

ՎԱՀԷ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

(Շար.)

Կը խնդրուի թղթակիցներէ եւ յօդուածագիրներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մելանով։

տուկ շէնքերը, ճամբաները, երկաթուղային նիւթերը քանդուին կամ աւրուին, եւ կամ նաւերն ու շոգեկառքերը ուշ մնան, կամ անշարժութեան դատապարտուին խճողման հետեւանքով (եւյլն.)։ Այս պարագային երբ այս արարքները յստակօրէն կանխամտածուած են, յանցաւորը կ'ենթարկուի ընկերային պաշտպանութեան գերագոյն եղանակին (մահապատիժ), ինչ քերու գրաւումով։

⁂ Ածուխի եւ փայտի սուր տագնապին հետեւանքով, կառավարութիւնը հրահանգեց քաղքերու եղանակը կիրարկել նաեւ գործարաններուն, աշխատանոցներուն եւ բնակարաններուն մէջ։ Այդ քաղքերուն մէջ պիտի նշանակուին գործածուելիք վառելանիւթի քանակը եւ անով ստացուելիք ջերմութեան չափը։

Մոսկուայի մէջ, տեղական խորհուրդին հրամանով, ելեկտրական ճրագներու կէսը պէտք է մարել կէս գիշերին եւ ժամը 2ին քաղաքին բոլոր լոյսերը։ Կազմուած է յատուկ մարմին մը որ պիտի հսկէ ջերմութեան միջոցներուն եւ տրուած հրահանգներուն գործադրութեան վրայ։

Չորս ռուս գիտնականներ բանտարկուած

Ռիկայէն «Թայմզ»ի թղթակիցը կը գրէ.— Խորհրդային իշխանութիւնները կը ծանուցանեն թէ չորս ռուս պատմագիրներ հեռացուած են Լէնինկրատի Գիտական Ակադեմիայէն, հակախորհրդային գործունէութեան ամբաստանութեամբ։ Դեռ յայտնի չէ թէ ինչ վիճակի ենթարկուած են։ Զորսը մէկ ձերբակալուած էին 1930ի վերջերը եւ հաւանաբար, տակաւին բանտը կը գտնուին։

Ասոնցմէ մէկը կը գտնուէր Ռամզինի դատավարութեան մէջ, եւ խոստովաներ էր թէ հակայեղափոխական շարժման յաջողութեան պարագային, իրեն խոստացեր էին արտաքին նախարարութեան պաշտօնը։

Իտալեւռուս առեւտր. պայմանագրութիւնը

Պերլինի թերթերը կը հրատարակեն կարգ մը նոր տեղեկութիւններ իտալեւռուս առեւտրական պայմանագրութեան մասին, տալով մանրամասնութիւններ, որոնք ցարդ անծանօթ կը մնային։

Կը յայտնուի թէ համաձայն այդ պայմանագրութեան, խորհրդային իշխանութիւնները յանձն կ'առնեն Իտալիոյ տալ 175 միլիոն լիրայի յանձնարարութիւններ, պայմանագրութեան յաջորդող առաջին տարիներու ընթացքին։

Այս յանձնարարութիւնները բաժնուած են հետեւեալ կերպով. նաւեր՝ 50 միլիոն, երկաթուղիի վերաբերեալ նիւթեր՝ 25 միլիոն, մեքենաներ՝ 25 միլիոն, ինքնաշարժներ եւ երկրագործական մեքենաներ՝ 20 միլիոն, ելեկտրական գործիքներ՝ 25 միլիոն, օդանաւեր՝ 30 միլիոն, ու արուեստական պարտանիւթեր եւ քիմիական արտադրութիւններ՝ 25 միլիոն։ Իտալիա իր կարգին յանձն կ'առնէ Ռուսիոյ բանալ անհրաժեշտ վարկերը՝ 9 ամիսէն մինչեւ 4 տարի տեւողութեամբ։

Սավոնայի մէջ, պիտի կառուցուին յատուկ մթերանոցներ՝ պահելու համար խորհրդային ապրանքները։ Պարիի մէջ ալ ընդարձակ մթերանոցներ շինուելու վրայ են արդէն խորհրդ. պատգամաւորութեան հաշւոյն, այս նպատակով։

Իրաքի քարիւղին շուրջ վէճը կը շարունակուի

Լոնտոնէն տրուած լուրի մը համաձայն, երէկ հաղորդեր էինք թէ Պաղեստինի կառավարութեան եւ Իրաքի Փէթրոլէում ընկերութեան միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուած է թէ այդ պայմանագրութիւնը հրատարակուած է Երուսաղէմի պաշտօնաթերթին մէջ։

Այս առթիւ «Մաթէն» կը գրէ.— Ֆրանսայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ, որոնք այս գործին մասին բանակցութիւն կը կատարեն Անգլիոյ հետ, թերահաւատ գտնուեցան այս լուրին մասին։ Անոնք չեն հաւատար թէ յունուար 5ին, իրօք կնքուած ըլլայ համաձայնութիւն մը, այն պարզ պատճառով որ այդ թուականէն ի վեր բանակցութիւնները կը շարունակուին։ Յայտնի է թէ վէճը կը շարունակուի տարիներէ ի վեր։

«Ֆրանսա որ Սան Ռէմոյի դաշինքին համաձայն, Մուսուլի քարիւղին վրայ ունի 23,75առ հարիւրի իրաւունք մը, շահերը կը պաշտպանէ թէ շահագործողներունեւ թէ շահընկալներուն, առաջարկելով խողովակը հասցնել սուրիական Տրիպոլիս։ Այս գիծը կը ներկայացնէ 300 քիլոմեդր պակաս երկարութիւն, զայն անցընելով անապատէն եւ 250 միլիոն ֆրանքի խնայողութիւն մը։

«Ո՛չ ոք կը ժխտէ այս ճամբուն առաւելութիւնները, բայց Անգլիա մտքին մէջ դրած է քաղաքական ձեռնարկ մը։

«Յայտնի է թէ, աւելի քան 20 տարիներէ ի վեր, կը մտահոգուի ապահովելու Հնդկաստանի ճամբաները, այն պարագային որ Սուէզի ջրանցքը անօգտագործելի դառնայ կռուի հետեւանքով։ Խաղութեան դաշինքին մէջ, ան ստացաւ Իրաքը, Պաղեստինը եւ Մուսուլը։ Պաղտատէն Միջերկրական գացող երկաթուղիի մը ծախքերուն առջեւ կընահանջէ. բայց շատ ուրախ պիտի ըլլար, եթէ քարիւղի խողովակը պաշտպանելու գոյնին տակ, այդ գիծը շինել տար քարիւղի ընկերութեանց ծախքով։

Որքան ալ կարեւոր եւ արժէքաւոր ըլլան ռազմագիտական պատճառները որոնք տուն կուտան այս մտածման, որեւէ կապ չիտեսնուիր քարիւղային ընկերութեանց շահերուն հետ։ Այնպէս որ Ֆրանսա կը շարունակէ եռանդով պայքարիլ յաջողցնելու համար ամէնէն կարճ եւ ամէնէն խնայողական գիծը ու թէեւ Իրաք Փէթրոլէում ընկերութեան նախագահը Սըր Ճոն Քատման շաբաթներէ ի վեր կ'երթեւեկէ Երուսաղէմի եւ Պաղտատի միջեւ, (Երէկուան հեռագիրները կը փաստեն անոր գործունէութիւնը), թէ տ'Օրսէի մէջ շատ հեռու են դատը կորսուած նըկատելէ։

CORDONNERIE « A K A P »

Maison A. KAPIKIAN

17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89

Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ

Չափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակարը միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի։ Մասնագիտութիւն Բոէփ տը Շինի։ Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհրդակցիլ։ Ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ։

Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ

ժողովը կը բացուի վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին կուսակցութեան ճաւաքատեղիին մէջ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Մատլէնի Հ. Յ. Դ. Անդրանիկ խումբին
վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 182 Bld. de la Madeleineի
Bar Tabacի սրահը։
Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. Ա Բ Օ Ե Ա Ն
Նիւթ՝ Անդրանիկի կեանքն ու գործունէութիւնը
Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ԵՐԵԿՈՅԹ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Ապառաժ խումբի կողմէ վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 7.30ին։ Երգ, արտասանութիւն եւայլն։
Կը խօսի Ընկ. ԱՐԱՄ ԳԱՐՕՆԷ Մուտքը ազատ է
Ծանօթ.— Մարտ 1ին կը ներկայացուի «Սուլթան Համիտ»ը։
կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէլվիլի մասնաճիւղին կողմէ, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ. Place des Abbesses. 3 Rue la Vieuville. Harolaի սրահներուն մէջ։ Մէթրօ Abbesses եւ Pigalle.
Կը նախագահէ Պ. Վ. ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ
Կը խօսի ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻԻԶԱՆԴ
Երգ, ջութակ, արտասանութիւն, ճազ։ Օր. Լուսինեան կը պարէ Կովկասեան պարեր։ Կը ներկայացուի Սկաուտական կեանքէ առնուած բանակում «Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն »ի մէջ։
Ճոխ պիւֆէ Մուտք 7 ֆրանք 50

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

ԻԹԱԼԻԻ Աղբիւր-Սերոբ խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ.

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ։ Կը դասախօսէ՝ ընկ. Օհան Կարօ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕԻ Վռամեան խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 186 Ave. Verdun։ Կարեւոր օրակարգ։ Բացակաները նկատի պիտի առնուին։

Իսկ Մշոյի խումբի ժողովը վաղը իրիկուն սովորական հաւաքատեղին։

Գ Ա Ր Ա Ռ

ԼԻՈՆԻ կուկունեան խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին գրադարանին մէջ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՎԻԷՆԻ Ապառաժ խումբի ժողովը այս իրիկուն ժամը 8ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրով, փակելու համար առկախ հաշիւները։

ՎԻԷՆԻ Քրիստափոր խումբի ընկերները կը հրաւիրուին այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 139 Rue Lafayette, Խաժակ Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բացակաները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Հ. Յ. Դ. Պուլվար Օտոսի Պատ. միութ. բացման հանդէսը այս կիրակի ժամը 1.30ին, 120 Շըմէն տը լա Մատրակ, Պար վէնսանի մէջ։

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Կեդրոն. Վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Պուա-Քոլոմպի Մասնաճիւղին անդամները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Place Bourgogneի հաւաքատեղին։ Բացակաները կը պատժուին։

ՈՒՐՖԱՅԻ Հայր. Միութեան ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլորիայի մօտ։

Ա. Ե. Հ. Կ. Խարբ Փարիզի բոլոր անդամներն ու անդամուհիները ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 71 Ave. Kléber։ Օրակարգ.— Զեկոյց Վարչութեան, հաշուեքննիչ յանձնախումբի եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։

ՓԱՐԻԶԻ Տրապիզոնի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՏԷՍԻՆԻ Տարօն Տուրուբերանի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը այս Կիրակի ժամը 2ին Պ. Ա. Սարոեանի ճաշարանը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Զեկոյց եւ հաշուետուութիւն յանձնախումբի ։ Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 71 Ավընիւ Քլէպէռ։ Կը խօսի՝ Պ. Ս. Վրացեան։ Նիւթ՝ Ամերիկահայ գաղութը։

Գ Ն Ե Ց Է՛ Ք

Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան «ԿՈՅԱՄԱՐՏ» օրացոյցը, ճոխ բովանդակութեամբ եւ հերոսներու նկարներով։ Դիմել Ճարայեանի, 14 Rue de la Fare, Marseille. կամ Յառաջի վարչութեան։

Գին՝ 6 ֆրանք, փոստի ծախքով 6.50 ֆր.։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Գարահիսարցի Մովսէս Տիարեան կը փնտռէ իր որդին կարապետ Տիարեան, մօր անուն՝ Վերոնիքա, քոյրերը՝ Արաքսի, կատարինէ եւ Ատրինէ։ Իզմիրի աղէտին (16 տարեկան էր) անյայտացած է։ իր ստոյգ հասցէն տուողին 1 տարեկան «Յառաջ» եւ 500 ֆր. նուէր։ իմացնել՝ Բիւզանդ Ժամակոչեանի, 11 Fbg. Gambetta, Aubenas, (Ardèche), France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

— Ամասիացի գուլպայագործ Բիւզանդ Գ. Ժամակոչեան կը փնտռէ իր քոյրը Նուարդ որ անյայտացած է տարագրութեան միջոցին 10 տարեկան հասակին։ Լսուած է թէ հայ սպայ մը ուզած է միասին Պոլիս տանիլ, բայց Նուարդ հիւանդ ըլլալով յանձնած է Հալէպի որբանոցը եւ յետոյ որդեգրուած է մէկու մը կողմէ։ Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1 տարուան «Յառաջ» եւ 500 ֆր. նուէր։ Իմացնել իր եղբօր Բ. Գ. Ժամակոչեանի, 11 Faubourg Gambetta, Aubenas (Ardéche), France։

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Սպարտացի Ղազարոս Տօքթօրեան իր մեծ մօր Մարիամ Ղազարեանի եւ մօրաքրոջ Թագուհիի կողմէ։ Կը կարծուի թէ Միտիլի կղզին կը գտնուի։ Իմացնել Սիրանուշ Մանուկեանի, Société France Orient: Saint Jérome, Marseille. France.

ՀԻՒԱՆԴՆԵ՛Ր

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմախտութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Կընդունինք ասիրանա սօսիալի հիւանդն.։ Խորհ. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12։

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ
ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆ[Ա]

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT
13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd
Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար։
Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգի[պտոս]
Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն։
Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու հա[մար]

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈ[ՒԹԵԱՆՑ]
Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի(էմոռոյիտ) արմատ[ական] դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջի[ն] թոտներով։
Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violet
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹ[ԵԱՄԲ]
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի [եւ տօն] օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord
(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ տը լ'էսդի մէջտեղը)

ORCHESTRE-JAZZ FRANCO-ARMÉ[NIEN]
TANGO ARGENTINE—FOX ARMÉNIEN
կազմակերպիչ ԱՐՏԱՇԷՍ ԴԵՐՁ[ԱԿԵԱՆ]
Կը մասնակցի տաղանդաւոր ջութակահար ՍԵՐՈԲԷ
կը ծանուցանեն թէ պատրաստ են խիստ մատչելի [գին]ով իրենց մասնակցութիւնը բերել noces, banquets, soi[rées dan]santes եւ ամէն կարգի հայկական հանդէսներու։
Դիմել՝ S. Pariguian. 26 Rue des Carmes, Paris (6). [կամ] A. Terzakianի, 12 Ave. du Bac la Varenne St. Hilaire.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՈՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 3[…]
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ 96, Rue de Crimée
ԴԵՐՁԱԿ PARIS (19e)
Մէթրօ՝ Botzaris
ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ
Խ Ն Ա Մ Ո Ւ Ա Ծ Կ Ա Ր
ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ
ՀԱՅ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ
ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐ[ՋԸ]

ԾԱԽՈՒԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

Նշանաւոր ՄԱՆՕԼի աշակերտին [շին]ուած 20 ուտ Սուրիայէն միասին
Ուտի եւ քանոնի համար գեր[մանական] նոր շինուած կարմիր, կապոյտ, […] գոյն թելեր։
Ուտի եւ քանոնի համար առա[ջին կար]գի մզրապներ, հատը 4 ֆրանք։ [Գաւառնե]րու ապսպրանքները կը ղրկուին
ՔԱՆՕՆԻ ՅԱԿՈԲ ԱՍԼԱՆԵԱ[Ն]
56, Rue Julien-Lacroix, PARIS (20e)

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳ[ԵԱՆ]
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chate[let]
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պա[տ]ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր։ Կը կատարէ նաթիւրալիզ[ա]ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութ[իւններ]։ Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառու[թիւն]։ Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI[LLE]
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-[…]
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնա[մուին] ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ[ասնա]գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ[ի], կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

Առիթէն օգտուեցէ՛ք

Ծախու է Առնուվիլ լէ Կոնէսի մէջ քարաշէն տուն մը 4 սենեակներով։ Գին՝ 20000 ֆր. (իսկական արժէքը 30000 ֆր. է)։ 140 մեթր հող, ջուր, ելեկտրականութիւն։ Կար տիւ Նորէն 18 վայրկեան, Առնուվիլի կայարանէն 7 վայրկեան հեռու։ Դիմել՝ Léon Papazianի, 194 Fbg. St. Martin, Paris (10).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ[…]
96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ[…] եւ նոր մէթրօ. դարմ. […] նանց մորթի, արեան, վեներ[…] եւ վարիսի։ Ամէն օր 9-12, 2-8,[…]

EMPIRE Մեզիքը-Հօլ՝ 37 Av. […]

IMPRIMERIE - MASSIS -E[…]
208bis, Rue Lafayette Pa[ris]
Le Gérant H STEP[…]

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տարի
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ՍՈՒՐԻԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931
7 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1488 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԻՐՔԵՐԸ ՊԱՀԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Անցեալ հոկտեմբերէն ի վեր, թերթերը մասնաւոր ուշադրութեամբ կը հետեւին այսպէս կոչուած պալքանեան դաշնակցութեան մը փորձերուն:

Յունաստանն էր որ առանձնեց նախաձեռնութիւնը այս փշալից գործին: Առաջին խորհրդաժողովը գումարուեցաւ Աթէնքի մէջ, մասնակցութեամբ Ռումանիոյ, Եուկոսլավիոյ, Թուրքիոյ եւ Ալպանիոյ ներկայացուցիչներուն: Միւս պետութիւններէն ալ հիւրեր կամ դիտողներ կային: Պուլկարիայէն եւ Եուկոսլավիայէն կը մասնակցէին նոյնիսկ ընկերվարական ծանօթ գործիչներ, ինչ որ վրդովում պատճառեց Յունաստանի ընկերվարականներուն:

Բազմազան էր այս առաջին ժողովին օրակարգը եւ քիչ մըն ալ կախարդական: Բայց վիճաբանութեանց ընթացքին, վարպետութեամբ մէկդի դրուեցան բոլոր պայթուցիկ խնդիրները, եւ բուն որոշումները յանգեցան առաւելապէս տնտեսական, առեւտրական, ելմտական, թղթատարական, մտաւորական գործակցութեան մը:

Յաջորդ խորհրդաժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ հոկտեմբերին, Պոլսոյ մէջ: Գործադիր կոմիտէն անցեալ շաբթու հաւաքուեցաւ Սելանիկի մէջ, եւ մշակեց աշխատութեան ծրագիր մը, որ կը շօշափէ իսկապէս քաղաքական հարցեր, — Պալքանեան դաշինք եւ փոքրամասնութեանց խնդիրներ:

Վերջին խնդիրը, ինքնին, կրնայ վիժեցնել ժողովը — ինչպէս կը վախցուէր Աթէնքի մէջ — եթէ յաղթական եւ պարտեալ իրար խաբելու փորձ չկատարեն:

Պալքաններու փոքրամասնութեանց խնդիրը դժուար է սահմանափակել սովորական կաղապարի մը մէջ: Ան կը յիշեցնէ 1912ի եւ 1914ի արիւնահեղութիւնները: Մէկուն յաղթանակը եւ միւսին պարտութիւնը, պալքանեան քարտէսին վեր ի վայր շրջումը:

Կարճ խօսքով, կը ծածկէ խոր վէրքեր: Կայծեր, որոնք պատրաստ են բռնկելու առաջին պատեհ ժամուն:

Մասնակցող պետութիւններէն Պուլկարիան ունի Տոպրուճայի, Մակեդոնիոյ, Թրակիոյ եւ դէպի ծով ելքի խնդիրներ: Իր արդի վիճակին մէջ, անշուշտ չի կրնար սնուցանել հողամասեր ետ ստանալու յաւակնութիւն: Բայց վախն ի վախը կը յիշեցնէ ուրիշներու տիրապետութեան տակ մնացած պուլկար փոքրամասնութեանց իրաւունքները:

Փոխադարձ բարեացակամութեան շարժումները բաւական չեն լուծելու այդ խնդիրը: Մանաւանդ որ, Պուլկարիոյ դրացիները իրենց հետ ունին «Մեծերը», Նէօյիի դաշնագրով: Ո՛ր կողմէն ալ քննեն խնդիրը, բախումը անխուսափելի է: Պուլկարիան իր ուզածը կրնայ ստանալ միայն դաշնագիրներու վերաքննութեամբ: Իսկ այդ հարցին հանգոյցը կը գտնուի ոչ թէ Աթէնք, Սոֆիա կամ Պոլիս, այլ Փարիզ եւ Լոնտոն: Նէօյիին մէկ մասնիկն է Վերսայլին:

Պալքանեան խորհրդաժողովի ձեռնարկն ալ, ինչպէս Պրիանի ծրագիրը, փորձ մըն է ինքնապաշտպանութեան: Թէ՛ զատ-զատ եւ թէ հաւաքաբար: Ամէն մէկը կ՚ուզէ ապահովել իր ունեցածն ու շահածը, իր հարեւանին բարեացակամութիւնը:

Այդ մտահոգութեամբ էր որ Վենիզելոս այնքան առաջ գնաց, մինչեւ Էնկիւրի ճամբայ բռնեց, Թուրքիոյ հետ լեզու գտնելու համար:

Նոյն մտահոգութեամբ, Թուրքիան իր կռնակը Խորհրդային Միութեան տուած ըլլալով հանդերձ, կ՚ուզէ ամուր պահել իր կռուանը՝ Պալքաններուն մէջ:

Եւ նոյն պատճառներն են որ կը հարկադրեն Եուկոսլավիան, ակռայ կճրտելով հանդերձ, մէկ սեղանի շուրջ նստիլ Պուլկարիոյ հետ: Զմոռնանք որ Հռոմ խնամին է Սոֆիայի, ներշնչողը՝ Պալքաններու մէջ կատարուած մարզանքներուն, եւ տրամադիր՝ հանգուցեալ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դերը կատարելու, երբ ժամը հնչէ:

Միւս կողմէ, Պալքանները իբրեւ ամբողջութիւն՝ իրենց համար վտանգ մը կը տեսնեն Պրիանի ծրագրին մէջ:

Դրուած խնդիրը կը կոչուի «Համեւրոպա», բայց իրականացման խոչընդոտները այնքան մեծ են որ, յաջողութեան պարագային կրնայ սահմանափակուիլ արեւմտեան եւ Միջին Եւրոպայի մէջ: Նոյն իսկ միայն տնտեսական գետնի վրայ՝ կրնայ դառնալ սպառնալիք մը տկարներու գլխուն:

Տակաւին ծրագրային վիճակի մէջ, ո՛րքան չկամութիւններ եւ ազդեցութեան պայքարներ կը դիմաւորեն Եւրոպական Դաշնակցութեան յղացումը...

Առայժմ, թէ Արեւելքի եւ թէ Արեւմուտքի մէջ, դիրքերը պահելու փորձեր է որ կը կատարուին:

Բոլորն ալ կը սարսափին վաղուան պատերազմէն:

Միեւնոյն ատեն, մեծ թէ փոքր, բոլոր պետութիւնները լուրջ մտահոգութեան մատնուած են զանգուածներու սթափումէն, որ կրնայ յանգիլ ամեհի, համայնակուլ գրոհի մը: Խորարմատ յուզումներ եւ դառնութիւններ, դասակարգային գիտակցութեան ծաւալում, համատարած թշուառութիւն եւ յեղափոխական խլրտումներ աշխարհի զանազան կէտերուն վրայ, — ստեղծած են մթնոլորտ մը որ կը պահանջէ յարատեւ հսկողութիւն եւ նման տարրերու գործակցութիւն:

Թէ պալքանեան եւ թէ եւրոպական դաշնակցութեան ձեռնարկներուն մէջ, բազմութիւնները ձայն չունին տակաւին:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՀԱՆԴԷՊ

«Հայրենիք» գիտել կուտայ այս նիւթին նուիրուած խմբագրականի մը մէջ (21 յուն.).

— «Մեզի հասած տեղեկութիւններէն կը համարձակինք հետեւցնել թէ Ամերիկահայ գաղութները ընդհանուր առմամբ պատրաստուած էին դիմագրաւելու այսպիսի տագնապ մը՝ գործի օրերուն խնայողութիւն մը գրեթէ ամէն Հայու նպատակներէն մին կազմած է, այն գիտակցութեամբ թէ Ամերիկան թէպէտ մեր որդեգրեալ հայրենիքն է, բայց բնականօրէն չի կրնար ունենալ եւ ընծեռել ծննդավայր հայրենիքի մը ժառանգական բոլոր առաւելութիւնները:

Ըմբռնելի է, միւս կողմէ թէ տնտեսական տագնապը չի կրնար հաւասարապէս ծանրանալ մեր գաղութի բոլոր խաւերուն եւ անհատներուն վրայ: Եթէ վայրի մը մէջ կան անգործներ, կան նաեւ գործողներ, որոնք մասնակի կամ ամբողջական կերպով կը շահին իրենց շաբաթական ծախքերն, ըստ առաջնոյն:

Ասիկա զգալապէս կը դիւրացնէ որոշ գաղութներու տնտեսական տագնապի տեղական եւ մասնակի լուծումը: Հաճոյքով պէտք է արձանագրենք թէ քանի մը գաղութներու մեր համեմատաբար բարեկեցիկ ազգայինները կը ջանան անգործներուն գործ հայթայթել՝ ինչպէս Թորոնթոյի մէջ, կամ վարկ բանալ զանազան ձեւերով, ինչպէս Ինտիանա Հարպըրի մէջ, Ինտիանա նահանգ:

Երրորդ գործօնը, այս տեսակէտէն, շարք մը հայ բարեսիրական հաստատութիւններն են կամ այն օտար մարմինները, որոնք կը պահեն հայ հանրային գործիչներ եւս: Մեր եկեղեցիներուն կից մարդասիրական ընկերութիւններ եւս փոքր դեր չեն որ կը կատարեն:

Չորրորդ գործօնը կը կազմեն դաշնակցային, նահանգային եւ քաղաքային, յիշենք նաեւ մասնակի հաստատութիւնները: Եթէ վայրեր կան, ուր հայ կարօտ ընտանիքներն ու անհատները հայրենակիցներու բարոյական եւ նիւթական օժանդակութեամբ տագնապը կը դիմագրաւեն, կան վայրեր ալ, ուր կառավարական աջակցութիւն մը անխուսափելի է անոնց: Հայերն ընդհանրապէս կը խորշին կառավարական օժանդակութենէ:

Այսպիսի անխուսափելի պարագաներու ենթարկուած Հայերու թիւը կը կարծենք քիչ է: Հարթֆըրտի, Ուոթըրթաունի, Սաութ Պոստոնի, եւ ուրիշ վայրերու նպաստընկալ հայրենակիցներու թիւը 60-70ը չանցնիր: Եւ եթէ ընդհանրացնենք այս անբաւարար հիմը, ամբողջ Միացեալ Նահանգներու մէջ կառավարական նպաստընկալ հայ ընտանիքներու եւ անհատներու թիւը հաւանօրէն չանցնի 250ը: Այս թիւը չի տարածուիր արհեստով մուրացիկներու վրայ որոնք կրնան պատահիլ որեւէ ազգի մէջ:

Եթէ նշանակէտէն շատ հեռու չենք, 250 թիւը շատ չնչին տոկոս մըն է մօտ 150,000 ենթադրուող գաղութի մը համար:

Հետեւաբար, ընդհանուր պատկերը ո՛ր անկիւնէն ալ դիտելու ըլլանք, ներկայ տնտեսական ծախող պայմաններու տակ անմխիթար չէ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք Հանրային Պարտքին շուրջ

Գրեր էինք թէ Հանրային Պարտքի Փարիզի վարչութիւնը զեկոյց մը հրատարակած է, որով կը հաղորդէր թէ Թուրք կառավարութեան հետ նոր բանակցութեան մտնելու իրաւասութիւն չունի, եւ թէ որոշած է իրողութիւնը հաղորդել պայմանագրութիւնը ստորագրող հաստատութիւններուն:

Էնկիւրիի մէջ այս ընթացքը զարմանք պատճառած է եւ անբարեացակամութեան ապացոյց մը կը նկատուի: Ուշադրաւ նկատուած է նաեւ որ այս զեկոյցը կը հրատարակուի 75 միլիոն ոսկիի սխալի լրատուութենէն վերջ:

Սխալը երեւան հանող Հիմմէթ Զատէ Հիւսէյին պէյ ելմտական խորհրդական Ալի Րիզայի ըսած է թէ սխալը ոչ թէ 75, այլ 34 միլիոն անգլիական ոսկի է, եւ պատրաստ է ապացուցանելու: Միւս կողմէ Նիւմիւշխանէի երեսփոխան եւ Փարիզի նախորդ դեսպան Ֆէթհի պէյ կը հերքէ սխալին շուրջ եղած պնդումները:

Յանուն Հանրապետութեան...

Մէնէմէնի դէպքին հետեւանքով, Թուրք կառավարութիւնը որոշեր էր մասնաւոր տրամադրութիւններով խստացնել պատժական օրէնքը՝ ընդդէմ անոնց, որոնք կ՚ըմբոստանան քեմալական վարչաձեւին դէմ:

Օրինագիծը պատրաստուելու վրայ է: Օրինագծի տրամադրութեանց համաձայն, պատժական օրէնքի երկրորդ գրքին առաջին եւ երկրորդ հատուածներուն մէջ յիշուած յանցանքներով ամբաստանուածները հինգ հոգինոց արտակարգ ատեանի մը կողմէ պիտի դատուին առ առաւելն 20 օրուան մէջ: Այս ատեանին կողմէ դրկուած կոչնագրերը ձերբակալման հրամանագրի ոյժ ունին եւ մահավճիռները ուղղակի Ազգ. Ժողովին կը յանձնուին:

Մարգարէին մօրուքը եւ Քեմալ

Լոնտոնի ճամբով Երուսաղէմէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, հակառակ պետութեան աշխարհականացման եւ Թուրք յեղափոխութեան անհաշտ սկզբունքներուն..., Թուրքիոյ մեծաւորը Քեմալ կը շարունակէ, ըստ սուլթանական սովորութեան, Մարգարէին մօրուքէն թելեր հայթայթել, նորակառոյց մզկիթներուն:

Երուսաղէմի Թուրք հիւպատոսը Մարգարէին մօրուքի թելը ղրկած է Աքքա, նոր շինուած մզկիթին համար: Մօրուքին թելը իրեն ղրկուած էր Պոլսէն:

Յոյնեւպուլկար ծանր միջադէպ

Յոյնեւպուլկար սահմանին վրայ, ծանր միջադէպ մը կուգայ անգամ մը եւս բորբոքելու վէճը, որ հակառակ թափուած ջանքերուն, չէր հարթուած Յունաստանի եւ Պուլկարիոյ միջեւ: Սելանիկէն տրուած հեռագրի մը համաձայն. պուլկարեւյոյն սահմանապահ զօրքերը կրակ բացին իրարու վրայ: Յոյն զինուոր մը սպաննուեցաւ յունական հողի վրայ եւ մարմինը փոխադրուեցաւ պուլկարական հողը: Պատճառը հետեւեալն է ըստ յունական աղբիւրէ տրուած տեղեկութեանց: Պուլկարներու պատկանող ոչխարներ մտեր էին յունական հող: յունական պահականոցի սպան, զինուոր մը նշակեր էր ոչխարները վերադարձնելու համար պուլկարական հողը: Իսկ պուլկար զինուոր մը կրակած ըլլալով յոյնին վրայ, անոր ընկերները փոխադարձեցին եւ երկու պահականոցներու զինուորները շարունակեցին կրակել երկու ժամ անընդհատ, մինչեւ որ Պուլկարները ճերմակ դրօշ պարզեցին:

Յոյնեւպուլկար սպաներ գացին միջադէպին վայրը, քննութիւն կատարելու համար:

Կանտի պայման կը դնէ

Կանտի հրատարակութեան տուաւ այն պայմանները, որոնց գործադրութեամբ միայն, կը յօժարի վերջ դնել անհնազանդութեան պայքարին: Յայտնելէ յետոյ թէ «ինքը խաղաղութեան մարդ է, բայց պարագաները զինք ստիպեցին որ պայքարի կեանք մը վարէ», Կանտի պայման կը դնէ որ կառավարութիւնը քննութիւն բանայ ոստիկանութեան կողմէ կատարուած վայրագութեանց մասին: Կանտի պիտի գոհանայ վկայութիւններ ներկայացնելով եւ պիտի ենթարկուի դատարաններու վճռին: Եթէ կառավարութիւնը մերժէ այս պայմանը, Կանտի պիտի յայտնէ Լոնտոնի խորհրդաժողովի հնդիկ պատգամաւորներուն թէ Անգլիոյ ընթացքին մէջ որ եւ է հիմնական փոփոխութիւն չի նշմարեր:

Կանտի մասնաւորաբար կը գանգատի կիներու հանդէպ ցոյց տրուած ոստիկանական խստութեանց դէմ:

Խորհրդ. Տըմփինկը եւ Անգլիա

Անգլիական կառավարութիւնը բուռն յարձակման ենթարկուեցաւ Խորհրդարանին մէջ, այն պատճառաբանութեամբ թէ որ եւ է միջոցի չէ դիմած վերջ տալու համար Անգլիոյ մէջ խորհրդային ապրանքներու խուժումին:

Կառավարութեան ներկայացուցիչը հաստատեց այն որոշումը թէ որեւէ միջոցի չպիտի դիմուի վերջ տալու համար կացութեան, որուն մասին, որեւէ ստոյգ տեղեկութիւն չկայ: «Կասկածներ ունինք բնաւ, եւ կը մտածենք թէ Խորհրդ.Միութեան մէջ, աշխատանքի պայմանները չափազանց անողոք են: Բայց այդ բաւարար պատճառ մը չէ արգիլելու համար խորհրդային ապրանքներու Անգլիա մուտքը»:

ԿԱՐՄԻՐ ՎՏԱՆԳԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

— Ֆիլիբ Բեհլիվանեան անուն մէկը անցեալ շաբթու մէջ, ներկայանալով Պէյրութի պահականոցներէն մէկուն, յայտարարած է որ անծանօթ մը իր եղբօրը յանձնած է համայնավարական թռուցիկներ եւ թէ այս անձը այժմ կը գտնուի սափրիչի մը խանութին մէջ:

Ոստիկանները անմիջապէս ցոյց տրուած խանութը երթալով, այդ անձը եւ սափրիչը ձերբակալեցին որոնց բնակարաններուն մէջ կատարուած խուզարկութիւններն երեւան հանեցին «մուրճ եւ մանգաղ»ի նշանով բազմաթիւ թռուցիկներ, խմորատիպի գործիք մը եւ զանազան համայնավար պետերու նկարներ:

Սափրիչը խոստովանեցաւ որ նախապէս ձերբակալեալ երկու Հայերու կողմէ պաշտօն տրուած էր թռուցիկներ բաժնելու եւ պատերուն վրայ փակցնելու համար:

Նոյն գիշերը Քարանթինայի հայ հիւղաւանի եկեղեցիի պատին վրայ փակցուած էր նոյն թռուցիկներէն հատ մը:

Ոստիկանութեան կատարած քննութենէն կը հասկցուի թէ ասոնք կազմակերպուած համայնավար բջիջի մը մաս կը կազմեն:

Այս լուրերը հաղորդելով, Հալէպի ռամկավար «Եփրատ»ն ըսել կը խորհրդածէ.—

Հակառակ քանիցս կրկնուած թելադրութեանց բեմէն եւ մամուլէն, որ մերայինները շատ զգոյշ ըլլան իրենց անունը խառնելու համայնավարական մակդիրով ծանօթ տօնքիշօտութեանց խնայելու համար այս ցեղին յետին մնացորդներուն վայելած հանգստութիւնն ու բարիքները սուրիական հայրենիքին մէջ, դարձեալ, ատեն ատեն, հայկական անուններ կ՚երեւին նմանօրինակ սխրագործութեանց մէջ: Պարագան ցաւալի ու այպանելի է միանգամայն: Բաւական է բարեկամներ: Մեզ հանգիստ ձգեցէք մեր հացին տէրոջ հետ: Ծապլվարներ չկան այլեւս նոր Փանչունիներուն համար:

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Փարիզի Աղքատախնամ ընկերութեան հրաւէրով, երկուշաբթի օր տեղի ունեցաւ երկրորդ խորհրդակցութիւն մը, հայրենակցական եւ այլ միութեանց մասնակցութեամբ: Կազմուեցաւ յանձնախումբ մը ատենապետութեամբ Տքթ. Ալլահվէրտի Որդիի, կատարելու համար անհրաժեշտ ձեռնարկներ ի նպաստ անգործներուն:

Կը լսենք թէ 25000ի մօտ գումար մը արձանագրուած է արդէն այս նպատակաւ, զանազան Հայրենակցականներու, Աղքատախնամի եւ Հայ եկեղեցիին կողմէ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆԸ

Կիրակի կէսօրէ վերջ, Մարսէյլի նորընտիր Գաւառականը գումարեց իր առաջին նիստը, 22 անձերու ներկայութեամբ:

Ժողովին դիւանը կազմուած է հետեւեալ կերպով. Պ. Պ. Յովհ. Սահաթճեան եւ Վրթ. Ղազարեան՝ ատենապետներ, Պ. Պ. Անտոն Անտոնեան եւ Յ. Շալճեան՝ ատենադպիրներ: Յանձնախումբ մը կազմուած է Դիւանին հետ մէկտեղ կազմելու եւ Ժողովին վաւերացման ներկայացնելու համար Ազգ. Վարչութիւնը:

ՆՈՐ ՍԵՓՀԱԿԱՆԻ ՓՈՒՆԻՆ ՀԱԳԱՑԻ
(Հ. Յ. Դ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԱՐՁԱԽ)

Ա.

Այս օրուան ամենէն լուսոյն, ամենէն ջերմ յոյսերով ողջունուած օրերէն մին է անշուշտ Հ. Յ. Դ. Սահմանադրական Ազգային Ժողովի գումարման օրը։

Ժողովը, որ պիտի քննէ ու հաստատէ Հ. Յ. Դ. նոր կազմակերպական օրէնքը, ունի ոչ միայն կուսակցական, այլ նաեւ ազգային մեծ նշանակութիւն։ Ան պիտի ըլլայ ոչ միայն Հ. Յ. Դ. ներքին կեանքի, այլ նաեւ հայ ժողովուրդի ընդհանուր կեանքի կարեւոր շրջադարձերէն մին։

Ինչպէս ամէն մեծ ու կարեւոր գործ, նոյնպէս եւ Հ. Յ. Դ. Սահմանադրական Ազգային Ժողովի գումարումը պատրաստուեցաւ երկար ու տքնաջան աշխատանքով։ Ամբողջ տարի մը տեւեց այդ աշխատանքը։ Ամբողջ տարի մը Հ. Յ. Դ. ամէն մարմին, ամէն կազմակերպութիւն, ամէն անդամ զբաղեցաւ ժողովի նախապատրաստութեամբ։ Ամբողջ տարի մը ամէն կողմ ներքին ու արտաքին ժողովներ գումարուեցան, որոնց մէջ քննուեցան ժողովի օրակարգի հարցերը։ Ամբողջ տարի մը ամէն կողմ ներքին ու արտաքին ժողովներ գումարուեցան, որոնց մէջ քննուեցան ժողովի օրակարգի հարցերը։ Ամբողջ տարի մը ամէն կողմ ներքին ու արտաքին ժողովներ գումարուեցան, որոնց մէջ քննուեցան ժողովի օրակարգի հարցերը։

Ահա թէ ինչու ժողովը ունի այդքան մեծ նշանակութիւն։ Ան ոչ միայն ամփոփումն է այդ տարիներու ընթացքին կատարուած աշխատանքին, ոչ միայն ամբողջացումն է այդ տարիներու ընթացքին կատարուած աշխատանքին, ոչ միայն ամբողջացումն է այդ տարիներու ընթացքին կատարուած աշխատանքին, այլ նաեւ ամենէն կարեւոր ու ամենէն պատասխանատու ժողովն է Հ. Յ. Դ. պատմութեան մէջ։ Ան պիտի ըլլայ ոչ միայն Հ. Յ. Դ. ներքին կեանքի, այլ նաեւ հայ ժողովուրդի ընդհանուր կեանքի կարեւոր շրջադարձերէն մին։

Ահա թէ ինչու ժողովը ունի այդքան մեծ նշանակութիւն։ Ան ոչ միայն ամփոփ

ՏԱՍՆ ՏԱՐԻ ՈՒՆԱՑ

Երեք տարի առաջ, երբ Հիշատակարանը ընդունեցինք, որ Ֆրանսիայի հայ գրականության մեջ ստեղծվի մի հատոր, որ ամփոփի մեր գրողների ստեղծագործությունները, մենք գիտակցում էինք, որ մեր առջև դրված է մի դժվար խնդիր։ Ոչ միայն այն պատճառով, որ մեր գրականությունը ներկայացնող գործերը ցրված էին տարբեր պարբերականների մեջ, որոնց մի մասը ոչնչացել էր, այլև այն պատճառով, որ մեր գրողների մեծ մասը ոչ միայն չէր հետաքրքրվում իր գործերի հավաքման հարցով, այլև ոչ մի կերպ չէր ցանկանում, որ իր գործերը հավաքվեն։ Ոմանք կարծում էին, որ իրենց գործերը հավաքելու ժամանակը դեռ չի եկել, ուրիշներ, որ իրենց գործերը հավաքելու ժամանակը արդեն անցել է։

Մենք չէինք հետևում այդ կարծիքներին, որովհետև մեր նպատակն էր ոչ միայն հավաքել մեր գրողների ստեղծագործությունները, այլև ներկայացնել մեր գրականության զարգացման ընթացքը։ Մենք գիտակցում էինք, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։ Մենք գիտակցում էինք, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։

Հիշատակարանը ընդունեցինք, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։ Մենք գիտակցում էինք, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։

* * *

Հրատարակելով Հիշատակարանը, մենք ուզում էինք ցույց տալ, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։ Մենք ուզում էինք ցույց տալ, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։

Հիշատակարանը ընդունեցինք, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։ Մենք ուզում էինք ցույց տալ, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։

* * *

Հրատարակելով Հիշատակարանը, մենք ուզում էինք ցույց տալ, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։ Մենք ուզում էինք ցույց տալ, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։

Հիշատակարանը ընդունեցինք, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։ Մենք ուզում էինք ցույց տալ, որ մեր գրականությունը, որ ծնվել է ֆրանսիական հողի վրա, ֆրանսիական կյանքի ազդեցության տակ, ֆրանսիական գրականության ազդեցության տակ, ունի իր ուրույն դեմքը, իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձգտումները, որոնք տարբերում են զայն ֆրանսիական գրականությունից։

* * *

Հիշատակարանը ընդունեցինք

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ

ժողովը կը բացուի այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին կուսակցութեան ճաւաքատեղիին մէջ:

ԵՐԵԿՈՅԹ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Ապառաժ խումբի կողմէ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 7.30ին: Երգ, արտասանութիւն եւայլն։
Կը խօսի Ընկ. ԱՐԱՄ ԳԱՌՕՆԷ *Մուտքը ազատ է*

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէլվիլի մասնաճիւղին կողմէ, այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ. Place des Abbesses, 3 Rue la Vieuville. Harola*ի սրահներուն մէջ։ Մէթրօ* Abbesses *եւ* Pigalle.
Կը նախագահէ Պ. Վ. ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ
Կը խօսի ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻԻՋԱՆԴ

Երգ, Ջութակ, արտասանութիւն, ճազ։ Օր. Լուսինեան կը պարէ Կովկասեան պարեր։ Կը ներկայացուի Սկաուտական կեանքէ առնուած բանակում «Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն »ի մէջ։
Ճոխ պիւֆէ *Մուտք 7 ֆրանք 50*

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

ԻԹԱԼԻԻ Աղբիւր-Սերոբ խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ,

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի բոլոր անդամներն ու անդամուհիները ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին վաղը կիրակէօրէ վերջ ժամը 3ին, 71 Ave. Kléber։ Կարեւոր օրակարգ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ՝ այս կիրակի առաւօտ փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 Rue Jean Goujon, ողբացեալ ՏԻԿԻՆ ՋԱՐՈՒՀԻ ԱՂԱՊԷՅԵԱՆԻ մահուան տարելիցին առթիւ յետ պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի հանգուցեալոյն եւ ընտանիքին բոլոր ննջեցեալներուն հոգւոյն համար:

ՀՐԱՊԱՐ. ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Եգիպտոսի առաջին ժողովրդավար սահմանադրութեան յիսնամեակին առթիւ։ Այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 3.30ին à l'Ecole des Hautes Etudes Sociales (16 rue de la Sorbonne) մէջ: կը նախագահէ պ. VICTOR BASCH.

ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՐԾ

Ֆրանսացի խիստ յայտնի անձնաւորութիւն մը, Պօրտոյի շուրջ իր ունեցած ագարակներուն մէջ ծառայեցնելու համար պէտք ունի 1-2 հայ ընտանիքի, նոյն իսկ քանի մը զաւակով, պայմանաւ որ անոնք ըլլան բարոյականով վստահելի եւ երկրագործական աշխատանքներու տեղեակ։

Դիմել ամէն առաւօտ, կիրակիէն զատ, ժամը 9-12 ընդհանուր քարտուղարութեան, Հայոց եկեղեցին, 15, Rue Jean Goujon.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Ղ. ՄԵԼՈՅԵԱՆԻ «ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ»

(Նոր վէպ) գին 10 ֆր.
Հրատ. Հր. Սամուէլ: 51, Rue Mr. le Prince. (Paris).

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 71 Ավընիւ Քլէպէռ։ Կը խօսի՝ Պ. Ս. Վրացեան։ Նիւթ՝ Ամերիկահայ գաղութը։

ՀԻՒԱՆԴՆԵ՛Ր

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ուէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Կընդունինք ասիրանս սօսիալի հիւանդն.։ Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12։*

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
մէթրօ՝ Beaugrenelle
միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3-9: կիր. եւ տօն օրեր 10-12:

Առիթէն օգտուեցէք

Ծախու է Առնուվիլ լէ Կոնէսի մէջ քարաշէն տուն մը 4 սենեակներով։ Գին՝ 20000 ֆր. (իսկական արժէքը 30000 ֆր. է)։ 140 մեթր հող, ջուր, ելեկտրականութիւն։ Կար տիւ Նորէն 18 վայրկեան, Առնուվիլի կայարանէն 7 վայրկեան հեռու։ Դիմել՝ Léon Papazian*ի*, 194 Fbg. St. Martin, Paris (10).

կարդացա՞ծ եւ օտարներուն յանձնարարա՞ծ էք

ԳՐԻՄԻԹԷԼԻՆ «A L'OMBRE DE LA CIVILISATION»
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՐՕՓԱԿԱՆՏԻ ՎԷՊԸ

(Ֆրանսացի ամենակարեւոր անձնաւորութիւններու եւ թերթերու կողմէ գնահատուած)

կը ծախուի հրատարակչատունը՝ 42 Rue Saint-Jacques, Paris (Սօրպօնի մօտ), բոլոր ֆրանսական մեծ գրավաճառներու մօտ եւ Հր. Սամուէլի գրատունը: գին՝ 15 ֆրանք։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԵԹՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

փարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայրկեան հեռու, հաղորդակցութեան բազմաթիւ եւ արագ միջոցներ, վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարաձգել, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կոյուղի պատրաստ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր պ. GUERYի, 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 թիւ թրամուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը: Ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի հայ թարգման մը պէտք եղած բացատրութիւնները տալու համար:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ֆրանսական տուրքի օրէնքները խիստ բարդ են: Տուրքի յայտարարութեանց, ձեր վրայ դրուած տուրքերու ստուգման եւ անհամաձայնութեանց համար դիմեցէք հարկային պաշտօնատան նախկին քննիչ Պ. ARNAUDի,

167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

Գործ *կը փնտռէ հայ սպասուհի մը տնական եւ խոհանոցի աշխատանքներու համար։ Դիմել՝ Ցառաջի վարչութեան։*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւղթ եւ վարխխի։ Ամէն օր9-12,2-8, Կիր,9-12։*

ԼԻՈՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Աժան գիներով կը ծախենք էշարփներ, մետաքսեայ թաշկինակներ, քաշքոլներ, մետաքսեղէն կտորներ, թաւիշներ, պաստառներ, թիլեր, նկարուած եւ պարզ շղարշներ, անգլիական քրէփներ եւ սուգի համար ժօրժէթներ։ Դիմել A. Cuilléron, 150 Rue Boileau. Lyon.

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

THÉ YAVROU ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ
ԴԵՂԻՆ ԵՒ ԿԱՊՈՅՏ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՆ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐ (surprise)
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ
23, Rue Sénac :-: MARSEILLE

«THE SEVA VOICE» MONOPOLE

ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈԽԱԴՐԵԼԻ
ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՖԸ ՈՐ ՋԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ
AJOUTEZ A L'ELÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

SEVA

REGISTERED TRADE MARK

APPAREIL DÉPOSÉ

ՓՆՏՌԵԼ ԲՈԼՈՐ ԼԱՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՄ
MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE

ETABLISSEMENTS **SEVA**

206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS, *Մէթրօ՝* LOUIS-BLANC
Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչեւ 19, փակ է կիրակի օրերը
AGENT PARTOUT LA MARQUE MONDIALE
DÉPOSITAIRE GÉNÉRAL.— PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

ԲՈՒԺԱՐԱՆ ITALIE 137 Ave. de Choisy, métro Tolbiac *եւ*
Ներքին, կանանց, երախաներու, կոկորդի, քթի, ականջի, մորթի դուլթիւններ, ֆրանկախտ, ջերմամիզութիւն - անդրմանիշակագոյն գայթներ, Rayons X: *Ատամնաբուժարան՝ ակռաներ դարմանել եւ ատամնաշարերու շինութ. քուրոններ 100 ֆրանքէն. սպիտակ ատամներ 60 ֆրանքէն: Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—8.*

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ
ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[...]
Varicesի (փառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատակ[...] դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին [...]թոտներով:
Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ [...] օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31[...]
(կառ. տիւ Նոռի եւ կառ. տը լ'Էսդի մէջտեղը)

ORCHESTRE-JAZZ FRANCO-ARMÉNIE[N]

TANGO ARGENTINE—FOX ARMÉNIEN
կազմակերպիչ *ԱՐՏԱՇԷՍ ԴԵՐՁԱԿ[...]*
Կը մասնակցի տաղանդաւոր ջութակահար ՍԵՐՈԲԷ ԲԱՐ[...]
կը ծանուցանեն թէ պատրաստ են խիստ մատչելի պայ[մաններ]ով իրենց մասնակցութիւնը բերել noces, banquets, soirées [dan]santes եւ ամէն կարգի հայկական հանդէսներու,
դիմել՝ S. Pariguian. 26 Rue des Carmes, Paris (6). կամ A. Terzakianի, 12 Ave. du Bac, la Varenne St. Hilaire, Se[ine]

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulême, Paris (11)
դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն [...] շքեղ եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատր[աս]տուած իր արհեստանոցին մէջ:
կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է,
Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, [...]
Métro: Couronnes ou Parmentier

RESTAURANT ROUMAINE

7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS
(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)
Խնամքով պատրաստուած
Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ
Չ ա փ ա ւ ո ր գ ի ն

ԾԱԽՈՒ Է

մեկնումի պատճառաւ, ԿՕՇԿԱԿԱՐԻ [...] մը, երեք յարկաբաժինով, ջուր, [...] ելեկտրականութիւն ։
Պայլ՝ 3 տարի եւ վերանորոգելի։ Վարձք՝ տարեկան [...] ֆր.: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Մէրսըրի, 52 [...] նար տիւ Պուա, (52 Rue Bernard du Bois), *Մարսէյլ։*

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՁԵՌՆՏՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ
PHARMACIE «GAGNE-PETIT»

6 Rue de Belleville, մէթրօ՝ Պէլվ[իլ]
Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ կէս գի[շեր]
Հայ յարգելի յաճախորդներու դիւրութեան համար [...] մադրած ենք հայ փորձառու դեղագործ մը որ կը գ[տնուի] դեղարանին առաջին յարկը, դեղագիրներու սպաս[արկու]թեան ճիւղին մէջ։
ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ ԴԵՂԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ։
Այս կտրոնով ներկայացնողներու հարիւրին 5 զ[եղչ]
Ի բացառեալ հանքային ջուրերը եւ spécialitéներ[ը]

ՖԷՐՄԻԻՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳ[...]
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chate[let]
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, [...] ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր։ Կը կատարէ նաթիւրալիզ[...] ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութ[...] Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառու[...] Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20 ԶԵՂՉ Կ'ԸՆԷ
CHAUSSURES ZAGORIDIS

18 Rue MONCEY, 18
Փլաս տիւ. Փոնի մօ[...]

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ	
ՆԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանկ		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԿԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 876.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
8
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
8 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1489 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԻՐԱՒՈՐ ՃԱԿԱՏ ՄԸ

Այս միջոցին, օտար թերթերը քիչ մը շատ կը զբաղին Սուրիոյ եւ Լիբանանի հայերով։

Երէկ հրատարակեր էինք «Լը Փըթի Մարսէյէզ»ի մէկ յօդուածը, լի՝ հեգնութեամբ եւ դառնութեամբ։ Անցեալ աշնան Լիբանանի ֆրանսական մամուլն ալ ազի-լեղի խօսքեր թուղթին յանձնեց։ Իսկ Հալէպի, Պէյրութի եւ Դամասկոսի արաբական թերթերը առիթ չեն փախցներ, մեզ մեղադրելու համար իբրեւ «Հայկական Տուն»ի տեսչացողներ։ Կամ առնուազն իբրեւ «խռովարար»ներ։

Անշուշտ իւրաքանչիւրը իր հայեցողութեամբ հրատարակութեան կուտայ սուտ-իրաւ լուրեր, եւ անոնց հիման վրայ կը խմբագրէ իր ամբաստանագիրը։

Մինչեւ այսօր ալ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ կան թերթեր, որոնք հաճոյքով տեղ կուտան թրքական, թրքավարի ներշնչումներու։ Խոր արմատ ձգած են երէկուան կանխակալ կարծիքները։ Կան հրապարակագիրներ որոնք իրենց անձնական շահը կը շփոթեն Լիբանանի եւ Սուրիոյ իրական շահերուն հետ։

Մեզի համար գաղտնիք չէ որ, Թուրքիոյ հետ առեւտուրով կապուած կարգ մը երեւելիներու ականջին շատ անուշ կը հնչեն սահմանէն անդին գլորուած սուտեր։ Այս դասակարգին մէջ կան Եւրոպացիներ իսկ...

Բայց այս միջոցին, մանաւանդ ֆրանսական թերթերու մէջ, մեզի ղէմ եղած քրթմնջիւնը կը դառնայ այսպէս կոչուած հաւատնաւարական գործունէութեան շուրջ։

Ամբողջ եղածը՝ կարմիր թուուցիկներու խնդիր մըն է։ Թշխածոյ խօսքեր, որոնք լոյս աշխարհ կը տեսնեն պարբերաբար, եւ կը բաժնուին ինչպէս Արաբներու կամ Ֆրանսացիներու, նոյնպէս հայանուն թերթեւսօլիկներու ձեռքով։

Այս բախտախնդրական աշխատանքին մէջ, ամէնէն ողորմելի դերը կ'իյնայ ափ մը Հայերու։

Բուն հեղինակները, դաւադիրները չեն երեւար հրապարակի վրայ։ Անոնք անմատչելի են եւ միշտ շարժուն։ Պատրոյգը կուտան խեղճ ու կրակ խամաճիկներու ձեռքը, իսկ իրենք լայնափոր տեղեկագիրներ եւ զեկուցումնե՛ր կը ստորագրեն եւ կը դրկեն առ որ անկ է, որպէսզի գործի վրայ երեւան։

Այսպէս է որ, պարբերաբար կը կարդանք թէ այսկամ այն «հան»ը բռնուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ, երբ կը փորձէր կարմիր թուուցիկներ բաժնել անցորդներուն, նետել խանութներէ ներս, եւայլն։

Ի հարկէ ամբոխը մեր աչքով չի դատեր ամէն բան, եւ իրաւ կը խառնէ սուտն ու իրաւը, կարեւորն ու տղայականը։ Վարիչ տարրերն ալ, յաճախ, կեր կուտան ամբոխին, խտացնելով գոյները։

«Պարագան ցաւալի եւ այլանելի է միանգամայն», կը հառաչէ Հալէպի ռամկավար օրկանը։ Եւ աւելի խեղճանալով, կ'աղերսէ։

— «Բաւակա՛ն է, բարեկամներ։ Մեզ հանգիստ ձգեցէք մեր հացի տէրտէրին հետ»։

Ուրեմն, ամբողջ եղածը պատառ մը հացի խնդիր է, երկու կողմին համար ալ...

Մեզի համար ոճիր-արկածի, զանազան դէպքերու սահմանէն անդին չանցնիր թուուցիկներու պատմութիւնը։ Շոշորթը, վարձկանը, բախտախնդիրը կամ յափշտակեալը ամէն տեղ ալ կան եւ պիտի ըլլան։ Կարելի չէ չարիքը դարմանել հառաչելով կամ խեղճանալով։

Մեր գործը պիտի ըլլայ, ամէն ժամանակէ աւելի, ուշադրութիւն դարձնել այդ բազմամարդ եւ հսկ գաղութին, այդ վիրաւոր ճակատին վրայ։ Եւ կատարել այնպիսի աշխատանք, որ այլեւս չկարենան շնչել գոյնզգոյն աքլորներ։

Այնտեղ ունինք տեղաւորման խնդիր մը, որ կը քաշքշուի տարիներէ ի վեր։

Ինչ որ կատարուեցաւ մինչեւ հիմա, առաւելապէս կը պարտինք օտարներու։ Դրամն անգամ անոնք հայթայթեցին, եթէ չհաշուենք մաս մը զանցառելի գումարներ։ Եւ կը թուի թէ գործը կանգ առած է վերջերս։

Տեղաւորման հարցին հետ սերտօրէն կապուած է կայաններու հոգը։

Մեր շահն ալ կը պահանջէ որ անոնք վերնան, քանդուին վերջնապէս, եւ խառնակեցութեան, աղտին ու թշուառութեան մէջ բնդարմացած բազմութիւնները կապուին հողին։

Կ'ըմբռնենք այս գործին դժուարութիւնները։ Բայց եթէ մեր նպատակը այդ բազմութիւններուն վերջնական փրկութիւնն է, չպիտի վարանինք խոչընդոտներուն առջեւ։ Կայանը կը պակսեցնէ դիմադրական ուժը, կը կազմալուծէ եւ կ'ապահովէ։ Եթէ Յունաստանի մէջ ունենայինք Լիբանանի պատեհութիւնները, կայանները շատոնց շէն գիւղերու վերածուած կ'ըլլային, տան անգամ աւելի արդիւնք տալով։

Եւ կայաններն են որ յաճախ որս կը հայթայթեն կարմիրկանանչ ճակատարարութեանց։

Հետզհետէ աւելի եւ աւելի ուշադրութիւն՝ այս վիրաւոր ճակատին։ Դրամ եւ աշխատանք եւ գործակցութիւն, ամէն ուղղութեամբ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Փախստական մահապարտներէն

Մէնէմէնի մահապարտներէն Իսմայիլ Օղլու Հիւսէյին, որուն համար գրեր էինք թէ վճռի գործադրութեան պահուն, յաջողած էր փախուստ տալ, օգտուելով զինուորներու շփոթութենէն եւ ներկայ ամբոխին փրկարար իրարանցումէն, տակաւին չէ գտնուած։ Մէնէմէնի շարժման գլխաւոր կազմակերպիչներէն էր։ Կը կարծուի թէ փախուստը նախատեսուած եւ պատրաստուած էր։ Այս կասկածով ալ կառավարութիւնը քննութիւն բացած է երեւան հանելու համար մեղսակիցներ։ Իրօք, փախուստը շատ խորհրդաւոր պայմաններու մէջ տեղի ունեցած է։

Նոր ձերբակալութիւններ

Քօզանի մէջ 32 անձեր ձերբակալուեցանկրօնական գաղտնի արարողութիւններ կատարած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Ասոնք ալ պիտի դատուին Մէնէմէնի պատերազմական ատեանին կողմէ։

Մեհմետի գաղտագաղտի շուրջ

Պոլսական թերթերու կողմէ տրուած տեղեկութեանց համաձայն, հակաքէմալական շարժման միջոցին, Մէնէմէնի ոստիկանզինուորներու հրամանատարին՝ Ֆախրի պէյի մասին կատարուած քննութիւնները աւարտած են։ Ֆախրի պէյ իր յայտարարութեան մէջ ըսած է թէ դէպքը իմանալուն, նոյն վայրը եկած, կառավարական շէնքը մտած եւ հաւանական յարձակումի մը դէմ միջոցներ ձեռք առած է։ Դէպքը լուր տուած է զինուորական հրամանատարութեան եւ այս կերպով կատարած է իր վրայ ինկած պարտականութիւնը։

Ֆախրի պէյի եւ ուրիշներու ըսածին հակառակ, գայմագամ Ճէվտէթ պէյ իրեն ինկած պարտականութիւնը չէ կատարած։ Գայմագամ Ճէվտէթ պէյ պէպքը իմացածին պէս զօրանոց գացած եւ խնդրած է որ յանկարծ զինուորական ոյժ ղրկուի դէպքին վայրը։ Ցետոյ, զօրանոցին մէկ սենեակը փակուելով ադու մը պէս լայ սկսած է։ Մինչդեռ պէտք է եղեր որ դէպքի միջոցին անձամբ պարտականութեան եւ ոստիկան զինուորներու գլուխը գտնուէր։ Գայմագամին ալս ընթացքը անփութութիւն կը նկատուի։ Ճէվտէթ պէյի յայտարարութիւնը էնկիւրիի մէջ առնուած է։ Ըսած է թէ դեռ անծանօթ էր Մէնէմէնի եւ այդ միջոցին է որ դէպքը պայթած էր։

Շատ հաւանական է որ Ճէվտէթ պէյ դատուած միջոցին Իզմիրի եւ Մաղնիսայի կուսակալներուն յայտարարութիւններն ալ ուզուին Պատերազմ. Ատեանին կողմէ։

Երկրորդ խումբի ամբաստանեալներ

Երկրորդ խումբի ամբաստանեալներու մասին Մէնէմէնի Պատերազմական ատեանի նախագահ Մուսթաֆա, հետեւեալը յայտարարած է.

— Երկրորդ խումբին դատավարութիւնը առաջինէն աւելի ուշագրաւ պիտի ըլլայ։ Այս խումբին մարդիկը աղանդի հետեւորդներ են, որոնք կրօնքի վարագոյրի տակ, գործը շուայտութեան տարած են, երիտասարդ աղջիկներու կուրծքին վրայ գրելով՝ «Դուն իմ Աստուածս ես», ասոր նման ուրիշ բաներ, եւ համբոյրը աղանդին պատուէրներէն մէկը ըրած են։ Դատավարութեան միջոցին այս բոլոր մարդոց գործը երեւան պիտի ելլէ, եւ անոնք իրենց արժանի պատիժը պիտի կրեն»։

Յոյնեւպուլկար նոր միջադէպ մը եւս

ՔՈՄԻԹԷՃիՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

ՍՈՖԻԱ, 6 փետր.— Յոյնեւպուլկար սահմանագլուխին վրայ, նոր միջադէպ մը եւս պատահեցաւ այս առաւօտ։

Պուլկար քոմիթէճիներու խումբ մը յունական հողը մտաւ, յոյն սահմանապահ զինուորները ուզեցին արգելք ըլլալ անոնց յառաջխաղացման։ Երկու կողմէ զէնքի դիմեցին եւ երկու ժամ կրակեցին իրարու վրայ։ Բազմաթիւ քոմիթէճիներ եւ յոյն զինուորներ վիրաւորուեցան։ Ի վերջոյ, քոմիթէճիները ստիպուեցան պուլկարական հողն ապաստանիլ։

Պուլկարները կը յայտարարեն թէ յոյն զինուորներն են միջադէպին պատասխանատուն։

Յոյները կը յայտնեն թէ յոյն կառավարութիւնը խստիւ պիտի բողոքէ պուլկար կառավարութեան։

Յունաստան կը քաղցէ

Յունաստանի արտաքին նախարարը Միխալաքոփուլոս, յայտարարեց թէ սահմանագլուխի միջադէպին մասին տրուած տեղեկութեանց համաձայն, պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ միմիայն Պուլկարներուն վրայ։

Հաստատուած է թէ երէկ հաղորդուած միջադէպին մէջ, սպաննուած յոյն զինուորը մտած է պուլկարական հողը առանց ինքզինքը ծանկելու եւ բացէ ի բաց նշմարելի էր թէ որ եւ է գէշ մտքով չէր գործեր, այլ անտէր անասուններ կը վերադարձնէր պուլկարական հողը։

Յոյն կառավարութիւնը պիտի պահանջէ Պուլկարիայէն որ խստիւ պատժուին պատասխանատուները եւ բարոյական գոհացումներ տրուին։

Միջադէպին մասին, յոյն մամուլը չափազանց վերապահ շեշտով կ'արտայայտուի։ Թերթերը կը վախնան որ միջադէպը աննպաստ կերպով անդրադառնայ երկու երկիրներու յարաբերութեանց վրայ։

Մուսոլինիի դէմ մահափորձ

Հռոմի մէջ ձերբակալուեցաւ վտանգաւոր անիշխանական մը Միշել Շիրրու, որ երիտասարդ տարիքէն յարած էր անիշխանական դաղափարներու. խոստովանեցաւ թէ Ամերիկայէն կեղծ անունով մտած էր Իտալիա, մահափորձ կատարելու համար Մուսոլինիի դէմ, եւ թէ այդ մտադրութեամբ ալ պատրաստութիւններ տեսած եւ ինքն իր ձեռքով, ուժեղ պայթուցիկներով լեցուած ձեռնառումբեր պատրաստած էր Պրիւքսելի մէջ։

Անիշխանականին ձերբակալումը տեղի ունեցաւ հետեւեալ պարագաներու տակ։ Հռոմի ոստիկանութիւնը լուր առեր թէ Միշել Շիրրու մտած է Իտալիա եւ թէ կը գտնուի Հռոմ։ Ոստիկանութիւնը անոր հետքը գտաւ պանդոկի մը մէջ, ուր կը բնակէր կնոջ մը հետ եւ հրաւիրեց զայն ներկայանալ ոստիկանատուն։ Ոստիկանատան մէջ, երբ ուզեցին վրան խուզարկել, Շիրրու արագ շարժուձեւով մը քաշեց ատրճանակն ու կրակեց ոստիկանապետին վրայ, զոր վիրաւորեց թեւէն։ Ներկայ ոստիկանները նետուեցան վրան ու դժուարաւ կրցան զինքը զսպել, երկու ուրիշ վիրաւորներ տալէ յետոյ։

Վորոշիլոֆի յիսնամեակը

Ամբողջ խորհրդային մամուլը մրցման ելած է առաւելագոյն շողոքորթութիւններով պանծացնելու համար Խորհ. Միութեան պատերազմական գործավարը Վորոշիլոֆ, իր ծննդեան յիսնամեակին համար։

Համայնավար կեդր. կոմիտէն, խորհ. կառավարութիւնը, գործաւորական կազմակերպութիւնները եւայլն, կը շեշտեն անոր կատարած շատ կարեւոր դերը համայնավար կուսակցութեան, խորհրդային կարգերու ամրացման եւ կարմիր բանակի պատրաստութեան գործերուն մէջ։

Տոնեցի աւագանին այս նախկին կոպտարարը որամէնէնբարձր դիրքերու հասած է, կը նկատուի խորհ. աշխարհի փրկարարը։

Հնդիկ պատգամաւորներու կոչը

Լոնտոնի հնդկական խորհրդաժողովին պատուիրակները հասան Պոմպէյ ուր ընդունուեցան ժողովրդական բուռն խանդավառութեամբ։ Որեւէ միջադէպ չպատահեցաւ այս առթիւ։ Իրենց ճամբորդութեանց ընթացքին, պատուիրակները խորհրդակցութիւններ ունեցեր էին եւ անոնցմէ 26 հոգի ստորագրեր էին կոչ մը, թելադրուած Լոնտոնի ժողովին եղրակացութիւններէն։ Կոչին մէջ կը շեշտեն մանաւանդ կարծիքի նպաստաւոր փոփոխութիւնը զոր նշմարած են Անգլիոյ մէջ՝ հանդէպ Հնդկաստանի։

Հնդիկ պետերու ազատ արձակումը անոնք կը նկատեն բարեացակամութեան նոր փաստ մը անգլ. կառավարութեան կողմէ եւ կը մաղթեն որ Հնդկաստանի մէջ ստեղծուի խաղաղութեան մթնոլորտ մը, որ թոյլ տայ ուսումնասիրելու ամենէն կարեւոր հարցերը եւ բոլոր քաղաքական բանտարկեալները բուռնազատ արձակման պարագան։

Գաղթապետական վարչաձեւի պահանջին դէմ, առարկութիւն չկայ կ'ըսեն անոնք, բայց դիտել կուտան թէ թէ Հնդկաստան չի կրնար ապահովել իր բարգաւաճումը եւ զարգացումը, առանց համերաշխութիւն մը ստեղծելու հնդկական եւ անգլիական շահերուն միջեւ։

Պատգամաւորներէն մէկը որ չէ ստորագրած կոչը, կը յայտնէ թէ Լոնտոնի ժողովը նպաստաւոր է իշխաններու, քաղաքագէտներու եւ միջին դասու մարդոց տեսակէտէն, սակայն ոչինչ կատարուած է որպէսզի աշխատաւոր դասակարգը իր մասնակցութիւնը բերէ երկրին ապագայ կառավարութեան։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Հնդիկ պետ մը մեռաւ.— Հնդիկ ազգ. խորհուրդի նախկին նախագահներէն Մոթիլալ Նէհրու որ կանտիի բանտարկութեան ընթացքին, մեծ աղմուկ հանեց եւ իր կարգին բանտարկուելէ յետոյ, իր առողջական խախուտ վիճակին պատճառով, ազատ արձակուեցաւ, մեռաւ Լուքնովի մէջ, 69 տարու էր։

Հնդկական խռովութիւնները.— Ահմետապատի մէջ 300 անձեր ձերբակալուեցան ոգելից ըմպելիներու վաճառման դէմ արգելք դնելու յանցանքով։ Այս առթիւ, ամբոխին եւ ոստիկանութեան միջեւ բախումներ տեղի ունեցան։

Եւրոպայի գեղուհին.— Եւրոպական զանազան երկիրներու գեղեցկութեան թագուհիները հաւաքուած էին փարիզ, ուր զանազան երկիրներու պատկանող տգեղ սեռի ներկայացուցիչները պիտի ընտրէին եւրոպայի գեղեցկութեան թագուհին ...Հաճելի՛ աշխատանք, կնճռոտ ընտրութիւն...։ Ամէնէն աւելի, դատաւորներու քուէները շահելու հաւանականութիւններ կը ներկայացնէին Օրիորդները՝ Ֆրանսա, Գերմանիա, Աւստրիա, եւ Պելճիքա...

Շահեցաւ սակայն Օրիորդ Ֆրանսա, որ 20 տարու կարուհի մըն է, եւ աւելորդ է անշուշտ ըսել թէ միեւնոյն ատեն գեղուհի։

Տարին 13 ամիս.— Այս տարի դեկտեմբերին, Ժընեւի մէջ պիտի գումարուի միջազգային խորհրդաժողով մը, որ պիտի քննէ տարեցոյցի փոփոխութեան հարցը։ Մշակուած է ծրագիր մը որ պիտի ներկայացուի քննութեան համար, կը նախատեսէ տարին վերածել 13 ամիսներու, 365րդ օրը պիտի նշանակուի *Խաղաղութեան Օր։*

ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

Երբ Մէնէմէնցիները իրենց ըմբոստացման ժամանակ ժողովրդային անտարբեր բազմութեան մը առջեւ երիտասարդ սպայ Գուպլեան խոշտանգելով սպաննեցին, թուրք «մտաւորական» մը պոլսական թերթի մը մէջ ափսոսաց ժոնկոլածին իր ցեղի բարբարոս ու վայրագ բնազդներուն արիւնատենչ փաստը։ Արդարեւ, ամենեւին մարդկային չէ ոճրական արարքի մը անտարբեր հանդիսատես ըլլալը։ Երբ բազմութիւնը փողոց կ'իջնէ, ամբոխ կը դառնայ։ Ինչ որ ալ ըսեն, ուրիշներու կարծիքը ինչ որ ալ ըլլայ ամբոխի մասին, ինձ համար ամբոխը որեւէ ժողովուրդի հոգեբոխը կան տրամադրութիւնները հասկնալու համար միա՛կ անսուտ աստիճանաչափն է։

Ամբոխը առանձին հաւաքական հոգի ունի, առանձին զգայնութիւն, ուրոյն դիմագիծ, ուրոյն ձգտում։ Հանրային ելոյթներու պահուն որքան ալ ամբոխային տրամադրութիւններու վրայ գերիշխողը ոտորին կիրքը ըլլայ, համաձայն պարագաներու. այնու ամենայնիւ, ամբոխային բոցավառ ալիքի շարժառիթը, իրական պատճառը անպայման աւելի բարձր, աւելի անանձնական ըմբռնում մըն է, հոգեվիճակ մըն է, որ անդամ ստորին կիրքի գերիշխան պահուն, թաքուն ազնուական երակ մը կը պահէ, ամբոխին մարդկային կերպարանքը ապացուցանելու համար գոնէ։

Եթէ թուրք մտաւորականի իրաւացի զանգատին հակառակ, Գուպլա պէյի խոշտանգումըտեղի ունեցաւ Մէնէմէնի թուրքերու եղերական անտարբերութեան դիմաց, թերեւս ներքին լուռ համաձայնութեամբ, այդ աւելորդ անգամ մըն ալ ըլլալով նոր ապացոյցը տուաւ որ թուրք զանգուածը նուազագոյն չափով չի պահեր «մարդկային կերպարանք». ալ չենք խօսիր աստուածային կերպարանքի, պատկերի մանրադիտելի հետքի մասին, որովհետեւ, կ'ըսեն որ Աստուած մարդը ստեղծեց համաձայն իր պատկերին։

Երբ երկու անասուններ իրարու հետ կը կռուին, եւ անոնցմէ մէկը արիւնլուայ կ'իյնայ, շատ է թիւը անոնց որ իրենց աչքերը կը գոցեն, իսկ երրորդ անասունը անհանգիստ կ'ըլլայ, եթէ միջամտել կրնայ կը միջամտէ, եթէ չի կրնար՝ ոտքերով գետինը կը փորփրէ, ամբողջ մարմնով կը դողդողայ, ձայներ կը հանէ որ կոծի կը նմանին։ Թուրք թերթերէն իմացանք որ Գուպլայի սպանութեան պահուն Մէնէմէնի մեծ մզկիթին առջեւ՝ Մէնէմէնցիները ծափած ու ծիծաղած են,...

Ահա, այս ղէպքին հետեւանքը։ Նախ անգամ մըն ալ կարդանք Ինկիւրիէն եկած հեռագիրը.

— «Մէնէմէնի մահապարտները 22 հոգի, որոնց դէմ տրուած ժամավճիռը, երկուշաբթի օր վաւերացուած էր Ազգ. Մեծ Ժողովէն, երեքշաբթի օր կախուեցան։ Մինչեւ վերջին պահը, մահապարտները կը բողոքէին, իրենց մասին տրուած վճռին դէմ եւ իրենց անմեղութեանը վրայ կը պնդէին։ Մինչեւ յաջորդ առտու անոնց մարմինները մնացին կախուած, իբր օրինակ այլոց...

«Կախաղաններէն մեծ մասը պատրաստուած էին քաղաքին գլխաւոր մզկիթին առջեւ, մնացեալները բաժնուած էին քաղաքինզանազան կէտերուն վրայ...»

Հոս ընդհատենք ընթերցումը։

22 հոգիներ կախուած ճիշդ այն քաղաքին մէջ ու թերեւս մինեւնոյն հրապարակի վրայ, ուր սպաննուած էր Գուպլան։ Ճիշդ միեւնոյն անտարբերութեան ու անզգայնութեան, ժողովրդական անխղճութեան մթնոլորտի մէջ, որուն մէջ կատարուած էր Գուպլայի սպանութիւնը։

Գուպլայի դէպքին ժամանակ ոճրագործը թուրք ամբոխն էր, անտարբեր ու սրտագոհ հանդիսատեսը թուրք ժողովուրդը, 22 կախաղաններու ժամանակ ոճրագործը Էնկիւրիի Ազգ. Մեծ Ժողովն է, բոլորն ալ մտաւորականներ. իսկ Մէնէմէնի մէջ քէմալական այս տուժին բեմադրութեան հանդիսատեսը միեւնոյն Մէնէմէնցի ըմբոստ ժողովուրդն է։

Այս մահապատիժները (թրքական) իրենց խորքով ու ձեւով այնքան սերտիւ կապուած են իրարու, այնպիսի կատարեալ ներդաշնակութիւն կը կազմեն որ ամբողջապէս ու լրիւ մեզի կուտան «արդիացած» թուրքիոյ մարդկային կերպարանքը։

Ի հարկէ մարդկային քաղաքակրթութիւնը այնտեղ հասած չէ որ մահապատիժները վերնան։ Ամէն իշխանութիւն ամենէն հասփիւռ գործիքներով կը պահէ մահկանդը ձեռին։

Խնդիրը բացարձակապէս այս չէ։ Խնդիրը այն է որ թուրքիոյ մէջ ժանաւանդ իշխելու միակ միջոցը կը շարունակեն մնալ կախաղանները։ Լօզանէն յետոյ, կախաղաններու քանիերորդ հանդիսաւոր բեմադրութիւնն է այս։ 1925ին Տիգրանակերտի կախաղանները, 1926ին՝ Իզմիրի մահափորձի պատրուակին տակ Էնկիւրիի կախաղանները (Ճավիտ եւլլն.), 1930ին՝ քրտական գիւղերու հրկիզումներն ու բնաջնջումները։ 1931ը կը բացուի Մէնէմէնի արիւնազանգ բեմադրութեամբ։

Եթէ թուրք մտաւորականի իրաւացի զանգատին հակառակ, Գուպլա պէյի խոշտանգումըտեղի ունեցաւ Մէնէմէնի թուրքերու եղերական անտարբերութեան դիմաց, թերեւս ներքին լուռ համաձայնութեամբ, այդ աւելորդ անգամ մըն ալ ըլլալով նոր ապացոյցը տուաւ որ թուրք զանգուածը նուազագոյն չափով չի պահեր «մարդկային կերպարանք». ալ չենք խօսիր աստուածային կերպարանքի, պատկերի մանրադիտելի հետքի մասին, որովհետեւ, կ'ըսեն որ Աստուած մարդը ստեղծեց համաձայն իր պատկերին։

Երբ երկու անասուններ իրարու հետ կը կռուին, եւ անոնցմէ մէկը արիւնլուայ կ'իյնայ, շատ է թիւը անոնց որ իրենց աչքերը կը գոցեն, իսկ երրորդ անասունը անհանգիստ կ'ըլլայ, եթէ միջամտել կրնայ կը միջամտէ, եթէ չի կրնար՝ ոտքերով գետինը կը փորփրէ, ամբողջ մարմնով կը դողդողայ, ձայներ կը հանէ որ կոծի կը նմանին։ Թուրք թերթերէն իմացանք որ Գուպլայի սպանութեան պահուն Մէնէմէնի մեծ մզկիթին առջեւ՝ Մէնէմէնցիները ծափած ու ծիծաղած են,...

Ահա, այս ղէպքին հետեւանքը։ Նախ անգամ մըն ալ կարդանք Ինկիւրիէն եկած հեռագիրը.

— «Մէնէմէնի մահապարտները 22 հոգի, որոնց դէմ տրուած ժամավճիռը, երկուշաբթի օր վաւերացուած էր Ազգ. Մեծ Ժողովէն, երեքշաբթի օր կախուեցան։ Մինչեւ վերջին պահը, մահապարտները կը բողոքէին, իրենց մասին տրուած վճռին դէմ եւ իրենց անմեղութեանը վրայ կը պնդէին։ Մինչեւ յաջորդ առտու անոնց մարմինները մնացին կախուած, իբր օրինակ այլոց...

«Կախաղաններէն մեծ մասը պատրաստուած էին քաղաքին գլխաւոր մզկիթին առջեւ, մնացեալները բաժնուած էին քաղաքինզանազան կէտերուն վրայ...»

Հոս ընդհատենք ընթերցումը։

22 հոգիներ կախուած ճիշդ այն քաղաքին մէջ ու թերեւս մինեւնոյն հրապարակի վրայ, ուր սպաննուած էր Գուպլան։ Ճիշդ միեւնոյն անտարբերութեան ու անզգայնութեան, ժողովրդական անխղճութեան մթնոլորտի մէջ, որուն մէջ կատարուած էր Գուպլայի սպանութիւնը։

Որպէսզի գոնէ նուազագոյն չափով ըմբռնելի ըլլայ այս քամահանքի եւ արիւնռուշտ արբքին ձեւի զսրնուրանքը, որ թրքութիւնը կը բնորոշէ, ժամ ծենք պահ մը։

Կրնա՞ք երեւակայել որ Փարիզի Նաթր Տամին առջեւ, Էթուալի հրապարակը, Քոնքորտ կամ այլուր ամենէն աւելի ծանր քրէական յանցանքի պատճառով ֆրանսական իշխանութիւնները ոչ թէ 21, այլ միայն հինգ հոգի կախեն եւ «իբր օրինակ այլոց» ընդամէնը չորս ժամ, ոչ թէ 24 ժամ կախուած պահեն։

Եթէ իշխանութիւնը այնպիսի լրբութիւն մը գործէր, բովանդակ Փարիզը մէկ մարդու պէս ոտքի կը կանգնէր ու կը պատժէր իր ամենէն նուիրական զգացումներու հետ խաղցող մարդիկը։ Փարիզը կը փլէր։

Մէնէմէնի մէջ ժողովուրդը, Թուրքը նոյնիսկ չի ցնցուիր։

Հակառակ բոլոր ժողթափոխութիւններուն, թուրքի հոգին կը շարունակէ վառիլ արիւնի ախորժակով։ Հակառակ բոլոր «յառաջդիմական» քայլերուն, թուրքիոյ մէջ իշխողը արիւնխում ցեղի «սրբազան» կիրքն է։ Հոն իշխանութիւն եւ ժողովուրդ փոխնիփոխ իրարու համար պիտի բեմադրեն մահուան տեսարաններ։ Ժողովուրդը պիտի գտնէ իր Գուպլաները, իշխանութիւնը իր Շէյխ Ալիները։ Կախաղանները միշտ կանգուն պիտի մնան, մինչեւ որ օր մըն ալ այդ կախաղանի ծայրէն կախուի թուրք պետականութիւնը։

Քէմալ իր փառքի բոլոր դափնիները շահեցաւ Իզմիրի «ժողովուրդը ազատագրելով» հելլէն լուծէն։ Իզմիրի 1926ի դէպքը (յանգած Նազըմ-Ճաւիտներու կախաղաններուն) Մէնէմէնի 22 կախաղանները վկա՛յ որ Քէմալի բոլոր դափնիները պիտի թափին այնտեղ, հելլէն լուծէն ազատուած Իզմիրի շըրջանը՝ ապառնալով քէմալապետութեան դաժբարանը դառնալ։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ԼԵՐԱՆ ԿԱՐՕՏ

Ես այն ժամանակ խենդ էի ինչպէս Մարուկները գարնան՝ Միջագետքի տափաստաններու արբեցնող կանաչներուն վրայ եւ քարայծները լեռներու խորխորատներու եզերքին, երբ կը բարձրանայի մինչեւ իրենց տնակի ապառաժները խառնուպ քարտեզու եւ պատմել տալու արշտակին հէքեաթը։

Կռթնած ծառի մը բունին մտիկ կ'ընէի հնդիկ միսթիքի մը նման՝ որ կուռ սիրերգութիւն մը կը փոխանակէ անուշահոտ ծուխի մը գուլաներու մէջէն՝ մեռած աղուոր աղջիկներու քարի ոգիներուն հետ եւ իր ձայնը աւելի յստակ էր ու քաղցր՝ քան կարկաչուն աղբիւրները Իբանայի սարալանջերուն եւ վայրի մեղրը՝ Արտանուշի անտառներու ծառերու խոռոչներուն՝ երբ կ'ըսէր.

— «Եա՛ Հապիպի՛, տեսնով կուսանոց մը կար այս լեռներուն վրայ։ Ամէն իրիկուն երբ կոյսերը մատուռ մտնէին աղօթելու, միայն կոյս մը կը բացակայէր անոնց մէջէ։ Գիշերը երբ քնացած ըլլային բոլորը, միայն ինքն էր, ամէնէն գեղեցիկն ու անբիծը, որ կ'ելլէր մահճակալէն, ոտքերուն ծայրովը կը մօտենար պատուհանին, անձայն՝ կը բանար փեղկերն ու մտիկ կ'ընէր հովիւի մը մեղսոյզ սրինգը, որ կը գլգլար բոժոժներուն հետ, կ'արձագանգեր, կը գալարուէր եւ անբացատրելի հեշտութիւնով կը ոաչէր իր հոգիէն ներս։ Խաղաղ ջուրերու մակերեսին նետուող ողորկ խճաքարի մը նման։

Գիշեր մը յանկարծ ներս մտաւ հսկիչ մեծաւորը, քաշեց, մէկ կողմ հրեց կոյսը, գոցեց ուժգին պատուհանը, վար առաւ վարագոյրն ու գոռաց դաժանօրէն.

— Մէկ սեր պէտք է ունենալ եւ անոր երկրպագել միայն, հասկցա՞ր, մէ՛կ սէր միայն։ Հիմա կուգաս ինձ հետ արգելարան։ Մէկ ժամ քեզի միջոց՝ մտածելու եւ ընտրելու երկու սէրերէն մին։

Մտածեց կոյսը արգելարանին մէջ հինգ վայրկեան եւ ազաղակեց.

— Մա մէ՛ռ, մա մէ՛ռ, ես կը սիրեմ հովիւը որ իր սրինգով աստղերը կ'ուշաթափէ եւ լուսընկան կը լացնէ ամէն գիշեր։

— Դեռ չլրացա՛ւ մէկ ժամը, որոտաց գուրսէն։

— Բայց ես պիտի մեռնի՛մ, մա մէ՛ռ, Աստուածամո՛ր սիրոյն, բա՛ց, բա՛ց...։

Ժամ մը վերջ բացուեցաւ արգելարանի եւ կուսանոցի դռները։ Կոյսը դուրս ելաւ եւ խելագարի մը պէս վազեց դէպի սերը։ Բայց շատ ուշ էր արդէն։ Հովիւը մեռեր էր վշտէն՝ սրինգը շրթունքներուն։ Ցուսահատ, սուր ճիչ մը արձակեց նախ, յետոյ ինկաւ դիակին վրայ ու լացա՛ւ, լացա՛ւ, երկար, մինչեւ որ արցունքներէ բաց մանիշակագոյն յակինթներ նկարուեցան՝ լուսնկայ լոյսով աւելի եւս ձերմկցած սատափէ ձեռքերուն վրայ։

Առաւօտուն լեռնցիները, ապառաժներու շուքին տակ՝ հոտակոյտի մը վրայ, ծխացող խըտկամանի մը քովիկը աղուոր ծաղիկ մը տեսան, ճերմակ գլխանոցով, նուրբ, կեռասէ շրթներով, գլուխը կախ, լացող կոյսի մը նման եւ անունը դրին՝ «Մարիամին խնկամանը»։

Ես խենդ էի այն ժամանակ եւ անհոգ, գարնան՝ փեթակներէ դուրս խուժող երիտասարդ մեղուներու նման, որ նոր լոյս աշխարհ կուգան, կը շուարին, կը հմայուին դուրսի գեղեցկութիւններէն, կ'արբենան նշենիներու եւ նարնջենիներու բուրումներէն, կը թռին ամէն կողմ, իրենց ետեւէն քաշել տանելով ձայնարգելուած ջուխակներով նուագուող ցայգանուագի մը անտեսանելի, եթերային ալիքները, որ կը հեռանայ տակաւ տակաւ, նազանքոտ միգանոյշի մը քնքշութեամբ։

* * *

Հիմա կամուրջի մը երկաթէ ձողերուն հակած կը դիտեմ վար՝ Ռօնի մոլեգնած վազքը, որ խարակներն ու քարէ սիւները կը յեսնէ, կատաղօրէն կատղած մոնկոլի մը նման՝ մտիկ ընելով սպիտակ ճայերու աղաչաւոր սուր կռինչները՝ այնքան նման առեւանգուող աղջիկներու ճիչերուն, որ աչքերուս մէջ հալած կապար կը լեցնեն այս մշտամշուշ օրերուն։

Կը մտածեմ սէրերուն՝ որ կը փշրուին այս սալայատակներուն վրայ՝ հինցած, ձաթած բիւրեղէ զարդամաններու նման եւ աղքատ, դալուկ կիներուն՝ որոնք կը հեգնական անձրեւատ գիշերները գետափի նօճիներուն տակ՝ քարէ պատատարաններու վրայ։

Այսօր կուլան ծաղիկները ծաղկավաճառներու ցուցափեղկերու ետին, գերուած, արգելափակուած քոյրերուս նման։ Անոնց մոռցուած, տխուր հէքեաթները ո՞վ պիտի պատմէ ինծի։

Քաղաքի աղջիկները հէքեաթ չեն գիտեր, Մալուինա՛, ա՜հ ես որքա՜ն կարօտցայ ձեր լեռները։

ԵՂԻԱ ՄԱՌԻ

ՄԱՆՕԹ.—1) *Արջատակ* (cyclamen) ծաղիկ մը՝ որ կ'աճի լեռները, կրային տեղեր։ Մարոնինները «Մարիամին խնկամանը» կը կոչեն զայն։ 2) *Խառնուպ*՝ պտուղ մը որ ունի այծի կոտոշի ձեւ եւ գոյն։ 3) *Եա հապիպի*՝ արաբերէն— սիրելիս։

ԻՐԻԿՈՒՆԸ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

1

Մայրիները կ'աղօթեն։ Ո՛վ սրբազան լուռթիւն,
Հանճարն իր սուրբ երկունքին, կ'ապրի մեծ պահն անանուն։
Միւռոնաբո՛յր կը պատէ, շունչ մ'ամէն կողմ, ծա՛լ ի ծա՛լ...
Կ'այցէ՝ խորհուրդ մ'անծանօթ՝ հոգիներուն հիւրընկալ։
Կը փոխուի մարդը յանկարծ, կը դառնայ խո՛ր, իմաստուն,
Կիրքը՝ բաղձանք մը անմեղ, կ'ըլլայ՝ սիրտն ալ սըրբատուն։
Կը մոռնա՛ կեանքն առօրեայ, ձեռք կ'երկարես անիւնին,
Եւ տեսիլքի մ'անծնաւորուր, կը հաւատաս հրաշագին։

2

Ա՛լ պահիչ պահ, մտերիմ, կ'ըզգաս ինքզինքդ արդէն,
Անյեղլիին, երկինքին եւ ամէնքին հետ մէկէն,
Կը ճանչնաս ուժն հանճարին, եւ շքեղանքն իտէալին,
Եւ կ'ըմբռնես մեծութիւնն արարչութեան գաղտնիքին։
Կ'ազնըւանա՛ս խորհուրդով, ո՛հ, իրիկունն անտառին...
Ու երազներդ կը թեւեն, անծանօթին, գեղեցկին,
Վիշտն ուսերդ կը թօթուես, քուրջի կտոր մը ինչպէ՛ս...
Եւ վայելքին կը դիմես, կոյսի մը պէս ժպտերես։

3

Ո՛, երբ իջնէ՛ անտառին մէջ իրիկունը անհուն,
Հոգիները կը խայտա՛ն, ապրումներով բարձրագոյն,
Կը կորսուի մարդը հոն, երազներու մէջ հեղո՛ղ...
Իր գոյութեան, մոռնալով՝ նոյնիսկ պատրանքը շրքեղ։

Աթէնք - Ամարուսի

Մ. Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀՆԳԱՄԵԱԿԸ ԵՐԵՔ ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

Բոլշեւիկեան գաս գործակալութիւնը հաղորդեց թէ խորհրդ. ճարտարարուեստի դեկավարներու մէկ խորհրդակցութեան ընթացքին, Ստալին ճառով մը քննեց այն հարցերը որոնք կը բախին 1931ին, խորհրդ. ճարտարարուեստի զարգացման ծրագրի գործադրութենէն։ Ստալին պարզեց անհրաժեշտ պայմանները, զորս պէտք է գործադրել 1931ին, արտադրութիւնը աւելցնելու համար հարիւրին 45 համեմատութեամբ, որպէսզի այդ կերպով՝ կարելի ըլլայ հնգամեայ ծրագիրը գործադրել երեք տարուան ընթացքին, փոխանակ չորսի։

Ռուսիոյ
բնական հարստութիւնները

1930 Մարտ եւ Ապրիլ ամիսներուն, ճարտարարուեստական արտադրութեանց յաւելումը իրականացած է հարիւրին 31 համեմատութեամբ, բազդատմամբ 1929ի նոյն ամիսներուն։ Իսկ տարուան վերջը այդ համեմատութիւնն եղած է հարիւրին 25, համաձայն Ստալինի զեկոյցին։

«Անշուշտ, 25 առ հարիւր յաւելում շատ է»։ Դրամատիրական որեւէ երկրի մէջ, արտադրութիւնը չէ աւելցած եւ ներկայիս ալ աւելնալու վրայ չէ։ Առանց բացառութեան, բոլոր այդ երկիրներուն մէջ, արտադրութեան յանկարծական նըւազում մը արձանագրուեցաւ։ Այս պայմաններուն մէջ, բոլշեւիկեան 25 առ հարիւր յաւելումը, կը կազմէ դէպի առաջ մեծ քայլ մը։ Բայց, անոնք, ստիպուած չեն գոհանալ, կրնան դեռ աւելին ընել։ Բաւարար քանակութեամբ, բնական հարստութիւններ ունին, որեւէ երկրէ աւելի, անոնք ունին երկաթ. հանքածուխ, նաֆթ, ցորեն, բամպակ։ Միայն Ուրալի մէջ բնական հարստութեանց այն տեսակ ճոխութիւն մը կայ որուն նմանը կարելի չէ գտնել որեւէ երկրի մէջ, մէկ կամ երկու տարուան մէջ, բոլշեւիկները պիտի կրնան նաեւ քաւչու արտադրել։

Պէտք է սակայն
որ արհեստագէտ դառնան

Ցետոյ, ազգ. տնտեսութեան ծրագիրը յաջողցնելու համար, խօսելով հարստութեանց օգտագործման միջոցներուն եւ ձեւ նարկները բանաւոր եղանակով վարելու հարցին վրայ, Ստալին ժամանակ չեղաւ շատ բան ունին ընելիք, եւ թէ, գործնական կեանքի սովորական իրողութիւնները քանիցս երեւան հանած են այս մարզին մէջ՝ կարգ մը թերութիւններ։

— Նախ եւ առաջին ազդանշանը, ծոյլ թէ տնտեսագիտական մէջ, արհեստագիտական կէտով, մեր ղեկավարները փաղանց յետամնաց են, քիճարտարագէտները, առանկակուռի աշխատելով, աւելբաւ կը մղուին սահթաքին խափանարարութիւն արտասահմանի մեր թշներ չեն դադրիր անոնց հրապուրիչ առաջարկներ։

«Երկրորդ ազդանշանը ցաւ ճարտարարուեստական սակցութեան դառով։ Անդրասակարգային պայքարը կը կազմէ հակահեղափոխխափանարարութեան, բայց տնտեսութեան ղեկավթիւնը կազմակերպած ըլլուրիշ եղանակով, եթէ շուտ տիրացած ըլլայինք տնտեսութեան վարութեան, խափանարարչպիտի յաջողէին այդքրիք հասցնելու։ Պէտք է որիսկ գառնանք մեր աշխաքին տէրն ու ժամանագէտը։

Օ՜ն անդր, յառա՛ջ,
Մօտ է յաղթանակը

Երբեմն հարց կուտան շարունակէ Ստալին, թէ կէ՞ք մը դանդաղեցնել զապել շարժումը։ Ո՛չ, կը Ստալին, անկարելի է դաղեցնել թափը, ընդհակապէտք է զայն արագացնքան որ կարելի է։ «Այդ կհանջեն աշխարհի գործաական դասուն եւ Խորհրդ. թեան գիւղացիներուն եւ ուորներուն հանդէպ մեր նաուութիւնները»։

«Թափը զսպել կը նշետ ունալ։ Բազդատմամբ ված երկիրներու, ետ մենք 50—100 տարի։ Պէտայդ հեռաւորութիւնը կ10 տարիէն։ Պիտի ընենք ալ եւ կամ պիտի ճգժունի

«Կրկնապատկեցինք ճարտարուեստական արտադրութիւնը։ Ստեղծեցինք աշխարհի բազօրձական ամենամեծ տադրութիւնը։

«Բայց, կրնայինք աւելի ալ ընել, եթէ աւելի լաւ փած ըլլայինք՝ իսկապէս դառնալու համար արտթեան, արհեստագիտական արտադրութեան եւ մեր տնտեսական տարրերուն կը մնայ ուսումնասիրել տադիտութիւնը եւ տէր դայս գիտութեան։ Եթէ լրայս թերին, պիտի կրնանքան արագութեամբ առթիլ, որ չենք կրնար իսկ ւակայել։»

Ի հարկէ Ստալինի այս խուսիչ ճառէն յետոյ, ներկրը ժեկնեցան «գոհ տպաթեամբ»։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Թղթակիցի եւ յօդուածագիրներէ գրութիւնները գրել մէկ երեսին վրայ եւ մեկուսի

ՏԱՍՆ ՏԱՐԻ ՆՈՒՅՆ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ Ա.

ԻՆՉՈ՞Ւ ՀԱՅ ԱՐՀԱՍՏԱՒՈՐ ՉԱՍԱՒ

Հայ ազգաբնակութիւնը, որ ինքնին ընդունակ է ամէն տեսակ արուեստներու եւ գիտութիւններու, ինչո՞ւ համար այսքան ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն քաղաքակրթութիւնը, որ ունէր իր ինքնուրոյն գրականութիւնը, որ ունէր իր ինքնուրոյն ճարտարապետութիւնը, որ ունէր իր ինքնուրոյն նկարչութիւնը, որ ունէր իր ինքնուրոյն երաժշտութիւնը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն ոսկերչութիւնը, որ ունէր իր ինքնուրոյն գորգագործութիւնը, որ ունէր իր ինքնուրոյն ասեղնագործութիւնը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն ճաշակը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն կեանքի ձեւերը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն կենցաղավարութիւնը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն ընտանեկան կեանքը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն հասարակական կեանքը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն պետական կեանքը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն ռազմագիտութիւնը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն դիւանագիտութիւնը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։ Ինչո՞ւ համար հայ ազգը, որ ունէր իր ինքնուրոյն ամէն ինչը, ինչո՞ւ համար այդ ազգը ետ մնաց ուրիշ ազգերէ։

Հայ ազգաբնակութեան մեծ մասը կը բաղկանայ գիւղացիներէ։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն կեանքը, ունի իր ինքնուրոյն սովորութիւնները, ունի իր ինքնուրոյն աւանդութիւնները, ունի իր ինքնուրոյն հաւատալիքները, ունի իր ինքնուրոյն նախապաշարումները, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն հագուստը, ունի իր ինքնուրոյն կօշիկները, ունի իր ինքնուրոյն գլխարկները, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն տունը, ունի իր ինքնուրոյն գոմը, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն ընտանիքը, ունի իր ինքնուրոյն հարսնիքները, ունի իր ինքնուրոյն թաղումները, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն հանդերը, ունի իր ինքնուրոյն արտերը, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն գործիքները, ունի իր ինքնուրոյն մշակութային ձեւերը, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն երգերը, ունի իր ինքնուրոյն պարերը, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն խրախճանքները, ունի իր ինքնուրոյն տօները, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն ուրախութիւնները, ունի իր ինքնուրոյն տխրութիւնները, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն ցաւերը, ունի իր ինքնուրոյն հիւանդութիւնները, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։ Հայ գիւղացին ունի իր ինքնուրոյն մահը, ունի իր ինքնուրոյն գերեզմանները, ունի իր ինքնուրոյն ամէն ինչը։

Հայ ազգաբնակութեան մեծ մասը կը բաղկանայ գիւղացիներէ

BAL MASQUÉ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

կազմակերպուած Պօլսոյ Տէվրէկ եւ Տրչ. Հայր. Միութեան կողմէ 21 փետր. Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ Salle des Ingénieurs Civiles, 19 Rue Blanche, Métro Trinité.

Ջօյզ նուագախումբ, Թանկօ Արժանթին, ֆօքս, ժազ, օրքէսթր «Թիփիքա» իրենց ազգային տարազով, զաւեշտ, անակնկալներ,եւն.։ Պարի մրցում, attraction, «Անուշ»էն քանի մը պատկեր, ճոխ եւ աժան պիւֆէ։ Ընթրդ չպիտի կատարուի։ Մուտք 10 ֆրանք։

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

ղեկավար՝ ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ

THEATRE RENÉE MAUBEL 8-10 RUE DE L'ORIENT

8րդ տարի — 120րդ ներկայացում

Վարդանանցի տօնին առթիւ ժողովրդական մեծ ներկայացում 14 Փետր. Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.30ին կը ներկայացուի

ԱՆՄԱՀՆ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Պատմական շքեղ հագուստներով եւ ճոխ տէքօրներով, դիւցազներգութիւն 5 արար եւ 2 պատկեր։

Գիները՝ 175 օթեակ, 20—15 ֆօթ. 10 պալք. Խճողումի տեղի չտալու համար կանխաւ ձեր տեղերը ապահովեցէք սովորական վայրերէն

ԾԱՆՕԹ.— Միեւնոյն ներկայացումը դարձեալ ճոխ հագուստներով Պուա Քոլոմպի մէջ, 15 Փետրուար կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին Թաղապետական Թատրոնին մէջ (Րիւ տէ Հալ)

Մուտք Ա. կարգ 7.50 ֆր. Բ. կարգ 5 ֆր. Տոմսերը ստանալու համար դիմել Գառնիկ Յովհաննէսեանին 2 Րիւ Վիքթոր Հիւկօ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ՝ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

La Voix de son Maître — Columbia — POLYDOR

REGISTERED TRADE MARK

20 ՖՐ. — 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէ ֆոներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։*

ՋՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝

1.— փարիզի շրջակաները ամէն ուղղութեամբ հողաբաժիններ գնելու,

2.— Ամսավճարով տուսչինելու ամբողջութեամբ կամ մասամբ վճարուած հողամասերու վրայ։

3.— վիլլաներ, տուներ եւ բնակարաններ գնելու եւ վարձելու ։

4.— ցուներու եւ ամէն տեսակ fonds de commerceներու վրայ գրաւականով փոխառութիւն ստանալու։

5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմեցէք

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*։ Հեռախօս Provence *87—32 եւ 82—48*։

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԷԹՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

փարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայրկեան հեռու, հաղորդակցութեան բազմաթիւ եւ արագ միջոցներ, վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարաձգել, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կոյուղի պատրաստ, մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր Պ. GUERYի, 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 Թիւ Թրամուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը։ Ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի հայ թարգման մը պէտք եղած բացատրութիւնները տալու համար։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX — Tél. Ménil. 96—74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր ամենալաւ պայմաններով

*ՓՈՂՈՑ ԽԱՐԿԱԾ*ներումասնագիտութիւն, առանցկանխավճարի ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն 10.30, կէս օրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30։

Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud

Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q Թրամուէյ 5 եւ 26

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՋԵՌՆՏՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ

PHARMACIE «GAGNE-PETIT»

6 Rue de Belleville, — մէթրօ՝ Պէլվիլ

Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ կէս գիշեր

Հայ յարգելի յաճախորդներու դիւրութեան համար տրամադրած ենք հայ փորձառու դեղագործ մը որ կը գտնուի դեղարանին առաջին յարկը, դեղագիրներու սպասարկութեան ճիւղին մէջ։

ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ ԴԵՂԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,

Սոյն կտրօնով ներկայացնողներու հարիւրին 5 զեղչ Ի բացառեալ հանքային ջուրերը եւ spécialitéները

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

ԳՒՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ

TAILOR

Georges Cherbelian

Métro Poissonnière — *94 RUE LAFAYETTE - PARIS*

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e) Մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ

ՀԱՅ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋԸ

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ	12.75,	Բ. Գ. տեսակ աւելի աժան
» Սանթոս Good Ա. »	14.25	» » » »
» Santos supérieur »	18	» » » »
» » Domincul	20	
» » Caracoli	22	
Քաֆէ Mocca Hodeldan	24	իսկականը եւ ոչ թէ կեղծը։
» Godlup	25	
» Ceylan	28	
» Margajid	31	

կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին։ Զգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն։ Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին։

ՀԱՍՑԷ՝ **"CAFÉ SULTAN,,**

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème — Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ԱՐԻՒՆԱՄԱՔՐԻՉ «AVRANINE»

նախապէս փեթրպուրկ, կօլօկօլնայեա 11, հիմնուած 1893ին

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱԼԶԱՄ (անվնաս բոյս), որ կը մաքրէ արիւնը վնա... կար միքրոպներէ եւ վարակումներէ։ Պալզամը առաջին անգամ խմ... լէ վերջ հիւանդին ցաւերը կը սաստկանան, բայց 3—5 օր վերջ հիւան... դը կը սկսի ապաքինիլ եւ մէկ ամիսէն ախորժակը կը բացուի, ... մոքսին եւ աղիքներուն ցաւերը կը դադրին, ջղային դրութիւ... եւ սեռական կարողութիւնը կը վերականգնի։ Պալզամը կը բուժ... ֆրանկախտը եւ ջերմամիզ. բոլոր ստադիաներու մէջ, ողնածուծի ... ւանդութ. լեփիւսը, յառաջացած կաթուածը, պսորիազիսը, էքզէմ... քանսէրը, մօրուքի վէրքերը, լուսնոտութիւնը, ոսկրախտը, կարմ... ալը, եւ իրենց բոլոր հետեւանքները։ Եւր. ցուցահանդ. ոսկի մէտա... Պահանջել գրքոյկները փոստի համար՝ 2 ֆրանք։ Գլխաւոր պահես...

AVRAKHOFF 6 Rue Maublanc, Paris (15), Métro Vaugirard

կը ծախուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

ԲՈՒԺԱՐԱՆ TURBIGO 19 rue Turbigo, Métro Etienne Ma...

Ներքին, կանանց, երախաներու, կոկորդի, քթի, ականջի, մորթի ... դութիւններ, ֆրանկախտ, ջերմամիզութիւն, անդրմանիշակագոյն ... գայթներ, Rayons X։ *Ատամնաբուժարան՝ ակռաներ դարմանել եւ ... ատամնաշարերու շինութ. քուրոններ 100 ֆրանքէն. սպիտակ ատամներ ... 60 ֆրանքէն։ Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—8.*

ԳՈՐԾԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ A. G. A. F. A. R,

110 Bld. Arago. Paris (14), Métro Deufert Rochereau

Tél. Odéon 16—18, ընդունելութիւն ամէն օր, 2-7. բացի Շբ. օր...

Իրաւաբանական եւ ապահովգ. ամէն տեսակ գործողութիւններ. Նոր եւ ... ծածուած ինքնաշարժերու դնում եւ վաճառում, կանխիկ եւ ապառիկ.

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

8 RUE CHATEAUDUNԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵ...

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի(էմոռոյիտ) արմատակ... դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մ... թոտներով։

Ցիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄ...

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօ... օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31...

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ տը լ'էսդի մէջտեղը)

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

AMERICAIN LLOYD — PALESTINE & ORIENT LLO...

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)

Tél. Anjou 07-45 Adr. Téleg. Palestloyd

Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար,

Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպտ... Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն։

Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համար.

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճա... շակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաս... տուած իր արհեստանոցին մէջ։

կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է,

Tél. Ménilmontant 76—71 — Autobus: AY, BC

Métro: Couronnes ou Parmentier

ՃԱՇԱՐԱՆ ԳԱՌԼՕ

34 Rue St. Lazare, PARIS

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ՝ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԱՆԱՐ... ԿԱՐԱԳՈՎ.

ԱՆՈՒԱՆԻ ԵՆ ԻՐ ՊԱՏՐԱՍՏԱԾ ՄԱԾՈՒՆԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇ... ՂԻՆՆԵՐԸ,

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ

33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, աւետրական, պատժ... ամուսնալուծմանեւ արկածներուդատեր։ Կը կատարէ նաթիւրալիզա... ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւն... Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառութ... Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12։

ՍԱՄՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐԱՐԱՏ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05...

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում,

Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար մեծ խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիսթէմ գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ,

Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով։

ԺԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Կընդունինք ամսական սահմանելի հիւանդն.։ Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12։*

Կ'ուզուին *ժէռսէյի շատ լաւ եւ վարժ գործաւորուհիներ։ դիմել՝ Alexanianի. 66 Bld. du Port Royal, Paris (5e).*

Պէտք է տեսնել Փարիզի ամէնէն գեղեցիկ գըլխարկները F. SORBIER*ի մօտ,* 11 Rue Lafayette. *անմրցելի գին։*

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ—ԲԺԻՇԿ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները։ Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկորէ ակռաներ։ Չափաւոր գին։ Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8, 3 Bld. Belleville, Métro Ménilmontant.

Docteur ès-sciences occultes

գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ

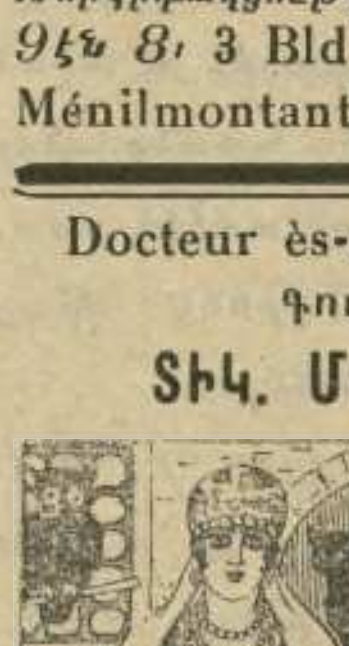

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Եշ.է։ 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* MÉTROPIGALLE.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

(*Մոսկուայի եւ Փարիզի համալսարաններէն*)17RueRéaumur, *մէթրօ* Arts et Metiers *եւ* République, Tél. Arch. 54—27։ *Վեներ. հիւանդ. (արանց եւ կանանց), ֆրանկախտ. ջերմամիզութ. մորթի հիւ. եւ անկարողութիւն։ Նոր ձեւով բուժումելեկտրականութեամբ։ Արեան եւ մէզի քննութ,։ Դիւրամատչ. գին։ Դարմ. սահմանելի սահմանելի հաշւոյն։ Ամէն օր 9—20, Կիրակի 8—13։*

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ՝ եւ վարփսի։ Ամէն օր9-12,2-8, Կիր,9-12։*

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար,

Մասնաւոր գին Հայերու

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԼԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931

10 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1490 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԸ

Թուրքիոյ ներքին խլրտումները ուշադրութիւն գրաւած են նաեւ միջազգային շրջանակներու մէջ: Անշուշտ մասնաւոր շահերու բերումով, եւ ոչ թէ մարդասիրական կամ քաղաքակրթական մտահոգութիւններով:

Շահակիցներու առաջին շարքին վրայ կը գտնուի Ֆրանսան, որ ունի առնելիք-տալիքի խնդիրներ, ինչպէս եւ ազդեցութեան պայքար:

Ֆրանսան է ամենամեծ պահանջատէրը՝ Հանրային Պարտքին: Եւ ամէնէն աններողը՝ այս կարգի խնդիրներու մէջ, ինչպէս դրամատիրական բոլոր պետութիւնները: «Յառաջ»ի տարեց ընթերցողները պիտի յիշեն որ, համիտեան շրջանին, նոյնիսկ մարտանաւ ղրկեց եւ գրաւեց Միտիլի կղզին, մաքսատունէն գանձելու համար երկու սեղանաւորներու, Լօրանտօ-Թիւպինիի առնելիքը:

Մէկուկէս տարի է ի վեր սուր հանգամանք առած է Հանրային Պարտքի կտրոններու վճարման հարցը: Ու թէեւ պայմանները փոխուած են— Թուրքիան ալ միասին— եւ պետութիւնները կը զգուշանան յախուռն շարժումներէ, բայց միշտ պատրաստ են իրենց կամքը քալեցնելու, երբ հարցը տոկոսներ գանձելու մասին է:

Միւս կողմէ, խուլ պայքար մը կը խմորուի Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ, ինչպէս Պալքաններու, նմանապէս Մօտաւոր Արեւելքի մէջ:

Ֆրանսացիները արդէն մտահոգ են, որ Իտալիա անընդհատ նուաճումներ կը կատարէ առեւտուրի, նաւագնացութեան եւ մշակոյթի ճակատին վրայ, Թուրքիոյ, նոյնիսկ Սուրիոյ մէջ: «Ամէն տեղ կը նահանջէ ֆրանսերէն լեզուն: Բայց Թուրքիոյ մէջ աւելի զօրաւոր է այդ շարժումը», ինչպէս դիտել կուտար «Ֆիկարօ»:

Վերջերս Թուրքիոյ կրթական գործավարը օրինագծով մը կը փակէր օտար նախակրթարաններու դուռները՝ Թուրք պատանիներուն առջեւ: Հարուածը կ'ուղղուի ֆրանսական դպրոցներուն դէմ: Ցետոյ, Թուրք թերթերը պահանջեցին «պօյքօթ» հռչակել ֆրանսերէնի դէմ:

Իտալեւթուրք դաշնագիրը, երեւութապէս անմեղ, կը կազմէ մտահոգութեան աղբիւր մը՝ Ֆրանսայի համար, որ խոշոր շահեր ունի Արեւելքի մէջ, բայց չունի տեղաւորելիք ժողովուրդ:

Բոլոր իրազեկները խաղաղ թափանցումի քաղաքականութիւն մը կը վերագրեն Իտալիոյ, նկատի առնելով Մուսոլինիի «պայթելու կամ տարածուելու» նշանախօսքը:

Արդարեւ, բաւական ուշագրաւ է Իտալացիներու ստուարթիւ եւ անընդհատ երթեւեկը՝ Թուրքիոյ մէջ, այս կամ այն հանգամանքով — երկրաչափ, մասնագէտ, առեւտրական:

Այս իրողութիւնը այնքան ուշադրութիւն գրաւած է Էնկիւրիի մէջ, որ կառավարական շրջանակները հարկադրուեցան բացատրել թէ՝ նորեկները չպիտի մնան եւ Սուրիա կամ ուրիշ վայրեր պիտի երթան, Թուրքիոյ ճամբով:

Կայ, տակաւին, քրտական խնդիրը, որ նոյնպէս ազդեցութեան պայքար կ'ենթադրէ: Թէեւ Իտալացիները չեն մօտենար այդ ճակատին, եւ բուն շփումը տեղի կ'ունենայ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ:

Առաջինը կ'ուզէ հաւասարակշռութիւն հաստատել Միջագետքի Արաբներուն եւ Քիւրտերուն միջեւ, եւ այս միջոցին զբաղած է շէյխ Մահմուտի փորձանքով: Երկրորդը՝ միշտ աչքի առջեւ ունի Սուրիոյ կացութիւնը եւ սահմանակցութիւնը Թուրքիոյ հետ:

Բուն խնդիրը այն է որ՝ թէ՛ Ֆրանսայի եւ թէ՛ Անգլիոյ համար, նորէն ուշադրութեան կեդրոն դարձած է Թուրքիան, տարբեր նկատումներով: Եւ հաւաստողներ կան թէ, շահերու համերաշխութիւն կը տիրէ կամ գոյացած է երկուքին միջեւ:

Խուսափի՛նք դիւանագիտական ոլորտներէն, եւ կենանք իրական գետնի վրայ:

Թուրքիան մատնուած է սուր տագնապի մը, ներքին թէ արտաքին:

Ներքինը աւելի ծանր է քան արտաքինը: Նորագոյն եւ ակներեւ ապացոյց՝ կախաղանները, որոնք ոչ համրանք ունին, ոչ ալ վախճան:

Մէնէմէնները միշտ ալ կրնան կրկնուիլ եւ պիտի կրկնուին: Մինչեւ իսկ առանց կազմակերպութեան: Ո՛րեւէ կազմակերպութիւն չկար Մէնէմէնի շարժման ետին:

Առանց պատճառի չէր որ Մ. Քէմալ ուզեց անձամբ հսկել կախաղաններուն գործադրութեան, ինչպէս կ'ընէին Թալաթն ու Էնվէրը, երբ Հայեր կը կախէին: Երեւութական խաղաղութեան մը շուքին տակ, ներքին պալարներն են որ կը պայթին, կը մայթքեն պարբերաբար, զանազան առիթներով:

Տնտեսապէս խարխուլ վիճակ, քրտական սպառնալիք, միապետական կամ հակաքէմալական խլրտումներ, արտաքին ճնշումներ,— այս բոլորը եւ դեռ ուրիշ վտանգներ անշուշտ ամրապնդում չեն ապացուցաներ:

Միեւնոյն ատեն, այդ բոլորը չեն նշանակեր թէ ամէն ինչ կ'ընթանայ ինքնաբերաբար, նախախնամական հրաշքով մը, ի նպաստ մեր դատին: Եւ մեզի կը մնայ սպասելու յօրանջել..

Մեզի համար ալ, աւելի քան երբեք, ուշադրութեան բուն կեդրոնը պիտի կազմէ Թուրքիան:

Շ.

ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐԸ ԿԸ ՎՏԱՐՈՒԻՆ ԻՐԱՆԷՆ

Պարսիկ կառավարութեան տուած որոշման համաձայն, բոլոր օտարահպատակները որոնք ասկից վերջ առանց անցագրի եւ արտօնութեան Պարսկաստան կը մտնեն, պարտաւոր են իշխանութեանց հրահանգով մեկնիլ երկրէն: Անսաստողները պիտի յանձնուին այն երկրին, որուն հպատակութեան կը պատկանին:

Աւելորդ է յիշատակել որ այս որոշումը ուղղուած է Ռուսիայէն գաղտնաբար Պարսկաստան ապաստանած քաղաքական տարագիրներու դէմ:

ՄԷՆԷՄԷՆԻ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱԽԱՒ ՄԱՀԱՊԱՐՏԸ

Ինչպէս գրեր էինք, Մէնէմէնի մահապարտներէն մէկը յաջողեր էր խուսափիլ:

Փախուստը հետեւեալ կերպով տեղի ունեցած է.— Մահապարտները խմբակներով ու ոստիկան զինուորներու եւ ոստիկաններու հսկողութեան տակ, հրապարակ կը բերուէին եւ մէկիկ մէկիկ կը կախուէին: Կարգը երրորդ խումբինն էր: Այս միջոցին Հասանը բերող ինքնաշարժը եկաւ: Հասանին գլուխը ճերմակ լաթ մը փաթթուած էր եւ կոնակը խաքի բաճկոն մը կար: Ձեռքերը, ձեռնակապ անցած պէս քով քովի բռնած էր: Հասան ինքնաշարժէն ելլելով սկսաւ դէպի կախաղանը առաջանալ: Շուրջը սուինաւոր զինուորներ եւ ոստիկան զինուորներ կային: Բոպէապէս առաջ նետուեցաւ, ինքզինքը խումբին մէջ նետելով: Իրարանցում մը առաջ եկաւ, զէնք մը պայթեցաւ, «կը փախչի» ձայներ բարձրացան: Միջոց մը, սուլիչի ձայներ օդը բռնեցին: Փախստականը դէպի պատերազմական ատեանի շէնքը կը վազէր:

Ի ԶՈՒՐ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄ

Փախստականը շէնքին ետեւ շուարեցնելու համար, պահակ զինուորներն ու ոստիկանները երկու տարբեր ուղղութեամբ ետեւէն ինկան: Բայց շէնքին ետեւ երկու հետապնդող կողմերը իրարու դէմ ելան, մինչ Հասան քանի մը մեղր հեռուն բոլոր ուժով կը վազէր: ետեւէն պոռացին որ կենայ, զէնք արձակեցին, բայց ան կը վազէր, կեանքը ազատած ըլլալու ուրախութենէն անգամ մը եւս ուժովցած:

Մահապարտներուն հսկելու պաշտօն ունեցող ոստիկան զինուորներէն հետապնդումի ելլողները ձեռնունայն ետ դարձան: իսկոյն ուրիշ ջոկատ մը հանուեցաւ փախստականին ետեւէն:

Միեւնոյն ատեն, Հասանին հեռուները երթալը արգիլելու համար, բոլոր ճամբաները բռնուեցան: կէտիզ գետին անցքը եւ բոլոր կայարանները հսկողութեան տակ առնուեցան: Այնպէս որ, կարելի է ըսել թէ մէնէմէնէն եւ շրջանակներէն «Թռչուն չի կրնար անցնիլ» կը գրէ պոլսական թերթ մը. սակայն մարդ մը... անցաւ ու դեռ ետ չէ եկած...

ԽԻՍՏ ՓՆՏՌՏՈՒՔ

Մէնէմէն գտնուող Պոզալանցիներէն 24 հոգիի տուներ խուզարկուեցան, այն կասկածով թէ կրնան Հասանը պահած ըլլալ: Բայց ան չգտնուեցաւ: Պատ. ատեանի շէնքին ետեւ գտնուեցան փախստականին կօշիկները որոնց դիրքէն այն կարծիքը առաջ եկաւ թէ Հասան քաղաքէն դուրս փախած է:

Փախստականը 25 տարեկան երիտասարդ մըն է: Հասանը պահողներն ալ, պատժական օրէնքին 269րդ յօդուածին համաձայն, մահուան պիտի դատապարտուին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Մէնէմէնի երկրորդ դատավարութիւնը

Մէնէմէնի շարժման հետ կապուած երկրորդ խումբի ամբաստանեալներուն դատավարութիւնը սկսած է պատերազմական ատեանին առջեւ: Երրորդ խումբին դատավարութիւնը պիտի սկսի քանի մը օրէն:

Մէնէմէնի մէջ ձերբակալուած են երկու կիներ, որոնցմէ մէկը քոյրն է նախկին արարողապետի մը:

Պալըքէսիրի մէջ, ոստիկանութիւնը ձեռք անցուց բազմաթիւ փաստաթուղթեր, որոնք լոյս կը սփռեն վերջին դէպքերուն վրայ: Պոլսոյ մէջ՝ կը սպասուի որ կրկին, ձերբակալութիւններ կատարուին:

Մէնէմէնի մահապարտներէն փախստական Իսմայիլ Օղլու Հասան տակաւին չէ գտնուած:

Մէնէմէնի պաշարման վիճակը ամիս մը եւս երկարաձգուեցաւ:

Խորհրդային Տրանսպորտի դէմ

Շինութեան վերաբերեալ փայտեղէնով բեռնաւոր բոլշեւիկեան նաւ մը հասաւ Թարրակոն (Սպանիա), խռովքի մատնելով փայտեղէնի գործատէրերը:

Սպանիոյ տնտեսութեան նախարարը յունուար 24ին հրատարակուած հրովարտակով մը կ'եռապատկէ ներածուած փայտեղէնի մաքսատուրքերը, բայց փայտեղէնի արտադրիչները նկատելով որ այս միջոցը անբաւական է եւ առաջքը չառներ տրմփինկին, պահանջ դրին որ ռուսական փայտի պարպումը սպանիական նաւահանգիստներուն մէջ՝ բոլորովին արգիլուի:

⁂ Պուէնոս-Այրէսէն տրուած լուրերու համաձայն, Արժանթինի գործատէրերը պահանջած են կառավարութենէն որ արգիլէ ռուսական ապրանքներու ներածումը:

Իրենց պահանջագրին մէջ կը յայտնեն թէ Ռուսիա՝ շուկան կ'ողողէ նախանիւթով եւ ապրանքներով, շատ աժան, եւ թէ վերջերս ներածուած մեծաքանակ ապրանքներ, որոնց դէմ ո՛չ մէկ գին կրնայ մրցիլ, կը սպառնան փճացնել արժանթինեան ճարտարարուեստը:

Սպանիոյ ընտրութիւնները

Կառավարութեան կողմէ հրատարակուած հրովարտակներու համաձայն, Սպանիոյ խորհրդարանական ընտրութիւնները պիտի կատարուին մարտ 15ին: Իսկ Խորհրդարանը պիտի հաւաքուի մարտ 25ին: Մարտ 1ին պիտի կատարուին երեսփոխաններու, իսկ 15ին՝ ծերակուտականներու ընտրութիւնները:

⁂ Մատրիտի ոստիկանութիւնը տան մը մէջ խուզարկութեան ընթացքին, երեւան հանեց զէնքի եւ ռազմանիւթի կարեւոր մթերք մը: Տան մէջ կը բնակէր համայնավար մը, որ ձերբակալուեցաւ: Երեւան հանուեցաւ նաեւ գաղտնի տպարան մը եւ միլիոնաւոր թռուցիկներ՝ բոլշեւիկեան փրոփականտի յատուկ:

Խորհրդային պարտադիր աշխատանքը

Նոր հրովարտակ մը որ 25 միլիոն ռուս գիւղացիներ կը ճնշէ նոր պարտաւորութիւններով, հրատարակուեցաւ Մոսկուայի մէջ: Այս հրովարտակը կը ճշդէ աշխատանքը զոր կատարելու ստիպուած են համայնական ագարակներու մէջ աշխատող բանուորները:

Ձիաւոր արօրներ բանեցնող գործաւորները պէտք է հերկեն օրական քառորդ հեկտար հող: Իսկ մեքենայ բանեցնողները 4 հեկտար: Սնունդեղէնի քանակը եւ օրավարձքերը պիտի ճշդուին համաձայն օրական աշխատանքի արդիւնքին:

Լոնտոնի հնդիկ խորհրդաժողովին յետոյ

Ալլահապատի մէջ, տեսակցութեան մը ընթացքին, Կանտի յայտնեց թէ շատ չի յուսար որ ներկայ դժուարութիւնները կարելի ըլլայ հարթել, որովհետեւ Մաքտոնալտի յայտարարութիւնները զինքը գոհ չեն ձգած: Հնդիկ պատգամաւորներէն մէկը, խորհրդաժողովին մասին տեղեկութիւններ հաղորդեց հնդիկ ազգ. խորհուրդին, ուր ներկայ էր նաեւ Կանտի:

Խորհուրդին եզրակացութիւնները տակաւին յայտնի չեն:

Հարաւային սահմանի խլրտումները

Թուրքիոյ հարաւային սահմանի խլրտումներուն մէջ, Թուրքերը կը ջանան տեսնել օտարներու մատը:

Տիարպէքիրէն կը գրեն Թուրք թերթերուն թէ «Խալք Սէսի» թերթը հարաւային սահմանին վրայ կատարուող շփոթումներուն մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.—

Հարաւային սահմանին շատ մօտ գտնուած Հազնի գիւղի բնակիչներէն Ահմէտ անուն շէյխ մը, անցեալ տարի Սուրիոյ ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Հազնիէն հանուեցաւ, քանի մը ամիս Հալէպ բնակեցաւ ու վերջերս ալ գիւղը վերադարձուեցաւ: Վերադարձէն յետոյ, Շէյխը բասծ է.

— «Մենք մէկուկէս տարիէ ի վեր կ'աշխատինք պէտք եղած բարձր տեղերէն մեր առած հրահանգներով եւ Թելադրութիւններով: Ինծի եկողներուն Թելադրութիւններ կ'ընեմ այս հրահանգներուն սահմանին մէջ»:

ՅՈՅՆԵՒՊՈՒԼԿԱՐ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Աթէնքի անգլ. դեսպանը բարեկամական դիմում մը կատարեց յոյն կառավարութեան ցոյց տալով Պուլկարիոյ հետ առկախ խնդիրներու կարգադրութեան պէտքը, ընդունելով մէկտեղ թէ արդար է իրաւարարութեան դիմելու եւ հատուցում ստանալու համար, Յունաստանի պահանջը: Նոյնիմաստ դիմում մը կատարեց նաեւ Իտալիոյ դեսպանը:

Յոյն արտաքին նախարարին հետ տեսակցութեան մը ընթացքին Պուլկարիոյ դեսպանը սահմանագլուխի դէպքը որակեց իբր «անհաճոյ վայրկեան մը» երկու երկիրներու վէճերու կարգադրութեան ջանքերուն մէջ:

Յոյնեւպուլկար առեւտրական յարաբերութեանց խզման լուրը անհիմն է:

Սահմանագլուխի միջադէպը քննելու պաշտօն ունեցող յոյնեւպուլկար զինուորական յանձնախումբերը հանդիպում մը ունեցան յունական հողին վրայ:

Կը կարծուի թէ յոյն կառավարութիւնը պատասխանելով Անգլիոյ դեսպանին դիմումին, յայտնած է թէ իբր վէճերու կարգադրութեան միջոց, կ'ընդունի Անգլիոյ արտաքին նախարարին առաջարկը՝ իրաւարարութեան դիմելու,

Սոֆիայէն տրուած լուրերու համաձայն, Անգլիոյ դեսպանը նոյն իմաստով դիմում մը կատարած է նաեւ պուլկար կառավարութեան, Պուլկար հեռագրական գործակալութեան կողմէ տրուած զեկոյց մը կը յայտնէ թէ «անգլիական եւ իտալական դիմումները բարեկամական Թելադրութեան բնոյթ կը կրեն, ցոյց տալով իրաւարարութեան տարողութիւնն ու եղանակը, որով կարելի ըլլայ հաշտեցնել պուլկար եւ յոյն կառավարութեանց տեսակէտները:

ԹՈՒՐՔ ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԸ

Էնկիւրիէն կը գրեն.— Փարիզի մէջ գումարուած պահանջատէրերու ժողովը յայտնած է թէ գոյութիւն ունեցող պայմանագրութեան տրամադրութիւնները փոխելու իրաւասութիւն չունի ինք, եւ թէ աւելի ուղիղ ընթացք մը կ'ըլլայ եթէ կառավարութիւնը ուղղակի բանակցի բաժնետէրերուն հետ:

Պատուիրակներուն եւ բաժնետէրերուն միջեւ եղած շփումներու արդիւնքը դեռ պաշտօնապէս չէ հասկցուած: Կատարուած քննութեամբ հասկցուած է որ Հանր. Պարտքի բաժնետէրերուն մեծ մասը զանազան օտար դրամատուններէն են, որոնց հետ կարելի է քիչ ատենէն մասնաւոր համաձայնութիւններ կնքել: Յոյս կայ, որ այս նոր համաձայնութիւնները մեծ ազդեցութիւն պիտի գործեն Փարիզի ներկայ համաձայնութեան պայմաններուն վրայ:

Բաժնետէրերու պատուիրակները տակաւին չեն առած կառավարութեան կողմէ օսմ. դրամատան յանձնուած վեց միլիոն ոսկին: Անոնք վճռապէս որոշած են այդ դրամը չառնել մինչեւ որ պայմանագրութեան շուրջ ծագած սկզբունքի անհամաձայնութիւնը չհարթուի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՃԻՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պուլկար կուսակցապետի մը Իվան Միխայլոֆի մտերիմ բարեկամը Քուրքոֆ սպաննուեցաւ Սոֆիայի մէջ: Սպանիչները ձերբակալուեցան եւ յայտնեցին թէ կը պատկանին Փրոթակերոֆի խումբին եւ գործած են իրենց պետին հրահանգով:

Պուլկար կուսակցական շրջանակներ կը կարծեն թէ այս ոճիրը վերջ կը դնէ երկու խմբակցութիւնները հաշտեցնելու համար կատարուած փորձերուն:

ՏՋՐՈՒԿ

ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՆՈՄԱԼԻՆ

Ներքին լուրեր

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ

Ուրբաթ, 1928 - 1926

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ

Ուրբաթ, 1926 - 1928

Ի հարկէ, ամէն մարդ կը գիտնայ, որ Ս. Ծնունդի տօնին, ամէն տարի, Հայրապետական Աթոռոյ Մայր Տաճարին մէջ, Ս. Պատարագէն առաջ, կը կատարուի Ս. Միւռոնի օրհնութիւնը։ Այդ օրհնութեան արարողութիւնը, որ կը տեւէ մօտ 3 ժամ, շատ հետաքրքրական է։ Ան կը կատարուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Աթոռին վրայ, որ կը գտնուի Ս. Խորանին ետեւ։ Ս. Աթոռին վրայ կը դրուին Ս. Միւռոնի 7 սրուակները, որոնք կը ծածկուին սպիտակ ծիրանիով։ Ս. Աթոռին առջեւ կը գտնուի Ս. Միւռոնի մեծ սրուակը, որ կը պարունակէ 30 - 40 լիտր Ս. Միւռոն։ Ս. Աթոռին վրայ կը գտնուին նաեւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Նշխարները, որոնք կը գտնուին արծաթեայ մեծ տապանի մը մէջ։ Ս. Աթոռին ետեւ կը գտնուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Գաւազանը։

Ս. Միւռոնի օրհնութեան արարողութիւնը կը կատարուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Գաւազանով։ Ս. Գաւազանի ծայրը կը մտցուի Ս. Միւռոնի մեծ սրուակին մէջ, եւ ապա կը դուրս բերուի։ Ս. Գաւազանի ծայրին կը մնայ Ս. Միւռոնի քանի մը կաթիլները, որոնք կը խառնուին Ս. Միւռոնի մեծ սրուակին մէջ։ Ս. Գաւազանի ծայրին մնացած Ս. Միւռոնի կաթիլները կը ծածկուին սպիտակ ծիրանիով։ Ս. Աթոռին ետեւ կը գտնուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Գաւազանը։

Ս. Միւռոնի օրհնութեան արարողութիւնը կը կատարուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ս. Գաւազանով։ Ս. Գաւազանի ծայրը կը մտցուի Ս. Միւռոնի մեծ սրուակին մէջ, եւ ապա կը դուրս բերուի։ Ս. Գաւազանի ծայրին մնացած Ս. Միւռոնի կաթիլները, որոնք կը խառնուին

ԼՐՀԱՀԻՐՔԻ ՓՈՍԻՆ ՄԷՋ

ՍԱԼՄԱՍՏ, յունուար (Սեփ. Թղթ.).— Խելագարած է այս աշխարհ:

Ահաւոր գազանի մը նման, որ ամէն կողմէ բռնուած կը տագնապի ու մենք, իր երախին մէջ կ'ամրացնենք մեր ոտքերը, ամէն ինչ կը թողունք ու կը փախչինք դէպի ծովեզերքը, ուր մեզ կը սպասեն ինքնաշարժ նաւակներ, որոնք մեզ կը փոխադրեն դէպի ծովուն մէջ խարսխած ռազմանաւերը:

Ամէն ինչ կը պատահի այս ամէնուն մէջ: Ամէն ինչ կը պատահի այս ամէնուն մէջ: Ամէն ինչ կը պատահի այս ամէնուն մէջ

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԼԻՈՆԻ Պատ. միութեան գրախօսական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը՝ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Նիկոսիա, մել. հատ.— 2 անգլ.: Մոնթէվիտէօ, Ն. Ա.— 20 տոլ.: կաներ, Գ. Գ. — 117 ֆր. Ղըկեցինք՝ Քլամառ, Մ. Ա.— 70: փարիզ, Ա. Ա.— 35: Մարսէյլ, գործ.— 1171։

«ՍԷՎՐԱՆի Հայ Կրթական Միութեան» Վարչութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է — 3 ամսուան ընթացքին — հայրենակիցներէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները։

Վարչութեան անդամ Պ. Գ. Զուլճեանի միջոցաւ.

Պ. Պ. Պաղճեան եւ Յ. Յարութիւնեան 10ական։ Մ. Արծրունի, Շ. Խիտավէրտեան, Բ. Շահրիկեան, Ոհ. Ա. Աբրահամեան, Մ. Մինասեան, Ա. Աղամճանեան, Հ. Խուպիսեան, Մ. Սրանիս, Գ. Ճամպազեան, Ոհ. Գալէնտէր, Վ. Գասապեան, Կ. Սեղրակեան, Յ. Ճէզալըեան, Գ. Բիրազեան, Կ. Տօղրամաճեան, Ս. Մարտիկեան, Գ. Զուլճեան Կ. Սարգիսեան, Յ. Սինանեան, Ս. Սինանեան, Յ. Սայապալեան, 5ական։ Ս. Պէյլէրեան եւ Թ. Գըզըրեան 4ական։ Գումար 143 ֆրանք։

Վարչութեան անդամ Պ. Գ. Պետրոսեանի միջոցաւ.

Տիկին Արուսեան, Ա. Արապեան, Ն. Նիկողոսեան, Ե. Յովհաննէսեան, Օր. Սիրվարդ Սըրապեան, Ս. Աղաճանեան, Յ. Խաչատուրեան 5ական։ Գումար 35 ֆր.։

Պ. Հ. Զարեհ Շահինեանի եւ Նշան Քէօսէեանի միջոցաւ.

Պ. Պ. Սիրաքեան, Ռ. եւ Կ. Մէգպուրեան 50ական։ Զ. Շահինեան 20։ Մ. Ազնաւուրեան, Օ. Գույումճեան, Ն. Տէր Ստեփանեան, Զ. Սազայեան, Michel Varenty, *փոքրիկն Ս. Թօփալեան 10ական։ Մ. Քէօլէեան, Վ. Փափազեան,* Jean Depuy *5ական։ Գումար 195 ֆրանք։*

(Շար.)

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Այսօր ժամը 8.30 — 9.15՝ ներքին կանոնագրի մեկնաբանում (ընկ. Պ. Հիւսեան)։

ժամը 9.30 — 10.15՝ պատմութիւն մարդկային յեղաշրջման, (ընկ. Բ. Գավէզ)։

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18» ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հրայր խումբի կողմէ

Այս կիր. ժամը 3ին Սալ ժաքըմարի սրահը՝ 81 rue de Paris, Sarcelles

կը խօսի՝ ընկ. ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

երգ եւ արտասանութիւն։

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

Նախաձեռնութեամբ ՍԻՓԱՆ երգչախումբի

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salle Ingénieursի մէջ

կը Նախագահէ ԳԵՐ. ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՍՐԲԱԶԱՆ

կը մասնակցին՝ Օր. Ղարիպեան (երգ), Օր. Ղազարոսեան (դաշնակ), Օր Երամեան (ջութակ), Պ. Նաւասարդեան (երգ), Օր. Տէր Թովմասեան (արտասանութիւն):

Ծախքերու մասնակցութեան համար 3 ֆրանք

ORCHESTRE-JAZZ FRANCO-ARMÉNIEN

TANGO ARGENTINE—FOX AMÉRICAIN

կազմակերպիչ *ԱՐՏԱՇԷՍ ԴԵՐՁԱԿԵԱՆ*

Կը մասնակցի տաղանդաւոր ջութակահար ՍԵՐՈԲԷ ԲԱՐԻԿԵԱՆ

կը ծանուցանեն թէ պատրաստ են խիստ մատչելի պայմաններով իրենց մասնակցութիւնը բերել noces, banquets, soirées dansantes եւ ամէն կարգի հայկական հանդէսներու։

դիմել՝ S. Pariguian. 26 Rue des Carmes, Paris (6). կամ գրել A. Terzakianի, 12 Ave. du Bac, la Varenne St. Hilaire, Seine.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Ղ. ՄԵԼՈՅԵԱՆԻ
"ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ,,

(Նոր վէպ) Գին 10 ֆր.

Հրատ. գրատուն Հր. Սամուէլ: 51, Rue Mr. le Prince. (Paris).

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ
ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ
8 RUE CHATEAUDUNի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին թոտներով:

Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord

(կառ տու նօրի եւ կառ տը լ'էստի մէջտեղը)

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT L.

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)

Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd

Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար։

Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն:

Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համար

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ
ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e) մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ

ՀԱՅ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
"ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ,, ԳՐԱՁՈՒԼԱՐԱՆԸ

43 Rue de Trévise, PARIS (9)

Ըստ առաջնոյն կը հայթայթենք տպագրական մեքենայ եւ իրեղէններ։ Դիմել վերի հասցէով Պ. Վ. Վարդան...

ԾԱԽՈՒ ԱԺԱՆ ԳԻՆՈՎ

Նշանաւոր ՄԱՆՕԼի աշակերտին կո... ուած 20 ուտ Սուրիայէն միասին ...

Ուտի եւ քանոնի համար գեր... նոր շինուած կարմիր, կապոյտ, ... գոյն թելեր։

Ուտի եւ զանոնի համար առ... գի մզրապներ, հատը 4 ֆրանք։ ... րու ապսպրանքները կը ղրկուին

ՔԱՆՕՆԻ ՅԱԿՈԲ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

56, Rue Julien-Lacroix, PARIS (20e)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցին, պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութեան

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ տօն 10—12։ Հոն կը կատարուին Բ. ճառագայթներով ամէն կերպ ...թիւն, շողանկարում (radiographie), *գեր-մանիշակագոյն, ... մրագոյն եւ ռէօնթկէնեան դարմանում* (radiothérapie profonde) *նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբու... բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ ...անդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին ...բուր աղդակներն են։*

Թոքախտաւորներու համար pneumothorax*ի գործողութիւն։ Հա... ծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կ... լալէս անվտանգ)։*

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, լադրական եւ ֆրէօյտեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ ... բային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Social*էի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խ... Դարմանատան ատամնաբուժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն ... Տօքթ. Մ. Բէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութ... կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։*

Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-...

Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. B. Tramway 39, 40, 42, 5:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ... դէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԶԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Կընդունինք ասիւրանս սօսիալի հիւանդն.։ Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12։*

EMPIRE Մեւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ. եւ վարիսի։ Ամէն օր9-12,2-8, Կիր,9-12։*

Կ'ուզուին ժէուսէյի շատ լաւ եւ վարժ գործաւորուհիներ: դիմել՝ Alexanianի. 66 Bld. du Port Royal, Paris (5e).

ԱՆԳԼԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Դիւրամատչելի պայմաններով: Դիմել՝ Օր. Փափազեանի, 8 rue Wulfran Puget, Marseille.

ՖԷՐՄԻԻՍ, *իրաւագիտական գրասենեակ* Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ

33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական, ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր։ Կը կատարէ նաթուրալիզասիոնի, ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւնները։ Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառութիւն։ Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ		12.75, Բ.Գ. տեսակ աւելի աժան	
» Սանթոս Good Ա.	»	14.25 » » » »	
» Santos supérieur	»	18 » » » »	
» » Domincul		20	
» » Caracoli		22	
Քաֆէ Mocca Hodeldan		24 իսկականը եւ ոչ թէ կեղծը:	
» Godlup		25	
» Ceylan		28	
» Margajid		31	

կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին: Զգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն: Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին։

ՀԱՍՑԷ՝ "CAFÉ SULTAN,,

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

PLOMBERIE-COUVERTURE

ՋՈՒՐ ԿԱԶ

ԼՈԳԱՐԱՆԻ, ԵՒՆ.Ի ՋԵՏԵՂՈՒՄ

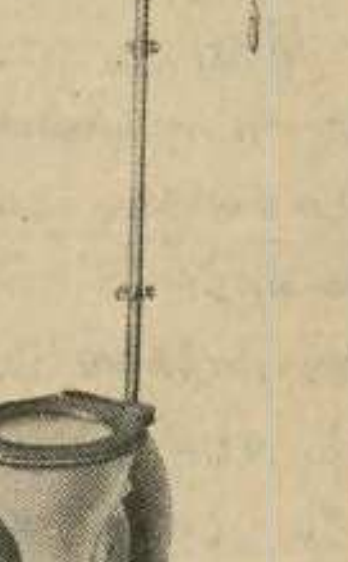

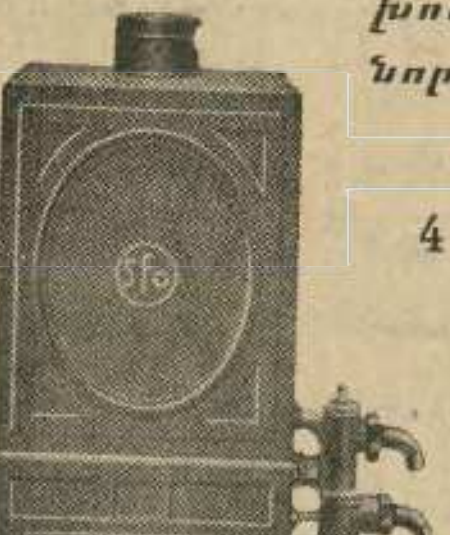

Կը ստանձնեմ կապարի եւ զինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Ջուրի խողովակներու զետեղում եւ նորոգութիւն։ Դիմել նամակով՝

A. TATOULIANի

4 Ave. de la Porte d'Italie

«THE SEVA VOICE» MONOPOLE

ԱՄԵՆԷՆ ՇՔԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈԽԱԴՐԵԼԻ

ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՖԸ ՈՐ ՋԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ

AJOUTEZ A L'ELÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

REGISTERED TRADE MARK

APPAREIL DÉPOSÉ

ՓՆՏՌԵԼ ԲՈԼՈՐ ԼԱՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՆԱՄ

MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE

ETABLISSEMENTS **SEVA**

206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS, *Մէթրօ՝* LOUIS-BLANC

Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչեւ 19, փակ է կիրակի օրերը

AGENT PARTOUT LA MARQUE MONDIALE

DÉPOSITAIRE GÉNÉRAL.— PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 շլ. 40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տոլ. 10 տոլ.
ԱՅԼՈՒՐ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
11
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
11 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1491

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՌՈՒԹԻՒՆ

Թանձր քօղ մը ծածկած է Կովկասի, հետեւաբար եւ Հայաստանի հորիզոնը:

Մէկ բառով՝ չարաշուք լռութիւն, եթէ չյիշենք զանազան փախստականներու կամ վրացական տեղեկատու գրասենեակին պարբերական զեկոյցները, որոնք հեռաւոր արձագանգներն են ամիսներ առաջ պատահած դէպքերու:

Առօրեայ լուրերու միակ աղբիւրը կը կազմեն խորհրդային թերթերը: Իսկ անոնց իրական արժէքը գիտէ ան որ առիթ ունի զանոնք օրը օրին կարդալու:

Մեր խմբագրութեան մէջ առնուազն երեք հոգի աչքի լոյս կը թափեն այդ հայատառ հրատարակութիւններուն վրայ, քամելու համար անոնց նիւթը: Անոնք ի զուր կը ճգնին, տխուր, կոպիտ իրականութեանց լաբիւրինթոսին մէջ, փնտռել մխիթարական կայծեր:

Եւ ամէնէն տաժանելի փաստը այն է որ, այդ հրատարակութիւնները երբեք եւ երբեք չեն խօսիր բուն ժողովուրդի, ըսենք՝ «պրոլետարիատ»ի ցաւերու մասին: Շռնդալից «ռէքլամ»ներու եւ պոռոտախօսութեանց ժխորին մէջ, հազիւ թէ կը լսուի հալածական բազմութիւններուն աղաղակը:

Ատեն մը եկող-գացող կար, եւ կարելի կ'ըլլար կցկտուր տեղեկութիւններ քաղել: Նոյն իսկ մասնաւոր պաշտօնով ղրկուած պատուիրակութիւնները «խոստովանանքներ» կ'ունենային, մտերմութեան վայրկեանի մը մէջ:

Այսօր այդ պատեհութիւններն ալ դադրած են:

Փախստականներ միշտ ալ կան, բայց անոնք ընդհանրապէս գիտեն այնքան բան ինչքան որ կրցեր են լսել եւ տեսնել իրենց նեղ միջավայրին մէջ: Յաճախ ամիսներ գիւղ եւ քաղաք, լեռ ու ձոր թափառելէ յետոյ:

Եւ միօրինակ է անոնց պատմութիւնը, ինչպէս միօրինակ եւ անրովանդակ է հրաշապատում հէքեաթը սա միւսներուն, Խ. Հայաստանի ինքնակոչ «բարեկամներուն»:

Ահա թէ ինչո՛ւ, աւելի եւ աւելի սրընթաց, կը թուլնան կապերը Երեւանի եւ գաղութներուն միջեւ:

Յիշե՞նք, տակաւին, թէ գաղութները նորէն կը հետաքրքրուին, յաճախ կ'ոգեւորուին Հայաստանի անցուդարձով. իսկ Երեւանը ոչ իսկ մեր անունը կու տայ: Կամ կը յիշէ, երբ օրակարգը խոկալ է,— բութ սլաքներ արձակել՝ միջազգային աշխարհակալութեան դէմ:

Երեւանը ձեռք է քաշած գաղութներէն, քանի որ արձագանգ չգտան իր թերխաշ մարգանքները՝ «չերտաւորումներ» կազմելու համար:

Սնանկացած բջիջները: Սնանկացաւ մեռելածին Հօկը: Հայաստանը ոչ իսկ հայերէն գիտցող պաշտօնեայ մը ունի, օրինակ, Փարիզի խորհրդային դեսպանատան մէջ: Տակաւին քանի մը տարի առաջ, միամիտներ կային որ կը հաւատային թէ Սիմոնիկ Փիրումովը Հայաստանի... դեսպան է: Այսօր այդ պատրանքն ալ զրկուած են: Եւ Փիրումովները կը կազմեն հեռաւոր յիշատակներ, նոյն իսկ իրենց քողարկեալ, խարդախ կերպարանքին մէջ...

×

Իսկապէս, ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ մեր բռնաշաւիկ հայրենիքին մէջ:

Վերջին ամիսներու ամէնէն ուշագրաւ իրողութիւնը այն է որ, իրարու ետեւէ, խմբովին, ասպարէզէն քշուեցան շարք մը վարիչներ, եւ անոնց տեղը նշանակուեցան նշանաւոր անծանօթներ: Գլխաւոր պատրուակը՝ «աջ թեքում», որ մեր հայրենիքին կը նշանակէ քիչ-շատ միջավայրին վարժուած մարդիկ: Եւ, ինչո՞ւ չէ, քիչ մըն ալ համարձակ խօսողներ: Ս. Կասեանը փետրուար 18ի դէպքին յայտնի պատասխանատուներէն մէկն է, եւ այս երկրորդ պաշտօնավարութենէն արձակուեցաւ՝ երբեւ պակաս ուղղափառ: Սեւ մեղան քսեցին նաեւ իր գործակիցներուն ճակտին, եւ բոլորը մէկ նետեցին Երեւանէն դուրս:

Ու հիմա մեր հայրենիքին գլխուն թառեր են ոչնչութիւններ, որոնց միակ արժանիքը՝ անսասան հաւատարմութիւնն Մոսկուայէն, Թիֆլիսէն, մինչեւ իսկ Բագուէն արձակուած հրամաններու:

Երկրորդ կարեւոր իրողութիւնը այն է, որ տակաւին փախստականներ կան Հայաստանի լեռներուն մէջ, իբրեւ հետեւանք անցեալ տարուան դէպքերու (ըմբոստացում՝ հաւաքական տնտեսութեան դէմ):

Այդ հալածականները անշուշտ պատերազմ չեն կրնար մղել օտար սուիններու եւ թնդանօթներու դէմ, եւ մաս-մաս ձնհալ պիտի ըլլան: Կամ պիտի ապաստանին հիւրընկալ ափ մը:

Իսկ երրորդը՝ բուն խորհրդային օրէնքներու խստացումն խորացումն է, որուն դէմ ի զուր կրաւորական դիմադրութիւն կը փորձեն Հայաստանի գիւղացիները:

Այս պայմաններուն մէջ, ի՞նչ խօսք որ հեռաւոր երազ մըն է Ներգաղթի ո՛ր եւ է յոյս: Նոյն իսկ մասնագէտներու, արուեստաւորներու համար, որոնց առջեւ դուռները միշտ բաց են, երբեւ թէ...

Այս՝ երեւցածն է: Մնացեալին վրայ կը տեսնենք թանձր քօղ մը: Եւ խոր լռութիւն:

Շ.

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՄԵՒՐՈՊԱ

Մոսկուայէն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ խորհր. կառավարութիւնը ընդունած է անցեալ ամիս իրեն ուղղուած հրաւէրը մասնակցելու Համեւրոպայի խորհրդաժողովին, վերապահելով Միութիւնը լքելու իր ազատութիւնը, եթէ պէտք տեսնէ:

Ըստ «Թաս» գործակալութեան հաղորդագրութեան, աճա գլխաւոր հատուածները այն պատասխանին, զոր Մոսկուա յանձնած է Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան.

Ռուսիա նախ կը շեշտէ թէ կը պահէ տնտեսագիտական իր ուրոյն ըմբռնումները եւ կը բողոքէ Ռուսիոյ ուղղուելիք հրաւէրին առթիւ ծագած վէճերուն դէմ.

— Եթէ հարցը կը դառնայ եւրոպական միութեան շուրջ՝ իբր աշխարհագրական միութիւն, առանց մասնաւորաբար շեշտելու այն պետութիւնները՝ որոնք հիմնուած են քաղաքական եւ ընկերային որոշ դրութեան մը վրայ, պէտք է ընդունիլ թէ որեւէ պետութեան մասնակցութիւնը այս միութեան, ինքնաբերաբար կը բխի անոր աշխարհագրական դիրքէն, որ չի կրնար փոխուիլ ոեւէ վիճաբանութեամբ. Այս միութիւնը պէտք է բովանդակէ բոլոր այն պետութիւնները որոնք կը պականին այս աշխարհագրական ամբողջութեան, որքան ալ փոքր ըլլայ անոնց հողամասը.

«Իբր բոլորովին անպատշաճ, տեղին է մերժել բոլոր փաստերն ու եզրակացութիւնները, որոնք իրենց իրաւաբանական զուտ վերացական բնոյթով աւելի պիտի յարմարէին իրաւաբաններու հաւաքոյթի մը, բայց ո՛չ միջազգային քաղաքական հաւաքոյթի մը, ուր խմբուած են բազմաթիւ երկիրներու ար» տաքին քաղաքական պատասխանատու վարիչները:»

Այս դասը տալէ յետոյ, Լիտվինոֆ կը յայտնէ թէ Ռուսիա կը մտածէ Համեւրոպայի մէջ մտնել միւս ազգերուն հաւասար իրաւունքներով եւ ըստ այնմ մասնակցիլ աշխատանքներուն.

«Անխուսափելի է թէ հարց կը ծագի,— Այս կազմակերպութեան գործակցող զանազան կողմերը պիտի՞ ունենան նոյն հաւասար եւ համարժէք իրաւունքներ: Խորհրդ. կառավարութիւնը գիտնալով թէ կարելի չպիտի ըլլայ, յանձնախումբի նիստերէն դուրս՝ այս հարցերուն մասին լուսաբանութիւններ ստանալ եւ թէ հաւանաբար, յանձնախումբին համար ալ շփոթեցուցիչ պիտի ըլլայ յստակ պատասխաններ տալ, որոշեց մասնակցիլ եւրոպայի միութեան ուսումնասիրական յանձնախումբի յառաջիկայ աշխատանքներուն, վերապահելով իր վերջնական դիրքը՝ անոր յետագայ աշխատանքներուն հանդէպ, մինչեւ այն վայրկեանը որ ստանայ անհրաժեշտ լուսաբանութիւնները եւ ինքն իսկ ուսումնասիրէ հրաւիրողներու նկատումները».

ՀԻՃԱԶԻ ԵՒ ԻՐԱՔԻ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պաղտատէն Երուսաղէմ տրուած լուրերու համաձայն, Իրաքի վարչապետը մինչեւ 15 օր Հիճազ պիտի երթայ. Կը կարծուի թէ Իրաքի վարչապետը մտադրութիւն ունի Հիճազի թագաւորին առաջարկելու արաբ պետութեանց դաշնակցութիւն մը եւ Իրաքի ու Հիճազի միջեւ բարեկամական դաշինքի մը կնքումը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԵՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Մենեմենի երկրորդ դատավարութիւնը

Մէնէմէնի պատերազմական ատեանն սկսած է արդէն ամբաստանեալներու երկրորդ խումբին դատավարութիւնը: Առաջին անգամ հարցաքննուեցան Հէնտէքէն բերուած կարգ մը անձեր որոնց տուներէն գտնուած են Շէյխ Էսատի մօրուքին թելերը, շէյխին հետ փոխանակուած նամակներ եւ ուրիշ փաստաթուղթեր որոնք Լազ Իպրահիմ Հօճայի հետ եղած յարաբերութիւնը ցոյց կու տան:

Ամբաստանեալները խուսափողական պատասխաններ տուած են: Ընդհանուր դատախազը պահանջեց որ ամբաստանեալները պատժական օրէնքին 163րդ յօդուածին համաձայն պատժուին, բաց ի Էմինէ հանըմէն որուն անպարտութիւնը պահանջած է, իսկ Ապտիւրրահման Զէքիի դատն ալ անջատուելու առաջարկ ըրաւ, անոր հիւանդութեան պատճառով:

Երկրորդ նիստին դատուած են Էսկիշէհիրի գիւղերէն բերուած Շէյխ Սատըգ Էֆէնտի եւ նոյն գիւղի մուխթարները: Շէյխ Սատըգ ըսած է թէ Նախշիպէնտի է, ըմբոստները տարին երեք անգամ իրեն այցելութեան կ'երթային, ամէն անգամ տասնական օր մնալով, բայց թէքքէները փակուելէն վերջ գործունէութիւն չէ ունեցած:

Մուխթարներն ալ նոյնիմաստ յայտարարութիւն ըրած են: Ընդհ. դատախազը ըսաւ թէ հասկցուած է որ Շէյխ Սատըգ էֆ. գործունէութեան մէջ գտնուած է, միայն թէ ոեւէ է կերպով կապ չէ ունեցած Շէյխ Էսատի հետ: Դատախազը պահանջեց որ ամբաստանեալները թէքքէներու փակման օրէնքին համաձայն պատժուին:

Կարգը եկաւ Քըզըլպաշներուն

Թրք. իշխանութիւնները շատ սեղմ կերպով հսկողութեան տակ առած են կրօնական այն աղանդաւորները, որոնք գաղտնի ծէսեր կը կատարեն: Էտիրնէի շրջակայքը բնակող բազմաթիւ Քըզըլպաշներու տուները պաշարուեցան ոստիկաններու կողմէ եւ խուզարկութիւններ կատարուեցան: Այս գործողութեանց ընթացքին, Քըզըլպաշներու պետը ծանրօրէն վիրաւորեց թուրք մը:

Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 31 անձեր, որոնց 15ը կիներ:

Պրուսայի մէջ եւս ձերբակալուեցան 9 կիներ:

Գրեր էինք թէ Գողանէն այրերէ եւ կիներէ բաղկացած 32 հոգինոց խումբ մը ձերբակալուած է: Ասոնք շէյխի մը աշակերտներն են եւ գաղտնի ժողովներ կը գումարէին:

Ձերբակալուածները Մէնէմէն ղրկուեցան:

«Ենի Ատանա» թերթին արտօնատէր եւ պատ. տնօրէն Ահմէտ Րէմզի եւս ձերբակալուեցաւ: Պատճառը այն է որ Նաքիպ Զատէ Մուզաֆֆէր յիշեալ թերթին մէջ յօդուած մը գրած է որ Ազգ. Ժողովին բարոյական անձնաւորութիւնը անուանարկելու բնոյթ ունի: Յօդուածագիր Մուզաֆֆէր պէյ կը փնտռուի:

ԺԱՆՏԱՏԵՆԴԸ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՄԷՋ

Էնկիւրիի մէջ, ժանտատենդը մեծ աւեր կը գործէ, Այս պատճառով ալ, Ազգ. Մեծ ժողովի նիստերը փակուեցան, սպասելով որ համաճարակը վերջ գտնէ:

Յոյնեւպուլկար միջադէպը

Լոնտոնի յունական դեսպանը այցելեց Անգլիոյ արտաքին նախարարին Հէնտըրսընի եւ տեղեկացուց թէ Աթէնքի կառավարութիւնը ընդունած է յոյնեւպուլկար վէճին կարգադրութեան առթիւ՝ Անգլիոյ թելադրութիւնները:

Ֆրանսական եւ իտալական կառավարութիւններն եւս հաւանութիւն յայտնեցին անգլիական առաջարկին:

Աթէնքէն հեռագրի մը համաձայն յոյնեւպուլկար զինուորական յանձնախումբերը վերջացուցած են իրենց քննական աշխատանքները, սահմանագլուխի միջադէպի պատճառներուն մասին եւ ստորագրեցին տեղեկագիր մը երկու կողմերու եզրակացութեանց վերաբերեալ: Երկու կողմերն ալ կը մնան իրենց նախկին դիրքերուն վրայ, քանի որ Պուլկարիա կը շարունակէ միջադէպին ամբողջ պատասխանատուութիւնը ձգել Յունաստանի վրայ:

Մուսուլի խարիւղը եւ Ֆրանսա

Ֆրանսայի խորհրդարանական արտաքին յանձնախումբը զեկոյցները լսեց արտաքին եւ առեւտրական նախարարներուն՝ պետութեան եւ ֆրանսական քարիւղի ընկերութեան միջեւ կնքուած պայմանագրութեան վաւերացման օրէնքի նախագծի մասին:

Արտաքին նախարարը Պ. Պրիան խօսեցաւ հարցին միջազգային բնոյթին վրայ եւ մանրամասնօրէն պարզեց բանակցութիւնները որոնք կատարուեցան Սան Ռէմոյի համաձայնութենէն վերջ: Այդ համաձայնութեամբ է որ Ֆրանսա ստացաւ մաս մը իրաւունքներ Միջագետքի քարիւղին վրայ: Պ. Պրիան յոյս յայտնեց թէ մօտ ատենէն պիտի վերջանան քարիւղի խողովակին մասին Իրաքի հետ սկսուած բանակցութիւնները՝ ֆրանս. շահերու համապատասխան եղանակով:

Քարիւղի շուրջ վիճաբանութիւնները ֆրանսական խորհրդարանին մէջ պիտի սկսին այսօր:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Յունուար 31ին, բոլորովին անգործ աշխատաւորներու թիւն էր 28.536, որոնց 6246ը կիներ: Նախանցեալ շաբթու նըպաստընկալ անգործներու թիւն էր 29.456: ուրեմն այդ շաբթուան համար 920ի նուազում մը:

Այս նուազումը չի նշանակեր թէ գործերը բացուած են արդէն: Նուազումը առաջ եկած է Հօթ-Վիէն նահանգին մէջ առաջ եկած փոփոխութեամբ մը: Անցեալ շաբթու Լիմոժի մէջ արձանագրուած ցոյց կը տրուէր 4453 անգործ, մինչ այս շաբթու թիւը եղած է 995, այն պատճառով որ անցեալ շաբթու առժամաբար արձանագրուած անգործներէն 3558 անձեր ցանկէն ջնջուեցան այս շաբթու:

Այս նահանգը եթէ նկատի չառնենք ուրեմն, պէտք է արձանագրել անգործներու 2538ի յաւելում մը, միմիայն Սէնի նահանգին մէջ:

Այս թիւը սակայն շատ վար կը մնայ իրականութենէն, երբ նկատենք թէ պաշտօնական բերան մը Պ. Փիքնար աշխատանքի նախարարութեան տնօրէն, Ժընեւի մէջ կը յայտարարէր թէ մասնակի անգործներու թիւն է աւելի քան մէկ միլիոն:

ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական բանակի վերին հրամանատարութեան մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ տեղի ունեցան: Մարաջախտ Փէթէն որ կը վարեր բանակի սպարապետութիւնը նշանակուեցաւ ընդհ. քննիչ օդային պաշտպանութեան, համապատասխան կազմակերպութիւններուն մէջ գործակցութիւն եւ ներդաշնակութիւն ստեղծելու պաշտօնով: Իսկ Մարաջախտ Փէթէնի պաշտօնը յանձնուեցաւ զօր. Վէյկանի իբր փոխ-նախագահ պատերազմական բարձրագոյն խորհուրդի եւ ընդհ. քննիչ բանակի: Ֆրանսայի արդի սպարապետը որ ընդհ. պատերազմին՝ Ֆոշի գործակիցն էր, 1920էն ղրկուեցաւ Լեհաստան, կազմակերպելու համար բոլշեւիկ յառաջխաղացման դէմ դիմադրութիւնը, իսկ 1923ին մարզպան նշանակուած էր Սուրիոյ:

Իսկ զօր. Վէյկանին նախկին պաշտօնը իբր ընդհ. սպայակոյտի պետ՝ յանձնուած է զօր. Գամլէնի:

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Գաղթականներու միջկառավարական Յանձնաժողովին կողմէ Նանսէնեան Միջազգային Գրասենեակի անդամ ընտրուած են,

Գերմանիոյ ներկայացուցիչ Պ. Ֆէշքէրա, Յունաստանի ներկայացուցիչ Պ. Ռաֆայէլ, Չեխոսլովաքիոյ ներկայացուցիչ Ի. Ֆիրշինկէլ եւ Միջկառավարական Յանձնաժողովի նախագահ ու ֆրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչ Պ. Տը Նավայլ:

Փոխանդամ ընտրուած են, Լեհաստանի ներկայացուցիչ Պ. Կվիալտովսքի, Ռումանիոյ ներկայացուցիչ Պ. Անտոնիատէս Եուկօսլավիոյ ներկայացուցիչ Պ. Շումէնկովիչ եւ Լաթվիոյ ներկայացուցիչ Պ. Ֆէլտմանս:

Նանսէնեան Միջազգային Գրասենեակի վարչութեան առաջին նիստը պիտի գումարուի ապրիլին:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՃԻԳԵՐ

(Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԴՊՐՈՑԻՆ ԱՌԹԻւ)

Բ.

Օրերը անցան, կապոյտ հէքեաթի նման։

Մրրիկն, ծովն ու հուրն պղտորած սերունդը նորէն հաւաքուեցաւ։ Հեռուներէն, մօտերէն, բոլո՛րը, բոլո՛րը եկան ցնցոտիապատ ու ոսկրացած։ Նորէն ճիգ ու շարժում, եռանդ ու կամք։ Պատսպարան ու որբանոց։

Ուժասպառ ու յուսաբեկ, մեր ջիղերը լարած, ուռկանը ձգեցինք ծովը նորէն։ Առինք թիերը մեր ափերուն մէջ, ալիքներուն հետ, ալիքներուն դէմ։ Եւ աքսորի նաւը, թիապարտներու պէս, ափէ-ափ ու հանգրուանէ հանգրուան տարինք։

Նորէն քրտնեցանք, աշխատանքը մեզ կազդուրեց. մեզ ոգեւորեց։ Դարձան էջերը պատմութեան գրքին։ Երազը եղաւ իրականութիւն։

Արտերուն կարմիր հողը մեր ձեռքերուն տակ եւ մեր արցունքներով ոռոգուած, նորէն արդասաւորուեցաւ։ Մութը երդիքներէն ու երգը՝ մեր սիրտերէն՝ կապոյտը լեցուցին։ Ու մենք կանգնած Երեւանի կիսափուլ քարերուն վրայ տեսանք՝ «Հայրենի լեռները մեր խրոխտապանծ»

Ձիւնապատ գագաթը սատուածաշունչ Արարատ-Մասիսին։ Տեսանք ու լացինք։ Համբուրեցինք երկիւղած՝ ծիլն ու ծաղիկը, քարն ու ծառը տերեւաթափ։

Ազգ դարձանք, պետութիւն իշխանութիւն, օրէնք ունեցանք։ Սուր վերցուցինք մեր ձեռքերով։

Շինականը իր արտերուն եւ տունին ջուր սկսաւ տանիլ լուսնկայ գիշերներուն։ Սկսաւ երգել։ Երգերն ու զաւակները հալածական, արեւ տեսան, կապոյտը՝ հողը։

Հայաստանի հանրապետութիւնը ինկաւ։ Փոխուեցան կարգերը։ Նոր արիւն, նորէն ցիրուցան։ Նորէն օտար ափեր։ Բայց հայրենիքը, կ'ապրի, Հայաստանը կայ, հողը կ'եռայ, ծաղիկները կ'աճին։

Ոչի՛նչ, ի՛նչ փոյթ, մարդիկն ու կարգերը։ Մասիսն ալ շատ մրրիկ ու ձիւն տեսած է իր գագաթին ու միշտ ալ կանգնած է անմատոյց եւ գեղեցիկ։

Ու զուգահեռ՝ ինկաւ Իզմիրը։ Հրդեհ, աւերում ու կոտորած։ Նորէն տարագրութիւն։

Հայ ժողովուրդը իր տնտեսութիւնը, իր կեանքը կապեց այս երկիրներուն։

Ու կազմուեցաւ գաղթահայ զանգուածը. ամէն հորիզոնի տակ, անճրկած, անհոգ, ու աղմկարար։

Ու առաւելապէս նոր սերունդը։

Որքան տժգոյն, անկար ու անջիղ է այս հասակ ձգած սերունդը։ Գանէ Եւրոպայի մէջ։

Աննախընթաց պայմաններու մէջ մեծցած, իր հողէն ու արիւնէն զուրս ուրիշին հարկատու, ուրիշին կլանող եւ մոլորեցնող պայմաններով շրջապատուած։

Ու մնաց անպաշտպան։ Հազիւ նախակրթարան մը լրացուցած փակեց «Թանգարան»ին եւ Մեղրագետներ»ու քաղցրահոս էջերը։ Եւ այսպէս մնաց այս սերունդին մեծագոյն տոկոսը ամբողջութիւնը զրկեց,

Իր աչքը մնաց խուփ։ Շուկայ իջաւ, հասարակութիւնն ու աղմուկը, եռուզեռ, իր երիտասարդի հոգեկան անկազմ ապրումները, զինքը մղեցին ընկերային հաւաքականութիւններու ծոցը։

Ընկերային այլազան կարգերուն մէջ նկարագիր շինեց, խառնուածք կերտեց, հիմնաւորեց եւ արմատացուց իր օրուան պահանջները. իր ձգտումները, իր այլազան ըմբռնումները։ Որբանոցներու կրօնաշունչ եւ պահպանողական սեմերէն զուրս ելած, աշխարհին բաներէն գրկուած, փոթորկոտ եւ անշրջագիծ այս սերունդը։

Ունեցած ենք սերունդ մը աններդաշնակ, անդիմագիծ։ Պատեհապաշտ իր խառնուածքով, ու անբարտաւան իր շունչով։

Մայթերուն վրայ, արտերուն մէջ եւ հուժկու մեքենաներու առջեւ ազատ ու անզիծ հասակ արձակած այս հազարաւորները կրակոտ, թրծուած, կռշտացած, չղուտ, պէտք էր հունի մէջ ձգել։ Արթնցնել ցեղին մշտադալար ոգին, անոնց շունչ ալ, Վահագնի արիւնէն ներարկել, նոր յոյսեր եւ հաւատք, նոր հորիզոններ բանալ ու դարձնել զանոնք ուխտուած հաւատաւորները, հայ դժբախտ եւ անհատ իրականութեան։

Անհրաժեշտ էր կազմակերպել, հաւաքել, քով քովի, իրար մօտեցնել, ծանօթացնել, իրար շղթայել։ Թօթափել տալ ծանրութիւնը օտար հաստատութիւններուն։

Անկերպարան հայրենազուրկը՝ որբացած ու փշուր-փշուր, պէտք էր դարձնել իտէալակիր, հայրենասէր, միանուագ երգարան. եւ անոնց թաքուն ուժը հասունցած ու անձեւ հանրային կազմակերպութիւններուն կապել. ազգային ինքնապաշտպանութեան, սթափումի եւ վերածնունդի աշխատանքներուն լծել, ինքնանուէր եւ ցաւակից։

Նոր սերունդին ուժին ու ուսին զնել մեկնողներու սուրբ կտակը. ճամբու ձգել, գալիքին ու հեռաւորին համար։

Ու ամէն տեղ, բոլոր անկիւնները անհշմար, աշխարհէ աշխարհ, այս մտահոգութիւնը եւ ձգտումը ունեցաւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը։ Աշխատեցաւ այս թրծուած ու ուժեղ սակայն անբովանդակ սերունդը՝ բովանդակալի եւ գիտակից դարձնել։

Ամէն տեղ, որբանոցներէն մինչեւ հեռաւոր վայրերը, իր ձայնը հասցուց, իր շեշտը դրաւ ու անոնց անպաշտպան դասը, անոնց անկարեկիր նայուածքը իրը դարձուց։ Մութին մէջ ուղեկից եւ լոյսին մէջ ուղեցոյց եղաւ։ Ապրեցաւ, ներշնչեց անոնց հետ, կողք-կողքի։

Եւ այսօր ամէն ափի վրայ, Դաշնակցութեան բոցէ շունչը կը սաւառնի, տիրական ու հզօր։

Եւ ի զուր չէ որ նոր սերունդը կը թեւածի Դաշնակցութեան գաղափարական մաքուր մթնոլորտին մէջ ու կուգայ բան փնտռել ու անոր հարազատ եւ քաղցրահոս հարկին տակ, չէմին վրայ գլխահակ եւ ծանրածանր աղօթքով։

Եւրոպայի հայկական խանդավառութիւնը, եռուզեռը, շրջունի ոգին, մամուլն ու կազմակերպութիւններ ստեղծողը Դաշնակցութեան շունչն էր, թըրծուած զանգուածը եւ կենդանի գործը նոյնպէս։

* *

Այս խորհրդածութիւններուն տուն տուաւ, Մարսէյլի կուսակցական դպրոցը որ այս օրերուն կարեւոր եւ գեղեցիկ առիթը կը ստեղծէ մեր ընկերներուն եւ շեշտուած՝ համակիրներուն, հոն հաւաքուելու, սրահի մը վերնայարկը, լսելու, սորվելու, միասին մտածելու։

Հոս կ'ուզեմ ներկայացնել այս ձեռնարկին էութիւնը կազմող քանի մը թեթեւ գծեր որոնք կը յատկանշեն կոմիտէին կուսակցական ներքին մղումն ու մտասեւեռումը։

Մարսէյլի մէջ այս տարի յայտարարուած էր ներքին դասախարակչական տարի։ Ծրագիր եւ յարակից ստորաբաժանումները քուէարկեց ներկայացուցչական ժողովը յատուկ բանաձեւով եւ առ ի գործադրութիւն յղեց տեղական բարձրագոյն մարմնին։ Ու կոմիտէն նկատի առնելով տեղական պայմանները ընկերներուն ընդհանուր ձգտումն ու պահանջները, հաստատեց գիշերային դասընթացք մը, որուն աշակերտ արձանագրուող ընկերները պարտադիր կերպով պիտի հետեւին դասաւանդութիւններուն՝ չորս ամիս շարունակ։ Դասաւանդութիւնները պիտի ըլլան շաբաթը երկու օր, երեքշաբթի եւ ուրբաթ, երկուական պահերով։ 45 վայրկեան իւրաքանչիւր պահը։ Եւ որպէսզի անխտիր օգտուին նաեւ մեր աշխատաւոր ընկերները լաւագոյն եղանակով, որոշուած է 8·30 մինչեւ 10.15 ժամը իրիկուան սկսիլ դասաւանդութիւնները։

Աշակերտներու ընտրութիւնը պիտի կատարեն վարչութիւններն ու կոմիտէն միասնաբար։ Պիտի աւանդուին հետեւեալ նիւթերը։

Հ. Յ. Դաշնակցութեան ծրագրի մեկնաբանում, Հ. Յ. Դաշնակցութեան կանոնագրի մեկնաբանում, Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւն, Հայկ. Շարժման նախապատմութիւն, Մարդկային ընդհ. պատմութիւն, Հայ գրականութեան պատմութիւն, Հայ աշխարհագրութիւն, Հայտուկային եւ զինուորական գիտելիքներ, Մեր դրացիները։

Ասկէ զատ, արուարձաններուն համար, 15 օրը մէկ անգամ բանախօսներ ղրկել, մասնակից դարձնելու համար շրջանի ընկերները եւս այս ներքին զարգացման աշխատանքին։

Յետոյ դասախօսութիւններէն անջատ, վիճաբանական ժողովներ սարքել յաճախ, առիթ տալով որ ընկերները լսեն, կարդան, դիտեն, տրամաբանեն եւ արտայայտուին, խորացնելով և հիմնաւորելով իրենց մէջ տըրուած նիւթը։

Այս քանի մը սեղմ եւ հակիրճ տողերու մէջ ուզեցի մատնանշել հիմնական եւ խորապէս գնահատելի ձեռնարկին կարեւորութիւնը, թէ մեր ընկերներուն եւ թէ մեր համակիրներուն՝ որոնք առանց աշակերտ արձանագրուելու կրնան միշտ ներկայ ըլլալ իբրեւ ազատ ունկնդիր, ինչպէս մեր ընկերներէն շատերը, որոնց պայմանները չեն ներեր միշտ ներկայ ըլլալ։

Այժմէն արդէն խրախուսիչ եւ ոգեւորող է երեւոյթը եւ ներկաներու թիւը։ Այս ալ ձեւ մըն է հաստատուն, ձեռնտու, անվճար, «Հայը հայ պահելու», մեր մշակոյթը, մեր երկիրը։ մեր դրացիները, մեր քաղաքական ու յեղափոխական անցեալն ու ներկան ծանօթացնելու եւ քաղաքացիի մը համապատասխան համեստ եւ ընդհանուր գիտելիքներ ամբարելու։

Ձեւ մըն է, անցեալը ներկային շղթայելով նոր սերունդին առջեւ բանալու, ցեղին ապրումները, թռիչքը, ապագային համար շարժելու, գիտակից եւ ջլապինդ, առանց շողշողուն բառերու, առանց արտաքին շղարշի եւ երեւութական, խուսափուկ եղանակներուն։

Պարզ ու անպաճոյճ. պատրաստել սերունդը հայ քաղաքացի, գիտակից, լրջախոհ եւ միշտ արթուն։

Մանաւանդ այս պայմաններուն տակ։

Պ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԷՅՐՈՒԹ, փետր.— Բոլորեցինք 1930 տարեշրջանը, ու ահա նոր տարին, որ իրեն հետ կը բերէ տխուր կաղանդչէք մը, աշխատանքի տագնապը։ 1931ի սեմին, տնտեսական տագնապը, ափ կ'առնէ նաեւ դէպի Արեւելք։

Համեւրոպական պատերազմէն յետոյ, առաջին տնտեսական ճգնաժամը, որուն մենք ականատես եղանք, կը հանդիսանար 1927ի տագնապը, ու երեք տարուան դադարէ մը յետոյ, կրկին իր արհաւիրքը կը պտտցնէ բովանդակ երկրամասին մէջ, Ամերիկայէն Եւրոպա, Պալքաններէն ու մինչեւ Ծայրագոյն Արեւելք։

Անխտիր բոլոր ազգերը, անոնք յաղթական թէ պարտեալ, կը տառապին անոր ճիրաններէն։ Անշուշտ աւելի պարտեալները, որոնց վզին կայ նաեւ պարտքերու հատուցումը։

Տնտեսական այս տագնապը, ստեղծած է ամէն տեղ, անգործներու զանգուածներ ու նաեւ հո՛ս Սուրիոյ մէջ, որ կը նկատուի կազմաւորուող երկիր մը, երբ նկատի ունենանք իր հոգատարութեան վարչաձեւը։

Կը կարդանք թէ ինչպէս Ամերիկայէն մինչեւ Ֆրանսա սեղմումներ կը կատարեն, աշխատանքի ժամանակամիջոցները կը նուազեցնեն, առաջքը առնելու համար այն մեծ աղէտին, որ պիտի գայ համատարած արգործութեան մատնելու բոլոր տարրերը։ Ու անշուշտ, առաջին իսկ հերթին, ճամբուողները կ'ըլլան օտարները, կրկնակի օտարները, Հայերը, որոնք չունենալով իրենց պետութիւնը, չունենալով որեւէ դուռ, պիտի մնան անպաշտպան։

Ունինք 130 հազարնոց գաղութ մը Սուրիոյ մէջ, ձգուած իր բախտին, ենթակայ հազար ու մէկ պատահարներու, կրօնական այլադաւան սագրանքներու, որոնք օրն ի բուն, մեր հանգիստը կը վրդովեն, կամ մը չոր լաթով կամ ալիւրով, ներելով մեզ կաթողիկութեան կամ բողոքականութեան անհարազատ յորձանքին մէջ։

Մտէ՛ք քէմբերէ ներս, ու պահ մը ականջ դրէ՛ք դրոյցներուն որոնք կը կատարուին, հիւղակի մը անկիւնը եւ կամ սրճարանի մէջ, ուր միակ եւ միայն անգործութեան մասին է որ կը խօսուի, [illegible] տութիւնը իրենց ընտանեկան հոգերուն։

Ունեցանք բազմաթիւ ու բազմաձայն միութիւններ, բայց չունեցանք աշխատանքի մէկ միութիւն, որուն պարտքն ըլլար մեր աշխատաւոր բազուկներուն գործ հայթայթել։

Այս խօսքերը, ջուրի ձայն կուգան, թերեւս, «վերը» ազգին «գլուխը» կանգած մեր «մորուսաւոր» ու «անմօրուս» վարիչներուն։ Բայց մենք որ ժողովուրդին լայն խաւերուն մօտէն շփուելու ու անոնց հոգեբանութիւնը մօտէն ուսումնասիրելու առիթ միշտ կ'ունենանք, գիտենք թէ, յուսահատութեան հասած մեր աշխատաւոր ժողովուրդը, ինչ լուտանքներ կը տեղայ իրենց հասցէին, երբ իրենք իրենց ժամանակը կ'անցնեն, աւելի կարեւոր գործերու մէջ... սրճարանի մը անկիւնը, եւ կամ տաքուկ սենեակներու մէջ, շրջապատուած աշխարհիկ հաճոյքներով, մոռացութեան տուած մեր մեծ զանգուածը։

Կը ճանչնամ հայրեր, տէր 7-8 զաւակներու, որ չկարողանալով հաց ճարել իրենց փոքրիկներուն, ստիպուած զանոնք կը յանձնեն օտար ձեռքերու, որպէսզի չտեսնեն իրենց զաւկին սովամահ ըլլալը։

Կը տեսնեմ որբերը, մեր օրերու այս դառնացած տղաքը՝ Բարեգործականի խնամքին ներքեւ, որոնք աշնան տերեւներու պէս, իրենց օրերը կ'անցնեն ոսպէ ապուրով, երբ անդին հազարներու մսխումներ կ'ըլլան, ամսաթոշակներու համար...։

Հայ ժողովուրդը հողի կապուելու աշխատանքը, որ յանձնուած է Ազգերու Դաշնակցութեան Սուրիոյ Շինարարական Յանձնախումբին, դժբախտաբար ոչ մէկ արդիւնաւոր աշխատանք կատարած է մինչեւ այսօր։

Մեր ժամանակի անգործ այս երկրագործ ժողովուրդը, միշտ դիմումներ կը կատարէ Ազգերու Դաշնակցութեան, հողին կապուելու, կտոր մը արտ ու զոյգ մը լծկան ունենալու համար, բայց [illegible] թէ ի՞նչ է արդիւնքը, որ անպատասխան կը մնան կատարուած դիմումները։

Դառն է՛ բայց ճշմարտութիւն, որ հայ ժողովուրդին անունով հաւաքուած դրամները օտար երկիրներու մէջ կը ծառայեն միայն կարգ մը ամսականաւոր պաշտօնեաներ հոգալու։

Թէ ի՞նչպէս կը վարուին հայ բանուորներու հանդէպ, օտար հաստատութիւններէ ներս, շատ ակներեւ է,— կը ճամբեն առաջին իսկ առթիւ Հայը։

Հոս Պէյրութի մէջ, նուազագոյն օրավարձով աշխատողը, անշուշտ, Հայն է։ Ու ցաւալի է որ հակառակ այս իրողութեան, առաջին իսկ առթիւ բոլոր հաստատութիւններու մէջ, Հայերն է որ կը յիշեն՝ գործէն հանելու համար։

Պէյրութի մէջ գործարաններ կան, ուր հայ գործաւորուհին հինգ ֆրանքով եւ գործաւորը 10 ֆրանք օրավարձով, օրական 12 ժամուան սեւ աշխատանքով է որ կ'ապրին։

Ամենաբարձր օրավարձը 20 ֆրանքը չանցնիր եւ այս ոչ թէ 8 ժամուան աշխատանքով, այլ 12։

Տնտեսական այս տագնապին առթիւ, կան երեք մեծ ծրագրեր որոնք կրնան բաւական գործ հայթայթել, նախ մեր հայ բանուորութեան։

Ա. Մուսուլի, քարիւղի հանքերէն, մինչեւ Տրիպոլի երկարելիք գիծը, որուն մէկ գիծը պիտի անցնի Հոմսէն։

Բ. [illegible] նոր գիծեր որոնց համար արդէն աշխատանքի ծրագրեր կը պատրաստուին։

Գ. Նաւահանգիստի նոր շինութիւնը, զոր հաղորդեց Պ. Փոնսօ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի հոգատար կառավարութեան մարզպանը, իր Ֆրանսայէն վերադարձին առթիւ։

Այս երեք աշխատանքները կոչուած են դնելու Սուրիան տնտեսական կայուն վիճակի մը մէջ. Գործադրումը որքան կանուխ սկսի, նոյնքան մեծ բարիք կը հանդիսանայ աշխատաւորութեան, երբ դեռ տագնապը իր աւելը նոր սկսած է գործել Սուրիոյ մէջ։

ՊԱՐ-ՍԱՄՈՒԷԼ

Կ'ԱՃԻ՞ ԹԷ ԿԸ ՆՈՒԱԶԻ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

1926ին մարդահամարը ցոյց կուտայ, որ Ֆրանսայի բնակչութիւնն է 40.743.897։

Այժմ կը հաղորդուի 1929 եւ 1930 տարիներուն վերջին եռամսեակի բաղդատական վիճակագրութիւնը, որ ցոյց կուտայ մահերը, ծնունդները եւայլն։

	1930ին	1929ին
Ամուսնութիւն	83,370	83.217
Ամուսնալուծ.	5.054	4.926
Ողջ ծնած	188.751	186.31
Ընդհ. մահ.	144,218	149,327
Մէկ տարեկ. չեղած մեռած	13,910	18,815
Ծնունդներու աւելին	44,383	37,504

Ուրեմն, 1930 տարուան վերջին եռամսեակին ընթացքին բընակչութիւնը աճած է 7000 հոգիով, շնորհիւ անոր որ 1870 ծնունդ աւելի տեղի ունեցած է եւ 5009 հոգի նուազ մեռած են։

Կը տեսնուի որ դեռ մէկ տարին չլրացուցած մեռած երախաներն ալ քիչցած են, 4905 պակաս, գրեթէ մահերու ընդհ. թիւին պակասին չափ։

Աճման այս երեւոյթը կը տեսնուի նաեւ Սէնի նահանգին մէջ, ուր ծնունդները աւելի են մահերէն, բաղդատմամբ անցեալ տարուան։

ԴԱՇՆԱԿ - ՀՈՅՊՈՒ[Ն]

ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Պէտրիխանցիները, «Հ փաշա»յէն իրենց առանց ներով, քարոզութեան հրատարակեցին եւ ան լուրեր հաղորդեցին ան եւ ամերիկեան թերթեր նոնց հրատարակած վե գիրքը՝ քրտական հարցը կը կրէ։ Հեղինակն է Սի բայց կ'երեւի զինուոր գիրքը վերէն վար սուտ է տոտրագրած է «Տոքթ. Սիրկուն» անունով։

Այս գիրքը որ տպուած գլխաւոր մէջ եւ դաշնակ րութիւնը սարքող նոյն ծարաւէն զուրս ելած, ունի շփոթութեան մա մեր միամիտ գիւղացին քաշ լեռնականները։ քիչ մըն ալ այս գիրքի խօսիլ։

Մեզի համար շատ գի Հոյպունի անունով հրատ ուած այս գիրքին իւրաք բառը զօրաւոր փաստեր քիլ եւ անոր մէջ ծածկու դէմքերը մէջտեղ հանել, ցարդ յիշած փաստերու կ ցողներու համար պէտք թողուր աւելի մանրամ լուծման։ Հոյպունը «Հ է։ Այսինքն քրտական խումբին ցոյց տուող ներքեւ ծածկուած է կան բայնը»։ Իսկ այ կազմող է օտար քաղ նութիւնը։ Ժամանակի քաղաքականութիւնը ծ էր նաեւ «Արարական թեան» նոտին, եւ Արաբակ ջառնէլ նորը թրքակ խելամ հայրենիքէն, իրեն ջեւ բաժնեցին զանոնք սօրուան կացութեան ներ ցին։ Հոյպունի բացառու թրքական սահմաններէն մնաց, փրփրակատի թմրած շարքերը միայն [illegible] մէջ զանուող մեր հայրեն ներէն ոչ ոք օգնեց այս րութեան։ Ընդհակառակն կուսեցան Հոյպունական դէմ իրենց զէնքերով եւ մեկնցնելով։ Իրենց րուն մէջ սխալեցան ան նելու Սայիտի տղուն հէշտուկը կարթեցին Պապ մէջ եւ ղրկեցին Թուրքիա լսէկտոտին իր հարցաքննու տանն յայտարարեց թէ է, ոչ մէկ առնն չարիք հասցնէ իր ցեղակիցներ այս գործին մէջ սխալած թէ ինք, այլ անոնք որ զինքը։

ՈՎ ԷՆ ՔԻՒՐՏԵՐԸ

Վերերորդ գիրքը տայ Քիւրտերը իբր ցեղ մը, որուն ծագումը է։ Քիւրտերուն ծագումը խօսած ատեն կ'ըսէ. «Ք կան նախնական շրջան Սուրիոյ բարձր լեռներու կը բնակէր «Կորդուս» ցեղ մը։ Նինուէի անկումէն քը, այսցեղը խառնուեցաւ ցիներուն։ Այդ միջոցին, ներու շրջանակին մէջ հաստատուեցան արիական դեր, բայց յայտնի չէ թէ ո՛րկէ գաղթած էին։ քննութիւնները ցոյց կու անոնք Սկանտինաւիայէ էին։ Քիւրտերը արիակ այդ Կորդուներու ցեղէն Ասիկա կարդացուելէ տարակոյս չկայ թէ Քիւ ամօթ պիտի զգան խօսքերէն անոնց որ շարժեն յանուն իրենց միակ ուղիղ մասը այ կ'ըսէ թէ Քիւրտերը րասէր եւ բարի մարդիկ

Բայց երբ գրքին կ'ըսէ թէ Քիւրտերը մի արիականներուն եւ հետ կ'ուզէ զանոնք անջատ քերէն, ընդհակառակն ցուցանէ որ Քիւրտերը թուրք են։ Քիւրտերուն բերութիւնը Թուրքերէն որ Քիւրտը միշտ լեռներ րած է, եւ լեռնականի հեռու մնացած է ընկեր

ԱՂՈՒՄ ԴԱՀՃԱՊԱՏԻՎՈՏՂԸ

Ա. Ա. Ի. Ի. Ա. Ի. Ի. Ա. Ի. Ի

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18» ՍԱՐՍԵԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հրայր խումբի կողմէ
Այս կիր. ժամը 3ին Սալ ժաքըմարի սրահը, 81 rue de Paris, Sarcelles
կը խօսի՝ ընկ. ՕՀԱՆ ՀԱՐՕ
երգ եւ արտասանութիւն։

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

Նախաձեռնութեամբ ՍԻՓԱՆ երգչախումբի
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salle Géographieի մէջ
կը նախագահէ ԳԵՐ. ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՍՐԲԱԶԱՆ
կը մասնակցին՝ Օր. Ղարիպեան (երգ), Օր. Ղազարոսեան (դաշնակ), Օր Երամեան (ջութակ), Պ. Նաւասարդեան (երգ), Օր. Տէր Թովմասեան (արտասանութիւն):
Տախքերու մասնակցութեան համար 3 ֆրանք

Հ. Յ. Դ.

ՊՈԼՍ. - ՔՈԼՈՆՊԻ Վիշապ խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 71 Rue Charles Chefston, *Պուա Քոլոնպ: Կարեւոր օրակարգ։*

ՓԱՐԻԶ

Լիոնի Պատ. միութեան գրախօսական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, կը հրաւիրուիրուին ընկերներն ու համակիրները,

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական դասախօսութիւնը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ: կը խօսի Պ. Յովհ. Տէր Յովհաննէսեան, *կազմակերպութիւն եւ կազմակերպենք,* մէկ ժամ սինէմա: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները,

Զ. Ե. Ո. Միութեան Պիյեանքուրի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 186 Ave. Verdun: կը հրաւիրուին անդամները եւ մասնաճիւղին Անի ֆութպոլի խումբը: ներկայ պիտի ըլլայ նաեւ կեդր. վարչութեան լիազօրը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուի Սպարտացի Ղազարոս Տօքթօրեան իր մեծ մօր Մարիամ Ղազարեանի եւ մօրաքրոջ Թագուհիի կողմէ: Կը կարծուի թէ Մերսինի կողմն կը գտնուի: Իմացնել Սիրանուշ Մանուկեանի,* Société France Orient: Saint Jérôme, Marseille. France.

— Սամսոնցի այրի տիկին Արուսեակ Սիսակեան կը փնտռէ իր տղան Օհանիկ, որ տեղահանութեան միջոցին տարագրուած է պոլսէն անորոշ ուղղութեամբ, Լուր տուողին 500 ֆր. նուէր: Հասցէ՝ Mme Aroussiak Sissakian, 27 Rue Beauséjour, Sarcelles (S.et O.). France.

— *Պարտիզակցի Հոփփոփմէ Յովսէփեան կը փնտռէ իր հօրաքրոջ աղջիկները Բարուհի, Սրբուհի եւ Աղաւնի: Իրենց հօր անունը՝ Գրիգոր Զորեկին, մօր անուն՝ Արուսեակ:*

Բարուհի եւ Սրբուհի ամուսնացած էին: 1923ին կը բնակէին Գատըգիւղ (Պոլիս) Րիզա փաշա Թաղը: Իմացնել՝ Տիկին Փափազեանի 83, Route de la St. Germain, Carières s)Seine, France.

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ի նպաստ Ռօանի մանկապարտէզին.—

M. S. Beuveuiste, Ժ. Քիւրքճեան, Սրապեան 100ական, Հ. Աթէշեան, Ս. Պէյլէրեան, Սահակեան, Ա. Պօղոսեան, Ա. Դաւիթեան, Միսաք, Ջատէեան, Վարդապետեան, Պալըքճեան, Ք. Լսաեան 50ական, Ս. Եալընըզեան 30, Ք. Մոմճեան 30, Խօրասանճեան 5, Abassado 20: Ք. Պալըքճեան 10, Pinto *10*, գումար 905 ֆրանք:

ԱՆԻԷՌ Պուա.-Քոլոնպի Սահակմեսրոպ գրադարանի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները՝
Մ. Սարեան *13* հատոր գիրք, Օ. Եազմաճեան 10, Յ. Վէզիրեան 15, Հ. Կոթողեան 10, Յ. Հիսաեան 10, Օ. Ղազէրեան 5, Բ. Վարդանեան *10*, Մ. Սէֆէրեան 5, Ա. Թութճեան 5, Հ. Սամուէլ 1, Լ. Գեւոնեան *1*, Մ. Պարսամեան *1*, Տոքթ. Գրիգորեան 2, «Դրօշակ»ի խմբագրութիւն 10, Մ. Գազանճեան 10 հատոր:

«ՍԷՎՐԱՆԻ Հայ Կրթական Միութեան» հանգանակութիւնը.—

Պ. Զարեհ Քէպապճեանի միջոցաւ 32 ֆր.: Հ. Քէպապճեան, Յովակիմ, Յարութիւն եւ Արմենակ Արութեան, Նշան եւ կարապետ Չէյթունեան 5ական, Յ. Թաշլեան 2 ֆր.:

Սէվրանի հայրենակիցներէ 368 ֆր.:
Յ. Մէճէլեան (ատամնաբոյժ) 50, Ն. Ադամեան 50, տիկ. Քուլյան 30, Տիկին Վ. Ֆէսճեան, Տիկին Թ. Գրիգորեան, Ս. Ջափեան Ա. Զօրտիւկեան, Սայիտ Բօլատ, Թ. Թորոսեան 20ական: Վ. Քէօսէեան, Յ. Եսայեան, Մ. Մալխասեան, Մ. Ինճէեան, Պ. Զաքարեան, Մ. Պագրճեան, Մ. Պէքիարեան, Ե. Մէլէքեան, Տիկին Զ. Սվազլեան *10*ական: Գ. Պետրոսեան 8: Գ. Մանտիկեան, Հաննա Սապա, Գ. Ագրայեան, Կ. Մուրատեան 5ական,

Վարչ. անդամ Պ. Պետրոս Պատէմեանի միջոցաւ 45 ֆր.,

Պ. Պ. Ասլանեան, Կ. Քէլլալեան, Մ. Հէքիմեան, Կ. Քէչեան 10ական: Պ. Կարապետեան 5ֆր.,

Պ. Մատթէոս Ինճէեանի միջոցաւ՝ 100 ֆրանք,

Բ. Տէվլէթեան 20: Տիկին Մ. Ինճէեան, Թ. Գուլեան, Օր. Ա. Ինճէեան 10ական: Յ. Կարապետեան Կ. Եզեկիէլեան, Ժ. Էլմասեան, Ս. Օհանեան. Յարութիւն, Ե. Օհանեան, Վ. Բագլաեան, Ա. Պէքտէմիրեան, Հ. Պետրոսեան, Տիկին Արապեան 5ական ֆրանք, ընդհ. գումար 918 ֆրանք,

Ի դիմաց Վարչ. քարտուղար
Խաչիկ Եզեկիէլեան

Ռոմանի մէջ Յառաջի գործակալն է՝ Պ. Խաչիկ Կարապետեան, 22 Rue St. Nicola, Romans.

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ
Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Կընդունինք ասիւրանս սօսիալի հիւանդն.: Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8: Կիր. 9-12: Ակնաբոյժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12:*

EMPIRE Մէթրօ-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ. եւ վարխի: Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր, 9-12:*

Կ'ուզուին ժէռսէյի շատ լաւ եւ վարժ գործաւորուհիներ: դիմել՝ Alexanianի. 66 Bld. du Port Royal, Paris *(5e)*.

ԱՆԳԼԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ
Դիւրամատչելի պայմաններով: Դիմել՝ Օր. Փափազեանի, 8 rue Wulfran Puget, Marseille.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
(Մոսկուայի եւ Փարիզի Համալսարաններէն) 17 Rue Réaumur, *մէթրօ* Arts et Metiers *եւ* République, Tél. Arch. 54—27. *Վեներ. հիւանդ. (արանց եւ կանանց), ֆրանկախտ. ջերմամիզութ. մորթի հիւ. եւ անկարողութիւն: Նոր ձեւով բուժումն ելեկտրականութեամբ: Արեան եւ մէզի քննութ.: Դիւրամատչ. գին: Դարմ. ասիւրանս սօսիալի հաշւոյն: Ամէն օր 9—20. Կիրակի 8—13:*

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Շօփ Փարիզիէնի (Rue des Ecoles) *վերնայարկը:*

ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ ԳՐԱՏԱՆ ՄԷՋ

51 Rue Monsieur - le - Prince, PARIS *(VIe)*
Հեռաձայն՝ Danton 88—65 Մէթրօ՝ Odéon
Հանրածանօթ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆԸ փոխադրուած ըլլալով վերի հասցէին, իր բոլոր յաճախորդներէն կը խնդրուի այսուհետեւ դիմել ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ ԳՐԱՏՈՒՆԸ:
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ, ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐ:

Marche à main et au moteur

BONNETERIE CARLTON

*1*37 Fbg, St. Denis, Paris
Մեր ապրանքները կը պատրաստուին միայն մեր սեփական արտօնագրեալ եղանակներուն համաձայն.

ՏԱՆ ՄԷՋ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
կ'ապահովենք պայմանագրութեամբ, այն անձերուն որոնք ունին կամ կը հայթայթեն մեր մեքենան ՔԱՐԼԹՈՆ, Գին 2.600 ֆրանք՝ երկրորդական գործիքներով միասին, ու նաեւ մեքենային գործածութեան վարժութեամբ, առանց ուրիշ վճարման:
Զրի կը հայթայթենք այն նիւթերը, որոնք մեզ պիտի վերադարձուին իբր շինուած ապրանք,

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ Մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50: Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12: Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), *գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռէօնթկէնեան դարմանում* (radiothérapie profonde), *նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:*
Թոքախտաւորներու համար pneumothorax*ի գործողութիւն: Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):*
Ջղային եւ Հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, Թելադրական եւ Ֆրէօյտեան մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Social*էի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:*
Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դուրս հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre *(17)* Tél. Marcadet 07—42
Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր Ժ. 10—12 եւ 3-9: կիր. եւ տօն օրեր 10-12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris *(10)*

Le Gérant H. STEPHAN

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱ
8 RUE CHATEAUDUN Ի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒ...
Varices*ի* (վառիս) եւ hémorroides*ի* (էմոռոյիտ) արմատ... դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին Թոտներով:
Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹ...
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord ...
(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ տը լ'էսդի մէջտեղը)

RESTAURANT ROUMAINE

7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS
(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)
Խնամքով պատրաստուած
Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ
Չ ա փ ա ւ ո ր գ ի ն

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա Ր Ա Ր Ա Տ
39 Rue de Trévise, Paris *(9)*, մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. ...
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէն փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում,
Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիս... գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ,
Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

20 ՖՐ. 20 ՖՐ.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil...
Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշէ ֆոներ,— DECCA, COLUMBIA, PAT... POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.: Գիները՝ 120, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամ...*

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ **Ր. ԽՐԼԱ...**
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chat...
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, ... ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր: Կը կատարէ նաթիւրալիզ... ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութի... Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ: Փոխատու... Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12:

ՏԱՆՏԷՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏ...

Ամենադիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէք... Սէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գ... ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ ... եակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confort*ով, ամա... տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդր... ջերմութիւն եւ վերելակ* (ascenseur), *50 հազարէն 100 ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը ... երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէ... բելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7:* Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, *Լազարի մօտ: Ամէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգ... պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները:*

THÉ YAVROU ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ
ԴԵՂԻՆ ԵՒ ԿԱՊՈՅՏ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՆ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐ (surprise)
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ
23, Rue Sénac :-: MARSEILLE

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ՆԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931
12 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1492 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅՈՒՇԻԿ-ՅՈՒՇԻԿ...

Եգիպտոսի «Արեւ»ը, «պաշտօնաթերթ ռամկավար-ազատական կուսակցութեան», իր փետրուար 2ի եւ 3ի խմբագրականներով կը յուզէ շատ կարեւոր խնդիր մը.

Սկսինք խորագիրներէն, — «ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ՊԷՏՔ Է ՏԱՅ ՈՐ ԱՌՆԷ» (փետրուար 2):

— «ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄԻՆԻՆ» (փետր. 3):

Այս բացատրութիւնները, իրենք իրենց մէջ կը խտացնեն ուղեգիծ մը որ, ամէն պարագայի տակ, ռամկավարական չէր:

Բայց թողունք ենթադրութիւնները եւ իրենց բերնով ամփոփենք այն «ծուռ միտքերը» որ կը կազմեն այդ խմբագրականներուն նիւթը:

— «Աչքերնիս չգոցենք իրականութեան վրայ՝ բարեգործականի ծաւալողական ուժը կանգ առած է. ասոր պատճառը ուրիշ բան չէ, ըստ մեզ, բայց եթէ նոր պահանջներու ընդ առաջ երթալու իր դժկամակութիւնը. պատերազմի վաղորդայնին իրեն ճարկադրած գործունէութեան ճամբուն մէջ իր շարունակել մնալը, եւ միշտ, իր ծայրայեղ զգուշաւորութիւնը եկամուտէն աւելի... չենք ըսեր ծախսելու՝ այլ ծախս պահանջող աշխատութեան ծրագիր յղանալու:

Բարեգործականը բրոքականտի պէտք զգացած է ու ատոր համար միշտ դրած է որոշ գումար մը իր պիւտճէին մէջ. բայց այդ բրոքականտը ան կը կատարէ խօսքով ու գիրով՝ փոխանակ գործով զայն կատարելու, միշտ *նոր* գործերով. (2 փետր.):

Իբրեւ նոր գործ, յիշելով Բարեգործականի խոշոր ձեռնարկը՝ Նուպարաշէնը,— Նախաձեռնութեամբ Ամերիկայի շրջանին — ռամկավար օրկանը կը նկատէ թէ «հոգեբանօրէն գէշ ընտրուած էր ժամանակը»:

—Հայաստանէն առաջ «կար ինքը, գաղութահայութիւնը, իր նիւթականէ աւելի բարոյական պէտքերով, որոնց գոհացում տալու էր, որպէսզի, շնորհիւ այդ պահուած ու աւելցուած զօրութեան, ան կարենար, վերջէն, նիւթապէս օգտակար ըլլալ Բարեգործականին եւ բարեգործականի միջոցաւ ինքզինքին ու նաեւ Հայաստանին. Բարեգործականին սխալը եղաւ եւ է տակաւին՝ գաղթական ժողովուրդին—ժողովրդեան եւ ոչ թէ որբին կամ աղքատին միայն—բարոյական այս պահանջն անտեսելը»:

Ու կը պարզէ ծրագիր մը, որուն համաձայն Բարեգործականը պէտք է գործի ձեռնարկէ, «գաղթական հայ ժողովուրդին կարգ մը կարօտութիւնները հոգալու» համար:

Ի՞նչ են այդ ծրագրին գլխաւոր կէտերը.

— «Գաղթաշատ կեդրոններու մէջ հաւաքավայրեր եւ ընթերցարաններ հաստատել. իրաւագիտական ձրի խորհրդակցութիւններ եւ վարչական ձրի դիմումներ կատարող գրասենեակներ բանալ. գիշերային դասախօսութիւններով տեղական լեզուն եւ օրէնքները, հայերէն լեզուն եւ գրականութիւնը սորվեցնել. կիրակնօրեայ բանախօսութիւններով քաղաքացիական կրթութիւն եւ քիչ մըն ալ ընդհանուր գիտութիւն ջամբել. դասագիրքեր, գիրքեր եւ պարբերաթերթեր հրատարակել՝ դասագիրքերը մանկութեան, միւսները՝ երիտասարդութեան, հայ հոգւով եւ մտքով զարգացումին համար, յետոյ հայ գրականութեան մը պահպանումին համար...

×

Այս հիմնաւորումէն յետոյ, երկրորդ խմբագրականով, ռամկավար օրկանը կը դնէ Բարեգործականի կեդր. Վարչութեան կազմը «ռամկավարացնելու» (ժողովրդականացնելու) հարցը, մեծ յոյսեր կապելով նախագահ Պ. Գ. Կիւլպէնկեանի անձին:

...« Բարեգործականի կեդր. վարչութեան կազմը աչքի առջեւ բերելով, կը փափաքինք որ անոր անդամները չընտրուին անպատճառ հարուստ, անպատճառ գործի աշխարհին պատկանող կամ բարձր պաշտօնէութեան պատկանած անձերէ, ինչպէս եղած է մինչեւ հիմա՝ քիչ բացառութիւններով: Ի հարկէ, չենք պահանջեր որ հարուստ առեւտրականը եւ նախկին աստիճանաւորը դուրս թողուին վարչութենէն. կը բաղձանք միայն՝ որ ապագայ ընտրութեանց մէջ աւելի տեղ տրուի մեր այն դասակարգին որ ազգային կեանքով զբաղած է նոյնքան եւ աւելի քան ուրիշները, խելք եւ սիրտ գոհած է ու արժանի չէ որ մարդիկ կասկածանքով վերաբերուին երեն հանդէպ՝ նիւթական փայլուն դիրք մը կամ տիտղոս մը չունենալուն պատճառաւ.

Մանաւանդ թէ այդ դասակարգը կրնայ ընտրանօք հայթայթել Բարեգործականին ինչ որ քիչ է անոր մէջ, այն է՝ մեր ժողովուրդին հոգին ու պէտքերը մօտէն ճանչցող տարրը»: (3 փետր.):

Ուրեմն ասպարէզ՝ ժողովրդական տարրերու: «Պէտք է բարեխառնել կեդր. Վարչութեան մթնոլորտը՝ չենք ըսեր աւելի ազգասիրական, այլ աւելի տաք եւ խանդավառ շունչով մը»:

Այսքան լայն գիծերով ներկայացնելէ յետոյ ռամկավար պաշտօնաթերթին «ելոյթ»ը — անպատճառ գէշ իմաստ չունի այս բառը — մեզի կը մնայ նախ շնորհաւորել՝ սթափումը, յետոյ վերլուծել դրուած խնդիրները:

Կ'ուզէինք, միայն, որ ռամկավար գրիչներն ու վարիչները իրենք բարեհաճէին բաղդատել «Արեւ»ի յուզած հարցերը Դաշնակցական մամուլի մղած պայքարին հետ, որ կը հասնէր «Բարեգործականը քայքայելու» ձեռնարկ:

Նկատի առէք նոր պահանջները,— աղաղակեցինք տարիներով:

Փոխեցէ՛ք, ժողովրդականացուցէք ազնուապետական կարգ սարքը,— կրկնեցինք ու բացատրեցինք, շարժման մէջ դնելով հայ լեզուի բոլոր պաշարը:

Այս բոլորը՝ իբրեւ «թշնամի»: Ի՞նչ կ'ըսեն, այսօր, «բարեկամները»...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱԶԱՐԹՈՒԵԱԿ ՄԸ

Սելանիկի «Հորիզոն»ը յունվ. 31ին լրացուց իր հազարթուեակը: Այս առթիւ մեր պաշտօնակիցը հրատարակած է բացառիկ թիւ մը լի դաշնակցական ընկերներու եւ գոնազան միութիւններու ջերմ գրահատանքով:

— «Մեր համեստ ճիգերով ու միջոցներով տեսնուած յաւ գործի մը գոհունակութիւնը ունինք այսօր՝ չենք ըսեր թէ կատարելութիւն մըն է այդ գործը: Ունի ան անշուշտ իր պակասները, որոնց լրացումը սակայն իր ձեռքը չէր: Փոքրաթիւ գաղութի մը ծոցին մէջ հաստատուած ու ապաւինած լոկ իր ընթերցողներու քաջալերանքին, ան, հանրութեան տուաւ այն՝ ինչ որ մարդկայնօրէն հնար էր տալ: Աւելի լայն պայմաններու տակ եւ աւելի բազմահայ գաղութի մը մէջ, «Հորիզոն» անտարակոյս կրնար լրացնել եւ այդ պակասները: Բայց, տրուած պայմաններու եւ կարելիութեան սահմաններուն մէջ իսկ, այս թերթին տեսած գործն ու հրապարակ բերած արդիւնքը լիովին համապատասխանեց թափուած աշխատանքի արդիւնքին:

Մենք, աւելի լաւատես ենք ապագայի նկատմամբ. Որովհետեւ, մեր լաւատեսութիւնը կը յենու ոչ միայն հազարթուեակի մը այսօրուան շօշափելի արդիւնքին վրայ, որ կը յատկանշուի «Հորիզոն»ի գտած լայն ժողովրդականութեամբ եւ ասոր ապացոյց թերթի ներկայ մնցած ծաւալով, այլեւ այն ինքնավստահ հաւատքով ու կամքով, որուն միակ պատուանդանն է ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ, մաքուր ներշնչումներու այն մշտավառ հնոցը, ուր մեր սիրտն ու բազուկները կը պողպատուին ամէն օր.

Նահանջ կամ ընկրկում չկայ «Հորիզոն»ին համար. Ան գտած է իր ճամբան ու կրքալէ, անվրդով ու անվհատ, ապաւինած իր ընկերներուն եւ իր ընթերցողներուն եղբայրօրէն սիրագեղ գուրգուրանքին, որ այնքան անկեղծօրէն արտայայտուեցաւ անցեալին մէջ եւ որուն համար, այս թերթը, իր լաւագոյն գնահատանքն ու շնորհակալութիւններն ունի:

ՊԱՂԵՍՏԻՆ-ՀԱՅՖԱ ՇՈԳԵԿԱՌՔԸ

Պաղեստինէն Հայֆա երկարելիք շոգեկառքի եւ քարիւղի խողովակներուն ճամբան որոշելու պարտականութիւն ունեցող անգլիացի երկրաչափները, քանի մը ամիսէ ի վեր 2-300 աշխատաւորներով ճէրէշէն, Էգրաքէն եւ Սալխնէն գործի սկսած են: Այս աշխատութիւնները կը կատարէ միայն շոգեկառքի ընկերութիւնը, որ զբաղած է չափելու գործերով, որոնք պիտի տեւեն մինչեւ յուլիս ամիսը: Ապահովաբար մէկ տարիէն սկսին մեծ աշխատութիւնները: Շոգեկառքի եւ քարիւղի գործերը միասին պիտի սկսին: Պաղեստինէն մինչեւ Հայֆա պիտի շինուին 23-25 կայարաններ որոնք պիտի ըլլան նաեւ երկաթուղագծին եւ քարիւղի խողովակներուն պաշտպանութեան համար պահակներու կեդրոններ:

ՉԵԿԱՆ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Փարիզի մէջ հրատարակուող ռուսական թերթ մը կը գրէ թէ «Հին Տարիներ» գեղարուեստական թերթին հիմնադիրը Փ. Փ. Վէմիէ, հրացազարկ եղած է Մոսկուայի մէջ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Փախստականը դեռ չէ բռնուած

Թուրք թերթերու կողմէ տրուած լուրերու համաձայն, փախստական մահապարտ Պօզալանցի Հիւսէյին օղլու Հասանի հետքը գտնուած է: Ոստիկան զօրքերու ջոկատներ ղրկուած են Տիւմանլը Տաղ եւ ուրիշ բազմաթիւ վայրեր: Առնուած լուրերէն կը հետեւի թէ փախստականը քանի մը օրէ ի վեր անօթի է. հաւանական է որ անօթութենէ մեռի:

Պօզալանէն ութը հիներ Մէնէմէն բերուեցան հարցաքննուելու համար: Փախստականին ծանօթ Մէնէմէնցիներու տուները խուզարկուած, բայց ոեւէ կասկածելի բան չէ գտնուած: Կը սպասուի որ փախստականը այս օրերս բռնուի կամ մեռած գտնուի:

Պատերազմական ատեանը յայտարարութիւն մը հանած է յայտնելով թէ փախստական մահապարտը պահողները, անոր օգնողները կամ տեսնելով լուր չտուողները մահուան պիտի դատապարտուին: Այս յայտարարութիւնը պատերը փակցուած եւ մունետիկներով ծանուցուած է ժողովուրդին:

Քրտական նոր շարժումներ?

Թուրք թերթերը որ քրտական շարժման ամենէն եռուն շրջանին, քար լռութիւն կը պահէին, սկսած են հրապարակը լեցնել լուրերով, որոնց ստուգութեանը ոչ ոք կրնայ երաշխաւորել:

Պաղտատէն կը հեռագրեն «Սօն Փօսթա»յի թէ Պարսկաստանի եւ Սուրիոյ կառավարութիւնները ապստամբ քիւրտ ցեղապետները աղատ թողած են: Այս մարդիկը ներկայիս կը հաւաքուին Թուրքեւպարսիկ սահմանին վրայ: Հաւանական է որ ձիւնհալէն վերջ աննախընթացելի վիճակներ յառաջ գան:

.·. Նոյն թերթը Պաղտատէն կ'իմանայ նաեւ թէ ընդհարումներ պատահած են ապստամբ քիւրտ շէյխ Մահմուտի եւ Միջագետքի սահմանապահ զինուորներուն միջեւ: Երկու կողմէն ալ բազմաթիւ մեռեալներ եւ վիրաւորներ կան:

Միջագետքի կառավարութիւնը օգնական ուժ ղրկած է սահմանագլուխը, ինչպէս նաեւ խուզարկու սաւառնակներ:

.·. Դամասկոսէն ալ կը հաղորդեն թէ ձերբակալուած են հինգ անձեր, որոնք ծանօթ քիւրտի մը տունը ժողով գումարած ու ժողովուրդը ըմբոստութեան հրաւիրած են: Տպարան մըն ալ խուզարկուած եւ բազմաթիւ վնասակար թուղթեր ձեռք անցուած են:

Ձերբակալուածներէն մէկը քիւրտ է, մէկը հայ, միւսն ալ զէնքի գործարանի մը մէջ աշխատող սուրիացի մը: Միւս երկուքին ինքնութիւնը դեռ չէ ճշդուած:

Թուրք պետական դրամատան ծրագիրը

Թուրք գործավարներու խորհուրդը կազմեց յանձնախումբ մը, ուսումնասիրելու համար պետական դրամատան մը հաստատման պայմանները: Այս յանձնախումբը կազմուած է Թուրք դրամատուններու, Օսմ. Դրամատան եւ Իտալական Առեւտրական դրամատան տնօրէններէն: Պետական Դրամատան օրէնքին համաձայն, երկու օտար դրամատուններ պէտք է մասնակցին կազմութեան:

.·. Ֆէթհի պէյ, լուծուած Ազատական կուսակցութեան նախագահը, որ կը մասնակցի ելեւմտական յանձնախումբի խորհրդակցութեանց, կը պատրաստուի յարձակիլ դահլիճին ելեւմտական քաղաքականութեան վրայ:

Ազգ. ժողովի այն նիստը ուր, վիճաբանութեան պիտի դրուի ելեւմուտքը, կը կարծուի թէ փոթորկոտ պիտի ըլլայ:

Յոյնեւպուլկար միջադէպը

Երէկ գրեր էինք միջադէպի վայրին վրայ քննութիւն կատարող յոյնեւպուլկար զինուորական յանձնախումբերը վերջացուցած են իրենց աշխատանքները եւ ստորագրած տեղեկագիր մը:

Այս տեղեկագիրը կը հաստատէ թէ յոյն զինուոր մը սպաննուած է պուլկար հողի վրայ, թէ ան գործածած է իր զէնքը: Երեք գործածուած փամփուշտներ գտնուած են դիակին քով, որուն դիրքը ցոյց կուտար թէ հողաթումբի մը կռնակէն, ուղղուած էր դէպի պուլկարական պահականոցը:

Յանձնախումբերու որոշման վրայ, յոյնեւպուլկար սահմանագլուխի այն զինուորները որ միջադէպին տեղի տուին, պիտի հեռացուին պահականոցներէն: Իտալական մամուլը երկարօրէն կը զբաղի այս միջադէպով: Իրաւարարութեան թելադրանքով, Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի կողմէ կատարուած դիմումներուն կ'անդրադառնայ «Ճիօրնալէ տ'Իտալիա» եւ կը գրէ թէ յոյնեւպուլկար առկախ վէճերու կարգադրումը այնքան ալ դժուարութեանց չի բախիր, մանաւանդ որ երկու կողմերն անկեղծ փափաք յայտնած են վերջ տալու անհամաձայնութեանց:

Հնդկականան հարցը

Անգլիոյ խորհրդարանին մէջ, կառավարութեան ներկայացուցիչը յայտնեց թէ կը յուսայ մօտ ատենէն գեկոյց տալ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ էջ)

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱԽԱՒ ՄԷՆԷՄԷՆԻ ՄԱՀԱՊԱՐՏԸ

Թուրք թերթի մը թղթակիցը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ Մէնէմէնի մահապարտներէն Հասանի փախուստը:

—Փախստականը կախաղանին մօտ բերուած էր ժամը հինգին քառորդ մնացած: Այս երիտասարդին հայրն ալ իրեն պէս մահապարտ մըն էր. Հասան սուինաւոր զինուորներու հսկողութեան տակ կախաղանին տակ բերուեցաւ, զինուորները մէկուկէս մեթր բացը կեցած էին. Շուրջը գտնուած զինուորներն ու սպաները հարիւրէ աւելի էին:

Հասանին դէմքը դէպի դեղին էր եւ աչքերը գետինը փակած էին, ձեռքերը կապուածի նման իրարու վրայ բռնած էր:

Հասան գլուխը վերցնելով քանի մը մեթր առաջացաւ, կախաղաններուն ներքեւ տատանող քանի մը ճերմակ ստուերներ տեսաւ: Գլուխը առաջ ծռեց. դէպի կախաղանը քալելու շարժում մը ըրաւ: Ու յանկարծ փախչիլ սկսաւ, նախ 10 մեթր անդին գտնուած փոս մը նետուելով. Այս անակնկալ շարժումը պահակները կարճատեւ շուարումի մը մատնեց. երիտասարդ սպայ մը պոռաց.

— Կը փախչի, կրակեցէ՛ք:

Զինուորները վազել սկսան. բոլոր ճամբաները կապուեցան: Ամէն կողմ վազվռտուք մը ծայր տուաւ, եւ ձեռածայնն ու ձեռագիրը սկսան անդադար գործել. Մէնէմէն խոր լռութեան մը մէջ ընկղմած էր: Սրճարանը գտնուող լրագրողների դիմացը գործող գնդացիրէն սարսափած գետինը կծկուած էին. Այս վիճակը 15 վայրկեան տեւեց:

Ցետոյ հրաման եկաւ որ կախելու գործողութիւնը շարունակուի.

Դահիճ Ալի, 27 հոգին կախելէն վերջ, սրճարան եկաւ ժամը 5.30ին. Ցխուր երեւոյթ մը ունէր. պատճառը հարցուցինք.

— Սա *Հէրիֆին* փախուստը *քէյֆս* խանգարեց, պատասխանեց ու պատմել սկսաւ.— Այս տեսակ դէպքեր յաճախ կը պատահին կախաղաններու առջեւ. Մահապարտը կախաղանին տակ բերուելու միջոցին գիտակցութիւնը կորսնցուցած կ'ըլլայ. կախաղանը տեսնելուն պէս փախչիլ կը փորձէ:

.·. Դեռ յայտնի չէ եղած թէ փախստականը ձեռնակապ ունէ՞ր թէ ոչ: Ոստիկան զօրքերու հրամանատար Հալիտ կ'ըսէ թէ ձեռնակապ անցուցած էր: Մինչդեռ վճիռի գործադրութեան ներկայ եղող սպաները կը յայտնեն թէ ձեռնակապ չունէր եւ այս պատճառով կրցաւ փախչիլ.

ՊԱՊԸ ԱՆԹԵԼԻՆ ԱՌՋԵՒ

Առաջին անգամ ըլլալով Հռոմի Պապը այս կէսօրէ վերջ, ժամը 3.45ին պիտի խօսի Վատիկանի մէջ հաստատուած անթելի գործիքին առջեւ. պիտի արտասանէ լատիներէն ճառ մը, որ պիտի կրկնուի եւրոպական գլխաւոր լեզուներով.

ՌՈՒՍԻԱ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Ռուս հանրածանօթ երգիչը Շալիափին դատ բացած էր Փարիզի խորհրդ. առեւտրական ներկայացուցչութեան դէմ թէ առանց իր հաւանութեան, իր յիշատակները տպագրութեան յանձնած է. Տպագրուած օրինակները Շալիափին արդէն գրաւել տուած էր, սպասելով դատարանի որոշման. Սէնի առեւտրական դատարանը տպագրիչ եւ խորհրդ. պատուիրակութիւնը դատապարտեց 10.000ական ֆրանք վնասուց հատուցման եւ վճռեց հատորներու գրաւումը:

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

ԹՈՒԱՆԾԱՆՆԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒՆ

Սեփական տնտեսութիւնը ոչնչացնելէ ետք, խորհրդային իշխանութիւնը ժամանակէ մը ի վեր հազար ու մէկ կտոր կ'ըլլայ պետական վարչութիւններու մէջ կեդրոնացնելու սպառման բոլոր անհրաժեշտ նիւթերը։

Այս դժուարին ձեռնարկը իր կարգին գլխաւոր պատճառը կը հանդիսանայ տնտեսական այս տագնապալի կացութեան, որու մէջ կը տապալտկին խորհրդային երկիրները ընդհանրապէս։

Անկախ այս ցաւոտ իրականութենէն, պէտք է ընդունիլ սակայն, որ այս ծրագիրը ժամանակէ իրականացած պէտք է նկատել այլեւս։ Մանաւանդ սպառման այնպիսի նիւթերու մասին. որոնք կը նեղածուին արտասահմանեան եւ կամ միութենական այս կամ այն երկիրներէն։ Հայաստանի մէջ օրինակ, այսօր անհնար է այլեւս ճարել մէկ մեթր կերպաս, կտոր մը շաքար կամ պուտ մը քարիւղ ամենաբարձր արժէքով իսկ։ Ո՛չ ոք, ո՛չ իսկ ճարպիկ մաքսանենդ թուրքն եւ վանեցի ժիր առեւտրականը կրնան զբաղիլ այդ նիւթերու առեւտուրով, շնորհիւ իշխանութեան խստութիւններուն։ Իսկ պետական գործակցականները, որոնց փոխանցուեցաւ մանաւանդ այս զբաղումը, ցարդ կրցան հնչին չափով միայն հայթայթել այդ նիւթերը։ Արդիւնքը եղած է այն, որ պետութիւնը իրագործած կը նկատէ իր ծրագրին առաջին մասը, փոխարինելով մասնաւոր առեւտրականին։ Իսկ թէ մինչեւ ե՛րբ պիտի կրնայ իրականացնել ազատ առեւտուրի շրջանի առաւտութիւնը, կամ աւելի ճիշդ բաւարարել ժողովրդական անհրաժեշտ եւ նուազագոյն պահանջները, այդ մէկն է այն բազմաթիւ հարցականներէն, որոնք դրուած են իշխանութիւններու առջեւ։

Համեմատաբար աւելի դժուար եւ բարդ է ներքին արտադրութիւններու մասնաւորապար հացի եւ մսի կեդրոնացումը։ Գիւղացիութիւնը հոգածդործական եւ անասնապահական իր արտադրութեամբ ըստիպուած է հայթայթել իր մեծացած կարիքները։ Ազատ առեւտուրի շրջանին ան հեշտութեամբ կը կատարէր իր արտադրութեան փոխանակման գործը։ Մանաւանդ որ ազատ էր իր ուզած չափերով գնում ընելու իրեն պէտք եղած նիւթերէն։

Հիմա կացութիւնը այս տեղ ալ փոխուած է հիմնովին։ Գիւղացիին դէմ՝ ազատ առեւտրականի փոխարէն կեցած է կառավարութիւնը։ Գիւղացին իրաւունք չունի իր ունեցածը ուզած գնով ներկայացնելու, մինչեւ կառավարութիւնը կը հարկադրէ ոչ միայն իր նշանակած ընդհանուր գները, այլեւ կը պահանջէ առանձին չափերով։ Հոս արդէն երեւան կուգայ ուրիշ բարդութիւն մը, իրրեւ հետեւանք կառավարութեան պահանջած նիւթերու անբնական քանակին։ Բաւական է որ որոշուած ըլլայ թէ այսինչ գիւղացին աշնան, կառավարութեան պիտի տայ, օրինակի համար, 100 քիլօ ցորեն։ Ժամանակին որ եւ է առարկութիւն կը նկատուի արդէն ըմբոստացում — նոյնիսկ այն պարագային երբ գիւղացին ցանքէն չէ ապահոված իր ընտանիքի հացի նուազագոյն պաշարը։ Նշանակուած չափով նիւթերու կամաւոր յանձնումն ալ, սակայն, չի փրկեր կացութիւնը։ Որովհետեւ ատոր փոխարէն իր ստացած ապրանքով ան ոչ միայն չպիտի կրնայ որեւէ գնում կատարել, այլեւ չպիտի կրնայ տուրքը վճարել իր ապարդիւն առեւտուրի համար։

Այս եւ բազմաթիւ այլ ըղծուարութիւններու. հետեւանքով գիւղացին ստիպուած է կա՛մ դէմ դնել կառավարութեան եւ կամ ենթարկուիլ անոր բոլոր կարգադրութիւններուն։

Եւ արդէն կենսանիւթերու, կամ աւելի հիշող գիւղական արտադրութիւններու մթերման մէջ պետութեան հետապնդած հիմնական գիծերէն մէկն ալ այս է։ Հրաժարելով բռնի՝ համատարած կոլեկտիվացման քաղաքականութենէն, համայնավար իշխանաւորները գիտակցաբար կը ստեղծեն այսպիսի տաժանելի կացութիւն մը գիւղին մէջ, որմէ ազատելու համար գիւղացին ստիպուած ըլլայ փրկութիւնը հաւաքական տնտեսութիւններու մէջ միայն տեսնել։

Այս տարեսկզբին մսի մթերման «կամպանիան» (քէմփէյն) հարազատօրէն կը պատկերացնէ ո՛չ միայն վերեւի տրամադրութիւնը, այլ եւ այն բացառիկ տագնապալի վիճակը, որուն պէտք է ենթարկուի անխուսափելիօրէն մեր երկիրը։ Մանաւանդ որ համաձայն տրուած հրահանգներուն՝

«Հայաստանի անասուններուն մթերման տարեկան պլանի 60 տոկոսը պէտք է կատարուի մինչեւ Ապրիլի մէկը»։

Պէտք չէ ժոռնալ, որ ներկայ Հայաստանը այնքան նախանձելի պատկեր չի ներկայացներ անասնապահութեան տեսակէտին։ Համաձայն պաշտօնական վիճակագրութիւններուն 1927ին Խ. Հայաստանը ունի 1,641,486 գլուխ ոչխար, 766,770 եղջիւրաւոր կենդանիներ, 31,617 խոզ, 1927-1930 թուերուն, անտարակոյս, այս թուերը զգալի յաւելումի ենթարկուեցան, սակայն անցեալ տարի հաւաքական տնտեսութեան զարգացման հետեւանքով, գիւղացութիւնը սկսաւ անխընայօրէն մորթել եւ սպանդել իր անասունները։ Ճիշտ թիւեր չկան այս մասին, իսկ եթէ կան ալ, գոնէ մեզի յայտնի չեն։

Այս կէտն ալ կարելի է լուծել մասամբ օգտուելով հետեւեալ պաշտօնական թիւերէն, որոնց համաձայն 1927ի 1,641,486 ոչխարի դէմ, 1928ին ունեցած են 1.830,000 ոչխար, որով մէկ տարուան մէջ աւելցած է 188,514. կրնանք այս համեմատութեամբ ալ բարձրացնել նաեւ միւս թիւերը։

Այս աշխատանքը հաւանաբար մօտաւոր թիւը տայ մեզ մեր երկրի ունեցած անասուններու ամբողջական թուին 1930էն առաջ։ Բայց ասիկա պատճառ մը չէ, որ բուն այսօրուան թիւը ընդունելու ըլլանք աւելի նուազ ո՛չ միայն 1928էն այլ եւ 1914էն։ Որովհետեւ դարձեալ համաձայն պաշտօնական թիւերուն, 1930ին Հայաստանի միայն ոչխարներու ընդհանուր թիւն էր 1.629,500, երկու հարիւր հազար աւելի պակաս 1928էն։

Յամենայն դէպս, իրականութեան դէմ մեղանչած չենք ըլլար, եթէ ընդունինք որ այսօր Խ. Հայաստանը ունի մօտաւորապէս երկու միլիոն գլուխ մացու կենդանի։ Ատոր փոխարէն՝ «մսի մթերման այս տարուան պլանով նախատեսուած է Հայաստանում մթերել 46,929 գլուխ խոշոր եղջիւրաւոր,146561 գլուխ մանր անասուն եւ 12,598 գլուխ խոզ»։ («Խ. Հայաստան», 1930 Յունուար 8)։

Համաձայն այս թիւերուն մեր գիւղացիութիւնը պարտաւոր է պետութեան յանձնել իր ունեցած անասուններու 100ին 10ը։ Եթէ պահ մը իսկ ընդունինք եղած կարգադրութիւնը արդար, անհնար է սակայն չմտածել քանի մը ընդվզեցուցիչ իրողութիւններ։

ա) Ինչպէս ըսինք վերը, այս տեսակի մթերումներու պարագային կառավարութիւնը ինքն է որ կը նշանակէ գիւղացիի ապրանքի գինը եւ չափը։ Մօտաւոր ներդաշնակութիւն չըլլալով այս եւ կառավարութեան համագործակցականներու ո՛չ տեղական ապրանքներու գներու մէջ, տուժողը կ'ըլլայ միշտ եւ ամէն պարագայի մէջ գիւղացին։ Վերջինս ստիպուած է ապրանք գնով յանձնել իր ապրանքը այն ժամանակ երբ անդին անհամեմատօրէն անմատչելի գներ տան նշանակուած իր գնելիք նիւթերու վրայ։

բ) Կառավարութիւնը ապրանքի փոխանակութեան միջոցով է որ կը ծրագրէ դիւրացնել «մթերման պլանը»։ Բայց հոս տեղ ալ կան այնպիսի խաղեր, որոնցմէ տուժողը կ'ըլլայ նոյնպէս գիւղացին ընդհանուր առումով։ Այսպէս, օրինակ փոխանակութիւնէն օգտուողները բաժնուած են կարգերու։

1. Հաւաքական տնտեսութիւններ, որոնք իրենց յանձնած ապրանքի արժէքի բոլոր տոկոսը կը ստանան իրենց պէտքական նիւթերով (կերպասեղէն, կօշիկ, շաքար, քարիւղ եւայլն)։ Ակնէ զատ այս տնտեսութիւնները շատ աւելի քիչ տոկոսով ապրանք կուտան կառավարութեան քան անհատ տնտեսութիւնները։

«Կոլտնտեների ֆնարայնացած անասուններից մթերման են ենթարկւում միմիայն աշխատանքի անպէտք անասունները»։

2. Հաւաքական տնտեսութեան անդամներ.

«Ընդհատական անասունները մթերւում են ինքնապատրաստման կարգով, սակայն 20 տոկոսով պակաս, քան անհատական չքաւոր եւ միջակ տնտեսութիւնները։»

Մինչդեռ այս նոյն դասուն պատկանողները կ'օգտուին պետական ապրանքներէն աւելի քան նոյնիսկ չքաւոր եւ միջակ գիւղացին։

գ. Այս եւ տակաւին բազմաթիւ տարբեր անարդարութիւններու գնով մթերուած անասունները կէսէն աւելի կը յատկացուի Խորհրդային միւս հանրապետութիւններու, մինչդեռ ամբողջական պաշարն իսկ չափազանց անբաւարար է մեր երկրին համար։

Բայց աւելորդ է մտածել իսկ այս ուղղութեամբ, որովհետեւ երեւանի վարիչներու համար հիմնականը իրենց տեսական մարգանքներն են։

Անոնք կը խորհին թէ այս ճանապարհով պիտի յաջողին «սոցիալիզմ կառուցել»։ Այս պայքարի ընթացքին մէկ մը ստոհոդութիւն ունին, վերջնապէս քայքայել մեր գիւղին մնացորդները, կամ անհատական ողորմելի տնտեսութիւնները, իսկ իրենց որակումով «կուլակները»։

Ո՛ւր էր թէ ներկայ տնտեսական տագնապալի կացութեան, եւ առհասարակ մեր երկրի սոցիալիստական վերակառուցման» միակ չարիքը ըլլար իրապէս հայ «կուլակը», եւ ո՛չ բուն իսկ այդ հոսանքը որ փաստօրէն թշնամի է համաշխարհային «սոցիալիզմի» բարգաւաճումին։

Մ. ԹԱԹՈՒԼ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԵՐԼԻՆԷՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՆԵՐՔԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Սեպտեմբեր 14ի խորհրդարանական ընտրութիւններու արդիւնքը բոլորովին անսպասելի էր ամենէն յոռետեսներուն համար անգամ։ Ո՛չ ոք կրնար երեւակայել, թէ ծայրայեղ ազգայնական կամ ֆաշականները, որ իրենք զիրենք «ազգային ընկերվարական բանուորական կուսակցութիւն» կը լորջորջեն, Ռայխսթագի մէջ իրենց աթոռներուն թիւը պիտի տասնապատկէին։

Այդ օրէն ասդին, Գերմանիոյ տնտեսական տագնապին վրայ աւելցաւ նաեւ քաղաքականը։ Իրականին մէջ՝ վերջինս առաջինին անմիջական եւ անխուսափելի հետեւանքն է։ Գերման «ցեղապաշտ»ները ո՛չ մէկ պարագայի տակ այդչափ մեծ յաջողութիւն պիտի ունենային, եթէ տնտեսական տագնապին տակ ճնշուած եւ ամենքէն եւ ամէն բանէ իրենց յոյսը կտրած միլիոնաւոր բանուորներ ու գործագիներ չունենային իրենց լեռնարան։ Հին ու նոր սեփականազուրկ զանգուածներէն շատեր այն միամիտ հաւատքով կը նային ատենէ մը ի վեր, թէ Հիթլէր եւ իր ընկերները փրկութի՛ւն պիտի բերեն իրենց։

Եւ վերջիններս չարաչար կերպով կը շահագործեն իրենց երկրին ծանր կացութիւնը։ Մի միայն անգործ բանուորներուն օգնելու համար — անոնց թիւը գրեթէ հինգ միլիոն է այժմ — պետութիւնը ամսական 250 միլիոն մարք (1ուկէս միլիառ ֆրանք) կը ծախսէ։ Աւելցուցէք ատոր վրայ ծանր հատուցումները, պատերազմի զոհերուն եւ անոնց ընտանիքներուն տրուող նպաստները եւ թոշակները, ու պիտի տեսնէք, որ պետութեան մուտքերու գրեթէ կէսը նման բաներու վրայ կը ծախսուի։

Միւս կողմէն, ճարտարարուեստի նեղ վիճակը, արտաքին առեւտուրին սեղմումը եւ ներքին չուկային անկումը պատճառ կ'ըլլան, որ ամէն օր տասնեակ հազարաւոր բանուորներ ու պաշտօնեաներ փողոց նետուին։ Պետութիւնը զանոնք եւրոյի վրայ չի կրնար ձգել. այլապէս՝ անխուսափելի պիտի ըլլայ յեղափոխութիւնը, ինչպէս քանի մը օր առաջ իր մէկ ճառին մէջ արտայայտուելու առիթն ունեցաւ Տիտրիխ, Գերմանիոյ ելեւմտական նախարարը։ Բայց ատոր դէմ այն եւս կայ, որ անսպառ չեն պետական աղբիւրները։ Օրին մէկն ալ՝ անոնք անելի մը առջեւ կրնան կեցնել այս երկիրը, անոր հետ միասին նաեւ՝ ամբողջ Եւրոպան ու Ամերիկան։

Ի՞նչ ընել, այս վիճակէն դուրս գալու, ժամանակ մը եւս տոկալ կարենալու համար։ Առաջարկները մէկէ աւելի են։ Անոնք ամէնը երկու տեսակի կը բաժնուին — ներքին եւ արտաքին։ Ինչ կը վերաբերի ներքին միջոցներուն, ամէնէն բանականը — փոքրագոյն չարիքը — կը հաւատարմի այն, որ կ'ըսէ թէ շաբաթական աշխատանքի օրերուն թիւը վեցէն հինգի իջեցնելու է։ Նման առաջարկ մըն է նաեւ այն, թէ շաբաթական աշխատանքի ժամերուն թիւը 48էն 40-42ի իջեցնելու է, օրերուն թիւը պահելով նախկինը (վեց)։

Այս առաջարկը կուգայ աշխատաւորական կազմակերպութիւններէ եւ ընկերվարական շրջանակները այս եղանակով, կը խորհին անոնք, կարելի պիտի ըլլայ ահագին թիւով անգործ բանուորներու աշխատանք հայթայթել, միւս կողմէ ալ՝ նոր գործազրկութենէն առաջքն առնել։ Հարկաւ, աշխատող բանուորներու շաբաթական վաստակը ատոր շնորհիւ պիտի պակսի համապատասխան չափերով, բայց գոնէ բոլորովին անգործ չեն մնար ուրիշ միլիոնաւորներ։ Հաւասարաշխութեան եւ հետեւաբար ձայնն է որ կը խօսի այդ առաջարկը ընդունողներուն մէջ, որ իրենք ալ արդէն բանուորներ են եւ կամ անոնց շահերը պաշտպանող կազմակերպութիւններ։

Անոնք այն հիմնաւոր երկիւղն ալ ունին, թէ հակառակ պարագային՝ գործատէր դասակարգը պիտի շահագործէ հաստատուած անգործութիւնը՝ աշխատավարձը կոտրելու համար։ Եւ յատկանշական է, որ ամէնէն աւելի ա՛յդ տարրերն են որ դէմ կ'արտայայտուին յիշեալ առաջարկներուն ժամանակաւորուած հիմունքներով։ Շատ քիչ գործարանատէրեր են տուած իրենց համաձայնութիւնը՝ վերոյիշեալ իմաստով։

Դրամատէր դասակարգը լաւագոյն առիթը եկած կը տեսնէ՝ գոյութիւն ունեցող ժամավարձը իջեցնելու համար։ Զէ՞ որ բանուորական ոյժի մատուցումը շատ աւելի է, քան պահանջը։ Քաղքենի տնտեսագիտութեան այդ հզոր օրէնքէն օգտուիլ կ'ուզեն շահագրգռուած տարրերը։

Արդէն իսկ, անոնց ճնշման տակ, կառավարութիւնը ասկից առաջ արտախորհրդարանական ճանապարհով օրէնք մը ընդունեց, որով բանուորներու աշխատավարձը եւ պաշտօնեաներու ռոճիկը անխտիր՝ 100ին 6-8 պակսուեցաւ։ Այժմ կ'ըսուի թէ նոյն եղանակով ու չափով կըրճատումներ եւս պիտի կատարուին։ Գործատէրերը չեն գոհանար կառավարական այդ սեղմումներով։ Իրենց կողմէ ալ առանձին ճնշումներ կը խորհին անոնք։ Ժամանակը եւ պայմանները նպաստաւոր են իրենց համար։

Աւելին ըլլալով, դրամատէր դասակարգը եւ անոր խորհրդարանական ներկայացուցիչները շարունակ պահանջ կը ներկայացնեն՝ «խնայումներ» կատարել պետական գործառոյթներու մէջ։ Այդ ըսելով ալ անոնք կը հասկնան ընկերային ապահովագրութեան եւ առաջին հերթին՝ գործազուրկներուն տրուած նպաստները կրճատել։ Այս 1931 թուականին համար միայն այս վերջին նպատակով 2,2 միլիառ մարքի (13 միլիառ ֆրանքէն աւելի) հասնող հսկայական ծախքեր նախատեսուած են։ Ահա՛ թէ որչափ սուղի կը նստի, դրամով արտայայտուած, հռետի գործազրկութիւնը միայն մէկ երկրի մէջ։

Աւելցուցէ՛ք ատոր վրայ տարեկան 1,7 միլիառ մարք հատուցումները եւ երկու միլիառ ալ՝ պատերազմի զոհերուն եւ անոնց ընտանիքներուն տրուած դրամները, ու պիտի տեսնէք, որ վեց միլիառ մարք մէկ տարուան միջոցին ոչ-արտադրական նպատակներու վրայ կը ծախսէ Գերմանիա։

Հասկնալի է ինքնին թէ այս կացութիւնը ինչպիսի վտանգներով լի է։ Տիտրիխ այսպէս կ'ամփոփէր իր վերոյիշեալ ճառը, լի ժտռնոգութեամբ.

— «Երկրի մը մէջ, ուր չորս միլիոն գործազուրկներ յուսահատելու վտանգի մը մէջ կը գտնուին, դրամա՞ն միջոցները ամէն ինչ են, իսկ լքումը՝ ոչինչ։ Երկիւղ կայ թէ մեր այսօրուան տնտեսակարգը, որմէ անհաւորբար դրամատիրական է, դիւրաւ կըրնայ մահացու վտանգի մը տակ իյնալ, եթէ չկարենայ աշխատանք հայթայթել գործազուրկներուն»։

Ա.

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

,,ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹ,,

Գրական Ակումբը ունեցաւ իր հերթական հաւաքոյթը, այս եալ շաբթի օր։ Խօսեցաւ պ. Վրացեանը, նիւթ ունենալով «Ամերիկահայ գաղութը»։

Այս գաղութը 100 տարու պատմութիւն ունի։ Առաջին նոր թողներ եղել են Խարբերդին մխիթարական քարոզչութեան ազդեցութեամբ։ Երկար ժամանակ գաղթողները ճանչցել են գիտէ պէս «ղարիբ», պանդուխտ, ուռնգ իրենց կենդանի կապը հայրենի բուն երկրի հետ։

Պատերազմի ժամանակ Ամերիկա նրանից յետոյ մուտքի խնդիրը դառնում է տագնապ հիւպատոսական ներկայացուցիչների «ներածութիւն», տալով ամէն տեսակ չարչարանքներ եւ ընտանեկան դժբախտութիւններ։ Սակայն երիտասարդութեան մեծ մասը կապուած ընտանեկան բոյնին՝ բախտ որութեամբ։

Հայկականութեան յաձեղողութիւնը բացառիկ չի կազմում նաեւ Ամերիկան։ Բնակչութեան մեծագոյն երախաներ են։ Ցետ-պատերազմեան սերունդը, թէեւ կրթուած բացառապէս Ամերիկեան ներում, բայց պահում է հայկական հոգին աւելի, քան նախապատերազմեան սերունդը։ Այս բոլորը ժամանակի երեւոյթներ են եւ արժանի իրենց ծնողների որոնք պիտի են հայրենի յիշատակները։

Հանրային կեանքը ընդհանրապէս կուսակցական հունով եւ այս կէտի հակամարտութիւնը այնքան առջ է գացել, որ հակառակ կողմերը ոչ մի բանի մէջ չեն զիջում եւ ներկայիս համահայկական ձեռնարկներ անհնարին են։ Մշակութային ասպարէզում հայերը շատ աչքի ընկնող դէմքեր, գիտնականներ, երաժիշտներ եւ արուեստագէտներ ունեն, որոնք մէկ-մէկ հաշուի առնելի ուժեր են Ամերիկեան չափանիշով, բայց որովհետեւ կազմակերպուած չեն, հայկական մշակոյթը դեռեւս չի գալիս իր ազգային մակարդակով։

Մամուլը շեշտուած է կուսակցական գունաւորումով։ «Հայկական» ամսագիրը լուսաւոր կէտն է ոչ միայն Ամերիկահայ գաղութի, այլ եւ ամբողջ հայութեան համար եւ կը դացուում է բոլոր ընտանիքներում։ Նոյն սպառումն ու ընթերցողը ունի նաեւ օրաթերթը։ Սակայն Ամերիկահայ գաղութի այս կուռ օրգանները շատ քիչ չափով են արտայայտում տեղական կեանքը։ Եթէ Բոստոն քաղաքի անունը փոխենք Փարիզով եւ թէկնդրով, ոչ ոք կարող է եզրակացնել, որ այդ թերթերը հրատարակուում են Ամերիկայում։

Տարածուում են եւ կարդում

ԱՂՈՒ ԴԱՇՏԱՑՈՒՄԸ ՄԵԿ

I

— Ա՜խ...

Հառաչեց իր ոտքերի մոտ ընկած քարը եւ ինքն էլ ընկավ ծառի տակ, ուր նստած էր ինքը։ Ամառ էր, արեւի տակ ամեն ինչ կարծես հալվում էր, ինչպես մոմը։ Ոչ մի տերեւ չէր դողում ծառերի վրա, ոչ մի ճռռոց չէր լսվում ոչ մի տեղից։ Ամեն ինչ քնած էր, ամեն ինչ հանգստանում էր, միայն ինքը չէր կարողանում հանգստանալ։

Ինչպես ամեն օր, այնպես էլ այսօր նա ոտքի էր կանգնել վաղ առավոտից եւ ամբողջ օրը ջանք չէր խնայել։ Ամեն ինչ արել էր, որ ամբողջ օրը ոչ մի րոպե չնստի, ոչ մի րոպե չհանգստանա, որ ամբողջ օրը ոչ մի րոպե չմտածի։ Ամեն ինչ արել էր, որ ամբողջ օրը ոչ մի րոպե չհիշի։ Ամեն ինչ արել էր, որ ամբողջ օրը ոչ մի րոպե չհիշի այն, ինչ հիշում էր հիմա։

քաղաքականութեան մասին, զոր կառավարութիւնը կը մտադրէ հետապնդել Լոնտոնի հնդկական համաժողովին աշխատանքները շարունակելու համար: կառավարութեան ներկայացուցիչը յայտնեց նաեւ թէ կանտիի եւ հնդիկ ուրիշ պետերու յայտարարութեանց մասին, բացի լրագրական տեղեկութիւններէ, ուրիշ ոչ մէկ պաշտօնական տեղեկութիւն ստացած է:

Պահպանողական երեսփոխանի մը հարցման պատասխանելով, կառավարութեան ներկայացուցիչը յայտնեց նաեւ թէ ո՛չ մէկ տեղեկութիւն ստացած է վերջերս, Հնդկաստան գաղտնի մտցուած մեծաքանակ զէնքի եւ ռազմանիւթի մասին, թէեւ նման փորձեր յաճախ կատարուած են ասկից առաջ:

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի(էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:

Տիադէրմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31-49

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'էսդի մէջտեղը)

ՓԱՐԻԶԷՆ 10 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՀԵՌՈՒ

Փարիզի յայտնի արուարձաններէն Enghienի կայարանէն 3 վայրկեան հեռու, ՏԱԿԱՒԻՆ ԿԸ ՄՆԱՆ *քանի մը ծախու հողաբաժիններ, քառակուսի մէթրը 100—150 ֆրանք, հարիւրին 10ը կանխիկ իսկ մնացածը վճարելի 5 տարուան միջոցին:*

Դիմեցէք՝ 18 Rue Chaussé d'Antin, Tarassoff — Ter Abrahamianի *գրասենեակը: Մէթրօ*՝ Opéra *կամ* Chaussée d'Antin, Tél. Prov. 87—32:

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճաշակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ:

կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է:

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC

Métro: Couronnes ou Parmentier

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տ'օրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6. Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

CORDONNERIE «AKAP»

Maison A. KAPIKIAN

17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89

Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ

Չափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակարը միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն *Բոլէփ տը Շինի:* Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհրդակցիլ, ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ:

Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ

33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական, ամուսնալուծմանեւ արկածներուդատեր: Կը կատարէ նաթիւրալիզասիոնի, ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւնները: Ձօն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ: Փոխառութիւն: Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12:

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

ԳՒՆԵՐԸ ՅԱՓԱՒՈՐ

TAILOR

Georges Cherbetian

Métro Poissonnière

94 RUE LAFAYETTE - PARIS

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ		12.75, Բ.Գ. տեսակ աւելիաժան				
» Սանթոս Good Ա.	»	14.25	»	»	»	»
» Santos supérieur	»	18	»	»	»	»
» » Domincul		20				
» » Caracoli		22				
Քաֆէ Mocca Hodeldan		24 իսկականը եւ ոչ թէ կեղծը:				
» Godlup		25				
» Ceylan		28				
» Margajid		31				

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին: Զգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն: Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին:

ՀԱՍՑԷ՝ "CAFÉ SULTAN,,

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները Վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Շօփ Փարիզիէնի (Rue des Ecoles) *վերնայարկը:*

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18» ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հրայր խումբի կողմէ

Այս կիր. ժամը 3ին Սալ ժաքըմարի սրահը, 81 rue de Paris, Sarcelles

կը խօսի՝ ընկ. ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

երգ եւ արտասանութիւն:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Պրիւէլի Հայ Տիկնանց Միութեան կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 10ին

Salle des Fêtes de l'Hôtel Atlanta

Հայ ժողովրդական երգեր, անակնկալներ, եւայլն

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

Նախաձեռնութեամբ ՍԻՓԱՆ երգչախումբի

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salle Géographieի մէջ

184 Bld. St. Germain

կը նախագահէ ԳԵՐ. ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՍՐԲԱԶԱՆ

կը մասնակցին՝ Օր. Գաբրիպեան (երգ), Օր. Ղազարոսեան (դաշնակ), Օր. Ջառափեան (դաշնակ), Օր Երամեան (ջութակ), Պ. Նաւասարդեան (երգ), Օր. Տէր Թովմասեան (արտասանութիւն) եւ Սիփան երգչախումբը իր ամբողջ կազմով, ղեկավարութեամբ Պ. ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆի:

Տախքերու մասնակցութեան համար 3 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Ապառաժ խումբի

Մարտ 8ին կը ներկայացուի՝ *«ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ»*

միութիւններէ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

ԵՐԵԿՈՅԹ — ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Շավիլի երիտ. երկսեռ միութեան կողմէ

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.45ին Salle Pathinի սրահը

104 Grand'Rue, Chaville

Առնել հանրակառք թիւ 1 եւ իջնել Շավիլ Anciénne Mairie

Հ. Յ. Դ.

ՊՈՒԱ - ՔՈԼՈՄԲԻ Վիշապ խումբիժողովըայսօրՀինգշաբթի իրիկուն ժամը 8 30ին 71 Rue Charles Chefston, *Պուա Քոլոմպ: Կարեւոր օրակարգ:*

ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄԲԻ Զէյթուն կոմիտէն վիճաքանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերներն ու համակիրները այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.45ին 79 Rue des Chambards. Նիւթ՝ *«Ներքին թէ՛ արտաքին թշնամի»*:

ՓԻԹՕ եւ Սիւրէն բնակող բոլոր ընկերները պարտաւորիչ կերպով խորհրդակցութեան կը հրաւիրուին, այս կիրակի ժամը 3 30ին, 150 Rue Jean Jaurès (Puteaux) սրճարանը:

ՊԷՔՈՆ լէ Պրիւէր բնակող բոլոր անհատ դաշնակցականները, պարտաւորիչ կերպով խորհրդակցութեան կը հրաւիրուին այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին 66 Rue Sabliere (կայարանին դիմացի պիւրօ Թապայի սրճարանը):

Գ Ա Ի Ա Ն

ԼԻՈՆԻ Պատ. միութեան գրախօսական ժողովըայսօրՀինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, կը հրաւիրուբուին ընկերներն ու համակիրները:

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական դասախօսութիւնը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ: կը խօսի Պ. Յովհ. Տէր Յովհաննէսեան, *Կազմակերպուինք եւ կազմակերպենք:* Մէկ ժամ սինէմա: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Զ. Ե. Ո. Միութեան Պիյեանքուրի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովըվաղըՈւրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 186 Ave. Verdun: կը հրաւիրուին անդամները եւ մասնաճիւղին Ասի ֆութպոլի խումբը: ներկայ պիտի ըլլայ նաեւ կեդր. վարչութեան լիազօրը:

ԱՌՆՈՒՎԻԼ լէ կոնէսի հայրենակիցները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Նիկողոսեանի սրճարանը, 121 Ave. de l'Union. կազմելու համար երիտասարդաց միութիւն մը:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ. եւ վարխի: Ամէն օր9-12,2-8, Կիր,9-12:*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Վարդանանցի առթիւ, Գրական ակումբին այս շաբթուան (14 փետր.) դասախօսութիւնը յետաձգուած է փետր. 21ի:

կը խօսի Շ. Միսաքեան, Նիւթ ունենալով «Յունահայ գաղութը»:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նիսի Լսար. Միութեան կողմէ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջ, 182 Bld. Madeleine: կը խօսին՝ Պ. Մանուկեան (վարդանանց) եւ Պ. Մատէնճեան (Գաղութահայ կազմակերպութիւններ): կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Մուտքը ազատ է:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սամսոնցի այրի տիկին Արուսեակ Սիսակեան կը փնտռէ իր տղան Օհանիկ, որ տեղահանութեան միջոցին տարագրուած է Պոլսէն անորոշ ուղղութեամբ: Լուր տուողին 500 ֆր. նուէր: Հասցէ՝ Mme Aroussiak Sissakian, 27 Rue Beauséjour, Sarcelles (S.et O.). Francc.

— *Պարտիզակցի Հռիփսիմէ Յովսէփեան կը փնտռէ իր հօրաքրոջ աղջիկները Բարուհի, Սրբուհի եւ Ազատնի: Իրենց հօր անունը՝ Գրիգոր Զորեկին, մօր անունը՝ Արուսեակ:*

Բարուհի եւ Սրբուհի ամուսնացած էին: 1923ին կը բնակէին Գատըգիւղ (Պոլիս) Րիզա փաշա թաղը: Իմացնել՝ Տիկին Փափազեանի 83, Route de la St. Germain, Carières s)Seine, France.

ԱՆԳԼԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Դիւրամատչելի պայմաններով: դիմել՝ Օր. Փափազեանի, 8 rue Wulfran Puget, Marseille.

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ուէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Կընդունինք ամիսանու սօսիալի հիւանդն.: Խորհր. ամէն օր 9 12 եւ 2-8: Կիր. 9-12: Ականջում.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9.12:*

EMPIRE Սինեմա-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

ԱՐԻՒՆԱՄԱՔՐԻՉ «AVRANINE»

Նախապէս փեթրսպուրկ, կոլոկոլնայեա 11, հիմնուած 189[...]

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱԼՍԱՄ (անմնաս բոյս), որ կը մաքրէ արիւնը [...] կար միքրոպներէ եւ վարակումներէ: Պալզամը առաջին անգամ [...] լէ վերջ հիւանդին ցաւերը կը սաստկանան, բայց 3—5 օր վերջ հի[...] դը կը սկսի ապաքինիլ եւ մէկ ամիսէն ախորժակը կը բացուի, [...] մոքսին եւ աղիքներուն ցաւերը կը դադրին, ջղային դրութ[...] եւ սեռական կարողութիւնը կը վերականգնի: Պալզամը կը [...] ֆրանկախտը եւ ջերմամիզ. բոլոր աստիճան. մէջ, ողնածուծ[...] ւանդութ. Լիւփիւսը, յառաջացած կաթուածը, պսորիազիսը, էգզէ[...] քանսէրը, մօրուքի վէրքերը, Լուսնոտութիւնը, ոսկրախտը, կարմ[...] ար, եւ իրենց բոլոր հետեւանքները: Եւր. ցուցահանդ. ոսկի մ[...] Պահանջել գրքոյկները փոստի համար՝ 2 ֆրանք: Գլխաւոր պա[...]

AVRAKHOFF 6 Rue Maublanc, Paris (15), Métro Vaugi[...]

կը ծախուի բոլոր դեղարաններուն մէջ:

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆ[...]

8 RUE CHATEAUDUNԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

Marche à main et au moteur

BONNETERIE CARLT[...]

137 Fbg. St. Denis, [...]

Մեր ապրանքները կ[...] րաստուին միայն մեր [...] կան արտօնագրեալ [...] ներուն համաձայն.

ՏԱՆ ՄԷՋ ԱՇ[...]

կ'ապահովենք [...] գրութեամբ, այն [...] որոնք ունին [...] հայթայթեն [...] քենան ՔԱՐԼԹ[...] 2.600 ֆրան[...] բորդական [...] ներով միա[...] նաեւ մեքենայ[...] ծածութեան [...] թեամբ, առանց [...] վճարման:

Զրի կը հայթ[...] այն նիւթերը, [...] մեզ պիտի վե[...] ձուին իբր 2[...] ապրանք:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ, (ԳՐԻՍ[...]

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 9[...]

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր ամենայաւ պայմաններով

ՓՈՂՈՑ ԻԱՐԿԱԾներումասնագիտութիւն, առանցկանխա[...]

ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն 10.30, օրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30:

Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud

Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q Թրամուէյ 5 եւ 26

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱ[...]

Ֆրանսական տուրքի օրէնքները խիստ բարդ են: Տ[...] յայտարարութեանց, ձեր վրայ դրուած տուրքերու [...] ման եւ անհամաձայնութեանց համար դիմեցէք հար[...] պաշտօնատան նախկին քննիչ Պ. ARNAUDի,

167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e)

Մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ

Խ Ն Ա Մ Ո Ւ Ա Ծ Կ Ա Ր

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ

ՀԱՅ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐ[...]

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 3[...]

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԱՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Թմրագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 276.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
13
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
13 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1493

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Ուրեմն, եգիպտոսի ռամկավար պաշտօնաթերթն ալ կ'ընդունի թէ՝ Բարեգործականը կը կարօտի լուրջ բարեփոխման: Թէ՛ ուղղութեամբ եւ թէ՛ վարչական կազմով:

«Բարեգործականը պէտք է տայ որ առնէ»: Պէտք է ընդառաջ երթայ նոր պահանջներու: Պէտք է ստեղծէ կենդանի գործ, եւ մշակէ գործունէութեան ուղեգիծ մը՝ «գաղթաշատ կեդրոններու» համար:

Ու վերջապէս, Բարեգործականի կեդր. վարչութեան կազմին մէջ, պէտք է «աւելի տեղ տրուի մեր այն դասակարգին որ նոյն ազգային կեանքով զբաղած է նոյնքան եւ աւելի քան ուրիշները, խելք եւ սիրտ զոհած է»:

— «Մանաւանդ թէ այդ դասակարգը կրնայ ընտրանօք հայ Թայթել բարեգործականին ինչ որ քիչ է անոր մէջ. այն է՝ ժողովուրդին հոգին եւ պէտքերը մօտէն ճանչցող տարրը»:

«Պէտք է բարեխառնել կեդր. վարչութեան մենոլորտը՝ չենք ըսեր աւելի ազգասիրական, այլ աւելի տաք եւ իանդավառ շունչով մը» (Արեւ, 3 փետր.):

Այս խելօքիկ թելադրութիւններուն համար, անշուշտ պէտք չկար սպասելու Պօղոս Նուպարի մահուան: Ոչ ալ Գ. Կիւլպէնկեանի «գահակալութեան»:

Բայց նորէն փառք տանք այս ուշացած սթափումին, եւ անցնինք դրուած հարցերուն: Ամէնէն առաջ թելադրուած նոր ուղեգիծին:

Ռամկավար պաշտօնաթերթը կ'ուզէ որ Բարեգործականը աւելի շատ— եթէ ոչ ամէնէն աւելի— զբաղի «գաղութահայութեամբ»:

Դժբախտաբար, այս առաջադրութեամբ թելադրուած ուղեգիծը չափազանց խառնակ է եւ խճողուած: Կը ներկայացնէ գործեր որոնք մանրամասնութիւններ են, կապ չունին Բարեգործականի հիմնական ծրագրին հետ:

Այս դիտողութիւնները ետ չենք առներ, եթէ նոյն իսկ «Արեւ»ի խմբագրին նպատակն է Բարեգործականը վերածել տեսակ մը ազգային կեդր. իշխանութեան՝ գաղութներու մէջ: Բարեգործականէն կը պահանջեն «իրաւագիտական ձրի խորհրդակցութիւններ եւ վարչական ձրի դիմումներ կատարող գրասենեակներ բանալ», գիշերային դասախօսութիւններ հաստատել, «կիրակնօրեայ բանախօսութիւններով քաղաքացիական կրթութիւն եւ քիչ մըն ընդհանուր գիտութիւն ջամբել, դասագիրքեր, գիրքեր եւ պարբերաթերթեր հրատարակել» եւն.:

Քիչ մը ամէն գաղութի մէջ ալ, ունինք օրկաններ որոնք աւելի կամ պակաս կարողութեամբ եւ յարատեւութեամբ կը կատարեն այդ գործերը: Քաղաքական կազմակերպութիւններէն դուրս, ունինք երիտասարդական, լսարանական եւ Հայրենակցական Միութիւններ եւ ուրիշ բազմատեսակ — յաճախ իրար հրմշտկող — հաստատութիւններ, որոնք բռնած են ասպարէզը: Իսկ իրաւագիտական եւ վարչական խնդիրներու համար, կան ազգ.իշխանութիւնները,—առաջնորդարան, ազգ.խորհուրդ, Գաղթ.գրասենեակ, եւն.:Հարկ է ուժ տալ անոնց եւ լրացընել պակասները:

Իսկ ատոնց փոխարէն, ունինք այնպիսի պահանջներ որոնց առջեւ գիտակցաբար կամ անփառունակ մեկուսացումով մը անճարկած են մեր բոլոր կազմակերպութիւնները, գլուխ ըլլալով Բարեգործականը:

Այդ պահանջները ուղղակի կը շօշափեն «գաղութահայութեան», ցիրուցան բազմութիւններուն զօրացման կամ կազմալուծման կենսական խնդիրը:

Այսպէս, ունինք հազարաւորներու տեղաւորման հոգը՝ Սուրիոյ եւ Միջագետքի մէջ: Ծրագիրներ կազմուած են, աշխատանք թափուած է՝ անճար բազմութիւններ հողին կապելու: Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը եւ Ամերիկայի ու Եգիպտոսի Շրջ. վարչութիւնները ծանօթ են այդ ծրագիրներուն բովանդակութեան եւ կատարուած աշխատանքներուն: Եւ սակայն, կը գոհանան բաղձանքներով ու մաղթանքներով: Կամ իրենք զիրենք արդարացնելու համար, ականջ կու տան այնպիսի փսփսուքներու որոնց դժուար է պատասխանել հրապարակաւ...

Կէս ճամբան մնացած է Լիբանանի եւ Սուրիոյ գաղթականներուն տեղաւորման աշխատանքը: Նիւթական ծանր տագնապի մը մատնուած է Նահր էլ Օմարի (Միջագետք) գաղթականներուն գետեղման գործը:

Փարիզի մէջ նստած, իրաւունք չունինք սպասելու որ մարդիկ հրաշքներ գործեն:Թէեւ հրաշք է.ինչ որ կատարած են մինչեւ հիմա:

Եթէ Բարեգործականը, իբրեւ նոր ուղեգիծ, միայն այս երկու կենսական ծրագիրներուն իրագործման յատկացնէր իր եռանդն ու վաստակը, հազարներ եւ հազարներ փրկած պիտի ըլլար վաղուան հայրենիքին համար:

Կա՛յ, տակաւին, Միջագետքի անապատներուն մէջ մոլորած հազարաւոր բեկորներու փրկութեան գործը, որուն մասնակցութիւնները նոյնքա՛ն ծանօթ են Բարեգործականի կեդրոնին եւ մասնաճիւղերուն:

Եւ այս գործերը ուղղակի կը բխին Բարեգործականի հիմնական ծրագրէն: Միասին կարդանք 15րդ յօդուածը.

— «Օգնութիւն եւ պաշտպանութիւն ընծայել ամէն Հայու, առանց դաւանանքի խտրութեան, հայազգի գիւղացիներուն նպաստել, անոնց հայթայթելով սերմնացու, կենդանի, երկրագործական գործիք եւ մշակելի հողեր»: (Յօդ. 15):

Ունինք, վերջապէս, նոր սերունդին կրթութեան խնդիրը,— գարձեալ հազարաւորներու փրկութեան հոգ: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ԷՍՔԻԼԷՐ ԱԼԱՅԸ»

Թրքական «Եըլմազ» թերթը հետեւեալը կը գրէ օտար դրամագլուխի եւ Հրեաներու գործունէութեան մասին (փետր. 3):

— Մենք Թշնամի չենք օտար դրամագլուխի տէր պատուաւոր մարդոց եւ հրեայ հասարակութեան: Այս մասին կ'ուզենք կարգ մը բացատրութիւններ տալ.— Նոր Թուրքիան եւ անոր դատին ծառայող մեր Թերթը ո՛չ մէկ կերպով Թշնամի է օտարականներուն եւ անոնց դրամագլուխին, միայն Թէ մէկ պայմանով.— Այս դրամագլուխը պէտք է պատուաւոր մարդոց կողմէ հիմնուի:

Օտար դրամատէրերը պէտք է լաւագոյն կերպով ըմբռնեն Թէ Թուրքիան դաշնաստան մը չէ, անկախ եւ զարգանալու ընդունակ պետութիւն մըն է, ինչպէս Պելճիքան, Ֆրանսան, Գափոնը:

Թուրքիան չի նմանիր Ռուսիոյ եւ իրաքի, Ալճէրիոյ, Հնդկաստանի, Պաղեստինի: Եթէ մեր հայրենակիցները, Օսմանեան դրամատունը այսպէս կ'ուզեն տեսնել Թուրքիան, պատրաստ է իրենց անցագիրը, երթան բարով: Իսկ եթէ կ'ուզեն օրինաւոր պայմաններով գործակցիլ մեզի եւ օժանդակել ազգային տնտեսութեան, լայն ասպարէզ ունին:

Մենք չենք վախնար եթէ Օսմանեան դրամատան պէս հաստատութիւն մը գաղթէ այստեղէն, Թող ուշ լինի, նուշ լինի: Մեր տեղական պանքաները դիւրաւ կրնան անոր տեղը բռնել: Երկրագործական եւ իշ պանքաները, Սանայի մէատէն, կալուածական ու նոյնիսկ գաւառներու դրամատունները, ապահովութեան սնտուկը բացառնակ կատարելութեան մը ճամբուն մէջ կը գտնուին:

Շատ մը բաներ կը սպասենք այս հաստատութիւններէն, Օսմանեան դրամատունը, որ կը ծաղրէը իշ պանքային հիմնարկութիւնը, անոր հաշուեցոյցին առջեւ որքա՜ն ընկճուած է:

Գալով Հրեաներուն, այդ հայայնքին դէմ Թշնամութիւն չունինք, բայց գիտցէք որ «էրթղրի»ի ժտայնութիւնը եւ հոգին չենք սիրեր: Շահադէտը որ հասարակութեան որ պաակնի վնասակար է միշտ:

Քանի մը հրեայ վաշխառուներու եւ շահադէտներու գործունէութիւնը չարատաւորեր ամբողջ հայայնքը, որքան ատեն որ Հրեաները Թուրք հայրենասէրի մը նման Թուրքերէն կը խօսին ու լաւագոյն գործունէութիւն մը կ'ունենան, լայն տեղ ու գործ ունին: Հակառակ պարագային եթէ ցնորքներու տարուին, ճամբան բաց է իրենց առջեւ, մենք ալ բարի ճանապարհ կը մաղթենք իրենց:

Օրինակի համար, եթէ սա մէթրը Սալէմ կոչուած տարօրինակ էակը ձեռքերը լուայ եւ չի խառնուի այս երկրին գործերուն ամբողջ Արեւելքի Հրեաները պիտի սրբուին մեծ արատէ մը, Իսրայէլի շատ մը վարպետորդի գաւակներ կան անոր նման: Այս մարդիկը եթէ երկրագունտին վրայ ուրիշ գործերով զբաղին, մեծ բարիք մը ըրած կ'ըլլան իրենց ազգակիցներուն:

Իսրայէլի խելացի գաւակները պէտք է գիտակցին Թէ ինչ հաշիւները տեղ չունին այս երկրին մէջ: կը մեղքնանք իրենց ու կ'ըսենք.

— Էսքիլէ՛ր Ալայրմ, Սալէմ Էֆէնտի, Նէսիմ Էֆէնտի, Սօրպիէ Էֆէնտի, Թուրքիոյ մէջ գոր բան չմնաց որ կարենան ննել»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Պատերազմական Ատեանը կը գործէ

Մէնէմէնի մահապարտներուն գոյքերը առնելու համար անոնց ընտանիքէն ոչ ոք դիմում կատարած է մինչեւ հիմա:

Պատերազմ. ատեանը կը շարունակէ երկրորդ խումբի դատավարութիւնը եւ արդէն մէկ քանի փոքր դատապարտութիւններ վճռած է: Ասոնք այն ամբաստանեալներն են որ կիներու եւ աղջիկներու ստինքներուն վրայ «այբ»ներ գրած եւ «աստուած» բսելով համբուրած են զանոնք:

Պատերազմ. Ատեանի նախագահ Մուսթաֆա փաշա, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրած է.

— Պատերազմ. Ատեանը երկու երեք կարեւոր դատեր ալ ունի: Ասոնց մէջ կը գտնուի Եշիլ հօճայի եւ Քէօմիւրճի հօճայի, Շէյխ Իսատի փոխանորդ Հաճըզ Սատրգի, Մանիսայէն բերուած Շէյխ Սամիի խումբը եւ այս վերջինին աշակերտներէն քանի մը մանկամարդ կիներ: Պալըքէսիրի մէջ ձերբակալուածներուն դատավարութիւնը կարեւոր պիտի ըլլայ:

*** Մէնէմէնի մէջ որոշուած է հետապնդում կատարել «Սօն փօսթա»յի Թղթակցին դէմ, որովհետեւ յիշեալը իր Թերթին սխալ տեղեկութիւններ ղրկած է տեղւոյն նախորդ ոստիկան զօրքերու հրամանատար Ֆախրի պէյի մասին: «Սօն փօսթա»յի այս Թղթակցութիւնը պարունակող թիւին վաճառումը արգիլուեր է Մէնէմէնի մէջ:*

*** Կ'ենթադրուի Թէ փախստականը Մէնէմէնէն դուրս ելլելէն յետոյ դէմը ելած Տիւմանլը Տաղը բարձրացած է: Այս պատճառով յիշեալ լեռը պաշարուած է: Պաշարումը դէպքին օրն իսկ կատարուած է, յետոյ զանազան յոկատներ սկսած են լեռան ամէն կողմը խուզարկել:*

Եթէ հետապնդող թեւերը այս լեռան մէջ չգտնեն փախստական մահապարտը կարելի է խորհիլ Թէ ուրիշ կողմ գացած է:

Փախուստ խորհրդ. դրախտէն

Պուքրէշէն կը հեռագրեն.— Անցեալ գիշեր, խորհրդային սահմանապահ գինուորները նշմարեցին 16 հոգինոց խումբ մը, որ կը փորձէր Ռումանիա անցնիլ Տնիեստէր գետին վրայէն, որ սառած է: Պահակները կրակեցին եւ վիրաւորեցին երկու փախստականներ: Գետին մէջտեղը սառոյցի խաւը Թեթեւ ըլլալով, կոտրեցաւ: 4 հոգի խեղդուեցան: Մնացեալ տասը հոգիները յաջողեցան ուժասնական հողը հասնիլ եւ յանձնուեցան ուժէն իշխանութեանց:

Հիւղեր կը խռովէ Գերմանիան

Գերման խորհրդարանի մեծամասնութիւնը նոր օրէնքով մը սահմանափակած ըլլալով երեսփոխաններու անձեռնմխելիութեան իրաւունքը ու նաեւ, խստացուցած ըլլալով խորհրդարանի ներքին կանոնագիրը, Հիւլերեաններ որոշեցին չմասնակցիլ նիստերուն եւ բողոքի մեծ ցոյցեր կատարել երկրին ամէն կողմերը:

Հիւլերեան երեսփոխանները հրահանգ ստացան մեկնիլ իրենց ընտրական շրջանակները: Կը սպասուի որ անոնք ամէն տեղ հրապարակային ցոյցեր կատարեն եւ խռովութիւններ սարքեն ընդդէմ կառավարութեան: Այս կերպով կը յուսան ստեղծել ժողովրդային մեծ շարժում մը, որուն նպատակը ըլլայ Հիւլերը բերել իշխանութեան գլուխ:

Սակայն կառավարութիւնն արդէն խիստ միջոցներու դիմած է եւ Թոյլ չպիտի տայ որ ցեղապաշտները դիւրաւ խանգարել յաջողին երկրին հանդարտութիւնը:

Հիւլերեանները լուր տարածած են Թէ վայմարի մէջ պիտի գումարեն երեսփ. ժողով մը, որ տեւական կերպով, կանոնաւոր նիստեր պիտի ունենայ: Այս գրոյցը սակայն չէ հաստատուած:

Սպանիոյ խռովութիւնները

Սպանիացի ընկերվարականներն ու հանրապետականները, Մատրիտի մէջ տօնեցին 1873ի սպանիական հանրապետութեան տարեդարձը:

Կէս օրէն վերջ հսկայ Թափօր մը անցք մը կատարեց Մատրիտի մեծ բանտին առջեւէն, ի յարգանս քաղաքական բանտարկեալներուն:

Մտաւորականներէ կազմուած գրական, գեղարուեստական մեծ ակումբի մը ԱԹԷՆէի մէջ, աւելի ծանր խռովութիւններ պատահեցան: Այս ակումբը փակուած էր կառավարութեան հրամանով: Անոր ղեկավարները դիմեցին կառավարութեան, պահանջելով որ վերաբացման արտօնութիւն տրուի նախորդ օր մինչեւ ժամը 4.30: Արտօնութիւնը տրուած չըլլալով, Ակումբի անդամները շէնքը մտան կռնակի մէկ դռնէն եւ բացին գլխաւոր դուռը, ուրկէ ներս խուժեց բազմահազար ժողովուրդը:

Այդ պահուն ոստիկանութիւնը հասաւ եւ ցրուեց ցուցարարները: Բազմաթիւ փաստաբաններ որոնք կը դիմազրէին ձերբակալուեցան: Զսպելու համար բազմութիւնը, կառավարութիւնն ստիպուեցաւ ձիաւորներու ջոկատ մը եւ հետեւակներու երկու գունդ ղրկել:

ԲԱՆԿԱԼԹԻի ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պոլսէն էնկիւրի մեկնած են ազգ. վարչութեանատենապետ Պ. Գէորգ Թորգոմեան եւ իրաւագէտ Պ. Մ. Նարլեան, բանկալթիի գերեզմանատան խնդրին առթիւ նոր շփումներ ունենալու համար պատկանեալ իշխանութեան հետ:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՎԱԽԸ ՌՈՒՍԻԱՑԻՆ

Ռումանական «Իւնիվէրսուլ» Թերթը երկարօրէն կը զբաղի Սեւ Ծովու խնդրով, որ վերջերս առատ նիւթ կը հայթայթէ օտար գինուորական Թերթերուն: Այս առթիւ այդ Թերթերը կը Ծանրանան Թորիդային Ռուսիոյ նաւային ուժերու զօրացման վրայ:

Օտար մասնագէտները հանրային ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն սա իրողութեան վրայ որ Ռուսիա կը ջանայ տիրապետել ոչ մրայն Սեւ Ծովու, այլեւ միջերկրականի մէկ մասին:

Ռումէն Թերթը մէջբերումներ կ'ընէ գինուորական հանդիսէսէ մը, որ Ռումանիոյ կը յանձնարարէ զօրացնել իր նաւատորմը, եւ ամրացնել նաւահանգիստները, որպէսզի պատերազմի անկախ ազդակ մը դառնայ: կը յանձնարարէ նաեւ հիմնել նաւային կայան մը:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԹԱԳՈՒՀԻՆ, ՊԻՏԻ ՊԱՏԺՈՒԻ

Էնկիւրիի կրթական գործավարութիւնը շրջաբերական մը ղրկած է բոլոր մրջնակարգ վարժարաններուն, լիսէններուն եւ վարժապետանոցներուն,յայտնելով Թէ ուսուցիչներն ու աշակերտները պէտք չէ ժամնակցին իրենց դիրքին անպատշաճ մրըցումներու: Հակառակ շարժողները պէտք է պատժուին կարգապահական ժողովներուն կողմէ եւ աշակերտներն ալ դպրոցէն հեռացուին:

Ուրեմն, Թուրքիոյ գեղեցկութեան Թագուհի նաշիտէ Սավֆէտ որ եւրոպայի գեղուհիներուն հետ քաղքէ քաղաք իր աղուոր աչքերը կը պտտցնէ, այս շրջաբերականին տրամադրութեանց համաձայն պիտի պատժուի, եւրոպայէն վերադարձին:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ ՑՈՑՑԵՐԸ

Միացեալ-Նահանգներու բազմաթիւ քաղաքներուն մէջ անգործները ցոյցեր կատարեցին, ցուցարարներուն գլուխը կեցած ենիամայնավարներ՝ գրեթէ ամէն տեղ: Ուշադրութեան մէջ, համայնավարական Թափօր մը քալեց կառավարական շէնքին վրայ, նիւ Եորքի մէջ 5000 հոգինոց բազմութիւն մը շրջապատուած ոստիկաններով, խաղաղօրէն մտիկ րրաւ ճառախօսները, քալիֆորնիոյ մէկ քաղքին մէջ, ոստիկանները յարձակեցան ամբոխի մը վրայ որ կը քալէր դէպի կառավարութեան շէնքը ու ցրուեց զայն:

Պոսթընի մէջ, 12 անձեր, որոնց մէջ պատուելի մը, ձերբակալուեցան:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄՆԵՐԸ

Թերթերու կողմէ տրուած տեղեկութեանց համաձայն, հազարաւոր ձերբակալութիւններ կատարուած են Թուրքիոյ մէջ 100 չափ միայն Պոլսոյ մէջ:

ՏԽՐՈՒՆԻ

Ընկ. Օր. Զլօրա Շէօհլաեան եւ Տիկին Զարուհի (Տէր Թովմասեան) եւ մեր աշխատակից ընկ. Ս. Տէր Թովմասեան (Ս. Թաթուլ) դժբախտութիւնն ունեցած են կորսնցնելու իրենց մայրը եւ զոքանչ մայրը, Այրի Տիկին ՍԱՓԵՆԻԿ ՇԷՕՀԼԱԵԱՆ, որ երկար հիւանդութենէ մը յետոյ աւանդած է իր հոգին Պուքրէշի մէջ, Փետր. 5ին:

Մեր ցաւակցութիւնները:

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

Հայկական հողատարածքի հայրենիք թշնամիները տարբեր ժամանակներում տարբեր ձևերով են հանդես եկել, սակայն նրանց նպատակը միշտ եղել է նույնը՝ հայ ժողովրդին զրկել իր հայրենի հողերից, ոչնչացնել նրա ազգային ինքնությունը, հայ ժողովրդի հետքն անգամ չթողնել այդ հողերի վրա։ Այդ նպատակին հասնելու համար նրանք ընտրել են տարբեր միջոցներ՝ ոմանք ավելի բռնի, ոմանք ավելի նենգ, բայց էությունը միշտ մնացել է նույնը։

Հայրենիք թշնամիների ամենավտանգավոր տեսակներից մեկը եղել է թուրքական պետությունը, որը հայ ժողովրդի դեմ իրականացրել է ցեղասպանություն, ինչի հետևանքով հայ ժողովրդի մեծ մասը ոչնչացվել է, իսկ մնացածները ստիպված են եղել լքել իրենց պատմական հայրենի հողերը։ Ցեղասպանությունից հետո թուրքական պետությունը շարունակել է հայ ժողովրդի դեմ իր հանցագործությունները՝ ոչնչացնելով հայկական մշակութային հուշարձանները, փոխելով տեղանունները և ջանալով ամեն կերպ ջնջել հայկական հետքերը։

Հայրենիք թշնամիների մյուս խումբը ներկայացնում են հարևան երկրները, որոնք տարբեր ժամանակներում փորձել են օգտվել հայ ժողովրդի դժվարություններից և նրա հողերի մի մասը գրավել։ Այդ երկրները ևս հետևողականորեն ջանացել են ոչնչացնել հայկական հետքերը իրենց տիրապետության տակ գտնվող տարածքներում։

Հայրենիք թշնամիների երրորդ խումբը կազմում են միջազգային այն ուժերը, որոնք տարբեր ժամանակներում ձգտել են օգտագործել հայկական հարցը իրենց քաղաքական շահերի համար, բայց երբեք իրական օգնություն չեն ցուցաբերել հայ ժողովրդին։ Նրանք հաճախ օգտագործել են հայկական հարցը որպես ճնշման միջոց, սակայն երբեք լուրջ քայլեր չեն ձեռնարկել հայկական հողերի վերադարձի համար։

Հայրենիք թշնամիների ներկայիս գործունեությունը նույնպես ուղղված է հայկական հողատարածքի դեմ։ Նրանք շարունակում են ժխտել հայկական հողերի պատմական պատկանելությունը, ոչնչացնել հայկական հետքերը և ամեն կերպ խոչընդոտել հայ ժողովրդի վերադարձի գաղափարի տարածմանը։ Նրանց նպատակն է ստեղծել այնպիսի իրավիճակ, որտեղ հայկական հողերի հարցը կդադարի գոյություն ունենալ։

Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է միասնություն և համերաշխություն։ Հայ ժողովրդի ուժերը միայն միասնության դեպքում կարող են հաղթահարել այդ թշնամիների դիմադրությունը և վերադարձնել հայկական հողերը։ Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է համբերություն, հետևողականություն և հավատ հայ ժողովրդի ուժերի նկատմամբ։

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻՑ

Հայրենիք թշնամիների ամենավտանգավոր տեսակներից մեկը եղել է թուրքական պետությունը, որը հայ ժողովրդի դեմ իրականացրել է ցեղասպանություն, ինչի հետևանքով հայ ժողովրդի մեծ մասը ոչնչացվել է, իսկ մնացածները ստիպված են եղել լքել իրենց պատմական հայրենի հողերը։ Ցեղասպանությունից հետո թուրքական պետությունը շարունակել է հայ ժողովրդի դեմ իր հանցագործությունները՝ ոչնչացնելով հայկական մշակութային հուշարձանները, փոխելով տեղանունները և ջանալով ամեն կերպ ջնջել հայկական հետքերը։

Հայրենիք թշնամիների մյուս խումբը ներկայացնում են հարևան երկրները, որոնք տարբեր ժամանակներում փորձել են օգտվել հայ ժողովրդի դժվարություններից և նրա հողերի մի մասը գրավել։ Այդ երկրները ևս հետևողականորեն ջանացել են ոչնչացնել հայկական հետքերը իրենց տիրապետության տակ գտնվող տարածքներում։

Հայրենիք թշնամիների երրորդ խումբը կազմում են միջազգային այն ուժերը, որոնք տարբեր ժամանակներում ձգտել են օգտագործել հայկական հարցը իրենց քաղաքական շահերի համար, բայց երբեք իրական օգնություն չեն ցուցաբերել հայ ժողովրդին։ Նրանք հաճախ օգտագործել են հայկական հարցը որպես ճնշման միջոց, սակայն երբեք լուրջ քայլեր չեն ձեռնարկել հայկական հողերի վերադարձի համար։

Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է միասնություն և համերաշխություն։ Հայ ժողովրդի ուժերը միայն միասնության դեպքում կարող են հաղթահարել այդ թշնամիների դիմադրությունը և վերադարձնել հայկական հողերը։ Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է համբերություն, հետևողականություն և հավատ հայ ժողովրդի ուժերի նկատմամբ։

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻՑ

Հայրենիք թշնամիների ամենավտանգավոր տեսակներից մեկը եղել է թուրքական պետությունը, որը հայ ժողովրդի դեմ իրականացրել է ցեղասպանություն, ինչի հետևանքով հայ ժողովրդի մեծ մասը ոչնչացվել է, իսկ մնացածները ստիպված են եղել լքել իրենց պատմական հայրենի հողերը։ Ցեղասպանությունից հետո թուրքական պետությունը շարունակել է հայ ժողովրդի դեմ իր հանցագործությունները՝ ոչնչացնելով հայկական մշակութային հուշարձանները, փոխելով տեղանունները և ջանալով ամեն կերպ ջնջել հայկական հետքերը։

Հայրենիք թշնամիների մյուս խումբը ներկայացնում են հարևան երկրները, որոնք տարբեր ժամանակներում փորձել են օգտվել հայ ժողովրդի դժվարություններից և նրա հողերի մի մասը գրավել։ Այդ երկրները ևս հետևողականորեն ջանացել են ոչնչացնել հայկական հետքերը իրենց տիրապետության տակ գտնվող տարածքներում։

Հայրենիք թշնամիների երրորդ խումբը կազմում են միջազգային այն ուժերը, որոնք տարբեր ժամանակներում ձգտել են օգտագործել հայկական հարցը իրենց քաղաքական շահերի համար, բայց երբեք իրական օգնություն չեն ցուցաբերել հայ ժողովրդին։ Նրանք հաճախ օգտագործել են հայկական հարցը որպես ճնշման միջոց, սակայն երբեք լուրջ քայլեր չեն ձեռնարկել հայկական հողերի վերադարձի համար։

Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է միասնություն և համերաշխություն։ Հայ ժողովրդի ուժերը միայն միասնության դեպքում կարող են հաղթահարել այդ թշնամիների դիմադրությունը և վերադարձնել հայկական հողերը։ Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է համբերություն, հետևողականություն և հավատ հայ ժողովրդի ուժերի նկատմամբ։

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔԻՑ

Հայրենիք թշնամիների ամենավտանգավոր տեսակներից մեկը եղել է թուրքական պետությունը, որը հայ ժողովրդի դեմ իրականացրել է ցեղասպանություն, ինչի հետևանքով հայ ժողովրդի մեծ մասը ոչնչացվել է, իսկ մնացածները ստիպված են եղել լքել իրենց պատմական հայրենի հողերը։ Ցեղասպանությունից հետո թուրքական պետությունը շարունակել է հայ ժողովրդի դեմ իր հանցագործությունները՝ ոչնչացնելով հայկական մշակութային հուշարձանները, փոխելով տեղանունները և ջանալով ամեն կերպ ջնջել հայկական հետքերը։

Հայրենիք թշնամիների մյուս խումբը ներկայացնում են հարևան երկրները, որոնք տարբեր ժամանակներում փորձել են օգտվել հայ ժողովրդի դժվարություններից և նրա հողերի մի մասը գրավել։ Այդ երկրները ևս հետևողականորեն ջանացել են ոչնչացնել հայկական հետքերը իրենց տիրապետության տակ գտնվող տարածքներում։

Հայրենիք թշնամիների երրորդ խումբը կազմում են միջազգային այն ուժերը, որոնք տարբեր ժամանակներում ձգտել են օգտագործել հայկական հարցը իրենց քաղաքական շահերի համար, բայց երբեք իրական օգնություն չեն ցուցաբերել հայ ժողովրդին։ Նրանք հաճախ օգտագործել են հայկական հարցը որպես ճնշման միջոց, սակայն երբեք լուրջ քայլեր չեն ձեռնարկել հայկական հողերի վերադարձի համար։

Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է միասնություն և համերաշխություն։ Հայ ժողովրդի ուժերը միայն միասնության դեպքում կարող են հաղթահարել այդ թշնամիների դիմադրությունը և վերադարձնել հայկական հողերը։ Հայրենիք թշնամիների դեմ պայքարը պահանջում է համբերություն, հետևողականություն և հավատ հայ ժողովրդի ուժերի նկատմամբ։

ԱՀՈՒ ԴԱՀՃՈՒՄԱՅՈՒՏԸ

ԵՐԿՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՐ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏՆԵՐԸ

Ի՞նչ ասելու է որ կամ՝ ասու-
մը, որ ոչ ոքի չի հետաքրքրում, ոչ ոքի չի հե-
տաքրքրում, որ ոչ ոքի չի հետաքրքրում, որ ոչ
ոքի չի հետաքրքրում, որ ոչ ոքի չի հետաքրքրում,
որ ոչ ոքի չի հետաքրքրում, որ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Չօփ Փարիզիէնի (Rue des Ecoles) *վերնայարկը։*

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18» ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հրայր խումբի կողմէ

Այս կիր. ժամը 3ին Սալ ժաքըմարի սրահը, 81 rue de Paris, Sarcelles

կը խօսի՝ ընկ. ՕՀԱՆ ՀԱՐՕ

երգ եւ արտասանութիւն։

ՀԱՆԴԷՍ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ԱՌԹԻՒ

Նախաձեռնութեամբ Սիփան երգչախումբի

վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salle Géographieի մէջ

184 Bld. St. Germain

կը Նախագահէ ԳԵՐ. ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՍՐԲԱԶԱՆ

կը խօսի՝ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

կը մասնակցին՝ Օր. Գարիպեան (երգ), Օր. Ղազարոսեան (դաշնակ), Օր. Ջառափեան (դաշնակ), Օր Երամեան (ջութակ), Պ. Նաւասարդեան (երգ), Օր. Տէր Թովմասեան (արտասանութիւն) եւ Սիփան երգչախումբը իր ամբողջ կազմով, ղեկավարութեամբ Պ. ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆի։

Ծախքերու մասնակցութեան համար 3 ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ — ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Շավիլի երիտ. երկսեռ միութեան կողմէ

վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը 8.45ին Salle Pathinի սրահը

104 Grand'Rue, Chaville

Առնել հանրակառք թիւ 1 եւ իջնել Շավիլ Anciénne Mairie

ՀԱՆԴԷՍ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ

փարիզի Հարաւ. Շրջ. Յառաջդիմասիրաց միութեան կողմէ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին Bourg-la Reineի Salle des Bargnesի մէջ

Երգ, արտասանութիւն, բանախօսութիւն եւ կը ներկայացուին վարդանի կեանքէն պզտիկ դրուագներ դպրոցի աշակերտներու կողմէ։

Մուտքը ազատ է

Հաղորդկց. միջոց.— *Առնել հանրակառք թիւ 88 եւ իջնել* Place Condorcet, Bourg-la-Reine.

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Ղեկավար՝ ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ

THEATRE RENÉE MAUBEL 8-10 RUE DE L'ORIENT

8րդ տարի — 120րդ ներկայացում

Վարդանանցի տօնին առթիւ ժողովրդական մեծ ներկայացում

Վաղը Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.30ին կը ներկայացուի

ԱՆՄԱՀՆ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Պատմական շքեղ հագուստներով եւ նոր տէքորներով, դիւցազներգութիւն 5 արար եւ 2 պատկեր։

Գիները՝ 175 օթեակ, 20—15 ֆօթ. 10 պալց. Խճողումի տեղի չտալու համար կանխաւ ձեր տեղերը ապահովեցէք սովորական վայրերէն

ԾԱՆՕԹ.— Միեւնոյն ներկայացումը դարձեալ նոր հագուստներով Պուա Քոլոնպի մէջ, 15 Փետրուար կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին Թաղապետական Թատրոնին մէջ (Րիւ տէ Հալ)

Մուտք Ա. կարգ 7.50 ֆր. Բ. կարգ 5 ֆր. Տոմսերը ստանալու համար դիմել Գառնիկ Յովհաննէսեանին 2 Րիւ Վիքթոր Հիւկօ։

ՇԱԲԱԹ. ԱՊՐԻԼ 11ԻՆ

Տեղի կ'ունենայ փարիզի Հայ Սկաուտներու տարեկան *ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍը*։ կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականը։

Շուտով լոյս կը տեսնէ

“ ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑԸ ,,

ՅԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐ

Աղքատախնամ ընկերութեան Օգն. Օրիորդաց միութեան կողմէ այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր Hôtel Mac Mahan*ի մէջ, 29* Ave. Mac Mahon, Paris *(17)*.

EMPIRE Մեւզիք-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS-ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Հ. Յ. Դ.

ՊՈԼԱ ՔՈԼՈՆՊԻ Զէյթուն կոմիտէն վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերներնուհամակիրները այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 8.45ին 79 Rue des Chambards. Նիւթ՝ *«Ներքին թէ" արտաքին թշնամի»*։

ՓԻԻԹՕ եւ Սիւրէն բնակող բոլոր ընկերները պարտաւորիչ կերպով խորհրդակցութեան կը հրաւիրուին, այս կիրակի ժամը 3.30ին, 150 Rue Jean Jaurès (Puteaux) սրճարանը։

ՊԷՔՈՆ լէ Պրիւէր բնակող բոլոր անհատ դաշնակցականները, պարտաւորիչ կերպով խորհրդակցութեան կը հրաւիրուին այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին 66 Rue Sabliere (կայարանին դիմացի պիւրօ Թապայի սրճարանը)։

Գ Ա Ւ Ա Ռ

ՍԷՆ ԺԻՒԼԻԷՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական վայրը։ Կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս Կիրակի իրիկուն ժամը 8ին 63 Րիւ տը լա Րէփիւպլիքի մէջ։

ՆԻՍԻ Իսրայէլ Օրի եւ Անդրանիկ խումբերու անդամները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին 202 Bld. Madeleine, *սրճարանի սրահը։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՌՆՈՒՒԼ լէ կոնէսի հայրենակիցները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Նիկողոսեանի սրճարանը, 121 Ave. de l'Union. կազմելու համար երիտասարդաց միութիւն մը։

ԿԵՍԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Կեսարիոյ եւ Շրջանի Հայրենակցական Միութիւն մը կազմելու համար իրենց համանութիւնը գրաւոր կերպով յայտնող բոլոր հայրենակիցները կը հրաւիրուին խորհրդակցական ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Ֆլորիա ճաշարանին մէջ՝ 61 rue Monsieur le Prince. (Métro Odéon).

Նախաձեռնող մարմին

Վարձու է *Պատուաւոր հայ ընտանիքի մը մէջ (կահաւորուած կամ պարապ) սենեակ մը մէկ կամ երկու հոգիի համար, նպաստաւոր պայմաններով։ Դիմել 23,* rue de la Varonne, St. Maur des Fossé, (Seine). *Առնել* Porte de Vincennes*էն հանրակառք թիւ 110, եւ շոգեկառք՝* Bastille*էն։*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նիսի Լսար. Միութեան կողմէ վաղըՇաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջ, 182 Bld. Madeleine: կը խօսին՝ Պ. Մանուկեան (Վարդանանց) եւ Պ. Մատէնճեան (Գաղութահայ կազմակերպութիւնները)։ կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ Մուտքը ազատ է։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սամսոնցի այրի տիկին Արուսեակ Սիսակեան կը փնտռէ իր տղան Օհանիկ, որ տեղահանութեան միջոցին տարագրուած է Պոլսէն անորոշ ուղղութեամբ։ Լուր տուողին 500 ֆր. նուէր։ Հասցէ՝ Mme Aroussiak Sissakian, 27 Rue Beauséjour, Sarcelles (S.et O.). France.

— *Պարտիզակցի Հոփփսիմէ Յովսէփեան կը փնտռէ իր հօրաքրոջ աղջիկները Բարուհի, Սրբուհի եւ Աղաւնի։ Իրենց հօր անունը՝ Գրիգոր Զորեկին, մօր անուն՝ Արուսեակ։*

Բարուհի եւ Սրբուհի ամուսնացած էին։ 1923ին կը բնակէին Գատըգիւղ (Պոլիս) Րիզա փաշա թաղը։ Իմացնել՝ Տիկին Փափազեանի 83, Route de la St. Germain, Carières s)Seine, France.

ԱՆԳԼԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Դիւրամատչելի պայմաններով։ Դիմել՝ Օր. Փափազեանի, 8 rue Wulfran Puget, Marseille.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ. եւ վարիսի։ Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր, 9-12։*

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Կընդունինք ամիրանս ասխալի հիւանդն.։ Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12։*

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

AMERICAIN LLOYD — PALESTINE & ORIENT LLOYD

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)

Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd

Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար։

Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն։

Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համար.

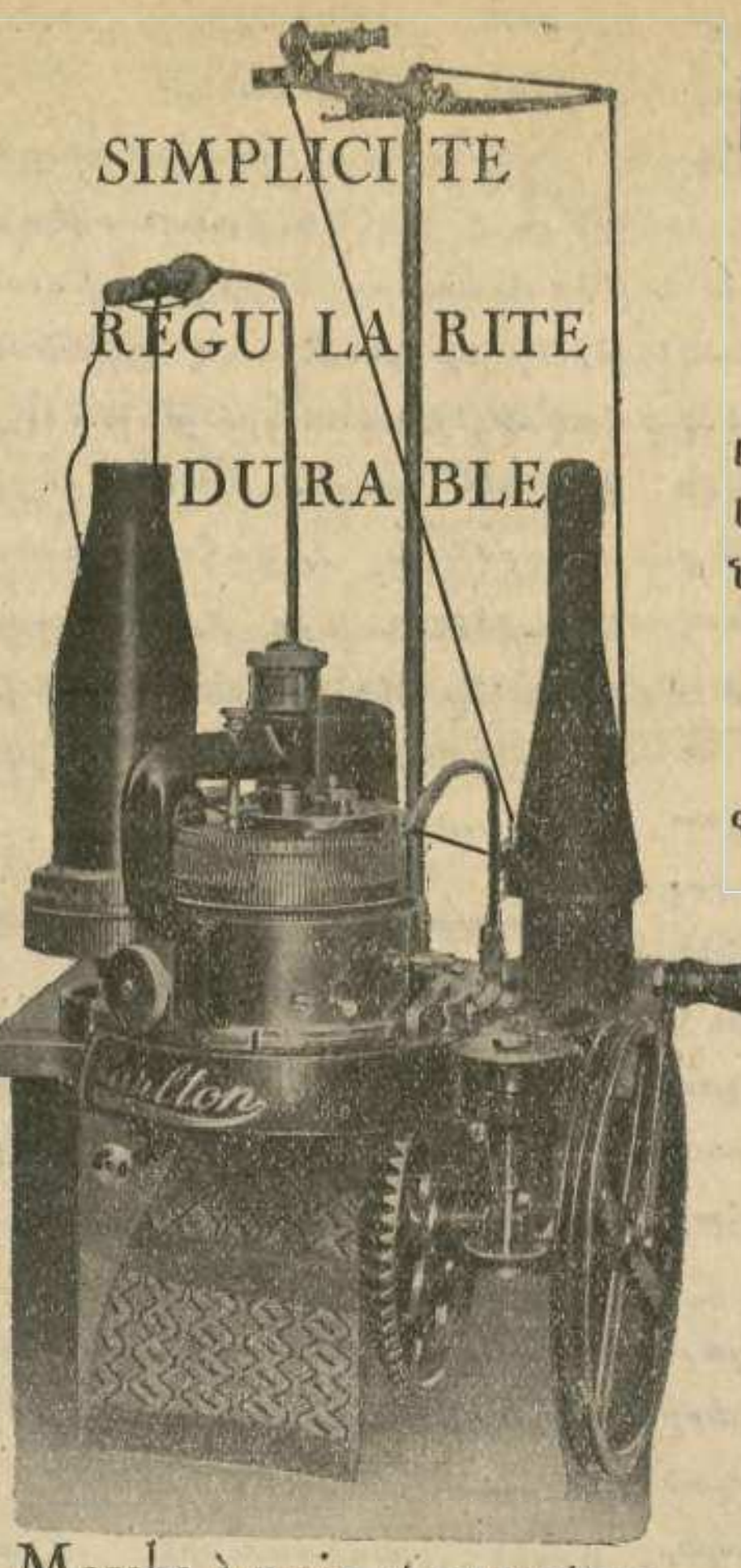

Marche à main et au moteur

BONNETERIE CARL

137 Fbg. St. Denis

Մեր ապրանքները ... բաստուրին միայն ... կան արտոնագրեալ ... ներուն համաձայն.

ՏԱՆ ՄԷՋ ԱՇԽ...

կ'ապահովենք ... գործութեամբ, այն ... որոնք ունին ... հայթայթեն ... քենան ՔԱՐԼ ... 2.600 ֆրա... բորդական ... ներով միա... նաեւ մեքենա... ծանօթութեան ... թեամբ, առա... վճարման։

Ձրի կը հայթ... այն նիւթերը, ... մեզ պիտի վե... ծուին իբր ... ապրանք։

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

8 RUE CHATEAUDUNի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...

Varicesի (վարիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին թոտներով։

Տիաթէրմի (diathermie), (իւլթրա-վիոլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ ... օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 3...

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'էստի մէջտեղը)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 3...

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու ... Պատուոյ մէտալ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութեան

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ տօն օր... 10—12։ Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ ... թիւն, շողանկարում (radiographie), *գեր-մանիշակագոյն, ... մրագոյն եւ ռէօնթկէնեան դարմանում* (radiothérapie profon... *նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժ... բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ ... ւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ ... բաւոր ազդակներն են։*

Թոքախտաւորներու համար pneumothorax*ի գործողութիւն։ Հակ... ծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատ... ւալէս անվտանգ)։*

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, ... Լադրական եւ ֆրէօյտեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, ... ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վ... րային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Social*եի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խն...*

Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն։ Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութ... կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) — Tél. Marcadet 07-...

Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rb...

Tramway 39, 40, 42, 5:

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ

33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, ... ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր։ Կը կատարէ նաթիւրալիզա... ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւ... Ֆռն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառու... Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12։

«THE SEVA VOICE» MONOPOLE

ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈԽԱԴՐԵԼԻ

ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՖԸ ՈՐ ՋԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ

AJOUTEZ A L'ELÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

REGISTERED TRADE MARK

APPAREIL DÉPOSÉ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԲՈԼՈՐ ԼԱՒ ՀԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՄ

MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE

ETABLISSEMENTS SEVA

206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS, — Մէթրօ՝ LOUIS-BLANC

Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9էն մինչեւ 19, փակ է կիրակի օրերը

AGENT PARTOUT — LA MARQUE MONDIALE

DÉPOSITAIRE GÉNÉRAL.— PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD-AMÉRIQUE

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԻԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 876.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931
14 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1494 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԾՈՒԽՆ ՈՒ ՇԻՏԱԿԸ

Ամէն անգամ որ առիթ եղած է խօսելու Բարեգործականի մասին, մատնանշած ենք հիմնական թերութիւն մը,— իր ագնուապետական կեցուածքը եւ շքեղ մեկուսացումը:

Այդ բարեբար հաստատութեան վարիչները կը վախնան «պղտորուելէ»:

Կը նախընտրեն գործել չորս պատի մէջ: Եւ հատընտիր «երեւելի»ներու միջոցաւ: Չեն մօտենար ժողովուրդին, թէեւ կը խօսին ու կը գործեն անոր անունով: Հաճոյքով ականջ կուտան գռեհիկ շողոքորթութեանց, եւ քէն կը պահեն, երբ դիտել տաս թէ ծուռ նստեր են:

Լաւագոյն պարագային, ամէնէն բարեմիտն ալ ձեռքերը կը լուայ, եղած քննադատութիւնները վերագրելով կուսակցական պայքարի:

Եւրոպա կը գտնուինք: Պէտք է սորվինք, վերջապէս, թէ երբ մէկը տեսակէտ մը կը պաշտպանէ, թերութիւն մը կը մատնանշէ, առաջարկ մը կը ներկայացնէ,— ենթակային կը միայ այդ բոլորին անարդարութիւնը ապացուցանել: Եւ ոչ թէ «նկատում» փնտռել, սախական ծածկամտութեամբ:

Ինչ որ քննադատեցինք ու պահանջեցինք տարիներու ընթացքին, անհաւասիկ արձագանգ է գտեր ոչ դաշնակցական, նոյն իսկ հակադաշնակցական շրջանակներու մէջ: Նորագոյն ապացոյց՝ Եգիպտոսի ռամկավար պաշտօնաթերթին մեղմանուշ դիտողութիւններն ու առողջ թելադրութիւնները:

Կը նշանակէ թէ՝ երբ կանխակալ կարծիքները մէկդի դրուին, մարդիկ աւելի պայծառ կը տեսնեն: Կրնան զանազանել սեւն ու ճերմակը:

Եթէ Բարեգործականի վարիչներն ու անդամները նկատի առնեն միայն «Արեւ»ի — իրենց հաւատարիմ բարեկամին — կամացուկ դիտողութիւններն ու առաջարկները, վստահ ենք որ պիտի մատնուին խղճի ծանր խայթի մը:

Պիտի համոզուին թէ վատառողջ, ծուռ, հայ ժողովուրդի կենսական շահերուն անհամապատասխան իրողութիւններ կան իրենց կազմակերպութեան մէջ: Իրենց ուղղութեան եւ գործելուն մէջ:

×

Երէկ ամփոփեցինք ինչ որ կը մտածէինք ռամկավար օրկանին թելադրութիւններու մասին: Բացատրեցինք թէ ո՛ր գործերն են որ ամէնէն աւելի պիտի զբաղեցնեն Բարեգործականը, մեր այս ցիրուցան, տարուբեր վիճակին մէջ: Մատնանշեցինք Սուրիա-Լիբանանի եւ Միջագետքի եղբայրներու բազմութիւններուն տեղաւորման կենսական, ստիպողական ձեռնարկը: Անունազն 40,000 ժողովուրդի փրկութեան խնդիր մըն է այս:

Ինչպէս ուրիշներէն, Բարեգործականէն ալ հրաշք չենք սպասեր այս ճամբուն վրայ: Բայց իրաւունք ունինք պահանջելու որ Բարեգործականը վերջ դնէ ամերիկեան գլ տողի, հեռուէն հեռու, մանակի յանձնառութիւններով նպաստելու կամ նիւթական անկարողութենէ ճառելու օտարոտի քաղաքականութեան, եւ տիրաբար ձեռք առնէ այս գործը:

Եւ ասոր հետ զուգընթաց, այդ հաստատութեան պարտքն է աւելի եւ աւելի ջերմութեամբ եւ գիտակցութեամբ կապուիլ կրթական ճակատին, որ նմանապէս տասնեակ հազարաւորներու փրկութեան խնդիր է:

Բարեգործականին բարձր պաշտօնատարները եթէ չեն գիտեր, աւելի խոնարհները եւ զանազան պատուիրակներ անշուշտ լսած, տեսած եւ ատեղեկագրած են թէ ի՛նչ պայմաններու մէջ կը դաստիարակուին գաղութներու նոր սերունդը:

Միութեան 1929ի տեղեկագրէն կը տեսնենք որ զանազան գումարներ յատկացուած են 78 դպրոցներու, Սուրիա-Լիբանանի (56), Պաղեստինի (1), Յունաստանի (15) եւ Պուլկարիոյ (6) դպրոցներուն: Այդ նպաստներուն գումարը կը հաշուեն 2459 անգլ. ոսկի (կլոր հաշուով 300,000 ֆրանք, մէջն ըլլալով Միութեան սեփական Նուպարեան վարժարանը):

Ենթադրելով որ կանոնաւորապէս վճարած են այդ գումարները — երեք ոսկիէն մինչեւ 120— նշանակուած գաղութներուն եւ նպաստընկալ դպրոցներուն իրական վիճակը տեսնողը միայն գիտէ թէ ի՛նչքան ողորմելի աջակցութիւն է եղածը: Շատ մը պարագաներու մէջ, իրական հեգնութիւն՝ հաստատած թշուառութեան հանդէպ:

Իսկ միեւնոյն տեղեկագիրը Բարեգործականի վարչական ծախք ցոյց կուտայ 9579 անգլ. ոսկի (Կեդր. վարչութիւն 3846, Եգիպտոսի շրջ. վարչ. 2117, Ամերիկայի շրջ. վարչ. 3614: կոտորակները զանց առնելով):

Բարեգործականի ամէնէն հին, հաւատարիմ բարեկամն ալ, եթէ խիղճ ու խիղճ ունի, անշուշտ խորհրդածութեան անսպառ նիւթ պիտի գտնէ այս թուանշաններուն մէջ:

Եւ հիմա, եթէ դիտել տանք թէ Բարեգործականի Վարիչ Տնօրէնը կրնայ ամսական հինգ հազարով ապրիլ իբրեւ փափկակեր քաղքենի, իսկ մնացեալ հինգ հազարը —միշտ ամսական— ճշմարիտ օրհնութիւն մը պիտի ըլլայ Հին Յունաստանի դպրոցներուն համար, հազարաւոր մանուկներու փրկութեան համար,— կը փփփին եւ մեզ կը հռչակեն թշնամի...

Մեծն Բրիտանիոյ ելմտացոյցը ծանրաբեռնուած է եւ ելմտական նախարարը 20 առ 100 զեղչ կը պահանջէ նախարարներու թոշակին վրայ: Դուն, եթէ կրնաս, բերան բաց սա թըշուառ ժողովուրդի միակ մարդասիրական հաստատութեան տնօրէնին նախարարական թոշակին համար:

Եթէ կրնաս, հանդուրժէ այս պատկերացարդ խայտառակութեան, յիշելով փաստերէն մէկը միայն: Շ.

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՀԱՅ ՈՐԲԵՐԸ ԾԱՆՐ ՏԱԳՆԱՊԻ ՄԸ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Աթէնքէն կը գրեն «Հորիզոն»ի (7 փետր.)

Տնտեսական շատ ծանր տագնապի շրջան մը կը բոլորեններկայիս, այս կողմերը գտնուող մեր չափահաս որբերը: Անգործութիւնն ու մանաւանդ ծխախոտի բերքին չծախուիլը, զանոնք մատնած են բոլորովին անել վիճակի մը:

Մեր որբերը, բոլորն ալ անխտիր, 5000էն մինչեւ 30.000 տրախմի առնելիք ունին իրենց գիւղացի տէրերէն, որոնց մօտ աշխատած են: Բայց ոչ մէկ միջոցով անոնք կրնան գանձել իրենց առնելիքները, կարգ մը տղաք մինչեւ իսկ դատարանի միջոցով ուզած էին տիրանալ իրենց առնելիքներուն, բայց արդիւնք մը չտեսան: Ծխախոտները ծախուած չըլլալուն համար, դատարանը միշտ պայմանաժամ կուտայ պարտատէրերուն եւ այսպէս առնելիքները կը մնան անգանձելի:

Միւս կողմէ, գործերն ալ բոլորովին կեցած ըլլալով, տղաքը չեն կրնար որեւէ աշխատանք գտնել եւ հետեւաբար կ'ապրին ծայրայեղ զրկանքի մէջ: Բնաւ չափազանցութիւն չթուի երբ ըսեմ թէ, տղոց մէջ կան այնպիսիներ, որոնք 24 ժամուան ընթացքին միայն ժում մը կը ճաշեն, անօթի չպառկելու համար...

Եթէ բարեբախտութիւն մը կայ, այն ալ այն բարի անունն է, զոր մեր չարքաշ երիտասարդները կրցած են ձեռք ձգել իրենց պարկեշտ կենցաղին ու աշխատասիրութեան շնորհիւ: Եւ շնորհիւ այս իրողութեան, խանութպանները—մասնաւորաբար ճաշարան, սրճարան եւն.— ընդհանրապէս վարկ կը բանան մեր տղոց, գիւղի մը մէջ, օրինակի համար, Թրակիացի սրճարանատէր մը, որ կերակուր ալ կ'եփէ, ապառիկ կը կերակրէ մեր տղաքը, առնելիքը՝ ծխախոտներու վաճառումէն յետոյ գանձելու պայմանով:

ԳԸԶԸԼՊԱՇՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

Գրած էինք թէ Էտիրնէի մօտերը ձերբակալուած են 31 Գըզըլպաշներ, ձերբակալումը կատարուած է հետեւեալ պարագաներու տակ.

Էտիրնէի Հազըր Աղա գիւղին մէջ Գըզըլպաշներու հաւաքոյթ մը կը կատարուէր, ուրիշ գիւղերէ եկած կիներու մասնակցութեամբ: Գիւղացիները, գիշերանց պաշարած են հաւաքոյթի տունը, Ասոր վրայ, ներսի Գըզըլպաշներէն Մուսթաֆա անուն մէկը որսի հրացանով կը կրակէ գիւղացիներուն վրայ, որոնցմէ մէկը կը մեռնի եւ երկու հոգի ալ կը վիրաւորուին,

Այս դէպքին վրայ կը ձերբակալուին 31 Գըզըլպաշները որոնցմէ 15ը կիներ են, Հարցաքննութեան միջոցին, Գըզըլպաշները խոստովանած են թէ այր ու կին մօրէ մերկ պէտք է մասնակցին արարողութեան, իրենց աղանդին սովորութեան համաձայն: Քննութիւնները առաջ կը տարուին,

ԱՄԵՐԻԿԱ ՏԸՆՓԻՆԿԻՆ ԴԷՄ

Միացեալ Նահանգներու ելմտական նախարարութիւնը որոշած է որ Քօլա Թերակղզիէն եւ Քարէլիոյ հարաւային մասէն Ամերիկա ղրկուած ռուսական տախտակներն ու փայտի խիւսը երկրէն ներս չպիտի մտնեն, մինչեւ որ արտածողները կարենան հաստատել թէ ապրանքները արդիւնք չեն բանտարկեալներու աշխատութեան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԵՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Պատերազմական Ատեանին առջեւ

Մէնէմէնի Պատերազմ. Ատեանը հարցաքննեց Սվազի վարժապետանոցին գրական ուսուցիչ Խալիտը եւ «Միլլի Մեկթուբ» ընկերութեան պաշտօնեաներէն մէկը: Կը շարունակուի 25 Ալաշէհիրցիներու դատավարութիւնը: Անոնց մէջ կը գտնուի Ալաշէհիրի թղթատարական տնօրէնն ու գլխաւոր պաշտօնեաներէն մէկը:

Պոլսէն ձերբակալուած վիճակի մէջ, Մէնէմէն ղրկուած էր Պէհիճէ հանըմ, որուն յայտարարութեանց վրայ պէտք տեսնուած է Պոլսոյ մէջ, շարունակել Նախշիպէնտներու մասին քննութիւններն ու հսկողութեան տակ առնել բազմաթիւ անձեր, որոնք կապ ունէին շէյխ Էսատի հետ:

Մահապարտը դեռ կը փախի...

Փախստական մահապարտ՝ Պօզալանցի Հաճի Իսմայիլ օղլու Հիւսէյին դեռ չէ բռնուած: Զանազան ջոկատներ հետապնդում կը կատարեն Ֆոչայի, Պէրկամայի, Էօտէմիշի եւ Իզմիրի շրջակայքը: Գիւղացիներն ալ ոստիկան զինուորներուն կ'օգնեն: Քանի մը գիւղացիներ ըսած են թէ փախստականը ուժասպառ վիճակի մէջ տեսած են Մէնէմէնի Թուրալլի գիւղին մօտերը:

«Թայմզ» կը տեղեկանայ թէ կասկած կայ որ փախստականը յաջողած է անցնիլ Միտիլի կղզին:

Կը շարունակեն ձերբակալել ու դատել

ՊՈԼԻՍ, 12 փետր.— Պալըքէսիրի մէջ որ կը նկատուի հակաքէմալական շարժման կեդրոններէն մէկը, ոստիկանութեան քննութիւնները յանգեցան 8 նոր ձերբակալումներու:

Ձերբակալուածներուն մէջ են նախկին երեսփոխան եւ նախարար Վէհպի, «Ինքըլապ» թերթին տնօրէնը, եւ փախստական Վէտաթ, որ յունական գրաւման օրերուն արդէն, մատնանշուած էր ոստիկանութեան: Բոլորն ալ մեղադրուած են ներկայ վարչութեան դէմ դաւադրութեամբ եւ ղրկուեցան Մէնէմէն դատուելու համար:

Մէնէմէնի պատերազմ. ատեանը այսօր իր վճիռը պիտի տայ նախապէս Պալըքէսիրի մէջ ձերբակալուած 14 անձերու մասին, որոնք կը կազմեն ամբաստանեալներու Բ. խումբին գլխաւոր դէմքերը:

Ներքին նահանգներու մէջ, ոստիկանութիւնը կը շարունակէ հակաքէմալականգաղտնի կազմակերպութիւններ երեւան հանել:

Թուրք համայնավարներ դատապարտուած

Պոլսոյ պատժական դատարանը երկու սեռէ 12 երիտասարդ Թուրք համայնավարներ դատապարտեց 1էն 2 տարի բանտարկութեան, պետութեան դէմ դաւադրած ըլլալու յանցանքով: Դատը որ տեղի ունեցաւ դռնփակ, կը տեւէր ամիսներէ ի վեր:

Թուրքիա եւ զինաթափումը

Քաղաքական լաւատեղեակ շրջանակներ կը հաւատեն թէ Թուրք կառավարութիւնը, իր ներկայացուցիչներուն միջոցաւ յայտնած է պետութեանց, որ իր տեսակէտով, զինաթափութեան համաժողովի նախագահը պէտք է ընտրուի բոլոր մասնակից պետութեանց հաւանութեամբ:

Ռումանիոյ մէջ նենգափոխութիւն?

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ կառավարութեան հրաժարումը մօտալուտ կը թուի ըլլալ: Քաղաքական շրջանակները մեծ շփոթութեան մատնուած են: Վախ կայ որ թագաւորը հրաւէր ուղղէ զօրավար Փրէզանի, որպէսզի խորհրդարանի իրաւասութենէն դուրս դահլիճ մը կազմէ: Բացէիբաց կը խօսուի զինուորական մենատիրութեան մը հաստատման մասին:

Կանտիի նուազագոյն պայմանները

Քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարը առժամաբար դադրեցնելու համար, Կանտի պայման դրաւ նշանակել անաչառ ատեան մը, որ պիտի ճշդէ Անգլիոյ վերագրելի հնդկական պարտքերուն քանակը: Կանտի կը հաստատէ թէ պարտքերու մեծագոյն մասը կը պատկանի Անգլիոյ, թէ ծախքեր կատարուած են մեծ մասամբ ի նպաստ Անգլիոյ շահերուն, սակայն մտցուած են Հնդկաստանի ելեւմուտքին մէջ: Այս վէճը կրնայ միանգամընդմիշտ ձախողեցնել բանակցութիւնները:

Հնդկաստանի հանրային պարտքը կը հասնի մօտ մէկ միլիառ անգլ. ոսկիի եւ Հնդկաստան պարտաւոր է ամէն տարի այս պարտքին ի հաշիւ Անգլիոյ վճարել 30 միլիոն անգլ. ոսկիի տոկոս միայն: Այս պարտքերը առաջ եկած են երկաթուղիներէ եւ ոռոգումներէ, բայց նաեւ Սուտանի եւ Եգիպտոսի մէջ զինուորական գործողութիւններէն, Պօէրներու դէմ պատերազմէն, Սիամի վրայ արշաւէն, ծախքեր՝ որոնք չեն կրնար ուղղակի շահագրգռել Հնդկաստանը: Կանտի կը պահանջէ որ Անգլիա ստանձնէ անոնց հետեւանքները:

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՀԻՃԱԶԻ ՄԻՋԵՒ

Թուրքիոյ եւ Հիճազի միջեւ կնքուած է ապահովութեան եւ բարեկամութեան դաշինք մը: Ահա դաշնագրին գլխաւոր տրամադրութիւնները:

Թուրքիոյ հանրապետութեան, որ կ'ընդունի կատարեալ եւ բացարձակ անկախութիւնը Հիճազի, Նէճտի եւ շրջակայից թագաւորութեան, մէկ կողմէ, եւ միւս կողմէ Հիճազի թագաւորութեան միջեւ հաստատուած է տեւական խաղաղութիւն, Ոչ մէկ բան պիտի կրնայ խանգարել այս խաղաղութիւնը: Երկու կառավարութիւններըպիտի հաստատեն դիւանագիտական յարաբերութիւններ ըստ միջազգայինօրէնքներու տրամադրութեանց, երկու կառավարութիւնները իրենց հողերուն վրայ բնակող ստորագիր միւս կողմի հպատակներուն պիտի ընծայեն առաւելագոյն դիւրութիւններ անոնց տեղափոխութեան եւ իրաւական գործերուն մասին, երկու տէրութեանց միջեւ պիտի կնքուին հիւպատոսական եւ առեւտրական պայմանագրութիւններ:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԻՆ ԾԱՆՐ ՎԻՃԱԿԸ

Անգլիոյ ելմտական կացութեան մասին ելմտական նախարար Սնոտընի զեկոյցը խորհրդարանին առջեւ, խռովքի մատնած է ժողովուրդը: Մանրամասնօրէն պարզելէ յետոյ անգլիական առեւտուրի եւ ճարտարարուեստի անկումը, կը յայտնէ թէ կառավարութիւնը որ իր յաւաջիկայ ելմտացոյցին մէջ 50 միլիոն անգլիականի բաց մը կ'ենթադրէ, որոշած է զոհողութիւններ եւ խնայողութիւններ ընել, Հարիւրին 20 պիտի զեղչուին նախարարներու թոշակները (վարչապետը կը ստանայ 1 միլիոն 200.000, նախարարը 600 հազար ֆրանք). իսկ երեսփոխաններու թոշակներուն վրայ պիտի պարտադրուի հարիւրին 10 զեղչ մը, Պիտի կազմուի ազգ. կոմիտէ մը, որ պիտի մշակէ խնայողութեանց ծրագիր մը, իսկ պատերազմ. ծախքերու վրայ մօտ 10 միլիոն ոսկիի խնայողութիւն մը պիտի կատարուի:

ԱՆԳԼԻԱ ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Անգլիական կառավարութիւնը որոշեց ընդունիլ անգործութեան մասին ազատականներու կողմէ ներկայացուած բանաձեւը, որ կառավարութեան կը թելադրէ՝ անգործներուն աշխատանք հայթայթելու համար, ձեռնարկել մեծ շինութիւններու: Այս ձեռնարկներուն համար անհրաժեշտ դրամը պիտի հայթայթուի ներքին փոխառութեամբ:

Անգլիոյ վարչապետը այս առթիւ խորհրդարանին մէջ յայտնեց թէ, յունուար 1էն, հանրօգուտ շինութեանց յատկացուած գումարը կը հասնէր մօտ 17ուկէս միլիառ ֆրանքի, եւ թէ ազատականներու կողմէ պահանջուած ազգային բարգաւաճման քաղաքականութիւնը կը հետապնդուի արդէն կառավարութեան կողմէ:

⁂ Կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ խորհրդարանին որ թոյլ տայ քսան միլիոն անգլիականի նոր փոխառութիւն ի նպաստ անգործներու սնտուկին: Այս կերպով, սնտուկին պարտքը կը բարձրանայ 90 միլիոնի:

ՁԻՒՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Մեղմ ձմեռ մը անցընելէ յետոյ, Փարիզ եւ շրջանները նոր սկսան ձիւնի երես տեսնել: Երկու օրէ ի վեր ձիւնը կը տեղայ պարբերաբար, կարկուտով եւ անձրեւով խառն, Երէկ Վերսայլի վրայ կարկուտ տեղաց, իսկ Փարիզի մէջ, հովը այնքան սաստիկ կը փչէր որ, տախտորմ մը քանդեց, վիրաւորելով կին մը:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՕՐՈՒԱՆ ՀՈԳԵՐԸ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Գայլի գլխուն աւետարան կարդալու կը նմանի գործազուրկներուն ելմտական տագնապի պատճառներուն վրայ խօսիլը։ Բայց եթէ այդ պատճառներուն վերացման համար գործազուրկներն իրենք անկարող են միջամտել, ղեկավարող տարրերու պարտականութիւնն է հետամուտ ըլլալ լրջօրէն ուսումնասիրելու խնդիրն իր ամէն կողմերով եւ կարելին ընել մեղմացնելու տագնապը, եթէ անկարելի է բոլորովին չնչել զայն։

Ինչպէս հիւանդութեանց պարագային բժիշկը կրնայ օգտակարհանդիսանալ միայն եթէ ախտաճանաչութիւնը ճիշդ է, այնպէս ալ ելմտական տագնապներու ժամանակ այն պետութիւնները կամ երկիրները միայն կրնան աւելի տոկալ ապրիլ կամ ամենաշուտ ազատիլ անկէ, որոնք կը գտնեն տագնապի իսկական եւ անմիջական պատճառները։

Նախորդ ասուլիսներով պարզած ենք արդէն ներկայ միջազգային տագնապի բազմապիսի պատճառները։ Ատոնց գլխաւորներն են գերարտադրութիւնն ու ստորասպառումը, իսկ դարմանները՝ աշխատանքի կրճատում եւ գերսպառում։

Ազգերու Դաշնակցութեան Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակը քանի մը տարիէ ի վեր կ'ուսումնասիրէ աշխատանքի ժամերու կրճատման, գործաւորներու բարձր թոշակներու խնդիրները. բայց տակաւին անկարելի եղած է որոշ եզրակացութեան մը գալ։ Պէ՞տք է արդեօք պակսեցնել օրավարձերը, որպէսզի կարելի ըլլայ աժան արտադրել եւ աժան ծախել թէ ընդհակառակն պէտք է գործաւորին լաւ վճարել, որպէսզի ան կարենայ աւելի սպառել այսինքն աւելի ծախսել։

Վերջին դրութեան չատագովներն են ամերիկացի Ֆորտ եւ նախագահ Հուվըր, բայց փորձը ցոյց տուաւ թէ ԵւրոպացիAմերիկայէն աւելի փորձառութիւն ունի եւ թէ Եւրոպայի կիրառած եղանակներն են աւելի ճիշդ — այսինքն աշխատիլ արհեստագործական ապրանքները կարելի եղածին չափ աժանի ապրանք ընելով, ամէն քսակի մատչելի դարձնել։

Ֆորտի գործարաններուն մէջ իսկ, պարզ գործաւորի մը վարձքը ժամը 13 ուկէս ֆրանքէն իջած է 11 ուկէսի, ինչ որ կը նշանակէ 15 առ 100 զեղչ մը։ Եւ այս տակաւին սկիզբն է։

Աշխատանքի մը արժէքը ճիշդ գնահատել՝ կը նշանակէ ուսումնասիրել կեանքի պայմաններն եւ ըստ այնմ վարձատրել։ Ո՛չ շահագործում, ոչ շռայլութիւն։ Չգացումներով կարելի չէ փոխել կեանքի պայմանները քաղքենի վարչաձեւի տակ։ Կը գնահատենք անշուշտ գործաւորական կենցաղի ամէն բարելաւում, եւ անվերապահօրէն կը փափաքինք որ անոնք շատ շահին, բայց կը բաւէ՞ միայն մեր այդ փափաքը։ Կարելի է՞ անտեսել շրջապատի պայմանները, միջազգային մրցակցութիւնները, դիւղացիի վիճակը, արտածութեան կարելիութիւնները, ուրիշ երկիրներու օրավարձերու չափը, գնանգան դրամներու ներքին արժէքը եւն. եւն. որոնց ամբողջութեան հաւասարշռութենէն կախուած է ընդհանուր բարօրութիւնը։

Լաւագոյն չէ՞ որ տասը հազար գործաւոր շաբաթը երեք որ աշխատին, փոխանակ հինգ հազարը վեց օր աշխատելու, իսկ հինգ հազարը պարապ մնալու։ Երեք օր միայն աշխատելով գործաւորը կարելիութիւն կ'ունենայ հաւեստ ապրուստ մը ապահովելու, իսկ պարապ մնալով հանրութեան վրայ բեռ կ'ըլլայ. ծուլութեան կը վարժուի, եւն.։ Տագնապներու ժամանակ ինչպէս հանրութեան բոլոր դասակարգերը, նոյնպէս եւ գործաւորները ստիպուած են քիչով գոհանալ։ Միահաւուռ զոհողութեամբ է որ կարելի է յաղթել չարիքին։

Գերարտադրութեան հայեցակէտով ամէնէն աւելի անկում կրած է ցորենը՝ 1928, 1929 եւ 1930 տարիներու բերքերը եղած են միջակէն բարձր։ Ըստ ստոյգ վիճակագրութեանց, պատերազմէն վերջ մարդիկ աւելի շատ սիս կ'ուտեն, բայց աւելի քիչ հաց կը սպառեն քան պատերազմէն առաջ։ Թերեւս ասոր ալ պատճառն այն է որ առհասարակ ամէն դասակարգ ալ այժմ աւելի շատ կը շահի քան 1914էն առաջ։

Այդ երեք տարիներու լաւ բերքերու հետեւանքով մէկ տարիէն միւսին փոխանցուած է ահագին քանակութեամբ պատրաստ ցորեն եւ որովհետեւ աշխարհապանները աշխատեցան գիները չկոտրել՝ յառաջիկայ երաշտ տարիներու ակնկալութեամբ, տրամադրելի ցորենի քանակն այնչափ բազմացաւ որ անկարելի եղաւ այլեւս տոկալ բեռան ճնշումին։ Ըստ Ազգերու Դաշնակցութեան Ելմտական Յանձնաժողովին, օգոստոս 1ին կը գտնուէր չծախսուած պատրաստ ցորեն.—

1926 ին՝ 3.700, 1927 ին՝ 4.900, 1928 ին՝ 5.900, 1929 ին՝ 10.100 եւ 1930 ին՝ 11.200 միլիոն քիլօկրամ։

1929 ին 162 արժող չափը 1930 յունիսին կ'արժէր միայն 94, որ աւելի վար է քան նախապատերազմեան գինը։ Ցորենի գինին այս անկումն էր որ միանալով Նիւ Եօրքի Սակարանի 1929ի համբաւաւոր փլուզումին, սկիզբը դրաւ միջազգային տագնապին։

Շաքարի արտադրութիւնն ալ հակայական չափերու հասած էր, թէեւ սպառումը կ'աւելնար միայն 100ին 4, որով 1927 ին 141 արժող չափը 1928 ին կ'արժէր 119, իսկ 1929 ին միայն 95։

Սուրճի գինը 1924-1925 ին այնչափ բարձրացած էր որ Պրազիլիա քալէլներեց իր արտադրողները նոր արտեր տնկելու։ 1926-1927 ին 100ին 65 աւելի արտադրութիւն կար արդէն քան նախապատերազմեան քանակը եւ Սուրճի Պաշտպանութեան Պրազիլիան Պետական Հիմնարկութիւնն ահագին ճիգ գործ դրաւ գիները բռնելու։ 1928 ին նոր բերքն ալ շատ առատ եղաւ եւ անկարելի եղաւ այլեւս դիմանալ։ Ստիպուեցան ծախել շատ աժան գիներով, որոնք յաճախ բաւական չեղան մինչեւ իսկ կուտակուած տոկոսներուն բաւելու։

Յիշենք նաեւ պղնձի, անագի, գինկի, ալումինիումի, նիքէլի եւայլն մետաղներու գերարտադրութիւնները եւ գիներու համմատական անկումը։ Արծաթը որ ոսկիի գինին մէկ տասնըվեցերորդը կ'արժէր գրեթէ հարիւր տարիէ ի վեր, այսօր կ'արժէ անոր մէկ ութսուներորդը, այսինքն 1 քիլօ ոսկին կ'արժէ 80 քիլօ արծաթ։ 5 ֆրանքնոց արծաթ դրամը այսօր կ'արժէ միայն 5 ֆրանքի թղթադրամ, այսինքն հինգ անգամ նուազ քան նախապատերազմեանգինը. արհեստական մետաքսի, քարիւղի եւ ձգախէժի գերարտադրութիւնները ծանօթ են ամէնքին եւ աւելորդ է թիւեր մէջ բերել։ Այդ ապրանքներու գինները չեն դոցեր մինչեւ իսկ արտադրման ծախքերը։

Այս ընդհ. գերարտադրութեանց եւ գիներու անկման պատճառաւ այնչափ թուլացած են զանազան երկիրները, որ մինչեւ իսկ սովորական քանակութեամբ արտահանուած ապրանքներու գիներն ալ ազդուած են միջավայրէն։ Այսպէս օրինակ, բամպակն այսօր գրեթէ տասն անգամ աւելի պակաս կ'արժէ քան 1919—20 իր գինը թէեւ գերարտադրութիւն դրեթէ չկայ։ Բամպակի գինին անկումը վերագրելի է մանաւանդ սպառումի նուազման, որ իր կարգին հետեւանքէ ծանօթ պատճառներով միջազգային շուկաներու գնման կարողութեանց նուազման։

Անտես առնել այս ամէն գործօնները, այժ տալ ազգամիջեան տարակարծութեանց եւ ոխերուն, քաջալերել ազգերն իրարմէ բաժնող պատնէշներու ամրացումը՝ կը նշանակէ իւղ լեցնել կրակին վրայ...Կրակ մը որ կրնայ բոնկեցնել ահագին հրդեհ մը, իր մոխիրներուն տակ ծածկելով ամբողջ աշխարհի հնադարեան քաղաքակրթութիւնը։

Ցաճախ առիթ ունեցած ենք ըսելու թէ միութեամբ, համերաշխութեամբ եւ անկեղծութեամբ միայն կարելի է հեռացնել վտանգը։ Զքնաղ մեկուսացումի, գաղտնի դիւանագիտութեան եւ անհատական քաղաքականութեան ժամանակներն ընդմիշտ անցած են եւ այն վարիչներն որ չեն ըմբռներ այս հրամայական պահանջները, պատասխանատու պիտի մնան գալիք սերունդներուն առջեւ։

Մ. Տ.

ԳՈՐԾԸ ԵՒ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՐՍԷյԼ, 3 Փետրուար. — Երկունքի մէջ է Մարսէյլը։

Տնտեսական տագնապը ծանրածանր՝ մեր ուսերուն, տարապայման եւ ժպշեցնող մտմտուքներով։ Դպրոցի հէնքի հարցը, հրատապ եւ խանդավառող։ Ազգային Գաւառ. ժողովի գումարումը, բաղմաժխոր եւ բազմալար ձայներէ եւ ճիչերէ վերջ։

Եռուզեռ, ճիւղաւորուած՝ միահամուռ շարժում, եւ խաղաղ ներքին շինարար աշխատանք։ Ու զուգահեռ՝ ցաւագար եւ խոտելի երեւոյթներ, որ յաճախ այս կամ այն ձեռնարկին ու գործին առթիւ երեւան կուգան, պատուհասէ մը կամ փլած տան մը ճեղքերէն, միշտ նոյն կազապարուած եւ թանձրամիտ տիպարներէն։

Արձանագրենք ու անցնինք «ի խորոց սրտի», կանղ առնելով փաստերու վրայ։

ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պիտի չանամ տալ մինչեւ հիմա տարուած աշխատանքներուն պատկերը եւ արդիւնքը՝ որուն հասած է կեդր. Հանգանակիչ Յանձնախումբը։

Ժամանակին գրած ենք, որ այս ձեռնարկին իրենց աշակցութիւնը բերել խոստացած էին 28 Հայրենակից. Միութիւններ, իսկ մնացեալ կազմակերպութիւնները, նաեւ քաղաքական երկու կուսակցութիւններ (Տընտես. ռամկավար) եղած պաշտօնական դիմումները, հրաւէրները, նամակները թողած էին անպատասխան կամ հնարաւորութիւն չէին ունեցած անդրադառնալու, քննելու եւ որոշումներ տալու համար։

Մարսէյլը իր մէջ կը հաշուէ 56 Հայրենակից. Միութիւններ, 5 Պատանեկան կամ Երիտասարդական Միութիւններ, 3 յարանուանական հաստատութիւններ, 3 քաղաքական կուսակցութիւններ։ Շատեր սունկի նման բուսած, երկու-երեք օր առեւ հազիւ տեսած, կազմալուծուած են կամ թմրած։

Եւ այս կրթական ուրոր սերունդի դաստիարակութեան, գերազանցապէս համազգային ձեռնարկին հանդէպ, շատերը մնացին ձեռնպահ, անորոշ ու ցրուած տրամադրութիւններով կամ բացասական դիրքերով։

Անտարբեր ու անձայն մնացին շատեր, որոնք պատահականի ամէն տօնի եւ կիրակիի, վարժուած են «բացառիկ եւ շքեղ» ներկայացումներ տալ, «տաղանդաւոր» դերասաններ վարձել, ուռուցիկ ձեւեր առնել եւ սալոններուն տէրերը հարբեցնել մեր քրտնածոր լումաներով, միշտ բաց մնալով իրենք։

Խղճամիտ պրպտում մը երեւան պիտի հանէ ախտեր եւ ծալքեր, որ կը բնորոշեն մեր ընկերային կարգերու ելեւէջները։

Վաթսուն կազմակերպութիւններ. շռնդալի ազմուկ.ասն-ձարձակ եւ անպատասխանատու երեւոյթներ, որոնք յաճախ աւերիչ հաւեւատութիւններ կ'առնեն, չորցնելով եւ արմատէն կտրելով թէ կազմակերպութիւնը, թէ հաւաքական հարազատ եւ շինարար ոգին։

Ինչե՜ր կարելի է ընել եթէ մեր ուժերը եւ մեր զանգուածը նոյնպէս ճիւղաւորուած, տակաւին եւ փշուր փշուր եղած չըլլար։ Գոնէ խաղաղ, իրարու ժռտեցող, իրար հաւակրող եւ գնահատող ըլլային։ Ալլաւերժ են, իրար հակասող, ամէն մարզի մէջ։ Տեղացիական եւ անձնական շահը գերադաս եւ տիրապետող դարձած է եւ հասարակական ու հայազգային ընդհանուր շահերն ու նպատակները ոտնահարուած։

Դպրոցի հանգանակութիւնն ալ եկաւ փաստօրէն հաստատել ժամանակուած տխուր երեւոյթները...

Իրենց դրական մասնակցութիւնը բերած էին հետեւեալ Միութիւնները, զորս կը գետեղեմ տրուած գումարներու քանակին համապատասխան դասաւորումով։ Յիշուած Հայր. Միութիւններէն մէկ քանին տակաւին հանգանակութիւնը կը շարունակեն եւ արդիւնքը վերջնական չէ, իսկ կան ալ որ արդէն վերջացուցած են։ Հարկ չեմ տեսներ յիշատակել թէ իւրաքանչիւրը որքա՞նը գանձէն եւ որքա՞նը հանգանակութենէ լրացուցած են իրենց տուած գումարները։ Ոչ ալ արձանագրուած անդամներու թիւերը, ուրիշ յօդուածի մը ձգելով զանոնք։

Վասպուրական 1800 ֆր.— Կարճկան 1785.— Ռդի 1500.— Տարօն Տուրուբերան 1500.— Սեբ. Սինէքէրիմեան 1475.— Սիվրիհիսար 1400.— Բալու 1060.— Քէսրիկ 1000.— Բաբերդ 1000.— Բարձր Հայք 1000.— Ա. Գարահիսար 900.— Սալնոյ Զոր 775.— Զարսանճագ 700.— Բարձր Հայքի Եբիտասարդաց 460.— Հողեի Աղքատախնամ 300.— Խոշմաթի Կարօտելոց 200.— Խնուս 200.— Խորսանա 200.—

Իսկ երզնկայի եղիկեաց Միութիւնը նկատելով որ նախորդ թղթակցութեան մէջ մոռցուած էր յիշել իրենց անունը, կը խոստանար իր լաւագոյն բաժինը բերել, եթէ անմիջապէս ժամուլի մէջ լոյս կը տեսնէր ճշդումը (Տես «Յառաջ 28 Յունուար)։

Ուրեմն ժամնակցած են ուղղակի 18 Հայր. Միութիւններ, խօսք տուած 28ի մէջէն։ Իսկ կեդր. Յանձնախումբը անչատ այս հանգանակութենէն, իր ձեռքով հանգանակած էր, մօտաւորապէս 13,500 ֆր.։ Այս թիւերուն վրայ աւելցնելով միւս գումարներուն ընդհ. թիւը, 17,480, ընդհ. գումարը կը հասնի 30,000ի։ (ԽՄԲ.— վերջին տեղեկութեան մը համաձայն՝ 37,000ի)։

Խանդավառ էր մթնոլորտը Café Noailesի ներսի սրահին մէջ, ուր բոլոր Հայր. Միութեանց վարչութիւնները համախմբուած էին, 60ի մօտ անձեր, որով Բոլորը հետաքրքիր եւ լարուած ուշադրութեամբ կ'ունկնդրէին, կեդր. Յանձնախումբի զեկուցաբեր Պ. Աբգար Արզումանեանը։ Տրուած տեղեկութենէն յայտնի կ'ըլլար որ համաձայն նախապէս կնքուած համաձայնագրին, անմիջապէս պիտի վճարեն 150,000 ֆր. իսկ մնացեալ 200,000 ֆր.ը հինգ տարուան մէջ։

Արդէն նախապէս երկու սրտցաւ Հայերու նուիրատուութիւնը կար։ Միայն Փարիզէն խոստացուած 100,000 ֆր.ը տակաւին որոշ եւ հաստատուն փուլի մէջ էր մտած։ Յոյս կար որ անակնկալօրէն կրնայ վրայ հասնիլ եւ փրկել կացութիւնը, աւելի շուտ եւ ցանկալի եղանակով վերջացնելու համար գործը։

Հայրենակց. Միութիւններէն ոմանք՝ կատարեցին հարցապնդումներ եւ շեշտակի դրին խնդիր մը՝ թէ ի՞նչ անունով կամ որո՞ւ անունով պիտի արձանագրուի էջնքը, ապագային աւելորդ բարդութիւններու եւ արգելքներու չհանդիպելու համար։ Պ. Տեղեկատուն հաճոյքով տուաւ ուրիշ մանրամասնութիւններ եւ յայտնեց թէ էջնքը պիտի արձանագրուի Ազգ. Իշխանութեան անունին։ Ոչ մէկ անհատի կամ խումբի անունին։ Պատասխանատու պիտի ըլլայ միայն եւ միայն ազգային տեղական իշխանութիւնը որ արդէն ճանչցուած եւ վաւերացուած է Ֆրանսական կառավարութենէն։ Յաջորդաբար, իրար փոխարինող Գաւառական ու անոր գործադիր մարմինը՝ Վարչութիւնը որուն բաղկացուցիչ անուններն օրը օրին կը հաղորդուին տեղական իշխանութեան եւ կը հաստատուին պաշտօնապէս։

Հանգանակութենէն դուրս, Հանդանակիչ Յանձնախումբը կազմակերպած էր հանդէս մը Սինէմա՝ Ռուայեալ-Պիօի մէջ, որ անցաւ շատ յաջող։

Այս շինարար ձեռնարկին առթիւ, որքա՞ն իրաւացի են անոնք որ կրքեր կը հրահրեն։

Ո՞վ կ'արգիլէ ձեռնարկները ժամանակցելէ, Յանձնախումբին հետ միացած աշխատանք տանելէ, կպնելէ գործին։ Որո՞ւ սիրագիր չէ ղրկուած։ Որո՞ւն չակցութիւնը մերժուած է։

Բոլորի՛ն բոլորի՛ն ղրկուած է կոչը. ամէնէն յետին կազմակերպութեան անխտիր։

Հրաւիրագիր ստանալ, պատասխան ձգել, ժողովներ եւ հաւաքոյթներէն ոչ մէկին ներկայ ըլլալ՝ եւ թերթին դեկութիւն հաղորդել, աւելորդ հարցումներ ընել, առնուազն անլրջութիւն է։

Մերժել հրաւէրը, թող եւ վարագոյրի ետեւէն կռնգռալ, ժտքերը սրել, մտածել չէ մանաւանդ քաղաքական կուսակցութեան մը կին եւ «հոչակին» տասխան, երբ պաշտօնական միութիւններու մէջ կը դրեն, հայկական դաստիարակութիւնը, հայկական ժշակոյթին պանումը եւ զարգացումը (իրենց հիմնական սկզբունքներէն է)։

Որքա՞ն իրար կը հասկնան տասխանեն խօսքը, գիրն գործը։ 350,000 ֆր.ով դպրոցի էջնք մը պիտի ունենայ Մարսէյլի հայ գաղութը, և այսօր կը,կեդր. հանգանակիչ Յանձնախումբի կոչը չորս տողի պզտիկ գիրերով։ Դ.րդ էջին վրայ անշուժար անկիւն մը նշանաւոր անհայտ...

Պ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՀԱՐԱՒ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ

ՊՕՔԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԸ

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ (Սեփ. Թղթ).— Պօքա Պուէնոս Այրէսի հրկայ քաղաքին մէկ թաղին մանէ, ուր կոկիկ համրանք մը ունինք կազմուած ամէն մի վայրերէ հաւաքուած հայ աշխատաւորներէ եւ արհեստաւորներէ։

Համեստ ընտանիքներ, որոնց հոգին գեռ մաքրութեամբ հատած, որոնց շատ շատերու յարկին տակ թերեւս կը պահուին մեր պապենական սովորութիւններն ու աւանդական վարքն ու բարքը։

Պօքայի Հայկական դպրոցին նախաձեռնութեան առաջին պատիւը կ'իյնայ 2 Ե. Ս. Մ. Մասնաձիւղին, որ այս գեղեցիկ նպատակին համար 1929 յուլիսի 28ին կազմակերպեց ներկայացում մը, բեմադրելով «Արցունքի հովիտը»։

Միտքը պատրաստուած էր, պահանջը աւելի քան հրամայական։ Կը մնար մի հայ գործնական քայլը որ չուշացաւ։ Քանի մը ազնիւ Հայրենակիցներու՝ Պ. Պ. Տ. Մանուկեանի, Ա. Մաղաքեանի, Ս. Պալեանի աշխատանքին շնորհիւ 1930 մարտին, դպրոցի հիմքը դրուեցաւ, իսկ ապրիլ 1ին արդէն շատերու համար անակնկալ կերպով աեղի ունեցաւ Պօքայի Հայկական դպրոցին պաշտօնական բացումը։

Դպրոցը ներկայիս ունի 40 աշակերտներ, բայց 60ի բարձրացնելու հաւանականութիւն կայ։

Դասաւանդութիւնները առայժմ լաւ հիմքերու վրայ դրուած են։ կը պակսին մանաւանդ դասագրքեր եւ այս պատճառով շատ անգամ դասաւանդողները կը ստիպուին օգտուիլ պատահական դասագրքերէ։

Բայց կայ գնահատելի կէտ մը,— ազգային ոգին ամէն բանէ վեր կը դասուի։

Ահռիթ ունեցայ այցելելու Պօքայի դպրոցը։

Փոքրիկները խոշոր գրասեղաններուն մէջ գրեթէ կորսուած, իրենց առաջին թեթեւ շփոթութենէն վերջ, սկսան հըպարծորէն ցոյց տալ իրենց սորվածը։

«Մեր հայրենիք», «Զէյթունցիներ», «Լուսին չկար», առողջ ու ժաքուր հնչիւններով, ամէն մէկ չափին հետ աւելի ու աւելի ոգեւորուելով իսկ դուս էին տա՛ ֆիկնը կուգար անոնց կրակ աչքերը։

Քիչ վերջ կը հեռանայինք տպաւորութեամբ ու «Հայրենիք»ի վերջին «ամէնը» դեռ կանջիս ինչո՛ւ չէ, «այլ փնտռեմ ի չարէ»... Մինչեւ որ ժամաւաղ սերունդն ալ ելլէ, հայ քալէ, ազգային կեանքի պայքարի լուծին թիկունք։

* Պօքայի հայկ. վարդրանի առաջին տարեշրջանի աման հանէաց, որ տեղի ունեցաւ 1930 նոյեմբերի 23ին, տօնական օր մըն էր գաղութին համար։

Ուրթամսեայ աշխատանք մը վերջ, անկարելի էր սպասել նոյնիսկ արդիւնք մը։ Ու իր Ընդհանման խօսքին մէջ պ. Արմենակ Մաղաքեանը շատ գեղեցիկ կերպով շեշտած յաջողութիւնը։

Ցայտագիրը այնքան ձոխ, որ անկարելի է առանձին անձին յիշել։ Միայն ըսենք, որ սուգչուհին՝ Օր. Սիրան տէր-Ա տիսեան կարելին ըրած էր։ փոքր իր ջանքերուն, վարժարանի այս գաբարձութիւնը նուիրենք ղեցիկ ինքնահաս գրիչ մը։

Եղան զանազան ուղերձներ Ճուրդէն գոյացաւ 430 փոնդ, որու գլխաւոր գումարը 176 գրեթէ միանուագ տուաւ Խաչիկեանը։

Բացի տիկնանց միութիւն դպրոցին կից կազմուած է մասնաւոր միութիւն մը գլխաւոր նպատակներէն պիտի ըլլայ դպրոցի համար փական հող մը գնել եւ շէնք շինել։

Պօքայի դպրոցին ամսավճարն է 1.50 փեզոյի։ Այս գումարէն ուշուհին կը վճարուի 65 տնտեսուհիին 25փ դպրոցի վճար 50 փ. եւ 10-15 ալ մանր ծախքերը։

Դպրոցը 1929-1930ի շրջանին ունեցաւ 4 ձրի կերտ աշակերտուհիներ, իսկ եալները վճարած են գրեթէ միանուագ։ Դպրոցի ծախքերուն մէջ գոգուած է յարակից միութիւններու եւ զանազան նուիրատուներուն միջոցաւ։

Հոգաբարձութիւնը հիմա կ'աշխատի ապահովել գալիք ուան թէ դպրոցական պիտ եւ թէ աշակերտութեան բարգոյնթիւր։

Ս. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՏԱՓԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանիոյ արտաքին նախարարութեան եւ բանակի միջեւ, Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ, արտաքին նախարարը քանի մը անգամ պարզեց իր արտաքին քաղաքականութեան գլխաւոր գիծերը։

Քաղցրգիւսի ճառը կարելի է ամփոփել հետեւեալ ութ կէտերուն մէջ։

ա) Գերմանիա պիտի շարունակէ աշխատիլ ի նպաստ Համաշխարհային ծրագրի իրականացման, ինչպէս Տաուէսի յանձնախումբի սահմաններուն մէջ։

բ) Գերմանիա պիտի օգտագործէ սպառազինուելու իրաւունքը, եթէ զինաթափութեան համաժողովը որ պիտի գումարուի յունիսին յաջորդ տարի, չյանգի վերջնական դաշինքի մասին պարագիր պետութեանց զինաթափութեան։

գ) Գերմանիա իրեն համար պահանջէ ապահովութեան երաշխաւորութիւններու կիրարկումը, որուն կուտայ ուրիշ մեծ պետութեանց զինուորական քաղաքականութիւնը։

դ) Գերմանիա ինքզինքը կապած չի զգար զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնաժողովին եզրակացութիւններով։

ե) Չի մտածեր քաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն, ինչպէս պահանջեն ծայրայեղները։

զ) Սակայն, կրնայ ըլլալ որ տիպուի հրաժարիլ ծընեւի կազմակերպութենէն, այն պարագային երբ տեսնէ թէ իր իրաւունքները չեն յարգուիր։

է) Գերմանիա երբեք չէ եւ չպատրաստուած թէ կրնայ իրագործել Եղնգի ծրագիրը։

ը) Ի վերայ դրուած պատերազմական պարտքերը կը նկատէ անտանելի եւ անոնց ընդհանուր կարգաւորութիւնը պիտի պահանջէ նկատի առնելով որ յաջողի հաւասարակշռել իր եկեւմուտքը։

Այս 8 կէտերու հիման վրայ, Գերմանիոյ արտաքին նախարարը պարզեց իր արտաքին քաղաքականութիւնը, որուն ստորեւ հետեւանք գլխաւոր հատուածները։

ԱՄԵՐԻԿԱ

Որքան ալ այսօր աղօտ թուի այս գաղափարը, եւ որքան ալ Եւրոպական զանազան երկիրներու մէջ, անկից ծագած ձգտումները իրար խաչաձեւեն, սակայն ամէն դէպ, պէտք գտալի դարձած է Եւրոպական ցամաքամասի ազգերու միջեւ, յարաբերութեանց նոր ձեւ մը։

«Այս պէտքը բխած է իրականութիւններէ, որոնք մօտէն կապ ունին Գերմանիոյ շահերուն հետ տնտեսական, քաղաքական, մշակութային մարզերուն մէջ։

«Այս պատճառով էր, որ իբր գնորական, ի յառաջագունէ չմերժեցինք ճիգերը որ կը կատարուին իրականացնելու համար «Եւրոպական Միութիւն»։

Գերմանն նախարարը յետոյ կը յիշէ իր սիջամտութիւնը, ինչպէս նաեւ իտալիայինը որու հետեւանքով, ֆրաւիրուեցան Մոսկուայի եւ Էնկիւրիի կառավարութիւնները։

— Նկատի ունենալով մեր եւ խորհրդ. Միութեան յարաբերութիւնները, շատ գոհ եմ, որ այս վերջինս սկզբունքով ընդունած է իրեն ուղղուած հրաւէրը։ Հիմնուած է խարիսխ մը, որ յեսագային թոյլ պիտի տայ այս պետութեանց մասնակցելու խորհրդակցութեանց։

ԳԵՐՄԱՆԵԻՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

— Պատմական, քաղաքական եւ տնտեսական իրականութիւններու բերումով, Ֆրանքեւգերման յարաբերութիւնները կը դառնան անկիւնաքարը Եւրոպական բոլոր հարցերուն։

«Եթէ արտաքին կարեւոր հարցերու լուծման մէջ ուրեմն Ֆրանսայի հետ գործակցութիւնը ամէնէն ուղիղ ճամբան է, այդ չի նշանակեր սակայն թէ այդ ճամբէն պարտաւոր ենք քալել ամէն պարագաներու մէջ։

«Սակայն անցեալ տարուան վերջին ամիսներու ընթացքին, Ֆրանսայի հետ մեր յարաբերութեանց զարգացման մէջ, հանդիպեցանք դժուարութիւններու, որոնք կը յուսամ թէ պիտի հարթուին մօտ ատենէն։ Այդ դժուարութիւնները կրնան վտանգաւոր ըլլալ ո՛չ միայն Ֆրանքեւգերման յարաբերութեանց, այլ նոյն իսկ Եւրոպայի ապագային տեսակէտէն։

«Պահանջները որոնց համար կը կռուինք, անհաշտելի չեն ուրիշ ազգերու կենսական անհրաժեշտութեանց հետ։ Ատոնք կրնան գոհացում գտնել խաղաղ եւ անաչառ կարգադրութեան մը հիման վրայ։

«Գերման զանգուածները պատրաստ են հետեւելու եւրոպական գործակցութեան նոր եղանակներուն, բայց չեն ուզեր ար նոր Եւրոպան հիմնուի Գերմանիոյ ամենէն մեծ պարտութեան հիմերուն վրայ»։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒՄԸ

Խօսելէ յետոյ զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնախումբի աշխատանքներուն վերաբերեալ, Գերմանիոյ արտաքին նախարարը կ'ուսումնասիրէ հարցը։

— Ժամանակն եկած է որ գործը հետեւի խօսքին։ Շատ պարզ է թէ ի՛նչ եղանակով պիտի գտնենք վինաթափութեան համաժողովին արդիւնքները։ Պիտի պահանջենք Գերմանիոյ ապահովութիւնը այն չափով որ ուրիշ պետութիւնները կը կիրարկեն իրենց իսկ համար։

«Սպառազինման մարզին մէջ, Հաւասարակշռութեան հաստատումը կը կազմէ դաշնագրերէն բխող յանձնառութիւն մը։ Սպառազինման Հաւասարակշռութեան հաստատումը անհրաժեշտ է, եթէ կ'ուզուի Եւրոպան հանդարտեցնել ու ապահովել»։

ԹՈՒՐՔԻԱ

«ԹՈՒՐՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱ՞Յ»

«Երկիր» այս վերնագրով խմբագրական մը ունի.—

Դիշեր ցերեկ տնտեսական չքաւորութեան մասին կը խօսինք, եւ բոլորս, սկսեալ պետութենէն մինչեւ ժողովուրդը, առեւտուրի պակասէն կը դանգատինք։

Բայց գրականութեան մասին խօսող չկայ։ Կը նշանակէ թէ գրական չքաւորութիւն չկայ, այլ եւ գրականութիւնը կը բարգաւաճի, միտքը կը բանի, բանաստեղծութիւնը չրվէժի նման կը հոսի...

Այսպէս չէ իրականութիւնը։ Գրականութիւնը բոլորովին մոռցութեան տրուած է, եւ այս ընթացքով պիտի ժողովուրդ ոչ միայն մարմինը, այլ եւ անունը։ Հոսանքը դադրեցաւ։ Հին առեւտրականները, փոքր վարժութիւն մը կար ժողովուրդին մօտ։ Հիմա ան ալ վերցաւ։ Կամուրջէն անցնող 30-40 հոգիի հարցուցէք թէ ի՞նչ է գրականութիւնը։ Վատահ եղէք որ բոլորն ալ զայն պիտի նկատեն տարբեր բան մը, — ածելիի տեսակ մը մեքենայ, ելեկտրական ամփուլ, նոր տեսակ ինքնահոս գրիչ եղեւ։

Էտիպ, դայիր, միւելիֆ, վիւնէքքէտ (զրագէտ, բանաստեղծ, հեղինակ եւ գրագատ) եւ նման բացատրութիւնները ալ պատմութեան խառնուելու վրայ են։

Երեւակայեցէք որ մեզմէ մէկը գլուխ գործոց գիրք մը մէջտեղ հանէ, աւելի գեղեցիկ քան վօլթէրի կամ Փասքալի մէկ երկը։ Եւ ուրիշ մըն ալ հայրենասիրութիւն ընէ ու այս գիրքը տպէ... Քանի՞ հոգի պիտի գնէ, եւ ո՞վ պիտի կարդայ։ Այս երկու հարցումներուն պատասխանները մի ուզէք մեզմէ։

* * *

Ահագին յաղթանակ մը ձեռք բերուեցաւ եւ հոյակապ յեղափոխութիւն մը յաջորդեց անոր։ Մի՞թէ Գերմանիոյ հետագրգռող հազարումէկ խնդիրներ մէջտեղ ելան եւ բանաստեղծները լուզող հազարումէկ նիւթեր բացուեցան։ Առանց մասին ի՞նչ խօսուեցաւ ի՞նչ գրուեցաւ եւ ի՞նչ երգուեցաւ։ Մարդուն հայելին՝ իր գործն է եղեր։ Ո՞ւր են երկերը։

Պատերազմէն յետոյ, աշխարհ տագնապի մատնուեցաւ։ Բոլշեւիկութիւն ծագեցաւ, աշխարհի կարգ կանոնը խանգարուեցաւ եւ տեսակ տեսակ գաղափարներ երեւան եկան։ Իսկ մենք կը լռենք, կուռքի նման համր դարձած ենք։

Ապտիլ Համիտի շրջանին, ազգը պաշտօնապէս պարտադրուած էր լռելու։ Հիմա, ազգը պաշտօնապէս կոչուած է խօսելու։ Բայց բոլորս կը լռենք։ Մեր ոչ մտածումները գրականութեան կը փոխուին, ոչ ալ զգացումները։ Մամուլի մէջ, տառերը միայն հանրային ծանուցումներ կը շարեն։

Եւ սակայն, ունինք կարող եւ ընդունակ գրիչներ, ինչպէս մտէն գիտենք։ Մինչդեռ առանք ալ լռած են։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ պարապ սրահի մէջ կարելի չէ բանախօսել։ Մէկ փորձած են, երկու փորձած են, եւ տեսած են որ լսող չկայ։ Անոնք ալ վերժակը մինչեւ քիթին ծայրը քաշած են։

Մեր ընկերութիւնն ալ, դրականութեան այս պակասին պատճառով, թէ՛ կը յետադիմէ, թէ՛ կը կոշտանայ։ Եթէ ասկէ վերջ կոշտութեան հանդիպիք մեր թուրքերու մէջ, մի զարմանաք։

— Գրականութիւն կա՞յ, քանի՞ կը ծախուի, քիլոյո՞վ թէ կրամով։

— Էֆէնտիմ, անոր նորոյթը շատոնց անցաւ։ Ուրիշ բան մը կ'ուզէ՞ք...

Մինչդեռ հաժաշխարհային գրականութեան բան չէ եղած։ Ոչ միայն Եւրոպացիներուն եւ Ամերիկացիներուն, այլ պալքանցիներուն գլուխն անդամ կը բանի։ Պուլկարիայէն մեր ստացած ֆրանսերէն օրաթերթէ մը կ'իմանանք թէ գիրք կը տպուի ժամն, գրական գործեր կը թարգմանուին, ներկայացումներ կը տրուին եւլն.։ Նոյն ձեւով հեղլենական թերթ մը կը ստանանք։ Յունաստանի մէջ աւելի լայն շարժում կայ։

Բերայի գրատուներուն ցուցափեղկերը աչքէ կ'անցընենք։ Ամէն օր գրական նոր գործ մը կուգայ եւ հոս անդամ ձեռքէ ձեռք կը խլուի։

* * *

Ո՞ւր պիտի յանդի այս կացութիւնը։ Դէպի ե՞տ կը յառաջդիմենք։ Կառավարութիւնը դիւրին եւ գործնական այբուբեն մը նուիրեց մեզի, լեզուն ինքնաբերաբար պարզուեցաւ։ Հակառակ ասոր, ծպտուն չկայ գրական աշխարհին մէջ։ Մտաւորականներուն թիւը հետզհետէ կը պակսի։ Ազգը որ յաջողեցաւ անկախութեան պայքարին եւ յեղափոխութեան մէջ, գրականն գետնին վրայ պարտութեան, անկումի դատապարտուեցաւ։ Մե՛ղք, հազար անգամ մեղք։

Գարաճա Ահմէտի (գերեզմանատուն) նոճիներուն եւ քարերուն մէջ գերեզման մը։ Անպատճառ ծուռ մուռ եւ կոտրած քանի մը քար, եւ վրան ալ սա արձանագրութիւնը. «Գրականութիւն...»։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ե. Ե. Մ. ՇԱՎԻԼ

Նախանգեալ կիրակի օր Վիրոփէյի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ հետաքրքրական մրցում մը Ե. Մ. Ե. Շավիլի եւ A. S. Transports (1 H. C.) խումբերին միջեւ։ Հակառակ որ Հայերը միշտ սեղմած էին հակառակորդին բերդը, սակայն խաղը վերջացաւ առանց արդիւնքի։

Իսկ անցեալ կիրակի 8, փետր. խումբը մրցեցաւ S. S. Amical B-ի դէմ։ Դժբախտաբար գատաւորին կողմնակալութեան պատճառաւ խաղը իր արժէքը կորսնցուց։ Առաջին խաղամասին հաւասար խաղարկութենէ մը վերջ երկրորդ կիսախաղին Ֆրանացիք նշանակեցին 2 նշանակէտ մէկը օվսայտով։ Իսկ Հայերուն մէկ կանոնաւոր նշանակէտը մերժուեցաւ իբր օվսայտ։ Որով S. S. A. յաղթեց Ե. Ե. Մ-ի 2-ի դէմ 0-ով։

Կ. Ք.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

''ՆԱՇԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ,,

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ՍԵՊՏ. 1929—31 ԴԵԿՏ. 1930 ՇՐՋԱՆԻ

	Ֆրանք
ՄՈՒՏՔ	
Նուէր Պ. Վ. Թօրասանեանէ (Պրիւսել)	5000.—
Նուէր Պ. Ն. Կիւլպէնկեանէ (Լոնտոն) մէկ գրքի փոխան	300.—
Նուէր «Յարդգող» Գրական Միութենէն (Փարիզ)	866.85
Տարօն-Ցուրուբերան Հայրենակց. Միութենէն (Ամերիկա)	
Գեղամ Ցէր Կարապետեանի հատորին տպագր. ի հաշիւ	2531.80
Զարդարեանի հատորէն ծախուած օրինակներէն գանձուած	5982.40
Գումար	14681.05
ԵԼՔ	Ֆրանք
Զարդարեանի հատորին տպագրութեան	7000.—
Հ. Ղ.ի յառաջիկայ հատորներու հաւաքման ընդօրինակութեան առ հաշիւ	1765.—
Հրանդի հատորին տպագրութ. առ հաշիւ	2000.—
Նուիրատոմսերու, Թուղթիկներու եւ գրենական պիտոյքի տպագրութեան	570.—
Զարդարեանի գրքին կոդքի նկար, կենդանագիր եւ քիշէի	409.80
Զարդարեանի գրքին առաքում, թղթատարական ծախք եւ թղթակցութիւն	2196.05
Գումար՝	13940.85
Պատրաստ գումար	740,20
Գումար՝	14681.05

«ՆԱՇԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»
Հաշուեքննիչ՝ Մ. ՑԼՐՊԼԷՑԻՐԵԱՆ

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒ

ՄԱՐՍԷՑԼ,— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ «Պար վէնսանի» Թատերասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Պուլվար Օտտոյի Հ. Ց. Դաշնակցութեան պատ. Միութեան բացման հանդէսը, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. վճամեան ենթակոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Մարսէյլի եւ Սէն Լուի Հ. Ց. Դ. պատանեկան Միութիւններուն։

Հակառակ աննպաստ օդին, սրահը լեցուած էր եւ շատեր նստելու տեղ չգտան։

Հանդէսը բացուեցաւ յոտնկայս «Մեր Հայրենիք»ով որմէ յետոյ նախագահ ընկ. Ա. Ցակոբեան պարզեց նորակազմ պատ. Միութեան գործունէութիւնը, եւ կոչ ըրաւ բոլոր ծնողքներուն որ իրենց զաւակները այլասերման վտանգէն փրկելու համար առաջնորդեն Հ. Ց. Դ. պատ. Միութեան շարքերուն մէջ։ Ցետոյ խօսք տուաւ ընկ. Ց. Խանոյեանի որ բացատրեց Հ. Ց. Դ. պատ. Միութեան նպատակը։

Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին, ընկերներ Թիրայր Մալայեան, որ ջութակի վրայ մէջ ընդ մէջ նուագեց գեղեցիկ կտորներ, ընկերներ Սիմոն Ավտոյեան եւ Մելքոն Ատանալեան, Ց. Թումանեանի անմահ «Ընուշ»էն ներկայացուցին սրտայոյզ պատկեր մը։ Դերասան ընկ. Ց. Թորոսեան ներկայացուց զուարճալի կատակերգութիւն մը։ Ընկ. Գր. Քէնտիրեան երգեց Ց. Թումանեանի «Բարձր Սարերը» եւ արտասանեց Ա. Ահարոնեանի «Ցարգանք քեզ»ը։ Արտասանութիւններ ըրին ընկերներ Համբարձում Քալեան, Թ. Ատատուրեան, Կ. Մարտիրոսեան, Ոսկան Ջաքարեան, Ն. Մկրտիչեան։ Ընկերներ Հրաչ Նազարեան եւ Գր. Մակարեան ներկայացուցին «Գէղ Ատեղը»։ Ընկերուհի Մարի Սաղաթելեանի եւ ընկերներ Փ. Կիրակոսեանի եւ Ց. Թորոսեանի մասնակցութեամբ ներկայացուեցաւ Գ. Ռշտունիի «Վեց ուկէս պորտի ժառանգ Ճացած անտուկը»։

Հանդէսը փակուեցաւ «Մշակ բանուորով», եւ հասարակութիւնը գրուեցաւ գոհ տպաւորութեամբ։

Դր. ՔԷՆՏԻՐԵԱՆ

ԱՆՏԱՌԱՊԱՀԻՆ ՄԱՀԸ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (4)

1

Թռի՛նք, Մհասին, անտառին հետ, անտառին համար, արեւին, ուրտին, անձրեւին թէ ձիւնին։

Ու հիմա չկար Ցիանը։

Սամուէլ ելաւ, դրաւ եփի յանով սխտորը, հագաւ վերարկուն, ուսն առաւ հրացանը ու ուրս ելաւ։

Միշտ կը ձիւնէր։ Մշուշը արձրացեր նստեր էր ծառերուն էջքին, շղարշներ կազմելով։

Իր ետին տնակը կաթնանման ծիրոցին մէջ ծուխ կը մանէր, բակ ու տարածուն։

Անոր ոտքերը նստան ձիւնին թող տեղ չինեցին, շարունակեին։

Ցաք ու կակուղ։

Ձեռքերը գրպանը, պեխերուն մէջ շունչին շոգին, քալեց։

Ինչպէս վառարանի մը գոլը, ձիւնը կը հալէր անոր դէմքին վրայ, ու փետուրի սարափով կը ծածկէր վերարկուն։

Անուշ պատրանքով քնքուշ գգուանքի մը գնաց այսպէս, աչքերը կիսախուփ, ւուռ քալէրով, ամէնէն անգուկ շաւիղներէն։

Հասաւ մեծ կաղնիին որ իր պապի թեւերը տարածած շուրջի երիտասարդներուն, ճերմակ մօրուքին տակէն շաքար կը ծծէր հաճոյքով։

Կեցաւ, ողջոյն տուաւ ու կրնթնեցաւ անոր բարեկամաբար։

— Ցիա՛ն...

Մոռցած էր, յիշեց ու մոայլեցաւ։

— Անօգուտ է, անօգուտ է։

Անտառը մթնեց կարծես, ու իր հառաչանքին հետ շունին երկար կազկանձիւնը արձագանգեց կուրծքին տակ։

Վիրաւոր լարը զարնուեցաւ սրտի պատերուն։

— Խեղճ բարեկամս, մտածեց, պիտի տառապիս սպասելով տիրոջդ վերադարձին, զգալով միայնակութիւնդ։ Ցէրդ, որ ալ բան մը չի կրնար ընել քեզի համար, կը փախի խեղճութենէդ։ Պիտի յառես կարօտով արդունքոտ աչքերդ, պիտի շարունակես սիրել ու ծերանալ, գուցէ դեռ երկար ժամանակ, գալով ու նուաստութեամբ կլլելով անատամ բերանիդ պատառը որ պիտի չարչարանքդ կերակրէ միայն։

— Խե՛ղճ Ցիան, լաւ չէ՞ որ մեռնիս, սիրելիս, մեռնիս դեռ բոլորովին չմոռցած անտառը, անտառին սրբութիւնը։ Դեռ չկորսնցուցած բոլորովին քու հպարտկեցդանիի արհամարհանքդ ...չէ՞ անօգուտ է։

Ցիշեց դարձեալ տնակին մէկ որոշ անկիւնը ուր Ցիանին միսը հատած էր։

— Թախտին ձգեմ։

Թայց հազիւ քանի մը քայլ եւս հեռացաւ, տեսաւ զոյգ մը սկիւռներու խաղը՝ ծառի մը վրայ վայրկեան մը յետոյ անոնցմէ մին արիւնաթաթախ։

Ու զղջաց տնակին մօտենալուն նետեց մէկ կողմ.

— Անօգուտ է կ'ըսեմ, լաւ է մեռնիս, չշնչաց զայրագած։

Բացուող դռան հետ շունը բարձրացաւ առջեւի թաթերուն, երջանկութեամբ հաչեց ու գետին ինկաւ նորէն ուժասպառ։

Ու Սամուէլ ամօթահար, յանցաւորի պէս գլուխը կախ վերադարձաւ, վերցուց մեռած սկիւռը ու տարաւ, դրաւ անոր առջեւ։

Դուրսը կը ձիւնէր թանձր փաթիլներով։ Կիսաքուն անտառը կը խռկար այդ տաք վերմակին տակ, իր մէջ ու Սամուէլին մըտքին մէջ, կրակին վրայ սանը կը կարդար գիւղի տէրտէրի մը պէս, ու շունը կը ծամէր դժուարութեամբ, ագահութեամբ համեղ միսը սկիւռին, ապրելու տենչը իր հեւքին մէջ։

2

Շատ դժբախտ անցեալ մը եղած էր Սամուէլին։

Ո՞րկէ, ո՞ր քարէն ծնած էր, ոչ ոք գիտցաւ։ Մանուկ հասակէն մեծ քաղաքի մը սալայատակներուն վրայ գտաւ ինքզինքը։ Թշուառ։ Ոչ ոք հասկցաւ զինքը, ոչ ոք հետաքրքրուեցաւ իրմով։ Հեւ ի հեւ վազող այդ «գործ»ի գերիները, «շատ դանդաղ է» ըսին, ու շատ թանձր դատեցին անոր խելապատակը, անյարմար որեւէ «արագութեան»։

Ու ան դաժան անհոգութեամբ մը, մշտական թմրութեամբ մը զինուած հնազանդեցաւ, ծածկուած անկիւնի մը, անունդի փշրանքի մը համար, ու տարաւ բոլոր ղրկանքները, տանջուեցաւ, կեղեքուեցաւ, արհամարհուեցաւ։

(Շար.) ՓԱՅԼԱԿ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

Կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋը

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Այս երեքշաբթի ժամը 8.30—9.15 կանոնագրի մեկնաբանում (ընկ. Պ. Ճիւսեան):

ժամը 9.30—10.15 պատմութիւն նախայեղափոխական շարժման (ընկ. Տ. Թադօեան):

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18» ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հրայր խումբի կողմէ

վաղըկիր-ժամը 3ին Սալ ժաքըմարի սրահը, 81 rue de Paris, Sarcelles

կը խօսի՝ ընկ. ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

երգ եւ արտասանութիւն։

ՀԱՆԴԷՍ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ԱՌԹԻՒ

Նախաձեռնութեամբ ՍԻՓԱՆ երգչախումբի

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salle Géographieի մէջ

184 Bld. St. Germain

կը նախագահէ ԳԵՐ. ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՍՐԲԱԶԱՆ

կը խօսի՝ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

կը մասնակցին՝ Օր. Գարիպեան (երգ), Օր. Ղազարոսեան (դաշնակ), Օր. Ջառափեան (դաշնակ), Օր Երամեան (ջութակ), Պ. Նաւասարդեան (երգ)։ Օր. Տէր Թովմասեան (արտասանութիւն) եւ Սիփան երգչախումբը իր ամբողջ կազմով, ղեկավարութեամբ Պ. ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ:

Ծախքերու մասնակցութեան համար 3 ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ — ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Շավիլի երիտ. երկսեռ միութեան կողմէ

Այսօր Շաբաթ գիշեր ժամը 8.45ին Salle Pathinի սրահը

104 Grand'Rue, Chaville

Առնել հանրակառք Թիւ 1 եւ իջնել Շավիլ Anciénne Mairie

ՀԱՆԴԷՍ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ

փարիզի Հարաւ. Շրջ. Յառաջդիմասիրաց միութեան կողմէ

վաղըկիրակի ժամը 2.30ին Bourg-la-Reineի Salle des Bargnesի մէջ

երգ, արտասանութիւն, բանախօսութիւն եւ կը ներկայացուին վարդանի կեանքէն պզտիկ դրուագներ դպրոցի աշակերտներու կողմէ։ Մուտքը ազատ է

Հաղորդ.կց. միջոց.— *Առնել հանրակառք Թիւ 88 եւ իջնել* Place Condorcet, Bourg-la-Reine.

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

ղեկավար՝ ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ

THEATRE RENÉE MAUBEL 8-10 RUE DE L'ORIENT

8րդ տարի 120րդ ներկայացում

Վարդանանցի տօնին առթիւ ժողովրդական մեծ ներկայացում

Այսօր Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.30ին կը ներկայացուի

ԱՆՄԱՀՆ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Շուտով լոյս կը տեսնէ

“ ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑԸ „

ՎԱՐՁՈՒ Է

Մեծ խոհանոց—սենեակ մը, մէկ կամ երկու բնտանիքի համար։ դիմել 29 rue Bernard du Bois Marseille.

Հ. Յ. Դ.

ՓԻՒԹՕ եւ Սիւրէն բնակող բոլոր ընկերները պարտաւորիչ կերպով խորհրդակցութեան կը հրաւիրուին, վաղը կիրակի ժամը 3.30ին, 150 Rue Jean Jaurès (Puteaux) սրճարանը։

ՊԷՔՕՆ լէ Պրիւէր բնակող բոլոր անհատ դաշնակցականները, պարտաւորիչ կերպով խորհրդակցութեան կը հրաւիրուին վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին 66 Rue Sabliere (կայարանին դիմացի պիւրօ Թապայի սրճարանը)։

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 8ին 63 Րիւ տը լա Րէփիւպլիքի մէջ։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Ս. Մարկրիթի (Մարսէյլ) Համազասպ ենթակոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Ոսկիան Ծերունեանի իր սիրելի որդւոյն դառնաղէտ մահուան առթիւ։

ԼԻՈՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Աժան գիներով կը ծախենք էշարփներ, մետաքսեայ Թաշկինակներ, քաշքոլներ, մետաքսեղէն կտորներ, Թաւիշներ, պաստառներ, Թիւլեր, նկարուած եւ պարզ շղարշներ, անգլիական քրէփներ եւ սուգի համար ժօրժէԹներ։ դիմել A. Cuilléron, 150 Rue Boileau. Lyon.

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Կեսարիոյ եւ Շրջանի Հայրենակցական Միութիւն մը կազմելու համար իրենց հաւանութիւնը գրաւոր կերպով յայտնող բոլոր հայրենակիցները կը հրաւիրուին խորհրդակցական ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Ֆլորիա ճաշարանին մէջ՝ 61 rue Monsieur le Prince. (Métro Odéon).

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Պէյրութ, Վ. Ռւ.— 100 Ֆր.։
Ռօան, Ս. Թ.— 100։
Բարիէնթ, Ս. Ք.— 250։
Գահիրէ, Գ. Մ.— 4 անգլ.։
Տիթրոյթ, Հ.Յ.Դ.Ջաւ.Ակ.10 տոլ.։
Պարժըմոն Փափ. Հ. Տ.— 35։
Մարսէյլ գործ.— 950։
Շերլին, Ե. Տ. Մ.— 100։
Մարսէյլ, Յ. Գ.— 35։
Մաս տը Ման, Ա. Թ.— 35։
Միլան, Բժ. Ե. Ա.— 400։
Նիշ, Ե. Գ.— 200։
Վալանս, Գործ.— 467,10։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէԹոտ. դարմ. առանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդ. եւ վարիսի։ Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր, 9-12։*

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթ, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ուլտրա-վիոլէԹ ճառագայթներով։ Կընդունինք ամիսկ սակայն հիւանդներ։ Խորհրդ. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12։*

EMPIRE Մեւգիփ-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:

Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31-49

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'էսդի մէջտեղը)

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԵԹՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

փարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայրկեան հեռու, հաղորդակցութեան բազմաթիւ եւ արագ միջոցներ։ վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարաձգել։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կոյուղի պատրաստ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր Պ. GUERYի, 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 Թիւ Թրամուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը։ Ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի հայ Թարգման մը պէտք եղած բացատրութիւնները տալու համար։

կարդացա՞ծ եւ օտարներուն յանձնարարա՞ծ էք

ԳՐԻՄԻԹԷԼԻՆ «A L'OMBRE DE LA CIVILISATION» ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՐՕՔԱԿԱՆՏԻ ՎԷՊԸ

(Ֆրանսացի ամենակարեւոր անձնաւորութիւններու եւ Թերթերու կողմէ գնահատուած)

կը ծախուի հրատարակչատունը՝ 42 Rue Saint-Jacques, Paris (Սորպօնի մօտ)։ Բոլոր ֆրանսական մեծ գրավաճառներու մօտ եւ Հր. Սամուէլի գրատունը։ գին՝ 15 ֆրանք։

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ

33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կըստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական, ամուսնալուծմանեւ արկածներու դատեր։ Կը կատարէ նաթիւրալիզասիոնի, ինքնութեան Թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւնները։ Ֆօն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառութիւն։ Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12։

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճաշակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ:

կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է։

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC

Métro: Couronnes ou Parmentier

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՁԵՌՆՏՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ

PHARMACIE «GAGNE-PETIT»

6 Rue de Belleville, մէթրօ՝ Պէլվիլ

Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ կէս գիշեր

Հայ յարգելի յաճախորդներու դիւրութեան համար տրամադրած ենք հայ փորձառու դեղագործ մը որ կը գտնուի դեղարանին առաջին յարկը, դեղագիրներու սպասարկութեան ճիւղին մէջ։

ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ ԴԵՂԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ։

Սոյն կտրօնով ներկայացնողներու հարիւրին 5 զեղչ ի բացառեալ հանքային ջուրերը եւ spécialitéները

ՌԱՏԻՕ ՄԱՍՆԱԳԷՏ Պ. Ա. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

2 rue des Fossés St. Jaèques. Paris (5)

Վարձու է Պատուաւոր հայ ընտանիքի մը մէջ (կահաւորուած կամ պարապ) սենեակ մը մէկ կամ երկու հոգիի համար, նպաստաւոր պայմաններով։ Դիմել 23, rue de la Varonne, St. Maur des Fossé, (Seine). *Առնել* Porte de Vincennesէն *հանրակառք Թիւ 110, եւ շոգեկառք՝* Bastilleէն։

ԱՆԳԼԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Դիւրամատչելի պայմաններով։ դիմել՝ Օր. Փափազեանի, 8 rue Wulfran Puget, Marseille.

ԱՌԱՆՑ ՄԻՋՆՈՐԴՉԷՔԻ ԵՒ ԱԺԱՆՍԻ

ԾԱԽՈՒ Է

Պարապ խանութ մը (ետեւի բնակելի), Րիւ Տէքս եւ Րիւ Տօմ... քէն փողոցներուն մօտ, յարմար ... ճառականութեան կամ պզտիկ աշխատանքներու գրա... եակի վերածելու համար, երկար պայլ։ Տարեկան վա... 2500 ֆրանք, մանրամասնութեանց համար դիմել, Ծերեկ... նի, «Յառաջ» գրատունը 13 Րիւ տէ Տօմինիքէն, Մարսէյլ

ԲՈՒԺԱՐԱՆ ITALIE 137 Ave. de Choisy, métro Tolbiac *եւ ... Ներքին, կանանց, երախաներու, կոկորդի, քթի, ականջի, մորթի ... դութիւններ, ֆրանկախտ, ջերմամիզութիւն, անդրմանիշակագոյն ... գայթներ,* Rayons X: *Ատամնաբուժարան՝ ակռաներ դարմանել եւ ատամնաշարերու շինութ. քուրոններ 100 ֆրանքէն. սպիտակ ատամն... 60 ֆրանքէն։ Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—8.*

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱ...

8 RUE CHATEAUDUNի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

CORDONNERIE «AKAP»

Maison A. KAPIKIAN

17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39...

Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ

Ձափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու ... մար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակա... միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի։ Մասնագիտութիւն ... *տը Շինի։* Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորդակցիլ, ժամադրու... թեամբ չափ առնելու կուգայ։

Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱ...

Ֆրանսական տուրքի օրէնքները խիստ բարդ են։ Տուր... յայտարարութեանց, ձեր վրայ դրուած տուրքերու ստու... ման եւ անհամաձայնութեանց համար դիմեցէք հարկա... պաշտօնատան նախկին քննիչ Պ. ARNAUDի,

167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

RESTAURANT ROUMAINE

7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS

(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)

Խնամքով պատրաստուած

Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ

Ձ ա փ ա ւ ո ր   գ ի ն

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

“ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ„ ԳՐԱՁՈՒԼԱՐԱՆԸ

43 Rue de Trévise, PARIS (9)

Ըստ առաջնոյն կը հայթայթենք տպագրական տառե... մեքենայ եւ իրեղէններ։ Դիմել վերի հասցէով Պ. Վ. Վարդան...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մաս... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, ... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժա... 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՈՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—...

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

THÉ YAVROU ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԴԵՂԻՆ ԵՒ ԿԱՊՈՅՏ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՆ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐ (surprise)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

23, Rue Sénac :-: MARSEILLE

ՀԱՐԱՉԱՏ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ
ՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone: NORD 67-23

R. C. SEINE 276.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
15
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931

15 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1495

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Հայրենիք» յունուար 6ին բացաւ հարցարան մը, «Նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութեան» մասին:

Քիչ մը շատ է խճողուած հարցարանը,—17 կէտ—երեւի տեղական պայմաններու բերումով:

Կ'արտատպենք հարցումներուն այն մասերը որ աւելի ընդհանուր հանգամանք ունին եւ կրնան պատշաճիլ նաեւ մեր միջավայրին.—

1. Ի՞նչ միջոցներ կը խորհիք Թէ անհրաժեշտ են ձեր մանուկները հայ պահելու, հայերէն լեզուն խօսիլ, կարդալ եւ գրել կարենալու համար, զուգընթաց անգլերէնին:

2. Այս միջավայրին մէջ, ի՞նչ բաներ կարեւոր կը նկատէք, Ամերիկահայ մանուկներուն սիրցնելու հայ գիրն եւ գիրքերը:

5. կրնա՞ք նիւթական աղբիւրներ Թելադրել կամ տրամադրել, նոր դասագիրքերու կամ գիրքերու հրատարակութեան համար:

6. Նպատակայարմար կը գտնէ՞ք որ հայերէն բնագիրներուն կից, անգլերէն Թարգմանութիւններ ըլլան մեր դասագիրքերուն մէջ:

7. կը կարծէ՞ք Թէ յարմար պիտի ըլլայ բոլորովին հրաժարիլ հայ գրաւոր լեզուէն (նոր սերունդին համար է խօսքը) եւ հայեցի դաստիարակութիւն տալ անգլերէնով, ինչպէս կ'ընեն քանի մը ուրիշ ժողովուրդներ, օրինակ Հրեաները եւայլն.:

8 Մանուկներէն սկսեալ մինչեւ չափահասները, կը խորհի՞ք Թէ նպատակայարմար է հայոց պատմութեան, հայ ժանկական գրականութեան եւ ընդհանրապէս հայ գրականութեան, նաեւ Հայաստանի աշխարհագրութեան վերաբերեալ գործերու պատշաճ եւ աստիճանական Թարգմանութիւնը անգլերէնի,

17. Հայ ազգային բոլոր հիմնարկութիւններէն ի՞նչ կ'ակնկալէք, անջատաբար կամ հաւաքաբար, Ամերիկահայ սերունդին հայեցի կրթութեան ի նպաստ,

×

Աւելորդ է բացատրել Թէ այս խնդիրը նոյնքան կը հետաքրքրէ նաեւ մեր գաղութը:

Օտարացման եւ այլասերման վիհերուն պատկերը ունինք այստեղ ալ: Թէեւ բաղդատաբար նոր ըլլալով, դեռ ամբողջ ահաւորութեամբ չենք տեսներ անողորմ իրականութիւնը:

Եւ մենք ալ, պիտի ուզէինք նոյն իմաստով հարցարան մը ուղղել մեր ընթերցողներուն, մասնաւորապէս ծնողներուն, յարմար առիթով մը:

Մեր պաշտօնակցին հարցարանը արտայայտութիւնն է ծանր մտահոգութեան մը, որ այլեւս չի պարտկուիր: Մանաւանդ քանի կ'երկարին անստուգութեան տարիները:

Նորագոյն շրջանը հաշուելով, յիսուն տարուան պատմութիւն ունի ամերիկահայ գաղութը: Գացողը «ղէպի երկիր» վերադարձի յոյսեր կապեց տասնամեակէ տասնամեակ: Եւ ամէն շրջանի, հազիւ յուսատու ցոլք մը նշմարած, յուսախաբութեան լողքարը տեսաւ ճամբուն վրայ: Եթէ ոչ ուղղակի մէջքին:

Եւ տասնամեակէ տասնամեակ, պակսեցաւ իր դիմադրական կարողութիւնը: Զաւակը խմորուեցաւ ամերիկեան կրթութեամբ, տարրական դպրոցէն մինչեւ ճեմարանը կամ համալսարանը: Հայրը կամաց-կամաց քաշուեցաւ իր պատեանը: Զաւակը ամուսնացաւ, եւ ահաւասիկ թոռնիկը կ'երթայ նոյն ճամբով: Երկու աստիճան աւելի ամերիկացած...

Փրկութեան վերջին լաստը կը ներկայանար սեփական, ազատ հայրենիքի մը հեռանկարը՝ 1918—20: Բայց ոչ իսկ վարդի մը չափ տեւեց հիւսիսայգը,— եւ ահաւասիկ խորհրդային մը Թուխթիւն: Գոնէ երկար ատենի համար: Իսկ իրբեւ հետեւանք՝ ծանր մտահոգութիւններ, որ կ'աճին տարուէ տարի:

Այսպէ՞ս է որ, մանաւանդ վերջին քանի մը տարիներու ընթացքին, Ամերիկայի մէջ գլուխները քարին կը զարնուին, կարելի եղածին չափ շատ մանուկներ եւ պատանիներ փրկելու համար օտարացման անդունդէն: Կը պահուին զանազան դպրոցներ եւ դասընթացքներ: Կը հրատարակուին անգլերէն էջեր, հայկական կեանքը ծանօթացնելու համար հայ մանուկներուն: Եւ ահաւասիկ հարց-պատասխանիներ, ինքնապաշտպանութեան նոր միջոցներ գտնելու կամ եղածները աւելի արդիւնաւոր շարձնելու համար:

Ինչպէս ըսինք, նոյն մտահոգութիւնները կ'ապրեցնեն մեզ, այստեղ, Եւրոպայի մէջ: Թէեւ դիմադրական կորովը չէ սպառած տակաւին, բայց անցած ուղին տարուան աւերը աչքի առջեւ է արդէն: Ակնարկ մը՝ տուներէն, պանդոկներէն ներս, դպրոցական սերունդին վրայ, —սարսափի պիտի մատնէր մեզ:

Ի՞նչ կ'ընենք մենք, իրբեւ աւելի նոր եւ աւելի տակուն, սահմանափակելու համար չարիքը:

Հարեւանցի դասընթացք՝ Փարիզի արուարձաններուն մէջ: Քանի մը մանկապարտէզ կամ ծաղկոց՝ Մարսէյլի մէջ: Ջ. Ո. Մ. կամ ուրիշ միութեանց կողմէ կատարուած մասնակի ձեռնարկներ՝ ուրիշ գաւառներու մէջ: Եւ վերջակէտ:

Իսկ տուներու մէջ, մտի վրայ կը հաւորուին անոնք որ տրամադրութիւն կամ կարողութիւն, ժամանակ ունին իրենց զաւակներով զբաղելու: Գոնէ անոնց հայերէն խօսակցութեան վարժութիւնը պահելու:

Կը Թուի Թէ համակերպեր ենք վտանգին, հակառակ մեր բոլոր յաւակնութիւններուն, եւ առտու մը պիտի հառաչենք, մեր գիւղի հացագործին պէս.

— Ի՞նչ ընենք... ըլլալիքը ըլլալիք է, չըլլալիքը չըլլալիք...

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ԹԱՐԺՈՒՄԸ

Մէնէժէնի Պատերազմ. Ատեանը կը շարունակէ դատել մինչ Թուրք ոստիկանութիւնը, երկրին բոլոր կէտերուն վրայ նոր ձերբակալութիւններով կը ջանայ գործ... հայթայթել քէմալի դահիճներուն:

Փախստական մահապարտը Իսմայիլ օղլու Հիւսէյին տակաւին չէ գտնուած, հակառակ Թուրք Թերթերու հաւաստիքներուն Թէ մէկ վայրկեանէն միւսը պիտի իյնայ ոստիկանութեան ձեռքը: Նոյնիսկ դեռ չեն կրցած ստուգել Թէ Մէնէժէնէն դուրս ելլելէ վերջ, ի՛նչ ճամբով հեռացած է:

Պրուսայի Ինէկէօլ գիւղէն 9 կիներ ձերբակալուած եւ Պրուսա տարուած են իբրեւ պաղնդաւոր, հարցաքննուելու համար: Իսկ Գոզանի մէջ ձերբակալուած 32 անձերը ղրկուած են Մէնէժէն դատուելու:

Շէյխ Էսատի հետ յարաբերութեան յանցանքով, Պոլսոյ մէջ ձերբակալուածները որոնք մեծ Թիւ մը կը կազմեն, կը հարցաքննուին:

Յունաստանի 150նոց Թուրմերը

Յոյն պահեստի սպաներու եւ նախկին պատերազմիկներու մէջ յառաջ եկած շարժումի մը հետեւանքով, ներքին նախարարութիւնը որոշեց առժամապար յետաձգել Արեւմտեան Թուրքիոյ 150նոց Թուրքերուն վտարումը:

Կառավարութիւնը այս յետաձգումը որոշեց Սելանիկի ծերակուտական ընտրութեանց առթիւ ընդդիմադիրներուն հանած վերջին յարձակումներուն հետեւանքով:

Միւս կողմէ, Թուրքերը արդէն իսկ տեղեակ ըլլալով կառավարութեան որոշումին, արդէն իրենց գործերը հաշուեյարդարի ենթարկած եւ պատրաստուած են մեկնելու:

Թուրքիոյ յարեկամութիւնները

Էնկիւրիի Ազգ. խորհրդարանին մէջ, Յունաստանի հետ կնքուած հաշտութեան, իրաւարարութեան ու բարեկամութեան դաշինքներուն, ինչպէս նաեւ նաւային հաւաձայնութեան շուրջ վիճաբանութեան ընթացքին, արտաքին գործավարը Թէվֆիք Րիւշտի, յայտարարեց Թէ այդ դաշնագրերը, ո՛չ միայն Թուրքիոյ եւ Յունաստանի այլ նաեւ, Պալքաններու, մինչեւ իսկ Եւրոպայի համար մեծ կարեւորութիւն ունին:

— Այս դաշնագրերը, ըսաւ, Լոզանի մէջ վէնիզէլոսի եւ Ըսմէթի միջեւ ճշդուած քաղաքականութեան արդիւնքներն են: Ատկից ի վեր, այդ քաղաքականութիւնը հետապնդուեցաւ, երկու ղրացի երկիրներուն համար բանալով նոր դարաշրջան մը, ապագայի մեծ խոստումներով յղի:

«Կատարելապէս համամիտ եմ յոյն արտաքին նախարարին, Միխալաքոփուլոսի յայտարարութեան Թէ, այս դաշինքները Լոքարնոյէն ի վեր, եւրոպական դիւանագիտութեան արտադրած ամէնէն կատարեալ գլուխ-գործոցներն են:»

Գալով Ռուսիոյ եւ Իտալիոյ հետ Թուրքիոյ մշակած բարեկամական յարաբերութեանց, Թէվֆիք Րիւշտի կը յայտարարէ.— Մեծ գոհունակութեամբ կը հաստատեմ Թէ մեր մեծ ղրացիին Խորհրդ. Ռուսիոյ հետ կնքուած դաշինքը որ շարք մը բացառ բարեկամութեան եւ չէզոքութեան դաշնագրերու եւ շարունակուեցաւ մեր եւրոպական մեծ ղրացիին՝ Իտալիոյ հետ, այսօր ամբողջացած է Եւրոպայի եւ Ասիոյ մեր ղրացի պետութեանց հետ կնքուած դաշնագրերով:»

Թէվֆիք Րիւշտի, յիշելէ վերջ Թէ Պուլկարիա ղրացի միակ երկիրն է, որուն հետ Յունաստան սակաւին չէ կապուած նման դաշնագրով մը, պարտք կը սեպէ շնորհակալութիւն յայտնել Մուսոլինիի եւ Իտալիոյ արտաքին նախարար կրանտիի, որոնք նպաստեցին այդ դաշնագիրներու յաջողութեան:

∴ Մօտ աւելնէն Թէվֆիք Րիւշտի պիտի այցելէ Աթէնք, Ըսմէթ փաշայի ընկերակցութեամբ: Երկուքը մէկ, դարձին պիտի հանդիպին Պուտափեշթ, այցելելու կոմս Պէթլէնի:

Թուրքաստրիական սահմանին վրայ

Թրքական Թերթերու տուած լուրերէն կը հասկցուի որ Թրքոսուրիական սահմանին վրայ կացութիւնը վտանգաւոր է: Թուրք կառավարութիւնը նոր ուժեր բերելու ստիպուած է, զսպելու համար խռովութիւնները:

«փոլիթիքա» կը գրէ.—

«Ներքին նախարարութիւնը իմացած է որ սահմանէն ներս գինուած խումբեր մտած են եւ կը յարձակին գիւղացիներու վրայ, պահակները կը սպաննեն եւ ամէն գուլում ի գործ կը դնեն: Սակայն մեր գիւղացիները սկսած են հետապնդել զանոնք եւ կռուիլ անոնց դէմ: Մեր առաջ տեղեկութեանց համաձայն, այս աւազակախումբերը կը դեկավարեն 150նոց դաւաճանները, որոնք դամասկոսի մէջ կազմակերպուած են եւ պատրաստած իրենց ծրագիրները:

«Անոնք կը պատրաստուին նոր ապստամբութիւն մը յառաջացնելու, սակայն չյաջողեցան եւ չպիտի յաջողին: կառավարութիւնը խիստ միջոցներու դիմած է:»

Ուրֆայի մէջ հրատարակուող «Միլլի» Թերթն ալ կը գրէ.

—Շարիւը գինուած աւազակներ, երեք խումբերու բաժնուած սուրիայէն մեր սահմանները յարձակեցան, կացութիւնը շատ գէշ է: Միրալայ Միւմթազ պէյ սահման գնաց:»

Սուրիական Թերթեր «Ալիվալ», «Ալիրար» եւ «Պայրագ» այս լուրերը հաղորդելէ վերջ, բուռն կերպով կը յարձակին Թուրք Թերթերու վրայ այս տրուածքներուն համար եւ կը յայտարարեն որ սահմանի անդորրութիւնը խանգարողները իրենք Թուրքերն են:

Անգլեհնդկական վէճը

Անցեալ հոկտեմբերին, Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ, Պաղեստինի հոգատարութեան մասին հրատարակուած Սպիտակ Գիրքը, կը յիշուի Թէ մեծ աղմուկ հանեց եւ բուռն դժգոհութիւն պատճառեց հրեայ գաղութներուն: Այդ գրքին բովանդակութեան տրուելիք մեկնաբանութեան մասին, վէճը հարթելու համար նաւակ փոխանակուեցաւ Անգլիոյ վարչապետին և Սիոնիստներու նախագահին միջեւ: Նաւակը հրատարակութեան տրուեցաւ այսօր: Անգլիոյ վարչապետը կ'ընդունի Թէ Սպիտակ Գիրքին մէջ, մէկ քանի հատուածներ երկդիմի են եւ կը վստահեցնէ Թէ կառավարութիւնը մտադրութիւն չունի որեւէ փոփոխութեան ենթարկելու իր պաղեստինեան քաղաքականութիւնը: Տքթ. Վայզման, իր կարգին, կը հաւաստէ Թէ Անգլիոյ վարչապետին նամակը, ասկից յետոյ, աշխարհի բոլոր Հրեաներուն կողմէ պիտի նկատուի Սպիտակ գիրքին պաշտօնական մեկնաբանումը, եւ Թէ ատով, վէճը հարթուած կը նկատուի:

Անգլեհնդիկ վիճակադարի պարմանները

Քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարը դադրեցնելու համար, Կանտիի ներկայացուցած պայմանները քննութեան ենդիկ Ազգային Խորհուրդին կողմէ և ընդունուեցան: Կը յիշուի Թէ նախապայման դրուած էր քաղաքական դատապարտեալներու հանդէպ ընդհ. ներում, վերջ՝ ամէն կարգի ճնշումներու եւ ոստիկանական բռնութիւններու, զանազան վիլպադէպերու ընթացքին, ոստիկանութեան բռնած դիրքին մասին քննութիւն, և օտար կտաւեղէն և ըմպելի ծախող վաճառատուններու առջեւ, առեւտուրն արգիլելու պաշտօն ունեցող կամաւորներ դետեղելու արտօնութիւն:

Կ'ըսուի նաեւ Թէ որպէսզի Լոնտոնի խորհրդաժողովին որոշումներու գործադրութեան աջակցի, հնդիկ ազգ. խորհուրդը պայման դրած է որ ընդունուի Բրիտանական կայսրութենէն անջատուելու Հնդկաստանի իրաւունքը:

Անգլիական Թերթի մը Թղթակցին հետ, տեսակցութեան մը ընթացքին, Կանտի յայտնած է Թէ աւելի լաւ պիտի ըլլար որ Լոնտոնի խորհրդաժողովը Հնդկաստանի տար լիակատար անկախութիւն, առանց վերապահումներու կամ երաշխիքներ փնտռելու, Հնդկաստանէն քաշելով բոլոր բրիտանական ուժերը:

— Սահմանին վրայ, որեւէ վտանգ չկայ, կը յայտնէ Կանտի: Օտար որեւէ պետութիւն աչք չունի Հնդկաստանի վրայ: Աֆրիտիները կրնան սահմանագլուխին վրայ գտնուող քանի մը գիւղեր կողոպտել: Բայց դիւրին է գտնոնք կարգի բերել:

Մոսկուա կը սպառնայ

Գրեր էինք Թէ հանրածանօթ ռուս երգիչ Շալիափին դատ բացած էր փարիզի խորհրդ. առեւտր. պատուիրակութեան դէմ եւ շահած: Պերլինի ռուսական «Ռուլ» Թերթը կը գրէ Թէ Մոսկուայի Փրանս. դեսպանը խիստ բողոք ստացած է բոլշեւիկեան արտաքին գործավարութենէն՝ Ֆրանսական դատարանի վճռին դէմ:

Խորհրդ. կառավարութեան նիւթական եւ բարոյական վնաս հասցուցած ըլլալու ամբաստանութեամբ, Մոսկուա մտադրած է եղեր խորհրդ. դատարանին առջեւ, դատի կանչել երգիչը, զոր կը նկատէ բոլշեւիկեան հպատակ:

Աշխատաւորականներու պառակտումը

Անգլիոյ տնտեսական տագնապը իրարանցումի մատնած է քաղաքական կուսակցութիւնները, մանաւանդ աշխատաւորականները, որոնք երկուքի բաժնուած են ընդդէմ մաքսատնալտի եւ պնտրնի: կարգ մը աշխատաւորական երեսփոխաններու աչքին, ո՛չ մէկը, ո՛չ ալ միւսը, այլեւս չեն կրնար ճնշել իրենց դիրքերուն վրայ: Այս երեքշաբթի օր խորհրդարանի աշխատաւորական հատուածը նիստի կանչուած է: Նիստը կը խոստանայ յափազանց փոթորկոտ ըլլալ, մանաւանդ որ Անգլիոյ ելեւմտական կացութեան մասին, պետրնի վերջին յայտարարութիւններէն ի վեր, կրքերը աւելի բորբոքած են:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկայէն վերջ Անգլիա.— Անկախ երեսփոխան մը՝ Անգլիոյ խորհրդարանին ներկայացուց օրինագիծ մը որով կ'առաջարկէ արգիլել ոգելից ըմպելիի պատրաստութիւնը, վաճառումն ու ներածումը Անգլիոյ մէջ: Վիճաբանութեան ընթացքին, հաստատուեցաւ Թէ Անգլիա, տարեկան կը խմէ 290 միլիոն ոսկի...: Առաջարկը սակայն մերժուեցաւ չախչախիչ մեծամասնութեամբ..

Անգործութիւնը.— Անգործութիւնը բռնած է նաեւ հիւսիսային Ֆրանսայի հանքերը: Այսօր, չորս հորեր դադրեցուցին աշխատանքը, անգործութեան դատապարտելով 3000 բանուորներ, կ'ըսուի նաեւ Թէ երեքշաբթի օր, Լասքաբէլի ընկերութեան բոլոր հորերը, ուր կ'աշխատին 6300 գործաւորներ, պիտի փակուին:

Կ'ուզեն Թոշակները զեղչել.— *Անգլիոյ գործատիրական ազնիւքան, կառավարութեան ներկայացուց անգործութեան մասին առաջարկներ: Կ'առաջարկէ 1/3 զեղչել անգործութեան նպաստը եւ սահմանափակել նպաստընկալներու Թիւը, զեղչել կառավարական, Թաղապետական պաշտօնեաներու Թոշակները, այլեւս չաւելցնել ճարտարարուեստի վրայ դրուած տուրքերը:*

Նոր Զելանտայի երկրաշարժը.— *Նոր Զելանտայի մէջ երկրաշարժը կը շարունակէ պարբերաբար մեծ աւեր գործել: Միայն Նափիէ քաղաքին մէջ, ցարդ կը հասարուի 133 մեռեալ: Երկու օր առաջ, ուժգին ցնցում մը բոլորովին քանդեց Նափիէն, ուր բլուր մը կքեցաւ:*

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Ընդունում է ամեն տեսակ ավանդներ ընթացիկ հաշվով, ինչպես նաև ժամկետով՝ 3, 6 և 12 ամսով։

Ավանդների տոկոսները հետևյալն են.

Ընթացիկ հաշվով ավանդների տարեկան տոկոսը 2 տոկոս է։

Ժամկետով ավանդների տարեկան տոկոսները հետևյալն են.

3 ամսով ավանդների տարեկան տոկոսը 3 տոկոս է։

6 ամսով ավանդների տարեկան տոկոսը 4 տոկոս է։

12 ամսով ավանդների տարեկան տոկոսը 5 տոկոս է։

Ավանդների տոկոսները հաշվվում են ամսական։

Ավանդների տոկոսները վճարվում են ավանդատուի կամ նրա կողմից լիազորված անձի պահանջով։

Ավանդատուի մահվան դեպքում ավանդները և նրանց տոկոսները վճարվում են ավանդատուի ժառանգներին։

Ավանդատուի կամ նրա կողմից լիազորված անձի պահանջով ավանդները կարող են փոխանցվել մի անձից մյուսին։

Ավանդատուի կամ նրա կողմից լիազորված անձի պահանջով ավանդները կարող են ամբողջությամբ կամ մասամբ վերադարձվել ավանդատուին։

Ավանդները կարող են ամբողջությամբ կամ մասամբ վերադարձվել ավանդատուին ավանդի ժամկետը լրանալուց առաջ, եթե ավանդատուն ավանդի ժամկետը լրանալուց առաջ ավանդի մասով ստացել է տոկոսներ, ապա նա պարտավոր է վերադարձնել ավանդի մասով ստացված տոկոսները։

Ավանդատուի կամ նրա կողմից լիազորված անձի պահանջով ավանդները կարող են ամբողջությամբ կամ մասամբ վերադարձվել ավանդատուին ավանդի ժամկետը լրանալուց առաջ, եթե ավանդատուն ավանդի ժամկետը լրանալուց առաջ ավանդի մասով չի ստացել տոկոսներ, ապա նա պարտավոր է վերադարձնել ավանդի մասով ստացված տոկոսները։

Ավանդատուի կամ նրա կողմից լիազորված անձի պահանջով ավանդները կարող են ամբողջությամբ կամ մասամբ վերադարձվել ավանդատուին ավանդի ժամկետը լրանալուց առաջ, եթե ավանդատուն ավանդի ժամկետը լրանալուց առաջ ավանդի մասով ստացել է

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅ ՀՈՂԱՇԻՆԸ

Հայկական հողերը ամենաբերրիներից են աշխարհի վրա։ Հայ հողը ամենաշատ պտուղ տվողներից է։ Հայ հողը ամենաշատ ծաղիկ տվողներից է։ Հայ հողը ամենաշատ ոսկի տվողներից է։ Հայ հողը ամենաշատ արյուն տվողներից է։

Հայ հողը ամենաշատ արյուն տվողներից է, որովհետև հայ հողագործը ամենաշատ արյունն է թափել հողի համար։ Հայ հողագործը ամենաշատ արյունն է թափել հողի համար, որովհետև հայ հողագործը ամենաշատ սերն է ունեցել հողի հանդեպ։ Հայ հողագործը ամենաշատ սերն է ունեցել հողի հանդեպ, որովհետև հայ հողագործը ամենաշատ հողն է ունեցել։

Հայ հողագործը ամենաշատ հողն է ունեցել

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի(էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:

Տիաղէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31-49

(կառ. տիւ նօռի եւ կառ. տը լ'էսդի մէջտեղը)

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԵԹՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

փարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայրկեան հեռու, հաղորդակցութեան բազմաթիւ եւ արագ միջոցներ, վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարաձգել, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կոյուղի պատրաստ, Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր Պ. GUERYի, 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 թիւ թրամուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը: Ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի հայ թարգման մը պէտք եղած բացատրութիւնները տալու համար:

ՁԵՂՋԷ ՁԵՂՋ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅ

Մեր զեղչը ամենամեծն է որովհետեւ կը ծախենք ամենալաւ ապրանքները.

CHAUSSURES ZAGORIDIS

18 Rue MONCEY, 18 Lyon

Փլաս տիւ Փոնի մօտ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԳԱՌԼՕ

34 Rue St. Lazare, PARIS

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ՝ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԱՆԱՐԱՏ ԿԱՐԱԳՈՎ.

ԱՆՈՒԱՆԻ ԷՆ ԻՐ ՊԱՏՐԱՍՏԱԾ ՄԱԾՈՒՆԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐԸ.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6. Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

գինն է 6 ֆր., փոստի ծախքով 7 ֆր., contre remboursement 7.50 ֆր.:

Դիմել.— L. Mozian, 5 rue Champlaine, Paris (20).

Docteur ès-sciences occultes

գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Եշ.է: 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* MÉTROPIGALLE.

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար:

Մասնաւոր գին Հայերու

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ—ԲԺԻՇԿ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները: Ոսկիէ տատամնաշար, ոսկորէ ակռաներ: Չափաւոր գին: Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8: 3 Bld. Belleville, Métro Ménilmontant.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւղթ. եւ վարխիի: Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր, 9-12:*

ԺԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, Փրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ուէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Կընդունինք ասիրանս սօսիալի հիւանդներ: Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8: Կիր. 9-12: Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9 12:*

EMPIRE Սինէմա-Հոլ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

(*Մոսկուայի եւ Փարիզի համալսարաններէն*) 17 Rue Réaumur, *մէթրօ* Arts et Metiers *եւ* République, Tél. Arch. 54—27. *Վեներ. հիւանդ. (արանց եւ կանանց), Փրանկախտ. ջերմամիզութ. մորթի հիւ. եւ անկարողութիւն: Նոր ձեւով բուժումը ելեկտրականութեամբ: Արեան եւ մէզի քննութ.: Դիւրամատչ. գին: Դարմ. ասիւրանս սօսիալի հաշւոյն: Ամէն օր 9—20. Կիրակի 8—13:*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՋՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝

1.— փարիզի շրջակաները ամէն ուղղութեամբ հողաբաժիններ գնելու,

2.— Ամսավճարով տուն շինելու ամբողջութեամբ կամ մասամբ վճարուած հողամասերու վրայ:

3.— վիլլաներ, տուներ եւ բնակարաններ գնելու եւ վարձելու,

4.— Տուներու եւ ամէն տեսակ fonds de commerceներու վրայ գրաւականով փոխառութիւն ստանալու:

5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմեցէք

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*: Հեռախօս Provence *87—32 եւ 82—48*:

Ի գիտութիւն հայրենակիցներու կը ծանուցանենք թէ նպաստաւոր պայմաններով սկսած ենք ծախել հողաբաժիններ Մարսէյլի եւ իր արուարձաններուն մէջ, Այս առթիւ Պ. Տէր Աբրահամեան մեկնած է փարիզէն Մարսէյլ,

Մանրամասնութիւններու եւ հողաբաժինները մեր տրամադրած ինքնաշարժով տեսնելու համար դիմել Պ. Տէր Աբրահամեանի, Hôtel de Paris, 15 rue Colbert, Marseille.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96—74

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր ամենալաւ պայմաններով

ՓՈՂՈՑ ԻԱՐԿԱԾ ներումասնագիտութիւն, առանցկանխավճարի

Ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30,

Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud

Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q թրամուէյ 5 եւ 26

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ

TAILOR

Georges Cherbetian

Métro: Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE - PARIS

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e)

Մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ

ՀԱՅ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋԸ

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՁԵՌՆՏՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ

PHARMACIE «GAGNE-PETIT»

6 Rue de Belleville, Մէթրօ՝ *Պէլվիլ*

Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ կէս գիշեր

Հայ յարգելի յաճախորդներու դիւրութեան համար տրամադրած ենք հայ փորձառու դեղագործ մը որ կը գտնուի դեղարանին առաջին յարկը, դեղագիրներու սպասարկութեան ճիւղին մէջ:

ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ ԴԵՂԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,

Սոյն կտրօնով ներկայացնողներու հարիւրին 5 զեղչ ի բացառեալ հանքային ջուրերը եւ spécialitéները

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ

33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, Մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական, ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր: Կը կատարէ նաթիւրալիզասիոնի, ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւնները: Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ: Փոխառութիւն: Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12:

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ	12.75, Բ. Գ. տեսակ աւելի աժան	
» Սանթոս Good Ա. »	14.25 » » » »	
» Santos supérieur »	18 » » » »	
» » Domincul	20	
» » Caracoli	22	
քաֆէ Mocca Hodeldan	24	իսկականը եւ ոչ թէ կեղծը:
» Godlup	25	
» Ceylan	28	
» Margajid	31	

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գինները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին: Զգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն: Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին,

ՀԱՍՑԷ՝ "CAFÉ SULTAN"

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ԱՐԻՒՆԱՄԱՔՐԻՉ «AVRANINE»

Նախապէս փեթրսպուրկ, կոլոկոլնայեա 11, հիմնուած 189.

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱԼՍԱՄ (անվնաս բոյս), որ կը մաքրէ արիւնը ... կար միքրոպներէ եւ վարակումներէ: Պալսամը առաջին անգամ ... Լէ վերջ հիւանդին ցաւերը կը սաստկանան, բայց 3—5 օր վերջ հի... դը կը սկսի ապաքինիլ եւ մէկ ամիսէն ախորժակը կը բացուի, ... մոքսին եւ աղիքներուն ցաւերը կը դադրին, ջղային դրութ... եւ սեռական կարողութիւնը կը վերականգնի: Պալսամը կը ... Փրանկախտը եւ ջերմամիզ. բոլոր աստիճան. մէջ, ողնածուծի ... ւանդութ. Լիւփիւսը, յառաջացած կաթուածը, պսորիազիսը, էքզէ... քանսէրը, մօրուքի վէրքերը, Լուսնոտութիւնը, ոսկրախտը, կարմ... ալը, եւ իրենց բոլոր հետեւանքները: Եւր. ցուցահանդ. ոսկի մեդ... Պահանջել գրքոյկները փոստի համար՝ 2 ֆրանք: Գլխաւոր պահ...

AVRAKHOFF 6 Rue Maublanc, Paris (15), Métro Vaugi...

կը ծախուի բոլոր դեղարաններուն մէջ:

ԲՈՒԺԱՐԱՆ TURBIGO 19 rue Turbigo, Métro Etienne ...

Ներքին, կանանց, երախաներու, կոկորդի, քթի, ականջի, մորթ... դութիւններ, Փրանկախտ, ջերմամիզութիւն, անդրմանիշակագոյն ... գայթներ, Rayons X: *Ատամնաբուժարան՝ ակռաներ դարմանել եւ ... ատամնաշարերու շինութ. քուրոններ 100 ֆրանքէն, սպիտակ ատամն... 60 ֆրանքէն: Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—8.*

ԳՈՐԾԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ A. G. A. F. A. R,

110 Bld. Arago. Paris (14), Métro Deufert Rochereau

Tél. Odéon 16—28, ընդունելութիւն ամէն օր, 2 7, բացի Շբ. ...

Իրաւաբանական եւ ապահովգ., ամէն տեսակ գործողութիւններ. նոր ... ծածուած ինքնաշարժերու գնում եւ վաճառում, կանխիկ եւ ապառիկ...

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱ...

8 RUE CHATEAUDUNի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT LL...

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)

Tél. Anjou 07-45 Adr. Téleg. Palestloyd

Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար,

Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպ... Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն:

Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համա...

CORDONNERIE «AKAP»

Maison A. KAPIKIAN

17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39...

Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ

Չափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու ... մար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակ... միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն ... *տը Շինի*: Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհրդակցիլ, ժամադր... թեամբ չափ առնելու կուգայ:

Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐԱՐԱՏ

39 Rue de Trévise, Paris (9), Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05...

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար ... խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիսթէ... գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ,

Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճ... շակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրա... տուած իր արհեստանոցին մէջ:

կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է,

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, B...

Métro: Couronnes ou Parmentier

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

"La Voix de son Maître" — Columbia Phonos & Disques — POLYDOR REGISTERED TRADE MA...

20 ՖՐ. 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-...

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ... ամէն վաճառանիշէ փոներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.: Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. ... Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն օր...*

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 876.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931

17 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1496

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՌ ՈՐ ԱՆԿ Է...

Մեր թերթը ամենալայն տեղեկութիւններն ու վերլուծումները հրատարակեց համաշխարհային գործազրկութեան տագնապին առթիւ, ի հարկէ առանձնապէս ներկայացնելով Ֆրանսայի պատկերը:

Չենք ուզած վրդովիչ համեմատութիւններ տալ տագնապին: Բայց միեւնոյն ատեն, կարելի չէ ծածկել ինչ որ կը սպառնայ մասնաւորապէս օտար, անտէր ու անճար աշխատաւորներուն:

Մնաց որ, մեր լաւատեսութիւնը կամ յոռետեսութիւնը ո՛րեւէ դեր չունի կացութեան վրայ: Տագնապը, չունենալով հանդերձ սրընթաց եւ ահաւոր համեմատութիւններ, կը պահէ իր լուրջ հանգամանքը. հետեւաբար եւ մտահոգութիւն կը պատճառէ բոլորին:

Նոյն իսկ պաշտօնական բերաններ խոստովանեցան թէ՝ շաբթէ շաբաթ արձանագրուած թիւերը (25-30.000) շատ վար կը մնան բուն իրականութենէն: Ֆրանսան այսօր կը հաշուէ 330.000 ամբողջական եւ մէկ միլիոն մասնակի գործազուրկներ:

Այս կացութեան առջեւ, իւրաքանչիւր հոսանք դարմաններ կ'առաջարկէ իր հայեցողութեամբ:

Ընկերվարականները, հիմնական միջոցներու կարգին, կը պահանջեն հարիւր միլիոն ֆրանք նպաստ յատկացնել: (Կառավարութիւնը կուտայ միայն 20 միլիոն): Յետոյ, պայմանաժամ պահանջուած է բնակարաններու վարձքի վճարման եւն. համար: Կառավարութիւնը, իր կարգին, խոստացուած է ներգաղթի եւ աշխատանքի օրէնքի պայմանները:

Խնդիրը իր ամբողջ ծանրութեամբ սեղանի վրայ չէ եկած տակաւին, բայց մամուլը կը շարունակէ միտքեր պատրաստել այսօրուան եւ վաղուան համար:

Ինչո՞ւ ծածկել,— Նոյնիսկ ձախակողմեան օրկաններու մէջ կը մատնուի տեսակ մը «սրբազան եսասիրութիւն», օտար աշխատաւորներու հանդէպ:

Իսկ աջակողմեան հոսանքներն ու օրկանները անշուշտ աւելի աններող են:

Թունդ պահպանողական եւ զուտ փարիզեան «Էքօ տը Փարի»ն իր երէկուան թիւին մէջ կ'առաջարկէ «արագ միջոց մը յարաճուն գործազրկութեան դէմ»:

Ֆրանսական թերթը 1.900.000 կը հաշուէ թիւը այն օտար աշխատաւորներուն որոնք Ֆրանսա կը գտնուին այս միջոցին, օրինաւոր կանոնաւոր պայմաններու մէջ: Բայց անոնց վրայ կ'աւելցնէ 100.000 կամ 200.000 ուրիշներ, որոնք «Ֆրանսա մտած են անկանոն միջոցներով»:

— «Անգութ բան պիտի ըլլար դիմել զանգուածային արտաքսումներու, գոնէ այն նորեկներուն հանդէպ որոնք յարգած են օրէնքը: Բայց միայն սահմանագլուխներու փակումը ինքնին կրնայ մեքենաբար եւ արագօրէն նուազեցնել այս տարապայման թիւը: փորձը ցոյց կուտայ որ, բացի եղանակի համեմատ երկրագործական աշխատանք կատարողներէ, բազմաթիւ օտարականներ ամէն տարի իրենց երկիրը կը դառնան առողջական եւ ընտանեկան պատճառներով կամ իրենց պայմանագիրը լրացուցած ըլլալով: Այս ճշդուած ելքերը 40.000ի բարձրացած են 1930ին, մինչդեռ մուտքերը 200.000էն աւելի էին»:

Ուրեմն —կ'եզրակացնէ «Էքօ տը Փարի»,—օտար բնակչութեան համեմատութիւնը արագօրէն պիտի նուազի, եթէ ազդուապէս փակենք ներխուժումը, թող տանք որ գացողները երթան ազատօրէն, եւ, միւս կողմէ, հաշուեյարդարի ենթարկենք այն քանի մը տասնեակ հազար անբաղձալիները որոնք երեւան պիտի ելլեն լուրջ հետապնդումներով:

Ի՛նչ խօսք որ առաջարկուած միջոցները շատ ձեռնտու են տիրող իշխանութեան համար, որուն զօրաւոր օրկաններէն մէկն է «Էքօ տը Փարի»ն:

Այսպիսի կարգադրութեան մը պարագային, բաղդատաբար անմխա պիտի մնան մեր աշխատաւոր բազմութիւնները, քանի որ, ոչ ազատ հայրենիք ունին, ոչ ալ ուրիշ երթալիք տեղ: Իտալացին եւ Լեհը երբ որ նեղը մնան, ճամբան բաց է «դէպի երկիր»:

Բայց իշխանութիւնները մարդասիրական զգացումներով չեն առաջնորդուիր, մանաւանդ այսպիսի պարագաներու մէջ, եւ հարուածը կրնայ հասնիլ անոնց որ կ'իյնան «անբաղձալի»ներու շարքը:

Անբաղձալի կը համարուին ոչ միայն քրէական յանցաւորները, այլ եւ անոնք որ կասկածելի միջոցներով մտած են Ֆրանսա, կամ չեն կանոնաւորած իրենց թուղթերը, կամ ապօրէն փոփոխութիւններ եւ գործողութիւններ կատարած են:

Գիտենք որ մեծ թիւ մը չեն կազմեր այս կարգի հայրենակիցները: Եւ եղածներն ալ յաճախ զոհեր են բարեմտութեան կամ թեթեւութեան:

Սրբազան եսասիրութեան այս նոր թափը մասնաւորապէս պէտք է շահագրգռէ անոնք որ ուրիշ գաղութներէ բեռ կը կապեն Ֆրանսա գալու համար, տարուած զանազան հաւաստիքներէ:

Յունաստան, Պուլկարիա, Սուրիա եւ ուրիշ տեղեր պատառ մը հաց ապահոված հայ աշխատաւորը պէտք է սթափի վերջապէս, եւ միտք պահէ հետեւեալ անողոք իրողութիւնները.—

1. Գործ չկայ ներկայիս, 2. Եղած ատենն ալ, քթէ բերնէ կը բերեն. 3. Ամէն դուռ փակուած է անկանոն միջոցներու առջեւ. 4. Գործազրկութեան տագնապը քրոնիկ հանգամանքունի միշտ, աշխարհի այս մասին մէջ, ինչպէս եւ մինչեւ հիւսիսային եւ հարաւային Ամերիկա:

Երէկ եկողը այսօր կը զղջայ: Բայց մինչեւ ե՞րբ մէկուն օրինակը միւսին խրատ չպիտի ըլլայ...: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՇՈՒՐՋ

Աթէնքի «Նոր Օր»ը անդրադառնալով Եգիպտոսի ռամկավար օրկանին «Արեւ»ի ծանօթ դիտողութիւններուն Բարեգործականի ուղղութեան մասին, իր կարգին գրել կուտայ (փետր. 11).

— «Ի՞նչ էին մեր դիտողութիւնները.

1.— բարեգործականը զատել ռամկավար կուսակցութենէն եւ դարձնել ժողովուրդի կազմակերպութիւն:

2.— բարեգործականը ժողովրդականացնել, աղա-փաշաներու տիրապետութիւնը նուազագոյն չափի իջեցնելով:

3.— Աւելի մեծ չափով օժանդակել գաղթականութեան բազմատեսակ կարիքներուն:

4.— վերցնել դրամագլուխի անձեռնմխելիութեան սկզբունքը» եւայլն:

Այս տրամաբանական պահանջները ներկայացնելնուս համար թշնամութիւն ու հակառակութիւն վերագրուեցաւ մեզի: Բայց ուրախալի է որ այս պահանջներուն մէկ մասը այսօր կը ներկայացնէ նաեւ ռամկավար պաշտօնաթերթերէն «Արեւ», մատը վէրքին վրայ դնելով:

Այլեւս կարելի չէ ծածկել որ բարեգործականը նիւթական ու բարոյական մեծ տագնապ կ'անցնէ, ջարուէ տարի հասոյթները կը նուազին եւ օգնութեան ձեռնարկները կը սահմանափակուին: ժողովուրդին խոշոր մէկ զանգուածը իրը չի նկատեր բարեգործականը, որովհետեւ վերջինս իրը չի նկատեր ժողովուրդին այդ մասը:

Յետոյ կայ ուրիշ կարեւոր կէտ մը, որ մատնանշած էր «Արեւ»: Բարեգործականը շատ քիչ գործ կը տեսնէ գաղթականներուն համար: Ոչ մէկ տեղ զետեղման աշխատանք տարած չէ, Սուրիոյ մէջ լայն ասպարէզ ու հնարաւորութիւն կար, բայց զանազան անտեղի պատճառներով նախընտրեց հեռուէն դիտել, փշրանքներ տալու գոհունակութիւնը բաւ համարելով:

Յունաստանի մէջ զետեղման տագնապը մինչեւ այսօր ալ կայ: Քանի մը հազար սթերլինով կարելի է քանի հարիւր ընտանիք զետեղել, թեթեւցնելով հելլէն կառավարութեան բեռը:

Դպրոցներ ունինք՝ որոնք պիւտճէի պակասին պատճառաւ, դուռը փակելու հարկադրանքին առջեւ կը գտնուին, Հազարաւոր որբեր կան, որոնք հայերէն գրքի կարօտը կը քաշեն: Ու դեռ ինչե՛ր:

Բարեգործականէն նպաստաւորեալ «Արեւ»ի ձայնը, որ մերն ալ է, Փարիզի սալոններուն մէջ արձագանգելով, պէյերն ու փաշաները պիտի սթափեցնէ՞ թէ ոչ արհամարհանքի պիտի արժանանայ:

ՕՏԱՐ ԵՒ ԹՈՒՐՔ ԼԻՍԷՆԵՐԸ

Պոլսոյ մէջ կը գտնուին 20 օտար վարժարաններ, որոնք նախակրթարանի, միջնակարգ եւ լիսէի բաժիններ ունին: Այս դպրոցներէն 12ը ֆրանսական, 4ը ամերիկեան, 2ը իտալական, 2ը գերմանական են, որոնց ընդհանուր աշակերտութեան թիւը շուրջ 10 հազար է, առ նուազն կէսը թուրք ըլլալով:

Ասոր դէմ, Պոլսոյ մէջ կան 15 թրքական լիսէներ, որոնց երեքը գիշերօթիկ են: Կը նշանակէ որ, կ'եզրակացնէ Սոն փօսթա, *թուրք տղոց կէսը թրքական, կէսն ալ օտար վարժարաններու մէջ կը դաստիարակուին:*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԵՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

ՆՈՐ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ ԱԼ

ԷՆԿԻՒՐԻ, 15 փետր.— Զանաք-Քալէի մէջ, երեւան հանուեցաւ նոր դաւադրութիւն մը եւս, որուն նպատակն էր տապալել օրուան կառավարութիւնը:

Տասնեւհինգ անձեր ձերբակալուեցան: Այս դաւադրութեան հետեւանքով, բազմաթիւ խուզարկութիւններ կատարուեցան Էնկիւրիի եւ Պրուսայի մէջ: Գլխաւորաբար քաղաքական ծանօթ դէմքերու եւ ղեկավարներու բնակարաններն են որ խուզարկութեան ենթարկուեցան: Քննութիւնները կը շարունակուին:

Պոլսոյ մէջ եւս, կարգ մը խուզարկութիւններ կատարուեցան: Արդիւնքը տակաւին յայտնի չէ:

Վերջին ձերբակալութիւնները

Թուրքիոյ մէջ կատարուած ձերբակալութեանց մասին, հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն հեռագրական գործակալութիւնները.

Թուրք իշխանութիւնները եռանդով կը հետապնդեն հակակառավարական շարժման եւ կազմակերպութեանց շուրջ բացուած քննութիւնները, երեւան հանելու համար մանաւանդ երկրին զանազան շրջաններուն մէջ տարածուած մասնաճիւղերը: Կը հաստատուի Էտիրնէի մէջ 32 զբզբլպաշներու, Ինէկէօլի մէջ 9 կիներու եւ Պրուսայի մէջ 10 անձերու ձերբակալման լուրերը: Անցեալ շաբթու, Պոլսոյ մէջ 30 անձեր ձերբակալուած են, գլխաւորաբար, աշխարհականացման օրէնքին դէմ մեղանչած ըլլալու ամբաստանութեամբ:

Կը հաստատուի թէ թուրք բարձր դասու պատկանող բազմաթիւ անձեր եւս, որոնց ցանկը ներկայացուած է ներքին նախարարութեան, մօտերս պիտի հետապնդուին դատական իշխանութեանց կողմէ, Նախշիպէնտներու գաղտնի հաւաքոյթներուն մասնակցած ըլլալու ամբաստանութեամբ:

Բոլոր ձերբակալուած անձերը ղրկուած են Մէնէմէն, ուր պիտի դատուին Պատերազմ. Ատեանի կողմէ:

Դեռ փախստական կը մնան

Մէնէմէնի փախստական մահապարտը Հիւսէյին տակաւին չէ գտնուած: Փնտռտուքներէ եւ խուզարկութիւններէ յուսահատ, թուրք ոստիկանութիւնը մամուլին կը հայթայթէ զանազան պատմութիւններ եւ ենթադրութիւններ: Այսպէս, կը կարծեն թէ Հիւսէյին գետը նետուած անձնասպան եղած է, ցուրտէն սառած ու մեռած է, կամ լերան մէկ խորշին մէջ, անօթի ծարաւ կը սպասէ. իսկ վերջին ենթադրութեամբ, որովհետեւ քաջ լուղորդ է եղեր, ապաստանած է յունական կղզիներէն մէկը:

Պատերազմական ատեանի վճիռները

Պատերազմական ատեանը դատեց Ալաշէհիրցիներու մէկ մասը, վճռելով 3—5 ամիս բանտարկութիւն, եւ 50—75 ոսկի տուգանք: Գարամանի միւֆթին դատապարտուեցաւ 9 ամիս բանտի եւ 75 ոսկի տուգանքի:

Պատերազմական ատեանը սկսաւ դատել նաեւ Պալըքէսիրցիները, որոնք կը նկատուին հակաքէմալական շարժման ամէնէն մոլեռանդ կազմակերպիչները:

Պատերազմական ատեանը գրեթէ անդադար նիստեր կը գումարէ գնդ. Աթա պէյի նախագահութեամբ, որ կը փոխանորդէ Մուսթաֆա փաշայի:

Առաջին խումբին ամբաստանեալները որոնք 3էն 24 տարի բանտարկութեան դատապարտուած էին, փոխադրուեցան Էնկիւրիի բանտը:

Պատերազմական ատեանը որոշեց հրաժարիլ ցարդ իր որդեգրած դատավարական եղանակէն: Դատավարութիւնները ցարդ կը կատարուէին խմբական հարցաքննութիւններով: Ասկէ վերջ, ամբաստանեալները զատ զատ պիտի հարցաքննուին: Իսկ դատավարութիւնները միշտ դռնփակ տեղի պիտի ունենան:

Արաբ եւ Հրեայ դէմ առ դէմ

Երուսաղէմէն «Տէյլի Էքսփրէս»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Անգլիոյ վարչապետին կողմէ՝ Պաղեստինի խնդրին առթիւ սիոնական պետ տօքթ. Վայզմանի ղրկուած բացատրական նամակը, զայրացուցած է Պաղեստինի Արաբները:

Պաղեստինի արաբական շրջանակները կը յայտնեն թէ Սպիտակ Գրքին հրատարակութեան առթիւ, Հրեաներու մտահոգութիւնը փարատելու դիտումով, անգլիոյ վարչապետին տուած բացատրութիւնները բոլորովին չեն հաշտուիր վաւերագրին մէջ յիշուած քաղաքականութեան հետ եւ կուգան փաստել թէ Անգլիա տեղի տուաւ հրէական սպառնալիքներուն առջեւ:

Իսլամներու գերագոյն խորհուրդին ընդհ. քարտուղար եւ արաբական գործադիր կոմիտէի անդամ Ճէմալ Հիւսէյին յայտնեց մամուլի ներկայացուցիչներուն թէ իր կրօնակիցները կը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Գրեր էինք թէ Պոլսոյ Պատրիարքարանին կողմէ պատուիրակութիւն մը մեկնած էր Էնկիւրի բացատրութիւններ տալու համար Բանկալթիի գերեզմանատան շուրջ յարուցուած խնդրին մասին, Պատուիրակութիւնը վերադարձած եւ Քաղաքական ժողովին տուած է տեղեկութիւններ իր դիմումներուն մասին,

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ Թուրքիոյ ներքին գործավարը Շիւքրիւ Գայա պէյ սիրալիր ընդունելութիւն ըրած է վարչութեան պատուիրակներուն, եւ երեք քառորդ ժամ լսած է անոնց բացատրութիւնները, յետոյ խոստացած է ուշի ուշով քննել գործը եւ օրինական բոլոր դիւրութիւնները տալ:

Յոյս կայ որ խնդիրը նպաստաւոր լուծում մը պիտի գտնէ, որովհետեւ բացի բերանացի բացատրութիւններէ, վարչութիւնը խնդրագիր մը տուած եւ մանրամասնօրէն պարզած է ազգին սեփականատիրութեան իրաւունքը,

Որովհետեւ, գերեզմանատան նոր օրէնքին 167րդ յօդուածը միայն անտէր գերեզմանատուններու մասին է, մինչդեռ Բանկալթիի գերեզմանատունը հարիւրաւոր տարիներէ ի վեր ազգին պատկանած է:

ՆՈՐ ԼՔԵԱԼ ԳՈՅՔԵՐ

Էնկիւրիէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ որոշուած է լքեալ գոյք նկատել նաեւ կալուածները այն Հայերուն եւ Յոյներուն որոնք անկախութեան պատերազմի միջոցին, երկրին մէջ, մէկ քաղաքէն միւսը գացած են,

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 25Ը ԿԱՐՄԻՐ ՕՐ

Համաձայն Մոսկուայէն տրուած հրահանգներու, զանազան երկիրներու համայնավար կուսակցութիւնները կը պատրաստուին Փետրուար 25ը կազմակերպել իբր ցոյցի եւ բողոքի օր, ընդդէմ անգործութեան:

Ֆրանսայի համայնավար օրկանը Իւմանիթէ ամէն օր թելադրութիւններ կ'ընէ իր կուսակիցներուն եւ ընթերցողներուն: Իսկ Սթօքհոլմի համայնավարները որոշած են ընդունիլ Մոսկուայի հրահանգը եւ Փետրուար 25ը, ամբողջ Շուէտի մէջ կազմակերպել իբր անգործներու օր:

Շուէտի համայնավարներուն այս որոշումը տրուած է Գ. Միջազգայինի լիազօրներուն ներկայութեան, մղելու համար կուսակցութիւնը որ աւելի եռանդուն գործունէութեան մը փաստերը տայ այս կերպով:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Սպանիոյ դահլիճը հրաժարեցաւ ընտրութեանց շուրջ մղուած պայքարին, եւ ընդդիմադիրներու ձեռնպահութեան հետեւանքով, երեսփոխանական եւ ծերակուտական ընտրութիւնները որոնք պիտի կատարուէին մարտ 1ին եւ 15ին, յետաձգուեցան անքայական հրովարտակով,

Թագաւորը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ դահլիճի կազմութեան շուրջ, Մատրիտի եւ ամբողջ Սպանիոյ մէջ մտքերը չափազանց խռոված են: Ընկերվարական կուսակցութիւնը իր անդամներուն յանձնարարեց կարգապահութիւն եւ հանդարտութիւն, իսկ հանրապետականները ամբողջ երկրին մէջ կը պատրաստուին կազմակերպել հրապարակային հաւաքոյթներ եւ ցոյցեր,

ՆԱԽՇԻՊԷՆՏՆԵՐԸ ԿԸ ԲԱՆԱԴՐԵՆ

ԱԹԷՆՔ, 15 փետր.— Նախշիպէնտներու դամասկոսի կեդրոնը բանադրեց Մէնէմէնի պատերազմական ատեանի անդամները, որոնք մահուան դատապարտեր էին իրենց գերագոյն պետը եւ մէկ քանի յայտնի աղանդաւորներ,

ԳԵՂԱՐՎԱԾ ԵՒ ՊՐՏՈՒԹԻՒՆ ՎԱՂՈՒՑՈՒ ԿԻ ՄՈՒՏՔԸ

ՆԱՀԱՏԱԿԱԳԻՐ ՊԱՐԱՊՑԱՏՈՒԻՆ

Հայերուն Գրականութիւնը Ամերիկայի Մէջ

Ամերիկայի մէջ հայ գրականութեան ծաղկման մասին խօսելու համար պէտք է նախ ըսել, որ հայ գրականութիւնը ամերիկահայ գաղութներուն մէջ ծաղկած չէ։ Ամերիկահայ գաղութները ստեղծուած են գրականութեան ծաղկման համար անհրաժեշտ պայմանները չունենալով հանդերձ

ՆՏՏՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՒԱԹԱՑԻ

ՕՐԱՑՈՒՈՒՄՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳԵՂԸ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՊՐԱԶԻԼ. ՊՈՄԲԱԿ ԴԱՒԱԹԱՑԻ

Ըստ 1925,000 բնակչի տուեալների, որոնց 1/3-ը կը բնակի քաղաքներու մէջ, Պրազիլ ունի 25 նահանգներ ու Ֆետերալ Տիստրիքթ, որ կը գտնուի Ռիո Ժանէյրոյի մէջ։ Ունի 1928ին 1,928,000 անասուն, 1929ին՝ 50,000, խոյ 1928ին աճեցի քան 30 միլիոն քուր ցորեն։ Ելլուկը 1928ին 1,928,000 քուր բամպակ։ Ունի 1928ին 1,928,000 քուր շաքարեղէն։ Ելլուկը 1928ին 1,928,000 քուր ծխախոտ։ Ունի 1928ին 1,928,000 քուր սուրճ։ Ունի 1928ին 1,928,000 քուր կակաւ։ Ունի 1928ին 1,928,000 քուր ռետին։ Ունի 1928ին 1,928,000 քուր ցորեն։ Ունի 1928ին 1,928,000 քուր ցորեն։ Ունի 1928ին 1,928,000 քուր ցորեն

նկատեն որ Մաքտոնալտի նամակը վերջ կը դնէ հրէական եւ արաբական հաշտութեան ամէն յոյսերու։ Նոյն անձը յայտնած է նաեւ թէ քանի որ Մաքտոնալտի նամակը իրաւունք կուտայ Հրեաներուն որ պոյքոթի ենթարկեն արաբ աշխատաւորները, արաբական խորհուրդն ալ իր կարգին, իբր փոխվրէժ պոյքոթի պիտի ենթարկէ Պաղեստին հաստատուած Հրեաներու բոլոր արտադրութիւնները։

Ձերբակալութիւններ Սոֆիայի մէջ

Անցեալ շաբթու, հաղորդեր էինք թէ մակեդոնացի կուսակցապետի մը Իվան Միխայլոֆի մտերիմը Քուրքոֆ սպաննուեր էր Սօֆիայի մէջ՝ հակառակորդներու կողմէ։ Սպաննիչները ձերբակալուեր եւ յայտներ էին թէ կը պատկանին Փրոթոկէրոֆի խումբին եւ գործած են իրենց պետին հրահանգով։ Այս սպանութեան հետեւանքով Սօֆիայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց բազմաթիւ Մակեդոնացիներ։

Երէկ առաւօտ, Սոֆիայի մէջ զրոյց շրջեցաւ թէ կէորկ Բաբխրիսթոֆ, Փրոթոկէրոֆի կուսակցութեան ղեկավար տարրերէն մէկը, ինչպէս նաեւ ուրիշ պետ մը կինը, առեւանգուած են Իվան Միխայլոֆի կուսակիցներուն կողմէ, որոնցմէ էր սպանեալ Քուրքոֆ։ Կ՚ենթադրուի թէ Իվան Միխայլոֆ, այս պատանդները պիտի օգտագործէ, նահանջ պարտադրելու համար հակառակորդ տարրերուն։

Յոյնեւպուլկար վէճը

Լուր տարածուեցաւ թէ Պուլկարիա մերժած է Հէնտըրսընի առաջարկը յոյնեւպուլկար վէճը ենթարկելու իրաւարարութեան։ Այս առթիւ Յունաստանի արտաքին նախարարը կը յայտարարէ թէ չի կարծեր, որ Պուլկարիա մերժէ Հէնտըրսընի առաջարկը, թէեւ տակաւին պատասխան չէ առած։ Անմիջապէս որ Պուլկարիա ընդունի, Յունաստան Պուլկարիոյ հետ պիտի կնքէ առեւտրական դաշնագիր մը, որ մեծապէս պիտի նպաստէ վէճերու կարգադրութեան։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ (ՊԱԼԵՆՑ)

51 Rue Monsieur - le - Prince, PARIS (VIe)

Հեռաձայն՝ Danton 88—65 Մէթրօ՝ Odéon

ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Ա. Ահարոնեան՝ Իմ գիրքը, Բ. (20 ֆր.), Դ. Մելոյեան՝ Երեք ընկերները (10), Փ. Միքայէլեան՝ Եւա (5)։

ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ.— Ա. Խատիսեան՝ Հայաստ. հանրապ. ծագումն ու զարգացումը (40), Զարդարեան՝ Արձակ էջեր (20). Վ. Շուշանեան՝ Ամրան գիշերներ (25), Կեանք եւ արուեստ (40), Ս. Փրկչի տարեգիրք(50), Սայեաթ Նովա(6), Վարդարան (20), եւն.

ՓՆՏՌՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ Ա., Ահարոնեան՝ Ազատութեան ճանապարհին, Լռութիւնը, Կարօտ Հայրենի, Հայրենիքիս համար, Իմ գիրքը Ա., Րաֆֆիի բոլոր գործերը, Թերենց՝ Թորոս Լեւոնի, Դրական դէմքեր, Հայաստանի քարտէսը։

Հայաստանէն հասած են Ա. Իսահակեանի, Վ. Տէրեանի, Ե. Չարենցի, Ա. Բակունցի, Մ. Արմէնի, Նարդոսի, Շիրվանզադէի, Արազի եւայլն գործերը։ Նոյնպէս՝ Ռ. Մելիքեանի, Սպենդիարեանի, Բարխուդարեանի, Տիգրանեանի, Տէր Ղեւոնդեանի, Խաչատրեանի եւայլն երաժշտական կտորները։

ՎԱՐՁՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՎԻՊԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ՏՊԱՐԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։ Հոն կը կատարուին Բ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռէօնթկէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար pneumothoraxի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, թելադրական եւ Ֆրէօյտեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատան առամնաբոյժը կ՚ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ՚այցելէ նաեւ դուրս հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42

Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէն, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը։

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբը, Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը։

ԱՐԾԻՒ խումբը, վաղը Դշ. իրիկուն սովորական համաքատեղին՝

Այս ժողովներուն ներկայ կ՚ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները։

BAL MASQUÉ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

կազմակերպուած Պօլու Ցէվրէկ եւ Շրջ. Հայր. Միութեան կողմէ 21 փետր. Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ Salle des Ingénieurs Civiles, 19 Rue Blanche, Métro Trinité.

Ջօյզ նուագախումբ, Թանկօ Արժանթին, ֆոքս, ժազ, օրքէսթր «Թիփիքա» իրենց ազգային տարազով, զաւեշտ, անակնկալներ, եւն.։

Պարի մրցում, attraction, «Անուշ»էն քանի մը պատկեր, ճոխ եւ աժան պիւֆէ։ Աճուրդ չպիտի կատարուի։ Մուտք 10 ֆրանք։

Հ. Յ. Դ.

ԳԱՒԱՌ

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette. Café de ta Gareի սրահին մէջ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ռ. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը սովորաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ-անդամուհիները, այս հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին Ֆլօրիայի մէջ, 61 rue M. le Prince։ Անդամատետրերը միասին բերել։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սամսոնցի այրի տիկին Առուսեակ Սիսակեան կը փնտռէ իր տղան Օհանիկ, որ տեղահանութեան միջոցին տարագրուած է Պոլսէն անորոշ ուղղութեամբ։ Լուր տուողին 500 ֆր. նուէր։ Հասցէ՝ Mme Arous siak Sissakian, 27 Rue Beauséjour, Sarcelles (S.et O.). Francc.

— Պարտիզակցի Հոփփանէ Յովսէփեան կը փնտռէ իր հօրաքրոջ աղջիկները Բարուհի, Սրբուհի եւ Ազատի։ Իրենց հօր անունը՝ Գրիգոր Չորեկէն, մօր անուն՝ Արուսեակ։

Բարուհի եւ Սրբուհի ամուսնացած էին։ 1923ին կը բնակէին Գատըգիւղ (Պոլիս) Րիզա փաշա թաղը։ Իմացնել՝ Տիկին Փափազեանի 83, Route de la St· Germain, Carières s)Seine, France.

— Կը փնտռուի Պաթումցի Արտաշէս Չոչորեան, հօր անուն Նէրսէս, մօր անուն Զարդար։ 1920ին իր 9 տարեկան հասակին Պաթումի մէջ անգլ. զրահաւոր մը մէջ մտած է աշխատելու։ 1922ին Պոլիս տեսնուած է։ Այժմ իր մասին տեղեկութիւն չունինք։ Լուր տուողին 1 տարեկան «Յառաջ» նուէր։ Իմացնել՝ Arménak Markarian, 6 rue Boussairolles, Montpellier, (Herault) France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Պրուսայի Չէնկիլէր գիւղէն Մարտիրոս Քէօսէեան որ տարագրութեան միջոցին մնացած է Րաքայի շրջանի Արաբներուն մօտ։ Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ Sa hac Keusseianի. Latamarco 171, Corrientes, (Rép. Argentine)։ Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Եգիպտահայ թերթերէն արտատպել։

EMPIRE Միւզիք-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ. եւ վարիսի։ Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր. 9-12։

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Կընդունինք ամիսանս սօսիալ հիւանդն.։ Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։ Ակնաբույժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՏԱՆՏԷՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻԼ

Ամենադիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի մէջ Սէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գնացքով, ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ 4 սենեակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confortով, ամառ ձմեռ տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդրոնական ջերմութիւն եւ վերելակ (ascenseur)։ 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկուկէս երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Դիմել Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, Կառ Սէն Լազարի մօտ։ Ամէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման մը պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ
ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ՚ՈՒՆԵՆԱ[…]
8 RUE CHATEAUDUNի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒ[…]

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատ[…] դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջի[…] Թոտներով։

Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիոլէ) ultra-violets

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹ[…]

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ […] օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord […]

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ՚էսդի մէջտեղը)

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT L[…]

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)

Tél. Anjou 07-45 Adr. Téleg. Palestloyd

Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար։

Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպ[…] Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն։

Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համ[…]

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 3[…]

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրնե[…]

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ
ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e) Մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ
ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ
ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ
ՀԱՅ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ
ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐ[…]

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱՍ[…] 33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chate[…]

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատ[…] ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր։ Կը կատարէ նաթ իւրալիզա[…] ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութ[…] Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառու[…] Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI[…]

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-[…]

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խն[…] ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ[…] գէտը կ՚ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթի կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի […]

Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ	12.75, Բ. գ. տեսակ	աւել[…]
» Սանթոս Good Ա. »	14.25 »	» »
» Santos supérieur »	18 »	» »
» » Domincul	20	
» » Caracoli	22	
Քաֆէ Mocca Hodeldan	24 խնկականը եւ ոչ թէ[…]	
» Godlup	25	
» Ceylan	28	
» Margajid	31	

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները տարբերին համաձայն իրենց տեսակին։ Զգուշացէք […] սուրճերէն։ Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար […] լու համար սուրճի տեսակներու մասին։

ՀԱՍՑԷ՝ "CAFÉ SULTAN,,

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56-[…]

«THE SEVA VOICE» MONOPOLE

ԱՄԵՆԷՆ ՇՔԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈԽԱԴՐԵԼԻ
ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՖԸ ՈՐ ՋԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ
AJOUTEZ A L'ELÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

REGISTERED TRADE MARK

APPAREIL DÉPOSÉ

ՓՆՏՌԵԼ ԲՈԼՈՐ ԼԱՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՄ
MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE

ETABLISSEMENTS **SEVA**

206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS, Մէթրօ՝ LOUIS-BLANC

Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչեւ 19, փակ է կիրակի օրերը

AGENT PARTOUT LA MARQUE MONDIALE

DÉPOSITAIRE GÉNÉRAL.— PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԻՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St-Martin
PARIS (10e)
Métro: Louis-Blanc ou Jaurès
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
18
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931

18 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1497 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ՅԵՏՈՅ

Այսօր տասնամեակն է 1921 փետրուար 18ի համաժողովրդական ապստամբութեան, որ փախուստի մատնեց Երեւանի կարմիր վարիչները:

Տարեդարձ մը, որ կը յիշեցնէ մեր ազատագրական պատմութեան ամէնէն եղերական մէկ պահը:

Մեր այսօրուան թիւին մէջ, երկու գրութիւններ կան քով քովի: Մէկը՝ հայ բոլշեւիկ տեսաբան Բ. Բորեանի վերլուծումը փետրուարեան ապստամբութեան պատճառներու մասին: Միւսը՝ անկուսակցական բանուորի մը պատմութիւնը Հայաստանի ներկայ կացութեան մասին:

Եղերական է այս զուգադիպութիւնն ալ:

Բորեան, որուն գիրքը տպած է Մոսկուայի պետական հրատարակչականը, փետրուարեան ապստամբութեան պատճառները կը բացատրէ ճիշդ այնպէս ինչպէս պատմեր են բոլոր ականատեսներն ու իրազեկները, դաշնակցական թէ չէզոք: Խորհրդային դրախտէն հեռացած բանուորը, իր կարգին, այսօրուան Հայաստանի կացութեան մասին կուտայ տեղեկութիւններ որոնք փետր. 18ի նախընթաց օրերը կը յիշեցնեն:

Կը նշանակէ թէ տասը տարին իրական փոփոխութիւն մը չէ բերած Երեւանցիներու հոգեբանութեան եւ գործելու եղանակներուն մէջ:

Ի՞նչպէս կը տեսնէ բոլշեւիկ Բորեան՝ Հայաստանի նորեկ իշխանութեան հաստատումը եւ առաջին «քաջագործութիւնները».—

1. Յեղ. կոմիտէն (Յեղկոմ) հրաման տուաւ բռնագրաւել քաղաքացիներու պարէնն ու գիւղացիներու հացի պաշարը, առանց կազմակերպուած մեքենայի, առանց «երկրի իւրայատուկ պայմանները հաշուի առնելու»:

2. Նորեկները գործ ունէին «ոչ գրամատէրներու, ոչ ալ կալուածատէրներու, այլ Հայաստանի գիւղացիութեան, բանուորութեան եւ որբ ու աղքատ զանգուածներու հետ: Հայաստանի մէջ չկային խոշոր առեւտրա-արդիւնաբերական քաղքենի դաս եւ կալուածատէրներ»:

3. Կարմիր բանակի զինուորները մայրաքաղաք Երեւանի ու գաւառներու մէջ քմահաճօրէն կը բռնագրաւէին պարենաւորման մթերքները:

4. Յեղկոմը 1921 յունուար 6 թուակիր հրամանը կը տրամադրէ գրաւել մասնաւորներու գրելու թուղթը, եթէ 48 թերթէն աւելի է: Կը հրամայուի երեք օրուան մէջ յանձնել նոյն իսկ գործածուած մոմլաթը:

5. «Հաշուի կ'առնեն մասնաւոր անձերու գրադարանները, փայտը եւ այլ վառելանիւթերը, մինչեւ անգամ գիւղացիներու պաշարը, կը պետականացնեն բոլոր ջուրերը, մինչեւ իսկ աղբիւրները» եւլն.:

Բոլշեւիկ հեղինակը տալով դէպքերու այս «տաժգոյն թուումը» — բառերը իրն են — կ'ուզէ բացատրել ապստամբութեան ներքին պատճառները:

Բայց կան նաեւ արտաքին - քաղաքական պատճառներ.

— «Թուրքերուն գրաւած քաղաքներուն մէջ (Կարս, Ալեքսանդրապոլ, Սարըղամըշ) եւ գաւառներուն մէջ ժողովուրդին դէմ կը գործադրուին բառին բուն նշանակութեամբ «պաշըպօզուք» միջոցներ:

«Խորհրդային իշխանութիւնը ոչ մէկ որոշ միջոցի կը դիմէր, Թուրքերը Հայաստանէն հեռացնելու համար, մինչդեռ ժողովուրդը հաւատացած էր որ Թուրքերը Հայաստանի մէջ այլեւս անելիք չունին եւ Ռուսաստանը թոյլ չի տար որ Թուրքերը գրաւեն Հայաստանի հողերը: Ժողովուրդը «համոզուած» էր թէ Թուրքերը եկած են Խորհրդային Ռուսաստանի գիտութեամբ եւ օգնութեամբ, որպէսզի տապալեն Հայաստանի դաշնակցական կառավարութիւնը եւ Խ. Հայաստանի ճամբով կապ հաստատեն Ռուսաստանի հետ: Բայց երեւան եկաւ որ Թուրքերը եկեր են իբրեւ նուաճողներ եւ երկրի վիճակը աւելի վատթարացաւ»:

Եւ ապստամբութիւն: Տարերային պոռթկում, ե՛ւ կազդուրիչ ե՛ւ եղերական հետեւանքներով: Մնացեալը ծանօթ է բոլորին:

×

Ինչպէս ըսինք, տասը տարի է անցեր այդ օրէն ի վեր: Խորհրդային իշխանութիւնը տիրաբար կը վարէ ինչպէս ամբողջ Ռուսաստանը, նոյնպէս մեր երկիրը: Կատարեալ մենատիրութիւն է եւ խաղաղութիւն:

Մարդիկ ուժ ունին արեան մէջ խեղդելու ո՛ր եւ է խլրտում: Ինչպէս անցեալ տարի, մասնաւորապէս Կովկասի մէջ, հաւաքական տնտեսութեան գործադրման առթիւ: Օրէնքները կը թխուին Մոսկուայի մէջ, եւ կը պարտադրուին ամէն տեղ, մասնաւորապէս ծայրագաւառներու մէջ, առանց նկատի առնելու իւրաքանչիւր երկրի «իւրայատուկ պայմանները»: Ինչ որ չի կրնար տանիլ 130 միլիոն ռուս ժողովուրդը, անշուշտ մահացու հարուած է մօտ մէկ միլիոն թշուառ, բանուոր եւ գիւղացի զանգուածի մը համար:

Եւ արդիւնքը— տասը տարի յետոյ— յամր ծիւրում եւ թարթափում՝ գերեզմանային լռութեան մէջ:

Ոչ պատերազմ կայ, ոչ փետրուարեան ապստամբութիւն: Ոչ ո՛րեւէ միջամտութիւն, ոչ ալ դաւ:

Եւ սակայն, —կարդացէք այսօրուան թղթակցութիւնը: Հազարէն մէկը, եւ ամէնէն չափաւորը:

Կարդացէք, բաղդատեցէք, եւ եզրակացուցէք, եթէ սիրտ ունիք...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ՔԱՅՔԱՅՈՒՄԸ»

Փետրուարի սկիզբները գումարուեցաւ Հ. Յ. Դ. Պալքանի 25րդ ընդհ. ժողովը, խանդավառ մթնոլորտի մէջ:

Այս առթիւ «Նոր Արաքս» կը շեշտէ խմբագրականի մը մէջ (6 փետր.).

Պուլկարահայ գաղութի գրեթէ բոլոր անկիւններէն, ուր բուռ մը հայութեան կողքին անխուսափելիօրէն դաշնակցական կուռ ու կենսունակ կազմ մը կայ, եկած էին մեր ծեր ու երիտասարդ պատգամաւոր ընկերները, կենդանի գործ ստեղծելու դաշնակցականի յատուկ անյագ ծարաւով եւ իրենց պաշտած կուսակցութիւնը կրկին ու կրկին զոհաբերութիւններու ծանր բեռան տակ դնելու արդար պահանջով: Զոհաբերութիւն՝ հայ քաղաքական դատին համար, հայ մշակոյթի զարգացման համար, հայ զանգուածները օտար ափերու վրայ հայ պահելու համար, հայ հանրային կեանքի անդորրութեան ու վերելքի համար, հայ նորահաս երիտասարդութիւնը հայօրէն ու յեղափոխականօրէն դաստիարակելու համար: Ու այս բոլորը միակ սրբազան նպատակի մը համար, որ կը բարձրանայ հայոց պատմութեան ընդերքէն, կը մարմնաւորէ ամբողջ ժողովուրդի մը իտէալը, կը կազմէ դաշնակցութեան գործի եւ ուսմունքի ողնուծուծը եւ կը խտանայ յատուկ, արդար ու հզօր գաղափարի մը մէջ — Ազատ, Անկախ ու Միացեալ Հայաստան:

Շրջանային ժողովին մէջ իշխող ոգին էր այս: Եւ այս ոգին որքան բարձրօրէն կը խօսէր ամէն մէկ շրջանի պատգամաւորի հոգիին մէջ եւ որքան յստակօրէն կը կշռուէր ու կը բանաձեւուէր Շրջանայինի կողմէն, նոյնքան խորապէս տիրական կը դառնար այն համոզումն ու հաւատը, թէ վաղը, ամբողջ տարիի մը ընթացքին, հայրենանուէր, ստեղծագործ այդ ոգին պիտի վարակէ ոչ միայն մեր շրջանի կուսակցութիւնը՝ պատասխանատու գործիչէն մինչեւ վերջին շարքային ընկերը, այլեւ պիտի թեւածէ մեր իրականութեան եւ մեր հանրային կեանքին վրայ ու պիտի պարտադրէ ինքզինքը ժողովրդական լայն զանգուածներուն:

Ոգիին հետ գործը, կենդանի գործ կատարողի հպարտութեամբ էր, որ 25րդ Շրջանային ժողովին կը ներկայանային պատգամաւոր ընկերներու մեծ մասը: Եւ անկարելի է չբաժնել անոնց արդար հպարտանքը:

Ահա մէկէ աւելի նոր ենթակոմիտէութիւններ:

Ահա ԻՐԵՔՀԱՐԻՒՐԻ հասնող նորագիր երիտասարդներ, միայն մէկ տարուան մէջ:

Ահա կուսակցական օրաթերթ մը, որ ինքնապահ է այլեւս:

Ահա կուսակցական գրեթէ ամէնօրեայ ձեռնարկներ, ամբողջ գաղութին մէկ ծայրէն միւսը:

Ահա հարիւրհազարաւոր լեւաներու հասնող գումարներ, կուսակցութեան գանձանակին մէջ, հայ ժողովուրդին դատին համար, նուիրաբերուած բեռնակիր, աշխատաւոր, մտաւորական եւ անգործ ընկերներէ:

Ահա՛ պզտիկ ենթակոմիտէ մը, որ գրեթէ կը կրկնապատկէ իր ընկերներու թիւը եւ իր վրայ դրուած սակը աւելիով կը վճարէ եւ ահա մէկ ուրիշը, որ կոմիտէութեան կը վերածուի:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

ՆՈՐ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ հաղորդեր էինք հակաքէմալական նոր դաւադրութեան մը մասին տրուած լուրը: Պոլսէն կը հաղորդեն հետեւեալ մանրամասնութիւնները.—

Մէնէմէնի դէպքէն անմիջապէս վերջ բացուած քննութիւնը, որ ցարդ յանգեցաւ աւելի քան 1000 անձերու ձերբակալման, կը կարծուէր թէ երեւան պիտի հանէ կրօնական բնոյթ կրող հակաքէմալական շարժման մը ներքին ծալքերը:

Ոստիկանութիւնը, երեւան հանեց սակայն աւելի ծանր դաւադրութիւն մը, որուն նպատակն էր խորտակել հանրապետական վարչաձեւը:

Այս նոր դաւադրութեան կեդրոնը կը թուի ըլլալ Զանգբալէ, ուր 15 անձեր ձերբակալուած են: Բայց բազմաթիւ ճիւղեր ունի ամբողջ Թուրքիոյ մէջ եւ այս պատճառով ալ նոր քննութիւններ բացուած են:

Այս դաւադրութեան հետ կապ ունեցող անձերուն մէջ կը յիշուին «Իսթիքլալ» թերթին տնօրէնը Իպրահիմ Սիւրուրի, նախկին երեսփոխան եւ նախարար Վէհպի, եւ յայտնի փաստաբան Վէտաթ:

Թէ Պոլսոյ եւ թէ գաւառներու մէջ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կը կատարուին: Կ'ըսուի թէ նոր կազմակերպութեան գլխաւոր վարիչն է Քատիրիներու աղանդէն շէյխ Ալի:

Թրքուհիները շէյխերուն հետ

Երէկ հաղորդեր էինք թէ Պոլսոյ թրքական բարձր դասու պատկանող անձերու ցանկ մը ներկայացուած է Էնկիւրիի ներքին գործավարութեան, իբր նախշիպէնտներուն հետ յարաբերութիւն մշակող: Էնկիւրիէն տրուած նոր լուրի մը համաձայն Պոլսոյ ոստիկանութիւնը՝ ներքին նախարարութեան ներկայացուցած է նաեւ երկար ցանկ մը թրքուհիներու, որոնք Շէյխ Էսատի գաղտնի հաւաքոյթներուն կը յաճախէին կանոնաւոր կերպով: Երկար ատենէ ի վեր արդէն, ոստիկանութիւնը կը նշմարէր թէ թրքուհիները համակրութիւն ցոյց կուտային հակաքէմալական շարժման եւ անոնց կազմակերպիչներուն հանդէպ:

Պալըքէսիրցիները Պատերազմ. Ատեանին առջեւ

Պալըքէսիրցիներուն մէջ որոնց դատը կը տեսնուի այս միջոցիս, կը գտնուին նաեւ նախկին երեսփոխան Վէհպի, «Իսթիքլալ թերթին տնօրէնը Իպրահիմ Սիւրուրի եւ եղբայրը, փաստաբան Էմին Վէտատ եւ մենաշնորհի վարչութեան պաշտօնեաներէն մէկը:

Պալըքէսիրէն Մէնէմէն ղրկուեցան 14 անձեր եւս, որոնք ամբաստանուած են թէ կառավարութիւնը տապալելու նպատակով, գաղտնի միութիւն մը կազմակերպած են:

Ձերբակալուածներէն նախկին երեսփոխան Վէհպի եղած է նաեւ կրթական նախարար: Ձերբակալուածներուն մէջ կայ նաև փաստաբան Էյուպ Սապրի:

Պայքար ֆրանսերէնի դէմ

«Միլլիյէթ»ի մէջ, յօդուածագիր մը, քննադատելով ֆրանսերէնի ուսուցումը, առաջարկեր էր այդ լեզուին տեղ Թուրք աշակերտներուն սորվեցնել անգլիերէն եւ գերմաներէն:

Պատասխանելով կարգ մը քննադատներու, նոյն յօդուածագիրը, կը պնդէ.— Ռուսիա բնակութեանս ընթացքին, ռուս պետերէն մէկը որուն հարցուցեր էի թէ՝ինչո՞ւ ֆրանսերէնի տեղ անգլիերէնի եւ գերմաներէնի նախընտրութիւն կուտան, պատասխանեց.— Որովհետեւ, այս երկու երիտասարդ լեզուներն են որ մեզ կը սորվեցնեն, ինչ որ օգտակար եւ հրահանգիչ է մեզ համար: Ֆրանսացիները գրականութիւն մը ունին: Բայց, ճիշդ այդ գրականութեան չարիքներէն է որ կ'ուզենք փրկել մեր սերունդը...»: Ուրիշ մէկ բարեկամս, որ Պոլսոյ համալսարանին մէջ տնտեսագիտութեան ուսուցիչ է, դեռ վերջերս կ'ըսէր.— Ուսումս Ֆրանսայի մէջ առի եւ կը հետեւիմ արտասահմանի տնտեսագիտական հրատարակութիւններուն: Բայց տեսայ որ եթէ անգլիերէն կամ գերմաներէն չսորվիմ, քանի մը տարի վերջ, չպիտի կրնամ մասնագիտութիւնս ուսուցանել, որովհետեւ, ֆրանսերէն օգտակար գիրքերը հազուագիւտ են»:

Հակակրօնական պայքարը Ռուսիոյ մէջ

Մոսկուայի լուսաւորութեան գործավարը կրթական հաստատութեանց տնօրէններուն ուղղեց շրջաբերական մը, որով կը հրահանգէ կորովի կերպով կռուիլ, կոտրելու համար եկեղեցիի ազդեցութիւնը աշակերտներուն վրայ: Այս նպատակով, կը թելադրէ աշակերտներուն տալ բացարձակապէս հակակրօնական դաստիարակութիւն:

Շրջաբերականը կը վերջանայ այս բառերով.— Չենք կրնար հանդուրժել որ տղոց բարոյականը խաթարուի կրօնքով: Ամէն գինով, պէտք է վերջ տալ եկեղեցիին յանդուգն գրգռութիւններուն:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՍՊԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Նախարարական ծանր տագնապ մը անցընելու վրայ է Սպանիա: Թագաւորը դահլիճին կազմութիւնը յանձնած է Սանքեզ Կուէրրայի որ դժուարութիւններու կը բախի: Կուէրրա Մատրիտի բանտին մէջ իսկ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ կարգ մը քաղաքական եւ կուսակցական ծանօթ պետերու հետ, որոնք բանտարկուած կը մնան իբր յեղափոխական շարժման ղեկավարներ: Այս տեսակցութենէն վերջ, որ որեւէ արդիւնք չէ տուած, յեղափոխական պետ մը Ալքա Զամորա, որ բանտը կը գտնուի, հետեւեալ զեկոյցը հրատարակութեան տուաւ.«Հանրապետականները եւ ընկերվարականները կազմուած յեղափոխական ուժը, կը մնայ անյողդողդ եւ կը շարունակէ իր ընթացքը: Կառավարութեան մէջ չպիտի մտնէ նոյնիսկ հսկողի դերով: Ան պիտի շարունակէ իր գործունէութիւնը հանրապետութեան յաղթանակին համար»:

ՁԻՒՆ ԵՒ ԱՆՁՐԵՒ

Աղտոտ օդերը նոր սկսան Ֆրանսայի մէջ: Մէկ շաբաթէ ի վեր, Փարիզ եւ շրջակաները կ'անցընեն անձրեւոտ օրեր: Պարբերաբար ձիւն ալ կը տեղայ: Իսկ գաւառներու մէջ տեղացող յորդ անձրեւները ողողումներ պատճառած են: Պօնի մէջ Սէպուզ գետակը յորդեցաւ ու ողողեց ամբողջ թաղ մը: 600 անձեր բացը մնացած են: Իսկ Սավուայի նահանգին մէջ երեք գիւղեր, կը մնան թաղուած ձիւնի թանձր խաւերու տակ, աշխարհէն մեկուսացած: Արեւելեան Պիրենեաններէն Թուլուզ եւ Փարիզ եկող ճեպընթացը ստիպուեցաւ կանգ առնել ձիւնի պատնէշներուն առջեւ: Նոյնպէս, կըրնոպլ-Քափի ճամբուն վրայ:

Կեդրոնական Եւրոպայի կարգ մը շրջաններու մէջ եւս, ձիւնը կը տեղայ առատօրէն: Հունգարիա բռնուած է ձիւնի փոթորիկի: Շոգեկառքը դադրած է կարգ մը գիծերու վրայ:

Սլովաքիոյ մէջ մասնաւորաբար, երկաթուղային երթեւեկը դադրած է: Պրաթիզլավայէն Ժիլինա մեկնող շոգեկառքը բռնուած մնաց ձիւնի հաստ դէզերու միջեւ: 250 է աւելի զինուորներ կրցան մէկ օրուան մէջ ճամբան մաքրել եւ անցք բանալ շոգեկառքին:

Բուռն փոթորիկ կը տիրէ Ադրիականի եզերքներուն վրայ:

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ներկայիս, Եուկօսլաւիա կարգ մը երկաթուղիի ճիւղեր կը շինէ: Այս առթիւ օտար թերթեր ակնարկեցին թէ շինութիւնները կը կատարուին ռազմագիտական նպատակներով:

Եուկօսլաւ թերթերը կը հերքեն եւ կը յայտնեն թէ շինութիւնները կը կատարուին համաձայն տարիներ առաջ պատրաստուած ծրագրի մը:

Զագրէպ-Նովսքա— Պելկրատ գիծը որ կը շինուի, սկսած էր 1926ին եւ կանգ առած էր Պելկրատի եւ Նովսքայի միջեւ, իսկ Պելկրատի եւ Նիշի միջեւ, որեւէ գիծ չերկարիր:

Գալով Միթրովիցա — Փէշ գիծին, Պելկրատ— Ադրիական գիծին մէկ ճիւղն է, որուն շինութիւնը նախատեսուած էր 1922ին:

ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻ ՑՆՈՐՀՆԵՐԸ...

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 3500 ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼ ԵՐԵՒԱՆԻ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ.— ՇԱՏԵՐԸ ԽԵՆԴԵՑԱԾ.— ՆԿՈՒՂՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ՄՈՐԹԵՆ.— ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԼԱՑ ՈՒ ԿՈԾ ԵՒ ԱՆԷԾՔ.— ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐՆ ԱԼ ԲԱՆՏԵՐԸ ԿԸ ԼԵՑՈՒԻՆ.— ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱՌԱԽԱՆՆԵՐ ԴԷՊԻ ՎՐԱՍՏԱՆ.— ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ.— ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՔՇԵՆ ԱՆԸՆԴՀԱՏ.—

(Մասնաւոր Թղթակցութիւն «Յառաջ»ի)

Նորեկ աքսորականէ մը կը քաղեմ հետեւեալ տեղեկութիւնները (31 յունուար).—

Ես բանւոր եմ 1913 Թուականէն ի վեր երկար տարիներ ապրած եմ Ռուսաստան, գլխաւորապէս Արմաւիր, Ստաւրապոլ եւ Մոսկուա։ 1921 - 23 Թուականներուն ծառայած եմ Մոսկուա եւ շրջականները, Արժէնտորգի պարենաւորման բաժնին մէջ եւ ապա 1923ին անցած եմ Հայաստան եւ Լուկաշինի միջոցով երկաթուղիի մեթերանոցին մէջ պաշտօն եմ առած։ Իբրեւ երկաթուղիի գործերու ծանօթ եւ բարեխիղճ աշխատող, կարճ ժամանակէն զիս նշանակեցին Ալեքպոլ — Ջուլֆա բեռնատար կառախումբերու առաջնորդ։ Եւ այդպէս մինչեւ 1928 մնացի այդ պաշտօնին մէջ, որմէ յետոյ փոխադրուեցայ մարդատար կառախումբերու վրայ (Նորէն Ջուլֆա-Ալեքպոլ) իբրեւ պրովոտնիկ (ուղեկցող)։ Այս պաշտօնին մէջ ալ մնացի մինչեւ 1930 օգոստոս 8ը, եւ յետոյ։ Չեկան զիս ալ դատապարտեց նստիլ իրենց նկուղներուն մէջ։

Ինչպէս ըսի, ամբողջ 17 տարի իբրեւ բանւոր աշխատած եմ խորհրդային «դրախտ»ին մէջ։ Ո՛րեւէ կուսակցութեան մէջ չեմ եղած եւ քաղաքականութեամբ ալ չեմ հետաքրքրուած։ Հազիւ կրցած եմ վաստակովս ընտանիքս կերակրել։ Թէեւ կուսակցական չէի, բայց եւ այնպէս հակախորհրդային որեւէ աշխատանք չէի կատարած եւ լռիկ մնջիկ իմ պաշտօնս կը կատարէի։

Սակայն եւ այնպէս, Չեկան զիս իբրեւ վտանգաւոր տարր, 63րդ յօդուածով ձերբակալեց, չնայելով որ տարիներէ ի վեր պարսկահպատակ էի եւ համապատասխան փաստաթուղթեր ունէի։ Ամբողջ չորս ամիս առանց յանցանքս յայտնելու, զիս պահեցին բանտի մէջ։

Շատ դժուար է մէկ-մէկ յիշել բանտի օրերը, քանի որ բոլշեւիկներու կատարած բռնութիւններու եւ չարչարանքներու մասին կարելի չէ համառօտ պատմել։ Այժմ Երեւանի բանտերուն մէջ 3500է աւելի անմեղ մարդիկ կան, որոնց մէջ կան նաեւ կիներ։

Այս բանտարկեալներու մէկ մասը բռնած են իբրեւ հակառակ հաւաքական տնտեսութեան. մէկ մասը՝ իբրեւ խորհրդային կարգերու վնասողներ, իսկ կիներն ալ իբրեւ ցոյցեր կազմակերպողներ։ Իբրեւ թէ գործակցական խանութներու առջեւ պոչ կազմած ժամանակ քննադատեր են իշխանութիւնը, անիծելով իրենց սեւ օրերը։ Բանտարկեալներէն շատ շատերը խելագարուած են անօթութենէն կամ սարսափէն։

Չեկան ըստ իր սովորութեան ամէն գիշեր «մաքրագործումներ» կը կատարէ բանտերուն մէջ։ Երբ գիշերուան ժամը 2ը կը մօտենայ, բոլոր բանտարկեալները ջղաձգութեան կը մատնուին։ *Ամէն մէկը կը խորհի թէ կարգը իրեն եկած է եւ քիչ յետոյ պիտի տանին գնդակահարեն...։*

Մեր խցիկին մէջ բաւական թիւով գիւղացիներ կային՝ Էջմիածնի, Ալափարսի, Դարալագեազի եւ այլ շրջաններէն։

Յունուար 3ի գիշերը մեր խցիկին դուռները կամացուկ մը բացին։ Բոլորիս լեզուն բռնուած էր եւ չէինք կրնար բառ մը անգամ արտասանել։

Չէկայի դահիճները աւելի սարսափ առաջ բերելու համար, սկսան մէկ-մէկ մեր դէմքերուն նայիլ, տեսնելու համար թէ ո՞վ աւելի շատ կը վախնայ։ Իրենց քննութիւնը կատարելէ յետոյ, Ալափարսցի Շամիր Ստեփանեանը դուրս հանեցին եւ ա՛լ չտեսանք։

Գիշերուան ժամը 2ին խցիկէն բանտարկեալ դուրս հանել՝ կը նշանակէ տանիլ Չէկայի մութ ու յատուկ նկուղները՝ վիզը կտրելու։ Նոր օրէնք է հրատարակուած, որուն համաձայն Չեկան իր գազանութիւնները կատարեալ գաղտնապահութեամբ պիտի կատարէ եւ միայն կեդրոնը պիտի իմանայ։

Այս օրէնքը աւելի քան կը տանջէ բանտարկեալները, որովհետեւ անցեալները երբ բանտարկեալ մը գնդակահարէին, գոնէ կը յայտարարէին, կամ որեւէ կերպով կը հասկնէին բանտարկեալին Ռոստով երթալը։ (Այս բառը չեկիստները հնարած են, եւ կը նշանակէ գնդակահարուած է)։ Բայց այժմ եթէ որեւէ մէկը խփեն, անոր հարազատները բան չեն իմանար եւ անվերջ մտահոգութիւններու կը մատնուին։

Շամիրը տանելէ երեք օր յետոյ, երբ մեզ 30 հոգիով ցերեկ առեն հանեցին բակը, մեր ընկերներէն Էջմիածնի շրջանէն Գրիգորը, իբրեւ հիւանդ մնաց ներս։ Երբ մենք վերադարձանք, զայն տեսանք յատակի վրայ ինկած, արիւնաթաթախ։ Գրիգորը, թէեւ 70 տարեկան, շատ առողջ մէկն էր, միշտ ալ մեզ կը խրախուսէր եւ կը զբաղեցնէր իր գեղեցիկ պատմութիւններով։ Մէկ տարիէն աւելի էր որ բանտարկուած էր, հաւաքական տնտեսութեան մէջ մտած չըլլալով։ Խեղճ մարդը ամէն օր ջղայնացած կը կրկնէր.

— Բա չեմիմանում իմ մեղքը ի՞նչ է, ո՞ր նաչալնիկին եմ խփել, կամ ո՞ւմ տունն եմ քանդել, որ մէկ տարի այս չորս պատի մէջ ինձ տանջում են»։

Վերջին օրերը տեսակ մը խելագարածի պէս էր։ Երբ մենք բակը ելանք, երկաթի կտորը կ'առնէ եւ իր ձեռքով վիզը կը կտրէ... *Այդ երկաթի կտորը, մենք պահեր էինք մի անպէտ մաճակալէն եւ միասին տարած մեր խցիկը։ Քանի մը օր քարերուն քսելով սրուած էր, ատով չորցած հաց կը կտրէինք։ Կիներու բաժինը մեզմէ հեռու էր, բայց ամէն օր կը լսէինք անոնց ճիչն ու անէծքները։*

Դեկտեմբերի սկիզբները մեր բանտը լեցուցին կոմունիստներով։ *Մենք կը կարծէինք թէ զանոնք դիտմամբ կը դնեն մեր քով, բայց երբ անոնք եւ անոնցմէ յետոյ եկած բանտարկեալները (ոչ-կոմունիստներ) պատմեցին, նոր հասկցանք թէ ամենուրեք կուսակցութեան մէջ խռովութիւններ կան. իսկ Հայաստանի պատասխանատու կոմունիստներէն շատերը քշած են իբրեւ Ստալինին դէմ գացողներ։*

Հայաստանէն ամիսը երկու անգամ յատուկ վակոններով բանտարկեալները կը տեղափոխեն Վրաստան. իսկ այնտեղէն ալ ուր որ կ'ուզեն։

Առաջին աքսորը տեղի ունեցաւ յունուար 2ին, իսկ երկրորդը՝ 24ին։ Այդ յատուկ վակոնները ճիշդ ժամանակին կ'անցնին Նախիջեւան եւ այնտեղի բանտերէն ալ իրենց բեռը առնելով, կ'անցնին Երեւան, Ալեքպոլ, Սանահին ու ապա Թիֆլիս, իւրաքանչիւր վակոն կ'առնէ 52 հոգի, ձուկի պէս թխմուած։ Վակոններէն մէկուն վրայ գրուած «Ս. Կ. Վ. N 154», իսկ միւսին վրայ՝ «Զ.Կ. N 643»։ Առաջինը կը համարուի Մոսկուայի յատուկ, իսկ երկրորդը Կովկասի, որ Նախիջեւանէն մինչեւ Բոլշարի կայարան կ'երթայ։ Այդ վակոններով փոխադրուած բանտարկեալներուն կ'ուղեկցին բացառապէս ռուս զինուորներ։

Նախիջեւան-Ջուլֆա եւ ընդհանրապէս Արաքսի մօտիկ շրջաններու մէջ նմոյշի համար հայ կամ Թաթար զինուորի չէք հանդիպիր. ամբողջովին ռուսեր են եւ իրենց վստահելի զօրամասերը։

Հայաստանի ազգաբնակչութիւնը ցնցոտիներու մէջ կ'ապրի։ *Գիւղացին մէկ զոյգ տրեխը հազիւ կրնայ 20 ռուբլիով գնել, իսկ երբ իր եզը մորթէ որպէսզի ընտանիքին կարիքները հոգայ, անմիջապէս անոր անուն մը կը փակցնեն եւ եզան կաշին ձեռքէն կը խլեն։ Քաղաքներու մէջ ապրուստը շատ սուղ է, բայց գիւղին հետ բաղդատելով քաղաքացիները աւելի լաւ կ'ապրին։ Ատոր ալ պատճառը այն է որ քաղաքի ազգաբնակչութեան մեծագոյն մասը պաշտօնեաներ եւ կուսակցականներ են, որոնք գործակցական խանութներէն պաշար կը ստանան։*

Արարատի կռիւներուն ժամանակ, բոլշեւիկները Թիֆլիսէն, Ալեքպոլէն եւ Երեւանէն մօտ 10 էշելոն (շարք) զօրք էին բերած եւ Արազդայանէն մինչեւ Նորաշէն բռներ էին։ Մօտ ամիս ու կէս զօրքը այդտեղ պահեցին։

Այդ օրերուն երբ սպաները կը ճամբորդէին շոգեկառքով, հետաքրքրուեցայ այդչափ զօրքերու կեդրոնացման մասին։ Բոլորն ալ կը ստէին եւ կը պատասխանէին թէ ռազմափորձի համար են եկած։ Մինչդեռ ես գիտէի որ Թուրքերը Քիւրտերուն հետ կը կռուին, իսկ իրենք ալ օգնութիւն կը հասցնեն։ Ամբողջ կռիւներու ընթացքին զըրահապատ կառախումբերէն մէկը (փոքրը) կանգնած էր ռուսական Ջուլֆա, իսկ մեծը գիշեր-ցերեկ շրջունակ կ'երթեւեկէր Շահթախտի, Նորաշէն, Արազդայան, Ղամարլու, Ուլուխանլու, Երեւան գծի վրայ։ Երկու «աւտոդրեզիններ» ալ Չէկային հսկողութեան տակ կանգնած էին Ղամարլու-Նորաշէն։ Երբ կռիւները վերջացան, զօրքը վերադարձաւ կառախումբերուն հետ։

Խորհրդային Հայաստանի հայ կոմունիստները շատ անհանգիստ վիճակի մէջ կ'ապրին։ Ամէն օր, իրենց միտինգներուն մէջ կ'աղմկեն թէ գարնան «իմպերիալիստները» եւ Դաշնակները պատերազմ պիտի յայտարարեն իրենց դէմ։

Հայաստանի գիւղերու մէջ ինչպէս կը պատմէին իմ բանտի ընկերներս — այլեւս երիտասարդութիւն չէ մնացած։ Ով որ կուսակցական չէ, քաղաքավարի հեռացուցած են գիւղերէն վախնալով որ գարնան կ'ապստամբին կամ թէ կապ կը ստեղծեն ապստամբներու հետ։

Ամբողջ չորս ամիս զիս բանտը պահելէ յետոյ, յունուար 24ին աքսորեցին Պարսկաստան։

Ահա երկրորդ օրն է ինչ Պարսկաստանի փողոցները կը պըտըտիմ։ Շատ զարմանք պատճառեց ինձ, երբ խանութներու մէջ տեսայ ռուսական այնպիսի ապրանքներ, որոնց անունը ու երեսը չենք լսած ու տեսած Ռուսաստանի մէջ։

Ռուս ժողովուրդը սովի ճիրաններուն մէջ օրական հազարներով կը մահանար, իսկ ղեկավարները երկրին ապրանքները կ'արտածեն ուրիշ պետութիւններու շուկան։

Երեւանի մէջ շաքարի, օճառի, կերպասի համար գլուխ կը պատռեն, իսկ այստեղ այդ նոյն ռուսական ապրանքներով լեփ լեցուն են խանութները։ Անշուշտ սոսկ գաղտնիքը երկիրը դժոխքի վերածող կոմունիստներուն միայն յայտնի է։

Այսքանը պատմելէ յետոյ, հազար երանի կուտան այն մարդուն, որ այդ դժոխքէն եւ աւազակներու ձեռքէն կ'ազատի...։

Բ. ՍԱՐՈՅԵԱՆ

ՓԵՏՐՈՒԱՐԵԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ԽՄԲ.— Այսօր տասնամեակն է 1921 փետր. 18ի ժողովրդական շարժման։

Այս առթիւ «Դրօշակ» իր յունուար-փետրուարի թիւով, ընդարձակ ամփոփում մը կը հրատարակէ հայ ծանօթ բոլշեւիկի մը, Բ. Բորեանի երկհատոր գրքէն, (Հայաստան, միջազգային դիւանագիտութիւնը եւ ՍԽՀՄ) որ առանձին գլուխի մը մէջ կը վերլուծէ ապստամբութեան պատճառները։

Կ'արտատպենք էական մասերը.—

1920 թ. դեկտեմբեր 2ին Հայաստանում յայտարարեց խորհրդային իշխանութիւն։ «Ժողովրդական զանգւածները, գըրում է Բորեանը, խանդավառութեամբ ողջունեցին խորհրդային իշխանութեան հաստատումը եւ ուրախ էին «Ռուսաստանի վերադարձի» համար, իբրեւ մի չեզոք ուժի, որը կ'ապահովէ խաղաղութիւն անջատ ազգերի միջեւ եւ «հաց ու մանուֆակտուրա կը բերէ», իսկ գլխաւոր ուրախութեան պատճառը այն էր, որ Ռուսաստանի խորհրդային իշխանութիւնը յենարան կը լինի երկրի բանւորա-գիւղացիական զանգւածների համար եւ ցոյց կը տայ հնարաւոր աջակցութիւն նրա տընտեսական շինարարութեան։

Այսպիսի պայմաններում եւ նման դրութեան մէջ 1920 թ. դեկտեմբերին Խորհր. Հայաստանի Յեղկոմը անցնում է իր պարտականութիւնների կատարման։ Այն ինչ, 1921 թ. Փետր. 18ին Հայաստանում ծագում է խորհրդային իշխանութեան դէմ ուղղուած հակայեղափոխական ապստամբութիւն, որ ճընշում է միայն կարմիր բանակի օգնութեամբ, ամիսուկէս անցած, նոյն տարուայ ապրիլ 2ին, ի՞նչ պատճառներ առաջ բերին այդ ապստամբութիւնը»։

Եւ Բորեանը սկսում է թւել ապստամբութեան պատճառները։

«Յեղկոմը, ասում է նա, բռնեց անխնայ եւ վճռական գրաւումների ուղին, անխտիր եւ առանց դասակարգային սկզբունքի, առանց հաշւի առնելու գիւղացիութեան ընդհանուր տընտեսական վիճակը եւ նրա հոգեբանական դրութիւնը։ Բռնագրաւումները կատարւում էին անկազմակերպ, չունէին համաչափ, յեղափոխական դասակարգային բնոյթ եւ կիրառւում էին աւելորդ բռնութիւններ։ Առանց կազմակերպւած ու կարգապահ մեքենայի, առանց նախօրօք մտքերը պատրաստելու եւ երկրի իւրայատուկ պայմանները հաշւի առնելու, Յեղկոմը կարգախօս է հրապարակ նետում. Թէ՛ պէտք է բռնագրաւել ու գրաւել քաղաքների մասնաւոր անձանց պարէնն ու գիւղացիութեան հացի պաշարը։ *Անկարգ բռնագրաււում, գրաււում վճռականապէս ամէն բանի— զինւորական հագուստ, բրինձ մաքրելու մասնաւոր եւ ամէն տեսակ գործիքներ, գիւղացիներին պատկանող մեղուի փեթակներ, սպիտակեղէն, զգեստեղէն, առանց դասակարգային խտրութեան բոլոր քաղաքացիների տնային գոյքերը եւ այլն — այս ամէնը, ի հարկէ, բոլորովին դասակարգային բընոյթ կրող քայլեր չէին եւ արդիւնք էին խորհրդային քաղաքականութեան ու կոմունիստական դասակարգային գաղափարախօսութեան անծանօթութեան եւ անգիտակցութեան։*

Ցնական է, որ այս բռնութեամբ գործադրւող քայլերը հիմնական պատճառներն էին երկրի ապստամբութեան։

Ինչպէս տեսնում է ընթերցողը, Բորեանը մատնանշում է ճիշդ այն փաստերը, որոնցով, ի մէջ այլոց, բացատրում է փետրուարեան շարժումը եւ ոչ-բոլշեւիկեան ազատ միտքը. ապստամբութեան «հիմնական պատճառները» բխում էին Կասեան - Աւիս - Աթարբէգեան Յեղկոմի քաղաքականութիւնից։

Բորեանը հարցնում է. «Իրաւական ի՞նչ կանոններ գոյութիւն ունէին Յեղկոմի համար, ի՞նչով էր ղեկավարւում նա եւ ի՞նչ իրաւակարգ էր հաստատւած երկրում»։ Եւ մանրամասն փաստերով ու խորհրդային օրէնսդրութեան տւեալներով ցոյց է տալիս, որ Յեղկոմի վարմունքը ապօրինի էր, գրաւման ու բռնագրաւման քաղաքականութեան մէջ նա ոտի տակ էր տալիս խորհրդային իշխանութեան հրատարակած օրէնքներն ու սահմանած կարգերը։ Այսպէս, օրէնքով կարելի էր պետականացնել միայն այն արդիւնաբերական ձեռնարկները, որոնք հինգ բանւոր ունէին, եթէ շարժւում էին մեքենայով, կամ տաս՝ առանց մեքենայական շարժիչ ուժի», այն ինչ Յեղկոմը գրաւեց Հայաստանի բոլոր ձեռնարկները։ Կամ թէ չէ, օրէնքը կարգադրում էր, որ գրաւման դէպքում տիրոջ եւ նրա ընտանիքի անդամներին պէտք էր թողնել «տան եւ արհեստի կարիքներին վերաբերւող առարկաները», մինչդեռ Յեղկոմը առնում էր ամէն ինչ, ոտքի տակ տակ տալով օրէնքի սկզբունքները։

«Թէեւ, ասում է Բորեանը, Յեղկոմն ու «իշխանութիւնները» այս սկզբունքները համարում էին իրենց համար պարտաւորեցուցիչ, որովհետեւ Խորհրդային Ռուսաստանի դեկրետների զօրութիւնը Յեղկոմի դեկրետով տարածւած էր եւ Հայաստանի սահմաններում, բայց կեանքում՝ «իշխանութիւնները» կիրառում էին սեփական «յեղափոխական» եւ անգիր օրէնքներ։ Նոյնը տեղի է ունենում եւ պարենաւորման մթերքների բռնագրաւման խնդրում, որ կատարւում էր առանց ընտանիքի կարիքները հաշւի առնելու եւ առանց ի նկատի ունենալու ցանքսի պահանջները։ Իշխանութիւնները մեկնում էին 1918 թ. մայիս 9ի դեկրետի առաջին մասից, որ ասում էր՝ «ոչ մի փութ ցորեն չպիտի մնայ տէրերի ձեռքին», եւ աչքաթող էին անում շարունակութիւնը, թէ՝ «ի բաց առեալ այն քանակը, որ անհրաժեշտ է նրանց արտերը ցանելու եւ ընտանիքները կերակրելու համար մինչեւ նոր բերք»։

«Այս «մանր» բաները, իբրեւ անկարեւոր խնդիրներ բանւորա-գիւղացիական իշխանութեան յօգուտ սոցիալիստական շինարարութեան կատարած յեղափոխական ստեղծագործութեան մէջ, իշխանութիւնները համարում էին քիչ արժէք ներկայացնող եւ ուշադրութիւն չէին դարձնում նրանց վրայ։

«Մի երկրում, ուր բանւորութիւնը. որպէս կազմակերպւած ու կարգապահ ուժ, ոչ միայն փոքրաթիւ էր, այլեւ թոյլ. իսկ գիւղացիութիւնը կազմում էր բնակչութեան ահագին մեծամասնութիւնը, ուր դրամատիրութիւնը բացակայում էր եւ հասարակական կարծիք ստեղծողը քաղքենիութիւնն էր եւ մանր-բուրժուական մտաւորականութիւնը, իշխանութիւններ եւ իշխանութեան մարմիններ պարտաւոր էին հաշւի առնել երկրի բոլոր առանձնայատկութիւնները, նրա քայքայւած վիճակը, գիւղացիութեան կոտորակւած լինելը եւ այս վերջինների բոլոր ձգտումները»։

Այսինքն, Բորեանը գրեթէ բառացի կրկնում է այն, ինչ որ փետրուարեան ապստամբութեան նախօրեակին ու յետոյ ասում-պնդում էին դաշնակցական գործիչները. գիւղացիական երկրում կարելի չէ բանւորական յեղափոխութիւն առաջ բերել, ալան թալանով ու բռնութեամբ պետութիւն չի կառավարւի ու սոցիալիզմ չի կառուցւի։

Իր տարրական, հասն...
մար նախնական, բայց ...
գային աշխարհում հերձ...
կատուող այս միտքը կ...
ընկերներին հասկնալի ...
դուրժելի դարձնելու համ...
եանը ստիպուած է մի ...
էջ լեցնել մէջբերումներ...
խորհրդածութիւններով ...
սից, Էնգելսից ու առաջ...
«բանւորա-գիւղացիակա...
րի փոխադրեցութեան ...
կան սկզբունքները» ...
բունքներ, որոնք Հայա...
«իշխանութեան մարմ...
համար, ըստ երեւոյթի...
տարկ եւ հասարակակա...
նակութիւն չունեցող ...
էին։ Ու շարունակում ...

«Մենք այստեղ գործ ...
ոչ դրամատէրերի, ոչ էլ ...
ծատէրերի, այլ Հայ...
գիւղացիութեան, բանւոր...
եւ որբ ու աղքատ գա...
զանգուածների հետ...։ ...
տանում բացակայում ...
շոր առեւտրա-արդիւն...
կան բուրժուազիան եւ ...
ծատէրերը, որպէս ընկ...
խմբակցութիւն ու հաս...
կան ոյժ։ Թէեւ այնտեղ ...
խոշոր կալուածատէրեր ...
ցրուած էին, ոչ մի կազ...
պուած ոյժ չէին ներկայ...
եւ հասարակական կեա...
ոչ մի դեր չէին խաղում...

«Այսպիսի պայմանն...
Հայաստանում խորհրդ...
ցումից երկու ու կէս ամի...
ցած, մենք ունենք հայ...
կան մի շարժում ու ...
ջում, որ յանգեց Հայ...
մայրաքաղաքի եւ ուրի...
բոնների գրաւման ...
ների կողմից։

«Ինչի՞ց առաջ եկա...
յեղափոխութիւնը եւ ո...
նրա պատճառները։ Իշ...
թիւնը չկարողացաւ կազ...
պել հանրային-պետակա...
քենան տեղերում եւ կ...
նում եւ ամուր հիմքեր ...
դնել կազմակերպական ...
տիրապետական աշխա...
աշխատաւորական լայն ...
գւածների մէջ։ Նա բաւա...
շադրութիւն չդարձրեց ...
ցիութեան եւ գաղթակա...
զանգւածների վրայ։ Բա...
յին մանր բուրժուազիան ...
բեկւած էր։ Ձեռքն ընկա...
ւելու եւ բռնագրաւելու ...
ու միջոցները կրում էին ...
րային բնոյթ, կատ...
էին անկազմակերպ ու ...
յական կերպով։ Գաւա...
Յեղկոմների հրահանգով ...
բնակութեան կարգադրու...
անյապաղ իրենց տրամա...
թեան տակ դնել փոխադր...
միջոցները։ «Այդ հրա...
չկատարողները պիտի ...
ժւեն յեղափոխական ...
նակի օրէնքով» ...
ռազմական ժողկոմի ...
թ. դեկտեմբեր 14 հր...
Այս պարտաւորութիւն...
րենց բովանդակ ծանրու...
ընկնում էին գիւղացիու...
վրայ, եւ գոյութիւն ...
պայմաններում նրանց ...
ծումը գիւղացիութեան ...
նշանակում էր զրկել ...
նասուններից, այսինքն ...
թեան միակ միջոցից։

(Վերջը յաջորդով)

ՌՈՒՄԷՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐ... ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԸ ԴՐՈՒԱՏԷ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎ...

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏԻԿԻՆ Ս. ՏԻՍԱԲԻ ՄԱ...

ՊՈՒՔՐԷՇ, 10 փետր. (...
թղթ) — Հայ Մշակոյթի ...
կամեր... ընկերակցութեան ...
կիրակի օրուան ժողովրդակ...
րանը տեսակ մը ցոյց էր ...
ռումէն բարեկամութեան ...
բազմութիւն մը լեցուած էր ...
Մանաշայ կեդրոնական ...
նագարանի սրահը՝ ուր կ'երե...
նաեւ տեղացի Հայեր։

Խօսելու հրաւիրուած ...
ռումէն խորհրդարանի նախա...
Պ. Շթէֆան Չիչօ-Փօփ, եւ ...
մէն ֆեմինիսթներու նախա...
հուհի եւ քաղաքապե...
խորհրդի անդամ Տիկ. ...
Մարի, որոնց բարի գալուստ ...
թեց Թեմական Առաջնորդ ...
Մշակոյթի բարեկամներու ...

ՆՏՏԱՀԱՏՈՒԱԾՔ

2

Հոդվ. իր դիմելիքն է զե-
կույց ներկայացնելու դպրո-
ցին։

Խորհուրդ, ուր ես էլ կը հե-
տաքրքրուիմ, ամէն տարի
կ՚ունենայ ժողովներ։

Ներկայացուցիչ մը կ՚ըսէ,
թէ ինչ ուզեն ծնողները, ան-
պատասխան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ուսուցիչները, ան-
պատասխան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն աշակերտները, ան-
պատասխան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները եւ աշակերտները, ան-
պատասխան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները եւ հա-
մայնքը, անպատասխան կը
մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը եւ ազգը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը եւ աշխարհը,
անպատասխան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը եւ
տիեզերքը, անպատասխան
կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը եւ Աստուած, ան-
պատասխան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած եւ ան-
ոնց հոգեվիճակը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը եւ ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, անպատասխան
կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը եւ ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը եւ ան-
ոնց սեռական
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը եւ ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը, ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը եւ ան-
ոնց ընկերական
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը, ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը, ան-
ոնց ընկերական
կեանքը եւ ան-
ոնց հոգեւոր
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը, ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը, ան-
ոնց ընկերական
կեանքը, ան-
ոնց հոգեւոր
կեանքը եւ ան-
ոնց մտաւոր
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը, ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը, ան-
ոնց ընկերական
կեանքը, ան-
ոնց հոգեւոր
կեանքը, ան-
ոնց մտաւոր
կեանքը եւ ան-
ոնց ֆիզիկական
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը, ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը, ան-
ոնց ընկերական
կեանքը, ան-
ոնց հոգեւոր
կեանքը, ան-
ոնց մտաւոր
կեանքը, ան-
ոնց ֆիզիկական
կեանքը եւ ան-
ոնց ընդհանուր
կեանքը, անպատաս-
խան կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը, ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը, ան-
ոնց ընկերական
կեանքը, ան-
ոնց հոգեւոր
կեանքը, ան-
ոնց մտաւոր
կեանքը, ան-
ոնց ֆիզիկական
կեանքը, ան-
ոնց ընդհանուր
կեանքը եւ ան-
ոնց ապագան,
անպատասխան
կը մնայ։

Ուրիշ մը կ՚ըսէ, թէ ինչ
որ ուզեն ծնողները, ուսուցիչ-
ները, աշակերտները, հա-
մայնքը, ազգը, աշխարհը,
տիեզերքը, Աստուած, ան-
ոնց հոգեվիճակը, ան-
ոնց ֆինանսական վի-
ճակը, ան-
ոնց ամուսնական
կեանքը, ան-
ոնց սեռական
կեանքը, ան-
ոնց ընտանեկան
կեանքը, ան-
ոնց ընկերական
կեանքը, ան-
ոնց հոգեւոր
կեանքը, ան-
ոնց մտաւոր
կեանքը, ան-
ոնց ֆիզիկական
կեանքը, ան-
ոնց ընդհանուր
կեանքը, ան-
ոնց ապագան
եւ ան-
ոնց անցեալը

Կողոպուտը երկաթուղիներուն վրայ

Գրեր էինք թէ բարեկարգելու համար երկաթուղիի սպասարկութիւնը, Մոսկուա հրովարտակով մը, կարգ մը տրակոնեան միջոցներ կը պարտադրէր պաշտօնէութեան, ընկերութեանց տալով դատական իրաւունք. մինչեւ իսկ մահավճիռ արձակելու իրաւասութեամբ:

Հակառակ ասոր սակայն, բոլշեւիկեան թերթ մը անգամ մըեւս կ'անդրադառնայ երկաթուղային ընկերութեանց մէջ տիրող անկարգութեանց:

Բեռնատար կառքերուն մէջ, գողութիւն ու կողոպուտ սովորական երեւոյթ են դարձած: Ամենէն աւելի կը գողցուին գործածութեան պատրաստ ապրանքներ, կօշիկ, զգեստ, ծխախոտ եւայլն:

Թերթը կը յայտնէ թէ այս գողութիւններուն գլխաւոր հեղինակներն են երկաթուղիի պաշտօնեաները: Յաճախ, վակոններուն մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ գինիի, գարեջուրի պարպուած շիշեր, որոնք կը փաստեն թէ գողերը խնջոյք սարքած են:

Մոսկուայի կայարանին մէջ, ամբողջ վակոն մը օճառ գողցուեցաւ: Փուսքինի կայարանին մէջ, միայն յունուարի ընթացքին, 500 տեղեկագիր ստորագրուած է գողցուած ապրանքներու մասին:

Պուլկար խմիթեճիները կը գործեն

Սելանիկէն տրուած լուրի մը համաձայն, յոյնեւպուլկար սահմանագլուխի վերջին միջադէպէն ի վեր, յոյն ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ մակեդոնական կուսակցութեան մը գործունէութեան վրայ:

Յունական իշխանութիւնները փաստեր հաւաքած են թէ այդ կազմակերպութիւնը, հիմակուց իսկ կը պատրաստուի, այս գարնան, խռովութիւններ յարուցանել յունական եւ սերպիական Մակեդոնիոյ մէջ:

Յոյն ոստիկանութեան հսկողութենէն խուսափելու համար, կարգ մը քոմիթէճիներ մեկնած են Պոլիս, ուր կը յուսան աւելի դիւրաւ պատրաստել դաւադրութիւնը: Թուրքիա անցած մակեդոնացի պետերուն մէջ կը գտնուին երկու ծանօթ դէմքեր՝ Եարոֆ եւ Ցիտանոֆ: Ուրիշ քոմիթէճիներ ապաստանած են Ալպանիա:

Կանտի կը տեսակցի փոխարքային հետ

Պատասխանելով Կանտիի նամակին, Հնդկաստանի փոխարքան յայտնած է թէ պիտի կրնայ այսօր ունկնդրութեան ընդունիլ հնդիկ յեղափոխական պետը: Կանտի Ալլահապատէն մեկնեցաւ փոխարքային հետ տեսակցելու համար Հնդկաստանի քաղաքական կացութեան եւ իր ծանօթ պայմաններուն մասին:

Միւս կողմէ սակայն, անգլիական թերթ մը կ'իմանայ թէ Պէնարէսի մէջ Հնդիկներու եւ Իսլամներու միջեւ ծագած կռուի մը ընթացքին սպաննուած են 30 հոգի եւ վիրաւորուած 150 հոգի:

Ոստիկանական կարեւոր ուժ մը ղրկուեցաւ քաղաքին վրայ: Անգլիական զինուորները խումբ խումբ կը շրջին քաղաքին փողոցները, հսկելով կարգապահութեան:

Պէնարէսի մէջ ծագած խռովութեանց հետեւանքով, տեղացի Հնդիկ ցեղապետները կը խնդրեն Կանտիէն որ դադրեցնէ ազգայնական շարժումը:

Հնդիկ ըմբոստները զսպուած

Անգլիոյ գաղութներու նախարարը յայտնեց խորհրդարանին թէ Պիրմանիոյ տեղական իշխանութիւնները յաջողած են անզօրութեան դատապարտել Պիրմանիոյ ըմբոստներուն մեծագոյն մասը, որոնք ապաստանած են անտառները եւ ուրկէ դժուար է զանոնք դուրս հանել:

Երկրագործական խորհրդաժողովը

Եւրոպայի ուսումնասիրական յանձնաժողովին կողմէ նշանակուած երկրագործական խորհրդակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Փարիզի մէջ փետրուար 23ին, քննելու համար կեդրոնական եւ Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներուն մէջ մնացած արմտիքը սպառելու եւ յետագային, երկրագործական աւելորդ արտադրութիւնները արտածելու հարցերը:

Խորհրդակցութեանց կը մասնակցին Գերմանիա, Աւստրիա, Պելճիքա, Անգլիա- Ֆրանսա, Իտալիա, Նորվեկիա, Զուիցերիա, Չեխօսլովաքիա եւ Եուկօսլաւիա:

Բացման նիստին պիտի նախագահէ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը: Նիստերը տեղի պիտի ունենան դոնփակ:

Ռուսիա կրկին կը դժգոհի թէ չէ հրաւիրուած այս ժողովին ալ: Խորհրդային պաշտօնաթերթը «Իզվեստիա» դիտել կուտայ թէ թէեւ Ռուսիա կը մտնէ Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներուն մէջ, սակայն չէ հրաւիրուած մասնակցելու երկրագործական խորհրդակցութեան. «Այս խորհրդակցութեան ընթացքին, կը պնդէ կարմիր օրկանը, սովորական փորձեր պիտի կատարուին պոյքոթի ենթարկելու խորհրդային ցորենի արտածումները: Ասով կը բացատրուի Պ. Պրիանի փափաքը՝ խորհրդակցութիւնը կատարելու մտերմական մթնոլորտի մէջ: Հաւանական չէ որ ի նպաստ Խորհրդ. Միութեան մասնակցութեան արտայայտուող կողմերը, ընդունին այդ տեսակ վերաբերում մը»:

Անգործներուն համար

Ֆրանսական խորհրդարանի ելեւմտական յանձնախումբը քննեց կառավարութեան օրինագիծը եւ ընկերվարականներու առաջարկը, 1931—32ի տարեշրջանին համար՝ ի նպաստ անգործներու, յաւելուածական վարկի մասին: Կառավարութիւնը կը պահանջէ 13 միլիոն ֆրանք:

Իսկ ընկերվարականները անբաւարար գտնելով այս գումարը, կը պահանջեն հարիւր միլիոն յատկացնել անգործութեան սնտուկներուն, եւ նկատելով որ «կացութիւնը ողբերգական է», օրական մէկ միլիոնի նպաստի պէտքը կը շեշտեն: Յանձնախումբի անդամներէն մէկուն առաջարկին վրայ, յանձնախումբը քուէարկեց երկու հարիւր միլիոն: Սակայն, որոշեց նաեւ լսել Ֆրանսայի վարչապետին եւ աշխատանքի նախարարներուն զեկոյցները:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէն, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը:

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբը, Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Ֆլօրիայի վերնայարկը:

Այս ժողովներուն ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30—9.15՝ ծրագրի մեկնաբանում (Ընկ. Պ. Հիւսեան):

Ժամը 9.30—10.15 Հայ գրականութեան պատմութիւն (Ընկ. Պ. Մինասեան):

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

"ԴՐՕՇԱԿ",Ի

31րդ տարի, Թիւ 1—2 (1931 Յունվ. — փետրուար) ճետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ.—

Երկու տասնամեակ՝ Խմբ., Փետրուարեան ապստամբութեան պատճառները.— Միջազգային ելմտական տագնապը՝ Մ. Տէրպէտէրեան, Քրդական շարժումը՝ Կ. Սասունի, Բոլշեւիկեան աքսորավայրում.— Թուրքիոյ շուրջ.— Տնտեսական ճակատում՝ Ս., Այնտեղ ուր Սոցիալիզմ են կառուցանում.—Ինտերնացիոնալ.— Չեկիստի խոստովանութիւններ Ս. Վ.ը.:

Գին՝ 2 ֆր. 50: Հասցէ. — Mlle S. Agopian, 5 Rue des Gob lins, Paris (13).

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ խումբին ժողովը որ տեղի պիտի ունենար այսօր Չորեքշաբթի յետաձգուած է գալ երկուշաբթի 23 փետր.:

ԳԱՒԱՌ

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի ժողովը այս իրիկուն ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette. Café de ta Gareի սրահին մէջ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ռ. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը սրտագարար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ-անդամուհիները, վաղը հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին Ֆլօրիայի մէջ, 61 rue M. le Prince: Անդամատետրերը միասին բերել:

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ Մատենադարանին յառաջիկայ բանախօսութիւնը վաղը հինգշաբթի ցերեկէ վերջ ժամը 4ին: Կը խօսի Հ. Յովհաննէս վրդ. Թորոսեան, նիւթ ունենալով Կորիւն, իր անձը եւ իր գործը:

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ընկերութեան տարեկան ճաւաքոյթը՝ այս Ուրբաթ ժամը 5ին, Արեւելեան կենդանի Լեզուներու վարժարանին մէջ, 2 rue de Lille, նախագահութեամբ փրոֆ. Շառլ Տիլի: Կը խօսին փրոֆ. Մէյէ, աբբայ Մարիէս, Տոքթ. Թորգոմեան եւ Պ. Հ. Պէրպէրեան:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ Սանուց Միութիւնը կը ճրաւիրէ իր բոլոր անդամուճիները անխտիր ներկայ ըլլալ իր կազմակերպած դպրոցական ցուցաճանդէսին, փոքրիկ գեղարուեստական բաժինով մը այս կիրակի ժամը 3ին, վարժարանի սրաճին մէջ: Շոգեկառքը Gare de l'Estէն կը մեկնի կէսօրէ յետոյ ժամը 2ին:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Պաթումցի Արտաշէս Չոչորեան, հօր անուն Նէրսէս, մօր անուն Զարդար: 1920ին իր 9 տարեկան հասակին Պաթումի մէջ անգլ. զրահաւոր մը մէջ մտած է աշխատելու: 1922ին Պոլիս տեսնուած է: Այժմ իր մասին տեղեկութիւն չունինք: Լուր տուողին 1 տարեկան «Յառաջ» նուէր: Իմացնել՝ Arménak Markarian, 6 rue Boussairolles, Montpellier, (Herault) France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Պրուսայի Չէնկիլէր գիւղէն Մարտիրոս Քէօսէեան որ տարագրութեան միջոցին մնացած է Ռաքքայի շրջանի Արաբներուն մօտ: Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր: Իմացնել՝ Sahac Keusseianի, Latamarco 171, Corrientes, (Rép. Argentine): Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Եգիպտահայ թերթերէն արտատպել:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

(Մոսկուայի եւ Փարիզի Համալսարաններէն)17 Rue Réaumur, մէթրօ Arts et Metiers եւ République, Tél. Arch. 54—27. Վեներ. հիւանդ. (արանց եւ կանանց), ֆրանկախտ. ջերմամիզութ. մորթի հիւ. եւ անկարողութիւն: Նոր ձեւով բուժումներ ելեկտրականութեամբ: Արեան եւ մէզի քննութ.: Դիւրամատչ. գին: Դարմ. ասիւրանս սօսիալի հաշւոյն: Ամէն օր 9—20, Կիրակի 8—13:

EMPIRE մեկիթ-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ. եւ վարեխի: Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր, 9-12:

ԺԻԽԱՆԴՆԵ՛Ր

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ուէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Կընդունինք ասիւրանս սօսիալի հիւանդն.: Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8: Կիր. 9-12: Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9-12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Գործ կը փնտռէ հայ սպասուհի մը: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

Հայ օրիորդ մը կ'ուզէ pensionով մնալ հայ պատուաւոր ընտանիքի մը մօտ, կը ստանձնէ գերմաներէնի, անգլիերէնի, ֆրանսերէնի եւ հայերէնի դասեր տալ: Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:

Ռուսանի մեջ Յառաջի գործակալն է՝ Պ. Խաչիկ կարապետեան, 22 Rue St- Nicola, Romans.

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ
ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ
8 RUE CHATEAUDUN-Ի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին թոյներով:
Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31.4[illegible]
(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'էսդի մէջտեղը)

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՐԱՐԱՏ
39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05 9[illegible]
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:
Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար մեծ խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիսթէմի գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ:
Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր: Կը կատարէ նաթիւրալիզասիոնի ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւններ: Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ: Փոխառութիւն:
Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՌԱՏԻՕ ՄԱՍՆԱԳԷՏ Պ. Ա. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ
2 rue des Fossés St. Jaèques. Paris (5)

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
20 ՖՐ. 20 ՖՐ.
REGISTERED TRADE MA[RK]
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-[illegible]
Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէ ֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գինները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն օր

THÉ YAVROU ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ
ԴԵՂԻՆ ԵՒ ԿԱՊՈՅՏ ՏՈՒՓԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՆ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐ (surprise)
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ
23, Rue Sénac :-: MARSEILLE

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԼԻԲՈՐՈՍ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931

19 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1498

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽՈՆԱՐՀՆԵՐՈՒ ՃԻԳԵՐԸ

Անցի օր Թղթակցութիւն մը հրատարակեցինք հեռաւոր Պասրայէն (Միջագետք), ուր 8-900 հայրենակիցներ կը շնչեն: Անոնց միայն 120 հոգին տեղացիներ են, իսկ միւսները՝ տարագիր: Մեծ մասով՝ Վասպուրականցիներ:

Թղթակիցը կը մատնանշէր շարք մը կարեւոր իրողութիւններ.—1. Մխիթարական է ժողովուրդին տնտեսական վիճակը, — 2. Դպրոց ունին 1923էն ի վեր, ուր կը յաճախեն 50 աշակերտներ, տեղացի թէ գաղթական,— 3. Գաղութը խաղաղ է: Ոչ տեղացի-գաղթականի խնդիրներ, ոչ ալ կուսակցական վէճեր,—4. Ունին երիտասարդական միութիւն մը որ բոլորին գնահատութեան արժանացած է:

«Յառաջ»ի միեւնոյն թիւին մէջ, կար ուրիշ թղթակցութիւն մը՝ այս անգամ մեր գաղութէն:— Թղթակից մը նկարագրելով Մարսէյլի Սէն-Լու գիւղին կեանքը, զայն կը գըտնէր ոգեւորիչ եւ օրինակելի: «Գիւղին ներքին կեանքը խաղաղ է: Ոչ մէկ վէճ»: Մեծ մասը տուներ շինած են, եւ ուրիշներ ալ կը պատրաստուին շինելու: Եռուն աշխատանքի կապուած են Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, Պատ. Միութիւնը, Հ. Մ. Ը. Մ.ը եւ Զ. Ո. Մ.ը: «Սէն Լուի բոլոր Միութիւններ սերտօրէն կապուած են իրարու, բոլորն ալ ձգտելով Հայը Հայ պահել»:

Փետր. 12ին, Ռոմանէն — դարձեալ մեր գաղութէն — Թղթակից մը կը նկարագրէր Զ. Ո. Մ. բացած դպրոցին եռամսեայ հանդէսը: «Ուրիշ տեղեր դպրոց չկայ ըսելով ամէն օր Թերթերու մէջ գանգատներ կը լսենք. մինչ հոս կը տրուի բոլորովին ձրի ուսում, ձրի գիրք եւ ձրի տետրակ ու գրիչ»:

Եւ այսպէս, «Յառաջ»ի մէջ յաճախ կ'երեւան տեղեկութիւններ՝ «աչքէ հեռու. սրտէ հեռու» վայրերէ, աւելի կամ պակաս մխիթարական բովանդակութեամբ: Պատմելով ճիգը խոնարհ, երիտասարդ եւ սրտցաւ տարրերու: Պարզելով պատկեր մը որ սիրտ կը զովացնէ, մեծ կեդրոններու անձոռնի ժխորին, աժուլ վէճերուն եւ վայրերան կանչերուն մէջ:

Ի՜նչպէս չխանդաղատիլ այս իրողութեանց հանդէպ, երբ գիտենք որ ներկայ պայմաններուն մէջ գործ ստեղծել, մարդիկ աշխատանքի, հայկական կեանքի կապել՝ ժայռեր գլորելու չափ դժուար է:

Ի՜նչպէս իրբեւ օրինակ չցուցնել հեռաւոր Պասրան եւ մեր հարեւան Սէն Լուն կամ Զ. Ո. Մ.ը, երբ գիտենք որ ուրիշ տեղերու, աւելի հոծ գաղութներու մէջ, մարդիկ իրար կը զզեն: Գործ կը համարեն իրար զզելը՝ լուտանք մը աւելի տեղալով աջ ու ձախ:

Միշտ խոնարհներն են եղած մեր ժողովուրդին կենսունակութեան եւ ներշնչման աղբիւրը: Գիւղացին ու աշխատաւորը, ոչ թէ «երեւելի»ն եւ «ուսումնական»ը:

Եւ այսօր ալ, «ի սփիւռս աշխարհի», անոնք են որ պիտի կրնան կազմել համահայկական գործունէութեան իրական շախը: Գոնէ պիտի կրնան դառնալ կեդրոնացման ազդակ: Լուսաւոր կէտեր, որոնց նայելով պիտի գտնենք մեր ճամբան, ազգային կոչուած լաբիւրինթոսին մէջ:

Արդարեւ, քստմնելի է ինչ որ կը տեսնենք խոնարհ համբաներէն դուրս:

Երբեմն փոքրերն ալ կը սայթաքին եւ ահա փոթորիկ՝ գաւաթ մը ջուրի մէջ: Բայց ընդհանրապէս, եւրոպական կամ «եւրոպացած», աչքի զարնող եւ բազմանդամ գաղութներն են, որ անհաշիւ եռանդ կը վատնեն իսկ եւ իսկ ասիական կիրքերով ու վէճերով:

Կ'ազդուի՞ն արդեօք, եթէ ազդարար, սթափեցնող զանգի մը պէս հնչեցնենք պատմութիւնը Պասրային եւ Սէն Լուին:

Կ'արթննա՞ն, եթէ պատմենք լուռ ու մունջ, հերոսական աշխատանքը Հավրէզքին,— Մուսուլի այն գիւղախումբին, որ դեռ անցեալ տարի ձեւ ու մարմին առաւ, Նահր-էլ-Օմարի ճախճախուտքէն փոխադրուած տարագիրներու քրտինքով:

Կը զգաստանա՞ն, եթէ յիշեցնենք Սահակաշէնն ու Մեսրոպաշէնը, — երկու գիւղեր որոնք ծնունդ առին անցեալ տարի, Սուրիոյ մէկ անկիւնը, Միջագետքի սահմանագլուխին վրայ: 1929ին Անատոլուի խորերէն քշուած բեկորներն են որ տեղաւորուեցան այս գիւղերուն մէջ, շնորհիւ համազգային հանգանակութեան մը: (Սահակաշէնը ունի 75 տուն եւ 344 բնակիչ, Մեսրոպաշէնը՝ 52 տուն եւ 230 բնակիչ, մեծ մասով հողագործ):

Դժուա՞ր է պատասխանել: Մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ, դժուար է գտնել պատկեր մը որ այնքան կաշկանդած ըլլար մեր լեզուն:

Ցիրուցան՝ անծայրածիր տարածութեան մը վրայ, իբրեւ յարդ կամ տաշեղ, ոչ իսկ ինքնապաշտպանութեան ճիգ մը կը փորձենք: Բաժանեալը կոտորակելը դարձեր է գերագոյն առաքինութիւն: Ամէն մէկը քաջութիւն կը սեպէ ցեխը նետել միւսին վրայ, բարոյականն ու իմաստութիւնը վերապահելով իրեն:

... Նայի՛նք, նորէն, խոնարհներուն վրայ: Ու ներշնչուինք անոնց համեստ այլ վճիտ աշխատանքներով:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ՄԻԼԼԻՅԷԹ»Ի ՎԷՊԻՆ ԱՌԹԻՒ

«Յուսաբեր» դիտել կուտայ Պոլսոյ «Միլլիյէթ» լրագրի «Դաշնակ-Հոյպուն» հրատարակութեան առթիւ (5 փետր.)

— «Քէմալական օրգանին «ճշմարտապատումով»՝

ա) «Հոյպուն»ը ամբողջութեամբ կը գտնուի Դաշնակցութեան ղեկավարութեան տակ,

բ) Անունն իսկ «Հոյպուն»ի հայկական է, ան կը նշանակէ... «Հայ Ցուն»:

գ) Քրտական շարժման հետեւանքով, հաւաքական եղած որոշումներու, երկու Հայաստան պիտի ստեղծուի, մէկը՝ Կիլիկիոյ մէջ, իսկ միւսը՝ Երեւանի սահմաններուն վրայ,

դ) Այս երկուքին միջեւ պիտի ստեղծուի անկախ Քիւրտիստան մը, յետագային այս երկուքին կողմէ կլանուելու համար»

Ինչպէս կը տեսնէք «Միլլիյէթ» իր երկրի ողբերգութիւնը ծայր յիմարութեան տանելով՝ մեզ զրկած է լրջօրէն իրեն պատասխանելու բոլոր հնարաւորութիւններէն:

Քէմալական օրգանին աչքին ժողովուրդ մը, որ շուրջ հինգ դար կ'ապրի օտարացեղ պետութեան մը իշխանութեան տակ, առանց անկէ այբուբեն մը ուսած ըլլալու, մինչեւ իսկ այդ ժողովուրդը բողոքելու պատճառներ չունի այդքան վայրագ, այդքան յետամնաց ու անխիղճ բռնակալութեան դէմ: Աշխարհի մէջ ամէն բան կը դառնայ Անգլիոյ դրդումով, իսկ Թուրքիոյ մէջ՝ նաեւ մեր ներշնչումով, եթէ մենք ու Անգլիացիները չըլլայինք, քիւրտը միշտ նոյն «հեզ գիւղացին» պիտի մնար, իսկ Թուրքն ալ՝ անոր ուսերուն վեհիափառօրէն բազմած ամեհի գազանը,

Հսկայածաւալ օսմանեան պետութեան եօթ-ութերորդէն զրկուելով Թուրքը չզգաստացաւ ու չլրջացաւ տակաւին,

Ան ուշքի պիտի գայ, ըստ երեւոյթին, այն օրը միայն, երբ տարբեր կողերէ կտցահարուի նաեւ այն մէկութերորդը—հսկայ երկիր մը— որ այօրինի ձեւով իր ձեռքը մնացած է:

Իր իսկ շահուն համար մեզմէ կը պահանջուի աջակցիլ, որ այդ աշխատանքը շուտ կատարուի եւ այդ օրն ալ շուտ գայ:»

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԿԸ

Գրեր էինք թէ ֆրանս. խորհրդարանի ելեւմտական յանձնախումբը որոշեր էր սկզբունքով ընդունիլ 200 միլիոնի յատկացում մը անգործներուն օգնութեան համար, առաջադրելով լսել նաեւ կառավարութիւնը, վարչապետ Պ. Լավալ ներկայացաւ յանձնախումբին եւ տուաւ կարգ մը բացատրութիւններ: Նոյնպէս աշխատանքի նախարարը Պ. Լանտրի, որ յայտնեց թէ նախորդ կառավարութեան կողմէ պահանջուած 13 միլիոնի յաւելուածական վարկը բաւէ մինչեւ 31 մարտ 1931 եւ յիշեցուց թէ փետր. 1էն սկսեալ անգործներու նպաստի գումար նշանակուած է 11 ֆրանք:

Հարց տրուեցաւ կառավարութեան թէ ի՞նչ կը մտածէ նախորդ օր քուէարկուած 200 միլիոն գումարին մասին, կառավարութիւնը այն կարծիքն ունի թէ այդ կերպով, աւելի պիտի սաստկանայ գործազրկութիւնը, փոխանակ նուազելու եւ խնդրեց յանձնախումբէն անդրադառնալ այդ որոշման վրայ:

Կառավարութեան ներկայացուցիչներու մեկնումէն յետոյ, յանձնախումբը 25 միլիոնի իջեցուց անգործներու յատկացուած վարկը,

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Պալըքեսիրցիներուն դատավարութիւնը

Մէնէմէնի Պատերզմ. Ատեանը կը շարունակէ դատել 14 Պալըքեսիրցիները: Ասոնց մէջ կը գտնուի «Իսթիքլալ» թերթին տնօրէնը Իպրահիմ Սեւուրի, որուն համար ըսուեցաւ նաեւ թէ, Զանաք-Քալէի մէջ բռնուած դաւադրական կազմակերպութեան ալ կը մասնակցի:

Նախագահը զայն կ'ամբաստանէ թէ կողմնակի միջոցներով ու թելադրութիւններով ժողովուրդը հրահրած է ըմբոստութեան եւ թէ Կիպրոս ճամբորդած է 150նոցներուն հետ տեսակցելու:

Մէնէմէնի հարցաքննիչ դատաւորը աւարտած է իր քննութիւնները Ֆոչայի կառավարիչին ու ոստիկաններու հրամանատարին մասին: Ընդհ. դատախազը պատրաստած է իր ամբաստանագիրը, որով երկու ամբաստանեալներուն համար կը պահանջէ 5ական տարի բանտարկութիւն:

Պարգեւ մահապարտը գտնողին

Փախստական մահապարտը գտնողին հազար ոսկի խոստացուած է: Անոր եղբօր լուսանկարները, Պատերզմ. Ատեանին կողմէ բաժնուած են գիւղի մուխթարներուն, հետապնդող ջոկատներուն ու թերթերուն: Փախստականին եղբայրը շատ կը նմանի իրեն:

Մակեդոնական մամուլը Յոյներուն դէմ

Ամբողջ մակեդոնական մամուլը պուլկարեւհելլէն սահմանագլուխի միջադէպին մասին խօսելով, կը պահանջէ փոխվրէժի անմիջական միջոցներ ձեռք առնել Յունաստանի դէմ: Ի մէջ այլոց կ'առաջարկէ.— 1. Զընդունիլ Յունաստանի տընտեսական բնոյթ ունեցող պահանջները: 2. Պուլկարիայէն վըտարել բոլոր հելլէնահպատակները: 3. Արգիլել յունական նաւերու մերձեցումը Սեւ ծովու պուլկարական նաւահանգիստները: 4. Խզել Յունաստանի հետ առեւտրական յարաբերութիւնները եւ Պուլկարիայէն դուրս հանել ինչ որ հելլէնական է, քանի որ Մակեդոնացիները չենկրնար հանդուրժել ոչ իսկ մէկ Յոյնի ներկայութեան Պուլկարիոյ եւ մասնաւորապէս հարաւային Պուլկարիոյ մէջ:

Սպանիոյ նախարարական տագնապը

Սանչէզ Կուէրրա որուն յանձնուած էր նախարարական խորհուրդի կազմութիւնը, հրաժարեցաւ գործէն, յայտնելով որ թէեւ նախարարներու պատրաստ ցանկ մը ունի, բայց կը նախընտրէ տեղը տալ ուրիշին: Որովհետեւ, չէ կրցած ձախ տարրերուն մէջ գտնել աջակցութիւնը որ կը յուսար. բայց կը թուի նաեւ թէ Կուէրրայի հրաժարման մէջ դեր ունի թագաւորին դժկամակութիւնը՝ հանդէպ նախարարական ցանկին, որ հակումով ձախ էր: Այս կերպով նախարարական տագնապը կը ստանայ վարչաձեւի տագնապ:

Միւս կողմէ, նախկին վարչապետին նախագահութեամբ միապետականները խորհրդակցութիւններ կ'ունենան. կ'ըսուի թէ այս խորհրդակցութեանց հետեւանքով, միապետական դահլիճ մըն է որ պիտի անցնի գործի գլուխ, ամէն գինով ներկայ կարգերը պահպանելու մտադրութեամբ: Այդ պարագային, կարելի է ենթադրել թէ Սպանիա բեմ պիտի դառնայ նոր եւ աւելի ծանր խռովութիւններու:

Զրոյց կը շրջի նաեւ թէ կրկին պաշարման վիճակ պիտի յայտարարուի եւ թէ զօրավար Սարոյի նախագահութեամբ մենատիրութիւն պիտի հաստատուի: Արդէն գրաքննութիւն հաստատուած է եւ հեռաձայնական լրատուութիւններն անգամ պէտք է նախապէս ենթարկուին ներքին նախարարութեան:

Մատրիտի ուսանողները մեծ ցոյցեր կատարեցին փողոցներուն մէջ, ինպաստ Հանրապետութեան: Ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ միջամտել եւ յարձակում գործել խումբերու վրայ: Բազմաթիւ ձերբակալումներ կատարուեցան: Մէկ քանի թեթեւ վիրաւորներ կան: Կ'ըսուի թէ զօրագունդիմը սպաներնեւս համակրանքով կը նային հանրապետական շարժման:

Կանտիի տեսակցութիւնը փոխարքային հետ

Կանտի նախապէս տրուած ժամադրութեան մը վրայ, տեսակցութիւն ունեցաւ Հնդկաստանի փոխարքային հետ: Տեսակցութիւնը տեւեց չորս ժամ եւ դեռ չէ վերջացած, Նոր տեսակցութիւն մը եւս կարգադրուած է:

Կ'ըսուի թէ այս տեսակցութեան հետեւանքով, Անգլիոյ դիրքը աւելի նպաստաւոր կերպով զօրացած է Հնդկաստանի մէջ:

Փոխարքային հետ տեսակցութենէն առաջ, Կանտի հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրած է անգլիական թերթի մը թղթակցին, ընդհ. կացութեան մասին.

— Առանց լքելու մեր հիմնական տեսակէտները, յուսահատական ճիգեր կը կատարեմ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

"ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈԲ,,

ՄԱՐՍԷՅԼ, (սեփ. թղթ.).— կիրակի 15 փետր. կէսօրէ վերջ Մարսէյլի կուսակցական շէմքէն ներս մտան 22 նոր դաշնակցականներ,

Տարօն-Տուրուբերանէն են բոլորն ալ,

Արիւնոտ եւ հերոսական շրջաններէն:

Անունը դրին *«Աղբիւր - Սերոբ»*: Այս ափերուն վրայ, ազգային այս շփոթ եւ անշուք օրերուն, բացառիկ պարագայ մըն է, անոնց հաւաքական մուտքը:

Ուշագրաւ է, որովհետեւ անոնք հինէն կուգան, ճամբայ կտրած են, եւ թրծուած ու կենդանի վկաներն են փառայեղ եւ «հեթանոս» շրջանի մը:

Տեսան են մահը, զէնքի ուժը, Անդրանիկը, Գէորգ-Չաւուշը, Հրայրը, Արամը, Սերոբ Աղբիւրը: Տեսած են կոտորածը, բռնութիւնը, կեղեքումը, եւ տակաւին իրենց աչքերուն մէջ կայծը կայ վառօդին ու կրակին, ու մեզի, նորերուս անծանօթ շուքը՝ մեր ծիւնապատ գագաթներուն:

Անոնց մէջ կիրքը հայ յեղափոխական շարժումներուն, պայքարին ու արիւնին:

Այս քաղաքներու լոյսն ու մուխը շատ բան առած է իրենց, մէ. սակայն Սերոբ Աղբիւրը կ'ապրի անոնց նայուածքին, ձեւերուն, խօսքերուն եւ սրտերուն մէջ:

Հայրենի ոգին եւ հերոսներուն շունչը կայ վարակիչ եւ աչքէ արցունք բերող:

Ուշագրաւ է նաեւ որ՝ անոնք նոր կուգան այս հարկին տակ, իրենց աջ ձեռքերը բարձրացնել տասը տարի վերջ երանելի օրերէն: Տարօնի յանդուգն, խիզախ եւ ջղուտ տղաքը որ տեսած, ապրած, կռուած, արիւն թափած են, *իրենց հողին* վրայ. հայրենիքին, ժողովուրդին եւ ազատութեան համար,

Անցուցած են լաւ ու գէշ օրեր, ծիւնին, անձրեւին եւ բուքին տակ. *միշտ քալած են*, յանուն ճնշուած կարգերուն, յանուն արդարութեան եւ *նամուսով* կեանքին:

Այսքան վիվլուկին մէջ, գիտեն զանազանել երեւոյթներն ու իրերը: փորձառու են եւ տեսնող,

Ու այս վերադարձը (ներեցէք բառին) սրտայոյզ, կուգայ անգամ մը եւս փաստել որ նորերուն հետ բան տեսած հիներն ալ, հաւատքն ու գործը, գալիքը, կը փնտռեն Հ. Յ. Դաշնակցութեան մէջ:

Աղբիւր - Սերոբ դրին անունը

Պ. Մ.

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի պատժական խառն ատեանը անցեալ օր սկսաւ դատավարութեանը այն հինգ Հայերուն որ անցեալ յուլիս 9ին համայնավարական թռուցիկներ կը ցրուէին Պէյրութի մէջ,

Այս հինգ Հայերնեն Յովհան Աղպաշեան, Յովհաննէս Գոճաեան. Պետրոս Աղաղեան, Արթին Անանեան եւ Յովհաննէս Քիրիքեան, առաջին երկուքը կը հետապնդուէին նաեւ ոստիկաններուն ատրճանակով դիմադրած ըլլալու յանցանքով:

Յաջորդ օրը պատժական ատեանը զբաղեցաւ ուրիշ դատով մըն ալ, վեց Հայեր, Անդրանիկ Ատարքիսեան, Աբրահամ Տալամեան, Արթին Թաքոսեան, Սարգիս Պարսումեան, Թուֆիք Քէշիշեան եւ Յովհաննէս Օհանեան որոնք նոյեմբեր 6ին ձերբակալուած էին, Ասոնք խմորատիպ թռուցիկներ պատրաստած ու ցրուած էին թաղերու մէջ ու նաեւ տոնած էին բոլշեւիկ ապըստամբութեան տարեդարձը Մոսկուայի գործադիր կոմիտէի հրահանգով, Ասկէ զատ անոնք ոստիկաններուն դիմադրած էին իրենց ձերբակալման պահուն:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Անգործութեան համատարած տագնապը, կ՚ուշաբեր է հին ու դառն ճշմարտութիւններ քրքրելու. կոպիտ ճշմարտութիւններ որոնք չեն դադրիր մարդկային ըլլալէ։ Քաղաքակրթութեան ներքին, բարձրագոյն ձգտումն է ամէն բանէ առաջ ապահովել մարդուն նիւթական բարգաւաճումը։ Ցնտեսական, այսինքն գեանաքարշ ճըշմարտութիւն, անոնց համար որ բանաստեղծ խառնուածքի տէր, քաղաքակրթութեան իրական ուժն ու գոյութեան իրաւունքը կը չափեն հոգե-բարոյական գոհացումներով։ Այլ է սակայն իրականութիւնը։ Մարդը ամէն տեղ, եւ ամէն բանէ առաջ, մարմին է, իր անմիջական պահանջներու բռնութեամբ, ու ընկերային զարգացման ճամբուն վրայ, ամէն մէկ քայլի արժէքն ու տարողութիւնը կը չափէ համաձայն նիւթական առաջադիմական ամէն մէկ զոհողութեան։

Նախ ստամոքսն է, բնախօսական գոհացումները որոնք կը կշռեն քաղաքակրթութեան բարոյական ճիգերու տարողութիւնը, եւ տեսակ մը ընկերային ինքնախաբութեան կամ հաւաքական անփութութեան անորոշ շրջանէ վերջ, ճգնաժամային պահերու մէջ յանկարծ կը յայտնուին իրենց նախնական, անտաշ կոշտութեամբ։

Անգործութեան ներկայ տագնապը, որուն դէմ պետութիւնները կը փորձեն համագործակցութեան պատնէշը ամրացնել, այն պահերէն է, որոնք պարբերաբար երեւան կուգան փոութիւնը ցուցադրելով ներկայ կարգերուն, անոնց տնտեսական հիմերուն եւ բարոյական ըմբռնումներուն։

Վերէն՝ պաշտօնական բերաններ՝ կուշտ ու յափրացած, գործակցութիւն կը կանչեն։

Վարէն՝ կիսաքաղց ու չորցած ստամոքսներ, թելադրութեամբ մոլեռանդ, շահախնդիր ու ամբոխավար պետերու, արծարծումը կը զգան ուրացումներու, վսպուած առելութիւններու։ Ու եւրկարական հրաշքի այս շրջանին, երբ վայրկեանի տարբերութեամբ, աշխարհները կրնան իրարու հաղորդակցիլ, երբ մինչեւ իսկ, անթելին առջեւ, Պապը կրնայ ողջոյն տալ Համայն մարդկութեան ու կանչել «խաղաղութի՛ւն ամենուն», մարդը՝ քարոզներու անպէտ, քաղցրալուր շեշտերը կը խեղդէ իր ստամոքսին պոռչտուքներովը։ Որովհետեւ արդի քաղաքակրթական բարոյականը վարժեցուցած չէ զայն ունեցածէն տալու, այլ միայն աւելցուքէն տալու, միշտ ի նպաստ իրեն սակայն։ Ցնտեսական տագնապի օրերուն, ամենէն աւելի անհատին եսապաշտութիւնն է որ կը ցցուի՝ ընդդէմ մարդասիրական սկզբունքներու, որոնց, լաւ օրերուն մէջ, սորված է հանդուրժել տեսակ մը անփութութեամբ։

Այսպէս է որ տնտեսական առատութեան շրջանին, տեղացին կը հանդուրժէ օտար աշխատաւորին ու առեւտրականին, գիտնալով որ նեղ օրերու ժէջ, իր երկրին կարելի ապահովութիւնը նախ իրն է։

Օտարի եւ տեղացիի հակամարտութիւնը կը մնայ թաքուն, քօղարկուած, երբ օտարը, առատութեան շրջանին կը ծառայէ երկրին արտադրութեան։ Կը ցցուի իր ամբողջ դառն կոպտութեամբն անմիջապէս որ գործերու թուլութիւնը օտարը կը դարձնէ մրցորդ տեղացիին։

Ընկերային հասարակ երեւոյթ, հետեւանք տնտեսական արդի կառուցուածքին, ուր արդարութիւնն ամենէն վերջ միայն պէտք է ոգեկոչել, իբր փրկութեան պարան անձար ծովամոյնին, որ լողալ չի գիտեր։

Այսպէս՝ աշխարհի չորս կողմերը, ու նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ... Անգործներու թիւը նուազեցնելու նախնական եւ անմիջական լաւագոյն եղանակը կը նկատուի հաւանաբար ստիպել օտարները որ վերադառնան իրենց երկիրները .., ենթադրելով որ երկիր մը ունին...։

Պարզ է թէ Ֆրանսա դռները լայն բացաւ օտար աշխատաւորներու հոսանքին առջեւ, երբ արտադրութեան բարգաւաճ շրջանի, պէտք զգալի էր ձեռքերու կազմակերպեց նոյն իսկ տեղաւորման գրասենեակներ այն երկիրներուն մէջ, ուր ամենէն աւելի կը յուսար մարդ ձարել։ Ու բացի այն օտարներէն որոնք ինքնաբերաբար կը խուժէին Ֆրանսա, կառավարական արտօնութեամբ եւ մասնաւոր պայմանագրութեամբ 1,5 միլիոնի կ՚հասնիթիւն անոնց, որոնք հոս մտան իրենց բազուկները տրամադրելու երկրին ճարտարարուեստական ու երկրագործական արտադրութեան։

Պէտք չէ մոռնալ թէ, մինչ փոխադարձ օգուտի սկզբունքն է որ համաձայն օրուան պէտքին, տուն կուտայ մարդկային բազմութիւններու երկրէ երկիր տեղափոխութեան։ Ու նաեւ, օգուտը կը դադրի ու կը դառնայ չարիք, մինչ համաձայն օրուան պէտքին։ Ու այգ օր արդէն, օտարականը կը վերգտայ իր ծննդական յանգանքին դառնութիւնը։ կը մխիթարուի չափով մը, երբ ունի երկիր մը, ուր կրնայ գոնէ հայրենակիցներու կարեկցութեան նուաստացումը վայելել...

Վ՞այ անոր որ կրկնապէս օտար է ամէն տեղ, ինչպէս Հայը, որուն բոլոր դառնութիւնները կը կապուին ազգ—քաղաքական վիճակի հիմնովին փոփոխութեան։ Դաս մը որ կրկնուելով, թերեւս դարձած է այսօր անպէտ ու ձանձրալի եւ սակայն, օրուան տագնապին առթիւ, դուրկ չէ նիւթ մտածելու համար։ Ու ահա հոս մտան իրենց բազուկները տրամադրելու երկրին ճարտարարուեստական ու երկրագործական արտադրութեան։

Պէտք չէ մոռնալ թէ, մինչ փոխադարձ օգուտի սկզբունքն է որ համաձայն օրուան պէտքին, տուն կուտայ մարդկային բազմութիւններու երկրէ երկիր տեղափոխութեան։ Ու նաեւ, օգուտը կը դադրի ու կը դառնայ չարիք, մինչ համաձայն օրուան պէտքին։ Ու այգ օր արդէն, օտարականը կը վերգտայ իր ծննդական յանգանքին դառնութիւնը։ կը մխիթարուի չափով մը, երբ ունի երկիր մը, ուր կրնայ գոնէ հայրենակիցներու կարեկցութեան նուաստացումը վայելել...

Վ՞այ անոր որ կրկնապէս օտար է ամէն տեղ, ինչպէս Հայը, որուն բոլոր դառնութիւնները կը կապուին ազգ—քաղաքական վիճակի հիմնովին փոփոխութեան։ Դաս մը որ կրկնուելով, թերեւս դարձած է այսօր անպէտ ու ձանձրալի եւ սակայն, օրուան տագնապին առթիւ, գ

ՊՏՏՈՒՄՈՒՄՏՈՒՂ ՄԱՀԸ

3

Ի. ՄԱՐՏԻՆՈՒՍԻ

Ներկայացուցիչ Տարածքային Ընդհանուր Ընկերության

Ես, որ ամբողջ կյանքում ոչ մի անգամ չեմ ունեցել ոչ մի թշնամի, ոչ մի մարդ չի ցանկացել ինձ մահ,

Յեստոյ, յիշելով թէ Հնդկաստան այն ատեն միայն ազատ կրնայ ըլլալ, երբ իր ձեռքին մէջ ունենայ իր ելեւմտական հսկողութիւնը, կ'աւելցնէ.—

«Անգլիացիները չեն կրնար գաղափար կազմել ժողովրդային զանգուածներու արտակարգ թշուառութեան մասին: Անոնք լորտ Սալըզպըրիի խօսքով, ստիպուեցան ճերմակ արիւն թափել, հայթայթելու համար հասոյթներ, որոնք այս դժբախտ երկրին բնակիչներուն կարողութեան համեմատական չէր:Անոնք ո՛չ միայն անկարող են տանելու յաւելուածական տուրքեր, այլ ընդհակառակն, թեթեւնալու պէտք ունին այն տուրքերէն, զորս իրենցմէ կը պահանջեն ներկայիս: Այս տեսակ երկիր մը, չի կրնար հանդուրժել օտար վարչութեան մը վտանգին»:

Սնոտըննի զեկուցումն յետոյ

Կը յիշուի թէ Անգլիոյ խորհրդարանին առջեւ, երկրին ելեւմտական կացութեան մասին՝ Նախարար Սնոտընի տուած զեկոյցը, մեծ յուզում պատճառեր էր: Նոյն իսկ Աշխատաւորական շրջանակները խռովքի մատնուեր եւ որոշեր էին բացատրութեան կանչել իրենց կուսակից Նախարարը: Աշխատաւորական երեսփոխաններու այդ նիստին, ներկայ էին նաեւ վարչապետը եւ ուրիշ նախարարներ:

Սնոտըն, աւելի մութ գոյներով ներկայացուց կացութիւնը: Զծածկեց իր ընկերներէն թէ այս տարուան համար կը նախատեսէ 40—50 միլիոն ոսկիի բաց մը, թէ յառաջիկայ ելեւմտական տարին աւելի դժուար պիտի ըլլայ եւ թէ գործազրկութիւնը փոխանակ նուազելու աւելի եւս կը սաստկանայ եւ նախատեսելով ելեւմտական կացութեան վատթարացումը՝ պէտքը շեշտեց ծայրայեղ խնայողութեան: Նախարարը իր զեկոյցը վերջացուց աւելցնելով.— Եթէ կայ մէկը որ կը փափաքի տեղս գրաւել, պատրաստ եմ քաշուելու»:

Հակառակ այս բացատրութիւններուն սակայն, մէկ քանի երեսփոխաններ շարունակեցին խստիւ քննադատել ելեւմտական նախարարը, զոր ամբաստանեցին թէ կը փորձէ իր յայտարարութիւններով սարսափեցնել կուսակցութիւնը եւ առաջարկեցին երկրորդ նիստի մը մէջ քննել Սնոտընի զեկոյցը եւ առաջարկները: Այս առաջարկը մերժուեցաւ 53ի դէմ 72 ձայնով:

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճաշակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ:

Կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է:

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC

Métro: Couronnes ou Parmentier

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մետայլ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50: Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12: Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռէօնթկէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համարpneumothoraxի գործողութիւն: Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, թելադրական եւ Ֆրէօյտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն:

Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42

Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5:

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ	12.75,բ.գ.տեսակ աւելիաժան	
» Սանթոս Good Ա.	14.25	» » » »
» Santos supérieur	18	» » » »
» » Domincul	20	
» » Caracoli	22	
Քաֆէ Mocca Hodeldan	24	իսկականը եւ ոչ թէ կեղծը:
» Godlup	25	
» Ceylan	28	
» Margajid	31	

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին: Զգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն: Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին:

ՀԱՍՑԷ՝ "CAFÉ SULTAN,,

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes. Tél. Ménil. 56—06

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէն, վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը:

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբը, վաղը իրիկուն, ժամը 8.30ին Ֆլորիայի վերնայարկը:

Այս ժողովներուն ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

ՎաղըՈւրբաթ իրիկուն ժամը 8.30—9.15՝ ծրագրի մեկնաբանում (Ընկ. Պ. Հիւսեան):

Ժամը 9.30—10.15 Հայ գրականութեան պատմութիւն (Ընկ. Պ. Մինասեան):

BAL MASQUÉ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

կազմակերպուած Պօլու Տէվրէկ եւ Շրջ. Հայր. Միութեան կողմէ 21 փետր. Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ Salle des Ingénieurs Civiles, 19 Rue Blanche, Métro Trinité.

Ջոյգ նուագախումբ, Թանկօ Արժանթին, Փօքս, Ժազ, օրքէսթր «Թիփիքա» իրենց ազգային տարազով, զաւեշտ, անակնկալներ, եւն.:

Պարի մրցում, attraction, «Անուշ»էն քանի մը պատկեր, ճոխ եւ աժան պիւֆէ: Աճուրդ չպիտի կատարուի: Մուտք 10 ֆրանք:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Salle des Fêtesի մէջ, Մարսէյլ կազմակերպուած՝ «Արարատ» միութեան կողմէ

ի նպաստ Գրադարանին

կը մասնակցի «Սիփան» երգչախումբը

Հայկական ճաշկերոյթ — Գին 5 ֆրանք

Շոգեկառք՝ կառ տիւ Նորէն 8.13, 10.22

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Եոզկատի եւ Շրջ. Հայր. միութեան Իսի-լէ-Մուլինօի մասնաճիւղին կողմէ: 28 փետրուար, Շաբաթ գիշեր Իսի-լէ-Մուլինօի Թաղապետական սրահներուն մէջ:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն, սովորական հաւաքատեղին:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ընկերական վիճաբանական ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

Զ. Ե. Ո. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ-անդամուհիները, այսօր հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ, 61 rue M. le Prince: Անդամատոմսերը միասին բերել:

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ Ընկերութեան տարեկան հաւաքոյթը՝ վաղը Ուրբաթ ժամը 5ին, Արեւելեան կենդանի Լեզուներու վարժարանին մէջ, 2 rue de Lille, նախագահութեամբ փրոֆ. Շառլ Տիլի: Կը խօսին փրոֆ. Մէյէ, աբբայ Մարիէս, տոքթ. Թորգոմեան եւ Պ. Հ. Պէրպէրեան:

ՇԱՎԻԼԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Շավիլի, Վիրոֆլէյի, Վէլիզիի, Վիլ տ'Ավրիի եւ Սէվրի 20 տարեկանը լրացուցած ամէն հայրենակից մասնաւոր հրաւէր ստացած ըլլան կամ ոչ անխտիր ժողովի կը հրաւիրուին, այս կիրակի ժամը ճիշդ 2ուկէսին, խիստ կարեւոր խնդրի մը առթիւ խորհրդակցելու համար:

Հաւաքատեղին է՝ Շավիլ Puits sans vin, Ave. Ville d'Avry թիւ 20 սրճարանի ետեւի սրահը:

Կը խնդրուի անպատճառ անձամբ ներկայ ըլլալ սոյն ժողովին:

ՆԱՄԱԿ ունի (Ամերիկայէն) Խարբերդցի Պարգեւ Նաճարեան: Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Պաթումցի Արտաշէս Զօչոբեան, հօր անունն Ներսէս, մօր անունն Զարդար: 1920ին իր 9 տարեկան հասակին Պաթումի մէջ անգլ. զբահաւոր մը մէջ մտած է աշխատելու: 1922ին Պոլիս տեսնուած է: Այժմ իր մասին տեղեկութիւն չունինք: Լուր տուողին 1 տարեկան «Յառաջ» նուէր: Իմացնել՝ Arménak Markarian, 6 rue Boussairolles, Montpellier, (Herault) France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Պրուսայի Չէնկիլէր գիւղէն Մարտիրոս Քէօսէեան որ տարագրութեան միջոցին մնացած է Բաքայի շրջանի Արաբներուն մօտ: Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր: Իմացնել՝ Sahac Keusseianի, Latamarco 171, Corrientes, (Rép. Argentine): Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Եգիպտահայ թերթերէն արտատպել:

Հայ օրիորդ մը կ'ուզէ pensionով մնալ հայ պատուաւոր ընտանիքի մը մօտ: Կը ստանձնէ գերմաներէնի, անգլիերէնի, ֆրանսերէնի եւ հայերէնի դասեր տալ: Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւդթ. եւ վարակի: Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր, 9-12:

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Կընդունինք ապիկարնա սոցիալի հիւանդն.: Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8: Կիր. 9-12: Ակնաբուժ.— Խորհրդակցութիւն եւ դարմանում, ամէն օր 9.12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

RESTAURANT ROUMAINE

7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS

(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)

Խնամքով պատրաստուած Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ

Չափաւոր գին

ԱՐԻՒՆԱՄԱՔՐԻՉ «AVRANINE»

Նախապէս փնթրսպուրկ, կօլօկօլնայեա 11, հիմնուած 1893ին

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱԼՍԱՄ (անվնաս բոյս), որ կը մաքրէ արիւնը վտանգաւոր միքրոպներէ եւ վարակումներէ: Պալսամը առաջին անգամ խմելէ վերջ հիւանդին ցաւերը կը սաստկանան, բայց 3—5 օր վերջ հիւանդը կը սկսի ապաքինիլ եւ մէկ ամիսէն ախորժակը կը բացուի, ստամոքսին եւ աղիքներուն ցաւերը կը դադրին, ջղային դրութիւնը եւ սեռական կարողութիւնը կը վերականգնի: Պալսամը կը բուժէ ֆրանկախտը եւ ջերմամիզ. բոլոր աստիճան. մէջ, ողնածուծի հիւանդութ. լիւփիւսը, յառաջացած կաթուածը, պսորիազիսը, էքզէման, քանսէրը, մորուքի վէրքերը, լուսնոտութիւնը, ոսկրախտը, կամրալային եւ իրենց բոլոր հետեւանքները: Ուր. ցուցահանդ. ոսկի մետայլ: Պահանջել գրքոյկները փոստի համար՝ 2 ֆրանք: Գլխաւոր պահեստ AVRAKHOFF 6 Rue Maublanc, Paris (15), Métro Vaugirard

Կը ծախուի բոլոր դեղարաններուն մէջ:

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

8 RUE CHATEAUDUNի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:

Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31.49

(կառ տիւ Նորի եւ կառ տը լ'էսդի մէջտեղը)

ՓԱՐԻԶԷՆ 10 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՀԵՌՈՒ

Փարիզի յայտնի արուարձաններէն Enghienի կայարանէն 3 վայրկեան հեռու, ՏԱԿԱՒԻՆ ԿԸ ՄՆԱՆ քանի մը ծախու հողաբաժիններ, քառակուսի մեթրը 100—150 ֆրանք, հաւրուրին 10ը կանխիկ իսկ մնացածը վճարելի 5 տարուան միջոցին:

Դիմեցէք՝ 18 Rue Chaussé d'Antin, Tarassoff — Ter Abrahamianի գրասենեակը: Մէթրօ՝ Opéra կամ Chaussée d'Antin, Tél. Prov. 87 – 32:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՍԻԹ

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96–7

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր ամենալաւ պայմաններով

ՓՈՂՈՑ ԻԱՐԿԱՑ մասնագիտութիւն, առանց կանխավճար

Ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30:

Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud

Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q Թրամուէյ 5 եւ 26

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ֆրանսական տուրքի օրէնքները խիստ բարդ են: Տուրքի յայտարարութեանց, ձեր վրայ դրուած տուրքերու ստուգման եւ անհամաձայնութեանց համար դիմեցէք հարկային պաշտօնատան նախկին քննիչ Պ. ARNAUDի,

167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e) Մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ

ՀԱՅ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՈՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՖԷՐՄԻԻՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ 33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, Մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատերազմական վնասուց ամբողջական հատուցման ... Կը կատարէ նաեւ թարգմանութիւն ... օրինական գործողութիւններ ... Փոխատուութիւններ ... Դիմել ամէն օր բացի Չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12:

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տոլ.	10 տոլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.256

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931

20 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1499

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹԻՒՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կարգ մը Թիւրիմացութիւններ կը տիրեն միտքերու մէջ, քրտական հարցին առթիւ: Գոնէ դատելով լրագրական հրատարակութիւններէ:

Իբրեւ տեղեկութիւն՝ կրկին կը յիշեցնենք թէ՝ վերջերս հրապարակ հանուած շռնդալից լուրերը՝ Իհսան Նուրիի փախուստի եւ յարակից դէպքերու մասին՝ Թրքական աղբիւրէ ծախու հանուած սուտեր են: Անճարակ խաղեր՝ կրակէն շագանակ հանելու համար: Էնկիւրի սահմանավէճի, աւելի ճիշդ՝ հողային բռնագրաւման խնդիր ունի Թէհրանի հետ, եւ կը փորձէ վարկաբեկել զայն եւ բռնի շահիլ անիրաւ դատ մը:

Անցնելով բուն հարցին, կ'ուզէինք սրտաբաց խօսակցութիւն մը ունենալ մեր ընթերցողներուն եւ պաշտօնակիցներուն հետ:

Ոչ մէկ վէճ՝ քրտական շարժման արժէքի մասին, թէ իրենց՝ Քիւրտերուն, եւ թէ մեր դատին տեսակէտով:

Նոր ազդակ մըն է այս շարժումը, եւ ափսո՛ս որ շատ ուշ երեւան եկաւ: «Բանը բանէն անցնելէ յետոյ», ինչպէս պիտի ըսէր ժողովուրդը:

Բայց եւ այնպէս, այսօրուան պայմաններուն մէջ ալ, ազդակ մըն է գրական եւ հատու: Ընդունակ՝ ոչ միայն խորանալու եւ տարածուելու, այլեւ բախտորոշ անակնկալներ պատրաստելու:

Ահաւասիկ հինգ տարի է որ Թուրքիան իր ուշադրութիւնը չի կրնար հեռացնել «արեւելեան նահանգներէն»:

Շէյխ Սայիտի տարերային շարժումը խեղդուեցաւ արեան մէջ, եւ շարք-շարք կախաղաններով: Էնկիւրի կարծեց թէ խաղաղութիւնը այլեւս անարգել պիտի թագաւորէ այդ նահանգներուն մէջ, եւ ձեռնարկեց «բարենորոգչական» աշխատանքներու: Պաշտօնի կոչեց մարզպան մը: Որոշումներ տուաւ ճամբայ շինելու, դպրոց բանալու, աւատապետութիւնը ոչնչացնելու: Տեղահանութեան ենթարկեց 1500 քիւրտ ազնուապետական ընտանիքներ: Աշիրէթապետ կամ շէյխ՝ իրենց հպատակներով:

Այս բոլորին՝ Քիւրտերը պատասխանեցին մէջտեղ բերելով յեղափոխական կազմակերպութիւն մը, որ կը գործէ մինչեւ այսօր, աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ:

Հինգ տարիէ ի վեր, յեղափոխական վառարան մը հաստատուած է Արարատի կատարը: Ուրիշ վառարաններ կը գտնուին Վանի եւ Պիթլիսի շրջաններուն մէջ, — Սասուն, Ջիլան եւայլն.:

Անցեալ տարի, արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցան այդ շրջաններուն մէջ, եւ երեք պետութիւններու միացեալ ուժն էր որ կրցաւ կաշկանդել ապստամբութեան ծաւալումը: Հարուածը ծանր էր, բայց չկրցաւ մարել հնոցը: Թուրքերը, իրենց իսկ խոստովանութեամբ, շարժման մէջ դրին չորս զօրաբանակ: Անցեալ ամառ, Թուրք թերթերը գրեցին թէ «վերջին երկու ամիսներուն ընթացքին ծախսուած է հինգ միլիոն ոսկի, աւելի քան 50,000 զինուորի պարենաւորման համար»: Այս գումարը հիմ բռնելով, հաշուեցէք փոխադրութիւնը և միւս ծախքերը:

Ցետոյ կռիւներուն հետեւանքը:— Դարձեալ Թուրքերը իրենք են որ կը հաշուեն 22.000 մարդու կորուստ: Ըսմէթ փաշա իրենց յաղթանակը աւետած ատեն, չծածկեց անոր գինը — «ծանր զոհողութիւններ»:

Ցիշեցէք, վերջապէս, աւերն ու ամայութիւնը ռազմական շրջաններուն: Արդէն քար քարի վրայ չէր մնացած Մեծ Պատերազմին, իսկ ինչ որ տեղի կ'ունենայ հինգ տարիէ ի վեր, այդ նոյն հողերուն վրայ, Թուրքերը իրենք ալ չեն համարձակիր նկարագրել:

Եւ կրակը կը մխայ տակաւին: Ո՛րքան ալ յետամնաց ըլլան, Քիւրտերը բնազդաբար կը զգան թէ ուրիշ ելք չունին, եթէ ոչ շարունակել պայքարը, մինչեւ վերջնական ազատութիւն:

Բայց այս իրողութիւններուն դիմաց, չիյնանք միւս ծայրայեղութեան մէջ, կարծելով թէ հրաշքներ կարելի է գործել: Մանաւանդ ներկայ պայմաններուն մէջ:

Խնդիր չի կրնար ըլլալ «ազգովին» հրապարակ նետուելու, կամ գլխիվայր խրելու:

Իբրեւ քաղաքական-յեղափոխական կազմակերպութիւն, գիտենք, կրնանք չափել մեր անելիքն ալ, սպասելիքն ալ:

Զօրաւոր, հատու ազդակ մըն է — բսինք արդէն — քրտական ճակատը: Բայց միամտութիւն կ'ըլլար համարել զայն ամէն բան, առանց որուն կորսուած է մեր Դատը. կամ կորսուած ենք իբրեւ ազգ…

Տարիներով չարաչար տուժեցինք մեր անսահման խանդավառութեան կամ «քաղաքագիտութեան» հետեւանքով. եւ ներելի չէ որ այս պարագային ալ կորսնցնենք մեր հաւասարակշռութիւնը կամ պայծառատեսութիւնը:

Գործակից մը ունինք մեր ազատագրական ճամբուն վրայ, եւ շատ լաւ կը հասկնանք իրար, ճշդուած ըլլալով բոլոր հնարաւորութիւնները:

Աւելի քան ամուր՝ կը մնանք այդ գետնին վրայ: Բայց, պահելով համեմատութիւնները:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Տեղական պայմաններու բերումով Ամերիկայի մէջ դեռ նոր սկսած են տօնել Հ. Յ. Դաշնակցութեան քառասնամեակը: Այս առթիւ «Հայրենիք ամսագիր»ն ալ հրատարակած է բացառիկ թիւ մը (փետրուար):

Օրաթերթ «Հայրենիք» խմբագրականի մը մէջ պարզելով Հ. Յ. Դաշնակցութեան քառասնամեայ ծրագիրն ու կատարած գործերը կը շեշտէ (1 փետր.)

— «Գաղտնիք մը չէ, որ մեծ պատերազմէն առաջ ներկայ խորհրդային Հայաստանի բնած տարածութեան վրայ հայ ժողովուրդի կողքին վտանգաւոր համեմատութիւններով կ'ապրէր հայութեան մահացու թշնամի եղող զանգուած մը, որուն անմիջական սպառնալիքէն ազատ չէր նոյնիսկ մեր մայրաքաղաքը՝ Երեւանը: Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն էր որ իր մղած անդուլ պայքարներով ներկայ Հայաստանի հողը մաքրեց այդ զանգուածէն, որ անկարելի կը դարձնէր հայկական ամենահամեստ իսկ պետութեան գոյութիւնը:

Տարակոյս չկայ, որ եթէ կովկասեան Հայաստանի ազգագրական պատկերը մնար այն, ինչ որ էր Հայաստանի Հանրապետութենէն առաջ, այսօր խորհրդային Հայաստանն ալ պիտի չունենայինք եւ ան բաժնուած պիտի ըլլար Վրաստանի ու Ատրպէյճանի միջեւ այնպէս, ինչպէս որ Ախալքալաքն ու Ղարաբաղն են բաժնուած:

Հայաստանի Հանրապետութեան միջոցով Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ոչ միայն Հայաստանի գոյութեան ազգագրական հիմը ամրացուց, այլ եւ չեղած տեղէն ստեղծեց ազգային պետականութեան մեքենան, հայութեան մտքին մէջ խորապէս տեղաւորեց հայկական պետութեան գաղափարը, կովկասեան եւ Թուրք հարեւանները հաշտեցուց Հայաստանի մը գոյութեան հետ եւ միջազգային հորիզոնին վրայ, դարերու խաւարումէն յետոյ, առաջին անգամ ըլլալով բարձրացուց եւ ճանչցուց Հայոց ազգային առանձին տան շէնքը:

Այսօր, երբ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը բոլորած է իր այնքա՛ն բեղմնաւոր գործունէութեան քառասնամեակը, կը խորհինք, թէ ամբողջ ազատասէնչ եւ հայրենաբաղձ հայութեան զգացումներն ու ցանկութիւնները լաւագոյն կերպով արտայայտած պիտի ըլլանք, եթէ մաղթենք, որ դաշնակցութեան սկսած հոյակապ գործը կիսատ չմնայ եւ հայկական պետութեան վերապրող կորիզը դառնայ շուտով իրապէս ազատ, իրապէս անկախ եւ իրապէս միացեալ Հայոց պետութիւն մը:

Այդ է պատմական այն մեծ առաքելութիւնը, որուն իրագործումը հայ ժողովուրդը կը սպասէ Հ. Յ. Դաշնակցութենէն:»

ԿԱՆՏԻԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՓՈԽԱՐՔԱՅԻՆ ՀԵՏ

Կանտի կրկին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հնդկաստանի փոխարքային հետ: Տեսակցութիւնը տեւեց այս անգամ երկուքուկէս ժամ: Հակառակ երկու կողմերու գաղտնապահութեան, ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է թէ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութիւն մը գոյացնել,

*** Պոմպէյէն կը տեղեկացնեն թէ Հնդկաստանի կեդրոնական կառավարութիւնը՝ իր ելեւմուտքը ներկայացնելով օրէնսդիր խորհուրդին, յայտնեց թէ ելեւմտական տարին պիտի փակուի 115 միլիոն ֆրանքի բացով մը եւ թէ յառաջիկայ տարի, պէտք է նախատեսել 65 միլիոնի բաց մը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Փախստական մահապարտը բռնուած

Թուրք Թերթերը մանաւոր Թիւեր հրատարակեցին ծանուցանելու համար Մէնէմէնի փախստական մահապարտին ձերբակալումը: 15 օր Մէնէմէնի շրջակայ լեռներուն վրայ Թափառելէ յետոյ, ցուրտէն ու անօթութենէն ուժասպառ, Հիւսէյին ստիպուեր է ապաստանիլ գիւղացիներու մօտ, որոնք զինքը յանձներ են ոստիկանութեան: Մէնէմէն տարուեցաւ, կախաղան բարձրանալու համար:

Պալըքէսիրի ամբաստանեալներուն մէջ գտնուող նախկին նախարար Վէհպի եւ «Իսթիքլալ» թերթի տնօրէն Իպրահիմ Սիւրուրի, երկուքն ալ նախկին երեսփոխաններ Պալըքէսիրի, դատապարտուեցան 6 եւ 12 ամիս բանտարկութեան:

Րիւթի ելեւմտական տեղեկագիրը

Ֆրանսացի մեծանուն ելեւմտագէտ Շարլ Րիսթի Թուրքիոյ ելեւմտական կացութեան մասին տուած տեղեկագրին թարգմանութիւնը մաքուրի կը քաշուի: Որքան որ գաղտնի կը պահուի տեղեկագիրը, իմացուած է որ ան շատ կարեւոր խորհրդածութիւններ կը պարունակէ երկրին արտադրութեան զարգացման մասին: Ասոնց կարգին կան ելմտական դրութեան, տուրքերու դրութեան, թղթադրամի կայունութեան եւ տուրքերու գանձումի եղանակի մասին շատ կարեւոր թելադրութիւններ:

Իրաքի քրտական ապստամբութիւնը

Իրաքի քիւրտ ցեղապետներէն Շէյխ Մահմուտի ապստամբութեան մասին Իրաքի կառավարութիւնը հետեւեալ զեկոյցը հաղորդած է.

Շէյխ Մահմուտ յաջողելով յաղթել Իրաքի զօրքերուն՝ Ավայի շրջանին մէջ, յառաջացած էր մինչեւ Սուտաշ, ուր ձգեց իր զօրքերուն մէկ մասը եւ վերադարձաւ Սիւլէյմանիէ:

Իրաքի զօրքերը աւելի վերջ յաղթեցին Շէյխ Մահմուտի մարտիկներուն, որոնք երեք օրուան զինադադարէ մը վերջ վերակազմուեցան եւ գրաւեցին Սիրավ գիւղը, Սիւլէյմանիէէն 37 մղոն հեռու: Ամսոյս 9ին, ռմբոստները յարձակեցան Նատիրիի վրայ զոր գրաւեցին, բայց յետոյ ստիպուեցան պարպել, զօրքերուն ժամանումին վրայ: Երկուստեք մեռեալներ եւ բազմաթիւ վիրաւորներ կան:

Բռնութիւն Քիւրտերու վրայ

Թուրք ընդդիմադիրներու թերթին La République Enchaînée*ի մամնաւոր թղթակիցը կը գրէ.—*

Հալածանքը կրկին ծայր տուաւ արեւելեան նահանգներուն մէջ: Էնկիւրիի վարձկանները ամէն տեսակ հարստահարութեան կ'ենթարկեն բնակչութիւնը: Հետեւելով բոլշեւիկներու օրինակին, կտրեցին Քիւրտերու մօրուքները: Շէյխերը եւ անոնց աշակերտները կը ձերբակալուին եւ կը բանտարկուին: Գիւղ մզկիթներուն գրաւուածեն զօրախումբերուն կողմէ եւ կը ծառայեն իբր բանակետղ: Այս խստութիւնները հեռու են անշուշտ կացութիւնը բարուքելէ եւ մտքերը հանդարտեցնելէ: Կը սպասուի որ կառավարական այս խաղերուն դէմ ընդդիմութիւնը սաստկանայ:

Համայնավարները Յունաստանի մէջ

Սելանիկէն վերջ ուր ոստիկանութիւնը երեւան հաներ էր համայնավարական գաղտնի դպրոց մը, նման կազմակերպութիւն մը եւս բռնուեցաւ Աթէնքի մէջ: Ձերբակալուած տասնեհինգ անձերէն երեքը դատապարտուեցան աքսորի, իսկ մնացեալները բանտարկութեան: Աթէնքի դպրոցը կապ ունէր Փարիզ գործող ռուս բոլշեւիկեան կեդրոնի մը հետ:

Սպանիոյ դահլիճը կազմուեցաւ

Սպանիոյ դահլիճը կազմուեցաւ միմիայն միապետական տարրերէ, վարչապետութեամբ ծովակալ Ազնարի: Պատերազմական նախարարութիւնը ստանձնեց նախկին վարչապետը զօր. Պէրէնկուէր:

Վարչապետը հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ.— Վճռած եմ խստօրէն զսպել անկարգութեան ամէն փորձ եւ պատժել բոլոր անոնք որ խռովութիւններ կը յարուցանեն: Տրամաբանութիւնս այն է թէ ընդդիմադիրներու սպառնալիքները չպիտի իրականանան: Դահլիճը որոշած է Թագաւորը պաշտպանել ընդդէմ իր քաղաքական հակառակորդներու յարձակումներուն: Առ այժմ, պիտի կատարենք թաղապետական ընտրութիւնները: Անկէց վերջ պիտի ձեռնարկենք խորհրդարանական ընտրութեանց, որոնք անշուշտ, թոյլ պիտի տան աւելի ռամկավարական հիմերու վրայ դնելու սպանիական Սահմանադրութիւնը:

Ընդդիմադիրները, ընկերվարական թէ հանրապետական որոշած են, դիտողի դերին մէջ մնալ հանդէպ ներկայ կառավարութեան: Վախ կայ սակայն որ ծայրայեղ ձախերը հրահանգ տան ընդհ. գործադուլի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Դամասկոսի մէջ կազմուած է քաղաքական նոր կուսակցութիւն մը, որ իր ծրագիրը ներկայացուցած է Մարզպանութեան, վաւերացնել տալու համար:

Իր ծրագրին գլխաւոր կէտերն են.—

1.— Այս կուսակցութեան անունն է «Հազպ Էլ Ահտ Էլ Վաթանի».

2.— Սուրիական միութեան իրականացումն ու ազատութիւնը.

3.— Սահմանադրական կառավարութիւն ունենալ. կրօնքը մահմետականութիւն եւ լեզուն արաբերէն.

4.— Ազգային բանակ ունենալ.

5.— Բոլոր քաղաքական աքսորեալներու եւ բանտարկեալներու ազատութիւնը.

6.— Աշխատիլ համակցութեան գալ Ֆրանսայի հետ եւ երկու երկիրներու միջեւ գոյացնել դաշնագրութիւն մը. պայմանաւ որ Սուրիան մասնակցի Ազգ. Դաշնակցութեան,

7.— Տեղական արտադրութեան պաշտպանութիւնը, ամէն գնով եւ միջոցով.

8.— Նախնական կրթութիւնը ձրի եւ պարտադիր.

9.— Հիճազի երկաթուղագծին վերստացումը:

Այս նոր կուսակցութիւնը պիտի մասնակցի ընտրութեանց եւ պիտի աշխատի աթոռներ ունենալու երեսփոխանական ժողովին մէջ:

ԿՌԻՒ ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Աւստրիոյ խորհրդարանը թատր հանդիսացաւ կռիւներու, որոնց ընթացքին 12 երեսփոխաններ վիրաւորուեցան: Նորընտիր երեսփոխան մը խօսք առեր էր հարցապնդելու համար կառավարութիւնը, տնտեսական տագնապին մասին: Ազգայնականները յայտներ էին նախապէս թէ թոյլ չպիտի տան որ խօսի, այն առարկութեամբ թէ Պէլա Քունի օրով համայնավար շարժման վարիչներէն մէկն էր եղած: Երբ երեսփոխանն սկսաւ խօսիլ, ազգայնականները փորձեցին զայն արգիլել կանչերով ու պոռչտուքներով: Ընկերվարականները իրենց կարգին, չուզեցին վար մնալ ազգայնականներէն, երբ այս վերջիններէն մէկը կաղամար մը առնելով նետեց անոնց վրայ: Այս եղաւ ազդանշանը կռուին: Ընկերվարական եւ ազգայնական ձգեցին նստարանները եւ բռնուեցան գիրկ գիրկի կռուի մը: Նախագահը ստիպուեցաւ ոստիկանութեան դիմել, սրահը պարպելու եւ կռուարարները իրարմէ բաժնելու համար: Վիրաւորներէն մէկուն վիճակը ծանր է:

ՀՆԴԻԿ ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԺԳՈՀ

∴ Լոնտոնի խորհրդաժողովին Պէնկալի ներկայացուցիչը (մահմետական) իր կրօնակիցներուն հետ հրապարակեց յայտարարութիւն մը, ըսելով որ եթէ չերաշխաւորուին 70 միլիոն մահմետականներու իրաւունքները, միակուելիք սահմանադրութիւն կիրարկելի չպիտի կրնայ ըլլալ: Պէնկալի ներկայացուցիչը յայտնած է նաեւ թէ, եթէ Հնդիկները լիուլի գոհացում ստանան եւ մահմետականները զրկուին, այս վերջինները շատ աւելի ծանր խռովութիւններ պիտի յարուցանեն:

ՀՈՐՁԱԼԻՍ-ՍՏԱԼԻՆԱՎԱՆԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՐՄԻՐ ԹԱՓԵՆ ՀԱՂԹԱՀԱՐԵՑ

— Հրաշալի է,— պատասխանեց նա ու սկսեց տեղաշարժել իր բազուկները, որոնք ուղիղ էլ չէին ենթարկվում նրան։

Ես ուրախ էի, որ նրան հանդիպելուց հետո ինձ մոտ չմնաց ոչ մի տհաճ զգացողություն։ Ընդհակառակը, ես ինձ ավելի ազատ էի զգում, քան մինչև այդ։ Ինձ թվում էր, թե ես ինքս էլ կարող եմ ազատվել իմ հիվանդությունից։

Ես ուզում էի նրան ասել, որ ինձ համար ամենամեծ երջանկությունը կլինի, եթե ես կարողանամ օգնել նրան, բայց ինձ թվաց, թե դա նրան կվիրավորի

ՀԱՅՈՒՄՈՎ ՎՑԴՈՒՆՅԱՆ

(Խմբագրի փոխտ. Հին գիշերը, Վաղարշապատ)

— Ողջո՛ւյն, եղբայր, ա՛յդ ոտքովդ գիշեր, որ մի տաք ճաշ տաքսիդ իսու ես ուտեցնում, Հարությո՛ւն ճաշտարաչ յարեցաւ Ջայոց բանակի վիսն:

Ո՛չ, եղբայր, չեմ սոցաց հայ փոխանակ ես ասելու, որ Տայոց հարեւանները ես չենք, որ մեզ հետ ուտեն ու խմեն, ինչպես որ մենք ենք անում, երբ ձեզանից մեկը գալիս է մեզ մոտ: Ես ասում եմ, որ ցանկացած հայ, որ ապրում է Հայաստանի սահմաններից դուրս, մեր հարեւանն է, ինչ ազգի էլ որ պատկանի նա: Ես ասում եմ, որ ամեն

Հանրապետական եւ ընկերվարական այն պարագլուխները որոնք տակաւին չեն ձերբակալուած, բազմաթիւ խորհրդակցական հաւաքոյթներ կ՚ունենան, ուսումնասիրելու համար կացութիւնը։

Նախորդ իրիկուն, Մատրիտի կեդրոնին մէջ ցոյցեր տեղի ունեցան հանրապետական երիտասարդներու կողմէ։

Պաղեստինի Արաբները դժգոհ են

Գրեր էինք թէ Պաղեստինի հոգատարութեան վերաբերեալ անգլիական Սպիտակ Գիրքը մեկնաբանող Մաքտոնալտի նամակին առթիւ, Պաղեստինի Արաբները դժգոհ մնացեր էին եւ սպառնացերէնմինչեւիսկ պոյքոթի ենթարկել Պաղեստինի հրէական բոլոր արտադրութիւնները։ Հրեաներն ալ իրենց կարգին միշտ դժգոհ են։ Երուսաղէմի մէջ գումարուած հրէական ազգ. խորհուրդը վերահաստատեց անցեալ հոկտեմբերի բանաձեւը եւ անգամ մըն ալ դատապարտեց Սպիտակ Գրքին մէջ բացատրուածԱնգլիոյհոգատարական քաղաքականութիւնը Պաղեստինի հանդէպ։

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը շաբաթ իրիկուն, սովորական հաւաքատեղին։

ԻՍԻ ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՕԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ընկերական վիճաբանական ժողովըվաղըՇաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

Գ Ա Ւ Ա Ռ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան ժողովը վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին 63 Rue de la Républiqueի մէջ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Տրապիզոնի Հայր. միութեան ժողովը վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանի մէջ։

Օրակարգ՝ նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ պարահանդէսի մասին խորհրդակցութիւն։

ԼԻՈՆԻ Պոլսոյ եւ շրջ. երկսեռ միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին 3րդ Թաղ. գրադարանին մէջ։

կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէ ներկայ գտնուիլ։

ԱԼՖՈՌՎԻԼԻ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցիի օծման տարելիցին առթիւ գեր.վռամշապուհ եպիս. Քիպարեան հրաւիրուած է այս կիրակի յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել։ կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։

Հոգաբարձութիւն Ալֆորվիլի (կնիք)

ՇԱՎԻԼԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Շավիլի, վիրօֆլէյի, վէլիզիի, վիլ տ'Ավրիի եւ Սէվրի 20 տարեկանը լրացուցած ամէն հայրենակից մասնաւոր հրաւէր ստացած ըլլան կամ ոչ անխտիր ժողովի կը հրաւիրուին, այս կիրակի ժամը ճիշդ 2ուկէսին, խիստ կարեւոր խնդրի մը առթիւ խորհրդակցելու համար։

Հաւաքատեղին է՝ Շավիլ Puits sans vin, Ave. Ville d'Avry թիւ 20 սրճարանի ետեւի սրահը։

կը խնդրուի անպատճառ անձամբ ներկայ ըլլալ սոյն ժողովին։

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

71, Ave. Kléber վաղը, իրիկուն ժամը 9ին կը խօսի Շաւարշ Միսաքեան, նիւթ ունենալով «ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ»

M O N D E

Միջազգային մեծ շաբաթաթերթ՝ գրական, գեղարուեստական, գիտական եւ ընկերային տեղեկութեանց

Կը հրատարակուի ամէն ուրբաթ։ Գին 1.50 ֆրանք, տարեկան բաժնեգին 50 ֆր., վեցամսեայ՝ 25 ֆրանք (Ֆրանսայի համար)։

Հասցէ.— Administration de Monde», 50 Rue Etienne Marcel, Paris (2e).

Հայ օրիորդ մը կ'ուզէ pensionով մնալ հայ պատուաւոր ընտանիքի մը մօտ, կը ստանձնէ գերմաներէնի, անգլիերէնի, ֆրանսերէնի եւ հայերէնի դասեր տալ։ դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3-9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

ԺԻՒԱՆԴՆԵՐ
Դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Bl. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վեներ. ախտեր, ջերմամիզութիւն անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. Ռէօնթկէնեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Ամսիկրանս սոսիալի հիւանդն. Խորհր. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհր. եւ դարմանում ամէն օր 9 12։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէն, այս իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբը, այս իրիկուն, ժամը 8.30ին Ֆլըրիայի վերնայարկը։

Այս ժողովներուն ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները։

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէի կողմէ
Մարտ 28ին ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս, Սալ Փլաս տէ Ֆէթի մէջ
95 Bld. August Blanqui մէթրօ Blanche
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

BAL MASQUÉ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

կազմակերպուած Պոլու Տէվրէկ եւ Շրջ. Հայր. Միութեան կողմէ վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ Salle des Ingénieurs Civiles, 19 Rue Blanche, Métro Trinité.

Ջոյգ նուագախումբ, Թանկօ Արժանթին, ֆօքս, ժազ, օրքէսթր «թիփիքա» իրենց ազգային տարազով, գաւեշտ, անակնկալներ,եւն.։ Պարի մրցում, attraction, «Անուշ»էն քանի մը պատկեր, ճոխ եւ աժան պիւֆէ։ Աճուրդ չպիտի կատարուի։ Մուտք 10 ֆրանք։

Ա Պ Ր Ի Լ Տ Ա Ս Ն Ը Մ Է Կ Ը

Զ. Ե. Ո. Միութիւնը Ապրիլ Տասնըմէկը կը տօնէ Փարիզի մէջ
Ապրիլ 27ին, Կիրակի երեկոյ, Սալ տը Կրընէլի մէջ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Salle des Fêtesի մէջ, Մարսէյլ
կազմակերպուած՝ «Արարատ» միութեան կողմէ
Կը նախագահէ եւ կը խօսի Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ
ի նպաստ Գրադարանին
կը մասնակցի «Սիփան» երգչախումբը
Հայկական ճազպանտ Գին 5 ֆրանք
Շոգեկառք՝ կառ տիւ Նորէն 8.13, 10.22

Թ Ա Տ Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ն Ե Ր Կ Ա Յ Ա Ց Ո Ւ Մ

Լիոնի Հ. Յ. Դ. կուկունեան խումբի կողմէ
Հովանաւորութեամբ Լիոնի Հ. Յ. Դ. կոմիտէի
կը ներկայացուի՝ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ
14 Մարտ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Emile Zolaի սրահին մէջ։
կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

Ե Ր Ե Կ Ո Յ Թ Վ Ի Է Ն Ի Մ Է Ջ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Խաժակ ակումբի վարչութեան կողմէ։ վաղը իրիկուն ժամը 7.30ին Հ. Յ. Դ. Խաժակ ակումբին մէջ։ կը ներկայացուի երկու գաւեշտներ՝ «ՎԵՑՈՒԿԷՍ ՊՕՐՏԻՆ ԺԱՌԱՆԳ ՄՆԱՑԱԾ ՄՆՏՈՒԿԸ» եւ «ԽԵԶՕՒ ԹՈՒԶԸ»։
Արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ։ Մուտք 2 ֆրանք

«Փ Ե Տ Ր Ո Ւ Ա Ր 18» Փ Ի Ւ Ժ Է Ի Մ Է Ջ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վռամեան խումբի կողմէ
Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Կը խօսի ԸՆԿԵՐ Ա. ԱԲՕԵԱՆ
Երգ, նուագ, եւ արտասանութիւն

Ե Ր Ե Կ Ո Յ Թ

Կազմակերպուած Մարսէյլի Բալուի Հայր. Միութեան կողմէ
Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, Րիւ Թափի Վէր,
Սալօն Էսբանեոլի մէջ Մուտքը ազատ է

CORDONNERIE «AKAP»
Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ
Ջափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակարը միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի։ Մասնագիտութիւն Քռէփ տը Շինի։ Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորդակցիլ։ Ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ։
Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւանդ. եւ վարիսի։ Ամէն օր9-12,2-8, Կիր, 9-12։

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ
ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ
8 RUE CHATEAUDUNի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...
Varicesի (վարիս) եւ hémorroidesի(էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով։
Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 3...
(կառ տիւ Նօռի եւ կառ տը լ'էսդի մէջտեղը)

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT LL...
13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd
Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար։
Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպ...
Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն։
Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համ...

ՖԷՐՄԻՒՍ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼՈՒՇԵԱՆ
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, ... ամուսնալուծման եւ արկածներու դատեր։ Կը կատարէ նաեւ ... ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութ... Ֆոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխառ... Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—1...

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 3...
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
La Voix de son Maître — Columbia — POLYDOR — REGISTERED TRADE
20 ՖՐ. 20 ՖՐ.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil...
Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշէ ֆոներ,— DECCA, COLUMBIA, PA... POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.։ Գիները՝ 120, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,80... Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ա...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI...
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի ... դէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ ... կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵ...
Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցին ... Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարու...
Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ ... 10—12։ Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ ... թիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, ... մրագոյն եւ Ռէօնթկէնեան դարմանում (radiothérapie ... նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրա... բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմ... ւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջ... բաւոր ազդակներն են։
Թոքախտաւորներու համարpneumothoraxի գործողութիւն ... ծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ ... լաւէս անվտանգ)։
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեածակ... լադրական եւ ֆրէօյտեան մէթոտներ։
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի ... ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային ... րային հիւանդութիւններու համար։
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի ... Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամեր... Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդ... կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet ...
Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Tramway 39, 40, 42, 5։

«THE SEVA VOICE» MONOPOLE
ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈԽԱԴՐԵԼԻ
ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՖԸ ՈՐ ԶԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ
AJOUTEZ A L'ÉLÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

REGISTERED TRADE MARK
APPAREIL DÉPOSÉ
ՓՆՏՌԵՑԷՔ ՅՈՐՆԵՑԵԱԼ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՄ
MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE
ETABLISSEMENTS SEVA
206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS, Մէթրօ՝ LOUIS-BLANC
Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչեւ 19, իսկ Կիրակի օրերը
AGENT PARTOUT LA MARQUE MONDIALE
DÉPOSITAIRE GENÉRAL.— PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանկ	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԿԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
21
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
21 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1500 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅՐԵՐ ԵՒ ԶԱՒԱԿՆԵՐ

«Ցասնրիինգ օր Մէնէմէնի շրջակայ լեռներուն մէջ թափառելէ յետոյ, ուժասպառ՝ ցուրտէն եւ անօթութենէն, մահապարտը ստիպուեցաւ ապաստանիլ գիւղացիներուն մօտ, Այս վերջիններ զինքը յանձնեցին ոստիկանութեան, եւ Հիւսէյին Մէնէմէնի տարուեցաւ կախուելու համար»։

Դէպքը ծանօթ է մեր ընթերցողներուն։

Փետրուար 3ին, երբ Մէնէմէնի 28 մահապարտները ղէպի կախաղան կ'առաջնորդուէին, Իսմայիլ օղլու Հիւսէյին, որ պիտի կախուէր հօրը հետ մէկտեղ, յաջողեցաւ փախչիլ։ Անմիջապէս շարժման մէջ դրուեցան ոստիկաններ եւ զինուորներ, փախստականը ձերբակալելու համար։ Պաշարուեցան բոլոր լեռներն ու ճամբաները։ Մահուան սպառնալիք եղաւ անոնց որ գիտէին փախստականին տեղը, կամ ապաստան տուած էին անոր։ Միւս կողմէ՝ պարգեւ սահմանուեցաւ մատնողին։

Երկու շաբաթ անցաւ ապարդիւն։ Կը թուէր թէ ամէն յոյս կտրուած է։ Եւ ահա փետր. 18ին՝ նոր լուրը— Մէնէմէնի գիւղացիները իրենց գծուութեան ապաւինած ժահապարտը բռնելով, յանձներ են ոստիկանութեան։

Ամբողջ պատկեր մը՝ այս անցուդարձն ալ։

Անցեալները թուրք մտաւորական մը, երեսփոխան եւ հրապարակագիր, դառնօրէն կ'ողբար թէ Մէնէմէնի դէպքին օրը, երբ անխնայ կը գլխատուէր երիտասարդ սպայ մը, Քուպլայ պէյ, ամբոխը «ոչ միայն չազդուեցաւ, չընդվզեցաւ այս բարբարոսութեան առջեւ, այլեւ մէկ մասը ծափահարեց նոյնիսկ»։

— «Մէնէմէնի ժողովուրդին այս ընթացքը ցոյց կուտայ թէ ինչ աստիճանի անկում կայ, պէտք է լրջօրէն խորհինք այս աիաւոր անկումին պատճառներուն եւ գայն դարմանելու միջոցներուն վրայ»։ (Նէճմէտտին Սատըգ պէյ, «Ազդակ»)։

Եւ ահա նոր ապացոյց մը։ Հատ մը եւս՝ հազար եւ հազար դէպքերու կարգին։

Ուրիշ ո՛ր եւ է ժողովուրդի մէջ, այսպիսի դէպքի մը պարագային, գիւղացիները ապահովաբար հանրագրութիւն պիտի ներկայացնէին իշխանութեան, խնդրելով որ թեթեւցնէ պատիժը։ Մինչեւ մահ բանտարկէ զայն, փոխանակ անմիջապէս կախելու։

Ուրիշ ո՛րեւէ երկրի մէջ, իշխանութիւնը ինք, տարրական պարտք պիտի համարէր ներել յանցաւորին — նոյնիսկ եթէ հասարակ ոճրագործ մը ըլլար ան։ Դիակ մըն էր, վերջապէս, 15 օր թափառական լեռ ու ձոր, անօթի ծարաւ,— եւ երիտասարդ։ Մարդ մը, որ ամէն վտանգ յանձն առած էր բռնի մահուան սարսափէն խեղդկապ՛ն։

Կա՛յ հանրային խիղճը պիտի արթննար։ Եթէ չհամարձակէր բողոքել, գոնէ պիտի փորձէր բարեխօսել։

Ո՛չ,—Հալածականը պէտք է հանուի ապաստանած տունէն, պէտք է յանձնուի ոստիկանութեան։ Եւ,—ուղղակի կախաղան։

Հետաքրքիր էինք իմանալու,— ի՞նչ զղացին Նէճմէտտին Սատըգները այս նոր դէպքին առթիւ։

Նորէն ողբացի՞ն «ահաւոր անկումը», թէ խոհեմութիւն համարեցին ձայն-ծպտուն չհանել։ Ինչպէս ա՛յն օրերուն, երբ Ջարդն ու կախաղանը սանձակոտոր կատաղութեամբ կը գործէին ոչ-Թուրքերու գլխուն վրայ։ Երբ կարաւան-կարաւան տուներէն կը հանուէին եւ գանգուածօրէն կը կոտորուէին Հայն ու Յոյնը։ Մինչեւ անգամ կրօնակիցները՝ Արաբն ու Լազը... Երբ տասնեակներով կախաղան կ'առաջնորդուէին բանտային չարչարանքներէն ուժասպառ ժարմիններ, կիսամեռ ժակոյտերը Վիշապեաններու եւ Մուրատներու, Շահպազներու եւ Յոխիկեաններու... Երբ Էնկիւրիի մէջ, Քէժալի աչքին առջեւ, կը կախուէր 18 տարեկան հայ պատանի մը...։

Միամի՛տ հարցումներ։— Եւ սակայն հարկ է որ անգամ մըն ալ արձանագրենք,— արժանաւոր սերունդ արժանի վարիչներու, պետական, մտաւորական թէ հրապարակագրական։

Արիւն լակելով-լակելով, Թուրքը դարձեր է գազան մը, որ չպիտի հանգստանայ, մինչեւ չուտէ իր իսկ, իր հարազատին գլուխը։

Կախաղանի սարսափէն հալածական, խելագար փախստականին ողբերգութիւնն անգամ բա՛ն չի խօսիր իր հարազատներու ոչ սրտին, ոչ ժոքին։

— «Հայ մը պահողը պիտի կախուի», կը սպառնային երէկ, 1915ին, հայացիներ սարսափները գործադրած ատեն։

— «Հիւսէյինը պահողը պիտի կախուի, կամ անոր թաքստոցն իմացողը պիտի վարձատրուի», կ'ազդարարեն այսօր։

Եւ Թուրք ժողովուրդը գլուխ կը ծռէ խոնարհաբար։ Ջեռքով կը բռնէ եւ դահիճին կը յանձնէ հալածականը։ Իսկ այնուհետեւ,—«Փատիշահըմ չօք եաշա՛»։կամ—«Եաշասո՛ւն Մուսթաֆա Քէմալ»։

Թուրքիոյ «ազատաբարը» անդուլատ այս առթիւ ալ գիշեր մը լուսցուց օղիով եւ յարակից խենէշութիւններով, ընկերակցութեամբ գրագէտ Բուշէն Էշրէֆներու եւ գոյնզգոյն գործակալներու կամ գործակալներու։

«Ահաւոր անկո՛ւմ»... Ընդհակառակն։ Բարձրացո՛ւմ է, բարձրացո՛ւմ։ Ցանուած սերմն է որ կը քաղեն։ Սրսկուած թոյնն է որ կը բանի, կը ներգործէ, կը ծաւալի «ընդ հովանեաւ» նո՛ր Թուրքերու։

Ինչո՞ւ կ'ողբան։ Ինչո՞ւ միջոցներ կը խորհին դարմանելու անդարմանելին...

Ընդհակառակն։ Պէտք է փառք տան որ անարգել, յարաճուն թափով, աւելի կատարելագործուած մեթոտներով կը զարգանայ պապերուն աւանդութիւնը։

Շ.

ԹՐՔԱԿԱՆ ՅԵՐԻՒՐԱՆՔՆԵՐ

Թրք. Թերթերէ.— ՖրանքեւԹուրք յարաբերութիւնները չափազանց լարուած վիճակ մը ստացած են, տրուած ըլլալով. որ, սուրիական հողէն հրոսախումբեր տեւական կերպով կը յարձակին ու կ'ասպատակեն Թրքական գիւղերը։ Այս հրոսախումբերը զինուած են եւ պարենաւորուած՝ Սուրիոյ հոգատար պետութեան ֆրանսայի կողմէ։

Ձշդուած է մասնաւորապէս որ անէգի ցեղախումբը, որ շարունակաբար կը յարձակի սահմանապահ Թրքական ուժերու դէմ, զինուած է ֆրանսական նորագոյն սիսթեմի զէնքերով։

Կարգ մը Թերթեր կը յայտնեն Թէ, Ֆրանսան կը պատրաստուի Սուրիան օգտագործել իբրեւ խարիսխ Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ դէմ եւ Սուրիոյ տնտեսական վերազարԹնումին ձամար յատկացուած 500 միլիոն ֆրանքէն ալ սաձմանուած է զինուորական նպատակներու։

Ուրիշ տեղեկութեանց ձամաձայն, էնկիւրիի կառավարութիւնը որոշած է ծանուցագիր մը ուղղել Ֆրանսայի։ Նմանապէս, անգլիական կառավարութիւնն ալ իր կարգին ուրիշ բողոք մը պիտի ուղղէ ֆրանսական կառավարութեան, գանգատելով այս յարձակումներուն դէմ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

փետր. 7ին, Ֆրանսայի անգործներու Թիւն էր (պաշտօնական վիճակագրութեամբ. ձամաձայն Թաղապետական սընտուկներու) 32292, որոնց 7176ը կիներ։ Այդ Թուականէն մէկ շաբաթ առաջ, նպաստընկալ անգործներու Թիւն էր 28536։

Ֆրանսայի տնտեսական ազգային խորձուրդը անգործութեան տագնապը մեղմելու մտաձոգութեամբ, ուսումնասիրեց կարգ մը միջոցներ եւ որոշեց կառավարութեան Թելադրել ձետեւեալ աշխատանքները, գործ ձայթայթելու ձամար բանուորներուն 1) ձանքրու շինութիւններ, 2) ԹղԹատարական վարչութեան ձաշուոյ, ելեկտրականացում գիւղերու, 3) գաղԹային աշխատանքներ. որոնք Ֆրանսական գաղութներուն ապաձովելով մէկտեղ անձրաժեշտ գործիքները, կարեւոր յանձնարարութիւններ պիտի ձայթայթեն մետաղագործական ճարտարարուեստին, 4) ներկայ օրէնքներու Թոյլտուութեան սաձմանին մէջ, շինել ժամ քնակարաններ, ձիւանդանոցներ եւ վարժարաններ, 5) նորոգութիւն եւ ընդարձակում դպրոցներու եւ ձիւանդանոցներու, 6) դպրոցներու եւ ձիւանդանոցներու ձաշուոյն, կոտաւեղէնի, ցերմակեղէնի եւ այլ յանձնարարութիւններ, 7) ջուրի բաշխման եւ այլ աշխատանքներ։

ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ՋԱՐԴԱՆԱՅ

1913ին, Ռուսիոյ մէջ գրողկարդացողներու Թիւը կը կազմէր ամբողջ բնակչութեան ձարիւրին 27ը, 1920ին, այս Թիւը բարձրացած է ձարիւրին 62ի։ Վանաւանդ այս վերջին տարիներուն է որ տգիտութեան դէմ պայքարը տուած է իր առաւելագոյն արդիւնքը։ Այսպէս, անգրագիտութեան դէմ կազմակերպուած միութիւնները 1927-28ին ունեցած է 1.300,000 չափահաս աշակերտներ, 28 29ին 2.700000 իսկ 29 30ին 10ուկէս միլիոն, 25 միլիոն կը նկատուի Թիւն անոնց որոնք այս լուսաւորիչ... կազմակերպութիւններուն ձեռքէն պիտի անցնեն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հայու մը գարշելի ոճիրը

ՓՐԻՎԱ, 19 փետր.— Փուգէնի ոստիկանութիւնը Շօմէրաքի Ծապէր Ջրանցքին մէջ գտաւ Տիկին Մաքրուհի Թազրճեանի դիակը։ Հայուհին որ կ'աշխատէր տեղին հիւանդեղենի գործարանը 2 օրէ ի վեր անյայտացեր էր։

Կինը խեղդուած էր Ջրանցքին մէջ և վիզը ուժեղ սեղմուած էր պարանով մը։ Ոճիրը բացայայտ էր։ Ոստիկանութիւնը կասկածեցաւ հայուհիին ամուսնէն՝ Թազրճեանէ որ վատ համբաւ հանած էր քաղաքին մէջ։ Կինը նախապէս ամուսնացած էր ուրիշի մը հետ, որմէ ունեցած էր երկու աղջիկ։ Իսկ Թազրճեան կ'երեւի Թէ ժեղապարտ յարաբերութիւններ կը ժշակէր իր կնոջ աղջիկներէն մէկուն հետ։

Թազրճեան ձերբակալուեցաւ եւ հարցաքննութեան ընԹացքին խոստովանեցաւ Թէ իր կինը խեղդելէ յետոյ գետը նետեր էր։

Յոյնեւպուլկար վէճին կարգադրութիւնը

Անգլիոյ արտաքին նախարար Չէմպըրլընի, որ առաջարկեց յոյնեւպուլկար վէճը յանձնել իրաւարարութեան, պուլկար կառավարութիւնը տուաւ իր պատասխանը։ Ցունաստանի եւ Պուլկարիոյ միջեւ առկախ մնացած խնդիրները կարգադրելու համար, Պուլկարիա սկզբունքով եւ ընդհանուր կերպով կ'ընդունի իրաւարարութիւնը, կարգ մը վերապահումներ ընելով մէկտեղ։

Կանտի տեսակցութիւնները

Չնդկաստանի փոխարքան եւ Կանտի Նոր տեսակցութիւն մը եւս ունեցան, տեսակցութիւնն այս անգամ տեւեց կէս ժամ։ Չնդկական շրջանակներու մէջ զրոյցներ կը շրջէին Թէ, Կանտիի եւ փոխարքային տեսակցութիւնները նպաստաւոր արդիւնքի չեն յանգած եւ Թէ բանակցութիւնները իզուած են։ Այս երրորդ տեսակցութիւնը ծառայեց այդ զրոյցները հերքելու։ Փոխարքան իր ժօտ կանչել տուաւ հնդիկ ուրիշ մէկ քանի պետեր եւ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ իր գործադիր խորհուրդին հետ։

Իր կարգին, Կանտի խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ ազգ. խորհուրդի անդամներուն հետ։

Սպանիոյ դահլիճին շուրջ

Սպանիոյ նորակազմ դահլիճին հանդէպ դիրք ձշդելու համար, սահմանադրական տարրերը որոշած են խորհրդակցական հաւաքոյթ մը ունենալ այս օրերս։ Կը կարծուի Թէ առհասարակ սահմանադրականները տրամադիր են մասնակցելու Թագաւորական նահանգային ընտրութեանց, պայմանաւ որ կառավարութիւնը փաստէ իր յայտարարութեանց անկեղծութիւնը։ Եթէ որեւէ ժիջոցի դիմէ ճնշում բանեցնելու համար ընտրողներուն վրայ, սահմանադրականները չպիտի ժասնակցին ընտրութիւններուն։

Պաղեստինի հոգաստարութիւնը

Երուսաղէմէն տրուած հեռագրական լուրի մը համաձայն, բրիտանական մարզպանը հրաժարակութեան տուաւ Անգլիոյ գաղութներու Նախարարին կողմէ իրեն հաղորդուած պաշտօնական զեկոյց մը։ Նախարարը կը ճշդէ Թէ, ինչպէս վարչապետը Մաքտոնալտ յայտարարեց փետր. 12ին, խորհրդարանին մէջ, իր կողմէ սիոնական պէտ վայզմանի ուղղուած նամակը որեւէ փոփոխութիւն չի մտցներ անգլիական կառավարութեան պաղեստինեան քաղաքականութեան մէջ, այլ կարգ մը բացատրութիւններ կուտայ Սպիտակ Գրքին մասին, Թիւրիմացութիւնները փարատելու ժտքով։

Երկրագործական միջազգ. խորհրդաժողովը

Երկրագործական միջազգային խորհրդաժողովը որ կը գումարուէր Պուքրէշի մէջ, վերջացուց իր աշխատանքները։ Խորհրդաժողովը ընԹացք տալու համար իր որոշումներուն, կազմուած է միայուն յանձնախումբ մը, որ ժողով պիտի գումարէ ապրիլ 24ին Պելկրատի մէջ։ Այս խորհրդաժողովը որուն կը մասնակցէին Պուլկարիա, Չունգարիա, Լեհաստան, Լեթոնիա, Ռումանիա, Չեխոսլովաքիա, Եուկոսլավիա իր անդամ պետութեանց կը յանձնարարէ փետր. 23ին Փարիզի մէջ գումարելի տնտեսական խորհրդաժողովին աշխատանքները դիւրացնել՝ նախապէս համաձայնելով քննութեան շուրջ։

Ռուսիոյ վառելանիւթի տագնապը

Բոլշեւիկեան «Փրավտա» Թերթը կը հաստատէ Թէ Տոնէցի աւազանին մէջ, ածուխի արտադրութիւնը կը նուազի, արտադրութեան ծախքերը կ'աւելնան նշանակելի կերպով. Նախատեսուած ծախքերէն 40-50 առ հարիւր աւելի։ Այս վիճակը առաջ եկած է անկարգութիւններէն, անփութութիւններէն աւելորդ ծախքերէն։ Թափ տալու համար ածուխի արտադրութեան, բոլշեւիկներուն իշխանութիւնները որոշեցին շարժման մէջ դնել երիտասարդ համայնավարներ։ Միեւնոյն ատեն հանքագործներու օրավարձքերը պիտի աւելնան 20 առ հարիւր, իսկ ածուխ փոխադրող ղոգեկառքի պաշտօնեաներունը 35 առ հարիւր։

ՀԱՅ ԱԻԱԶԱԿ ՄԸ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐ

Մխիթար Սարուխանեան անունով հայ մը, որ տարիներ առաջ մահուան դատապարտուած ըլլալով, բանտարկուած կը մնար Սելանիկի եէտի Քուլէի բանտին մէջ, գնդակահարուեցաւ անցեալ ուրբաթ օր։

Երբ գնդակահարման որոշումը հաղորդուեցաւ. Մխիթան որ հազիւ 21 տարու է, բռնուեցաւ ուղեղային բուռն տագնապէ մը, եւ սկսաւ անդուլ խօսիլ։ կ'ուրանար իրեն վերագրուած յանցանքները, կ'ըսէր Թէ ինք անմեղ էր, կը յարձակէր հելլենական արդարութեան դէմ, որ զինք դատապարտած էր, ու կը հայհոյէր Պ. Վենիզելոսի, զոր կը նկատէր պատասխանատու փոքրասիական աղէտին համար, որուն հետեւանքով Հայերը իրենց տեղերէն քշուեցան։

Մխիթան Սարուխանեան, բնիկ Հայաստանցի, բանուոր եւ Նիկոթիայի բնակիչ, մահուան դատապարտուած է Սէրէզի ոճրագործ ատեանին կողմէ, նշանաւոր աւազակ Նազարէթ Այվազեանի եւ Մկրտիչ Ալթունեանի հետ, որովհետեւ 25 հոկտ. 1926ի գիշերը, Նիկոթիա—Սէրէզ խճուղիին վրայ կողոպտած է 6 յոյն եւ 2 ռուս ճամբորդներ։ Որովհետեւ 19 հոկտ. 1926ին, պատերազմական դէնքով սպաննած էր Սէրէզի մօտերը, ճամբուն վրայ, Հաճը Խրիսանդին, զայն կողոպտելու համար, իսկ 26 հոկտ.ին ալ՝ Նիկոթիա—Սէրէզ խճուղիին վրայ սպաննած էր ոստիկան Ն. Վօյաճաքիսը։ Դարձեալ, միեւնոյն օրը կողոպտած էր Կ. Խաչիկեանը եւ յետոյ սպաննած՝ երկրագործ Քարափափան, անոր անասունները գողնալով։

Մահապատժի այս որոշումներուն առթիւ, յիշեալները վերաքննութիւն եւ ներում խնդրած էին վճռաբեկ ատեանէն եւ հանրապետութեան նախագահէն, բայց մերժուած էին,

ՀԱՅԸ ԿԸ ՍՊԼԷ

Ալիւրի եւ ցորենի գիներու բարձրացման հետեւանքով, հացին քիլօն որ 2,35 էր Փարիզի մէջ, պիտի բարձրանայ 2,40ի, այս կիրակի օրուընէ սկսեալ։

ՄԱՐՔՍԵԱՆ ԴՊՐՈՑ

Դիեր էինք Թէ Աթէնքի ոստիկանութիւնը երեւան հանած է համայնավարական դպրոց մը եւս։ Յոյն Թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտան.

Ապահովութեան պաշտօնեաները երեւան հանեցին մարքսիստներու բրոբականտի վարժարան մը Նոր Սֆայիայի կողմը։

Ձերբակալուեցան 15 ուսանողներ, որոնք համայնավարական բրոբականտի դասեր կ'առնէին։ Դասաւանդութիւնները տեղի կ'ունենան եղեր կէս գիշերին։ Դաղտնի ոստիկանները գիշերը ժամը 10ին կը պաշարեն բրոբականտի դպրոցը։

Ուսանողները կը փորձեն դիմադրել, բայց զէնքի սպառնալիքին տակ տեղի կուտան։ Խուզարկութիւններ կատարելով գտնուած են կեղծ անցագիրներ, գաղտնի Թուղթիկներ, որոնք պիտի բաժնուէին զինուորներուն եւ նաւաստիներուն, պետութեան դէմ ապստամբեցնելու համար։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՇՈԳԵԿԱՌՔԻ ՎՐԱՅ

Գերմանիոյ մէջ, Պրոմպէրկի շրջակաները, բեռնատար կառախումբ մը յարձակում կրեց 60 հոգինոց խումբի մը կողմէ, որ պաշտօնեաները կաշկանդելէ յետոյ, կողոպտեցին կառախումբին ապրանքները։

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԵՐԼԻՆԷՆ

ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը իր վերջին նստաշրջանին մէջ զբաղեցաւ նաեւ Լեհաստանի գերման փոքրամասնութեան խնդրով։ Գերմանիա կը բողոքէր Վերին Սիլեզիոյ Լեհաստանեան մասին մէջ ընտրութեանց ատեն գերման փոքրամասնութեանց վրայ գործ դրուած ճնշումներուն եւ բռնութիւններուն դէմ։ Արտաքին նախարար Քուրցիուս դեռ Ժընեւ երթալէ առաջ, յանուն իր կառավարութեան խիստ բողոքագիր մը ներկայացուցած էր։ Գերման մամուլը եւ քաղաքական գործիչներն եւս մեծ աղմուկ բարձրացուցին այդ առթիւ։ Լեհ արտաքին նախարար Զալէսքի նախապէս ջանաց պաշտպանել իր կառավարութիւնը եւ Սիլեզիոյ բարձր պաշտօնատարները։

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը հարցը մանրամասնօրէն քննելէ յետոյ, ըստ էութեան իրաւունք տուաւ Քուրցիուսի եւ իր կողմէ ալ հաստատեց կատարուած ապօրինութիւնները եւ բռնութիւնները։ Միեւնոյն ատեն պարտք դրաւ Լեհ կառավարութեան վրայ՝ շտկել կատարուած սխալները, պատասխանատուութեան ենթարկել յանցաւորները եւ այդ բոլորի մասին զեկոյց ներկայացնել յաջորդ նստաշրջանին։

Փոքրամասնութեանց խնդիրը ա՛ռ հասարակ՝ սկզբունքի տեսակէտէն մեծապէս շահեցաւ այդ արդար որոշումէն։ Ապագային համար խրատական պիտի ըլլայ ան ուրիշ երկիրներու համար եւս, որոնք ազգային փոքրամասնութիւններ ունին իրենց սահմաններուն մէջ։ Դժբախտաբար՝ փոքր եւ նորակազմ պետութիւններու վրայ այդ արդար պարտքը դնող մեծ պետութիւնները իրենք կը զլանան, նոյն յանձնառութեանց տակ մտնել՝ սեփական փոքրամասնութեանց հանդէպ։

Անկախ այդ ամէնէն, խնդիրը աւագ կարեւորութիւն ունի Գերմանիոյ ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան համար։ Եթէ հարցը բացասական ելք ունենար Ժընեւի մէջ, զգալաբար պիտի զօրանային հակակառավարական՝ ցեղապաշտ եւ համայնավար թեւերը ու աւելի եւս պիտի դժուարացնէին դահլիճին վիճակը, որ շատ ալ ամուր չէ։ Միայն ընկերվարականներուն լուռ եւ բարեհաճ օժանդակութեամբ է որ՝ Պրիւնինկ եւ իր ընկերները կը շարունակեն պետական ղեկը իրենց ձեռքին մէջ պահել։

Ատկէ զատ, շատոնց է որ ցեղապաշտները, ազգայնականները եւ համայնավարները կը պահանջեն որ Գերմանիա հրաժարի Ազգերու Դաշնակցութեան անդամակցութենէն։ Թող զարմանալի չթուի եթէ ըսեմ, որ Քուրցիուսի կուսակցական բարեկամներն իսկ նոյն այդ տեսակէտը կը պաշտպանեն։ Դեռ Շթրեզեմանի կենդանութեան օրով՝ այդ հակամիտութիւնը նկատելի էր։

Ժընեւի մէջ տրուած որոշումը եւ գերման ներկայացուցչին պահանջին բաւարարումը տեսակ մը պաղ ջուր լեցուց Ազգերու Դաշնակցութեան հակառակորդներու գլխուն։ Անոնք ջերմօրէն կը փափաքէին, որ Քուրցիուս ձեռնունայն վերադառնայ Ժընեւէն։ Եւ այդ բանը լաւագոյն առիթը պիտի ըլլար՝ նո՛ր թափով շարունակելու իրենց քարոզութիւնները ընդդէմ կառավարութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան։

Հակառակ իրենց յուսախաբութեան, ընդդիմադիրները կը շարունակեն այնուամենայնիւ հրապարակաւ պնդել թէ գերման կառավարութիւնը որեւէ աչքի զարնող յաջողութիւն շահած չէ Ժընեւի մէջ։ Անկախ ատկէ ալ, անոնք կը շարունակեն պահանջել, որ Գերմանիա քաշուի Ազգերու Դաշնակցութենէն։

Այդ իմաստով ալ, թէ՛ ֆաշականները (ֆաշիստ) եւ թէ՛ համայնավարները այս օրերս առաջարկ մը մտցուցած էին Ռայխսթակի արտաքին գործերու յանձնաժողովին մէջ,— հետեւեալ բովանդակութեամբ. «Նկատելով որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը լիովին ձախողած է ամէն բանի ու ամէնէն առաջ՝ ազգային փոքրամասնութեանց պաշտպանութեան, այլեւ զինաթափման խնդիրներուն մէջ, կառավարութիւնը կը խնդրէ որ Ազգերու Դաշնակցութեան կանոնագրին առաջին յօդուածին 3րդ պարբերութեան հիման վրայ՝ յայտարարութիւն մը ներկայացնէ Գերմանիոյ հրաժարման մասին, Ազգերու Դաշնակցութեան կազմէն»։

Առաջարկին ձայն տուած են՝ ֆաշականները, ազգայնականները եւ համայնավարները, սերտ համաձայնութեամբ մը։ Սակայն չեն կրցած մեծամասնութիւն շահիլ, չորս քուէ պակաս ունենալով։

Ազգերու Դաշնակցութեան կանոնագիրը ճիշդ է, բաց դուռ մը կը թողու իւրաքանչիւր անդամի համար։ Բայց շատ ալ գործնական նշանակութիւն չունի ան։ Խնդիրն այն է որ, նոյն կանոնագիրը պահանջ կը դնէ՝ քաշուիլէ առնուազն երկու տարի առաջ ներկայացուի պահանջուած կանոնագիրը։ Եթէ ուրեմն Գերմանիա այդ ընէր այժմ, միայն երկու տարիէն ետքը պիտի կրնար դուրս գալ Ազգերու Դաշնակցութենէն։

Իսկ երկու տարին ներկայ պայմաններու տակ ահագին ժամանակամիջոց մըն է, սին խօսքերու եւ պարապ ցոյցերու փոխարէն՝ քաղաքական իրական յաջողութիւններ ապահովելու համար։ Գերման առողջ միտքը, անգամ մը եւս յաղթանակ տարաւ խուժանավարական մտայնութեան վրայ, որ պատրաստ է սեփական երկրին ու ժողովուրդին կենսական շահերը զոհ բերել կուսակցական հաշիւներու եւ խելագար փորձարկութեանց։

Գերմանիոյ փափուկ վիճակը անշուշտ նկատի կ'առնեն Եւրոպայի բախտը տնօրինող միւս մեծ պետութիւնները, անոնց կարգին Ամերիկա, իրենց իսկական ու տեւական շահերն ալ հաշուի առնելով։ Այդպէս միայն կարելի է բացատրել, օրինակ, որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը գոհացուցած է Գերմանիոյ պահանջներուն՝ փոքրամասնութեանց խնդրին մէջ։ Յուսալի է, որ հատուցումներու եւ արեւելեան սահմաններու վերաքննութեան խնդիրներուն մէջ եւս, երբ անոնք կատարելապէս հասունցած ըլլան, նոյն ձեւով ընդառաջ երթան նոյն պետութիւնները եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը։ Միայն այն ատեն, երբ Գերմանիոյ վրայ նային իբրեւ հաւասար հաւասարի եւ ոչ թէ պարտեալի մը վրայ, միայն այն ատեն կրնայ այս երկիրը գտնել իր ներքին եւ արտաքին հաւասարակշռութիւնը։

Ա.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ

ՅԱՋՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սելանիկի վարչութիւնը, երկար ատենէ ի վեր ծրագրած իր տարեկան պարահանդէսին հիմը յաջողեցաւ դնել, փետր. 7ին։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի վարչութեան հրաւէրով, ձեռնարկին շուրջ հաւաքուեցան գաղութիս ամէնէն գործունեայ եւ ներկայանալի տարրերը, որոնցմով կազմուեցան զանազան յանձնախումբեր։

Հ. Մ. Ը. Մ.ը նախապէս մտադրած էր ընդարձակ յայտագրով մը հրապարակ գալ, սակայն որովհետեւ առաջին անգամ էր որ կը տրուէր նմանօրինակ պարահանդէս մը, նախապատիւ համարուեցաւ այս անգամ աւելի ժուժկալ յայտագիր մը մշակել ու անով՝ փորձառութիւն ձեռք բերել յառաջիկային համար։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի վարչութիւնը սիրով ընդառաջ գնաց ազգ. իշխանութեանց այն դիմումին՝ որով դպրոցներու անցուկ վիճակը ներկայացնելով, բաժին կը սպասէին Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան պարահանդէսէն։ Առանց սակարկութեան հասոյթին կէսը տրամադրուեցաւ իրենց, ու այս պատճառաւ պարահանդէսը կոչուեցաւ՝ «Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ ազգ. վարժարաններու տարեկան միացեալ պարահանդէս»։

Պարահանդէսին հովանաւորութիւնը առաջարկուեցաւ քաղաքապետ Պ. Վամվաքասի որ սիրայօժար ստանձնեց։ Պիւֆէի ըմպելիները եւ ուտելիքները ձրի հայթայթուեցան յանձնախումբի անդամներուն կողմէ։ Պարահանդէսի վայր ընտրուեցան «Նէալէսխի»ին, Սելանիկի ամէնէն կոկիկ ու շքեղ սրահները։ Հակառակ ժամանակի անբաւականութեան, տոմսերը շուտով սպառուեցան շնորհիւ յանձնախումբի անդամ տիկիններու եռանդագին աշխատանքին։

Վերջապէս հասաւ փետր. 7ի շաբաթ իրիկունը։ Ժամանակէն առաջ սկսաւ խուժումը հանդիսականներուն։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներէն երեք խմբակներ առաջադրութեամբ իրենց խմբապետին կը հսկէին դուրսի կարգապահութեան, եւ պատշաճ պատիւներով կ'ընդունէին օտար բարձրաստիճան հրաւիրեալները։

Նախարար եւ ընդհ. կուսակալ Պ. Կոնաթաս, որ հրաւիրուած էր յատկապէս, ճիշդ ատենին մուտք գործեց հանդիսասրահէն, իր տիկնոջ եւ հետեւորդներու ընկերակցութեամբ։ Քիչ յետոյ հասաւ նաեւ հովանաւորող Պ. Քաղաքապետը նոյնպէս իր հետեւորդներով, որոնք առաջնորդուեցան իրենց մասնաւոր տեղերը։

Մուտքի գլխաւոր սրահի շքեղ լոյսերուն եւ ճաշակաւոր յարդարումին մէջ, աչքի կը զարնէր ճիշդ կեդրոնը պսպղացող Հ. Մ. Ը. Մ.ի խոշոր նշանակը, որուն վրայ վարպետօրէն զանցուած վարդի թերթերուն մէջէն քաղցրօրէն կ'երեւար մեր սիրելի եռագոյնին արի ու հմայիչ ժպիտը, եզերուած կապոյտ - ճերմակ բախտաւոր եւ հիւրընկալ գոյներով։

Ընտիր նուագը անդադար կը հրահրէր եռացող զուարթութիւնը։ Երիտասարդ երգչուհի Օր. Մառի Աշուղեան իր կիրթ ու թովիչ ձայնով երգեց հայկական եւ ուրիշ սիրուն կտորներ՝ խլելով ջերմ ծափեր։

Յետոյ իրարու յաջորդեցին պէսպիսուն անակնկալներ։ Ասոնց մէջէն ամէնէն հետաքրքրականն էր թագուհիի մը ընտրութիւնը։ Կը փնտռուէր՝ առաքինութիւն, գեղեցկութիւն եւ ճաշակ։ Քուէարկութիւն կատարուելով ընտրուեցաւ Օր. Նազիկ Մեծիկեան, որ ստացաւ նուէրներ եւ ծափեր։

Ոգեւորութիւնը տեւեց մինչեւ առաւօտ։ Ընդհանուր կերպով գոհ մնացին թէ՛ բոլոր ներկաները եւ թէ կազմակերպիչները։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի վարչութիւնը այսպէսով հիմը դրաւ այլեւս իր տարեկան պարահանդէսին։ Զուտ հասոյթը՝ 12 հազար տր. բաժնուեցաւ զոյգ նպատակներու միջեւ։ Այս արդիւնքը սպասուածը չէր անշուշտ։ Գլխաւոր պատճառ տիրող տնտեսական տագնապը եւ շատ ծանր տուրքերը։ Առաջինը հաշուել կուտայ ծախսողներու, իսկ երկրորդը՝ կ'առնէ կը տանի մուտքի կարեւոր մէկ մասը։ Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, ձեռնարկը մեծ յաջողութեամբ պսակուեցաւ. քանի որ նպատակին հասաւ, ի մի հաւաքելով նաեւ գաղութիս ընտրանին եւ օտար հիւրերը։

ՎԱՀԱԳՆ

ԴԱՇՆԱԿ - ՀՕՅՊՈՒՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Միլլիյէթ վերջացուց իր պատմութիւնը։ Տանք վերջին մասերն ալ.—

Փետրուար 8ի Թիւէն.—

Ո՛չ Թուրք, ո՛չ ալ Քիւրտ կարելի է կոչել Իհսան Նուրին, որ վախէն Նեստորականներուն մօտ ապաստանեցաւ։ Կարելի չէ նաեւ Արաբ համարել զայն։ Արդէն ինքն իսկ չէ կրցած ճշդել իր ազգութիւնը։ Անոր հետեւորդներուն վրայ տպաւորութիւն գործելու համար, Հօյպունը «փաշա» տիտղոսը տուաւ եւ ընդհ. հրամանատար կարգեց Արարատը ապաստանած դատարկապորտներուն։ Ժամանակին, օտար գործակալութիւններն ալ «փաշա» կ'անուանէին ամէնէն շատ Քիւրտ կոտորող հայ հրոսապետները, ինչպէս «Ժէնէրալ Անդրանիկ», «Ժէնէրալ Թորգոմ»...։

Մէկ խօսքով, երբ Արարատի փորձը ծանօթ ելքին յանգեցաւ եւ մեր խաբուած Քիւրտ եղբայրներն ալ արթնցան, Իհսան Նուրիին կազմակերպութիւնը ամբողջովին ցրուեցաւ։

Արձանագրենք անունները քանի մը աշիրէթներու, որոնք Հօյպունի դէմ դարձան, երբ Սըմկօ Պարսկաստանի մէջ ըսպաննուեցաւ.— Պարզանի Շէյխ Մէհմէտ, Սիւլէյմանցի Շէյխ Մէհմէտ, Ռավանտուզցի Շէյխ Սայիտ, Սավուշպուլաքցի Գաբայեան։

Խալիքանցի Խալիտ մեր հետեւորդներով մեր մօտ ապաստանած էր, Արարատի գործողութիւնները սկսած ատեն։ Իսկ հետեւեալները տակաւին կ'աշխատին օտար գործակալութիւններու հաշուին.—

Շէյխ Ապտիւլ Քէրիմ տղան Սէյիտ Ապտուլլահ, Սէյիտ Թալայի մարդոցմէն Շէյխ Ապտուլլահ, Ջիտար աշիրէթի պետ Քէօր Իւսէյտուլլահ, 150 հոգիներէն Նէժրուէթ Մուսթաֆա, 150 հոգիներէն Ջէրքէզ Էտհէմ եւ ծանօթ Շէրիֆ «փաշա»։

Մեր առած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Ֆրանսայի նշանաւոր մարաջախտ Ֆրանշէ տ'Էսփրէ, որ Պոլիս ալ հանդիպեցաւ, Սուրիայէն անցած միջոցին, Տէր Զօրի մէջ գաղտնի տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ջէրքէզ Էտհէմի հետ։

Կը հաղորդուի թէ ֆրանսացի ուրիշ զօրավար մըն ալ պիտի այցելէ Սուրիա։

Յունաստանէն վտարուած 150 հոգիները թէեւ Սուրիա չեն ընդունուած, բայց լուր կայ որ պիտի ընդունուին Անդրյորդանանի կառավարութեան կողմէ։ Կ'ըսուի թէ ծանօթ Ֆէյլէսօֆը (Րիզա Թէվֆիք) ապահոված է անոնց տեղաւորումը։

Դարձեալ, հաղորդուած տեղեկութեանց համաձայն, այդ մարդիկը Անդրյորդանանի մէջ տեղաւորուելէ յետոյ, տեղացիներուն միանալով Սինճար պիտի երթան, Եզիտիներն ալ պիտի առնեն իրենց հետ, եւ Ֆրանսացիներուն օգնութեամբ գործողութիւններ պիտի պատրաստեն Թուրքիոյ դէմ։

Մեր կասկածները կ'ուժովնան անով որ ֆրանսացի զօրավար մը Սուրիայէն անցաւ եւ շփումներ ունեցաւ 150ներուն եւ հայկական կազմակերպութեանց հետ։

Ֆրանսացի մարաջախտը, որ իր նշանաւոր ձիով կեսարավայել մուտք մը գործեց Պոլիս, արդեօք խաչակրութի՞ւն սարքել կ'ուզէ մեր Արեւելեան Նահանգներուն մէջ։ Բայց հոն երթալու համար Մուտրոսի անցագիր չունի իր ձեռքը։ Իսկ ֆրանսական թերթերը, որոնք կ'ըսեն թէ Թրքական բուռն քարոզութիւն կը կատարուի Իսքէնտէրունի եւ Անթաքիոյ շրջաններուն մէջ, արդեօք մեզ կոյր եւ աշխարհն ալ ապո՞ւշ կը կարծեն իրենց այս ակներեւ զրգռութեանց առջեւ։

Հայերը՝ Թրքական ակնոցով

Շատ մօտիկ պատմութիւնը կը ցուցնէ թէ Հայերը Թուրքիոյ մէջ շատ հանգիստ եւ երջանիկ հայրենակիցներու դաս մը կը կազմէին մինչեւ այն օրը, երբ ռուս ցարականութի՛ւնը հայ յեղափոխարարական կազմակերպութիւններ ստեղծեց եւ անոնց միջոցով սկսաւ մեր երկրին անդորրութիւնը խանգարել։

ՄԵՐ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԹՇՆԱՄԻՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ

ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ ՇԱՐԺՄԱՆ ՄԷՋ ԴՆԵԼՈՎ ԻՐԵՆՑ ԱՄԲՈՂՋ ՈՒԺԵՐԸ ՄԵԶԻ ԴԷՄ Կ'ԱՇԽԱՏԻՆ

Փետրուար 9ի Թիւէն.—

Աշխատասէր, ուշիմ եւ ընդունակ ազգ մը եղող այս հայրենակիցները (Հայերը) ամէն կողմ տեղական արհեստներ ըստեղծած եւ հարստացած էին։ Բայց ռուս ցարականութիւնը ամէն մարդէ աւելի այս ազգին գլխուն փորձանք դարձաւ, եւ աղէտի մատնեց այս խաղաղ ու երջանիկ անձերը։

Թուրքիոյ փոքրամասնութեանց մէջ Հայերն են որ ամէնէն աւելի կրցած են յարմարիլ երկրին Թուրքերուն, սովորութեանց եւ արհեստներուն։ Արեւելեան Նահանգներուն մէջ, հայ կիները Թրքուհիներու նման չարշաֆ կը կրէին։ Պոլսոյ մէջ անգամ շատ են այն ընտանիքները որոնք միշտ թուրքերէն կը խօսին եւ հայերէն չեն գիտեր։

Բազմաթիւ հայ վարպետներ կան որոնք Թուրքի մը չափ առաջ են մեր երաժշտութեան, գրականութեան եւ թատրոնի նման գեղարուեստական ճիւղերու մէջ։ Օրինակ, հանգուցեալ Թէրզիպաշեան էֆ.ին (Դերպայձառ) Թուրք բանաստեղծ Ֆուզուլիի մասին գրած երկու ստուար հատորները, Թուրք գրականութեան պատմութեան մէջ չմոռցուելիք գլուխ-գործոցներ են։ Շայաթ պարբերաթերթը պահ մը խօսեցաւ այս գիրքի մասին, կը կարծեմ թէ կրթական գործավարութիւնն ալ որոշած է զայն թարգմանել թուրքերէնի ու հրատարակել։

Լօզանի դաշնագրէն յետոյ, Հայ-Կաթոլիկները եղան որ ամէնէն առաջ ուզեցին հրաժարիլ փոքրամասնութեան իրաւունքներէն ու Թուրք հայրենակիցներուն հետ հաւասար իրաւունքներ ունենալ։ Անոնք էին դարձեալ որ ընդունեցին աշխարհիկ (լայիք) վարչութիւնը։ Ամէն հայ որ զերծ մնացած է քարոզութեան եւ քաղաքականութեան ազդեցութենէն եւ կամ հասկցած է անոնց ի՛նչ ըլլալը, կ'ընդունի թէ Թրքական վարչութենէն աւելի թոյլատու աւելի երջանիկ եւ գթոտ վարչութիւն մը չի կրնար ըլլալ։ Հետեւաբար, երբ կը խօսինք անոնց մասին որոնք [illegible] ձեռքը իբրեւ գործիք [illegible] խատին մեզի դէմ, [illegible] հետեւցնել թէ մեր [illegible] վերաբերի առհասարակ [illegible] Հայերուն։ Մեր գործ[illegible] յայտնի եղաւ որ ճիշդ է [illegible] Դաշնակներն իսկ նոյն [illegible] դատել։ [illegible] Հայոց հետ [illegible] խօսքը վերջացնենք այս [illegible]

Դաշնէրէ Արեւ Թերթը [illegible] դեկտ. 1930ի թիւով կը [illegible] «Ռուս Չեկայի [illegible] Ազաբէկով յայտարարած[illegible] ներէն կ'իմանանք որ, [illegible] քոմիթէի կեդրոն նախկ[illegible] դամներէն եւ կարող [illegible] տոքթ. Արշակ Ղազարեան [illegible] հերս միաժամանակ կ'աշխատի [illegible] թէ Դաշնակ քոմիթէին [illegible] թէ [illegible] ուժով [illegible] ներու հաշուին։ Նոյնպէս, [illegible] թերթին համաձայն, [illegible] զարեան կ'աշխատի [illegible] իսկական լրտես։ Ոչ միայն [illegible] տոքթէօրը, ի հարկին Դաշ[illegible] ները կրնան բոլշեւիկ [illegible] Մինչդեռ անոնք մեզի կը [illegible]

Դաշնակները ինչո՞ւ [illegible] ներու հետ բանակցելու [illegible] մար Ռիկա գացին։ Ինչո՞ւ [illegible] կը ներկայացնեն իբրեւ [illegible] Ազաբէկով կը գրէ [illegible] ռենք ձեռք անցուցած էին [illegible] նակներուն ծածկագիր [illegible] եւ երեւան հանած այս [illegible] թէին անհիմնապատ [illegible] Այսինքն, Դաշնակները [illegible] զէին Թաւրիզի համար [illegible] նակ թափթփուկներով [illegible] բոլ բոլշեւիկ հայաստան[illegible] ղութիւնը։ Ասոր համար [illegible] ձեռքով փարած են [illegible] շարժման։ Դաշնակները, [illegible] ըու կառքին լծուելով, [illegible] եան ուրիշ կուսակցութիւն[illegible] հետ Պոլսէն պիտի փրկեն [illegible] Կովկասը։ Միւս կողմէ, [illegible] Դաշնակները Քիւրտ [illegible] խնդիրներուն մէջ մտնելով [illegible] խատին սկսան, ամէն մար[illegible] նոյնիսկ ամէն Հայէ առաջ [illegible] բողջ աշխարհը իմացաւ [illegible] Հետեւաբար, այս քոմիթէն [illegible] ըը ինչո՞ւ ուրիշ տեղ [illegible] կը փնտռեն։ Իրական [illegible] ըը իրենք են։

Այս յարգելի քոմիթէական[illegible] քան որ կը [illegible] ընդդիմադիր են Ռուսիոյ [illegible] րուն, ինչո՞ւ Փարիզի, Պոլսոյ [illegible] նոյնիսկ Պէյրութի մէջ [illegible] ուրիշներու կոտրած [illegible] կապել հայկական հարցը [illegible] ինչո՞ւ կը զարմանան որ [illegible] ընտիքին դուռը գոց է [illegible] նման մեքենայութեան [illegible]

Ազաբէկովը իր վերջին [illegible] նութեամբ մեծ ծառայութիւն [illegible] մատուց մեզի։ Անգամ մը [illegible] եւ աւելի փայլուն [illegible] տակ կրցանք տեսնել մեր [illegible] թշնամին, մեր ներքին [illegible] գաւոր որդը, մեր ներքին [illegible] թշնամին, այսինքն Դաշնակ[illegible] ները»։

Վ Ե Ր Ջ

ՍԵՆԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԻՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐԸ

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՆՊԱՍՏԻ ՄԱՍ[illegible]

Սէնի նահանգապետութե[illegible] վերջին հրամանագիրը հետ[illegible] եալ կերպով կը ճշդէ Փարիզի եւ արուարձաններու անգործներուն տրուելիք նպաստները [illegible]

8 ֆրանք օրական այն անգործին որ կը նկատուի ընտանիքի պետը, ամուրի ըլլայ, ամուսնացած թէ այրի։

4 ֆրանք օրական 16 [illegible] րեկանէ վեր անգործ զաւ[illegible] համար, որ կը բնակի ընտանիքի պետին տունը (հայր, խնամակալ, մեծ հայր, մայր, հօրեղբայր, մօրեղբայր, հօրաքոյր, մօրաքոյր)։

3.50 ֆրանք, անգործ կ[illegible] համար, 16 տարեկանէ ամէն մէկ տղու համար, անգործին վրայ է, ինչպէս [illegible] անգործին վրայ եղող ամէն [illegible] անձի համար, բացի անոնցմէ [illegible] ուրիշ ծնողներէ սերած [illegible] կաններ են։

2.50 ֆրանք այս վերջին կարգի ազգականներուն համար որոնք կը բնակին անգործին տան մէջ եւ ապրուստով [illegible] կապուած են։

Այս նպաստները ամբողջ[illegible] վին պիտի վճարուին դրամով [illegible]

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ

ԴԻՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ.— «Յառաջ»ի 10 փետրուար թիւին մէջ մեր հայրենակիցներէն մէկը կ'առարկէր թէ Կէյվէցիները թէ քանակով եւ թէ որակով մեծ թիւ մը չեն կազմեր Փարիզի եւ շրջանին մէջ, հետեւաբար անկարող են Հայրենակցական Միութիւն մը կազմելու եւն.,

Իբր Կէյվէ Գըննըլարցի, ես ալ կուզեմ իմ խոնարհ խօսքս ըսելու այդ առթիւ։

Պատերազմէն առաջ Կէյվէ իր շրջանով ունէր մօտ 45 հազար հայութիւն, որ լեզուական տեսակէտով իրենց մէջ լուծած էր շրջանի 10 հազար յոյն բնակչութիւնը։ Գիւղերն ու քաղաքները զուտ հայաբնակ ըլլալով, առանձին ազգային ընդունակութիւն ունէին եւ տիրաբար կը վարէին իրենց գործերը Օսմ. սահմանադրութենէն քիչ վերջ ձեռնարկուած դպրոցական մեծ հիմնարկութիւնները անուրանալի փաստեր էին մեր շրջանի հայրենակիցներու յառաջդիմութեան, բայց Թշնամին ջարդեց եւ աւերակ դարձուց ամէն բան։

Զինադադարի շրջանին վերադարձող Կէյվէցին դարձեալ լծուեցաւ գործի. բայց այս անգամ ալ զոհ գնաց Մ. Քէմալի «չէթէ»ներուն եւ Կեավուր Ալիի գազանային արարքներուն։ Երբեմնի բեղմնաւոր շրջանը բոցերու մէջ այրեցաւ, մեծ մաս մըն ալ ձորերու մէջ սրախողխող եղան կամ Սաքարիոյ գետեզերքը ողջակիզուեցան։ Իսկ անոնք որ բախտը ունեցած էին զինքերնին փախչելու եւ ապաստանելու Առափազար, կրկին ձերբակալուելով մեր կիրճերուն մէջ սպաննուեցան ամէնային վայրագութեամբ։

Հայրենակիցներ, մենք ալ ունինք ետին թողած անմոռանալի պատմութիւն մը։ Մենք ալ ունեցած ենք պատուոյ դաշտին վրայ ինկած հերոսներ, որոնց յիշատակը տօնելը վերապրող բոլոր հայրենակիցներու պարտքն է։

Ուրիշներ չեն գիտեր մեր երէկը, ոչ մեր պապիկներուն անէծքը. ոչ ալ մեր մամիկներուն օրհնէնքը որոնց ամէն մէկ բառը նուիրական են վերապրողներուս համար։ Իբր օրինակ «Յառաջ»ի»ի պիտի զրկեմ տաղերգ մը։

Վերջին վիճակագրութեան մը համաձայն, միայն Իսի-լէ-Մուլինոյի շրջանին մէջ ունինք 50 տուն հայրենակից։ Նոյնքան եւս Փարիզ շրջականերով։ Դեռ չենք խօսիր գաւառներու և արտասահմանի մասին։ Այս քանակով մենք արժանի չե՞նք մեր բնագաւառի անունը կրելու։ Շրջան մը լուծել ուրիշ շրջանի մէջ՝ կը նշանակէ մոռնալ անոր երէկը, իսկ մեր հայրենակիցին առաջարկը կ'իրականանայ այն ատեն միայն, երբ մենք կը ներկայացնենք կազմակերպըւած ուժ։

Միայն ուժ ներկայացնելէ վերջ է որ մենք պիտի աշխատինք լեզու գտնել մեր շրջանին մօտիկ Հ. Միութեան. Առափազարի կամ Բիւթանիայի հետ, եւ միեւնոյն ատեն ճամբայ բանալ ընդհ. Հայրենակցական Միութեանց կեդրոն մը ստեղծելու Փարիզի մէջ, օգտակար հանդիսանալով ամբողջ հայութեան։ Իսկ այդ նպատակին իրագործման համար անհրաժեշտ է որ բոլոր հայրենակիցները մէկ մարդու պէս ուժ տան ձեռնարկուած գործին։ Ահա ուղիղ ճամբան։

Գառնիկ Թէրզիեան

ՈՒՍԹՐԻՔԻ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Խորհրդարանական քննիչ ատեանը ամիսներով տքնելէ յետոյ, որոշեց գերագոյն Ատեանի յանձնել Ուսթրիք դրամատան հետ կապուած պաշտօնատարները։

Ասոնց մէջ կը գտնուին նախկին Նախարար Ռաուլ Փէրէ, Հռոմի նախորդ դեսպան Պ. Պէնօա, նախարարական խորհրդական Պ. Կ. Վիտալ եւ ուրիշ բարձրաստիճան անձեր։ Ասոնք ամբաստանուած են թէ օգտուած են իրենց պաշտօնէն եւ ազդեցութենէն. սակարանին մէջ արձանագրել տալու համար իտալական կասկածելի արժեթուղթ մը, ընթացիկ հաշիւներ ունեցած են սնանկ դրամատան հետ եւն.։

Խնդիրը կը սպառնայ դառնալ նոր փանամա մը։

Վերջին պահուն ամբաստանութեան տակ ինկաւ նաեւ դատական ոստիկանութեան տեսուչ Պ. Պընուա, որ ծանօթ է Ալմազեանի գործին առթիւ։

Ուսթրիքի գայթակղութեան վերաբերեալ թուղթերու մէջ կար հաշուեթուղթ մը որ կը յայտնէր թէ գաղտնի տեղեկատուութեան համար, մէկուն տրուած է 17200 ֆրանքի գումար մը։ Այդ «մէկը» կը մնար անծանօթ։ Քննիչ Ատեանը կրցաւ այդ կէտն ալ լուսաբանել եւ երեւան ելաւ թէ այդ «մէկը» շատ յայտնի դէմք մըն է փարիզեան շրջանակներուն, դատական ոստիկանութեան նախորդ տեսուչը Անտրէ Պընուա որ խոստովանեցաւ թէ իրօք ստացած է 17200 ֆրանք. սակայն ո՛չ մէկ գաղտնի տեղեկութիւններ հաղորդած է։ Այդ գումարը ստացած է իբր սակարանական գործողութեան մը հետեւանքով շահուած գումար։ Սակայն յանձնախումբի անդամները դիտել տուին թէ իր այդ առարկութիւնը հաստատող որեւէ արձանագրութիւն չկայ Ուսթրիքի դրամատան մէջ։

Հարցաքննութեանց ընթացքին յայտնուեցաւ թէ Փարիզի ոստիկանութեան ընդհ. պետը տեղեկացաւ թէ կասկածներ կը ծանրանան իր աշխատակցին վրայ, երկարօրէն հարցաքննեց զայն։ Պ. Պընուա, այն ատեն տուաւ կարգ մը բացատրութիւններ, որոնց հետեւանքով պահ մը կարծեց թէ որեւէ մեղադրանք զերծ կը մնայ։ Սակայն յետոյ, տեսնելով թէ Ուսթրիքի կ'ճիւղը հետզհետէ կը քսկուի եւ աւելորդ պաշտպանուք խաղալ, յունուար 11ին, նամակ գրելով իր պետին՝ քիափի, խոստովանեցաւ թէ ճշմարտութիւնը ծածկած էր իրմէ։

Այս նամակը որ յանձնախումբի ծրարներուն մէջ կը գտնուի, կը կազմէ ջախջախիչ փաստաթուղթ մը ընդդէմ Պ. Պընուայի։

Այս խոստովանութեան հետեւանքով էր որ Պընուա իբր դատական ոստիկանութեան տնօրէն, հանգստեան կոչուեցաւ, առանց սակայն լրացուցած ըլլալու օրինական պայմանները։

ԿԵԴՐ. ԱՍԻՈՅ ՈՌՈԳՈՒՄՆԵՐԸ

Խորհրդ. Կեդր. Ասիոյ երկրագործութիւնը գրեթէ ամբողջովին հիմնուած է արհեստական ոռոգման ցանցի մը վրայ։ Մինչեւ այս վերջին ժամանակներս արհեստական ոռոգումը կը կատարուէր շատ նախնական եղանակով. սակայն բոլշեւիկները յաջողեցան ոռոգումները կատարելագործել այս ընդարձակ երկրամասին մէջ, ուր երաշտը կը կազմէ իսկական պատուհաս մը։

Ներկայիս, Կեդր. Ասիոյ ոռոգումները կը կատարուին ամենէն արդիական եղանակով եւ ամենէն կատարելագործուած մեքենաներով։ Այս աշխատանքներու ղեկավարութեան մէջ, մեծ դեր վիճակած է Թաշքէնտ հիմնուած Ջրագիտական Ճեմարանին։ Այս հաստատութիւնն է որ կը մշակէ ոռոգման յատակագիծերը եւ կը կատարէ յատուկ ուսումնասիրութիւններ ջուրերու հոսումին, ջրային հոսանքներուն, ոռոգման արհեստագիտական եղանակներուն վրայ, եւայլն։ Իր ուսումնասիրութիւններուն համար, իր տրամադրութեան տակ ունի յատուկ ջրանցքներ, արհեստական գետակներ եւ լճակներ, ջրարգելի յատուկ նմուշներ, գիտական աշխատանոցներ եւայլն։

Անթելի կայանը որ կապուած է Կեդր. Ասիոյ ուրիշ 53 կայաններու, ամբողջ երկիրը տեղեակ կը պահէ մթնոլորտային փոփոխութեանց, ջուրերու հոսանքներուն, դարմանելի վը-

նաանկներուն մասին։ Այս հաստատութեան կապուած արհեստանոցներն են որ կ'արտադրեն մասնաճիւղերու անհրաժեշտ բոլոր ջրաբաշխական եւ այլ գործիքները։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ 1243 ՄԻԼԻՈՆԻ ԲԱՑ ՄԷԿ ԱՄՍՈՒԱՆ ՄԷՋ

Յունուար ամսուան ընթացքին Ֆրանսայի թէ ներածումները եւ թէ արտածումները բաց ցոյց կուտան։ Այսպէս ներածումները եղած են (սննդեղէն, ճարտարարուեստի նախանիւթեր, ածուխ) 4 միլիոն 336,839 թոնօ, 1930 յունուարիբաղդատմամբ, պակաս 767,817 թոնօ, իսկ դրամական արժէքով, գումարը կը ներկայացնէ մօտ 937 միլիոնի բաց մը։

Գալով արտածումներուն, սննդեղէն եւ իբր ճարտարարուեստի անհրաժեշտ ապրանք արտածումները եղած են 2 միլիոն 359,146 թոնօ, 2 միլիառ, 573 միլիոն 756.000 ֆրանք արժէքով։

Բաղդատմամբ 1930 յունուարի, պակաս՝ 555, 765 թոնօ, 1 միլիառ, 130 միլիոն 82900 ֆրանք։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

«ԱՊԱՌԱԺ»Ի ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ՎԻԷՆ — Ցեղ.ոյս Հ. Յ. Դ. «Ապառաժ» խումբը, անցեալ շաբթու սարքեց երեկոյթ մը։ Ժամանակէն առաջ երկսեռ բազմութիւն մը հաւաքուած է։ Օրուան նախագահ ընկ. Ե. Եայլեան պարզեց երեկոյթի նպատակը, որմէ յետոյ «Ապառաժ» խումբի կողմէ երգուեցաւ «Մշակ Բանւոր»ը։ Արտասանութիւններ ըրին Պ. Գ. Գազազեան «Ափ մը մոխիր»ը, ընկ. Մուշեղ Մուրատեան «Հայ հերոսները»։ Մեներգեցին Ցիկիններ՝ Մարի Վարդապետեան, Արմէնուհի Պէրպէրեան։

Հակառակ իրենց փոքր տարիքին, մեծ յաջողութեամբ ողբերգական տրամախօսութիւն մը ներկայացուցին Պ. Պ. Սանճեանի երկու զաւակները։ Արտասանութիւններ ըրին նաեւ փոքրիկներ Միհրան-Ռաֆֆի Ուզունեան, Օր. Լիլա Մուրատեան, Արամ Քէլխանճեան, Առաքել Գարիպեան։

Ներկայացուեցաւ նաեւ «Խէչոյին Թուղը» ծիծաղաշարժ զաւեշտը։ Լիոնէն բանախօսելու հրաւիրուած էր ընկ. Արամ Գառօնէ, որ անդրադարձաւ Միութիւններու բազմութեան եւ հակառակ ձուլման վտանգին, անոնց միջեւ տիրող պառակտումին։

Բանախօսութենէն վերջ անա կընկալ մը Պ. Սողոմոն Թէլպիեանի կողմէ. Նախագահին փակման խօսքէն վերջ. ժողովուրդը մեկնեցաւ ուրախ զուարթ։

Թղթակից

ԲԱԼՈՒՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԼԻՈՆ — Բալուի Հասան գիւղի հանդէսը տեղի ունեցաւ փետր. 15ին. Ներկայ էր խուռն բազմութիւն մը։ Նախագահ Պ. Ցիգրան Ճ. տեանը քանի մը խօսքերով բացատրեց Ուսումնասիրաց Միութեան կեդր. վարչութիւնը որոշեց Հասունի օրը տօնել Վարդանանցի հետ միասին, այսինքն փետր. 15ին։

Ցետոյ խօսք առաւ տարեց ընկեր մը. Պ. Մկրտիչ Ցղպաշեան, որ քաջ տեղեակ էր գիւղի անցեալին եւ Ուսումնասիրացի գործունէութեան։ Միութիւնը կազմուած էր 1900ին եւ հետզհետէ զարգանալով օգտակար դարձաւ իր շրջանին։ Դժբախտաբար բոլորն ալ նահատակուեցան հայ ազատագրութեան համար։ Հանդէսը վերջացաւ երգերով, արտասանութիւններով եւ արեւելեան պարերով։

Ց. Փաշալեան

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ե. Ե. Մ. ՇԱՎԻԼ

Անցեալ կիրակի Շավիլի Երկ. Երիտ. Միութեան գնդախաղի խումբը մրցեցաւ U. S. Genevilliers (B.) խումբին դէմ։ Հակառակ որ Հայերը միշտ առաւելութիւնը ունեցան ամբողջ խաղի ընթացքին, սեղմելով հակառակորդին բերդը, սակայն Ֆրանսացիք շահեցան միակ եւ յաղթական նշանակէտը առաջին կիսախաղին վերջանալուն։ Շնորհաւորելի էին հայ մարզիկները որոնք մինչեւ վերջին վայրկեանը ամէն ջանք թափեցին հաւասարելու համար։ Մենք վստահ ենք թէ մօտ ժամանակէն պիտի կարողանանք տեսնել զիրենք աւելի ուժեղ խումբերու դիմաց։

Այս կիրակի, ժամը 1ուկէսին Վիռօֆլէի դաշտին վրայ (Rue de Versailles) տեղի կ'ունենայ գնդախաղի մրցում մը ֆրանսական խումբի մը դէմ։

Կ. Թ.

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզի հայ Բժշկ. Միութեան վերջին ժողովին մէջ Վարչութիւնը, պայմանաժամը լրացած ըլլալով, հրաժարեցաւ տալով իր բարոյական եւ նիւթական գործունէութեան պատկերը։ Ցետոյ, տոքթ. Վ. Թորգոմեանի նախագահութեան տակ ժողովը ընտրեց նոր Վարչութիւնը, որ կը բաղկանայ հետեւեալներէն.—

Տօքթ. Բօյոլեան (ատենապետ), Տօքթ. Արթին (փոխ-ատենապետ), Տօքթ. Զիլինկիրեան (քարտուղար), Տօքթ. Խանճեան (գանձապահ) եւ Տօքթէօրներ Եաղուպ եւ Դրգոյեան (խորհրդականներ)։

Ցետոյ միտքերու փոխանակութիւն կատարուեցաւ թոքախտի դէմ պայքարի ծրագրին մասին եւ որոշուեցաւ կազմել ազգային մարմին մը նոյն այդ պայքարին համար։

ՕՐ. ՀՌԻՓՍԻՄԷ ՉԱՐԹԱՆՃԵԱՆ

ԵՒ

ՂԵՒՈՆԴ ԱՂԱՊԱԼԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

Լիոն 14 փետր. 1931

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 17 Փետր.— Թիւ 1490 Յառաջի մէջ (10 Փետր. 1931) ցաւով կարդացինք «Անջրդի» ծածկանունով գրութիւն մը՝ ուղղեալ Հաճընցիներուն։

Եթէ յօդուածագիրը Հաճընցի մըն է եւ գրածները ճիշտ՝ ապա ուրեմն ինչո՞ւ տարբեր անուն մը տակ կը ծածկուի։ Իսկ եթէ օտար մըն է, այն ատեն արդէն յայտնի է թէ պղտոր նպատակներ կը հետապնդէ։ Այսու հանդերձ Միութիւնս նուիրական պարտք սեպեց յիշեալին գրութիւնը հերթական ամենավերջին նիստին (15 Փետր.) բովէն անցընել եւ եկաւ հետեւեալ եզրակացութեան.—

Ա.— Հաճընի Հայրենկց. Միութեան Նիւ-Եորքի Գ.րդ Պատգմ. Ժողովը (28 Փետր. 1930) օրինաւոր էր, տրուած ըլլալով 22 կազմակերպուած մասնաճիւղերու 18ին օրինաւոր մասնակցութիւնը։

Բ.— Մասնաճիւղիս գոյութիւնը բնաւ ընդհատուած չէ։ Ընդհակառակն, հակառակ իր փոքրաթիւ անդամներուն, միջավայրիս համապատասխան կուռ գործունէութիւն ունեցած է, որուն բարոյական համարատըւութիւնը տեղի ունեցաւ 17 Յունուար 1931 յաջող հանդէսով մը, խուռն ու ընտիր բազմութեան մը ներկայութեան։

Գ.— «Հաճըն» ամսաթերթին նախաձեռնած է մասնաճիւղս, սահմանուած՝ քիչ յետոյ դառնալու օրկան Միութեանս։

Դ.—«Նոր Հաճըն» թաղին կառուցումը Նուպարաշէնի մէջ (Խ. Հայաստան), հայրենակիցներու ջախջախիչ մեծամասնութեան բաղձանքն է, որով այս մասին եղած անհատական բողոքները կը մնան «Ձայն բարբառոյ յանապատի»։

Ե.— «Անջրդի»ն իր գրութեան համար ծանրապէս պատասխանատու է Միութեանս մասնաճիւղերուն եւ Կեդրոնին առջեւ։

Դիւան ժողովի Ատենապետ՝ Ս. Գրիգորեան Ատենադպիր՝ Ե. Յակոբեան։

Բնագրին հարազատ ընդօրինակութիւնը ըլլալը կը հաստատենք.—

Հաճընի Հայրենկց. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի վարչութեան Ատենադպիր՝ Ս. Ալթունեան, Ատենապետ՝ Ենովք Ջուլֆաեան։

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՋՈՒԱՐԹՆՈՑ, պարբերական գրականութեան եւ արուեստի, Բ. տարի ա. թիւ, ճոխ եւ գեղագարդ բովանդակութեամբ։ Բաժանորդագրութիւնը տարեկան 65 ֆր.։ Դիմել H. Palouian, B. P. 50, Paris (10e)։

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ԻՄԱՍՏԸ

Նիւթը շատ պարզ էւ.Քրիստոնէական նախնական դարերուն, մանաւանդ քրիստոնեայ ազգեր կրօնքի եւ հայրենիքի գաղափարը յաճախ կը նոյնացնէին։

Ով որ հայրենիքին դէմ էր, կրօնքին ալ դէմ էր, ով որ կրօնքին դէմ հայրենիքին դէմ։ Ասկից հայրենիքը չէր փճանար, ընդհակառակն՝ կը զօրանար։ Հողը, լեզուն, ընտանիքը պաշտպանելու բնազդը կը թրծուէր կրօնքի նախանձայուզութեան, այլապէս մոլեռանդութեան թափովը, ինչ որ իր օգտակարութիւնը կ'ունենայ այն պահերուն, երբ հայրենիքը վտանգի տակ ըլլայ։ Կրօնք եւ հայրենիք շաղախուած միեւնոյն տարրերով. կարծր ու բիրտ ուղախառնում մը. տարրացած, անկերպարանած, անբաժանելի. պիրկ ընդդիմութիւն մը ամէն արկածի, ամէն յարձակումի առջեւ։

Ճատերու համար եւ մանաւանդ անոնց համար՝ որոնց իմաստութիւնը խոհեմութիւն է միայն, հանդարտութիւն ու հանգիստ պարգեւող խոհեմութիւնը, որ միշտ ժամանակ կ'ընծայէ մօրուք շոյելու եւ արծաթ համրելու եւ ոսկի ձուլելու, այդպիսիներուն համար Վարդանանց պատերազմը իբր թէ մոլեռանդութիւն մըն էր, պէտք էր հետեւիլ Վասակի քաղաքականութեան ընդունիլ պարսկական դենը, տէնը, եւ այնուհետեւ հանդարտ քնանալ կակուղ բարձերուն վրայ, քանի որ անդին Վասակն ալ երբեմնի Հայաստանին պարսկընտիր արքան պիտի ըլլար։ Որքան դիւրին է չափել եւ ձեւել, մանաւանդ երբ դարեր անցեր են այն յուզումնալից եւ կենսական դէպքերուն վրայ։

Ամբողջ աշխարհ մը, իր մեծերով ու պզտիկներով, կաթողիկոսով, երէցներով ու կղերիկոսներով, ափ ի բերան, արիւնք յեռացն հրազայր, իբրեւ մի այր ոտքի կանգնած, հասարակաց ոստխին կը խիզախեն, Արարատ բովանդակ զարմօք զաւակօք, փափկասուն տիկիններով եւ ամիճներու ուղեղներով մեծցած նրբանուրբ օրիորդներով. նազելի բամբիշներով ամէն ինչ զէնքի ու զրահի վերածած, Մոգին, Մոգպետին, Հաշին, Հաշնշահին, Մուշկանին եւ խուժկին դէմ կը խիզախեն, կրօնք ու հայրենիք, կամ հայրենիք ու կրօնք պաշտպանելունպատակաւ, եւ մենք այսօր, խելօք Դաւիթներս, հեռըհետէ կը տարուինք մտածելու թէ Վարդանանք գէշ գործ մը կատարեցին, Ցազկերտին ու Վասակին ընդդիմանալով, թէ այսօր մենք հանգիստ կեանք մը պիտի վարէինք եթէ պարսիկ կրօնքը ընդունէինք, ինչ որ կը նշանակէ եթէ պարսիկ ըլլայինք։ Կրնա՞յ այս իրիկուն ձեր մէջէն որեւէ մէկը լրջօրէն կամ առանց աչքերուն մէջ արցունք զգալու, կրնա՞յ խորհիլ թէ Վարդանանց նահատակութիւնը անօգուտ էր, թէ այն կռիւը մեր ազգին ապագայ, այսինքն այսօրուան դժբախտութեան պատճառներէն մին եղած է։ Ո՛չ, եղբայրներ, դուք ձեզ աւելի խելացի մի կարծէք քան այն մեր նախահայրերը որոնք վերահաս դժբախտութիւնը իրենց մորթին վրայ կրեցին իրենք ալ, ինչպէս մենք այսօր մեր մորթին վրայ։ Եւ ձենէ ո՞վ բաւական քաջ է յանդգնելու համար թէ այս դժբախտութիւնը մեր գլխուն չէր գար, եթէ իսլամութիւնը ընդունած ըլլայինք կանխաւ, եւ խառն ամուսնութիւններ կնքած ըլլայինք մեր ոսոխին հետ։ Այսինքն իբրեւ ազգ մեռած ըլլայինք, իբրեւ անհատականութիւն դադրած ըլլայինք ապրելէ։

Ի՛նչ ճամարտակութիւն եւ անտանելի թեթեւամտութիւն։

Հայ կղերը իր ազգեցութիւնը պահելու համար դրդեր է Վարդանը եւ ամբողջ հայ ժողովուրդը որ ի գին հայրենիքի կորստեան, պատերազմին պարսից դէմ... Ուրեմն ի՞նչ պէտք էր ընել այդ ճամարտակներուն կարծիքով — ընդունիլ պարսից կրօնքը, քահանային տեղ քուրմ կամ մոգ, խորանին տեղ ատրուշան, որպէսզի կրօնամոլ եղած չըլլա՞ր ազգը։ Ի՛նչ այլանդակութիւն։ Հայուն նախատինք կը համարին իր սեփական կրօնին պաշտպանութիւնը եւ կը հասկնեն թէ պէտք էր հպատակիլ Ցազկերտի պահանջումին։ Ընկերաբանական արդի ո՞ր վարդապետութեան համաձայն է այս շքեղ արտառոցութիւնը՝ որուն հեղինակը անպատճառ խելօք Դաւիթ մը պէտք է եղած ըլլայ՝ Հայրենական բաղձանքներով իրարու հետ կապուած, միեւնոյն գերագոյն իտէալիմըձուլուածկամքեր եւ ուժեր պէտք է եղեր իրարմէ բաժնուին, զիրար ատեն, զիրար մատնեն եւ վարպետ հնարամտութեամբ մը վասականման փառասիրութեամբ համակերպին դենպետին եւ տարօրինակ խոյրեր հագնին, ծանօթ նամակին մէջ յիշուած ծիծաղելի միանգամայն լպիրշ ծէսերու համակերպին, եւ այն ատեն խոհեմ քաղաքականութեան մը հետեւած կ'ըլլան եղեր։ Բայց ո՞ւր կը տանի մեզ այս երեւս արհամարհելի գաղափարներուն ընթացքը։

Հայ մոլեռանդութիւնն է որ Հայը ի կրօն նաեւ մոլեռանդ ցոյց տրուած է երբեմն իր պատմութեան ընթացքին։

(2) (Շար.)

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ՀՐԱՉԴԱՆ խումբի ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Ave. des Gobelins*ի եւ* rue des Gobelins *փողոցներու անկիւնի սրճարանին վերնայարկը։*

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ընդհ. ժողովը այսօր շաբաթ իրիկուն, սովորական հաւաքատեղին։

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՕԻ ՀԱՒԱՐԵԱՆ կոմիտէի ընդհ. ընկերական վիճաբանականժողովը այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԷյԼԻ Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան ժողովը այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին 63 Rue de la Républiqueի մէջ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Տրապիզոնի Հայր. Միութեան ժողովը այսօրշաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանի մէջ։

Օրակարգ՝ նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ պարահանդէսի մասին խորհրդակցութիւն։

ԼԻՈՆԻ Պօլուի եւ շրջ. երկսեռ Միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին 3րդ թաղ. գրադարանին մէջ։

Կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէ ներկայ գտնուիլ։

ԱԼՖՈՒՎԻԼԻ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցիի օծման տարելիցին առթիւ Գեր.վ.ժամշապուհ եպիս. Քիպարեան հրաւիրուած է վաղը կիրակի յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել։ Կը հրաւիրուի հայ հաւատացեալ հասարակութիւնը։

Հոգաբարձութիւն Ալֆորվիլի
(կնիք)

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

71, Ave. Kléber, այս իրիկուն ժամը 9ին կը խօսի *Շաւարշ Մխաքեան*, նիւթ ունենալով *«ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ»*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Տեսչի Սեփ. Նահանգ. Ուսումն. միութեան կողմէ վարդանանցի առթիւ, 1 մարտ կիրակի ժամը 2ին, կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՏԷՐ եւ տիկին Լեւոն Գայթանճեան՝, ՏԷՐ եւ տիկին Մինաս Գայթանճեան (Լիոն), Գրիգոր եւ Ղեւոնդ Գայթանճեան եղբարք (Լիոն), ՏԷՐ եւ տիկին Սահակ Քէհեաեան, Պ. Արմենակ Սապօնճեան (Երեւան), Այրի տիկին Հռիփսիմէ Արիստակէսեան եւ զաւակունք (Թիֆլիս) ՏԷՐ եւ տիկին Մկրտիչ Թէրզեան (Նիւ-Եորք), խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ նամակով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց մօր, եղբօր, եղբօրկնոջ, հօրեղբօր կնոջ եւ զոքանչին

Կարնեցի Այրի Տիկին ՄԱՔՐՈՒՀԻ ԳԱՑԹԱՆՃԵԱՆի մահուան առթիւ։

Մարսէյլ 14 փետր. 1931

ՇԱՎԻԼԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Շավիլի, Վիրօֆլէյի, Վէլիզիի, Վիլ տ'Ավրէի եւ Սէվրի 20 տարեկանը լրացուցած ամէն հայրենակից մասնաւոր հրաւէր ստացած ըլլան կամ ոչ անխտիր ժողովի կը հրաւիրուին, վաղը կիրակի ժամը ճիշդ 2ուկէսին, խիստ կարեւոր խնդրի մը առթիւ խորհրդակցելու համար։

Հաւաքատեղին է՝ Շավիլ Puits sans vin, Ave. Ville d'Avry թիւ 20 սրճարանի ետեւի սրահը։

Կը խնդրուի անպատճառ անձամբ ներկայ ըլլալ սոյն ժողովին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Խառնիացի (Մարաշ) Գրիգոր Պարսամեան կը կարծուի թէ 1925ին կը գտնուէր Պէյրութ։ Իմացնել իր քրոջ Տիկ. Կատարինէ Պլուզեանի, 52 rue Centrale, Le Cannet (A. M.) France.

— Կը փնտռուի Պաթումցի Արտաշէս Զոհրեան, հօր անուն Նէրսէս, մօր անուն Զարդար։ 1920ին իր 9 տարեկան ասակէին Պաթումի մէջ անգլ. զրահաւոր մը մէջ մտած է աշխատելու։ 1922ին Պոլիս տեսնուած է։ Այժմ իր մասին տեղեկութիւն չունինք։ Հօր տուղին 1 տարեկան «Յառաջ» նուէր։ Իմացնել՝ Arménak Markarian, 6 rue Boussairolles, Montpellier, (Herault) France.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

ՖԻՐՄԻՄ, իրաւագիտական գրասենեակ Ր. ԽՐԼԱԳԵԱՆ
33 Rue Rivoli, Tél. Archives 68—23, մէթրօ՝ Chatelet

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, պատժական, ամուսնալուծմանեւ արկածներուդատեր։ Կը կատարէնաթիւրալիզասիոնի, ինքնութեան թուղթերու, ամուսնութեան օրինական գործողութիւնները։ Ծոն տը քոմէրսի, շէնքերու եւ հողերու առուծախ։ Փոխատուութիւն։ Դիմել ամէն օր բացի չորեքշաբթիէ առաւօտեան ժամը 10—12։

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԷԹՐԷՆ

ՍԿՍԵԱԼ փարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայրկեան հեռու, հաղորդակցութեան բազմաթիւ եւ արագ միջոցներ, վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարածգել, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կոյուղի պատրաստ։ Թանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր Պ. GUERYի, 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել 88 թիւ թրամուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը։ Ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի հայ թարգման մը պէտք եղած բացատրութիւնները տալու համար։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ֆրանսական տուրքի օրէնքները խիստ բարդ են։ Տուրքի յայտարարութեանց, ձեր վրայ դրուած տուրքերու ստուգման եւ անհամաձայնութեանց համար դիմեցէք հարկային պաշտօնատան նախկին քննիչ **Պ. ARNAUDի,**

167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճաշակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ։

կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է։

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC

Métro: Couronnes ou Parmentier

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18» ՓԻԹԷԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վառմեան խումբի կողմէ
Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Կը խօսի ՀՆԿԵՐ Ա. ԱՒՕԵԱՆ
Երգ, նուագ, եւ արտասանութիւն

BAL MASQUÉ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՀԱՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

կազմակերպուած Պօղոս Տէվրէկ եւ Շրջ. Հայր. Միութեան կողմէ
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ
Salle des Ingénieurs Civiles, 19 Rue Blanche, Métro Trinité.
Ջոյգ նուագախումբ, Թանկ ադրանթին, ֆօքս, ժազ, օրքէսթր «Թիփիքա» իրենց ազգային տարազով, զաւեշտ, անակնկալներ, եւն.։
Պարի մրցում, attraction, «Ընուշ»էն քանի մը պատկեր, ճոխ եւ աժան պիւֆէ, Ճուրդ չպիտի կատարուի, մուտք 10 ֆրանք։

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Salle des Fêtesի մէջ, Սարսել կազմակերպուած՝ «Արարատ» միութեան կողմէ
Կը նախագահէ եւ կը խօսի Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ
ի նպաստ Գրադարանին
Կը մասնակցի «Սիփան» երգչախումբը
Հայկական ճաշպանտ Դին 5 ֆրանք
Տոմսակառք՝ կառ տիւ Նօրէն 8.13, 10.22

ԵՐԵԿՈՅԹ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Խաժակ ակումբի վարչութեան կողմէ։ Այս իրիկուն ժամը 7.30ին Հ. Յ. Դ. Խաժակ ակումբին մէջ։ Կը ներկայացուի երկու զաւեշտներ՝ *«ՎԵՑՈՒԿԷՍ ՊՕՐՏԻՆ ԺԱՌԱՆԴ ՄՆԱՑԱԾ ՍՆՏՈՒԿԸ» եւ «ԽԵՉՕԻ ԹՈՒՋԸ»։*
Արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ, Մուտք 2 ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Մարսէյլի Բալուի Հայր. Միութեան կողմէ
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, Րիւ Թափի վէո,
Սալօն Էսբանեոլի մէջ Մուտքը ազատ է

ՄԻԱՑԵԱԼ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՀԱՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ՝ ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ ԹԷՐԹԻ եւ ՏՐԱՄԱԹԻՔԻ ԿՂՄԷ
28 փետրուար Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս, HAROLAի շքեղ սրահներուն մէջ
3 Rue la Vieuville, մէթրօ Abbesses
Սիրայօժար մասնակցութեամբ ՖԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅԻ եւ ԼԻԼԱյի
երկու մեծ նուագախումբ Արեւելեան նուագ
Գեղեցիկ մրցանակներ լաւ ծպտուածներու եւ լաւ պարողներու
Մուտք՝ այր եւ կին՝ 25 ֆրանք, առանձին 15 ֆրանք
Տոմսերը կր ծախուին բոլոր ճաշարանները եւ «Հայ կեանք»ի խմբագրատուն 221 rue Lafayette Paris (10)

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԲԺԻՇՆԵՐ
96 R. Rivoli, մէթր. Շաթ. Ղամ... եւ նոր մէթրոտ. դարմ. արանց եւ կ... նանց մորթի, արեան, վէներ. հի... եւ վարիսի։ Ամէն օր 9-12, 2-8, կիր...
EMPIRE մեւոթր-Զոլ՝ 37 Av. Wa...

IMPRIMERIE - MASSIS-ÉD...
208bis, Rue Lafayette Pari...
Le Gérant H STEPHA...

կարդացա՞ծ եւ օտարներուն յանձնարարա՞ծ էք
ԳԻՒՄԻԹԷԼԻՆ «A L'OMBRE DE LA CIVILISATION»
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՐՕՔԱԿԱՆՏԻ ՎԷՊԸ
(Ֆրանսացի ամենակարեւոր անձնաւորութիւններու եւ Թերթերու կողմէ գնահատուած)
կը ծախուի հրատարակչատունը՝ 42 Rue Saint-Jacques, Paris (Սօրպոնի մօտ), Բոլոր Ֆրանսական մեծ գրավաճառներու մօտ եւ Հր. Սամսէլի գրատունը։ Գին՝ 15 Ֆրանք։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

"ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ,, ԳՐԱՁՈՒԼԱՐԱՆԸ

43 Rue de Trévise, PARIS (9)

Ըստ առաջնոյն կը հայթայթենք տպագրական տառեր, մեքենայ եւ իրեղէններ։ Դիմել վերի հասցէով Պ.Վ.Վարդանօֆի։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՁԵՌՆՏՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ
PHARMACIE «GAGNE-PETIT»

6 Rue de Belleville, մէթրօ՝ Պէլվիլ
Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ կէս գիշեր
Հայ յարգելի յաճախորդներու դիւրութեան համար տրամադրած ենք հայ փորձառու դեղագործ մը որ կը գտնուի դեղարանին առաջին յարկը, դեղադիրներու սպասարկութեան ճիւղին մէջ։
ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ ԴԵՂԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ։
Մոյն կտրօնով ներկայացնողներու հարիւրին 5 զեղչ ի բացառեալ հանքային ջուրերը եւ spécialités*ները*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տ՝ Օրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ՝ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԻՒԱՆԴՆԵ՛Ր

Դիմեցէք մասն. բժիշկներուն 123 Bl. Sébastopol, մէթր. Մէն Տընի, Ռէօմիւր, վէներ. ախտեր, վերմախզ., անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, ժարթի հիւանդութ. արեան եւ մէզի քննութիւն, քթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ռէօնթ. եւ անդրժանիշակ. ճառագ. թ. Աներանոս սօսիալի հիւնդն. Ամէն օր 9 12 եւ 2-8։ կիր. 9-12։ Ակնաբուժ.— Խորհր. եւ դարմանում ամէն օր 9 12։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՁԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՄՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով։
ՏիաԷրմի (diathermie), (իւլթրա-վիոլէ) ultra-violets.
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31-...
(կառ տիւ Նօռի եւ կառ տը լ'Էսդի մէջտեղը)

RESTAURANT ROUMAINE

7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS
(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)
Թնամքով պատրաստուած
Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ
Ջ ա փ ա ւ ո ր գ ի ն

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՀ
ԳԻՒԵՐԸ ՁԱՓԱԿՈՐ
TAILOR
Georges Cherbetian
Métro Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE - PARIS

ՁԵՂՁԷ ՁԵՂՁ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅ
Մեր գեղչը ամենամեծն է որովհետեւ կը ծախենք ամենալաւ ապրանքները
CHAUSSURES ZAGORIDIS

18 Rue MONCEY, 18 Ly...
Փլաս տիւ Փոնի մօտ

THÉ YAVROU ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՒԻԹՈՎ
ԴԵՂԻՆ ԵՒ ԿԱՊՈՑՏ ԾՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՆ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՒԻԷՐՆԵՐ (surprise)
ՄԵԹԱՓԱՆԱԿ
23, Rue Sénac :-: MARSEILLE

ԲՈՒԺԱՐԱՆ ITALIE 137 Ave. de Choisy, métro Tolbiac եւ ...
Ներքին, կանանց, երախաներու, կոկորդի, քթի, ականջի, մորթի հիւանդութիւններ, ֆրանկախտ, Ջերմամիզութիւն, անդրմանիշակագոյն գոյթներ, Rayons X։ Աստիճաբաժարան՝ ակռաներ դարմանել եւ քաշել աստիճաշարերու շինութ. գուրսններ 100 ֆրանքէն. սպիտակ աստիճաններ 60 ֆրանքէն։ Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—8.

RESTAURANT ROUMAINE

7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS
(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)
Թնամքով պատրաստուած
Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ
Ջ ա փ ա ւ ո ր գ ի ն

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ԾՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ	
ՆՈՐՎԵԳԻԱ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանկ		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԽՈՐՀՐԴԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 276.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
22
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
22 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1501 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

1500

Երէկ լրացաւ «Յառաջ» 1500րդ թիւը։ Սովորական անցք մը՝ օրուան ժխորին մէջ։ Մէկուկէս տարի առաջ ալ տօնեցինք հազարթուեակը։

Յամրաբար, այլ ամուր եւ ինքնավստահ, ահաւասիկ շրջան մը եւս կը բոլորենք։ Կը քալենք աւելի եւ աւելի խանդավառ, մեր ուժն եւ ներշնչումը առնելով հազարաւոր ընթերցողներէն եւ համակիրներէն,— չխջախիչ մասով ժողովուրդի զաւակներ։

Ցանդգնութիւն էր այս ձեռնարկը համայնակուլ երկրի մը մէջ, ուր նոր ոտքի կը կանգնէր հայկական զանգուած մը,— արմատախիլ եւ հալածական։ Ցանդգնութիւն էր մանաւանդ մտածել հայկական օրաթերթի մը մասին, Լոյս-Քաղաքի պողոտաներուն վրայ, ուր լրագրութիւնն իսկ վերածուած է հասարակ ճարտարարուեստի, բաժնետիրական ընկերութիւններով եւ հսկայական դրամագլուխներով։ Իսկ եւ իսկ դրամապետական հաստատութիւն, որու վիթխարի գլանին տակ անխնայ կը ճմռուի ամէն կողմնակի ճիգ։

Զափազանց համեստ էին մեր միջոցները, ինչպէս մեր յաւակնութիւնները։

Մեր առաջին խմբագրականին մէջ, 1925 Օգոստոս 1ին, ունէինք երկու խօսք, իրրեւ ուղեգիծ։

— «Մէնք բանէ առաջ, մեր գործը պիտի ըլլայ պաշտպանել այն բոլոր սրբութիւնները որոնք դունչ կուտան ժողովուրդներու եւ վառ կը պահեն անոր ցաւատքը լաւագոյն օրերու համար։ Գաղութները ցանգրուածներ են, ուր նետուած ենք ակամայ, դէպքերու բռնադատման տակ, մինչեւ որ կարենանք ցամնել մեր ցայրերնիքը։ Մեր ձեռքն է նուազագոյն չափին վերածել անխուսափելի չարիքը, կազդուրուելով ֆիզիքապէս եւ նիւթապէս, եւ ներշնչուելով սեփական ցայրենիքի գաղափարէն։ Այս ցիւրընկալ այլ ցամայնակուլ ափերուն փրայ, մեր ցայրենակիցները պիտի չանան զարգացնել իրենց ազգային գիտակցութիւնը, պահել լեզուն որ միակ ճանկագին աւանդն է, ուժ տալ մայրենի դաստիարակութեան, գրականութեան եւ արուեստին, մոռնալ շատ մը ասիական ունայնութիւններ եւ նորոգուիլ նոր կեանքի բարիքներով»։

«... Բայց աւելի լաւ է Թողուլ որ գործը ինք խօսի»։

Ահա գործին տարրական մասը.— 1500 թիւ «Յառաջ», հրատարակուած անխափան, առանց ո՛րեւէ ընդհատումի։ 1925 օգոստոս 2էն մինչեւ 1926 դեկտեմբեր՝ իրրեւ երկօրեայ, 1927էն ասդին՝ իրրեւ օրաթերթ։

Համեստ էր ծաւալն ալ։ Մինչեւ 1926 յունուար 31՝ աւելի փոքր։ Փետրուար 1էն ասդին՝ ներկայ ծաւալով։

Զենք ուզեր խօսիլ գործին բարոյական արժէքի մասին։ Կը բաւէ ըսել, որ «Յառաջ» կրցաւ դառնալ արտայայտիչը ամբողջ սերունդի մը, փոթորկուն՝ Հ. Յ. Դաշնակցութեան Թռիչքներով։ Ասպարէզ մը ուր լայն տեղ գտան երիտասարդութիւնն ու աշխատաւորութիւնը։ Բեմ մը, ուր հնչեց յեղափոխական խօսքը, գրական-գեղարուեստական ճիգին հետ։ Ժամադրավայր մը, վերջապէս, ուր իրար կը դիմաւորէին անծայրածիր տարածութեան մը վրայ ցրուած տաղանդներ եւ բազմազան արժէքներ։ Զայներ՝ որ պատմութիւնը կը կազմեն մեր ցիրուցան բազմութիւններուն։ Կը պատմեն անոնց կեանքի չարն եւ բարին։ Միեւնոյն ատեն արձանագրելով, քրքրելով, վերլուծելով այն շարժումը որ տեղի կ'ունենայ մեր բոլորտիքը, մեր աչքին առջեւ, մեր ճամբուն վրայ։

×

Ինչպէս առաջին օրէն, այսօր ալ կը խուսափինք ուռուցիկ խոստումներէ՝ յառաջիկայի համար։

Ճամբայ մը կտրած ենք արդէն — եօթներորդ տարին է այսօր։ Ունինք ուղեգիծ մը հաստատուն եւ պայծառ։ Պիտի քալենք նոյն խանդով եւ կամեցողութեամբ, հետզհետէ կատարելով զանազան լրացումներ։

Մտադրած ենք, արդէն, ընդարձակել ծաւալը— փարիզեան օրաթերթի մը չափով— երբ ապահովենք տպարանական յարմարութիւնները։

Այս ձեռնարկներուն համար ոչ նոր դրամագլուխ ունինք, ոչ ալ գաղտնի վարկեր։ Այն սրտագին եւ յարաճուն ջակցութիւնը որ տեսանք առաջին օրէն մեր ընկերներէն, աշխատակիցներէն եւ աշխատաւորներէն մինչեւ ամէնէն խոնարհ ընթերցողը,— պիտի կազմէ մեր լաւագոյն դրամագլուխը։

Տոգորուն՝ անհրաժեշտ պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու զգուենակութեամբ, կը շարունակենք մեր ճամբան, իրրեւ երիտասարդ ուղեկից մը արմատախիլ բազմութիւններուն։ Ամբողջովին տրամադրուած՝ անոնց վիշտերուն ինչպէս խնդութիւններուն։ Անոնց ճիգին ու վաստակին, անոնց բաղձանքներուն եւ տագնապներուն։

«Մինչեւ բացուին դռներն յուսոյ» — համաձայն մեր դաշնակցական դաւանանքին։

Տաժանելի է մեր ճիգը՝ ներկայ պայմաններուն մէջ։

Ցիրուցան միտքեր ու խօսքեր՝ տասն անգամ աւելի ցիրուցան բազմութիւններու ծոցին մէջ...

Բայց ունինք, ընկերներ եւ քաղաքացիներ, քար եւ ժայռ ճանկռտելու, լուսաւոր հետքեր ձգելու, ակօսներ բանալու հաճոյքը։

Փրկութեան լաստ մըն է տարագիր հայ մամուլն ալ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մահափորձ Ալպանիոյ թագաւորին վրայ

Վիեննայի մէջ յանդուգն ու վտանգաւոր մահափորձէ մը ազատեցաւ Ալպանիոյ թագաւորը Ահմէտ Զօկու։ Ներկայացումէ մը վերջ, Վիեննայի Օփերայի շէնքէն հազիւ դուրս ելեր էր մէկ քանի հետեւորդներով, երբ երեք անծանօթներ ատրճանակներով զինուած՝ կրակ բացին թագաւորին ուղղութեամբ։ Թագաւորին հետեւորդներէն մէկը մեռաւ, ուրիշ մը վիրաւորուեցաւ ծանրօրէն։ Ինքը մնաց անվնաս եւ ինքնաշարժով պանդոկ գնաց։

Թագաւորին պաշտպանութեան յատկացուած գաղտնի ոստիկանները փութացին ոճրագործներու ձերբակալման եւ կարճ հետապնդումէ մը վերջ, յաջողեցան անոնց երկուքը ձերբակալել։ Ալպանացի ուսանողներ են։

Ֆրանսայի պատերազմական եղեւմուտքը

Պատերազմական նախարարութեան յատկացուած վարկը, համաձայն Խորհրդարանի եւեմտական յանձնախումբի տեղեկագրին, այս տարի պիտի ըլլայ 4751 միլիոն ֆրանք, 120 միլիոն ֆրանք աւելի բաղդատմամբ անցեալ տարուան։ Այս հսկայական գումարին վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ 1,708 միլիոն ֆր.ի գումար մը որ պիտի յատկացուի անդրծովեան երկրամասերու,— Ալճերիա, Մարօք, Թունուզ, Արեւելք եւլն. պաշտպանութեան, 44 միլիոն ֆր. նուազ քան նախորդ տարի։ Ուրեմն 6,459 միլիոն ֆր.ի պատերազմական վարկ մը։

Խորհրդային զինուոր. պատրաստութիւններ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 20 փետր.— Քաղաք. Դիւանը որոշեց զօրացընել զինուորական օդանաւային սպասարկութիւնը եւ այս նպատակով արձանագրեց 150 միլիոն րուբլիի գումար մը։ Որոշեց նաեւ, տնտեսական եւ վարչական զանազան սպասարկութեանց պահպանման համար նախատեսուած գումարներէն կտրել 100 միլիոն րուբլի, այս կերպով կարենալ հայթայթելու համար օդաւատորդութեան յատկացուած 150 միլիոնը։

∴ *Բոլշեւիկեան թերթերէ կը հասկցուի թէ ամբողջ խորհրդային երկրին մէջ, երիտասարդ Համայնավարները կը պատրաստուին կարմիր բանակի ընդհ. ռազմափորձերուն։ Յատուկ սպայակոյտեր յատկացուած են երիտասարդ Համայնավարներու կազմակերպութեանց։ Յատուկ հրահանգներ տրուած են ընդհ. ռազմափորձերու պատրաստութեան համար։*

Ֆրանսա տրևփիլկին դէմ

Ֆրանսայի առեւտրական նախարարը Պ. Լուի Ռոլէն, հազիւ պաշտօնի գլուխ անցած, զբաղեցաւ Ռուսիոյ հետ Ֆրանսայի փոխանակութեանց հարցով եւ 1930 հոկտեմբեր 3ի հրովարտակին արդիւնքներով։ Կը յիշուի թէ այս հրովարտակով, կարգ մը արգելքներ կը դրուէին խորհրդային ներածութիւններուն դէմ։ Նախարարին քննութիւնները երեւան հանեցին թէ այս հրովարտակը չէ տուած սպասուած արդիւնքները։ Պ. Լուի Ռոլէն որոշեց վերաքննել Ռուսիոյ հետ առեւտրական փոխանակութեանց հարցը։ Ներկայիս, առեւտրական նախարարութիւնը ուսումնասիրելու վրայ է կարգ մը միջոցներ, որոնք պիտի ծառայեն լրացնելու հոկտեմբեր 3ի հրովարտակը։

Համայնավարները Պուլկարիոյ մէջ

ՍՕՖԻԱ, 20 փետր.— Վրացայի նահանգին մէջ, ոստիկանութիւնը երեւան հանեց համայնավարական կազմակերպութիւն մը։ Այդ շրջանին մէջ էր որ 1923ին համայնավար ըմբոստութիւն ծագած էր։ Կազմակերպութեան պատկանող անդամներու բնակարաններուն մէջ խուզարկութիւններ կատարուեցան եւ բռնուեցան փաստաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն թէ կազմակերպութիւնը տեւական յարաբերութիւններ կը մշակէր Մոսկուայի հետ։

Համայնավարները Յունաստանի մէջ

Սելանիկի եւ Աթէնքի մէջ բռնուած համայնավար գաղտնի վարժարանները ստիպեցին յոյն կառավարութիւնը որ լրջօրէն մտահոգուի բոլշեւիկներու կատարած բրոբականտով։ Յոյն նախարարաց խորհուրդը զբաղեցաւ այս հարցով։

Մաս մը նախարարներ առաջարկեցին խիստ միջոցներ ձեռք առնել եւ գործէ հանել համայնավարութեան յարած հանրային պաշտօնեաները։ Կրթական նախարարը ըսած է թէ պաշտօնէ հանած է համայնավար ուսուցիչները։

Խնդիրը դարձեալ պիտի քննուի նախարարաց խորհուրդի յառաջիկայ նիստին մէջ։

Հնդիկները կը շարունակեն պոյքոթը

Պոմպէյէն «Տէյլի Մէյլ» թերթակիցը կը գրէ իր թերթին թէ կանտիի ծննդավայրին եւ շրջականերուն մէջ, Հնդիկ Ազգային Խորհուրդի կուսակիցները կը շարունակեն ահաբեկել վաճառականները, այս կերպով արգիլելու համար օտար ապրանքներու վաճառումը, հակառակ որ կանտի բանակցութիւններ կը կատարէ փոխարքային հետ։

∴ *Անգլիական թերթ մը, ութ օր առաջ հաղորդեց թէ կառավարութիւնը մտադրած է Սէն Թ'Էլէն կղզին աքսորել կանտին եւ 200 հնդիկ պետերը, այն պարագային որ Հնդիկ Ազգային Խորհուրդը մերժէ Լոնտոնի մէջ մշակուած սահմանադրութեան նախագիծը։ Այս լուրը տակաւին չէ հերքուած պաշտօնապէս։*

∴ *Այս անգամ, Հնդկաստանի փոխարքային իսկ հրաւէրով, կանտի նոր տեսակցութիւն մը եւս ունեցաւ։ Այս տեսակցութիւնը տեւեց քանի մը ժամ։ Բանակցութիւնները կը շարունակուին ուրեմն եւ հաւանական կը նկատուի մինչեւ երեքշաբթի օր, կտրելի պիտի ըլլայ եզրակացութեան մը յանգիլ։*

Զիւնուոր. դատարան մը օդը կը հանեն

Կալացի մէջ (Ռումանիա) յանդուգն ոճրափորձ մը կատարուեցաւ հետեւեալ պարագաներով։ Երեք ռուս բանտարկեալներ, զինուորներու հսկողութեամբ տարուեր էին Կալացի պատերազմ. ատեանի շէնքը, կարգ մը աշխատանքներ կատարելու եւ շէնքին մեծ վառարանը վառելու համար։ Բանտարկեալներէն մէկը օգտուելով պահակներու անուշադիր մէկ պահէն, յաջողեցաւ վառարանին տակը գետեղել ժամացուցաւոր ռումբ մը, որ հաւանաբար լարուած էր, պայթումը առաջ բերելու համար պատերազմ. ատեանի նիստի ընթացքին։

Ռումբը սակայն պայթեցաւ պատերազմական ատեանի նիստէն մէկ քանի ժամ յետոյ, երբ միայն, սպայակոյտի տեղակալ մը, մինակը կ'աշխատէր սրահին մէջ։

Պայթումին սաստկութենէն, շէնքը ամբողջովին քանդուեցաւ։ Կարելի եղաւ սպան ազատել փլատակներուն տակէն, ծանրօրէն վիրաւոր։ Երեք ռուս բանտարկեալները մասնաւոր հսկողութեան տակ առնուեցան։ Բացուած քննութեան հետեւանքով ձերբակալուեցաւ կին մը, որուն անունն ու ազգութիւնը գաղտնի կը պահուին։

Հրդեհ եղեկտրական կայանի մը մէջ

Ուրբաթ օր, ելեկտրական բաշխման Փարիզի Ընկերութեան մէկ գործարանին մէջ (Նոոի կողմը) հրդեհ ծագեցաւ, որուն հետեւանքով Փարիզի մէկ մեծ մասը զրկուեցաւ լոյսէ եւ ելեկտրական ուժէ։ Սէնթ Ուէնի եւ Փարիզի հրշէջները փութացին առաջքն առնել հրդեհին, որ կրնար մեծ հաւեմատութիւններ առնել եւ լուրջ վնասներ պատճառել։

Այս հրդեհին պատճառով, «Յառաջ»ի տպագրութիւնը ուշացաւ այդ օր։

Ուսթրիի գայթակղութիւնը

Խորհրդարանական քննիչ ատեանին առջեւ, դատական ոստիկանութեան նախկին տեսուչը Անտրէ Պրնուա, յայտներ էր դրամատէր Ուսթրիքէ իր առած 17200 ֆրանքի գումարը, շահն էր սակարանական գործողութեան մը եւ իր յայտարարութիւնը հաստատելու համար, խոստացեր էր կարգ մը փաստաթուղթեր տալ։ Քննիչ ատեանը անբաւարար նկատեց այդ փաստաթուղթերը։ Պրնուայի պարագային մասին ատեանը իր որոշումը պիտի տայ յետագային։

Քննիչ ատեանը պէտք տեսեր որ քննելու նաեւ Ֆրանսայի Դրամատան եւ ուսթրիքի յարաբերութիւնները եւ լուսաբանելու մանաւանդ, Ֆրանսայի Դրամատան կողմէ Ուսթրիքի տրուած զեղչի մասնաւոր դիւրութիւնները։ Ֆրանսայի Դրամատան վարիչները մերժած են ներկայանալ քննիչ ատեանին, ուզուած բացատրութիւնները տալու համար, այն առարկութեամբ թէ մասնաւոր հաստատութիւն մըն է, որ միայն իր բաժնետէրերուն բացատրութիւն տալու պարտաւոր է։

Քննիչ ատեանը պիտի ուսումնասիրէ նաեւ այս հարցը։

Թուրքեւխորհրդային համաձայնութիւնը

ՄՈՍԿՈՒԱ, 20 փետր.— «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ խորհրդային Նաֆթի սէնտիքան համաձայնութիւն մը կնքած Էֆոլսոյ քաղաքապետութեան հետ։ Այդհամաձայնութեան հիման վրայ սէնտիքան պիտի կրնայ Պոլսոյ մէջ կառուցանել նաֆթի մթերանոցներ, 600.000 Թրքական ոսկի ծախքով։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ջարլի Չէփլին Անգլիոյ մէջ.— Սինեմայի աշխարհահռչակ կատակերգակը Ջարլի Չէփլին այս միջոցիս կը գտնուի Լոնտոն, ուր ժողովրդական մեծ եւ խանդավառ ընդունելութիւն կը գտնէ։

Խրուաթներուն դէմ.— Ջաղրէպի մէջ տասը հոգարնոց հսկայ բազմութիւն մը, բողոքի ցոյցեր կատարեց ընդդէմ խրուաթներուն, որոնք վիեննայի եւ Պուտափէշթի մէջ կը գործեն խափանելու համար եուկօսլաւ միութիւնը։ Բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ որով կը պահանջուի կառավարութենէն ամէն միջոց ձեռք առնել, արգիլելու համար, վերջերս Ջաղրէպի մէջ կատարուած մահափորձին նման, արարքներու կրկնութիւնը։

Բոլշեւիկները Գերմանիոյ մէջ.— Գերմանիոյ ներքին նախարարը վիրթ, զեկոյց մը տուաւ եւմտական յանձնախումբին, բոլշեւիկեան գործունէութեան մասին։ Բոլշեւիկեան բրոբականտը, յայտարարեց նախարարը, վտանգ մըն է արեւմտեան մշակոյթին համար, վայրենութեան վերադարձն է քաղաքակիրթ երկրի մը մէջ, որ դարերէ ի վեր, նեցուկն եղած է քաղաքակրթութեան։ Նախարարը յայտնեց նաեւ թէ, աչքէ չի հեռացներ ծայրայեղ աջերը, որոնց դէմ պայքարելու անհրաժեշտ միջոցներուն մասին մտածուած է։

Ինքնաշարժի գործարան.— Նիժնի Նովկորոտի մէջ ինքնաշարժի շինութեան մեծ գործարանի մը բացումը կատարուած է. տարին 140 հազար ինքնաշարժ պիտի շինէ, ինքնաշարժի շինութեան քանակը բարձրացած է վերջին տարիներուն։ 1927ին շինուած է 18 հազար, 2928ին 21,400, 929ին 54 հազար ինքնաշարժ։

ՓԱՍՏԱԿԱՆ 18

(Ճառ)

Մեր լուսաբոյն գրագիտական գործունեության «Ոսկեդար»-ը, որ ամենից առաջ ձգտում էր ազգային գրականության հիմքերը դնել ժողովրդական լեզվի վրա, ինչպես նաև ամբողջ ազգային կյանքը ժողովրդական հողի վրա հաստատել, ունեցավ մեծ ազդեցություն ոչ միայն հետագա գրականության, այլև ամբողջ ազգային կյանքի վրա։ Մեր ազգային ինքնուրույն գրականության հիմնադիրները, որոնք ամենից առաջ ժողովրդական էին, ժողովրդական էին նաև իրենց ոգով, ժողովրդական էին նաև իրենց ձգտումներով։ Նրանք ժողովրդի մեջ էին ապրում, ժողովրդի հետ էին շնչում, ժողովրդի հետ էին ուրախանում և ժողովրդի հետ էին տրտմում։ Նրանք ժողովրդի ցավերն էին զգում, ժողովրդի վշտերն էին կրում, ժողովրդի ուրախությունները կիսում։ Նրանք ժողովրդի ամեն մի շարժման մեջ էին, ամեն մի շարժում նրանց ոգևորում էր։ Նրանք ժողովրդի ամեն մի ձգտումը, ամեն մի ցանկությունը, ամեն մի պահանջը, ամեն մի ապրումը, ամեն մի հոգեվիճակը, ամեն մի տրամադրությունը, ամեն մի ոգևորությունը, ամեն մի հուսահատությունը, ամեն մի հույսը, ամեն մի հավատը, ամեն մի սերը, ամեն մի ատելությունը, ամեն մի ուրախությունը, ամեն մի վիշտը, ամեն մի ցավը, ամեն մի տանջանքը, ամեն մի տառապանքը, ամեն մի կարոտը, ամեն մի կարիքը, ամեն մի պահանջը, ամեն մի ձգտում

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ե. Ս. Ս. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԸ

Ե. Ս. Ս. Հայկական գաղթական համայնքը, որ կազմակերպուած է Ե. Ս. Ս. Հայ Օգնութեան Միութեան Ֆրանսայի Կեդրոնական Վարչութեան ներքեւ, կը գործէ Փարիզի մէջ, 61 Rue Blanche հասցէով։ Հեռաձայն՝ Trudaine 19-00։

Համայնքի գործունէութեան ընդհանուր ծրագիրը կը նախատեսէ հետեւեալ բաժանմունքները.

1. Գրասենեակ
2. Գանձապետարան
3. Ընդհանուր Տեղեկատուութիւն
4. Գաղթականներու Տեղաւորում
5. Գործի Տեղաւորում
6. Ուսումնական Գործեր
7. Մշակութային Գործեր
8. Մարզական Գործեր
9. Ընկերային Գործեր
10. Ընտանեկան Գործեր
11. Ընդհանուր Ժողովներ
12. Ներքին Կանոնագրութիւն

Համայնքի Վարչութիւնը կը կազմեն հետեւեալ պաշտօնեաները.

Ա. Ս. Ս. Ս. Ա. Ա. Ա

ՄԻԱՑԵԱԼ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ՝ ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ ԹԵՐԹԻ ԵՒ ՏՐԱՄԱԹԻՔԻ ԿՈՂՄԷ

28 փետրուար Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս, HAROLAի շքեղ սրահներուն մէջ
3 Rue la Vieuville, մէթրօ Abbesses

Միրայօժար մասնակցութեամբ ՅԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅԻ եւ ԼԻԼԱյի
երկու մեծ նուագախումբ Արեւելեան նուագ
գեղեցիկ մրցանակներ լաւ ծպտուածներու եւ լաւ պարողներու
Մուտք՝ այր եւ կին՝ 25 ֆրանք, առանձին 15 ֆրանք
Տոմսերը կը ծախուին բոլոր ճաշարանները եւ «Հայ կեանք»ի խմբագրատունը 221 rue Lafayette Paris (10)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վեներ. հիւանդ. եւ վարխփ: Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր. 9-12:*

EMPIRE Մեւսիօ-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ԱՐԻՆԱՄԱՔՐԻՉ «AVRANINE»

Նախապէս փեթրսպուրկ, կօլօկօլնայեա 11, հիմնուած 1893ին
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԱԼՍԱՄ (անմաս բոյս), որ կը մաքրէ արիւնը ... կար միքրօպներէ եւ վարակումներէ: Պալսամը առաջին անգամ ... լէ վերջ հիւանդին ցաւերը կը սաստկանան, բայց 3—5 օր վերջ հիւանդը կը սկսի ապաքինիլ եւ մէկ ամիսէն ախորժակը կը բացուի, ... մօքսին եւ աղիքներուն ցաւերը կը դադրին, ջղային դրութիւն եւ սեռական կարողութիւնը կը վերականգնի: Պալսամը կը բուժէ ֆրանկախտը եւ ջերմախտը. բոլոր սարսափ. մէջ, ողնածուծի հիւանդութ. լեփիւռը, յառաջացած կաթուածը, պտրիպազխը, էքզէման, քամնէրը, մօրուքի վէրքերը, լուսնոտութիւնը, ռևմատիզմը, կարմրախտը, եւ իրենց բոլոր հետեւանքները: Եւր. ցուցահանդ. ոսկի մետալ ... Պահանջել գրքոյկները փոստի համար՝ 2 ֆրանք: Գլխաւոր պահեստ.
AVRAKHOFF 6 Rue Maublanc, Paris (15), Métro Vaugirard
կը ծախուի բոլոր դեղարաններուն մէջ:

ՋՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝

1.— փարիզի շրջակաները ամէն ուղղութեամբ հողաբաժիններ գնելու,

2.— Ամսավճարով տուս շինելու ամբողջութեամբ կամ մասամբ վճարուած հողամասերու վրայ:

3.— վիլլաներ, տուներ եւ բնակարաններ գնելու եւ վարձելու,

4.— Տուներու եւ ամէն տեսակ fonds de commerceներու վրայ գրաւականով փոխառութիւն ստանալու:

5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմեցէք

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10*—1: Հեռախօս Provence *87—32 եւ 82—48,*

Ի գիտութիւն հայրենակիցներու կը ծանուցանենք թէ նպաստաւոր պայմաններով սկսած ենք ծախել հողաբաժիններ՝ Մարսէյլի եւ իր արուարձաններուն մէջ, Այս առթիւ Պ. Տէր Աբրահամեան մեկնած է փարիզէն Մարսէյլ,

Մանրամասնութիւններու եւ հողաբաժինները մեր տրամադրած ինքնաշարժով տեսնելու համար դիմել Պ. Տէր Աբրահամեանի, Hôtel de Paris, 15 rue Colbert, Marseille.

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

8 RUE CHATEAUDUNի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96—74
Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր ամենալաւ պայմաններով
ՓՈՂՈՑ ԻԱՐԿԱԾներու մասնագիտութիւն, առանցկանխավճարի
Ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն *10.30*, կէսօրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30,
Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud
Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q Թրամուէյ 5 եւ 26

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԵԹՐԷՆ

ՍԿՍԵԱԼ փարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայրկեան հեռու, հաղորդակցութեան բազմաթիւ եւ արագ միջոցներ, վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարաձգել, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն եւ կոյուղի պատրաստ, Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր Պ. GUERYի, 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 թիւ Թրամուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը: Ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի հայ թարգման մը պէտք եղած բացատրութիւններ տալու համար:

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:
Տիադէռմի (diathermie), (իւլթրա-վիօլէ) ultra-violets.
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր *4—7.30*, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31.49
(կայ տիւ նօրի եւ կայ տը լ'էսդի մէջտեղը)

Restaurant CARLO 34, Rue St. Lazare

Անուանի իր արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներով, հաստատած է ԱՆՈՒՇԵՂԷՆԻ ՃԻՒՂ մը, ուր կը պատրաստուին Շամ բաքլավա, Թրիկօնա, Թուլումպա Թաթլըսը, քուռապիէ, էքմէք քատայիֆի եւ քայմաք. ԼՕՔՈՒՄ՝ պիստակով, նուշով եւ կաղինով, որ յիշել կուտայ Պոլսոյ Հաճի Պէքիրը:
Մասնաւոր զեղչեալ գին՝ *տուներու եւ խանութներու համար:*
Լօքումի ապսպրանքներ կ'ընդունուին եւ կը ղրկուին բոստայով:
Ուզեցէ՛ք ԼՕՔՈՒՄ-ԳԱՌԼՕ ի նմոյշի փոքր տուփը, որ կը պարունակէ այդ-համեղ լօքումին զանազան տեսակները: Քառթ-փօսթալ մը հասցէով, եւ յաջորդ օր կը ստանաք նմոյշը առանց վճարումի:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

նախկին բժշկապետ մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մետալ ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50: Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12: Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), *դեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռէօնթկէնեան դարմանում* (radiothérapie profonde), *նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:*

Թոքախտաւորներու համար pneumothoraxի *գործողութիւն: Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):*

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քննական, թելադրական եւ ֆրէօյտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի *պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:*
Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42
Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ
ԳԻՆԵՐԸ ՅԱՓԱՒՈՐ

TAILOR

Georges Cherbetian

Métro Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE - PARIS

ԳՈՐԾԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ A. G. A. F. A. R.
110 Bld. Arago. Paris (14), Métro Deufert Rochereau
Tél. Odéon 16—28, ընդունելութիւն ամէն օր, 2-7, բացի Շաբ. օր.
Իրաւաբանական եւ ապահովագ., ամէն տեսակ գործողութիւններ. Նոր եւ ծածուած ինքնաշարժերու գնում եւ վաճառում, կանխիկ եւ ապառիկ.

ԲՈՒԺԱՐԱՆ TURBIGO 19 rue Turbigo, Métro Etienne Marcel
Ներքին, կանանց, երախաներու, կոկորդի, քթի, ականջի, մորթի հիւանդութիւններ, ֆրանկախտ, ջերմամիզութիւն, անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ, Rayons X: *Ատամնաբուժարան՝ ակռաներ դարմանել եւ ատամնաշարերու շինութ. քուրոններ 100 ֆրանքէն. սպիտակ ատամներ 60 ֆրանքէն: Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—8.*

CORDONNERIE « A K A P »

Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39.
Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍԻՈՆ
Չափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակար միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն քալուածքը Շինել, Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորդակցիլ, ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ:
Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՁԵՌՆՏՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ

PHARMACIE «GAGNE-PETIT»

6 Rue de Belleville, մէթրօ՝ Պէլվիլ
Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 8 մինչեւ կէս գիշեր
Հայ յարգելի յաճախորդներու դիւրութեան համար տրամադրած ենք հայ փորձառու դեղագործ մը որ կը գտնուի դեղարանին առաջին յարկը, դեղագիրներու սպասարկութեան ճիւղին մէջ:
ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ ԴԵՂԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Սոյն կտրօնով ներկայացնողներու հարիւրին 5 զեղչ ի բացառեալ հանքային ջուրերը եւ spécialitéները

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT LLOYD

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd
Տոմսակներ ամէն երկիրներու համար,
Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպտոս Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն:
Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համար

Docteur ès-sciences occultes
գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (Կիր. ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Եշ.է: 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* MÉTROPIGALLE.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Prof. Iliine, *նախկին անասնաբուժ ռուս, արքունիքին, կ'ընդունի ամէն օր ժ. 2—6 փանսիօն, արդուզարդ:* 45 Av. Emile Zola, *հեռ.* Vaugir. 18 99, MétroBeaugrenelle.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ—ԲԺԻՇԿ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները: Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկեայ ակռաներ: Չափաւոր գին: Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8, 3 Bld. Belleville, Métro Ménilmontant.

ԺԻԱՆԴՆԵ՛Ր

Դիմեցէք մասն. բժիշկներուն 123 Bl. Sébastopol, *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներ. ախտեր, ջերմամիզ., անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ռէօնթ. եւ անդրմանիշակ. ճառագյթ. Ամիրանս սոսիալի հիւնդն. Ամէն օր 9 12 եւ 2-8, Կիր. 9-12: Ակնաբուժ.— Խորհր. և դարմանում ամէն օր 9 12:*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

(*Մոսկուայի եւ Փարիզի համալսարաններէն*) 17 Rue Réaumur, *մէթրօ* Arts et Metiers *եւ* République, Tél. Arch. *54—27. Վեներ. հիւանդ. (արանց եւ կանանց), ֆրանկախտ. ջերմամիզութ. մորթի հիւ. եւ անկարողութիւն: Նոր ձեւով բուժումելեկտրականութեամբ: Արեան եւ մէզի քննութ.: Դիւրամատչ. գին: Դարմ. ասիւրանս սոսիալի հաշւոյն: Ամէն օր 9—20, Կիրակի 8—13:*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6. Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Յ. ՄԻՆԷԼԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ 96, Rue de Crimée PARIS (19e) մէթրօ՝ Botzaris
ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ
ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ
ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ
ՀԱՅ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ
ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋ

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulême, Paris (11)
Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճաշակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ:
Կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է,
Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC
Métro: Couronnes ou Parmentier

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

Քաֆէ Մատակասքար Ա. տեսակ	12.75, Բ.Գ. տեսակ աւելիաժան	
» Սանթոս Good Ա. »	14.25 » » » »	
» Santos supérieur »	18 » » » »	
» » Domincul	20	
» » Caracoli	22	
Քաֆէ Mocca Hodeldan	24	իսկականը եւ ոչ թէ կեղծը:
» Godlup	25	
» Ceylan	28	
» Margajid	31	

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին: Զգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն: Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին,

ՀԱՍՑԷ՝ "CAFÉ SULTAN,,
TOROSSIAN
92 Rue d'Angoulême Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐԱՐԱՏ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում,
Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար մեծ խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիսթէմ գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ,
Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

ԲՐԱՍԷՐԻ HAROLA

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville
Place des Abbesses
Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88
ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ
Պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար,
Մասնաւոր գին Հայերու

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԽԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 270.288
Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
24
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
24 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1502 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ճիգեր եւ բաղձանքներ

Քանի կը տեւէ Երեւանցիներու խորթ քաղաքականութիւնը գաղութներու հանդէպ, այնքան կը շեշտուի, զգալի կը դառնայ ինքնապաշտպանութեան բնազդը՝ հալածական բազմութիւններուն մէջ։

Ներգաղթը կանգ առած է այլեւս, եթէ ոչ բոլորովին դադրած։ Վերջին կարաւանը՝ Ցրանասյէն մեկնեցաւ, անցեալ տարի։ Զանցառելի, յատկապէս մաղուած քանակութիւն մը, տասնեակ հազարներու մէջէն։

Նախկին թափով չի շարունակուիր, նաեւ, հայկական քաղաքներու անունով նոր գիւղեր եւ աւաններ շինելու աշխատանքը։ Ձեռնարկներ կան որ կէս ճամբան մնացած են։ Իսկ ուրիշներ կը կազմեն պարզ ծրագիրներ։

Այս թուլութեան մէկ պատճառը այնէ, անշուշտ, որ գարնուրելի գործազրկութիւն կը տիրէ ասէն կողմ։ Մինչեւ իսկ Ամերիկայի մէջ, ուր Հայը. Միութիւնները նիւթական աղբիւրն են առաջադրուած բոլոր ձեռնարկներուն։

Բայց կա՛յ նաեւ հոգեբանական պատճառ մը, աւելի խոր եւ աւելի ծաւալուն։— Թուլցած են կապերը Երեւանի եւ գաղութներուն մէջեւ։ Մարդիկ հետզհետէ աւելի կ'ամփոփուին իրենց պատեանին մէջ, եւ բաղդատութեան կը դնեն հեռաւորն ու մօտաւորը։ Գալիքը, եւ իրենց աչքին առջեւ պարզուած տեսարանը։ Եգիպտոսի «Արեւ»ն անգամ, պաշտօնաթերթ ռամկավարներու եւ հաւատարիմ բարեկամ Բարեգործականի — պարտք սեպեց դիտել տալ թէ «հոգեբանօրէն գէշ ընտրուած էր ժամանակը», Նուպարաշէնի շինութեան համար։

Բաղդատելով հեռաւորն ու մօտաւորը, շատեր կ'իյնան թարթափումներու մէջ։ Ուրիշներ՝ կը փորձեն կատարել այն ինչ որ կարելի է, իրենց աչքին առջեւ։

Այս շարքին մէջ կը գտնուին Հայրենակցական Միութիւններ ալ,— ինչպէս Հաճընը, որ բաժնուած է երկուքի։ Մէկ մասը, առաջնորդութեամբ Ամերիկայիկեղրոնին, որոշեր է Հաճընի անունով թաղ մը կամ փողոց մը շինել Նուպարաշէնի մէջ։ Միւսները, յիշելով մեռեալներուն ուխտը, կ'ընդդիմանան այդ ծրագրին եւ կ'ուզեն նախ եւ առաջ փրկել ողջ մնացած Հաճընցիները, տեղաւորել զանոնք այնտեղ ուր կը գտնուին մեծ մասով (Սուրիա. Լիբանան)։

Ձենք ուզեր խառնուիլ այդ վէճերուն։ Բայց կը դիտենք մէկ իրողութիւն,— ինքնապաշտպանութեան բնազդը, որ մեկուն այ՛ս ճամբան կը ցուցնէ, միւսին՝ տարբեր ճամբայ։

Ուրեմն, ծրագիրներէն աւելի, գործերը, ճիգերն են որ կը հետաքրքրեն մեզ։ Եւ պէտք է հետաքրքրեն բոլորը։ Մանաւանդ Հայր. Միութիւնները։

Կը թուի թէ բոլորին ալ սրտին կը խօսի մէկ բանաձեւ, — պահպանել հայրանքը՝ յանուն վաղուան հայրենիքին։ Պահպանել թէ բարոյապէս եւ ֆիզիքապէս։ Ինչո՞ւ չէ, նոյն իսկ տնտեսական մտահոգութիւններով։

Այս ճամբուն վրայ, ոչ բաղձանքն է որ բարիք պիտի բերէ, ոչ ալ բանավէճը։ Այլ ճիգը, գործը։

Հետեւաբար, բոլոր անոնք որ կը ձգտին, կը ճգնին առառաւելագոյն բարիքը քաղել տուեալ պայմաններէն, հայրենասիրական գործ կը կատարեն։ Հայրենիքը՝ ժողովուրդն է։ Եւ ժողովուրդը պէտք է ողջ մնայ, կանգուն մնայ, հաւատայ իր ճակատագրին եւ ուժին։

Վաղուան հայրենիքին համար շահ է ինչ որ կը կատարուի Հայաստանի վերաշինութեան համար։ Այս մասին երկու խօսք չի կրնար ըլլալ։

Բայց եթէ Հաճընը — կամ ուրիշ Հայր. Միութիւն մը — կը կարծէ թէ սխալ է երեւանի մէջ թաղ մը կամ փողոց մը շինելու պատրուակով երեսի վրայ ձգել տասնեակ հազար տարագիրներ, — ապա ուրեմն ինք պիտի գտնէ լաւագոյն, գործնական ուղին, կարելի եղածին չափ շատ մարդ փրկելու համար։

Հաճընը չի կործանիր, եթէ Նուպարաշէնի մէկ թաղը կոչուի «Նոր Հաճըն»։ Բայց չարաչար կը տուժէ, եթէ պառակտումը ծաւալի այս առթիւ ծագած վէճերով, եւ տասնեակ հազարաւորներ մատնուին անստուգութեան, կազմալուծուին եւ անգամ մը եւս տարտղնուին չորս հովերուն։

Հաճընը մասնաւոր պարագայ մըն է այստեղ, պատահաբար յիշուած։ Ապահովաբար ուրիշ Հայր. Միութիւններու մէջ ալ կը տիրեն այս կարգի խլրտումներ։

Ցիրուցան համբանքները, իրենց գլուխն ունենալով Հայր. Միութիւնները եւ ուրիշ կազմակերպութիւններ, ամէն բանէ առաջ պիտի մտածեն ընդհանրական հայրենիքի մը համար։ Հետեւաբար պիտի ձգտին միացնել, ներդաշնակել իրենց բաղձանքներն եւ ճիգերը, կանխելով նոր կազմալուծումներ։

Համախմբուիլ, տեղաւորուիլ եւ զարգանալ,— ահա ինչ որ անհրաժեշտ է, ներկայ պայմաններուն մէջ։ Կեդրոնացնել բոլոր բարոյական եւ նիւթական միջոցները, ամէնէն գործնական ծրագիրն ընդունելով իրրեւ ուղեգիծ։ Խուսափիլ խաբուսիկ բաղձանքներէ, եւ ոտքը չդժնել հողէն, իրական գետինէն։

Ինչպէս առօրեայ կեանքին մէջ, այստեղ ալ գործ արտադրողն է որ ապարէզ կը շահի, եւ ոչ թէ առտուն կանուխ գիւտ մը յայտնողը։ Տարագիր բազմութիւններու տեղաւորման ձեռնարկը հիմնական խնդիր է մեզի համար, նախ Հայաստանի, եւ յետոյ Լիբանանի ու Միջագետքի մէջ։ Բոլորն ալ՝ միեւնոյն մտահոգութեամբ,— վաղուան հայրենիքին համար։

Այս կէտին վրայ համաձայնելէ յետոյ, վստահ ենք թէ բաղձանքները աւելի շուտ գործի կը վերածուին։ Եւ մենք առիթ կ'ունենանք առողջ, դրական ճիգեր արձանագրելու, փոխանակ ամուլ վէճերու։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ՇԱՀԸ

Քալիֆորնիոյ «Մշակ» անկուսակցական թերթը կը գրէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (30 յունուար)։

— «Քրտական հարցը բաւական զբաղեցուց արտասահմանեան հայ մամուլն ու թերթերը, ցաւալի է ըսել թէ այս կենսական խնդրին շուրջ չկրցինք ազգային որոշ ու միակ հասկացողութիւն մը ունենալ։ Նոյնիսկ այս խնդրին մէջ անհատական ու կուսակցական կիրքերը անվերջ քաշքշուքներու դուռ բացին եւ խնդիրը վերածեցին քաոսի։

«Մշակ»ի դիրքը սկիզբէն ի վեր շատ որոշ է եղած ազգովին հետաքրքրող այս կարեւոր հարցին հանդէպ, եթէ նոյնիսկ դատապարտենք փիւրտերուն համակրութիւն ցոյց տալու եւ կամ մեր համակրութիւնը հրապարակով յայտարարելու քիչ մը տգայական ձեւերը, այդ չի նշանակեր թէ պէտք չէ որոնել կապ եւ հետաքրքրութիւն ունենանք մեր հայրենիքին մէջ գոյութիւն ունեցող ներկայ շարժման հանդէպ։

Մեր պահպանողական մեծ ու փոքր դիւանագէտներն ու քաղաքագէտները չեն կրցած տեսնել քրտական յեղափոխութեան մեզի ունեցած արժէքը։ Արաբները, սակայն, որոնք ունին պետութիւն եւ զարգացման ու քաղաքակրթութեան ամէն նպաստաւոր ազդակները, մեր կարծածէն շատ աւելի շահագրգռուած են քրտական յեղափոխութեամբ եւ կը փափաքին տեսնել անկախ Քիւրտիստանի մը կազմուիլը իրենց սահմաններուն մօտ։ Արաբները ոչ միայն չեն խորշիր այլ ուժ կուտան պարագաններու ներած չափով՝ քրտական շարժման, որովհետեւ անոր մէջ կը նշմարեն ազդակ մը, որ իբր պատուար պիտի կանգնէր արաբական պետութեան եւ Թուրքիոյ մէջտեղ։

Առանց աւելորդ մեկնաբանութեան տրամաբանօրէն կարելի է հետեւցնել թէ ինչ որ նպաստաւոր է նոյնիսկ կազմակերպուած արաբական պետութեան, շատ աւելի կարեւոր եւ կենսական է մեզի համար որ ամէն բան ունինք ակնկալելիք, Թուրքիոյ անկումէն, կամ տկարացումէն. եւ ոչ մէկ բան վտանգուելիք կամ կորսնցնելիք։

ՎՏԱՐՈՒԱԾ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդի վերջին նիստին, Փարիզի նահանգին ոստիկանապետը հաղորդած էր թէ ի՛նչ միջոցներու դիմած է աւելի խիստ հսկողութեան մը ենթարկելու համար Փարիզ եւ արուարձանները բնակող օտարականները։ Այս միջոցները հետեւեալ արդիւնքները տուած են այս տարուան սկիզբէն ի վեր։

21,500 օտարականներու կացութիւնը քննութեան առնուած է։ Ասոնցմէ 1122 անձեր որոնք օտարականներու վերաբերեալ կանոններուն չէին ենթարկուած, կամ իրենց թուղթերը չէին կանոնաւորած եւ կամ կասկածելի կը թուէին, երկրէն վտարուեցան։

Մօտ 300 գործատէրեր որոնք այս պարագաններու մէջ գտնուող օտարականներ կը գործածէին, տուգանքի ենթարկուեցան համաձայն 1926 օգոստոս 11ի օրէնքին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Երկրագործական Ցանձնախումբը

Երէկ Փարիզի մէջ, բացումը կատարուեցաւ երկրագործական յանձնախումբին, որուն գլխաւոր աշխատանքը պիտի ըլլայ ուսումնասիրել կեդրոն. եւ Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներուն մէջ ներկայիս մշակուած արմտքի սպառման միջոցները. ինչպէս նաեւ յետագային, նոյն մշակութներուն առաջքը առնելու եղանակներ մշակել. մասնաւորաբար պիտի ուսումնասիրեն Ռումանիոյ, Լեհաստանի, Չունգարիոյ, Եուկոսլաւիոյ կացութիւնը այս տեսակէտէն։ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ Եւրոպական պետութիւնները գրեթէ բոլորը ղրկած են իրենց ներկայացուցիչները, Ցանձնախումբին առաջին նիստը տեղի ունեցաւ Ցրանսայի արտաքին նախարարութեան շէնքին մէջ, ուր Գ. Պրիան կատարեց բացումը։

Ալպանիոյ թագաւորին մահափորձին վերջ

Վիէննայի մէջ, անցեալ օր, Ալպանիոյ թագաւորին Ահմէտ Զօկուի վրայ կատարուած մահափորձէն վերջ, բազմաթիւ խուզարկութիւններ կատարուեցան Վիէննա հաստատուած ալպանացի գաղթականներու բնակարաններուն մէջ։ Ասոնցմէ բազմաթիւ անձեր առժամապար ձերբակալուեցան, մինչեւ որ հաստատեն թէ մահափորձի հեղինակներուն հետ որեւէ յարաբերութիւն չեն մշակած։

Երկու ահաբեկիչները, որոնք ձերբակալուեր էին ղէպքէն քիչ յետոյ հարցաքննուեցան ամբողջ դիշերը, երեւան հանելու համար թէ մեղսակիցներ ալ ունի՞ն։ Հարցաքննութիւնը որեւէ արդիւնք չտուաւ։

Ահաբեկիչներէն մէկը կը յայտարարէ թէ երբեք թագաւորն սպաննելու մտադրութիւն չունէր, երբ տեսաւ անոր Օփերայէն դուրս ելլելը, ինքզինքէն ելաւ եւ կրակեց առանց երկար բաւական մտածելու։ Երկրորդը սակայն, խոստովանեցաւ թէ երկուքը մէկ խումբդրակցաբար, որոշեր էին վերջացնել թագաւորին գործը եւ երբ Օփերային առջեւէն կ'անցնէին, ու ճանչցան թագաւորին ինքնաշարժը, փութացին տուն, իրենց ատրճանակները առնելու. յետոյ վերադառնալով, սպասեցին որ թագաւորը դուրս ելլէ։

Երկուքն ալ նախկին սպաներ են։ Մէկն անոնցմէ Ազիզ Քամի, նախկին հարիւրապետ, 10 տարի առաջ, Զօկուի մտերիմ բարեկամն էր։ Անոր ոխերիմ թշնամին դարձաւ, երբ Զօկու սկսաւ դաւեր լարել, գահ բարձրանալու համար, օտար պետութեան մը օժանդակութեամբ։

Սպանիա հանդարտած

Սպանիոյ միապետական դահլիճին կազմութենէն ի վեր, հանդարտութիւն կը տիրէ երկրին մէջ։ Հանրապետականներն ու ընկերվարականները առ այժմ, կը զգուշանան գրգռութիւններ հանելէ։ Երկու հակակառավարական հաւաքոյթներ տեղի ունեցան շաբաթ օր Մատրիտի մէջ, ընկերվարականներու եւ աշխատաւորական սէնտիքաներու կողմէ։ Բայց որովհետեւ, հաւաքոյթները ոստիկանական հսկողութեան տակ էին, կազմակերպիչները որեւէ բանաձեւ չառաջարկեցին ներկաներուն, Ընկերվարական պետ մը այս առթիւ, յայտնեց թէ ,որովհետեւ առաջարկուած բանաձեւերը կրնան վտանգաւոր հետեւանքներ ունենալ կառավարութեան համար, պէտք տեսնուած է որեւէ ցոյցերը տալ գաղտնի նիստի մէջ։

Հակասական զրոյցներ կը շրջին սահմանադրականներու դիրքին մասին հանդէպ նոր կառավարութեան եւ անոր ընտրական ծրագրին։ Սահմանադրականները մտերս հաւաքոյթ մը պիտի ունենան ճշդելու համար իրենց դիրքը։

Ամերիկա եւ Խորհրդային Տլնտիճակը

Ամերիկայի ելեմտական նախարարութիւնը գործադրութեան դրաւ խորհրդային նախանիւթերու եւ ճարտարագործուած ապրանքներու ներածման դէմ արգելքի հրամանագիրը։ Արգելքը կը նախատեսէ նաեւ Ռուսիոյ մէջ բանի աշխատանքով արտադրութիւնները։ Հրամանագիրը վաւերած է նաեւ այն պայմանները որոնց պէտք է համապատասխանեն ռուսական ապրանքները՝ չնկատուելու համար բանի աշխատանքով արտադրութիւններ։

Ցստակօրէն արգելքի տակ առնուած է հիւսիսային Ռուսիոյ շրջաններէն արտածուած փայտը, որովհետեւ Ամերիկա փաստուած կը նկատէ թէ խորհրդային իշխանութիւնները այդտեղ անտառային շահագործումները կը կատարեն բանի աշխատանքով։ Նաեւ եւրոպական Ռուսիոյ փայտի արտածուները։ Այս շրջաններէն եկած այն ապրանքները որոնք շինուած են տեղական փայտով, նոյնպէս, արգիլուած են։ Թէեւ անտառներու սէնտիքան հաւանութիւն յայտնած է ելեւմտական նախարարութեան այս հրամանագրին, սակայն Նիւ-Եորքի մէջ, կը կարծուի թէ թղթեղէնի արտադրիչները դժգոհ պիտի ըլլան եւ պիտի բողոքեն, ինչ որ սակայն ապարդիւն պիտի ըլլայ, քանի որ մաքսային օրէնքը ամէն իրաւասութիւն կուտայ ելեմտական նախարարին, նման քայլեր առնելու։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԴԱՐՁԵԼ «ԴԱՇՆԱԿ»ՆԵՐԸ

Ֆիարպէքիրէն կը հաղորդուի թէ Արեւելեան Նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ ժողովուրդին ուղղեալ յայտարարութիւն մը հրատարակած է որ կ'ըսէ.

—«Տեսնելով որ Թուրք հանրապետութիւնը օրէ օր կը զօրանայ, անոր Թշնամիները հասկցան թէ սխալած են իրենց յոյսերուն մէջ։ Այս առիթով, վերջերս անոնք դիմեցին ուրիշ միջոցի մը եւ փորձեցին Թուրք հայրենակիցները դէմ ոտքի հանել եւ օրէնքին դէմ գէնք բարձրացնելու մղել։

Այն նպատակով, դաշնակ հայերը, որոնք հոգեւին Թշնամի են Թուրքերուն, փարիզի մէջ ժողով գումարելով կազմեցին Հոպեան (Հոյպուն ըսել կ'ուզէ «ց.») ընկերութիւնը, զոր ներկայացուցին իբրեւ քրտական շահերու ծառայող կազմակերպութիւն մը։ Այս ընկերութիւնը կը վերաբերի դաշնակ հայերուն, որոնք մահացու Թշնամիները են մեր ազգին եւ պետութեան։

Ինծի համար պարտականութիւն կը նկատեմ յուսաբանել հանրային կարծիքը։

Անցեալ ամառ, այդ ընկերութիւնը մեր հերոս բանակին սուիններուն առջեւ իր արժանի պատասխանը ստանալէ յետոյ, յուսախաբութեան ենթարկուեցաւ ժողովուրդին ուղղամտութեան առջեւ։

Այն հայրենակիցները, որոնք 4 տարի առաջ կեղծ խոստումներէ խաբուելով, արտասահման գացած էին, երկիր վերադարձած են։

Հայրենակիցներ, հոպեանները իրենց գործիք կը դարձնեն նաեւ Թուրքիայէն մեկնած նեստորականները, Շահախնդիր տարրերը օգտագործելով, անոնք պիտի փորձեն կրօնական դիմակի տակ օգտուիլ ձեզմէ»։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՇԱՆԴ ԱՂԷՏ ՄԸ

Էքս-լա-Շափէլ (Գերմանիա) շրջակայ Ռոթալերկի հանքին մէջ 600 մեդր խորութեամբ, կրիգուի բունն պայթում մը մեծ վնասներ պատճառեց եւ մարդկային գոհեր խլեց։ Զոհերու Թիւը տակաւին յայտնի չէ։ Յարդ 31 դիակներ միայն երեւան հանուեցան։

Հիդլէր կը գործէ.— Հիդլէրեականները Մանհայմի մէջ կազմակերպեր էին հաւաքոյթ մը, որուն ներկայ էին 3400 անձեր։ Հիդլերեաններու եւ իրենց քաղաքական հակառակորդներուն միջեւ, ծանր խռովութիւններ պատահեցան։ Ոստիկանութիւնը մեծ դժուարութեամբ յաջողեցաւ սրահը պարպել։ 162 անձեր ձերբակալուեցան, 20ի չափ վիրաւորներ կան։

Հնգամեակի հեղինակը.— Փորձադիր կոմիտէն իր պաշտօնէն հրաժարեցուց խորհրդ. տնտես. խորհուրդի նախագահը կրիգանովսկին, որ հեղինակն է համբաւաւոր հնգամեայ ծրագրին։

Պուխարին հիւանդ.— Շամայնավար նշանաւոր տեսաբանը եւ Փ. միջազգայինի նախկին մեծ դէմքերէն Պուխարին, պարագլուխ աջերուն, ծանրօրէն հիւանդ է։

Բոլերան Պոլսոյ մէջ.— Պոլսոյ մէջ քոլերայի կասկածելի դէպք մը երեւան ելաւ։

ՊԱԼՍՈՅ ԹՂԹԱԲԵՐԸ

Պոլսէն թղթաբեր չի գար քանի մը օրէ ի վեր։

Սօֆիայէն կը հետագրեն թէ փլուզումի հետեւանքով, ճեպընթացը կանգ առած է Սօֆիայի մէջ։ Երթեւեկը կը կատարուի պայմաղրական կառախումբով։ Ճամբորդները սահմանագլուխէն Իտիրնէ կ'երթան ինքնաշարժով։

ՅԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

ՀԱՑԷՆ ԱՌԱՋ ԲԱՄՊԱԿ

Բամպակի մշակութիւնը զարգացնելու եւ ընդարձակելու հարցը, օրէ օր աւելի սուր կերպարանք կը ստանայ խորհրդային երկիրներու մէջ։

Այս պարագան հետեւանք է ո՛չ միայն անոր համար, որ բամպակը ճարտարարուեստական արդիւնաբերութեան համար վառելիքէն յետոյ գրեթէ երկրորդ տեղը կը բռնէ իր կարեւորութեամբը, այլ եւ այն պատճառով, որ խորհրդային երկիրները զգալի չափով պէտք ունին բամպակի, ծածկելու համար միլիոնաւոր քաղաքացիներու մերկութիւնը։

Ոչ մէկ գաղտնիք է կերպասեղէնի իրական պակասը խորհրդային բոլոր հանրապետութիւններուն մէջ, այն ալ անժամանելի դիներով։

Հիմա երբ արդէն խորհրդային վարիչները լիայոյս են թէ պիտի կրնան իրականացնել «Հնդամեայ տնտեսական ծրագիրը» որով եւ անմիջապէս ինքնաբաւ արդիւնաբերութեամբ պիտի փրկեն երկիրը իր այսօրուան անհանդուրժելի կացութենէն, աւելի քան ուժգնութեամբ կը հետապնդուի բամպակի արդիւնարերութիւնը։ Գոյութիւն ունեցող եւ ունենալիք գործարանները պէտք ունին բամպակի մեծ պաշարի, երկիրը իր մէրքը պէտք է հայթայթէ ներսէն։ Մինչեւ հիմա այս ուղղութեամբ շատ քիչ ժտածող գիւղացին պէտք է ուրիմն հաշուի առնէ նոր պահանջը։ Այս է իմաստը օրուան բոլոր կարգախօսքերուն բամպակի ցանքերու տարածութիւնները ընդարձակելու մասին։

Ամէն ալ արդէն կը սկսի բուն տագնապը, օրուան իշխանութեան եւ գիւղացիութեան մէջ։

Հայաստանի մէջ մանաւանդ կը թուի թէ այս տարի առանձնապէս սուր կերպով դրուած է բամպակի խնդիրը։ Մանաւանդ որ, համաձայն Անդրկովկասի Երկրային կոմիտէի Բիւրօյի որոշման, 1931ին Հայաստանը պէտք է ունենայ 25 հազար հեկտար բամպակացան։

Որքան դիւրին է թուղթի վրայ նշանակել վերսյիշեալ թիւը, պարտադրելով զայն Հայաստանին «ըոլշեւիկօրէն», դժուար է սակայն, անհամեմատօրէն դժուար ու ծանր անոր իրագործումը Հայաստանի եւ հայ գիւղացիութեան համար։

Նախ եւ առաջ, բամպակի մշակութիւնը տակաւին պատերազմէն առաջ մեծ կարեւորութեամբ չէր զարգացած մեր երկրին մէջ։ Այս իրողութիւնը իր կարգին հետեւանք էր անշուշտ այն ողբալի ճարտարարուեստին, որ գոյութիւն ունէր նախապատերազմեան Ռուսաստանի մէջ։ Որով եւ ըմբռնելի է այն թոյլ եւ անփոյթ վերաբերմունքը երկրի բնական հնարաւորութիւնները օգտագործելու եւ զարգացնելու տեսակէտով։ Այս ալ ըսենք սակայն, որ Հայաստանի տնտեսական զարգացումը երբեք ալ իրական մտահոգութեան առարկայ չէ եղած տիրող իշխանութեան համար։ Հետեւաբար կարեւոր խնդիր չէր թէ հայ գիւղացին ի՛նչ կը ցանէ եւ ի՛նչ չի ցաներ։ Այս պայմաններուն մէջ, անբնական չէ բամպակաշակութեան զարգացման թոյլ մակարդակը մեր երկրին մէջ։

Այս իրողութիւնը կը հաստատուի եթէ նկատի ունենանք պատերազմէն առաջ, Հայաստանի ցանքերու ընդհանուր տարածութիւնը եւ բամպակի չափը այդ ընդհանուր համեմատութեան մէջ։ 1914ին ցանուած է ընդամէնը 266,221 տեսիատին տարածութիւն,— հացահատիկ՝ 239,284 տես· գանազան տեսակի բանջարեղէններ եւ բոլոր 16,201 տես· բամպակ 10.736 տեսիատին։ Ուրեմն ընդհանուր ցանքի տարածութեան հարիւրին 4 համեմատութեամբ միայն տեղ է տրուած բամպակի մշակութեան։

Երկրի խորհրդայնացումէն ետք, եւ համեմատաբար ամենալաւ շրջանին, 1927ին այս համեմատութիւնը քիչ մըբարձրացած է ի հաշիւ բամպակին։ Անցեալ տարի միայն կարելի եղաւ ընդարձակել բամպակի ցանքը, բարձրացնելով 17,276 տեսիատինի։

Այս պատկերը նկատի ունենալով, մասամբ ըմբռնելի կը դառնայ այն իրողութիւնը թէ հակառակ համաչնաւոր իշխանութեան լարուած ճիգերուն մեր երկրի մշակութիւնը կ'ընդդիմանայ բամպակացանի տարածութեան ընդարձակութեան։ Եւ հակառակ այս իրողութեան, ըսինք որ այս տարուան համար որոշուած է բամպակացան կատարել 25,000 հեկտար տարածութեան վրայ։

Բազմաթիւ են պատճառները բայց գլխաւորաբար մէկ ընդհանուր հիմնական կէտէ ծնունդ կ'առնեն բոլոր արգելքները։

Հոս ալ, ինչպէս տնտեսական միւս ասպարէզներուն մէջ, կառավարութեան հետապնդած տնտեսական քաղաքականութեան եւ գիւղացիութեան օրուան պահանջներուն միջեւ առաջ եկած հակասութիւններն են վէճի բուն գիտինը։

Հայ գիւղացին այսօր աւելի քան երբեք ժտահոգ է իր կենսական պահանջներու նուազագոյնը հայթայթելու խնդրով։ Հացը բնականօրէն կը բռնէ առաջին տեղը։ Եւ որովհետեւ իր արտադրութեան շատ չնչին մասն է որ կը ձգուի իրեն իշխանութիւններու կողմէ, գիւղացին կը նախընտրէ ցանել նախ եւ առաջ հացահատիկ։

Այս կացութեան ծանօթ է կառավարութիւնը, բայց գործնական ի՞նչ նշանակութիւն ունի, երբ կառավարութիւնն ալ իր կողմէ կը նախընտրէ ամէն բանէ առաջ ապահովել բամպակը, իբրեւ հումնիւթ համաժիութենական գործարաններու համար։

Անկարելի է ուրիշ կերպով բացատրել 1931ին 25.000 հեկտար բամպակացան ունենալու որոշումը, երբ տակաւին անցեալ տարի անոնար է եղած 17,276 հեկտարը լրիւ օգտագործել։

Հայաստանի Կեդր. Կոմիտէի Բիւրոն առանձին հրամանագրով մը կը պարզէ բամպակի հարցի կարեւորութիւնը եւ անցեալ սխալներն ու նոր միջոցները։

Յոստովանելով որ 1929—30 բամպակի մթերման ծրագիրը Հայաստանի մէջ «բացայայտօրէն անբաւարար է եղած, կը թուի բազմազան պատճառներ, որոնք կը հատուտանեն իրենց իսկ անշնորհ եւ անփոյթ վերաբերմունքը։ Յ «րիթիխոշորագոյնտասը այսպէս բացատրելով մէկտեղ, չի մոռցուիր ուշատակել «Բաւարար ի՛արուած չի դրուիլ կուլակութեան եւ դաշնակների ոտնձգութիւններին՝ ուղղուած բամպակի կամպանեայի դէմ»։ (Խ. Հ. ցունուար. 9)։ Բամպակի բերքին անյաջողութեան մէջ առանձնապէս աչքի զարնող պարագայ է նոյնպէս ջրաբաշխական աշխատանքներու անկանոնութիւնը, մեքենաներու եւ գործիքներու պակասը, եւ մէկ խօսքով «գէշ տնտեսավարութիւնը»։ Այս բոլորին համար սահմանած են բազմաթիւ պատիժներ պատասխանատուներու հանդէպ, եւ նոր «վճռական միջոցներ» 1931ի պլանը անպայման գործադրելու համար։

Այս հարցին տրուած կարեւորութիւնը երեւան կուգայ նաեւ անկէ, որ գործին լծուած են բոլոր մեծ ու փոքր պաշտօնատարներն ու գործիչները, իսկ գործի ընդհանուր ղեկավարութիւնը յանձնուած է Կեդրոնական Կոմիտէի քարտուղար Ա. Խանճեանին։

Ամէն դիւրին է եզրակացնել թէ այս տարի Հայաստանի գիւղացին իրական քաշելիք ղեկի օրուան իշխանութենէն։ Մանաւանդ որ ընդհանուր ցանքի համար Հայաստանի տրամադրելի հողը շուրջ 70 հազար հեկտար նուազ է գարնանացանի ծրագրէն։

«Ի՞նչպիսի ձեռնարկումներով կարող ենք մենք իրագործել մեր ցանքերի ընդարձակման այդ բաւականաչափ մեծ, իրօք բայշեւիկեան տեմպերը։ Նախ՝ մենք լրացուցիչ կերպով պէտք է մրշակելի դ. սրծնենք 71,500 հեկտար հող։ Որտեղի՞ց պէտք է վերցնենք այդ 71,500ը հեկտարը»։ (Խ. Հ. ցունուար 7)։

Հայաստանի հողային կոմիսար Պ. Գուլօեանն է այս հարցումին հեղինակը։ Իր բազմաթիւ լուծման պատասխաններուն մէջ Պ. Գուլօեանը առաջին առթիւ կը թուի ժտահոգ ըլլալ բամպակի համար հող հայթայթելու տարցով։ 25.000 հեկտար բամպակ ցանելու համար, այս տարի պէտք ունին լրացուցիչ 8000 հեկտար հողի, որուն մէկ մասը ըստ Պ. կոմիսարին, պէտք է պատրաստել։

«Մինչեւ այժմ չօգտագործուող հողերը, եւ երկրորդ՝ դուրս մղելով ֆացաֆիատիկային մշակոյթները»։

Մանաւանդ որ.—

«Ֆացաֆիատիկային մշակոյթների դուրս մղելը ֆանդիսանում է Ընդերկրկոմի մարտական դերեկտիվը, որը պէտք է կատարել անպայման»։

Մեր հայերէնով, Թիֆլիսի իշխանութիւններու հրամանով Հայաստանը պէտք է անպայման ցանէ իր վրայ դրուած բամպակի սակը. ասոր համար անհրաժեշտ հողը պէտք է առնել հացահատիկի տրամադրուած հողերէն։ Որո՞ւ հոգ թէ այդ կարգադրութենէն կը տուժէ հայ գիւղացին, գոնէ տնտեսական ներկայ պայմաններու մէջ։ Անհրաժեշտը եւ կենսականը բամպակն է։ Ասոր համար, հարկ է ո՞չ միայն նուազեցնել հացաբոյսերու ցանքը այլեւ բամպակին յատկացուած հողերը ցանուած իսկ ըլլան հացաբոյսերով, կրկին հերկել, համաձայն Կեդրոնական Կոմիտէի հրամանագրին «ցանուածի լինելու դէպքում կրկին հերկել»։

Այժմ արդէն բամպակի «կամպանիայի» հուսն ըրջանն է։ Տակաւին կանխահաս է խօսիլ արդիւնքներու մասին։ Բայց արդէն իրենց իսկ զեկոյցները լուրջ կասկածներ կը յայտնեն ծրագրի լրիւ իրականացման մասին։

Որո՞ւ հոգ, թէ հայ գիւղացին կը զոհուի իր չոր հացքին։

Ս. ԹԱՓՈՒԻ

Կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋը

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՀԱՐԱՒ-ԱՄԵՐԻԿԱՑԷՆ

ԵՐԿՈՒԱՂՐԱԳՆԵՐԵԻՍ

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ.— Այսանգամ սակայն կանգնած ենք ահռելի մը առջեւ։

Մինչեւ հիմա չէ եղած երեւոյթ մը որով կարելի ըլլար Պուէնոս Այրէսի հայ գաղութին ալ մասնակցիլ իբրեւ անհաշտ եւ պատակուած։

Ճիշդ է, երբեմն երբեմն կը լսուին Հայրենակցական Միութիւններու ներքին վէճեր, սակայն ասոնք տեղի կ'ունենան միայն որոշ եւ նեղ շրջանի մը մէջ։

Դժբախտաբար, վերջին ժամանակներս այս կամ այն ուղղութեամբ փորձեր կ'ըլլան ջուր պղտորելու։

Իսկ աղբիւրը միշտ նոյնն է. քանի մը տիպարներ, որոշ դիմակով ու եթէ կ'ուզէք «ծրագրով», որուն ծայրը անշուշտ շատ հեռուէն կուգայ։

ՊՈՒՐՈՒԱԶԱՍԻ ՀՍՑԿ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Ինչպէս Պոքայի Հայկ. դպրոցին, նոյնպէս եւ ասոր նախաձեռնութեան պատիւը կ'իյնայ Ջ. Ե. Ո. Մ.ի մասնաճիւղին, բայց քանի որ տեղը եկաւ ըսենք, թէ հակառակ Զափահասներուն նախնական եռանդուն գործունէութեան ու նախաձեռնութեան, որով նոյնիսկ որոշ իրաւունքներու տէր կըբնան ըլլալ, այժմ անտարբեր կը ւնան իրենց իսկ հիմնած այս գեղեցիկ ձեռնարկին։ Գոնէ մեզ համար տարօրինակ է այս երեւոյթը, որովհետեւ մօտէն գիտենք տեղւոյս մասնաճիւղի ոգրակն ու կազմը եւ գործնական շատ բան կրնանք սպասել։

Պարբաքսի հայկական դպրոցը կազմուած է հաժանուն քաղաքամասին մէջ, 1930 մայիս 19ին։ Իբրեւ ուսուցչուհի կը հրաւիրուի Օր. Մարգարիտ Տէրօյեանը։

Ս ղբնական բարեյաջող շրջանէն վերջ կը սկսի իսկական ազգային դաստիարակութիւնը, այսինքն երբ ընդունուած սովորութեամբ ուսուցչուհին կը ձեռնարկէ ազգային երգերու վարժութեամբ եւ ահա վէճը։ Մասնաւորապէս «Մեր հայրենիք»ը առիթ կուտայ նախօրօք պատրաստուած թաշկինակը նետելու։ Կծիկը կը սկսի բացուիլ եւ նախորդ վարչութիւնը կը քաշուի, ազատ ճամբայ տալով նորեկներուն, որոնք, ինչպէս կ'երեւի, այդպիսի առիթի մը կը սպասէին, ազատ հաժարձակ գործունէութեան սկսելու համար։

Արդի՞ւնքը — այն որ 1930 նոյեմբեր 30ին կազմակերպուած ամավերջի հանդէսը ազգային հանդամանք չունէր, եւ աւելին ըլլալով, մեր իրականութեան հետ կապ չունեցող ժարգիկ ճառեր արտասանեցին «միջազգային»ի մասին։

Ինչո՞ւ չէ՛։ Հրամմեցէք,

Ուրեմն Պուէնոս-Այրէս կըրնայ պարծենալ իր «կարմիր» դպրոցով, որու մեղքը Պարրաքասի հայութեան վզին կ'իյնայ։

Մենք վստահ ենք թէ Պարբաքասի հայկական դպրոցը, եթէ կ'ուզէ միւս դպրոցներուն նման գաղութին ընդհանուր հաժակրանքը վայելել, եկող տարի կ'ուղղէ այս սխալը,— ազգային դաստիարակութեան ուղիղ ճամբան բռնելով։

Բարեբախտաբար ունինք շրջաններ որոնք իրենց թափած աշխատանքներու շնորհիւ ստեղծած փոքրիկ դպրոցներով ոչ միայն հպարտ են, այլեւ ամէն րոպէ կրնան պարծենալ, որովհետեւ այդ վարժարանները ուրիշ բան չեն եթէ ոչ լոյսի վառարաններ, Ատլանտեանի այս հեռաւոր ափերուն վրայ։

Իբրեւ այսպիսին ւիշատակենք, ահա լաւագոյն օրինակ մը։

ՄԱՀԱԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Իր երրորդ տարին բոլորեց այս դպրոցը կը գտնուի Նուիվա-Բօմբէժայի, Պ. Այրէսէն բաւական հեռու աշխատաւորական թաղի մը մէջ։

Մօտաւորապէս 90-100 տուն հայկական հատրանք մը կ'ապրին այս շրջանին մէջ, դլխաւորապէս Հաճընի, Թոմարզայի Բէլէսի եւն. ատուար մեծամասնութեամբ սեւ աշխատաւորներէ կազմուած։

Բաւական թիւով նախապատերազմեան գաղթականներ ալ կան, որոնք փախած են կամ Թրքական զինուորութենանպատճառաւ, եւ կամ տնտեսական պայմաններու հետեւանքովՇատերը տէր են սեփական հողերու, որոնց վրայ ունին իրենց տնակները մեծ մասը տախտակեայ։

Ընդհանրապէս Թրքահասներ են, բայց հակառակ ատոր թերեւս ամէնէն աւելի ատոնք են որ, հայ ապրելու ու իրենց զաւակներն ալ հայ ապրեցնելու ողջմիտ գիտակցութիւնն ունին, Իրենց առօրեայ աշխատանքներու կողքին՝ լաւագոյն մտածում մը ունին՝ պէտք եղած ուշադրութիւնը ընծայել հայ մանուկին դաստիարակութեան, որովհետեւ ամէն վայրկեան անոնց սրտին մէջ կը հնչեն «հայ» «հայրենիք» եւ «Հայաստան» բառերը։

Նուիվա-Բօմբէժայի Սահակեան վարժարանի 1930 դեկտ. 28ի հանդէսը եկաւ անգամ մը եւս հաստատել այն անխախտ հաւատքը, թէ տարագիր ու աժէն ինչէ զրկուած հայ աշխատաւորութիւնը գիտակից իր պարտականութեան՝ նուիրուած է նոր սերունդը այլասերումէն փրկելու փափուկ ու դժուարին գործին։

Ներկայիս Նուիվա-Բօմբէժայի Սահակեան վարժարանը ունի 63 երկսեռ աշակերտներ 8-10 տարեկան։ Դպրոցական զբաղումները տեղի կ'ունենան առտուան պահերուն եւ կէսօրէ յետոյ։ Աշակերտութիւնը բաժնուած է Ա. եւ Բ. կարգերու։ Իրբեւ դասագրքեր ընդունուած են Լ. սաքեր Ա. տարի. լետոյ Ոսկի Գետակ, տարրական Ա. եւ Բ.։ Իսկ աշակերտներուն ամէնէն աւելի հետաքրքրող նիւթը, Հայոց Պատմութիւնը՝ կ'աւանդուի ըստ ողբացեալ Տէսատկիւլի ձեռնարկին։ Պ. Տ. Մուրատեան իբրեւ հին ուսուցիչ կրցած է արդարացնել իր վրայ դրուած պարտականութիւնը։

Դպրոցին տարեկան պիւտճէն մօտաւորապէս 1300 փեսոյի կը հաւասարի, որ բաւական մեծ դժուարութեամբ կը հայթայթուի հանդէսներէ եւ անդամավճարներէ։ Պ. Ե. Խաչիկեան ամէ ամիս կը նուիրէ 50 փեսօ բացառիկ գումար մը։

Մինչեւ հիմա դպրոցի շէնքի համար, երեք տարուան պայմանաժամով, Պ. Գ. Քէշիշեան ձրիաբար տրամադրած էր որոշ հողաբաժին մը, որու ժամանակը լրացած ըլլալով, Հոգաբարձութիւնը բաւական մեծ դժուարութեան մը առջեւ կը գտնուի։ Ստիպուած է կա՛մ նոր հող մը գնել, եւ կամ ամսականով շէնք մը վարձել։ Երկու պարագաներն ալ դժուարին են, տնտեսական տագնապի այս ծանր օրերուն։ Անշուշտ ցանկալի է նախընտրել սեփական հողամաս առնելու ծրագիրը։ Միայն քիչ մը աւելի աշխատանք թափելու է, եւ նկատի ունենալու է, որ մեր ժողովուրդը դպրոցի համար պէտք եղած օժանդակութիւնը չի խնայեր։

Եթէ նոյն շրջանի հայուհիներն ալ, քիչիկ մը բարի ըլլան ձեռք մեկնելու Հոգաբարձութեան, կասկած չկայ որ Սահակեան վարժարանը եկող տարի անպայման իր սեփական շէնքը կ'ունենայ։

Եւ ինչո՞ւ չպիտի ընեն։ Շատ լաւ գիտեն, որ Պուէնոս-Այրէսի բոլոր մեծ ու պզտիկ մարդասիրական, որբախնամ ու աղքատախնամ հազար եւ մէկ տեսակ գործեր կ'իրագործուին տիկիններու եւ օրիորդներու աջակցութեամբ։ Եթէ մերիններն ալ ամենաթեթեւ տրամադրութիւն ցոյց տան, բաւական է ամբողջ լեռ մը շրջելու։

Ս. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱԼՃԵՐԻՍՑԷՆ

ՆՈՐԷՆ ԹԱՓՈՒԱԿՈՒ

Ալժիր — Ընկերական վերկիրակիներէս մէկն էր։ Հաուած ենք վարչական կազմ նորապսակ ընկերով մը նշէն տնակը, որուն չորս պրուն վրայ ուրախութիւն է ւներ։

Որչափ ուրախ էր անհպարտ Ա՛լ աշխարհը իրն իր հարսը ժեզի ներկայացվերջ, աւանդական սեղանի շուրջ բոլորուեցանք կարհիմա խօսքը իրն է։

— Ընկերներ, շատ ուրախ եւ դուք ալ կը նշմարէք ւխութիւնս, այսօր մինչեւ ատեն իմս էք, վերցուցէք տաւթները։ Կ'արժէ խմել խաղողի ողկոյզներուն կանանչութեան ժէջ։

— Տեսէք պարտէզիս ու աշխատանքիս արդիւնքովտի կերակրեմ ձեզ, հաւընկ. Պ., հաւերուս առաջին կիթներն են, պահեցի որ ժիսին ուտեն։ Այժմ խմենք մաղթանքներս կը միացնձեր բարի գալուստին։

Ընկերը վերջացուց իր սրտրական համեստ արտայայտութիւնով։ Գաւաթները իրզարնուեցան, սովորութիւն չնեցողը նոյնիսկ պարտաւորացաւ խմել։ ընկերը չներժսիրով։

Ճիշդ դէմս մեր չինական կատի ըսպարապետ Ջանկ-Մոլին անհամբեր կ'առաջարկէ իսհարս ու փեսի կենացը։

Ու այսպէս գաւաթները իրզարնելով, ժաղթանքներ հիւլով, խմեցինք մինչեւ ուշ տեն։ Երդ, ճառախօսութիհայրենիքի կարօտը դուրթոռէր ամբողջ Վառպառելի յութիւնը արթնցնելով վնՀին «Աղջիկ բախտաւոր» երգկ'ոգեւորուէինք հին յիշատներով։

Այսօր այդ վերջին ընկկան յիշատակով լեցուած փտտուք մը ունիմ առանձթեանս մէջ, ու չեմ կրնար ստուիլ իրականութեան հետ...

Ընկերներէս ոմանք գիտՈրշեր եմ լուռ ու մունջ գլուառնել հեռանալ, քիչ մը թափառիլ, մտածելով որ անհդիստ ու խաղաղ կ'ըլմինակութեանս մէջ, գոնէ ազօրեան գաղնութիւններէն ազատչինչ կ'իմանամ աշխարհէն, չինչ հայութիւնէն ու հայնիքէն...

Մեր ներկայ ժիջավայրը շրջապատը իրենց շատ մրուեւելութիւններով խաղաղ գեղութիւն կը գործեն եւ մեկուսացնեն մեզ շատ մը նարկներէ, անկախ մեր կքէն եւ նոյնիսկ շատ անմեր ժտածումներու մէջ երտեղ չի բռնող ուղղութեամբ։

Ընկերներ, ահա իրականթիւնը։ Մտքիս հետ չկրցհաշտուիլ, ըմբռնումս ընդդցաւ մտածումներուս դէմ, գլուխս, խենդ չիղերս գիս յանհեցին անորոշ ուղղութեան հովը փչեց, ես չկրցայ յաղթու հոսանքը բացաւ ճամբամ ճամբայ մը որ երբեք մտածումներուս ժէջտեղ չէր բռնում։

Եւ ճիշդ ատոր համար շատ ամէնամօտիկներէս մինչեւ հրատարակներս գիս անուանեցի «խենդութեան» ճամբայ բռնողներէն ժէկը։ Այնպէս որ ընդրիւ չկրցայ եւ կամ չուզեցի ոչ ժէկին «մնաք բարով» բսել եւ այդ մեղադրանքը շալկհաւ նստայ անորոշ օր մը։

***

Ձորս հայորդիներ ենք, քիմը անծանօթ իրարու։ Միայն թէ հայ ենք ու այդ երաշխիքը բաւէ որ աւելի մօտ ընկերակիցներ ըլլանք իրարու։

Մարսէյլի քարափը եռուկայ, լեցուն սեւամորթներով։ Բոլորը իրենց երկիրը կը վերադառնան յոդնած պանդխտութենէն, իսկ մենք չենք յոդնած թափառելէ։ Խառնիճաղանճ ամուկ եւ իրարանցում։

ՄԵԾ ՀՈՒՐՀԱՆՔ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ամերիկահայ գրողների մասին ամենից առաջ պետք է ասել, որ նրանք գոյություն ունեն։ Ամերիկայում ապրում է մոտ 60,000 հայ, որոնց մեծ մասը ծնված է Ամերիկայում։ Նրանք ունեն իրենց թերթերը, ամսագրերը, գրական ընկերությունները, գրական ասպարեզ են նետում տասնյակ գրքեր տարեկան։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

— Ուրեմն ինչ է պատահել հայ գրողներին։ Ինչո՞ւ նրանք չեն գրում։

Գրեթե բոլոր հայ գրողները, որոնք ապրում են Ամերիկայում, ինքնուրույն գրողներ են։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

— Ուրեմն ինչ է պատահել հայ գրողներին։ Ինչո՞ւ նրանք չեն գրում։

Գրեթե բոլոր հայ գրողները, որոնք ապրում են Ամերիկայում, ինքնուրույն գրողներ են։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

— Ուրեմն ինչ է պատահել հայ գրողներին։ Ինչո՞ւ նրանք չեն գրում։

Գրեթե բոլոր հայ գրողները, որոնք ապրում են Ամերիկայում, ինքնուրույն գրողներ են։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

— Ուրեմն ինչ է պատահել հայ գրողներին։ Ինչո՞ւ նրանք չեն գրում։

Գրեթե բոլոր հայ գրողները, որոնք ապրում են Ամերիկայում, ինքնուրույն գրողներ են։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

— Ուրեմն ինչ է պատահել հայ գրողներին։ Ինչո՞ւ նրանք չեն գրում։

Գրեթե բոլոր հայ գրողները, որոնք ապրում են Ամերիկայում, ինքնուրույն գրողներ են։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։ Նրանք ունեն իրենց ընթերցողները, որոնք կարդում են նրանց գրքերը։

Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։ Ամերիկահայ գրողների մասին խոսելիս, նախ և առաջ, պետք է նկատի ունենալ այդ գրողների ստեղծագործությունները։

Լաւատեղեակ շրջանակներ կը հաւաստեն թէ խորհրդային իշխանութիւնները որոշած են 1932էն սկսեալ արտածել նաև ոսկեայ թուղթ։ Եթէ ուրեմն ներկայիս վայտի գործատէրերն են որ կը դժգոհին, վաղը կարգը պիտի գայ թուղթի արտադրիչներուն։

ՀԱՑԵ՛Ր

ԵԹԷ կ'ուզէք դրամ շահիլ, ձեր տուրքի յայտարարութիւնը կատարեցէք ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԱՄԻՍԸ ՁԼՐԱՑԱԾ։

M. ARNAUD նախկին քննիչ ուղղակի տուրքերու, կը խմբագրէ ձեր տուրքերու յայտարարութիւնները ճամաձայն ձեր շահերուն։

Դիմեցէք՝ **M. ARNAUD**ի, 167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

LE COMPTOIR DE PROVENCE, 37 RUE PARADIS, MARSEILLE

1. կը ծանուցանէ իր հայ յաճախորդներուն Թէ՝ կը ծախէ բազմաթիւ տուներ, հողեր, ինչպէս նաեւ կալուածներ արուարձաններուն մէջ նպաստաւոր գիներով։

2. խորհրդակցութիւն ամէն տեսակ շէնքերու կառուցման եւ գրաւականով փոխառութեանց համար։

3. փոխատուութիւն դրամական որեւէ գումարի։

4. կը կատարէ ամէն տեսակի քննութիւններ (expertisses) եւկը կարգադրէ ամէն տեսակ վիճելի գործեր։

5. փոխատուներու միջոցաւ le Comptoir de Provence, իր յաճախորդներու համար, կը ստանձնէ ձեռնարկել մեծ արժէքով գործեր, գնում եւ վաճառում հողերու, կառուցում տուներու, գիւղերու մէջ, գրաւականով փոխատուութիւն՝ (hypothèque) պանդոկներու եւ վաճառատուններու համար։

CORDONNERIE « AKAP »

Maison A. KAPIKIAN

17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89

Մէթրօ՝ ԱՎԼՐՈՆ կամ ՆԱՈՒՐՈՆ

Ջափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակարը միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի։ Մասնագիտութիւն *Քոէփ տը Շինի*։ Շեռաձայնով իսկ կրնաք խորդակցիլ, ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ։

Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՁԵՐ ՁՒԼՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

AMERICAIN LLOYD - PALESTINE & ORIENT LLOYD

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)

Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd

Ցոմսակներ ամէն երկիրներու համար։

Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն։

Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համար.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։ Հոն կը կատարուին *Ռ.* ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), *գերմանիշակագոյն, յետկարմրագոյն* եւ ուէօնթկէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ *ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ* բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ ըօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար pneumothoraxի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ Ւ՛ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, թեւլադրական եւ ֆրէօյտեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներական հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42

Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5։

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակի սուրճեր

Քաֆէ Մատակասքար	Ա. տեսակ	12.75,	Բ.	Գ.	տեսակ	աւելիաժան
» Ցանճոս Good	Ա. »	14.25	»	»	»	»
» Santos supérieur	»	18	»	»	»	»
» » Domincul		20				
» » Caracoli		22				
Քաֆէ Mocca Hodeldan		24				

իսկականը եւ ոչ Թէ կեղծը։

» Godlup	25
» Ceylan	28
» Margajid	31

Կը յայտարարեմ յաճախորդներուս Թէ սուրճի գիները կը տարբերին համաձայն իրենց տեսակին։ Զգուշացէ՛ք աժան սուրճերէն։ Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին։

Հասցէ՝ **“ CAFÉ SULTAN ,,**

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Այսօր ժամը 8.30—9.15 տրագրի մեկնաբանում (ընկ. Հիւսեան)։ 9.30—10.15 Հայաստանի աշխարհագրութիւն (ընկ. Ագգին)։

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Եոգկատի եւ Երջ. Հայր. միութեան խսի-լէ-Մուլինօի մասնաճիւղին կողմէ։ 28 փետրուար, Շաբաթ գիշեր խսի-լէ-Մուլինօի թադապետական սրահներուն մէջ։

կը ներկայացուի՝ **ԱԶԳԻՍ ՄԵՆՔ ԱՂԱՆԵՐԸ և ՎԱՆՏՈՒԱ ՊՈՄՊԱ** *(զաւեշտ)*

եւ **ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԿԱՐՕՏԸ** *(ողբերգութիւն)*

Փոքրիկն սիրանուշ Լուսիկեան կը պարէ հայկական պարեր

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ (ՊԱԼԵՆՑ)

51 Rue Monsieur - le - Prince, PARIS (VIe)

Հեռաձայն՝ Danton 88—65 Մէթրօ՝ Odéon

ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Ա. Ախարոնեան՝ *Իմ գիրքը*, Բ. (20 ֆր.), Ղ. Մելոյեան՝ *Երեք ընկերները* (10), փ. Միքայէլեան՝ *Եւա* (5)։

ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ.— Ա. Խատիսեան՝ *Հայաստ. հանրապ. ծագումն ու զարգացումը* (40), Զարլարեան՝ *Արձակ էջեր* (20). *Կեանք եւ արուեստ* (40), *Մ. Փրկչի տարեգիրք* (50), *Մայեակ Նովա* (6), *Վարդարան* (20), *եւն.*

ՓՆՏՈՒՈՒԱԾ ԳՐՔԵՐ Ա., Ախարոնեան՝ *Ազատութեան ճանապարհին, Լոութիւնը, Կարօտ Հայրենի, Հայրենիքիս համար, Իմ դիրքը Ա., Րաֆֆիի բոլոր գործերը*, ներենց՝ *Թորոս Լիոնի, Գրական դէմքեր, Հայաստանի քարտէսը։*

Հայաստանէն հասած են Ա. Խաչիկեանի, Վ. Տէրեանի, Ե. Զարենցի, Ա. Բակունցի, Մ. Արմէնի, Նարդոսի, Շիրվանզատէի, Արագի եւայլն գործերը։ Նոյնպէս՝ Ռ. Մելիքեանի, Սպինդիարեանի, Բարխուդարեանի, Ֆիգրանեանի, Տէր Ղեւոնդեանի, Թաչատրեանի եւայլն երաժշտական կտորները։

ՎԱՐԶՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՎԻՊԱԿԱՆ ԳՐՔԵՐ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵԻ ՏՊԱՐԱՆ

Հ. Ց. Դ.

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստով Ենթկ. ընգհանուր ժողովը՝ վաղը երեկոյ ճիշդ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Անիէռ, ց. ձ.— 70։
Մարսէյլ, Ն. կ.— 140։
կըրնոպլը, Միսք.— 35։
խսի-լէ-Մուլինօ, Խ. Ե.— 35։
Լիոն, Գործ.— 1250։
Մոնփելիէ, Ա. Մ.— 50։
Տէր Զօր, Մ. Ս.— 70։ Սկսանք դրկել Գ. Գ.ի։
Սէն Մօրիս, Գործ.— 140,
Ռոման, ց. վ.— 70։
Թել Էպիատ, Մ. Մ.— 140։
Ռոան, կ. պ.— 35։
Քոկոլէն, Ֆէրի.— 35։
Լիվրի կարկան, Ս. Ա.— 50։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Խառնիացի (Մարաշ) Գրիգոր Պարսամեան կը կարծուի Թէ 1925ին կը գտնուէր Պէյրութ։ Իմացնել իր քրոջ Տիկ. Կատարինէ Պլուզեանի, 52 Rue Centrale, Le Cannet (A. M.) France.

— Ատաբազարցի Խաչիկ Կուկուկեան կը փնտռէ իր հայրը Անդրանիկ Կուկուկեան, *մայրը՝ Տիգրանուհի, քոյրը՝ Հոգինէ, մեծ մայրը՝ Փարիզ։ Պոլսէն լուր առնուած է Թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա։ Իմացնել Խաչիկ Կուկուկեանի*, Couvent Arménien, Jérusalem, Palestine.

— Կը փնտռուի Պրուսայի Զէյնկիլէր գիւղէն Մարտիրոս Քէօսէեան որ տարագրութեան միջոցին մնացած է Րաքայի շրջանի Արաբներուն մօտ։ Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ Sahac Keusseian, Latamarco 171, Corrientes, (Rép. Argentine)։ Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Եգիպտահայ Թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Մարաշցի Սեդրաք Ինկիլիզեան, հօր անուն՝ Յակոբ, մօր անուն՝ Ովսաննա, 1916ին կը գտնուէր Հալէպի որբանոցը, ուսկից փոխադրուած է Պոլիս։ Իմացնել միսաք Ինկիլիզեանի 6844 C. S. P, 4ième Rgt. Etrauger, Marrakach, Maroc.

ՆԱԽՈՒ Է ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻԻ ՄԷԿ ՆԿԱՐԸ

Կը ծախուի Այվազովսկիի լուսագոյն նկարներէն մին, 1851ին նկարուած։ Կը պատկանէր Աղեքսանդր Բ. Ռուսաց կայսեր Համահարզին՝ Նիքոլա կրաանակուտսկիի հազարապետին։

Թարձրութիւնն է 88 սանթիմեթր. լայնքն է 135 մեթր, կը ներկայացնէ սեւ ծովի եզերքը, Գուրզուֆ ըսուած հռչակաւոր ամառանոցը՝ լուսնակ գիշերով։

Փափաքելի էր որ մեր ազգային գեղարուեստից սիրողները գնէին եւ Թոյլ չտային որ օտարականք այս հրաշագեղ նկարը մեր հանճարեղ նկարչին։

Նկարը կը գտնուի Միլան (Իտալիա), մանրամասնութեանց եւ գնի մասին դիմել Մխիթարեան Վարժարան, Միլան, 62 Viale Umbria. Collegio Armeno. Milano, Italia։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, *Մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վէներ. հիւանդ. եւ վարսից։ Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր. 9-12։*

EMPIRE Մեւգիք-Հոլ՝ 87 Av. Wagram

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին Թոտներով։

Տիադէրմի (diathermie), (իւլԹրա-վիոլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒՆ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Ընդունելութեան ժամերը ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'Էսդի մէջտեղը)

Ց. ՄԻՆԷԼԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e) Մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՃԵԼԱՊՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ

ԴԻՆԵՐՈՒ ԱՆԴԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՋԵՂՋ

ՀԱՑ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԻՄԻԱՑՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋ

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵԻ ՎԱՐՁՔԵ ԱՋԱՏ

Աժենադիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքո[illegible] Մէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գ[illegible] ժամը 10 Թրէն, երեւելիկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ[illegible] եակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confort[illegible]ով, ամ[illegible] տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդր[illegible] ջերմութիւն եւ վերելակ (ascenseur)։ 50 հազարէն 100 ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը [illegible] երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէ[illegible] րելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, [illegible] *Լազարի մօտ։ Աժէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ Թ[illegible] պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI[illegible]

Ցեր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-[illegible]

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը [illegible] ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ[illegible] գէտը կ'ընդունի Գ., Ե., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթ[illegible] կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը *ամէն օր ժամը 9էն 19։*

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՉԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré [illegible]

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Դիմեցէք ժամն բժիշկ[illegible]
123 Bl. Sébastopol[illegible]
Սէն Տընի, Ռէօմիւր[illegible] ախտեր, Ջերմաւիք[illegible] րոզութիւն, Ֆրան[illegible] արեան, ժոլթի հիւ[illegible] արեան և մէզի քնն[illegible] քիթի, կոկորդի եւ [illegible] ցաւեր։ Դարմ. ոչ[illegible] անդրժանիշակ. ճա[illegible] Աւիւրանս ասսիալ [illegible] Աժէն օր 9 12 եւ 2-[illegible] 9-12։ Ակնարաւժ.— [illegible] դարմանում ամէն օր [illegible]

Ռոմանի մէջ Ցաւ[illegible] ճակատ[illegible]

չիկ կարապետեան, 22 [illegible]
Nicola, Romans.

«THE SEVA VOICE» MONOPOLE

ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵԻ ՓՈԽԱԴՐԵԼԻ

ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՖԸ ՈՐ ԶԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ

AJOUTEZ A L'ELÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

REGISTERED TRADE MARK

APPAREIL DÉPOSÉ

ՓՆՏՐԵԼ ԲՈԼՈՐ ԼԱԻ ՎԱՃԱՌԱՑՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՄ

MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE

ETABLISSEMENTS **SEVA**

206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS, *Մէթրօ՝* **LOUIS-BLANC**

Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչեւ 19, փակ է կիրակի օրերը

AGENT PARTOUT LA MARQUE MONDIALE

DÉPOSITAIRE GÉNÉRAL.— PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ			
	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 276.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931
25 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1503 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՂԶԻԱՑՈՒՄ

Շուտով կը լրանայ տասը տարին՝ մեր ներկայ կեանքին, — Թափառական երկիրէ երկիր: Փռուած՝ անսահման եւ այլազան տարածութիւններու վրայ:

Վերի ի վայր շրջուեցանք, եւ ոտքի ենք նորէն: Բայց արմատախիլ եւ խորապէս խոցոտուած: Բուն իսկ սիրտէն զարնուած:

Մեր այսօրուան կացութեան մէջ, աւելի շատ չարիքներ կան մեր առջեւ, քան բարիքներ: Ամէնէն առաջ, զրկուած՝ ազատ, ինքնուրոյն պետութենէ, աշխարհի առջեւ կը ներկայանանք իբրեւ խլեակներ: Կարօտ՝ հասարակ թուղթի մը որ ճշդէր մեր իրաւական հանգամանքը: Մեր չարն ու բարին կախում ունի «հիւրընկալ» երկիրներու վարչական կամքէն: Այէն տեղ ալ, ոստիկանութիւնն է գերագոյն իրաւարարը մեր գլխուն վերեւ: Ցիսուներհինգ պետութիւններու արիսպագոսը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը կայ իբրեւ հովանաւոր, ինչպէս տարագիր Ռուսերուն, նոյնպէս մեզի համար: — Բայց, Նանսէնեան գրասենեակներու եւ թուղթերու հետ գործ ունեցողը միայն գիտէ այդ շքեղաշուք հովանաւորութեան իրական արժէքը...:

Եւ ստիպուած ենք մեր կարելին փորձել, տանելի քաշքշուք մը ապահովելու համար ամէն երկնքի տակ: Տեղ մը աւելի, տեղ մը պակաս:

Ուրիշ ելք ալ չունինք, ներկայ պայմաններուն մէջ: Հարկ է շեշտակի նայիլ իրականութեան եւ թօթափել պատրանքները:

Բայց, ո՞վ կը կապէ մեր ձեռքերը, առաւելագոյն բարիքը քաղելու համար իւրաքանչիւր միջավայրէ, ցնոր տնօրինութիւն:

Ինչո՞ւ սեղմուիլ, սահմանափակուիլ միայն առօրեայ հոգեբու մէջ. եւ չձգտիլ աւելին ապահովելու:

Ակնարկ մը՝ մօտաւոր թէ հեռաւոր գաղութներու վրայ, պիտի համոզէր մեզ թէ, չափազանց նեղ հորիզոն մը գծեր ենք մենք մեզի համար: Կղզիացած՝ բառին բովանդակ նշանակութեամբ:

Ո՛ւր որ ինկեր ենք, այնտեղ կը մնանք մենք մեզի, թեթեւ հետաքրքրութեամբ մը կապուած՝ մեր շրջապատին հետ: Նոյն իսկ լեզուն չենք սորվիր: Կը սորվինք այնքան որքան անհրաժեշտ է առօրեայ գործածութեան համար:

Գրեթէ անծանօթ ենք՝ իւրաքանչիւր երկրի ներքին, քաղաքական եւ տնտեսական անցուդարձերուն: Յաճախ ուրիշ երկրի մը թերթերէն կը թարգմանենք մեր բնակած երկրին վերաբերող տեղեկութիւնները:

Շատ մը պարագաներու մէջ, Փարիզը, փարիզեան թերթն է աղբիւրը մեր հրատարակութեանց: Եւ ընդհանրապէս լայն տեղ կուտանք այնպիսի դէպքերու եւ նիւթերու որոնք միայն տուեալ երկիրը կը շահագրգռեն, եւ սահմանուած են աւելորդ հետաքրքրութիւններ գոհացնելու:

Կղզիացած ենք՝ մեր յարաբերութիւններուն մէջ ալ: Մեր բնակած երկրի մամուլին, մտաւորականութեան կամ վարիչ տարրերուն հետ կապուելու տրամադրութիւն կը ցուցնենք ա՛յն ատեն, երբ ցաւ մը, բողձանք մը ունինք:

Այս անհոգութիւնը միեւնոյն ատեն պատճառ կ'ըլլայ որ մոռնանք մենք մեզ ճանչցնելու պարտականութիւնն ալ:

Մէկ հատիկ Թրքուհի մը, Խալիտէ Էտիպ հանըմ, ահա տարիներէ ի վեր ման կու գայ Միացեալ-Նահանգներուն մէջ: Կը խօսի ու կը գրէ իր երկրին եւ ժողովուրդին փառքն երգելով, եւ վագերային չարախնդութեամբ սեւցնելով հայաջինջ սարսափներուն զոհերը:

Մենք՝ պատահաբար կ'իմանանք անցուդարձը: Երբեմն կը պատահի որ հայրենակից մը գրիչ ձեռք առնէ եւ պատասխան մը տպէ ամերիկեան թերթի մը մէջ: Ասկէ անդին, — իւրաքանչիւրը իր պատեանին մէջ:

Թերեւս չափազանց դժուար է համապատասխան ճիգ ցուցնել մեծ երկիրներու մէջ, ինչպէս են Ֆրանսան և Ամերիկան: Բայց տարբերութիւնը մեծ չէ աւելի փոքր գաղութներու մէջ ալ:

Զունինք որոշ քաղաքականութիւն — աւելի ճիշդ՝ աշխատանք — Պալքանեան երկիրներու, Լիբանանի, Սուրիոյ, Միջագետքի կամ Պարսկաստանի մէջ, որոնք աւելի մօտ են մեզի միջավայրով եւ խառնուածքով: Յաճախ սահմանակից եւ կապուած՝ հասարակաց շահերով:

Ջենք ուրանար զանազան ձեռնարկներ եւ անհատական գնորհաւորելի նախաձեռնութիւններ:

Բայց այստեղ ալ ամէն ինչ տեղի կ'ունենայ օրը օրին: Համաձայն օրուան պահանջին: Մեր նպատակին հասնելէ, տագնապը անցնելէ յետոյ, կը մոռնանք ուրիշ բան եւ նորէն կը քաշուինք մեր պատեանին մէջ, իբրեւ թէ անջատ գիւղ մը բնակած ըլլայինք:

Մինչեւ հիմա կրեցինք այս անիմաստ կղզիացման հետեւանքները, անհատապէս թէ հաւաքաբար:

Տարակոյս չկայ որ այսուհետեւ աւելի ուժգնութեամբ պիտի զգանք այդ անպատեհութիւնները: Մանաւանդ որ, ոչ միայն կ'երկարին անստուգութեան տարիները, այլեւ իւրաքանչիւր երկրի մէջ հետզհետէ աւելի մօտէն ճանչնալով մեզ, մեր բացասական գիծերը, իրարու ետեւէ լեզու կ'ելլեն չարակամներն ու բանսարկուները:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

«ԴԱՇՆԱԿ»ՆԵՐԸ ԵՒ ՔՈՒՐԴԻՍՏԱՆԻ ԵՆԿԻՒՐԻ

Աթէնքի «Նոր Օր»ը, որ փետրուար 15էն ի վեր կը հրատարակուի «Յառաջ»ի ծաւալով եւ ճոխ բովանդակութեամբ, կը նկատէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (19 փետր.)

Էնկիւրի գտած է ջիակազդելու Թրքատիպ ձեւ մը: Մոլորեցնել քիւրտ ջանրային կարծիքը ու քրտական շրջանակներուն մէջ դժգոհութիւն առաջ բերել քիւրտ յեղափոխութեան ղեկավարներուն դէմ, յաջողելու համար այս ճամբուն վրայ, Թուրքը գտած է լաւագոյն ձեւը: Ըսել քիւրտերուն՝ թէ խաղալիք եղած են «դաշնակ»ներուն ձեռքը, թէ Հոյպունը ոչ մէկ կապ ունի քրտութեան հետ, թէ ան ծառայի պէս կը կատարէ «դաշնակ»ներուն կամքն ու հրահանգները:

Էնկիւրին փորձառութեամբ գիտէ թէ քրտական շարժումը մասնաւոր բնոյթ ունենալէ շատ հեռու է, թէ ան, գերազանցապէս կը ծառայէ քրտական դատին ու քրտութեան պաշտպանութեան եւ գիտնալով կը ստէ՝ քրտութեան մէջ երկպառակութիւն առաջ բերելու եւ բերդը ներսէն գրաւելու համար:

Ջէնքին յաջողութենէն յուսախաբ, Թուրքը իր յոյսը դրած է հիմակ դիւանագիտութեան վրայ ու կ'ուզէ այդ միջոցով ճնշել [illegible] ջոզի՞ այս քաղաքականութիւնը կամ գետին կը գտնէ՞ Թրքական նենգութիւնը: Մենք կը տարակուսինք, քիչ մը մօտէն ճանչնալնուս համար քիւրտ վարիչները, որոնք Թրքական ծուղակներուն համը տեսած են ու գիտեն թէ ի՛նչ արժէք կը ներկայացնէ Թուրքին խօսքը:

Իպրահիմ Թալինները մեզմէ աւելի լաւ գիտեն քիւրտ ժողովուրդի ապստամբութեան պատճառները: Անոնք կ'ուզէին մէջտեղէն վերցնել երկու միլիոննոց ժողովուրդ մը, ռազմունակ ու չարքաշ տարր մը, որուն ազգային գիտակցութիւնը հասունելով, կրնար լուրջ վտանգ ըլլալ օր մը Թուրքիոյ պաշտպանութեան դէմ, Ու որպէս զի կանխեն ժողովուրդի մը ազատագրական ձգտումները, որոշեցին ու գործադրութեան դրին զանգուածային սպանդին ձեւը, ինչպէս ըրած էին մեզի, Այս ճամբուն վրայ կիսովին յաջողեցաւ Էնկիւրին, որովհետեւ իր դիմաց գտաւ զէնք գործածելու ընդունակ տարր մը, որ եթէ ոչ ազգային ոգի, գոնէ ինքնապաշտպանութեան առողջ բնազդ ունէր,

Ուրեմն քրտական յեղափոխութեան միակ պատճառը Թուրքիոյ ջարդի քաղաքականութիւնը եղած է եւ ոչ ուրիշ բան,

«Դաշնակ»ներուն դերը այդ ապստամբութեան մէջ անուանական է յոկ: «Դաշնակ»ները կամ լաւ եւս է ըսել հայ ժողովուրդը, բարոյապէս կապուած են քրտութեան հետ, իբր ճակատագրակից ու բաղդակից, ծիծաղելի պիտի ըլլար, եթէ մեր համակրանքը քիւրտերուն չերթար այս պայքարին մէջ: Ասիկա ոչ թէ միայն արդարութեան, այլ քաղաքական հաշիւներով ալ,»

ԲՈՂՈՔ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Ֆրանսայէն խորհրդ. նաւով մը փախած հինգ զինուորական դասալիքներ ապաստանած են Ռուսիա, ուր գտած են խանդավառ ընդունելութիւն: Մոսկուայի Ֆրանս. դեսպանը բողոքած է դասալիքներուն տրուած օժանդակութեան դէմ,

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՉԳՈ՛ՑԾ, ԱՅՍՕՐ, 25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ...

Գրեր էինք թէ ենթարկուելով Մոսկուայի հրահանգներուն՝ կարգ մը երկիրներու համայնավար կուսակցութիւնները կը պատրաստուէին փետր. 25ը կազմակերպել իբր միջազգային ցոյցի օր, պատրուակելով համատարած անգործութիւնը եւ այս առթիւ, ներկայացնելով կարգ մը պահանջներ: Ֆրանսայի համայնավարներու օրկանը «Իւմանիթէ» ատենէ մը ի վեր գրգռիչ գրութիւններով կը ջանար հրահրել իր հետեւորդներուն մարտ կրակը: Մինչ կառավարութիւնն իր կողմէ կը պատրաստէր իր զսպումի միջոցները:

Այս առթիւ, Ֆրանսայի վարչապետը կարեւոր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ: Խորհրդակցութեան կը մասնակցէին Փարիզի զինուորական կառավարիչը զօր. Կուրօ, ոստիկանութեան պետը՝ Քիափ, ընդհանուր Ապահովութեան պետը, Սէն եւ Ուազի նահանգապետը, Թաղապետական ոստիկանութեան ընդհ. տեսուչը, ինչպէս նաեւ պատերազմական նախարարութեան եւ բանակի ընդհ. սպայակոյտի ներկայացուցիչները:

Այս խորհրդակցութեան ընթացքին, վարչապետը կարգ մը հրահանգներ տուաւ եւ միջոցներ թելադրեց այս օրուան համար ծանուցուած ցոյցերուն ընդդէմ:

Ընդունուած որոշումներուն համաձայն, Փարիզի եւ Սէն նահանգի հանրային ճամբաներուն վրայ, թոյլ չպիտի տրուի որ որեւէ հաւաքոյթ կամ թափօր կազմուի:

ՈՐԵՒԷ ՕՏԱՐԱԿԱՆ ՈՐ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՅՍ ՑՈՅՑԵՐՈՒՆ, ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ԱՐՏԱՔՍՈՒԻ ԵՐԿՐԷՆ:

Որեւէ մէկը որ բռնութեան կը դիմէ, կամ արգիլեալ զէնք կը կրէ, պիտի ձերբակալուի եւ դատարան յանձնուի:

Ոստիկանապետութեան տրամադրութեան տակ դրուած են գաւառէն բերուած ոստիկան-զօրքեր եւ փոխադրութեան միջոցներ:

Ֆրանսայի [illegible] հրահանգներ ստացած են:

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Ինչպէս գրեր էինք, մէկ քանի օրէ ի վեր Պոլսոյ թղթատարը չէր գար, երէկ ստացուած պոլսական թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն Մէնէմէնի դատավարութեան եւ վերջերս Զանաք Քալէի մէջ բռնուած դաւադրական կազմակերպութեան մասին:

Պալըքեսիրցիներուն դատավարութիւնը

Մէնէմէնի ատեանը վերջացուց դատավարութիւնը Պալըքեսիրցիներուն, որոնք ամբաստանուած են թէ նախկին երեսփոխան Վէհպիի եւ Իպրահիմ Սիւրուրիի գլխաւորութեամբ կրօնքը գործիք դարձնելով, ժողովուրդը ըմբոստութեան մղած են, կառավարութիւնը տապալելու համար: Կը սպասուի Պատերազմ. Ատեանի վճռին:

Զանաք Քալէի դաւադրութիւնը

Կը սպասուի որ ուշագրաւ խնդիրներ երեւան ելլեն Զանաք Քալէի մէջ բռնուած Գաւիրի աղանդի քննութենէն: Եթէ սոր վրայ աւելցնենք Պալըքեսիրի ամբաստանեալներուն դատավարութիւնը, կը հետեւի որ Պատերազմական Ատեանին գործը ոչ թէ աւարտելու մօտ, այլ ամէնէն հրատապ փուլին մէջ մտած է:

Պատերազմական Ատեանի նախագահ Մուսթաֆա փաշա, Զանաք Քալէի գաղտնի կազմակերպութեան մասին հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.

— Զանաք Քալէի եւ շրջանակներուն մէջ ձերբակալուելով այստեղ բերուած 11 անձերը յետադիմական եւ գաղտնի կազմակերպութեան մը հետ կապ ունին, ինչպէս ցոյց տուին քննութիւնները: Հարցաքննիչ ատեանը մօտերս կ'աւարտէ անոնց հարցաքննութիւնը: Այս ցանցը «Թուրքին նոր հանգանակը» անունով յայտարարութիւն մը ունի, որ լեցուն է ժողովուրդը կառավարութեան դէմ մղելու եւ յետադիմութեան սերմեր ցանելու ձգտող բարբանջանքներով:»

Հանրապետութեան պաշտպանման օրէնքը

Մէնէմէնի, Մաղնիսայի եւ Պալըքեսիրի մէջ յայտարարուած պաշտպանման վիճակի պայմանաժամը նոր երկարաձգում չպիտի ունենայ, հետեւաբար Մէնէմէնի Պատերազմ. Ատեանին առջեւ տեսնուող դատերը մինչեւ փետրուարի վերջը ամբողջութեամբ պիտի աւարտին:

Հանրապետութեան պահպանման օրինագիծը, որ եւրոպական նմանօրինակ օրէնքներու հետեւողութեամբ կը պատրաստուի, փետրուարի վերջը Ազգ. Ժողովին պիտի ներկայացուի: Այսպէս շատ հաւանական է որ այս օրէնքը ի զօրու ըլլայ արդէն երբ պաշտպանման վիճակի պայմանաժամը աւարտի: Այս պարագային, Պատերազմ. Ատեանին մնացած դատերը կարելի պիտի ըլլայ նոր օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն տեսնել:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ՎԵՐՋԱՊԷ՛Ս...

Կ'իմանանք թէ կարելի եղած է կառ. տը լ'Էսթի շրջանին մէջ գտնել չորս սենեակով յարկաբաժին մը, որ իբրեւ գրասենեակ պիտի ծառայէ Փարիզի եկեղեցիի վարչական ժողովին, Աղքատախնամին, Տիկնանց Հ. Կարմիր Խաչին եւ գաղթականներու ցանձնաժողովին:

Մանրամասնութիւնները վերապահելով յառաջիկային, կը յուսանք թէ այս ձեռնարկը յաջողութեամբ պիտի պսակուի, կեդրոնացնելով Փարիզի մեր հայրենակիցներուն առօրեայ կեանքին հետ կապուած բոլոր գործերը,

ՄԱՀ ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆԻ

Թիֆլիսէն կը հաղորդուի մահը Զօր. Նազարբէկեանի: Ծնած էր 1866ին, Թիֆլիսի մէջ եւ աւարտած ռուսական զինուորական վարժարանը: 1877-1878ի ռուս եւ Թրքական պատերազմի ժամանակ, մասնակցած է Արտահանի գրաւման յարձակումներուն եւ այդ տեղ, իր գործունէութեամբ ուշադրութիւնը գրաւած իր գերադասներուն:

Ռուսեւճափոնական պատերազմին, արդէն գունդի հրամանատար էր, Ատկից վերջ ռուս կառավարութիւնը զօրավարի աստիճանով առաջարկեր էր Յամալ Սիպերիա, սակայն ինքը չուզելով հեռանալ կովկասէն մերժած էր: 1914ի մեծ պատերազմի սկիզբները, իբրեւ կիսաբաժնի հրամանատար, կը գտնուէր Թրքական ճակատը, ուր զօրաբաժնի հրամանատարութեան կը բարձրանար:

1915ի գարնան, Թրքական հրամանատարութիւնը Սարըղամըշի պարտութենէն յետոյ, նոր յատակագիծ կը մշակէր, որուն համաձայն Տիլմանի վրայ պիտի յարձակէր, պիտի ճեղքէր ճակատը իջնելու համար Ջուլֆա-Նախիջեւան եւ ըմբոստացնէր մահմէտականութիւնը մինչեւ Պաքու, ու այսպէս, պիտի վըտանգէր ռուսական բանակի գոյութիւնը կովկասեան ճակատի վրայ,

Թրքական բանակը, հրամանատարութեամբ Խալիլ փաշայի, պէտք է իրագործէր այդ յատակագիծը: Սակայն, զօր. Նազարբէկեանի զօրաբաժինը, որուն կը մասնակցէին Անդրանիկի կամաւորները, ձախողութեան դատապարտեց այս ծրագիրը 3-4 օր տեւող ճակատամարտով, որուն հետեւանքով պարտութեան մատնուեցաւ Թրքական բանակը ճակատակ իր գերազանց թիւին, Այս յաղթանակէն յետոյ, զօր. Նազարբէկեան ստացաւ Ս. Գէորգի պատուանշանը եւ ֆրանսական կառավարութենէն ալ զինուորական պատուանշան:

Ռուսական սպայակոյտը, այդ յաղթութենէն յետոյ զայն կը նկատէր լաւագոյն զօրավարներէն մէկը,

Հայաստանի բանակի առաջին ընդհ. սպարապետ նշանակուեցաւ Հանրապետութեան շրջանին, ու տարաւ Ղարաքիլիսէի յաղթութիւնը:

Բոլշեւիկեան խուժումէն յետոյ, ուրիշ բազմաթիւ հայ սպաներու կարգին, Նազարբէկեան եւս աքսորուեցաւ Հայաստանէն դէպի Ռուսիոյ խորերը, հակառակ իր յառաջացած տարիքին: Սակայն, յետոյ, յաջողեցաւ վերադառնալ Թիֆլիս՝ իր ծննդավայրը, ուր եւ մեռաւ,

Պ. Ա. Խատիսեան Հ. Հ. Պատուիրակութեան կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց անոր քրոջ,

ՔՈՒՐՔԻԱ ՆԵՐՍԷՆ ԵՒ ԴՈՒՐՍԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ

Փետրուար 12ին Էնկիւրիի Ազգային Մեծ Ժողովը վաւերացուց «բարեկամութեան, չէզոքութեան եւ համաձայնութեան դաշնագիրը, կնքուած Էնկիւրիի մէջ՝ Թուրք եւ հեղլէն Հանրապետութեանց միջեւ»։

Այս վաւերացումը ո՛չ անակնկալ մըն է, ո՛չ ալ ուրիշ նորութիւն կը մտցնէ քաղաքական դոյզաւիճակին մէջ։ Տարիներով սակարկելէ վերջ, անցեալ ամառ Աթէնքի եւ Էնկիւրիի վարիչները ստորագրեցին համաձայնագիր մը՝ հաշուեյարդարի ենթարկելու համար իզմիրեան աղէտին յարուցած բարդ հարցերը։ Այդ օրէն արդէն գետինը պատրաստուած էր՝ երկկի ոխերիմ թշնամիներուն միջեւ քաղաքական դաշինք մըն ալ կնքելու համար։ Դաշինքը կնքուեցաւ 1930 հոկտ. 30ին Էնկիւրիի մէջ, նոյնինքն վէնիզէլոսի եւ Ըսմէթ փաշայի միջեւ։ Ահա այս դաշինքն է, որ Աթէնքի մէջ վաւերացուելէ վերջ, Էնկիւրիի մէջ եւս կը վաւերացուի՝ անշշուկ։

Չգացուիը գործ չունի քաղաքականութեան մէջ։ Ցունաստանի անատոլեան գաղթականներուն յարուցած աղմուկն ու հայրենասէր հեղլէն սպաներու հակառակութիւնը ո՛չ մէկ արդիւնք ունեցան։ Ու վէնիզէլոս, ներկայ ժամանակներու Թուրքիոյ մեծագոյն թշնամին, սանձ դրած կիրքին ու զգացումին՝ մինչեւ Էնկիւրիները զնաց՝ ողջագուրուելու համար Մ. Քէմալի եւ Ըսմէթի հետ։

Վերջերս թան խօսելով վէնիզէլոսի Պելկրատ, Վարշաւիա, Վիեննա եւ Հռոմ կատարած այցելութեանց վրայ, կը գրէր թէ՝ հեղլէն պետական մարդը իրատես է, ունի յանդուգն յղացումներ, իր հանրածանօթ ճարպիկութեան շնորհիւ կը հարթէ դժուարութիւնները, իր մտքի արտասովոր ճկունութեամբ կը յարմարի ամենէն փափուկ կացութիւններու (թան, 9 յունվ.)։

Ո՛չ ոք կը ժխտէ Մեծ կրետացիին արժանիքներն ու դիւանագիտական նրբամտութիւնը։ Եւրոպայի իր կարեւոր դրացիներուն՝ Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ հետ բարեկամական կապերը ամրապնդելէ վերջ, շատ բնական էր, որ իր աչքերը դարձնէր դէպի Արեւելք, հաւաձայնութեան լեզու մը գտնելու համար Թուրքիոյ հետ, որ Իզմիրի յաղթանակէն շլացած՝ անհաշտ դիրք բռնած էր։ վէնիզէլոսի նրբամտութիւնը չզօրեց ուղղակի կարգադրելու վէճերը։ Ու հոս է որ հրապարակ եկաւ երրորդ պետութիւն մը — Իտալիա, նոր օրերու խորհրդաւոր ուժը։ Առանց պատճառի չէ անշուշտ, որ կարգ մը պետութիւններ, մասնաւորապէս Ցունաստան կասկածով կը նային Մուսոլինիի շարժումներուն վրայ։

Դժգոհ 1919-1920ի դաշնագիրներէն, Իտալիա գլուխը կանգնած է շարժումի մը, որուն նպատակն է պետութեանց նոր խմբակ մը կազմել Արեւելեան Եւրոպայի մէջ եւ զայն հակադրել Արեւմտեան Եւրոպային։ Աւստրեւնունգարիոյ եւ Գերմանիոյ պէս՝ Իտալիա կ'ուզէ գերակշիռ դիրք ունենալ Պալքաններու մէջ։ Ալպանիան արդէն իր թեւարկութեան տակ է գործնապէս։ Պուլկարիոյ հետ իր խնամութիւնը աստիճան մը եւս ամրապնդեց այն մերձեցումը, որ սկսած էր քանի մը տարի առաջ, պատերազմական նախարար Վոլքոֆի Հռոմի դեսպան անուանուելէն ի վեր։ Ցունաստանի մէջ իր ազդեցութիւնը եւս զգալի կը դառնայ հետզհետէ։

Գալով Թուրքիոյ, Քէմալի երկիրը մարզարան դարձած է Մուսոլինիի եւ Հռոմի ձեռքը։ Իր արտաքին քաղաքականութիւնը վարողներն են այս երկու կարեւոր ուժերը։ Առանց անոնց մասին շարժումին, ո՛չ մէկ քայլ կ'առնէ Էնկիւրի։

Ժամանակ մը, երբ Մուսուլի վէճը վտանգաւոր փուլի մէջ էր, Թուրքիա կ'ապրէր իտալական մօտալուտ յարձակումի մը սարսափին տակ։ Մուսոլինի Թուրքիոյ նեղ վիճակը օգտագործեց Էնկիւրիի պարտադրելով հաւաձայնագիրը մը, որուն տրամադրութեանց հետզհետէ գործադրութիւնը կոչուած է իտալական գաղթավայրի վերածելու Իզմիր-Ատալիա շրջանը։ Ըստ այդ համաձայնագրին, Իտալիա իր այդ ազդեցութեան գօտիին մէջ երկաթուղի եւ նաւահանգիստ պիտի շինէ, ապարակներ եւ անտառներ պիտի գնէ, ու մանաւանդ ճարտարապետ եւ վտանգէտ բանուոր անունին տակ, քանի քաղաքի մէջ 5000 ականէն ընդհատները 100 հազար Իտալացիներ պիտի տեղաւորէ, ասկէ զատ, Թուրք կառավարութիւնը պարտաւոր պիտի ըլլայ արտասահմանէն գնելիք պիտոյքներուն 100ին 30-50ը Իտալիայէն առնել։

Կը թուի թէ՝ իտալական ներխուժումը, որ 1927էն ի վեր կը շարունակուի անշուշտ, սկսած է վրդովիչ համեմատութիւններ առնել։ Ահա՛ թէ ինչ կը գրէ Թուրք թղթակից մը.

— «Քանի մը տարիէ ի վեր, իզմիրի եւ Ատալիոյ շրջաններուն մէջ, իտալական ներգաղթը աւելի գործօն կը դառնայ. ներկայիս իտալացիները կը կազմեն բաւական զօրաւոր փոքրամասնութիւն մը, Թուրք բնակչութիւը ժտաիոգութեան ժամանելու աստիճան։ Այս վերջինը ապահովցնելու համար, էնկիւրիի գործակալները լուր կ'տարածեն Թէ այս ներգաղթը ոչ մէկվրդովիչ հետեւանք ունի, այլ պարզապէս մաս կը կազմէ իտալեւթուրք դաշինքի մը, որուն գործադրութեան սկզբնաւորութիւնն է միայն ասիկա։ Խնդրոյ առարկայ շրջանները կաժուէշէ դեր պիտի կատարեն՝ իտալացիներուն կողմէ Թուրիոյ վրայ կարեւի յարձակումի մը համար։ Այդ պարագային, իտալացիները շաբաւային Թուրքիան խարիսխ պիտի ծառայեցնեն իրենց գաղաթ հանելիք գիներուրներուն։» («La République Enchaînée», 15 փետր. 1931)։

Ահա՛ թէ ինչ զոհողութիւններու կը պարտի Թուրքիա՝ իր ութ տարուան արտաքին խաղաղ վիճակը։ Խաղաղութիւն մը, որ ժամանակաւոր է անկասկած։ վաղը դարձեալ Թուրք Թերթերը խոշոր տառերով իրենց ճակատին վրայ պիտի գրեն «իտալիա էպէտի տիւշմէնիմիզ տիր» (Իտալիան մեր յաւիտենական թշնամին է), ինչպէս 20 տարի առաջ կը գրէին «Թէրճիման»-ները։

Մեծ Պատերազմին առաջ բերած յեղաշրջումներն ու խառնափնթոր վիճակները տասներկու տարի վերջ միայն կարգի կը մտնեն։ Բայց ներկայ քաղաքական դասաւորումները առժամեայ հանգամանք ունին մի միայն։ Պալքանեան նոր դաշնակցութիւնը, որ կը ձգտի խաղաղութիւնը պահպանել Եւրոպայի արեւելեան մասին մէջ, տեւականութեան ո՛չ մէկ երաշխիք կը ներկայացնէ։ Անկարելի է խաղաղութիւնը պահպանել երկար տարի, քանի չեն դարմանուած անարդարութիւնները, քանի անիրաւուած եւ ժգոհ ժողովուրդներ կան Իտալացիէն եւ Պուլկարէն սկսեալ մինչեւ Հայն ու Քիւրտը։

Այսօր Թուրք Թերթերը ծափ ու ծնծղայ կը զարնեն՝ փառաբանելով Թուրքեւհելլէն բարեկամութիւնը, երկինքները բարձրացնելով Վէնիզէլոսը՝ զոր ցեխերու մէջ կը Թաթխէին դեռ մինչեւ վերջին տասնեակը։ Պատմական անհաւատալի մեծ դէպքերու կարգին կը դասեն Ազգային Մեծ Ժողովին վաւերացուցած դաշինքը։ Ու կը հաւատան Թէ նոր դարաշրջան մը կը բացուի երկու ազգերու յարաբերութեանց համար, փակուած հոչակելով Թուրքեւհելլէն Թշնամութիւնը, որ կը սկսի Ցունաստանի ներկայ գինուորական վարիչներն ալ հրապարակագիր դարձած են վերջերս։ «Ռազմական կոմիսար» Ս. Ակոպով ժամանակ մը վիճելէ յետոյ երեւոյթ պարբերական ամսագրերուն մէջ, հիմա ալ նստած է «Խորհրդային Հայաստան»ի էջերուն վրայ։

Միտքը դրած է լուսաբանել Հասարակ ճշմարտութիւն մը։ կը հաստատէ Թէ կոլչակը, Միլիուկովը, Դենեկինը երբեք չէին ուզեր Հայաստան մը տալ։ Թէ անոնց պայքարին նպատակն էր կազմել «Միասնական եւ անբաժան Ռուսիա մը»։

Ակոպով կը քրքրէ փաստաթուղթերը եւ «Խորհ. Հայաստան»ի մէջ (25 յունուար) կը հրատարակէ փաստաթուղթ մը, ուր դաշնակցական քաղաքական դէմք մը 14 նոյեմբեր 1918 Թուականով կը հաղորդէ Երեւան Թէ տեսակցութիւն մը ունեցած է Միլիուկովի հետ, որ կ'ըսէ. «Ռուսաստանը պէտք է վերականգնի մինչեւ 1914 Թուականի օգոստոս 1ը իր ունեցած սահմաններուն, ընդ որում ցանկալի է վերականգնել Միասնական Անդրկովկասը, որպէսզի Հայերը կարողանան ազդեցութիւն գործել Անդրկովկասի առանձին մասերի (Վրաստանի եւ Ադրբէջանի) վրայ։ Միասնական Անդրկովկասն օգտակար է նաեւ Հայերին այն պատճառով, որ այդ դէպքում թիֆլիսը կը գտնի Հայերի անմիջական ազդեցութեան տակ։ կոնգրեսում Ռուսաստանն ունենալու է մի ընդհանուր ներկայացուցիչ, եւ ամէն կերպ աշխատելու է, որ բաժանուած մասերն իրենց ներկայացուցիչները չունենան կոնգրեսում։»

Ակոպով կը մեկնաբանէ այս տողերը եւ կ'եզրակացնէ Թէ Միլիուկովեան Ռուսիան երբեք տրամադիր չէր բաժնուած (անկախ) Հայաստան մը տեսնելու, եւ Հայ ժողովուրդին տուած իր Համակրանքն ու խոստումները կեղծ էին։

Ցետոյ Ակոպով կը քննէ Թէ իրապէս Դենեկին «անկախ Հայաստան» խոստացա՞ր Հայերուն։ Հայաստանի ներկայացուցիչը Դենեկինեան կառավարութեան մօտ, 24 սեպտ. 1920 Թուակիր պաշտօնական հաղորդագրութեան մը մէջ կը գրէ.

— «Ներկայ րոպէին, երբ դեռ վերջնականապէս չի որոշել Դենեկինի կացութիւնը եւ նա իր գործունէութեան գլխաւոր հիմքն է համարուած միասնական Ռուսաստան հայրենասիրական նշանախօսքը, ամէն անգամ Ռուսաստանի մասին խօսելիս՝ ընդգծում է իր բացասական վերաբերմունքը դէպի Վրաստանն ու Ադրբէջանը, առանց շօշափելու Հայաստանը։ Այդ հարցը ես արծարծել եմ ներ առաջ այն բոլոր փաստարկումներով, որոնց մասին գրել եմ ձեզ, այն է, որ առանց արեւելեան Հայաստանի, չի լուծւի Հայկական հարցը, որ Ռուսաստանի շահերը պահանջում են ընդարձակ Հայաստան։ Նա բացասաբար չարտայայտւեց, բայց յայտնեց Թէ հիմնադիր ժողովն է իրաւասու վերջնապէս լուծելու այս հարցը»։

Եւ Ակոպով դարձեալ կը մեկնաբանէ այս փաստը Հաստատելով Թէ Դենեկին եւս տրամադիր չէր ընդունելու Հայաստանի անկախութիւնը կովկասի մէջ։

Բոլոր այս Հաստատումներով, Ակոպով, լռելեայն կ'ուզէ պատասխանել Դաշնակցութեան, որ կը մեղադրէ բոլշեւիկները իբրեւ Հայաստանի բռնագրաւիչ։

Կ'ուզէ ըսել, որ երբ Միլիուկովն մինչեւ Դենեկին Համաձայն չէին անկախ Հայաստանի մը կազմութեան Անդրկովկասի մէջ, ինչո՞ւ կը մեղադրէք որ էնէնէն, սաուչէնէն չէ...։ Հայ բոլշեւիկները չեն փափաքիր աւերելեան անկախ Հայաստան մը կազմել։ Եւ կարծես Ակոպով կը Հասկցնէ Թէ ճերմակ կամ կարմիր բոլոր Ռուսիաները երբեք չպիտի Թոյլատրեն կովկասեան Հայաստանի մը կազմութիւնը, այնպէս որ այդ անկարելիութեան մէջ շնո՞րհ է ունենալ աւերելեան Հայաստանի անուանական անկախութիւնը «խորհրդային» շապիկով։

Ակոպովի դասը կամ մեկնաբանութիւնը սխալ Հասցէի ուղղուած է։ Այդ Հարցին մէջ դաշնակցականները նոր բան սորվելիք չունին, գիտէին եւ գիտեն Թէ փեթերսպուրկը կամ Մոսկուան Հակառակ են Երեւանեան Հայ պետութեան մը կազմութեան։ Գէտները Ռամկավարներն են, որոնք տակաւին չեն գիտեր Թէ Խորհրդ. Հայաստանը Հայկական Հանրապետութիւն մը չէ, եւ բոլշեւիկները երբեք տրամադիր չեն Հայաստանի մը կազմութեան։ Այո՛, երբ բոլշեւիկ Ակոպովն իսկ գիտէ Թէ Ռուսը Թշնամի է Հայկական անկախ Հանրապետութեան, ուրեմն Ռամկավարները տակաւին կը Հաւատան Թէ Խորհրդ. Հայաստանը անկախ է եւ մերն է։ պիտի Հասկնան ի վերջոյ, մեր փոյթը չէ։ Սակայն մենք Դաշնակցականներս, կ'ուզենք Հասկցնել բոլշեւիկ Ակոպովներու Թէ ճանչնալով Հանդերձ անկախ Հայաստանի կազմութեան Թշնամիները, Հիւսիսային Թէ Հարաւային, ճերմակ Թէ կարմիր, երբեք չենք Հաւատացած որ անոնք Հայաստան կուտան մեզի։ Դաշնակցութիւնը Համոզուած է որ Հայաստանը կ'առնեն ժողովրդային կամքով եւ ռազմական զոհողութեամբ։

Կարճ խօսքով,— ոչ ոք Հայաստան կուտայ մեզի։ Մեր պարտքն է առնել զայն։

ՇԱՀԷՆ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՏԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Հայաստանի ներկայ գինուորական վարիչներն ալ հրապարակագիր դարձած են վերջերս։ «Ռազմական կոմիսար» Ս. Ակոպով ժամանակ մը վիճելէ յետոյ երեւոյթ պարբերական ամսագրերուն մէջ, հիմա ալ նստած է «Խորհրդային Հայաստան»ի էջերուն վրայ։

Միտքը դրած է լուսաբանել Հասարակ ճշմարտութիւն մը։ կը Հաստատէ Թէ կոլչակը, Միլիուկովը, Դենեկինը երբեք չէին ուզեր Հայաստան մը տալ։ Թէ անոնց պայքարին նպատակն էր կազմել «Միասնական եւ անբաժան Ռուսիա մը»։

Ակոպով կը քրքրէ փաստաթուղթերը եւ «Խորհ. Հայաստան»ի մէջ (25 յունուար) կը հրատարակէ փաստաթուղթ մը, ուր դաշնակցական քաղաքական դէմք մը 14 նոյեմբեր 1918 Թուականով կը հաղորդէ Երեւան Թէ տեսակցութիւն մը ունեցած է Միլիուկովի հետ, որ կ'ըսէ. «Ռուսաստանը պէտք է վերականգնի մինչեւ 1914 Թուականի օգոստոս 1ը իր ունեցած սահմաններուն, ընդ որում ցանկալի է վերականգնել Միասնական Անդրկովկասը, որպէսզի Հայերը կարողանան ազդեցութիւն գործել Անդրկովկասի առանձին մասերի (Վրաստանի եւ Ադրբէջանի) վրայ։ Միասնական Անդրկովկասն օգտակար է նաեւ Հայերին այն պատճառով, որ այդ դէպքում թիֆլիսը կը գտնի Հայերի անմիջական ազդեցութեան տակ։ կոնգրեսում Ռուսաստանն ունենալու է մի ընդհանուր ներկայացուցիչ, եւ ամէն կերպ աշխատելու է, որ բաժանուած մասերն իրենց ներկայացուցիչները չունենան կոնգրեսում։»

Ակոպով կը մեկնաբանէ այս տողերը եւ կ'եզրակացնէ Թէ Միլիուկովեան Ռուսիան երբեք տրամադիր չէր բաժնուած (անկախ) Հայաստան մը տեսնելու, եւ Հայ ժողովուրդին տուած իր Համակրանքն ու խոստումները կեղծ էին։

Ցետոյ Ակոպով կը քննէ Թէ իրապէս Դենեկին «անկախ Հայաստան» խոստացա՞ր Հայերուն։ Հայաստանի ներկայացուցիչը Դենեկինեան կառավարութեան մօտ, 24 սեպտ. 1920 Թուակիր պաշտօնական հաղորդագրութեան մը մէջ կը գրէ.

— «Ներկայ րոպէին, երբ դեռ վերջնականապէս չի որոշել Դենեկինի կացութիւնը եւ նա իր գործունէութեան գլխաւոր հիմքն է համարում միասնական Ռուսաստան հայրենասիրական նշանախօսքը, ամէն անգամ Ռուսաստանի մասին խօսելիս՝ ընդգծում է իր բացասական վերաբերմունքը դէպի Վրաստանն ու Ադրբէջանը, առանց շօշափելու Հայաստանը։ Այդ հարցը ես արծարծել եմ ներ առաջ այն բոլոր փաստարկումներով, որոնց մասին գրել եմ ձեզ, այն է, որ առանց արեւելեան Հայաստանի, չի լուծւի Հայկական հարցը, որ Ռուսաստանի շահերը պահանջում են ընդարձակ Հայաստան։ Նա բացասաբար չարտայայտւեց, բայց յայտնեց Թէ հիմնադիր ժողովն է իրաւասու վերջնապէս լուծելու այս հարցը»։

Եւ Ակոպով դարձեալ կը մեկնաբանէ այս փաստը Հաստատելով Թէ Դենեկին եւս տրամադիր չէր ընդունելու Հայաստանի անկախութիւնը կովկասի մէջ։

Ակոպովի դասը կամ մեկնաբանութիւնը սխալ Հասցէի ուղղուած է։ Այդ Հարցին մէջ դաշնակցականները նոր բան սորվելիք չունին, գիտէին եւ գիտեն Թէ փեթերսպուրկը կամ Մոսկուան Հակառակ են Երեւանեան Հայ պետութեան մը կազմութեան։ Գէտները Ռամկավարներն են, որոնք տակաւին չեն գիտեր Թէ Խորհրդ. Հայաստանը Հայկական Հանրապետութիւն մը չէ, եւ բոլշեւիկները երբեք տրամադիր չեն Հայաստանի մը կազմութեան։ Այո՛, երբ բոլշեւիկ Ակոպովն իսկ գիտէ Թէ Ռուսը Թշնամի է Հայկական անկախ Հանրապետութեան, ուրեմն Ռամկավարները տակաւին կը Հաւատան Թէ Խորհրդ. Հայաստանը անկախ է եւ մերն է։ պիտի Հասկնան ի վերջոյ, մեր փոյթը չէ։ Սակայն մենք Դաշնակցականներս, կ'ուզենք Հասկցնել բոլշեւիկ Ակոպովներու Թէ ճանչնալով Հանդերձ անկախ Հայաստանի կազմութեան Թշնամիները, Հիւսիսային Թէ Հարաւային, ճերմակ Թէ կարմիր, երբեք չենք Հաւատացած որ անոնք Հայաստան կուտան մեզի։ Դաշնակցութիւնը Համոզուած է որ Հայաստանը կ'առնեն ժողովրդային կամքով եւ ռազմական զոհողութեամբ։

Կարճ խօսքով,— ոչ ոք Հայաստան կուտայ մեզի։ Մեր պարտքն է առնել զայն։

ՇԱՀԷՆ

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Անգործութիւնը աւելի նուազ է Ֆրանսայի մէջ, բաղդատելով ուրիշ երկիրներու հետ։ Անցեալ տարուան հոկտեմբեր ամիսէն ի վեր, անգործութիւնը յանկարծակի ծանրանալ սկսաւ, եւ նորէն մտահոգութիւն պատճառել։

Պաշտօնական տուեալներու համաձայն, թոշակ ստացողներու թիւը, վատ եղանակէն մինչեւ 1931 փետրուար բարձրացած է աւելի քան 38,000ի, չեն համապատասխաններ անգործներու իրական թիւերուն։ Մեծ թիւով անգործներ, չեն դիմեր անգործութեան անտուկնեռուն, որոնց թիւն ալ սահմանափակ է։ Մանակի անգործութիւնն ալ որ առաջ կուգայ, աշխատանքի ժամերու կրճատումէն, չեն տեսնուիր պաշտօնական ցանկերու մէջ։

Ինչպէս գրեց ցառաջ, վերջերս քննութիւն մը տեղի ունեցաւ, որուն համաձայն 1931 յունուարին անգործներուն թիւը կը հասնէր 350,000ի։ Ասոր վրայ պէտք է աւելցնել, 1 միլիոն մանանակի անգործները։ (Այս թիւերը յունուարի սկիզբը արդէն յայտնուած էին Պ. Փիքնարի կողմէ Աշխատանքի Մինիստրին)։

Ուրիշ երկիրներ.— Գերմանիան Եւրոպայի ամէնէն շատ անգործ ունեցող երկիրն է։ Ցունուար 3ին անոնց թիւն էր 4 միլիոն 700,000։ Այս բարձրագոյն թիւը կը ներկայացնէ հրսկայ համեմատութիւն մը,— Գերման բնակչութեան 100ին 7.58։

Անգլիա ալ, իր կարգին կը համրէ աւելի քան 2,700,000 անգործներ, — բնակչութեան 100ին 7.19։

Միացեալ Նահանգներու մէջ, անգործներու թիւը կը հաշուուի մօտ 5 միլիոն։ Հակառակ թիւ մը, որ կը ներկայացնէ ամերիկեան ժողովուրդին 100ին 1.10։ Ամերիկայի անգործներուն թիւը ճշդելը դժուար է։ կառավարութիւն ալ շատ կը զգուշանայ։ Ապահովաբար որ անգործութիւը մեր գիտցածէն շատ աւելի բարձր է։ Տագնապին սկսման առթիւ, նախագահ Հուվեր միլիոնատէրեր ըրած էր իր տունը անձերու մօտ, քննութեան պաշտօնական տատութիւն չկայ։

Ֆրանսայի 350 000 անգործները որքան ալ դժբախտաբար շատ նուազ թիւ մը կը կազմեն օտար երկիրներու անգործներու կողքին։ Անոնք կը ներկայացնեն բնակչութեան 100ին 0 Համեմատութիւն մը որ վար կը մնայ միւս մեծ պետութիւններէն։

Անգործութեան պատճառները կը տարբերին Ֆրանսայի ուրիշ երկիրներու մէջ։ Ուրիշ երկիրներու մէջ պատճառները հոգեբանական են, տնտեսական։

Գլխաւոր պատճառը որ, բնակչութեան մեծ մասը երկար տարիներ կը վայելէր հետեւական կացութիւն մը, սբնցուցած է իր արտադրական աշխատանքը։ Ուրիշ պատճառ մըն է ճարտարարուեստի խարխարի զարգացումը, բացառմամբ տնտեսական միւս պատճառներու։

Ֆրանսան անշուշտ այն երկիրներէն է, ուր տնտեսական հաւասարակշռութիւնը քիչ ապահոված է։ Եւ զարմանալի չէ որ, յետպատերազմեան տնտեսական ծաղկութիւնը նուազ սուր կերպարանք ստանայ, քան ուրիշ երկիրներ։ Քանի մը ամիսներ վար մենք կը կրենք հետեւանքները միջազգային տագնապի որովհետեւ, բոլոր ազգերը խանգակութեան պատճառներով կապուած են իրարու եւ անկարելի է որ Ֆրանսան չազատուի ալ կամ կանուխ։

Ֆրանսայի մէջ ալ սխալներ գործուեցան, թէեւ ուրիշ երկիրներէ աւելի նուազ չափով։ տարաբաղդաբար, մասնագործեր ծնած են, այս բացառապարագաներէն, որոնք պիտի կորսուին եւ ժամանակաւոր պայմաններու բնաւորութեամբ։

Ստորեւ՝ ցուցակ մը զանազան երկիրներու գործազրկութեան վասին.—

երկիրներ	Անգործներու թիւ	Բնակչութիւն	Անգործներու տոկոսը բնակչութեան թեան համեմատ
Գերմանիա	4,700,000	62,410,000	7.58
Անգլիա	2,725,000	44,173,000	6.19
Աւստրիա	237,500	6,526,000	3.64
Պելճիքա	110,000	7,923,000	1.29
Տանըմարքա	44,000	3,434,000	1.39
Մ. Նահանգներ	5.000.000	122,000,000	1.10
Ֆինլանտա	10,279	3,582,000	0.29
Ֆրանսա	350,000	40.745,000	0.24
Հունգարիա	24,000	8,361,000	0.29
Իտալիա	650,000	41,815.000	1.53
Լէթոնիա	6,000	1.895,000	0.32
Նորվեկիա	8,000	2,650,000	0.61
Հոլանտա	46,000	7,645,000	0.82
Լեհաստան	250,000	30,210,000	0.21
Ռումանիա	37,000	17.900,000	0.71
Ռուսիա	1,150 000	150,000,000	1.57
Շուէտ	45,000	6,800 000	0.74
Չէխոսլովաքիա	154,000	14.500 000	1.07
Եուկոսլավիա	7.000	12,110,000	0.58
			ՀԱՅԿ

ՄԵՌԵԼՆԵՐԸ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

Ինքնաշարժի արկածները, յաճախ մահացու, կը շատնան, քանի կ'աւելնայ ինքնաշարժներու թիւը։

Վիճակագրութիւն մը.—

Տարի	Մահ	Ինքնաշարժներու թիւը
1924	1,626	716,951
1925	2,089	868,225
1926	2,160	974,699
1927	2,379	1,208,847
1928	2,941	1,417,755
1929	3,717	1,701,680
1930	4,002	2,012,514

Եւ այս ամէնը Ֆրանսայի մէջ։

1929ին Անգլիոյ ճամբաներուն թիւը կը հասնէր 6,696։ Փորթուկալ. որ 30.000էն աւելի ինքնաշարժ չունի, 1929ին թաղեց 205 հոգի, որ սպանուեցան ճամբաներուն վրայ, մինչդեռ Անգլիոյ մէջ Միեւնոյն թիւը 6,696։ Փորթուկալ. որ 30.000էն աւելի ինքնաշարժ չունի, 1929ին թաղեց 205 հոգի, որ սպանուեցան ճամբաներուն վրայ, մինչդեռ Անգլիոյ մէջ Միեւնոյն թիւը 33,600 հոգի։

Աղէտը ընդհանուր է ուրեմն։ Բայց կը հասկցուի, որ ժահրաբեր թիւը համեմատական չէ ինքնաշարժներու կամ ժողովուրդներու թիւին հետ։

Աղէտին պատճառները պէտք է փնտռել կառավարներուն մէջ որովհետեւ շատերուն ջիղերը լաւ են։ Սակայն մէկ կողմէ խոր քննութիւնը անոնց հոգեբանական վիճակին, միւս կողմէ փոքր ուրիշ երկիրներէն սկսած կառավարելու վարժութիւնը, որ կը մարզէ անդրդառն շարժումները (réflexe), մոտ ճամբու ոստիկանութեան հսկողութիւնը յոյս կը ներշնչէ, որ նուազին արկածները։

ինքնաշարժի անիւներուն տակ Միացեալ-Նահանգները, որ մէկ միլիոն ինքնաշարժ ունի, թիւը 33,600 հոգի։

Աղէտը ընդհանուր է ուրեմն։ Բայց կը հասկցուի, որ ժահրաբեր թիւը համեմատական չէ ինքնաշարժներու կամ ժողովուրդներու թիւին հետ։

Աղէտին պատճառները պէտք է փնտռել կառավարներուն մէջ որովհետեւ շատերուն ջիղերը լաւ են։ Սակայն մէկ կողմէ խոր քննութիւնը անոնց հոգեբանական վիճակին, միւս կողմէ փոքր ուրիշ երկիրներէն սկսած կառավարելու վարժութիւնը, որ կը մարզէ անդրդառն շարժումները (réflexe), մոտ ճամբու ոստիկանութեան հսկողութիւնը յոյս կը ներշնչէ, որ նուազին արկածները։

ՀԱՅՈՒՄԻ ՎԵՑԴՈՒՂՈՒՀԱՅՏԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅՈՒՄԸ

Հայոց պետական հանրապետութեան հռչակումէն ետք, Հայաստանի ներքին կեանքին մէջ ամենէն կարեւոր հարցը եղաւ հայրենադարձութեան հարցը։ Ինչպէս յայտնի է, Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը հրաւիրած էր ամբողջ աշխարհի հայութիւնը, որ գայ եւ միանայ հայրենի հողին։ Հրաւէրը ընդունուեցաւ ամենուրեք մեծ ոգեւորութեամբ։ Հարիւրաւոր հազարներով հայեր սկսան ուղղուիլ դէպի Հայաստան։ Ամերիկայէն, Եգիպտոսէն, Պարսկաստանէն, Ռուսիայէն, Պուլկարիայէն, Ռումանիայէն, Ֆրանսայէն, Յունաստանէն, Սուրիայէն, Լիբանանէն, Պաղեստինէն, Միջագետքէն, Պարսկաստանէն, Աֆղանստանէն, Հնդկաստանէն, Չինաստանէն, Ճաւայէն, Ճաւա-Սումատրայէն, Ֆիլիպինեան կղզիներէն, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն, Գանատայէն, Մեքսիկայէն, Արգենտինէն, Պրազիլիայէն, Ուրուկուայէն, Չիլիէն, Պերուէն, Պոլիվիայէն, Գուատեմալայէն, Գուբայէն, Ճամայքայէն, Հարաւային Աֆրիկայէն, Ֆրանսայէն, Պելճիայէն, Հոլանտայէն, Գերմանիայէն, Շուէտէն, Նորվեգիայէն, Դանիմարքայէն, Անգլիայէն, Իռլանտայէն, Իտալիայէն, Աւստրիայէն, Չեխոսլովաքիայէն, Հունգարիայէն, Լեհաստանէն, Ռումանիայէն, Պուլկարիայէն, Յունաստանէն, Թուրքիայէն, Ղրիմէն, Ղրղզստանէն, Թուրքմենստանէն, Ուզպեկստանէն, Ղազախստանէն, Ղրղզստանէն, Թաճիկստան

Հանրապետութեան պահպանման օրէնքին համաձայն, Հանրապետութեան եւ յեղափոխութեան դէմ եղած յանցանքները Էնկիւրի, Պոլիս, Իզմիր եւ այս կարգի կարեւոր կեդրոններու Եղեռնադատ ատեաններուն առջեւ պիտի տեսնուին: Այս տեսակ դատերու համար, Եղեռնադատ ատեանները դուրսէն երկերկու անգամ ալ պիտի առնեն: Հանրապետութեան պահպանման օրէնքը մշտական չպիտի ըլլայ. հինգ տարի պայմաժամ պիտի ունենայ, բայց ի հարկին կարելի պիտի ըլլայ երկարաձգել Ազգային Ժողովի որոշումով:

Քանի՞ հոգի քննուած են

Պատերազմական Ատեանի հարցաքննիչ մարմինը մինչեւ 15 փետրուար, 424 ամբաստանեալներու թուղթերը քննած է: Ասոնցմէ 233 հոգիի մասին դատ ըլլալու, 122 հոգիի մասին դատ չըլլալու եւ 69 հոգիի մասին ալ գործը ատեանին պարտականութենէն դուրս ըլլալու որոշում տրուած է: Ներկայիս, հարցաքննիչ ատեանին կողմէ 74 ամբաստանեալներու թուղթերը կը քննուին:

Դաւադրական նոր կազմակերպութիւններ

Պոլսական թերթերը կը հաղորդեն թէ դաւադրական նոր կազմակերպութիւն մըն ալ երեւան ելած է Պալըքէսիրի մէջ: Իսկ սուրիական «Պէշիր» թերթը որ կը հրատարակուի Յիսուսեաններու կողմէ, հետեւեալ լուրը կը հաղորդէ.— Թուրքիայէն առնուած վերջին լուրերու համաձայն, բռնուած է գաղտնի դաւադրական ընկերութիւն մը, «Մենք Իսլամ» անունով, որուն նպատակն է Մուսթաֆա Քէմալէն սկսելով բոլոր պետական մարդիկը մէկիկ մէկիկ մահափորձի ենթարկել:

Գերմաններ դէպի Ռուսիա

Խորհ. Միութեան Տնտես. Խորհուրդը հրաւէր ուղղեց գերման բազմաթիւ գործարանատէրերու որ Ռուսիոյ մէջ կատարեն ուսումնասիրական ճամբորդութիւն մը: Ճամբորդները պիտի ընդունուին գործավարներու խորհուրդի նախագահ՝ Մոլոթովի, արտաքին գործավար Լիթվինովի եւ արտաքին առեւտուրի գործավար Միկոյեանի կողմէ:

Հէնտըրսըն Փարիզի մէջ

Հէնտըրսըն, Անգլիոյ արտաքին Նախարարը, նաւային մասնագէտներու ընկերակցութեամբ Փարիզ հասաւ առջի օր: Անգլիոյ նախարարին այս յանկարծական ժամանումը Փարիզ՝ անակնկալի բերած է քաղաքական շրջանակները: Հարցը կը դառնայ ծովային սպառազինութեանց սահմանափակման վերաբերեալ բանակցութիւններու շուրջ, որոնք կը շարունակուին առենէ մը ի վեր, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ: Հէնտըրսընի ժամանումէն անմիջապէս յետոյ, քաղաքական եւ ծովային արհեստագիտական հարցերու շուրջ տեսակցութիւններ տեղի ունեցան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչներուն միջեւ:

70,000 զէնքեր կը հսկեն ընտրութեան

Պատերազմական քաղաքի մը երեւոյթն առած է Չիքակօ, ուր 70,000 զինեալ մարդ ոտքի ելած է դիմագրաւելու համար ամէն հաւանականութիւն, քաղաքապետին ընտրութեան առթիւ:

Ոստիկաններ, ոստիկան-զօրքեր եւ ամերիկեան լէգէոնի նախկին մարտիկներ հրահանգ ստացած են հսկելու քուէարկութեանց եւ դիմադրելու համբաւաւոր մաքսանենգ Քափոնի մարդոց, եթէ փորձեն կռիւ ու խռովութիւն հանել: Որովհետեւ այս աւազակը ջերմ կուսակից է նախկին քաղաքապետին, որ կրկին թեկնածութիւնը դրած է ընդդէմ դատաւոր Ճօն Լիլի:

ՄՈՒՇՏԱԿԱՎԱՃԱՌ Ն. ՊՈՒՏԱԳԵԱՆ

Պոլսոյ ծանրածանօթ ԵՓՐԵՄ տան մէջ տարիներով աշխատելէ վերջ, Փարիզի մէջ կատարելագործած է արհեստը եւ այժմ ունի իր սեփական վաճառատունը

ԿԸ ՇԻՆԷ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ԵՒ ԿԸ ՆՈՐՈԳԷ

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԵՂԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻՒ ՀԱՍԱԾ ԱՂՈՒԷՍՆԵՐԷՆ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

15 Rue Henri Monnier, Paris (9e)

Métro Pigalle Հեռաձայն Trudaine 07—90

BLANC MESNILի մէջ 12 000 ֆր.ով կրնաք տիրանալ pavillonի մը որ ունի երեք սենեակներ, խոհանոց եւ վերնայարկ մը ուր կարելի է երկու սենեակ եւս կառուցանել, 200 մէթր պարտէզ որուն կից կը գտնուի 237 մէթրնոց հող մը, երկու փողոցներու անկիւն, ամէնքը միասին 48,000 ֆր. 12 տարիէն վճարելի, տարեկան 3000 ֆր.: Հաղորդակց.— Շոգեկառք Gare du Nordէն եւ հանրակառք:

Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբելեանի, 226 Rue Lafayette, Tél. Nord 89—06—95—79:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

ՁԱՒԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ

TAILOR

Georges Cherbetian

Métro Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE _ PARIS

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէի կողմէ

Մարտ 28ին ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս, Salle Place pourFêteի մէջ

95 Bld. Auguste Blanqui մէթրօ Glacière

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻՒ

ԸՆԿԵՐԱ — ԶԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա Քոլոնպի Հ. Յ. Դ. Չէյթուն կոմիտէին կողմէ այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Asnières, Place Comèteի ծխավաճառին սրահը:

Կը նախագահէ՝ Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

ՄԻԱՑԵԱԼ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ՝ ՏՐԱՄԱԹԻՔԻ ԿՈՂՄԷ

28 փետրուար շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս, HAROLAի սրահներուն մէջ

3 Rue la Vieuville, մէթրօ Abbesses

Սիրայօժար մասնակցութեամբ ՑԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅԻ եւ ԼԻԼԱյի

երկու մեծ նուագախումբ Արեւելեան նուագ

գեղեցիկ մրցանակներ լաւ ծպտուածներու եւ լաւ պարողներու

Մուտք՝ այր եւ կին՝ 25 ֆրանք, առանձին 15 ֆրանք

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր ճաշարանները եւ «Հայ կեանք»ի խմբագրատունը 221 rue LafayetteParis(10)

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԱՆԻԷՌ-Պուա Քոլոնպի Չէյթուն կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 79 Rue des Chambard սրճարանը, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: Կարեւոր օրակարգ:

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ԵնԹկ. ընդհանուր ժողովը՝ այս երեկոյ ճիշդ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատոմսով:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Քրիստափոր ԵնԹակոմիտէի ընկերական ժողովը, այս երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատոմսով:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի վահագն գրադարանին դասախօսութիւնը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիաի մէջ: Կը խօսի Օր. Արաքսի Թորոսեան Տրապիզոնցի Ընթառամ վէպին մասին: Մէկ ժամ սինէմա, ջարլի Չէփլին փոլիամէն: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լա Սիօթա, Դ. Ա.— 100:
Լէ Վան, Փիր.— 35:
Շքոտրա, Յ. Ե.— 100:
Նիկոսիա, Ա.— 121:
Սէն Շամոն, Գործ.— 211.60:
Մէշէգ.— 200:
Մարսէյլ, Գործ.— 1060:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Դրշէհիրի Գայապաշ թաղէն Տիգրան Կարապետ, Հայկուհի եւ Նուէր Պալըքճեան, որոնք Կիլիկիոյ պարպումէն յետոյ մեկնած են Փարիզ: Իմացնել իրենց քեռորդւոյն Կարապետ Թիւթիւնճեանի, B. Postale 75 Adana, Turquie.

— Կը փնտռուի Խանիացի (Մարաշ) Գրիգոր Պարսամեան կը կարծուի թէ 1925ին կը գտնուէր Պէյրութ: Իմացնել իր քրոջ Տիկ. Կատարինէ Պլուզեանի, 52 Rue Centrale, Le Cannet (A. M.) France.

— Ատաբազարցի Խաչիկ Կուկուկեան կը փնտռէ իր հայրը Անդրանիկ Կուկուկեան, մայրը Տիգրանուհի, քոյրը՝ Հօգինէ, մեծ մայրը՝ Փարիզ: Պոլսէն լուր առնուած է թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա: Իմացնել Խաչիկ Կուկուկեանի, Couvent Arménien, Jérusalem, Palestine.

— Կը փնտռուի Պրուսայի Չէնկիլէր գիւղէն Մարտիրոս Քէօսէեան որ տարագրութեան միջոցին մնացած է Րաքայի շրջանի Արաբներուն մօտ: Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր: Իմացնել՝ Sahac Keusseianի, Latamarco 171, Corrientes, (Rép. Argentine): Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Եգիպտահայ թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Մարաշցի Սեդրաք Ինկիլիզեան, հօր անունը՝ Յակոբ, մօր անունը՝ Ովսաննա, 1916ին կը գտնուէր Հալէպի որբանոցը, ուսկից փոխադրուած է Պոլիս: Իմացնել Միսաք Ինկիլիզեանի 6844 C. S. P, 4ième Rgt. Etrauger, Marrakach, Maroc.

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ՊԱՐՏԱՅԻ ԵՒ ԻՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

Թ. Հ. Միութիւն 15 ռուփի եւ 2 նկար, Տ. Ղուկասեաններ 26 ռ., Յ. Մանուկեան 10 ռ. եւ «Յառաջ» օրաթերթ (մէկ տարուան) եւ 6 կտոր գիրք, Տ. Օհաննէսեան 10, Ամիրխանեան եղբայրք 10, Գ. Յակոբեան 5 եւ 2 նկար, Մ. Կարապետեան մէկ տարուան «Հայրենիք» օրաթերթ, Պ. Յովսէփեան 30 կտոր գիրք եւ լամբ, Ս. Խանանեան, Օ. Կապոտեան, Վ. Վարդանեան. Կ. Մուխթար: Օ. Մաթոսեան 5ական ռուփի, Օ. Կուլօղլեան 5 եւ մէկ գիրք, Ս. Լ. Օհաննէսեան, Պ. Միհրանեան, Յ. Պետրոսեան, Յարութիւնեան Մամբրէ, Ա. Գրիգորեան, Գ. Ստեփանեան, Ա. Աբգարեան, Պ. Վասիլեան, Մ. Կարապետեան 5ական, Տիկ. Հեղինէ Պետրոսեան 3, Եղիազարեան եղբարք 10, Տիկ. Եղ. Կարապետեան սեղանի սփռոց (ձեռագործ), Ե. Աւօեան 1 պատի ժամացոյց, Յ. Համբարձումեան 2, Տիկ. Արեւլոյս Յովհաննէսեան, Յ. Ասլանեան, Ա. Վարդանեան, Հ. Կարապետեան, փոքրիկն Պօղոս Աւետիսեան, Հինգէկ պարոն մը 3ական, Տիկ. Շնորհիկ Աւետիսեան 2, Մ. Պաղտասարեան 2, Օր. Ծաղիկ եւ Օր. Լուսիկ (14) պատուհաններու վարագոյր, Դ. Մուրատեան, Տիկ. Վարդանուշ եւ Օր Ագնիւ Մուրատեան 2 ռուփի եւ 25 ռ, արժողութեամբ իրեղէններ:

(Շար.)

Ռուսաքի մէջ Յառաջի գործակալն է՝ Պ. Խաչիկ Կարապետեան, 22 Rue St.

EMPIRE Միւզիք-Հօլ՝ 37 Av. Wagram

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Դիմեցէք մասն. բժիշկներուն 123 Bl. Sébastopol, մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վեներախտեր, ջերմախտ, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութ. արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ռէօնթ. եւ անդրամանիշակ. ճառագայթ. Ասիւրանս սօսիալի հիւնդն. Ամէն օր 9 12 եւ 2-8: Կիր. 9-12: Ակնարուժ.— Խորհր. և դարմանում ամէն օր 9 12:

ԽԻՍՏ ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

8 RUE CHATEAUDUNի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Métro Cadet, Le Peletier et N. D. de Lorette

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ եւ նոր մէթրօ. դարմ. արեան, մորթի, արեան, վեներ. եւ վարիսի: Ամէն օր 9-12, 2-8

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

(Մոսկուայի եւ Փարիզի համալսարաններէն) 17 Rue Réaumur, մէթ. et Metiers եւ République, Tél. 54—27. Վեներ. հիւանդ. (կանանց), ֆրանկախտ. ջերմախտ, մորթի հիւ. եւ անկարողութիւն, ձեւով բուժումներ ելեկտրական. Արեան եւ մէզի քննութ. մասն. գին: Դարմ. ասիւրանս սօսիալի հաշւոյն: Ամէն օր Կիրակի 8—13:

ՏՈՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Varicesի (վառիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:

Ցիադէռմի (diathermie), (իւլթրա վիօլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօնօրեր 10—12: 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31.

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'էսդի մէջտեղը)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29 Rue (Place) des Fétes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

La Voix de son Maître

Phonos & Disques Columbia

POLYDOR

REGISTERED TRADE

20 ՖՐ. 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil.

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշէ ֆոնիկ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գիները՝ 120, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն

RESTAURANT ROUMAINE

7 RUE DE LA MICHODIÈRE, PARIS

(ՕՓԵՐԱՅԻ ՄՕՏ)

Խնամքով պատրաստուած Ռումանական եւ արեւելեան կերակուրներ

Չափաւոր գին

ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐԱՐԱՏ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov.

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Յաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիստեմ գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ:

Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

THÉ YAVROU ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԴԵՂԻՆ ԵՒ ԿԱՊՈՅՏ ՏՈՒՓԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿԱՆ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐ (surprise)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

23, Rue Sénac :-: MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»		»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԿԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէիդ փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
26
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
26 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1504 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԵՐՏ ԿԱՊ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Միլոցներ չեն պակսիր մեր կղզիացումը դարմանելու, եթէ ոչ վերջն վար, գոնէ որոշ սահմանի մէջ։

Եւրոպայի մէջ, տեղական վարիչ եւ մտաւորական տարրերու հետ մեր յարաբերութիւնները իջած են աստիճանի մը որ գրեթէ հաւասար է կապի չգոյութեան։

Ինչ որ ունինք, տարիներ առաջ հաստատուած հանդիպումներ են։ Անձնական ծանօթութիւններ՝ որոշ անձերու հետ։ Այս վերջիններն ալ յաւիտենական չեն, եւ ողջ Միացողները ժամ վրայ կը համրուին, թէ մեր եւ թէ միւսներուն կողմէ։

Մէկ վարանդեան 20—25 տարի Եւրոպա բնակելով, ապահոված է կապեր, բայց տարիները եւ ասպարէզի փոփոխութիւնները շատ բան քակեր, պակսեցուցեր են արդէն։

Յետոյ, չմոռնանք որ, թէ պետական եւ թէ մասնաւոր-ընկերային կեանքին մէջ, ահագին փոփոխութիւններ տեղի ունեցած են։ Ամէն տեղ ալ նոր սերունդ է հասած, մանաւանդ Մեծ Պատերազմէն ասդին։ Հինները մեռած կամ քաշուած են գործօն կեանքէն։ Հին փառքերը աւելի շատ պատմութեան հետ կապ ունին, քան օրուան իրականութեան։

Սերունդ հասած է նաեւ մեր մէջ, գոնէ տարիքի իմաստով։ Բայց նորէն, կամ հին, յաճախ ժամանակավրէպ ծանօթութիւններն են որ կ'օգտագործուին։ Եւ կամ, դարձեալ անձնական հանդիպումներ։ Ա.ը կը ճանչնայ Բ.ն, ուրեմն դիմենք անոր, նեղը մնացած, հանդէս մը կազմակերպած, խնդիր մը հետապնդած ատեն...

Պատերազմէն առաջ, Ուս. Միութիւններ ունէինք որոնք աստիճան մը կը լրացնէին այս պակասը։ Այսօրուան ուսանողութիւնը բոլորովին ուրիշ բան է, գոնէ այստեղ, Փարիզի մէջ։

Օրինակ, ո՛ր եւ է տեղեկութիւն ունի՞ք թէ՝ Փարիզի հայ ուսանողները կամ անոնց Միութիւնը լրջօրէն հետաքրքրուա՞ծ են արաբ, սուրիացի, եգիպտացի, պուլկար, յոյն, ռումէն, պարսիկ եւ ռուս, մանաւանդ կովկասցի ուսանողներով։

Հարիւրաւոր երիտասարդներ եկած են այստեղ, մեզի բախտակից, սահմանակից, բարեկամ թէ չարակամ ժողովուրդներէ եւ երկիրներէ։ Շատերը սահմանուած են դառնալու վաղուան պետական մարդիկը, վարելու հանրային կարծիքը կամ ընկերային—մտաւոր կեանքը։

Տարիներէ ի վեր այստեղ ենք մենք ալ։ Բայց դուք լսեցի՞ք ո՛րեւէ սերտ կապակցութիւն այս կամ այն տարրին հետ։ Ո՛րեւէ ձեռնարկ՝ փոխադարձ ճանչցման։

Արեւելեան երկիրներէ հազարներ կուգան ու կ'երթան, կը նետուին ասպարէզ, նոյնքան անծանօթ մնալով մեր իրականութեան։ Եւ մենք միշտ ալ ստիպուած ենք հայ «երեւելի» մը գտնել, ուրիշ «երեւելի» մը օգնութեան կանչելու համար։

Կացութիւնը տարբեր չէ միւս գաղութներուն մէջ ալ։

Շատ հեռուէն սկսելով, գիտենք որ գրեթէ կատարեալ կղզիացում կը տիրէ Պարսկաստանի մէջ։ Մէկ Իրանեանի, մեր ողբացեալ աշխատակիցին շնորհիւ էր որ կրցանք ճանչնալ Տօքթ. Աւշարը եւ ուրիշ քանի մը դէմքեր։

Այս կղզիացման վնասը աւելի կը շեշտուի, երբ մտածենք որ Պարսկաստանն ալ նախկինը չէ։ Փոխուած է խորապէս, եւ արագօրէն կը շրջուի, կը խմորուի, դառնալու համար բոլորովին տարբեր, արդիական եւ թունդ ազգայնական պետութիւն մը։

Նոր պետութիւններ են Իրաքն ու Սուրիան, Լիբանանը եւ Պաղեստինը։ Իսկ մենք բաւական կը սեպենք պատահական կապերը։ Այն ալ ընդհանրապէս վարչական տարրերու, այս կամ այն պաշտօնատարին հետ։

Ցունաստանի մէջ, անցեալ տարի կազմուեցաւ Հելլենահայ Լիկ մը, Վասնակցութեամբ յայտնի դէմքերու։ Բայց կը թուի թէ աւելի շատ Յոյները հետաքրքրուեցան, քան մեր հայրենակիցները, չնայելով որ ընդունակ տարրեր պակաս չէին մեր կողմէ։

Պուլկարիոյ մէջ ալ, քանի մը տարի առաջ ունէինք Հայ-պուլկար ընկերակցութիւն մը։ Ո՞ղջ է թէ մեռած— տեղեկութիւն չունինք։

Ռումանիոյ մէջ, յուսաւոր երեւոյթ մըն է Հայ Արուեստի Բարեկամներու Ընկերակցութիւնը, որ կը տեւէ շնորհիւ անհատական ճիգերու։

Այնքան մեր պատեհանին մէջ քաշուած եւ ամէն բան երեսի վրայ ձգած ենք որ, «ֆութպոլ» խաղացողներու եւ հայ արիներու մնացեր է ծանօթացնել մեզ օտար հասարակութեանց...

Փարիզի մէջ, Հայ կամաւորներու Միութիւնը գնահատելի եռանդ կը ցուցնէ վերջին տարիներս։ Բայց արդար ըլլանք եւ խոստովանինք որ՝ ան մէկ մասն է միայն եւ շատ սահմանափակ մասը՝ ընդհանուր կապակցութեան մը։

Այստեղ ալ, ասպարէզ գրաւելու, թերիները լրացնելու պարտականութիւնը կ'իյնայ այն սերունդին վրայ որ կը կոչուի միջին կամ նոր եւ որ կը կարծէ թէ շարժելու հնարաւորութիւն չունի։

Անհաւասիկ ճամբայ մը, արժէքներ եւ գործեր երեւան բերելու համար։

Ճամբայ մը, որ միեւնոյն ատեն մարզարան մըն է հանրային կեանքի վարժուելու, «հայասիրական» կոչուած մարզանքները իսկապէս նոր, արդիական, աւելի պայծառ հասկացողութեան մը վերածելու։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՍՈՒՏԵՐԸ

«Յուսաբեր» դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (10 փետր.)

— Մեր խօսքը ոչ թէ հին, սուլթանական, այլ արդիացա՛ծ Թուրք կառավարութեան մասին է։ կը պարզուի ուրեմն, որ Էնկիւրին ինչ-ինչ դաւեր կ'որոճար որոնց իրագործումին համար իրեն կը պակսէր միայն պատրուակը — քրտական շարժում։ Եւ որովհետեւ ձմրան պատճառով քիւրտը խաղաղ իր տեղը նստած է, ուստի Էնկիւրին զայն շարժման մէջ կը դնէ իր հեռագրական հաղորդագրութեանց մէջ, մանաւանդ, որ այս կարգի «շարժում»ներէն ինք որեւէ սարսափ չունի, ջարդի վարպետները գիտեն, որ Արեւելեան նահանգներու մէջ — աշխարհէն ու մարդկութենէն կտրուած — կարելի է ցեղ մը ամբողջ սրածել եւ աշխարհին գառան կերպարանքով ներկայանալ։ Ինչո՞ւ ուրեմն կարելի պիտի չըլլայ ապստամբ հրամանատար մը (Իֆսան Նուրի) եւ քանի մը հազար «ապստամբ» քիւրտեր հեռագրական հաղորդակցութեամբ շարժման մէջ դնել, երեւակայական բախումները սարքել, կոկորդիլոսեան արցունքներ թափել անգոյ գոհերու վրայ եւ յարմար վայրկեանին երազած «ձուկ»երը որսալ։

Ինքնաճաւան հաւը պիտի ըսէ անշուշտ.

— Թուրքը մենք աղէկ կը ճանչնանք, պէտք չկայ անգամ մը եւս զայն ներկայացնելու մեզի։»

Դժբախտաբար՝ չենք ճանչնար. դժբախտաբար՝ տակաւին պէտք ունինք ուշի-ուշով ուսումնասիրելու զայն լաւապէս ճանչնալու խոստովանինք, որ Ապրիլ 24ն իսկ մեզ զգաստութեան չբերաւ։ Ընդունինք, թէ Թուրքը մինչեւ իսկ բարեկամի կերպարանքով կը ներկայանայ այսօր մեզմէ ոմանց, որովհետեւ «բարեկամ» է մեր միւս բարեկամի՛ն, Խորհրդային Ռուսիոյ։

Սակայն պիտի չուզէինք ընդհանրացնել մասնակի դէպք մը, որուն այնքան մեծ կարեւորութիւն կուտանք։

Էնկիւրիի դինծու ու անպատիւ սուտերը կուգան վկայելու, թէ Թուրքիան, որ համաթուրանական իր արիւնոտ նպատակներու համար այնքան մեծ արժէք կուտայ Արարատի, ամէն գնով որոշած է անոր տիրանալ։

Իսկ այս պարագան պէ՛տք է որ գիտնան նաեւ անոնք, որոնք չեն ուզեր, որ Թուրքիան իր նպատակին հասնի, որ Թրքական աշխարհակալութեան ճամբուն ցցուած Արարատեան սեպը այդ ճամբայէն վերցուի։»

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՏՂՆՓԻՆԿԸ

Գրեր էինք թէ Ամերիկայի ելեւմտական նախարարը հիմնուելով մաքսային օրէնքի իրեն տուած իրաւունքներուն վրայ, հրամանագիր մը գործադրութեան դրեր էր ընդդէմ խորհրդային արտածումներու։

Իսկ ամերիկեան Խորհրդարանն ալ քուէարկեց օրէնք մը որով կ'արգիլուի բանտարկեալներու աշխատանքով արտադրուած ապրանքներու մուտքը Ամերիկա։ Օրէնքը որ գործադրութեան պիտի դրուի 1931 ապրիլ 1ին, կը նախատեսէ բանտարկեալներու կողմէ արտադրուած, շինուած, փոխադրուած եւ նոյն իսկ պարպուած ապրանքները։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Քիւրտերը շարժման մէջ են

ՄԻՆԶԵԻ ՈՒՐՖԱՅԻ ԴՌՆԵՐԸ

«Էլ Ահրար» կը գրէ.—

Թուրքեւսուրիական սահմանին վրայ տիրող կացութիւնը շատ մտահոգիչ է։ Սուրիոյ եւ Լիբանանի պաշտօնական շրջանակները որքան որ կը լռեն, Թուրք աղբիւրները այնքան աւելի գէշ գոյներով կը ներկայացնեն կացութիւնը։

Թրքական պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը կ'ըսէ թէ քիւրտերը հիւսիսային սահմանէն անցնելով Ուրֆա հասան եւ Թուրք ուժեր ղրկուեցան խաղաղութիւնը ապահովելու համար։

Ուրֆայի «Միլլի» թերթը կը գրէ.

«Ամսոյս 6ին սահմանը անցան երեք հրոսախումբեր քիւրտ ձէմիլի փաշայի տղաքներուն դեկավարութեամբ։ Սահմանամերձ Թուրք գիւղերուն վրայ յարձակումներ գործեցին եւ վերջը յառաջանալով եկան Սուրուճ եւ անկէ ալ Ուրֆա։

Սուրուճէն 6 մղոն դէպի Ուրֆա, անոնք ընդհարում ունեցան ժանտարմաներու հետ, որու ընթացքին չորս ոստիկաններ եւ տասը աւազակներ սպաննուեցան։ ոստիկանները ստիպուեցան ետ դառնալ եւ փախչիլ։

Հետեւեալ օր մեծ ուժ մը հասաւ եւ սկսաւ հետապնդել աւազակները»։

«Քիլիս» թերթը կը գրէ.

Միլլի պաշիբէթէն աւազակախումբ մը, դեկավարութեամբ Մոհամմէտ աղա Քիւրտի, սահմանը անցաւ վերին Ճէզիրէէն եւ հասաւ Բաեամլը գիւղին մէջ ամսոյս 5ին։ Հետեւեալ օր յառաջացաւ ղէպի Հալաթ, ուր բախում ունեցաւ մեր ուժերուն հետ երկար ատեն։ Վերջը նոր ուժեր եկան եւ զանոնք վռնտեցին»։

Եւրոպայի երկրագործ. խորհրդաժողովը

Եւրոպայի երկրագործական խորհրդաժողովի երկրորդ նիստին կարդացուեցաւ մասնագէտներու տեղեկագիրը Դանուբեան երկիրներու մէջ ներկայիս տրաժադրելի արժտիքի մթերքին մասին։ Խորհրդակցութիւն կատարուեցաւ այս մթերքի սպառման մասին եւ առ այդ՝ հարց ուղղուեցաւ ներածող երկիրներու ներկայացուցիչներն, որոնք յայտնեցին թէ պատրաստ մթերքի սպառումը կապ ունի որակէն եւ գինէն։ Այս մասին տեղեկութիւններ տուին Ռումանիոյ, Եուկոսլաւիոյ, Լեհաստանի եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցիչները։ Որոշուեցաւ որ ներածող երկիրներու ներկայացուցիչները խորհրդակցաբար գինի եւ գնման պայմաններու մասին առաջարկ ներկայացնեն։

Կանտիի բանակցութիւնները

Հնդիկ Ազգ. Խորհուրդի գործադիրը կատարեալ լիազօրութիւն տուաւ Կանտիի, բանակցելու համար Հնդկաստանի փոխարքային հետ։

Փոխարքան Կանտիի հետ իր բանակցութեանց մասին տեղեկութիւններ տուաւ Լոնտոնի խորհրդաժողովին աշխատանքներուն շարունակման պայմանները։ Կը կարծուի թէ պատգամաւորները գոհ մնացած են ստացուած արդիւնքէն։ Փոխարքան, խորհրդակցութիւն մը եւս կ'ունենայ քննելու համար պատասխանը զոր պիտի տայ Կանտիի ներկայացուցած գինադադարի պայմաններուն։

Կ'ենթադրուի թէ երկու կէտերու մասին Կանտի գոհացում պիտի ստանայ,— Ոստիկանական բռնութեանց մասին քննութիւն եւ չվճարուած գոյքերու փոխարէն՝ գրաւուած հողերու վերադարձ՝ իրենց տէրերուն։

Երրորդ կէտը վիճելի կը մնայ, թոյլ տալ որ, բստ առաջնոյն պոյքոթի կամաւորական խումբերը գործեն եւ ժողովուրդը կարենայ աղ արտադրել։ Փոխարքան յայտնած է Կանտիի թէ այս կէտերն ընդունիլ՝ կառավարութեան համար կը նշանակէ ճշմարիտ նուաստացում։

Միւս կողմէ սակայն, իր թերթին մէջ, Կանտի հրատարակութեան տուաւ կոչ մը, որով հրաւէր կ'ուղղէ իր հետեւորդներուն շարունակել օտար ապրանքներուն դէմ պոյքոթը։ Վաճառականներուն խորհուրդ կուտայ որ այրեն իրենց ապրանքները եւ կամ զանոնք պահեն մինչեւ այն օրն երբ Հնդկաստան անկախ դառնայ եւ իրենք կարենան նոր կառավարութեանէն պահանջել վնասուց հատուցում։

Անգլեֆրանսական բանակցութիւնները

Անգլեֆրանսական նաւային բանակցութիւնները վերջացան եւ անգլ. պատուիրակութիւնը մեկնեցաւ Հռոմ, հոն ալ համաձայնութիւն մը գոյացնելու մտադրութեամբ։

Պաշտօնական շրջանակները գաղտնի կը պահեն բանակցութեանց արդիւնքը, որովհետեւ, համաձայնութիւնը պէտք է նաեւ ստանայ իտալական կառավարութեան հաւանութիւնը։

Գլխաւոր դժուարութիւնը ցարդ կը կայանար անոր մէջ որ Ֆրանսա կը պահանջէր նաւային ուժի փոքր գերակշռութիւն մը որ գոհացում տալով մէկտեղ Անգլիոյ, արգելքի չհանդի-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի պատժական խառն ատեանը արձակեց իր վճիռը յուլիս 6ին ձերբակալուած հայ համայնավարական Թուրքիկներ ցրուող բոլշեւիկներուն դանդէպ։

Յովհաննէս Աղպաշեան դատապարտուեցաւ վեց ամսուան բանտարկութեան իսկ Ա. Քարթաքեան, Պետրոս Ովասեան, Յովհաննէս Քաշարեան չորսական ամսուան։

Գալով նոյեմբեր 6ին ձերբակալուած հայ համայնավարներուն երկրորդ խումբին, պատժական խառն ատեանը դատապարտեց Ընդրանիկ Արտաշէսեանը 4 ամիս բանտարկութեան։

Միւս համայնավարները, Աբրահամ Ցալամեան, Արթին Թաքոսեան, Սարգիս Պարսամեան, Լուսթիկ Քէշիշեան եւ Յովհաննիկ Օհանեան դատապարտուեցան երեքական ամիս բանտարկութեան։

Այս դատապարտութեան առիթով, «Լ'Օրիան» կը գրէ.

«Մարդ աւելի խստութիւն կը սպասէր այս վտանգաւոր անձերուն հանդէպ, որոնք բանտէն ելլելէ յետոյ, պիտի վերադառնան իրենց քարոզութեան։ Եթէ անոնք պարզապէս պիտի արտաքսուին, այդ աւելի լաւ»։

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸ ԵԻՍ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

Պէյրութի նոյն Խառն Դատարանը, նիստ գումարեց դատելու համար հայ համայնավար մը, Զատիկ Տատուրեան որ հաժայնավարական հրատարակութիւններ կը ստանար Եւրոպայէն ու Լէնինի կրօնքը կը քարոզէր Պէյրութի հայկական շրջանակներու մէջ։

Անցեալները երկու ոստիկաններ զինք ձերբակալեցեն, ան սկսաւ պոռալ «օգնեցէք ինծի այս երկրի հաժայնավարներ։ Ազատեցէք զիս այս բռնակալներէն։ Օր մը համայնավարութիւնը պիտի յաղթանակէ։ Այդ օրը լաւ պիտի չըլլայ ձեզի համար։»

ԹՈՒՐՔ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐԸ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

Ձարապլուսէն կը տեղեկացնեն որ 7 Թուրք աւազակներ անցած են սուրիական սահմանն եւ կարգ մը ճամբորդներ եւ գիւղեր կողոպտած։ երբ անոնք սկսած են վերադառնալ դէպի Թուրք սահմանը, ինքնաշարժի մը կը հանդիպին, զայն կողոպտելէ վերջ կը պարտադրեն վարիչը որ գիրենք դէպի սահմանի տանի։ Վարիչը վերադարձին լուր կուտայ պահակ ոստիկաններուն։

«Թէգատուիմ» այս լուրը գրելէ վերջ կ'աւելցնէ։

«Դեռ այս հարիւրին մէկն է Թուրք աւազակներու սխրագործութեանց։ Ասկէ կարելի է դիւրաւ եզրակացնել թէ՝ Թուրք Թերթերը որքան սուտ են եւ զրպարտիչ»։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՏՂՆՓԻՆԿԸ

Անգլիական «Տէյլի Թելէգրաֆ» թերթը կը շեշտէ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ռուսական տընտիպնկին դէմ դրուած արգելքներուն կարեւորութիւնը և կը քննադատէ անգլ. կառավարութիւնը որ կը յամառի աչք փակել բոլշեւիկեան վտանգին առջեւ, որ աւելի վրդովեցուցիչ պիտի դառնայ, «երբ Ռուսիոյ ճարտարարուեստին ստրկական կազմակերպումը լրանայ»։

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ԿԱ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԴԻՐ ԾԱՂԿԱՁՈՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 15 փետր.— Մոսկուայի եւ Լենինկրատի գեղարուեստական հաստատութիւնները պէտք է իրենց գործունէութիւնը ծաւալեն ոչ միայն մայրաքաղաքներու մէջ, այլ նաեւ հանրապետութեան ամէն կողմերը, ուր կան մասնաւոր գեղարուեստական ուժեր։ Այս նպատակով Ժողովրդական Լուսաւորութեան Կոմիսարիատը հրաւիրած է Մոսկուայի եւ Լենինկրատի գեղարուեստական հաստատութիւններու ներկայացուցիչներու խորհրդակցութիւն մը, որ տեղի պիտի ունենայ Մարտ 1-ին։ Խորհրդակցութեան նիւթերն են՝ գեղարուեստական ուժերու բաշխումը ամբողջ Միութեան մէջ, գեղարուեստական ուսումնարանները եւ գեղարուեստական ուսումնական հաստատութիւնները։

Ժողովրդական Լուսաւորութեան Կոմիսարիատը կը ծրագրէ նաեւ Մոսկուայի եւ Լենինկրատի գեղարուեստական ուսումնարանները տեղափոխել Ուրալ, Սիպիր, Միջին Ասիա եւ Հեռաւոր Արեւելք։

Ա. Լունաչարսկի ընդունած է Մոսկուայի Գեղարուեստական Թատրոնի ներկայացուցիչներու խումբ մը, որոնք հրաւիրուած էին Ամերիկա։ Ան ըսած է անոնց, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա կ՚երթան, որովհետեւ հոն ոչ մէկ հետաքրքրական բան կայ։ Ամերիկա ունի միայն մեծ քաղաքներ, ուր կան հարիւրաւոր հազարաւոր բնակիչներ, որոնք ոչ մէկ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնեն։ Ան խորհուրդ տուած է Գեղարուեստական Թատրոնի ներկայացուցիչներուն, որ Ամերիկա երթան միայն այն ատեն, երբ հրաւէր ստանան գալու Ամերիկայի ամէն կողմերը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հեղինակ Ա. Ֆադեեւ, որ ներկայիս կը գտնուի Մոսկուա, ուր կը պատրաստէ իր նոր վէպին ձեռագիրը, ընդունած է թղթակից մը, որուն հետ խօսած է հայ մարտիկներու մասին։ Ան ըսած է, որ ինք ուզած է իր վէպին մէջ ներկայացնել հայ մարտիկներու հերոսական կռիւները։ Ան ըսած է, որ ինք ուզած է իր վէպին մէջ ներկայացնել հայ մարտիկներու հերոսական կռիւները։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հեղինակ Ա. Ֆադեեւ, որ ներկայիս կը գտնուի Մոսկուա, ուր կը պատրաստէ իր նոր վէպին ձեռագիրը, ընդունած է թղթակից մը, որուն հետ խօսած է հայ մարտիկներու մասին։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հեղինակ Ա. Ֆադեեւ, որ ներկայիս կը գտնուի Մոսկուա, ուր կը պատրաստէ իր նոր վէպին ձեռագիրը, ընդունած է թղթակից մը, որուն հետ խօսած է հայ մարտիկներու մասին։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հեղինակ Ա. Ֆադեեւ, որ ներկայիս կը գտնուի Մոսկուա, ուր կը պատրաստէ իր նոր վէպին ձեռագիրը, ընդունած է թղթակից մը, որուն հետ խօսած է հայ մարտիկներու մասին։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հեղինակ Ա. Ֆադեեւ, որ ներկայիս կը գտնուի Մոսկուա, ուր կը պատրաստէ իր նոր վէպին ձեռագիրը, ընդունած է թղթակից մը, որուն հետ խօսած է հայ մարտիկներու մասին։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԲԱՐԵՐԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հեղինակ Ա. Ֆադեեւ, որ ներկայիս կը գտնուի Մոսկուա, ուր կը պատրաստէ իր նոր վէպին ձեռագիրը, ընդունած է թղթակից մը, որուն հետ խօսած է հայ մարտիկներու մասին։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Լունաչարսկի ներկայացուցած է նաեւ Ամերիկայի մէջ գործող ռուս արուեստագէտներու խնդիրը։ Ան ըսած է, որ ինք կը ցաւի, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները կը կորսնցնեն իրենց ռուսական ոճը, կը դառնան ամերիկացի արուեստագէտներ։ Ան խորհուրդ տուած է անոնց, որ Ամերիկա գացող ռուս արուեստագէտները ամէն կերպով պահեն իրենց ռուսական ոճը։

Ա. Ի.

Բերանիս փոսիկով իր ըսածը, ո՛չ. Ը. Ծաղկաքանչը չէ ըսեցեր, որ յու-նական տարազ մը հագած ես, կամ ալ ձայնդ ատամներդ ես ու քու-նեիդ տաշած ես։ Ա. Ը.՝ ըսե՛ր, որ մի՛ ու-նիր։ Ը. Ը.՝ Ա. Ը.՝ ես ալ ուզեցի ձեզ հետ կատակ ընել։ Ա. Ը.՝ ես ալ ուզեցի ձեզ հետ կատակ ընել

պէր Իտալիոյ կողմէ։ Ֆրանսա եւ Անգլիա համաձայնած են այս կէտին շուրջ։ Անգլիա կ'աւելցնէ իր ընդծովեայ ուժերու տարողութիւնը, իսկ Ֆրանսա իր թէթեւ յածանաւերը։ կը մնայ Իտալիոյ հետ համաձայնութեան գալու խնդիրը, որուն կարգադրութեան կ'աշխատի այս միջոցիս Հէնդերսըն Անգլիոյ արտաքին նախարարը՝ Հռոմի մէջ։

Ծոյլեւպուլկար վէճը

ԱԹԷՆՔ, 24 փետր.— Պուլկարիոյ կողմէ Անգլիոյ արտաքին նախարարին Հէնդերսընի տրուած պատասխանին առթիւ, կիսապաշտօնական շրջանակները կը յայտնեն թէ, եթէ Պուլկարիա յամառի իր անհաշտ վերապահումներուն մէջ, Յունաստան պիտի կրնայ դիմել Լահէյի Միջազգային ատեանին։

Ծոյն կառավարութիւնը կ'ուսումնասիրէ Պուլարիոյ հանդէպ իր կարգ մը յանձնառութիւնները չկատարելու իրաւական միջոցները, նկատելով որ Պուլկարիա արդէն չի կատարեր իր յանձնառութիւնները։

Անգործութիւնը Խորհրդարանին առջեւ

Մէկ քանի օր առաջ գրեր էինք թէ ֆրանսական Խորհրդարանի ելեւմտական յանձնախումբը ընդունելէ յետոյ ընկերվարականներու պահանջը — 100 միլիոն յաւելուածական վարկ յատկացնել անգործներուն,—զումարը իյնեցուցեր էր 25միլիոնի կառավարութեան ներկայացուցչին զեկոյցին վրայ։ Հարցը ներկայացաւ Խորհրդարան, ուր աշխատանքի նախարարը տուաւ հետեւեալ տեղեկութիւնները։—

Նախապէս մտադրուած էր 13 միլիոն ֆրանք յատկացնել։ Հարցը կը բովանդակէ երեք կէտեր, — 1. Անգործներու թիւը, 2. Նպաստի սակը եւ 3. Անգործութեան տնտեսներուն՝ կառավարութեան մասնակցութեան չափը։ կառավարութիւնը ցարդ կը մասնակցէր 100ին 33 համեմատութեամբ։ Ներկայիս այս սակը կը բարձրանայ 100ին 50ի։ կառավարութիւնը նկատի առած է ապրուստի սղութիւնը եւ պիտի բարձրացնէ նպաստի սակը։ Այս պայմաններուն մէջ, անօգուտ կը նկատէ 100 միլիոն ֆրանք յատկացնել։

Սակայն ընկերվարական յայտնի ղեկավար Լէոն Պլումի բացատրութիւններուն վրայ Խորհրդարանը քուէարկեց 100 միլիոն ֆրանքի նոր վարկ մը։

Մեծ զօրահանդէս Թէհրանի մէջ

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ փետրուար 23ին Շահը մեծ զօրահանդէս մը կատարեց, որուն կը մասնակցէին երկու կիսաբաժին հետեւակազօրք, չորս գունդ հեծելազօրք, հրետանիզ զօրամասեր եւ 15 օդանաւեր։ Պարտաւորիչ զինուորութենէն ի վեր, առաջին զօրահանդէսն է այս։ Զինուորները մեծ մասով երիտասարդներ էին, լաւ հագուած եւ քաջավարժ։ Զօրահանդէսը վերջացաւ Շահին առջեւ կատարուած անցքով մը, մինչ նուագախումբերը կը հնչէին եւ օդանաւերը կը սաւառնէին։

CHAUSSURES «DANEL»

69 rue d'Angoulème, Paris (11)

Դանիէլեան վաճառատան մէջ պիտի գտնէք, տոկուն, ճաշակաւոր եւ ամէն քսակի յարմար կօշիկներ պատրաստուած իր արհեստանոցին մէջ։

Կիրակի մինչեւ կէսօր բաց է։

Tél. Ménilmontant 76—71 Autobus: AY, BC

Métro: Couronnes ou Parmentier

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՆՕՐԷՆ՝ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտալլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50։ Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։ Հոն կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղանկարում (radiographie), գերմանիշակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլտրաթէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԻՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքրային բաղմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ ըրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համարpneumothoraxի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Զղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, թելադրական եւ ֆրէօյտեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներական հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատան ատամնաբոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42

Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5։

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՍ

Ստացած եմ մեծ քանակութեամբ գանազան տեսակի սուրճեր

ֆաֆէ Մատակասքար Ա.	տեսակ	12.75, Բ.Գ. տեսակ	աւելիաժան
» Սանթոս Good Ա.	»	14.25 » » »	»
» Santos supérieur	»	18 » » »	»
» » Domincul		20	
» » Caracoli		22	
ֆաֆէ Mocca Hodeldan		24 իսկականը եւ ոչ թէ կեղծը։	
» Godlup		25	
» Ceylan		28	
» Margajid		31	

կը յայտարարեմ յաճախորդներուս թէ սուրճի գիները կը տարբերին իրենց տեսակին։ Ջգուշացէ՛ք ժան սուրճերէն։ Այցելեցէք մեր գործատեղին գաղափար կազմելու համար սուրճի տեսակներու մասին։

ՀԱՍՑԷ՝ **"CAFÉ SULTAN"**

TOROSSIAN

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻՒ

ԸՆԿԵՐԱ—ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՅՔ

Կազմակերպուած Անիէն-Պուա Բոլոնպի Հ. Ց. Դ. Զէյթուն կոմիտէին կողմէ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Asnières, Place Comète ծխավաճառին սրահը։

Կը նախագահէ՝ Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18 ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Ալֆորվիլի Հ. Ց. Դ. Ս. մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ

Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 128 Rue Etienne Doleth սրահը

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Ց. ՔԻՒԹԻՒՔԵԱՆ

Կը խօսի՝ Հ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Երգ, արտասանութիւններ եւ անակնկալներ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Երգչախումբ եւ Շրջ. Հայր. միութեան Իսի-լէ-Մուլինօի մասնաճիւղին կողմէ։ 28 փետրուար, Շաբաթ գիշեր Իսի-լէ-Մուլինօի Թադապետական սրահներուն մէջ։

Կը նախագահէ՝ ՍՈՒՐԻՆ ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ

Կը ներկայացնէ՝ ԱԶԳԻՒ ՄԵՆՔ ԱՂԱՆԵՐԸ, ՎԱՆՏՈՒԱ ՊՈՄՊԱ (զաւեշտ)

եւ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԿԱՐՕՏԸ (ողբերգութիւն)

Տեղի կ'ունենայ պօքսի մրցում

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ՄԵԾ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

28 փետրուար Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս, HAROLAի սրահներուն մէջ

3 Rue la Vieuville, Մէթրօ Abbesses

Միրայժար մասնակցութեամբ ՖԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅԻ եւ երգիծաբան ԼԻԼԱյի

ՄԵՆ ORCHESTRE-JAZZ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ Ս. ԲԱՐԻԿԵԱՆԻ

կովկասեան պարեր Պ. Առաքելեանի կողմէ ընկերակցութեամբ Թաւիւտ Աբգարի

Գեղեցիկ մրցանակներ լաւ ծպտուածներու եւ լաւ պարողներու

Մուտք՝ այր եւ կին՝ 25 ֆրանք, առանձին 15 ֆրանք

Տոմսերը կր ծախուին բոլոր ճաշարանները եւ «ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ»ի խմբագրատուն՝ 221 rue Lafayette Paris (10)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ղ. ՄԵԼՈՅԵԱՆԻ

"ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ,,

(Նոր վէպ) Գին 10 ֆր.

Հրատ. գրատուն Հր. Յամուէլ։ 51, Rue Mr. le Prince. (Paris).

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Անիէն-Պուա Բոլոնպի Զէյթուն կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 79 Rue des Chambards սրճարանը, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։ Կարեւոր օրակարգ։

ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈԲ խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 184 Ave. d'Italie. Մէթրօ Փօրթ ո'Իթալի։

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի Կուկունեան խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին Դրադարանին մէջ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի վահագն դրադարանին դասախօսութիւնը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիալի մէջ։ Կը խօսի Օր. Արաքսի Թորոսեան Տրապիզոնցի ԱՆԹառամ վէպին մասին։ Մէկ ժամ սինեմա, Զարլի Չէփլինն փոլիամէն։ Կը հրաւիրուին անգամներն ու համակիրները։

ՓԱՐԻԶԻ Ուրֆայի Հայր. Միութեան ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ցլօրիալի մէջ։

ՏԷՄԻՆի Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին նախկին ժողովին տեղը։ Հայրենակիցներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ այս ժողովին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Դրչէհիրի Գայապաշ թաղէն Տիգրան Կարապետ, Հայկուհի եւ Նուէր Պալըքճեան, որոնք Կիլիկիոյ պարպուժէն յետոյ մնկնած են Փարիզ։ Իմացնել իրենց քեռորդւոյն կարապետ Թիւթիւնճեանի, B. Postale 75 Adana, Turquie.

— Կը փնտռուի Խառնիացի (Մարաշ) Գրիգոր Պարսամեան կը կարծուի թէ 1925ին կը գտնուէր Պէյրութ։ Իմացնել իր քրոջ Տիկ. Կատարինէ Պլուզեանի, 52 Rue Centrale, Le Cannet (A. M.) France.

— Առաքազարցի Խաչիկ Կուկուկեան կը փնտռէ իր հայրը Անդրանիկ Կուկուկեան, մայրը՝ Տիգրանուհի, քոյրը՝ Հոգինէ, մեծ մայրը՝ Փարիզ։ Պոլսէն լուր առնուած է թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա։ Իմացնել Խաչիկ Կուկուկեանի, Couvent Arménien, Jérusalem, Palestine.

— Կը փնտռուի Պրուսայի Զէյնկիլէր գիւղէն Մարտիրոս Քէօսէեան որ տարագրութեան միջոցին մնացած է Բաքայի շրջանի Արաբներուն մօտ։ Իր մասին ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ Sahac Keusseianի, Latamarco 171, Corrientes, (Rép. Argentine)։ Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Եգիպտահայ թերթերէն արտատպել։

Այրի Տիկ. Զեփիւռ Ցարութիւնեան, Պ. Յովհաննէս Մխալեան եւ իրենց ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, քեռայրին եւ ազգականին՝

ՊՕՂՈՍ ՑԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ

դառնաղէտ ժամը՝ որ տեղի ունեցաւ 24 Փետրուար երեքշաբթի օր։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 Rue Jean Goujon, Հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Pantinի գերեզմանատունը։

Մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ԿԻՅՎԷՅԻ, ԳԱՒԱՐՏՊԼԷՆԻ, ԳՆՁԼԱՒԱՐԻ, ԷՇՄԷԻԱԻՆԻՋԱԳԻԻԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կէյվէյի եւ Շրջ. հայրենակցական միութեան վարչութիւնը երկրորդ եւ կարեւոր խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզ եւ արուարձանները բնակող բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին 3 Rue de Paris, Issy-les-Moulineaux, (առնել հանրակառք 23, 32 եւ իջնել Ferme de Moulineaux)։ Օրակարգ՝ ծրագիր-կանոնագրի սրբագրութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի հաստատէ։

ՆՈՒԻՐՆԵՐ ՊԱՍՊԱՅԻ

ԵՐԻՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

Օր. Անժել Թովմասեան, Տիկ. Վիքթորիա Հէքիմեան, Տիկին Մաքրուհի Վ. Ջուլուսեան, Պ. Մ. Դրիգորեան, Տիկ. Ատէ (Ասորի) Ձական ռուփի, փոքրիկն Սիմոն Սօրօեան 1, Օր. Ջապէլ 1, Ս. Օ. Վարդանեան 5 ռուփի արժողութեամբ իրեղէններ, Վ. Ջուլուսեան 2 գիրք, Վ. Հ. Միութիւն 8 կտոր գիրք եւ 2 նկար, Ս. Մինասեան 3 կտոր գիրք եւ 3 նկարներ, Յովսէփ Մէսսի «կեանք եւ արուեստ» գիրքը, Ո. Մնունդեան 5 կտոր գիրք, Ե. Տէր Օհանեսեան 1 նկար, Ս. Աբգարեան 3 վարագոյր (դռներու) Օր. Ագնիւ Ջուլուսեան 1 սեղանի սփռոց (ձեռագործ), Տիկ. Ագնիւ Պաղտասարեան 1 սեղանի սփռոց (ձեռագործ), Օր. Վարդուհի Յովսէփեան 6 ռուփի արժողութեամբ իրեղէններ, Ս. Պողոսեան 3 ռուփի արժողութեամբ իրեղէններ, Լ. Սեդրակեան 5 ռուփի արժողութեամբ իրեղէններ, Հ. Յովսէփեան 5 ռուփի արժողութեամբ իրեղէններ, Վ. Ջուլուսեան 3 ռուփի արժողութեամբ իրեղէններ, Կ. Ցարութիւնեան 1 լամբ։

Վարչութիւն

ՏՕՔԹ. ԽՄԻՊՋՍԷԼԻԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Varicesի (վարիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին ձեւերով։

Տիադէրմի (diathermie), (իւլթրա-վիոլէ) ultra-violets.

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդունելութեան ժամերը ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord 31-

(կառ տիւ Նօրդ եւ կառ տը լ'Էսթի մէջտեղը)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՁԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

28 փետրուար Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս, HAROLAի սրահներուն մէջ

3 Rue la Vieuville, Մէթրօ Abbesses

Միրայժար մասնակցութեամբ ՖԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅԻ եւ երգիծաբան ԼԻԼԱյի

ՄԵՆ ORCHESTRE-JAZZ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ Ս. ԲԱՐԻԿԵԱՆԻ

կովկասեան պարեր Պ. Առաքելեանի կողմէ ընկերակցութեամբ Թաւիւտ Աբգարի

Գեղեցիկ մրցանակներ լաւ ծպտուածներու եւ լաւ պարողներու

Մուտք՝ այր եւ կին՝ 25 ֆրանք, առանձին 15 ֆրանք

Տոմսերը կր ծախուին բոլոր ճաշարանները եւ «ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ»ի խմբագրատուն՝ 221 rue Lafayette Paris (10)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթր. Շաբաթ եւ նոր մէթրոտ. դարմ. արանց, կանանց մորթի, արեան, վէներ. եւ վարսից։ Ամէն օր 9-12, 2-8, կիր

Ռուսաւի մէջ Յառաջի ծախական է՝ Ս. Ղ. չիկ կարապետեան, 22 Rue Nicola, Romans.

EMPIRE Մեսթր-Շոլ՝ 57 Av

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԱՐ

72 Rue du Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-

Ամէն տեսակ դատական եւ վարչական գործեր ամենալաւ պայմաններով

ՓՈՂՈՑ ԻԱՐԿԱԾներումասնագիտութիւն, առանցկանխավճ

Ընդունելութեան ժամեր. առաւօտ ժամը 9.30էն 10.30, կ օրէ վերջ 2—3, իրիկուն 7էն 8.30։

Մէթրօ Ménilmontant եւ Martin-Nadaud

Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q Թրամուէյ 5 եւ 26

ՀԱՅԵ՛Ր

Եթէ կ'ուզէք դրամ շահիլ, ձեր տուրքի յայտարարութիւն կատարեցէք ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԱՄԻՍԸ ՁԼՐԱՑԱԾ։

M. ARNAUD նախկին քննիչ ուղղակի տուրքերու կը խմբագրէ ձեր տուրքերու յայտարարութիւնները ճամբայն ձեր շահերուն։

Դիմեցէք՝ **M. ARNAUDի**, 167 Rue de Montmartre, PARIS (

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

BLANC MESNIL ի մէջ 12 000 ֆր.ով կրնաք տիրանալ pavillonի մը որ ունի երեք սենեակ խոհանոց եւ վերնայարկ մը ուր կարելի է երկու սենեակ կառուցանել, 200 մէթր պարտէզ որուն կից կը գտնուի մէթրոյ հող մը, երկաւ փողոցներու անկիւն, ամէնքը միայն 48,000 ֆր. 12 տարիէն վճարելի, տարեկան 3000 ֆր.։ դորգակց.— Շոգեկառք Gare du Nordէն եւ հանրակառք Lafayette, Tél. Nord 89—06—95—79,

Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբելեանի, 226 R

Ց. ՄԻՆԷԼԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ

96, Rue de Crimée PARIS (19e)

Մէթրօ՝ Botzaris

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՎԱՅԵԼՁՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ

ԳԻՆԵՐՈՒ ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՋԵՂՋ

ՀԱՑ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԻՄԻԱՑՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏԻ ՎԵՐՋԸ

IMPRIMERIE - MASSIS-ÉDITION

208bis, Rue Lafayette Paris (

Le Gérant H STEPHAN

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ
ԱՆԳԼԻԱ 20 շլ. 40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տլ. 10 տլ.
ԽՈՐՀԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC ou JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.266

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
27
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
27 FEVRIER 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1505

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ ՔՈՒԳԸՆԹԱՑ

Իւրաքանչիւր միջավայրի մէջ սերտ կապ եւ շփում հաստատելով, օգուտներ պիտի քաղենք ոչ միայն հաւաքաբար, այլ եւ անհատապէս:

Աւելի պարզ խօսինք, — այդպիսի հաղորդակցութիւններով, պիտի զարգանան, պիտի եփին այն տարրերը որ արդար յաւակնութիւններ ունին ասպարէզ գրաւելու:

Պիտի նորոգուին իրենք ալ, նորոգելով մեր կեանքը: Պիտի ունենան խսկապէս լայն հորիզոն, անշուշտ սեփական ժողովուրդին հետ կապը չկտրելու պայմանով: Ընդհակառակն, անոր իսկ բարիքին համար:

Գիտենք որ այստեղ, Փարիզի մէջ կան քանի մը երիտասարդներ, որոնք հեւ ի հեւ կը հետեւին միջազգային ամէն շարժումի, — հանդէս, ժողով, վիճաբանութիւն, դասախօսութիւն: Ուրիշներ ալ անդամ են Գրական Միութեանց: Իսկ մեր ռուսագէտ ընկերներն ու հայրենակիցները ունին սերտ շփում՝ ռուսական եւ կովկասեան քաղաքական-մտաւորական շրջանակներու հետ: Մօտէն կը հետեւին անոնց բազմատեսակ արտայայտութեանց, անշուշտ նորոգուելով եւ հասուննալով: (Լեզուի պակասը այս ճամբան կը փակէ մեր առջեւ):

Բայց. ջախջախիչ մեծամասնութիւնը մնացեալ երիտասարդութեան՝ կը մնայ ամփոփուած իր գործին, իր շրջանակին, եթէ ոչ իր պատեանին մէջ:

Անշուշտ կ'ակնարկենք այն տարրին որ իր կոչումովը իսկ նախասահմանուած է գիրքեր գրաւելու կամ լրացնելու: Որ ի լինելութեան է: կը գտնուի յիմար-իմաստուն կոյսերու արկածալի ճամբուն վրայ:

Մեզի համար դժուար չէր ցուցակ մը կազմել այս շարքին, աւելի գունաւորելու համար պատկերը: Բայց աւելորդ է:

Ծշդենք անգամ մըն ալ, որ այստեղ հարցը հանրային-ընկերային կեանքի մասին է, եւ ոչ թէ գրականութեան եւ արուեստի: Թէեւ այդ ճամբուն վրայ եւս,կը տիրէ տեսակ մը կախարդական շրջանակ:

Անցնելով միւս գաղութները, կը տեսնենք միեւնոյն մեկուսացումը:—Մեր իւղով տապկուիլ՝ անհաղորդ մնալով տեղական ժողովուրդի մտաւոր ընկերային շարժման:

Ժողովուրդներ կան որ նոր կը կազմակերպուին իբրեւ պետութիւն: Երկունքի մէջ են բոլոր ճակատներուն վրայ, եւ մենք հազիւ արտաքին երեսը կը տեսնենք: Առօրեան եւ անմիջականը: Հազիւ թէ կը հետաքրքրուինք գրական-գիտական թաւալումով կամ ընկերային-քաղաքական խմորումներով:

Ընդհանրապէս, կանք այնպէս ինչպէս որ եկանք: Տեղտեղ՝ հարեւանցի ակնարկ մը տեղական գրականութեան մասին: Պատահական թարգմանութիւններ (յաճախ ֆրանսերէնէ) եւ նոյնքան պատահական հանդիպումներ:

Մինչդեռ, այն սերունդը որ կը հասնի, այնքան բաներ ունէր սորվելիք եւ սորվեցնելիք, իւրաքանչիւր «հիւրընկալ»երկրի մէջ: Մանաւանդ Պալքաններու եւ Մօտաւոր Արեւելքի ճամբուն վրայ: Աթէնքէն մինչեւ Թեհրան:

Դժուարութիւնները խոստովանելով հանդերձ, գիտենք որ ո՛ր եւ է տաժանքի առջեւ չընկրկող, «քարէն հաց հանող» ժողովուրդի մը զաւակներն ենք:

Մանաւանդ որ, քիչ-շատ հաստատուն կացութիւն է ստեղծուած, 1922էն ի վեր:

Տարիները կ'անցնին, եւ, ուզենք-չուզենք, պիտի խմորուինք, պիտի տրորուինք իւրաքանչիւր երկրի պայմաններուն մէջ: Վա՜յ, եթէ չգիտնանք մեր ուղին, մանաւանդ իւրաքանչիւրին պարտականութիւնը:

Ամէն մէկուն՝ իր բաժինը, համաձայն իր խառնուածքին, ընդունակութեան կամ նախասիրութեան: Բայց ոչ մէկուն համար չքմեղանք՝ իր պատեանին մէջ քաշուելու:

Ամէն երկրի մէջ՝ կարելի եղածին չափ զուգընթաց հիմնական շարժումներու հետ, «տալու եւ առնելու» համար: Անշուշտ ունենալով ի հարկին մենք մեզի օգտակար ըլլալու մտահոգութիւնը. եւ ոչ թէ պարզ հետաքրքրութիւն, «ամաթէօր»ի ախորժակներ գոհացնելու պերճանքը:

Ա՛յնքան ընդունակ տարրեր ունինք ամէն գաղութի մէջ, 25-45 տարեկան: կեանքը ճամբան ցոյց կուտայ արդէն, եւ աւելորդ է առաջնորդներու մասին մտածել: Ինքնագործունէութեան լայն ասպարէզ՝ նոյն իսկ արեւելեան յետամնաց երկիրներու մէջ:

Եւ գիտենք որ շատ-շատերուն մէջ արթուն է հանրային ջիղը: կը մնայ անփոփ, հետեւողական ծրագիր մը մշակել, զարգացնել եւ արժեւորել զայն:

Մենք միայն ընդհանուր գիծերը յիշեցինք: Կարելի է աւելի թանձրացեալ ձեւի մը վերածել մեր միտքերը, լրջօրէն արծարծելով դրուած խնդիրը:

Պատահաբար յուզուած խնդիր մը չէ այս:Ոչ ալ միայն այս կամ այն միջավայրին հետ կապուած:

Քանի կ'անցնին տարիները, այնքան աւելի կը շեշտուի նոր ուժեր հասցնելու, արժէքները գործի մղելու պահանջը:

Ու միայն մեր ընկերները չէ որ նկատի ունինք:

Ամբողջ հայկական կեանքը մաղուելու, նորոգուելու, վերակազմուելու պէտք ունի գաղութներու մէջ:

Մանաւանդ աչքի առջեւ բերելով Երեւանի պատկերը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԻՃԱԿԸ

«Հայրենիք» դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (11փետր.)

— «Միայն դրսէն ստացած օգնութիւն մը կրնայ գէթ ժամանակաւոր կերպով կասեցնել Թուրքիոյ տնտեսական քայքայման ընթացքին, բան մը, որուն համար Էնկիւրի տենդային ճիգեր կ'ընէ այժմ թէ՛ Եւրոպայի եւ թէ՛ Ամերիկայի մէջ:

Պիտի յաջողի՞ թէ ոչ, այդ մեծ չափով կախուած է երեք հիմնական քայլերէ.— Առաջին՝ թէ Թուրքիա պիտի յօժարի՞ գործնական երաշխիքներ տալու արեւմտեան դրամատէրերուն խոշոր փոխառութիւն մը ապահովելու համար. եւ երկրորդ՝ թէ Թուրքիա պիտի դադրի՞ խորհ. Միութեան դաշնակիցն ըլլալէ եւ մտնէ Ազգերու Լիկայի մէջ:

Դատելով մինչեւ այժմ երեւցած նշաններէն, Էնկիւրի ոչ կ'ուզէ ոչ ալ ի վիճակի է ներկայիս ընելու այդ քայլերէն որեւէ մէկը: Ըստ երեւոյթին, ան դեռ յոյս ունի, որ ապահովելով իր կատարեալ ֆինանսական անկախութիւնը, չվճարելով իր պարտքերը, ինչպէս նաեւ պինդ բռնելով խորհ. Միութեան ձեռքը՝ այսուհանդերձ պիտի յաջողի ի վերջոյ մեծ փոխառութիւն մը կնքել դրամատիրական Արեւմուտքի մէջ:

Սակայն, երեւոյթներէն դատելով, դրամատիրական մեծագոյն պետութիւնները՝ Միացեալ Նահանգները, Ֆրանսա եւ Անգլիա ներքին համաձայնութիւն մը ունին դրամ չտալու այն երկիրներուն, որոնք արկածախնդրական քաղաքականութիւն կը վարեն կամ իրենց ընթացքով կը վտանգեն ներկայ գոյավիճակն ու խաղաղութիւնը: Թուրքիոյ սերտ բարեկամութիւնը խորհրդային Միութեան եւ Իտալիոյ հետ կասկածելի կը դարձնէ զայն Ֆրանսայի, Ամերիկայի եւ Անգլիոյ աչքին:

Մէկ խօսքով՝ իր տնտեսական վերաշինութեան ի նպաստ դրամական միջոցներ գտնելու համար, Թուրքիա պէտք է փոխէ ոչ միայն իր ներքին, այլեւ արտաքին քաղաքականութիւնը:

Սակայն, Թուրքիա չի կրնար ընել այդ, որքան ատեն որ իր ետեւը կանգնած է խորհրդային Միութիւնը, որմէ մահու չափ կը վախնայ. որովհետեւ Էնկիւրի գիտէ որ եթէ ինք ամբողջովին երես դարձնէ Մոսկուայէն եւ ձեռք մեկնէ Արեւմուտքին, Մոսկուա իր կատաղի թշնամին պիտի դառնայ եւ փութայ մահացու հարուած հասցնել Թուրքիոյ»:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

Փետրուար 16ին, Անգլիոյ անգործներուն գումարն էր 2 միլիոն 631,212, ըսել է 5919 պակաս քան նախորդ շաբթու եւ 1 միլիոն 107,271 աւելի քան անցեալ տարի նոյն շրջանին:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՐՐՈՐԴ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հազիւ վերջացած երկրագործական առաջին խորհրդակցութիւնը, երէկ երկրորդը սկսաւ Փարիզի մէջ: Առաջին խորհրդաժողովը զբաղեր էր առաւելապէս Դանուբեան երկիրներով: Այս երկրորդը պիտի զբաղի աւելի ընդհ. կերպով՝ արմտիքի հարցը դնելով համաշխարհային եւ համեւրոպական գետնի մը վրայ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 25Ը ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Հակառակ համայնավարներու երկարատեւ պատրաստութեան, Փետրուար 25ի յեղափոխական ցոյցի օրը ձախողեցաւ Ֆրանսայի մէջ, կառավարութեան ձեռք առած խիստ միջոցներով: Ցոյցին կազմակերպիչները շատոնց սպառեր էին արդէն գրգռութեան եւ հռետորութեան իրենց կարելի միթերքը, մղելու համար գործաւորները որ այդ օր լքեն իրենց աշխատանքները, ու փողոցներուն մէջ հաւաքոյթներ եւ ցոյցեր կազմակերպեն: Փարիզ, արուարձանները եւ գաւառները հանդարտ օր մը անցուցին: Փարիզի մէջ, տարուան մնացեալ օրերուն վրայ միակ տարբերութիւն մը կար, — պողոտաներու եւ գլխաւոր փողոցներու անկիւնները հաւաքուած ոստիկանական խումբերը: Որ եւ է միջադէպ չպատահեցաւ:

Սէն Տրնի որ համայնավարութեան միջնաբերդը կը նկատուի, նոյնպէս խաղաղ օր մը անցուց, իբր ցոյց, 2200 անգործի ճաշ հրամցնելով:

Զանազան պատրուակներով, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 100ի չափ անձեր, որոնց 17ը օտարականներ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գերմանիոյ մէջ սակայն, կարգ մը խռովութիւններ պատահեցան: Շնորհիւ կառավարութեան խիստ միջոցներուն, թէեւ գլխաւոր քաղաքներու մէջ ծանր միջադէպեր տեղի ունեցան, սակայն, ո՛չ մէկ տեղ ժողովրդական ըմբոստութեան ձգտող շարժումներ նշմարուեցան, ինչպէս կ'ուզէին համայնավարները:

Պերլինի մէջ, անգործները խուժեցին աշխատանքի գրասենեակները, կոտրտելով կարասիներն ու չարչրկելով պաշտօնեաները: Այս գրասենեակներէն մէկը որ կը գտնուի քաղաքին կեդրոնը, պաշարուեցաւ 12,000նոց անգործներու բազմութեան մը կողմէ: Ոստիկանները սուրի — հարուածներով ցրուեց բազմութիւնը: 40ի չափ նպարեղէնի վաճառատուններ կողոպտուեցան: 140 անձեր ձերբակալուեցան: Զանազան բախումներու ընթացքին, վիրաւորուեցան 18 ոստիկաններ եւ 100ի չափ ցուցարարներ:

Լայփցիկի մէջ, ոստիկանութիւնը քարերով եւ ատրճանակներով յարձակում կրեց անգործներու ուժեղ բազմութեան մը կողմէ որ փորձեց նաեւ գրաւել քաղաքապետարանը: Ոստիկանները կրակեցին: 4 համայնավարներ սպաննուեցան, 9 հոգի ծանրօրէն վիրաւորուեցան: 6 ոստիկաններ եւս վիրաւորուեցան:Նման խռովութիւններ նաեւ պատահեցանԳերմանիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ:

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ՄԷՋ

Պելճիքայի մէջ ցոյցերը տեղի ունեցան առանց կարեւոր միջադէպի: Պրիւքսէլի մէջ, մինչեւ երեկոյ, որեւէ ցոյց տեղի չէր ունեցեր: Լիէժի մէջ ցուցարարները խաղաղօրէն անցան գլխաւոր փողոցներէն, յետոյ գացին քաղաքապետարան, ուր ընդունուեցան քաղաքապետին կողմէ եւ անոր ներկայացուցին կարգ մը պահանջներ:

Անվէրսի մէջ, ուր ամէնէն աւելի համայնավարները պատրաստութիւններ տեսեր էին, 100 հոգինոց խումբ մը միայն, մէկ քանի փողոցներ շրջելէ յետոյ ցրուեցաւ:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մոսկուայի հրահանգները ո՛չ մէկ արձագանգ գտան Սպանիոյ մէջ, հակառակ երկրին քաղաքական փոթորկոտ մթնոլորտին: Վախ կար որ հանրային փոխադրութեան միջոցները, հանրակառք, շոգեկառք, եւլն, դադրեցնեն սպասարկութիւնները: Միայն ինքնաշարժները գործադուլ բռնեցին: Անկարեւոր ցոյցեր տեղի ունեցան միայն Պալչելոնայի մէջ, ուր ոստիկանութիւնը դիւրութեամբ ցրուեց ցուցարարները:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

Հակառակ համայնավարներու բուռն ջանքերուն ու տաք բրոբականտին, հազիւ 2000 ցուցարարներ շրջեցան Վիեննայի գլխաւոր փողոցները: Ոստիկանութիւնը զգուշական ամէն միջոց ձեռք առեր էր կանխելու համար խռովութիւնները: Մինչեւ երեկոյ, որեւէ միջադէպ չէր պատահած գլխաւոր քաղաքներուն մէջ:

Վէնիզելոս կ'ազդարարէ գործաւորներուն

ԱԹԷՆՔ, 25 փետր.— Վէնիզելոս որ նոր ապաքինած էր իր հիւանդութենէն, մասնակցեցաւ Խորհրդարանին նիստին, եւ գործաւորներուն ուղղեց խիստ ազդարարութիւն մը որպէսզի չմղուին ընդհանուրգործադուլ յայտարարելու,ումտուած ըլլալու համար բանթող պաշտօնեաներուն: Վէնիզելոս կ'ընդունի թէ գործաւորներն իրաւունք ունին գործադուլ յայտարարելու իրենց գործատէրերուն դէմ, բայց ո՛չ պետութեան դէմ եւ յիշելով 1926ի անգլիական օրինակը, ապօրէն կը յայտարարէ ընդհ. գործադուլի որեւէ փորձ: Վէնիզելոս յայտնեց նաեւ թէ կառավարութիւնը վճռած է ի հարկին դիմել բռնի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուիրակութիւնը կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի այս Կիրակի ժամը 12.15ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, Հայաստանի հանրապետութեան բանակի ըսպարապետ Նազարբէգեանի մահուան առթիւ: Կը հրաւիրուի հայ ժողովուրդը:

ՆԱՒԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Անգլիոյ արտաքին նախարարը իր նաւային մասնագէտներով, համաձայնութեան գալէ վերջ ֆրանսական կառավարութեան հետ, մեկներ էր Հռոմ, նման ձեռնարկ մը եւս կատարելու իտալական կառավարութեան մօտ: Իտալական քաղաքական շրջանակները վերապահութեամբ կը նային Անգլիոյ նախարարին այս այցելութեան: Սակայն, ընդհ. տպաւորութիւնն այն է թէ անոնք եւս կը փափաքին ժամ առաջ լուծուած տեսնել նաւային վէճը:

ՖՐԱՆՍԱ ՏԸՆՓԻՆԿԻՆ ԴԷՄ

Ֆրանսական Ծերակոյտը կը պատրաստուի հարցապնդելու կառավարութեանը այն միջոցներուն մասին, զորս մտադրած է կիրարկել պաշտպանելու համար Ֆրանսայի արտադրողները ընդդէմ Խորհ. Միութեան տնտեսական յարձակման:

[illegible] ներ արձանագրուած են խօսելու այս առթիւ: Կառավարութեան կողմէ, հարցումներուն պիտի պատասխանէ նախկին վարչապետ եւ այժմու երկրագործական նախարար Պ. Թարտիէօ:

ԱՒԱԶԱԿԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Գրեր էինք թէ Չիքակոյի քաղաքապետական ընտրութեան առթիւ, 70000 մարդեր զէնքի կոչուած են, հսկելու համար քուէարկութեան, ու մանաւանդ դիմադրելու համար համբաւաւոր մագսանենգ միլիոնատէրին Քափոնի, որ ջերմ կուսակից էր նախկին քաղաքապետին եւ կը պաշտպանէր անոր վերընտրութիւնը՝ ընդդէմ դատաւոր Լէյի: Քափոն որ այս նպատակով 120000 տոլար էր յատկացուցեր ու ծախսեր, հասաւ իր նպատակին:

Նախկին քաղաքապետ Թոմսըն որ հանրապետականներու թեկնածուն է եւ ծանօթ է իբրեւ Թունդ անգլատեաց, վերընտրուեցաւ, թէեւ քուէներու շատ փոքր առաւելութիւնով մը: Իր վրէժը լուծելու համար քաղաքապետական հակառակորդը դատաւոր Լէյ ձերբակալման հրամանագիր հանեց ընդդէմ Քափոնի, որ անցեալ տարի Չիքակոյէն հեռացեր էր, որովհետեւ լուրջ սպառնալիքի տակ կը գտնուէր: Ժողովուրդը կը պահանջէր որ մահուան դատապարտուի: Դատաւորին այս հրամանագիրը անարգելով, միլիոնատէր մաքսանենգը ներկայացաւ Չիքակոյի դատարանը:

Հոծ բազմութիւն մը հաւաքուեր էր դատարանին շուրջը տեսնելու համար այս աւազակը, որուն կ'ընկերակցէր պաշտպան զօրախումբ մը: Դատարանին առջեւ, աւազակը ուրացաւ իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնները զորս հաստատել ու փաստել միայն իր ձեռքն է, ու ձերբակալուելէ յետոյ, իբրեւ դատարկապորտ..., ազատ արձակուեցաւ 250.000 ֆրանքի երաշխաւորութեամբ:

ԿԱՐՄԻՐ ԳԻՇԷՆ ՆԵՐՍ

ՈՉՐԱՊԱՐՏՆԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՁԱԿԱՏԻ ՎՐԱՑ

Հին ու նոր աշխարհի ամբողջ մամուլը դեռ զբաղուած է Հ. Ռուսաստանի «Տըմփինգ»ով։

Ահռելի ապրանքների ուղղուժով Հ. Ռուսաստանը ձգտում է օգտուել համաշխարհային ներկայ տագնապից եւ իբր թէ առաջ բերել համաշխարհային յեղափոխութիւն։ Այս փորձը առաջին իսկ օրուանից դատապարտուած էր անյաջողութեան այն պարզ պատճառով, որ Ռուսաստանը ոչ թէ դեկավարուած է տնտեսական հիմունքներով, այլ արեւելեան «նա՛-բախտ»ով։

Սակայն աշխարհը չի դեկավարուած կոյր բախտով կամ պատահականութիւններով, այլ որոշ օրէնքներով, պատճառներով ու արդիւնքներով։

Նախ եւ առաջ՝ որպէսզի Ռուսաստանը կարող լինէր տնտեսական այդ պայքարի մէջ յաղթող դուրս գալ, նա պիտի ունենար տնտեսական երկու կարեւորագոյն ազդակ.—

1) Նա պէտք է կանգնած լինէր թէ՛ ճարտարարուեստական եւ թէ՛ գիւղատնտեսական այն բարձրագոյն աստիճանի վրայ, ուր կանգնած են դրամատիրական երկիրները, հետեւաբար նրա հակառակորդները եւ 2) այն բոլոր տեսակի արդիւնաբերութիւնը, որ նա շուկայ է հանում եւ իբրեւ թէ ողողում հրապարակը, պիտի լինէր յաւելեալ, այսինքն՝ 150 միլիոններոց Հ. Միութիւնը պէտք է լինէր կուշտ, հարուստ եւ կարիք չզգար այն բոլորի, ինչ որ նա իաճառում է, հաւարեա ձրի։

Այս առաւելութիւնները ներկայացնո՞ւմ է Ռուսաստանը։ Միամիտ պիտի լինել, այդ հարցին դրական պատասխան տալու համար։ Արդիւնաբերող բանուորն ու գիւղացին [illegible] նից ու թշուառութիւնից։ Նրանք աշխատում են արտահանուած ապրանքների վրայ ձրի, նոյն իսկ չստանալով բաւարար սննդունդ, չունենալով առողջապահական տարրական պայմաններ, մկ խօսքով այն ամէնը, ինչ որ ունի Եւրոպայի բանուորն ու գիւղացին։ Վերարկուն վաճառել տկլոր մնալու գնով, դա «տըմփինգ» չէ, հաց ծախել՝ անօթի մնալու մարտիրոսութեամբ, դա վաճառականութիւն չէ՛, եւս առաւել տնտեսագիտութիւն, այլ «շանտաժ» է եւ կողոպուտ, որ ընդունակ է անել միայն քաղաքներդ դարու իւրայատուկ ճորտատիրութիւնը, որի անունն է բոլշեւիզմ։

Այս ձեւի տնտեսութիւնը եւ մրցակցութիւնը ուրիշ ելքի չէր կարող յանգել, քան որ սպասելի էր։ Այս իւրայատուկ չաթաշահութեան միակ եւ զօրաշնական պատասխանը տուին մի քանի երկիրներ՝ առաջին հերթին Ճափոն եւ Ամերիկա։ Ճափոնական կառավարութիւնը, առանց միւս երկիրների հարստրոցին, իր դռները լայնօրէն բացաւ ռուսական ժամանակին ապրանքների առաջ, պայման դնելով, որ ինքն է գնորդը։ Սահմանի վրայ գնեց եւ վճարեց բոլշեւիկներին այնքան ապրանքի համար, որքան հաժայնավարները վաճառքէին բերել եւ այն դներով, որ նշանակել էին Մոսկուայի իմաստունները։ Առանց բոլշեւիկների սիրտը կոտրելու եւ նրանց ապրանքները յետ ղրկելու, ճափոնացիները, «տըմփինգ»ի գնով առնուած ապրանքները երկրի ներսը քաշեցին եւ հրապարակ հանեցին ճափոնական շուկաի գներով։

Այդպիսով պահեցին իրենց «բարի դրացիական» յարաբերութիւնները, յաւելեալ դրամ ալ պետական գանձարկղը մտցրին եւ բոլշեւիկների աչքերը լայն բաց արին։ Այս տխուր վախճանի հասաւ ռուսական «տըմփինգ»ը ճափոնական շուկայում։

Ամերիկան միաց կանգնած իարդասիրական հողի վրայ եւ չունեցաւ կամ չուզեց ունենալ ճափոնական դաժանութիւնն ու առեւտրական խորամանկութիւնը։ Նա ամէնից առաջ ուզեց իմանալ թէ այդ ի՛նչ ապրանք է, որ իր կատարելագործուած ճարտարարուեստը չի կարող արտադրել այդքան ցած գներով։ Ի՞նչ առեւտուր է եւ ո՞ւմ հաշուին է կատարուում այդ բոլորը։

Գաղտնիքը շուտով պարզուեց։ Հարիւր հազարաւորներ, պարտադիր աշխատանքի դատապարտուած, քշելով մէկ կայանից միւսը, մէկ անտառից մէկ ուրիշը, աշխատում էին ձրի, քաղցած, տկլոր եւ մահուան ըսպառնալիքի տակ։

Բոլշեւիկները երդում-պատառ կերան հաւատացնելու, որ «սոցիալիստական հայրենիքում» ձրի եւ պարտադիր աշխատանք չկայ եւ այդ բոլորը զրպարտութիւններ են, բայց հաւատացողն ո՛վ։

Մարդկային արիւնի, արցունքի եւ անվճար քրտինքի արդիւնքը յետ մղուեց։ Կազմուեց յատուկ յանձնաժողով այդ հարցը քննելու։

Նոյն պատժութիւնը նաեւ խաւեարի առեւտուրի հետ։ Տասնեակ նաւեր, բեռնաւորուած խաւեարով, կրոնշտատ վերադարձան եւ որպէսզի ապրանքը չփճանայ, բոլշեւիկները որոշեցին բաժանել բանուորներին, բայց ի՞նչպէս... ի հարկէ յատուկ գրքոյկներով, առանձին արձանագրութիւններով, որպէսզի մի քանի տեղի բանուորներ կարողանան երազած «մասունքը» ստանալ։

Մինչեւ այս գործնական քայլերը, բոլշեւիկները ոչ մի տող չէին գրում իրենց «Տըմփինգի յաղթողութեան» մասին, իսկ հիմա, տեսնելով, որ ամէն բան կորած է, սկսած են առմեւ ետ սպասել Ամերիկային եւ ուրիշ դրամատիրական երկիրներին, որ այլ եւս պատուէրներ չպիտի տան եւ չյլն։ Բացի այդ՝ եւրոպական գրգռուած հասարակութիւնը հանգստացնելու համար, նրանք պարտադիր կերպով, ուխնների սպառնալիքով, բանուորները փողոց են դուրս բերում, ցոյցեր կատարելու եւ հրապարակով բողոքներ բարձրացնելու, որ իբր թէ սուտ են այն լուրերը, թէ Խորհրդ. Ռուսաստանում պարտադիր աշխատանք գոյութիւն չունի։

Սակայն, բոլշեւիկների չար բախտից, այս չքմեղանքներին զուգընթաց՝ ամերիկեան, գերմանական եւ այլ օտարազգի մասնագէտները, շունչը արտասանման առնելով, ժանրամասն վիճակագրութեամբ, իրենց տեսածներն ու ապրածները, թէ՛ երկրի տնտեսութեան մասին, թէ՛ պարտադիր եւ օրինականացած աշխատանքի մասին, սեւով սպիտակին են յանձնում։ Վաւերագրերով հաստատում են նաեւ, որ Չեկան տրըսթների հետ պայմանագրութիւններ ունի, պահանջած թւով, ամէն աշխատանքի համար, «գերիներ», «գորշ զանգուածներ» քշելու ամէն տեղ եւ ամէն ուղղութեամբ։

Բոլշեւիկեան ամբողջ մամուլը ծայր աստիճան ջղայնացած է եւ այդ արդիւնք է ժամամբ «Տըմփինգ»ի անյաջողութիւնից եւ ժամամբ այն բանից, որ նրա գոյութեան յատուկ չէ մերկապարանոց ճշմարտութիւնը։

Սակայն հասկանալի է հաժայնավարների ջղայնութիւնը։ Անգամ Գերմանիան, որ միակ բարեկամն է համարւում Խորհր. Միութեան, իր ներքին գործոց նախարարի՝ Վէրտի բերնով, փետր. 21ին յայտարարեց, թէ բոլշեւիկեան քարոզչութիւնը եւ գործունէութիւնը ոճրապարտ մի փորձ է՝ ոչնչացնելու արեւմտեան մշակոյթը եւ քաղաքակրթութիւնը։

Այո՛, ոճրապարտներ թէ ներքին եւ արտաքին քաղաքակրթութեան եւ թէ տնտեսական ճակատների վրայ։

Ռ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱԹԷՆԷՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՀԱՄԱՁԱՐԱԿ ԵՒ ԹՇՈՒԱ-ՌՈՒԹԻՒՆ.— ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ.— ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ.— ԿՈՒՄԱՅԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Այս անգամուան թղթակցութեանս առաջին գլուխը պիտի կազմէ այն գարշելի համաճարակը, որուն անունը «կուիփ» գրած են, եւ որ ծոպաւոր փորձանքի մը նման նստաւ Աթէնքի շրջանին վրայ եւ մասնաւորաբար կարծէք հայ գաղթականներուն գլխուն։

Բոլոր գաղթակայաններն ալ, ինչպէս եւ Աթէնք եւ պիրէոն քաղաքները, եւ Յունաստանի բոլոր մասերը վարակուեցան այս հիւանդութենէն, որ հետզհետէ դարձաւ նաեւ մահագու։

Անոր զոհը եղան քանի մը յայտնի Հայեր։ Օրինակ՝ Աթէնքի հրապարակին վրայ կարեւոր դիրքի տիրացած Աշոտ Գալֆայեանը, որ «քօսաք»ի ընկերութեան տնօրէնն էր եւ հազիւ 35 տարեկան։ Ցետոյ Ֆիքսի գաղթակայանին մէջ Արսէն քահանան, որ յանկարծամահ եղաւ, Գալֆայեանի յուղարկաւորութեան օրը։ Այս ծերունազարդ քահանան էր եւ միաց իսկական Հայ, պահելով հայկական բոլոր սրբութիւնները։

Իսկ՝ ամէնէն կսկծալի եւ սրտաճմլիկ պարագան, եղաւ օր. Պերճուհի Շիւրի-քիշլեանի մահը։ Հազիւ 18 տարու, շրջանաւարտ Ֆիքսի Ազգ. վարժարանէն, ուսանող՝ Ֆալէրոյի Ամերիկեան Գոլէճին, ուշիմ եւ խոստմնալից, որ արեան թունաւորման մը հետեւանքով մեռաւ ու թաղուեցաւ ժողովրդական մեծ ցոյցերով։ Օր. Պերճուհի, զաւակն է՝ Ցաղրձան Շիւրիւ-քիշլեանին, (քէօթահիացի), որ այժմ, Մարսէյլի մէջ կարեւոր առեւտրական գործի մը ձեռնարկած է։

Շեմ խօսիր, դեռ շատ մը ուրիշմահերու մասին, որ ամէն օր կը պատահին, կուիփին հետեւանքով։ Հաշիւ եղած է, որ փետր. 1էն մինչեւ 15 միայն Աթէնքի եւ պիրէոնի մէջ մեռած են 763 հոգի։ Ու եթէ նոյն համեմատութեամբ առնենք ամբողջ Յունաստանը, կարծեմ բաւականին տխուր պատկեր մը կ'ունենանք։ Համաճարակը այժմ քիչ մը մեղմացած կ'երեւի։ Վարժարանները տասնական օր փակուելէ վերջ, տասը օր եւս փակելու պէտքը չտեսնուեցաւ։

* * կ'արժէ երկու խօսք ընել, անմիջապէս, երկրին տնտեսական կացութեան վրայ, մանաւանդ որ Ց

[illegible]

ԴԷՊԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ...

[illegible]

մը, որ զինուորական տեսակէտով կազմակերպուած է անդրծովեան երկիրներու մէջ։

Իտալիոյ կանոնաւոր բանակը կը բաղկանայ 303 հազար հոգիէ, վրան պէտք աւելցնել զինուորական ուրիշ տեսակի կազմակերպութիւն մը՝ 110 հազար անձերով, ելեւմուտքի պահակներ, միլիս եւն. ընդամէնն ուրեմն 413 հազար, առանց հաշուելու ֆաշիստական զինուորական կազմակերպութիւնը։

Միացեալ-Նահանգներու կանոնաւոր բանակը բաղկացած է միմիայն 157 հազար հոգիէ, բայց ժողովրդային բանակի մաս կազմող ուժերը կը ներկայացնեն 395 հազար հոգի եւս։

Գալով Գերմանիոյ ելեւմուտքին, Թէեւ Գերմանիա ներկայիս չունի որեւէ գաղութ, որուն պաշտպանութեան մասին ստիպուած ըլլայ զինուորական կազմեր պահելու, կը բարձրանայ մօտ 3 միլիոն ֆրանքի, 100 հազար հոգինոց բանակի մը համար։ Այս Թիւէն ու ելեւմուտքէն դուրս կը մնան 150 հազար հոգի, երբ կարգապահական բանակ, ինչպէս նաեւ 30 հազարի չափ մաքսաւորներ, որոնք զինուած են պատերազմական զէնքերով։

ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱՂՏԱՏԻ ԴԷՊՔԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ

ԽՄԲ.— Երէկ հրատարակեր էինք Պաղտատի դէպքին մանրամասնութիւնները:

Մեր Թղթակիցը կուտայ հետեւեալ լրացուցիչ տեղեկութիւնները.—

Պէտք է ըսել Թէ ոստիկաններու հարցաքննութեան ընթացքին, Ռուբէն ոչ մէկ բողոք ներկայացուց իր վրայ յարձակում գործողներուն դէմ։

Տեծին իրիկունը ոստիկանութիւնը մէկ քանի անձեր կանչեց հարցաքննութեան առանց որեւէ մէկը ձերբակալելու։ Սակայն յաջորդ օրն իսկ, կրկին կանչուեցան յետոյ ոստիկանութիւն ու նոր հարցաքննութեան մը ենթարկուեցան յետոյ, երբ ձերբակալ վար կը դրուին Տոքթ. Էմիրզէ, Տիգրան, Գալուստ Սիւրմէնեան եւ Սերոբ։ Նոյնպէս ոստիկանատուն կը կանչուին Սուլթանեան եւ Պալեան։ Լուր զրկուած էր նաեւ Տոքթ. Պալեանին, որ քաղաքէն կը բացակայէր։

Տեղացիներու խնդիրը շատ գէշ ու մութ գոյներով ներկայացուցած են կառավարութեան, եւ առիթը եկած կը նկատեն՝ գաղթական տարրերու եւ շահերու պաշտպանները ճամբելով՝ արժեցնելու իրենց յաւակնութիւնները եւ ապահովելու իրենց տիրապետութիւնը։

Պ. Աբգար, ինչպէս նաեւ Ռուբէն եպսկ. յայտարարած են որ դատ չունին ձերբակալեալներուն դէմ եւ իրենց այս յայտարարութիւնը յայտնած են նաեւ դատարանին։

Յայտնի եղաւ Թէ Պ. Աբգար բողոքած է Պ. Պ. Տոքթ. Էմիրզէի, Սիւրմէնեանի, Տիգրանի եւ Սերոբի դէմ. իսկ եպիսկոպոսը՝ Թոքաթլեանի, Պալեանի ու Սուլթանեանի դէմ։ Թէեւ երկուքն ալ իրենց բողոքները ետ են առած, բայց մութ տարրերու կողմէ կատարուած վատ աշխատանքներու հետեւանքով, ոստիկանութիւն ու կառավարութիւն նախապաշարուած են։ Կը կարծուի Թէ յիշեալներուն դէմ դատական հետապնդում պիտի կատարուի կառավարութեան կողմէ։

Իրականութիւնն այն է որ տարագիրներու անզնիւ հակառակորդները լայն ու սերտ կապեր ունին։ Մասամբ մըն ալ, խնդիրին քաղաքական գոյն տրուած է եւ արդէն, տեղական քանի մը Թերթեր Թշնամական արտայայտութիւններ կ'ունենան տարագիրներուն հանդէպ եւ զանոնք կը գտնեն մեղաւոր։

Ահա Թէ ո՛ւր կը յանգի մէկ քանի անձերու ապերախտ գործունէութիւնը՝ հանդէպ գաղթականներու, որոնք տքնաջան աշխատանքէ յետոյ, իրենց հանգստի պահերը սիրայօժար կը յատկացնեն ազգային կազմակերպուելու եւ իրենց հաւաքական շահերը դնելու համար ամուր հիմերու վրայ։

Չմոռնամ յիշելու Թէ, կառավարութիւնն արդէն մշակելու վրայ է յատուկ օրէնք մը, որուն համաձայն, առաջնորդ կամ «միւԹէվէլլի»ն պէտք է անպատճառ Իրաքցի ըլլայ։ Ասով, ինքնին ճամբու կը դրուի եպիսկոպոսը։ Սակայն յայտնի չէ Թէ այդ օրէնքը ե՛րբ պիտի հրատարակուի։

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԳԱՂՈՒԹ ՄԸ

ՊԱՍՐԱ, (սեփ. Թղթ.)—Անցեալ անգամ ներկայացուցի մեր գաղութին կեանքը, հաղորդելով Երիտ. Միութեան գրադարանին բացումը։ Այս Թուականը անմոռանալի պիտի մնայ Պասրայի հայ գաղութին համար եւ մանաւանդ անոնց, որոնք անձնապէս վայելեցին հանդէսին տաքուկ եւ հարազատ մԹնոլորտը։

Ըստ կարգադրութեան, նախ քան դռան պաշտօնապէս բացումը՝ հանդէսին առաջին մասը տեղի պիտի ունենար դուրսի բակը, որու չորս կողմը զարդարուած էին արմաւենիի դալար ոստերու կամարներով, դրան վրայ կը ծածանէին Անգլ. եւ Իրաքի զոյգ դրօշները։ Ակումբին սրահը գեղեցկօրէն զարդարուած եւ հանդիսութեան համար ամէն պատրաստութիւն տեսնուած էր։ Հանդիսականները անհամբեր կը սպասէին դրան բացուելուն, որ ոչ միայն կղպուած էր, այլեւ եռագոյն ժապաւէնի մը երիզը անցքը կը խափանէր։

Հանդէսը սկսաւ «Բամ փորոտան»ով։ Կարգադրիչ Ցանձնախմբի անդամներէն X իր բացման խօսքով պարզեց այն առաւելութիւնները՝ զորս գաղութը կ'ունենայ այս շէնքին կառուցումով. եւ կոչ ըրաւ գուրգուրալ շէնքին եւ Միութեան վրայ։ Ցետոյ յայտարարեց դոնբացէքի աճուրդը՝ որ 10 վայրկեանի մէջ բարձրացաւ 65 ռուփիի (5 ոսմ. ոսկի)։ Նախապատուութիւնը խլեց հանդիսականներէն Պ. Սօրօ Գաւիթեան որու վեց տարու մանչը, Սիմոն, ծափերու տարափին տակ ստացաւ մկրատը եւ բանալին, ու ժապաւէնի երիզը կտրելէն յետոյ բացաւ դուռը։

Ներսի կարգադրութիւնն ալ ուշագրաւ էր։ Բեմին ճակատը պատրաստուած էր արմաւենիի ճիւղերէն հիւսուած կամար մը՝ որուն կատարը կը ծածանէր հայկական եռագոյնը, խորը զետեղուած էր Մայր Հայաստանի նկարը։ Աջ ու ձախ կողմը, դէմ առ դէմ կախուած էին Անգլիոյ եւ Իրաքի Թագաւորներուն նկարները. իսկ անոնց աջ ու ձախ կողմերը չարքով կախուած էին հայ մտքի եւ ազատագրութեան դէմքերու նկարները։ Ցեսարանը շատ յուզիչ էր եւ մինչեւ առաւօտ հանդէսին մԹնոլորտը երԹալով տաք ու շէնշող հանգամանք մը ստացաւ։

Ցեղի ունեցան ճառեր, երգեր, եւ արտասանութիւններ նաեւ փոքրիկ կատակերգութիւն մը, որոնք բոլորն ալ անցան յաջող։ Եղան խօսողներ նաեւ հանդիսականներէն որոնց երկուքը Հայրենակցականներու անդամներ։ Բոլորն ալ անկեղծ արտայայտութեամբ մը դրուատեցին միութեան գնահատելի գործունէութիւնը՝ մէկ տարուան կարճ ժամանակամիջոցի մը ընԹացքին, եւ շեշտեցին Թէ այս միութեան գոյութիւնը անհրաժեշտ պահանջ մըն էր գաղութին համար։

Այս արտայայտութիւններու անկեղծութեան խօսուն ապացոյցը եղաւ եղաւ երբ նուիրատուութեանց շարքը սկսաւ։ (Ցանկը կը հրատարակուի «Յառաջ»ի դ. էջին մէջ)։

Բոլոր ներկաները անխտիր տեղացի Թէ գաղթական՝ իրենց մասնակցութիւնը բերին այս նուիրատուութեանց եւ կարծես Թէ մրցումի ելած էին իրարու հետ։

Մէկ ժամէն (հակառակ այս տարուան աննախընԹաց տնտեսական տագնապին) նուիրատուութեանց գումարը անցաւ 200 ռուփիէն, բացի զանազան իրերէ որոնց արժէքը կը գնահատուի 200 ռուփիէն աւելի։

Հանդէսէն վերջ, հանդիսականները հիւրասիրուեցան Թէյով եւ կարկանդակով, որմէ յետոյ սկսան եւրոպական եւ հայկական պարերը, ակումբը հարսնիքի սրահի վերածելով։ Գիշերուան ժամը 8.30ին, ներկաները խոր գոհունակութեամբ մը հեռացան սրահէն՝ ապրելով հարազատ եւ ուրախ մԹնոլորտ մը։

Գ. Ցակլոնց

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Մեր ընթերցողները յաճախ կը կարդան Թէ շատ սրկած կը պատահի ինչպէս Ռուսիոյ, նոյնպէս իրարու կը բախին շոգեկառքերը, ջարդուփշուր ըլլալով վագոնները, երբեմն սպաննելով պաշտօնեաները։ Արկածներու այս կրկնութիւնը անշուշտ իմաստ մը ունի, եւ ատոր համար Հայաստանի մէջ կազմուեցաւ երկաԹուղային դատարան մը, որ կապուած է գերագոյն դատարանին։ Հայաստանի երկաթուղային դատարանի նախագահը, Ղարիբջանեան, «Խ. Հայաստանի» Թղթակիցին կը յայտարարէ.—

«Կուսակցութեան 16րդ համագումարը ցոյց տուաւ որ մեր փոխադրական գործը կը կազմէ երկրին տնտեսութեան ամէնէն «նեղ տեղերէն» մէկը։ Եւ որպէսզի փոխադրութեան գործը դուրս հանել այդ նեղ տեղէն։ Ուստի հանրապետական գերագոյն դատարաններուն կողքին կազմուեցան երկաթուղային դատարաններ, որոնց պարտականութիւնն է քննել շոգեկառքերու գնացքը «չարամտութեամբ խանգարելու» փորձերը, երկաթուղիներու շինութեան արգելքի դէպքերը, եւ այսպիսի բազմազան պարագաներ։

Երկաթուղային դատարանի պաշտօնատեղին հաստատուած է Լէնինականի կայարանին մէջ։ Առժամանակեայ դատախազ կարգուած է Ք. Քալանթարեան, քննիչ՝ Ջէյթաղեան։ Դատերը տեղի պիտի ունենան ստիպողաբար եւ արագ։

Մօտ օրերուս պիտի հրաւիրուի Անդրկովկասի երկաթուղային դատարաններու նախագահներու ընդհանուր խորհրդակցութիւն։

ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ ՏԱՆՔ

Թէ ի՛նչ վիճակի մէջ կը գտնուին Հայաստանի երկաթուղիները, շոգեկառքերը, օրինակ մը տանք քաղելով «Խորհ. Հայաստան»էն (25 յունուար).—

Լէնինականի կայարանը գրաւած են հակախորհրդային տարրերը, «մորթեպաշտները» (չենք հասկնար), «զուտ գրէ», «եսագրեմ»ները, եւ «եղբայր Միշօ, հօրեղբայր կաքսփով, Վալոդիա, Բիճի գաշնակցական՝ ինչպէս ինքն իրեն անուանումէ Վռամ եղբայր», եւ դեռ ուրիշ «չինովնիկական տարրեր, Տիգրան Արշակովիչ, Բարսեղ Արամիանովիչ, Մուշեղ Խլղաթովիչ, Արսէն Վիկտորովիչ, Սերգէյ Պավլովիչ...», եւ շատ մը ովիչ, ովիչներ։

Լէնինականի կայարանին այս պետերը ի՞նչ կը բանին արդեօք։ «Գերմանիա» շոգեմեքենան ամբողջ տարի մը սպասեց կայարանը՝ հարցո՛ւր, գանգատէ՛.

— Այ, տղայ, բալքի բարին էդ ա։

Ջաջուռ կայարանէն կը գրեն, որ վագոն ուզող չկայ՝ վագոն կը ղրկեն։ Արջուտ կայարանէն կը գրեն, Թէ ջուր չենալուն պատճառով՝ շոգեկառքը կը սպասէ։ Սանահինէն մինչեւ Լէնինական շոգեկառքը երկու անգամ կ'աւգատի խորտակուելու սոսկալ վտանգէ մը։

ԵՐԵՄԻԱԿԱՆ

«Խորհրդ. Հայաստան»էն (24 յունուար).—

Երբ Թղթատարական վարչութիւնը ընդունեց մամուլի տարածման ու առաքման հոգը, բոլորն այն յոյսով էին, որ վերջապէս պիտի կանոնաւորուի փոստը եւ Թերթերը պիտի հասցուին բաժանորդներուն։ Գժբախտաբար այս վիճակը ալ աւելի գէշցաւ Բողոքեցին, գրեցին ու կանչեցին։ Ի՞նչ օգուտ։ Վաղարշապատը, որ Երեւանին կպած է, 4-5 օր յետոյ կը ստանայ օրուան Թերթերը։ Բաժանորդներ ալ կան, որ Թերթի Թերթը կ'երթայ միւսին։

Ղուրդուղուլու եւս օրը օրին չի ստանար Թերթերը։ Ալ չենք ըսեր հեռաւոր գիւղերը։

Բողոքարկու մը կը գրէ Թէ Հայաստանի փոստին այս խայտառակ վիճակը սովորական բան մըն է։ Թերթերը 8-10 օր ուշացնելը, բոլորը մէկէն ղրկելը երբեմն բնաւ չղրկելը շատ կը պատահին, բայց փոստին յանցանքն ալ ուրիշ է։ Քանաքեռը որ Երեւանի քիթին տակն է, երբեք կանոնաւոր Թերթ չի ստանար։ Կը պատահի, որ Դարալագեազի, Փամբաքի, Քուլթայիսի, Աշտարակի նոյնիսկ Երեւանի պանդոկներուն կամ Աբովեան փողոցի բնակիչներուն Թերթերը կը ղրկուին Քանաքեռ, մինչդեռ միւս կողմ ալ Քանաքեռի Թերթերը ո՛ւր կ'երթան ոչ ոք գիտէ։ Կապոցներու վրայ կը կարդան 130 օրինակ, բայց կը գտնեն միայն 30 օրինակ։

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հայաստանի մէջ բազմաթիւ գիւղեր կան, ուր պատանի սերունդը կը մեծնայ առանց դպրոց տեսնելու, քիչ մը հայերէն կարդալ - գրել սորվելու։

Խորհր. Հայաստանէն (28 յունուար).—

Կարմիր Աղբիւր նոր գիւղին մէջ կայ 25-30 տուն։

Գիւղն ունի իր դպրոցը։ Երկրորդ տարին է, որ դպրոցը ուսուցիչ չունի։ Եւ այդ մասին ոչ ոք կը խորհի։ Գիւղին մէջ կան 8 12 տարեկան 30-35 տղաք, որոնք հայերէն գրել-կարդալ չեն գիտեր, որովհետեւ սորվեցնող չկայ։

Իսկ Գդմաշէն գիւղին մէջ 45 հոգի առանց դպրոցի մնացած են։ Որովհետեւ դպրոցը փոքր է, որեւէ յարմարութիւն չունի։ Աշակերտները դասի ժամանակ կը նստին գետինը։ Դպրոցը ապառողջ պայմաններու մէջ է, արտաքնոց չունի, վառելիք չկայ, ուսուցիչները եւս ոչ վառելիք ունին, ոչ ալ ուտելիք կը ստանան։

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԷՆ

Լոնտոնէն հայրենակից մը 600 ֆրանք դրած է մեր տրամադրութեան տակ, երեք տարեկան «ՅԱՌԱՋ» ղրկելու համար կարօտ հաստատութեանց:

Ցատկացուցինք.—

1. Ռէթիմօ (Կրետէ) ազգ. վարժարանին:

2. Տէտէ Աղաճի երիտ. միութեան (Յունաստան):

3. Գավալայի Հ. Մ. Ը. Մ-ի ակումբին:

Ղուրդուղուլուի շրջանին մէջ դպրոցական աշխատանքները դադրած են, որովհետեւ վառելիք չկայ, քարիւղ չկայ, լամբար չկայ։

Դարալագեազի Գնիշիկ գիւղը դպրոց մը ունի եւ ուսուցիչ մըն ալ, որ փառաւոր կը ծեծէ։ Եւ ամէն օր։

Գիւղացիները օր մը ջղագար ուսուցիչին ձեռքէն ազատեցին աշակերտ մը, որ ծեծ կ'ուտէր փայտով։

Ղափանի գիւղերուն մէջ ընթերցարանները Թերթ չեն ստանար, այս պատճառով խաղարանի վերածուած են ընթերցարանները։

ԿԱՄԱՑ ԿԱՄԱՑ

Նոր հրամանագիրով մը, զոր կը հրատարակէ «Պրոլետար» (1 փետր.), Անդրկովկասի Հողագործական ժողովրդային գործավար նշանակուած է Հէյդար Վէզիրով, մատակարարութեան գործավար՝ Նիկոլա Սվանիձէ, Բանուոր գիւղացիական գործավար՝ Ա. Դողադով։

Ժամանակէ մը ի վեր Հայաստանի մէջ «Հողժողկոմ» Ա. Գալոյեան կը ստորագրէ «արտակարգ լիազոր», ինչ որ կը նշանակէ Թէ... կը գրուի, եւ Գալոյեանը Երեւան ղրկուած է... հայերէնի Թարգմանելու համար Վէզիրովի հրամանները։

Պարզ խօսելով, Հայաստան եւ հանրապետութիւն բառերը այլեւս անիմաստ են, քանի որ Հայաստանը գաւառ մըն է Անդրկովկասի մէջ։ Կամաց կամաց մեր «Խորհրդային Հանրապետութիւնը» կը քալէ իր վախճանին։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅ ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ՕԹԵԱԿ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Սկովտական եւ անգլիական մեծ օթեակներու պատկանող կարգ մը հայ Ա. Ո-ներ որոշած են Փարիզի մէջ հիմնել հայկական օթեակ մը՝ ճանչցուած անգլիական եւ սկովտական մեծ օթեակներէ։ Բոլոր Հայ Ա. Որմնադիրներէն, որոնք անգլիական սկովտական կամ հնդկական օթեակներու կը պատկանին եւ Անգլիա կամ Ֆրանսա կը բնակին, կը խնդրուի անյապաղ յարաբերութեան մէջ մտնել հիմնադիրներուն հետ հետեւեալ հասցէով.— Leon Mesrob 25 rue d'Hauteville, Paris (10e).

ԿԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒԻՆ

Վիճակագրութիւն մը, որ պատմութեան պէս է։

Տարի	Ամուսնալուծում
1913	5,034
1914	3,164
1915	569
1916	1,708
1917	3,315
1920	10,838
1921	10,121
1922	7,978
1923	7,064
1925	6,500
1930	9,046

Այս չոր Թիւերը պատմագրական, բարոյական, տնտեսական, օդագրական նշանակութիւն ունին յաճախ։ Երբ մարդոց բարոյական դիմագրութիւնը կը տկարանայ, ամուսնալուծումը կը շատնայ, եւ այսպէս համեմատաբար։

ուժի եւ Սահմանադրութիւնը պաշտպանել ընդդէմ ամէն յարձակման։

Իր վերջաբանին մէջ, վէնիզելոս մեղադրեց համայնավարները թէ ընդհ. գործադուլ կը թելադրեն ու կը պատրաստեն, երբ անդին խորհրդային կառավարութիւնը ծայրայեղ միջոցներով կը պատժէ երկաթուղային այն պաշտօնեաները որոնք կ'ուզեն լքել իրենց աշխատանքը։

Կարմիր բանակը պատրաստ է

Կարմիր բանակի 13րդ տարեդարձին առթիւ, ամբողջ խորհրդային երկիրներու մէջ, քննութիւններ եւ հաստատումներ կրկատարուին կարմիր բանակի ուժին եւ կարողութեան մասին։ Ճարտարարուեստական հաստատութիւններու մէջ, կրկազմուին հարուածային նոր զօրախումբեր, որոնք կը կոչուին «կարմիր բանակի 13րդ տարեդարձ»։

Այս առթիւ, կը կազմուին նաեւ նոր կոլխոզներ, որոնք պիտի պատրաստուին երկրին պաշտպանութիւնը զօրացնելու ձգտումով։ Վորոշիլոֆի վերջին մէկ հրամանագիրը կ'ըսէ.— Արտաքսհմանեան պետութիւններու կողմէ պատրաստուած նոր միջամտութեան պայմանները տակաւին անյայտ կը մնան։ Կը յայտարարեմ թէ Խորհրդ. Միութեան քաղաքականութիւնն եղած է եւ պիտի ըլլայ խաղաղութեան քաղաքականութիւն մը, եւ մեր կարելին պիտի ընենք արգիլելու պատերազմը եւ խաղաղ աշխատանքը ապահովելու գործաւորներուն։ Օտար հողերէն մէկ մատնաչափ չենք ուզեր. բայց մեր հողերէն ալ մէկ մատնաչափ չպիտի տանք։ Կարմիր բանակը կը մնայ իր 14րդ տարեշրջանը միշտ պատրաստ պաշտպանելու խորհրդային երկիրը եւ վստահ իր ուժերուն։»

Երկրագործական խորհրդաժողովը

Փարիզի մէջ գումարուող երկրագործական խորհրդաժողովը վերջացուց իր աշխատանքները եւ հրատարակեց զեկոյց մը, որով կը հասկցուի թէ կեդր. Եւրոպայի երկիրներուն մէջ տրամադրելի ցորենը փոքր մաս մը կը կազմէ, բաղդատմամբ ներածող երկիրներու պէտքին։ Ցոյց տրուած բարեացակամ տրամադրութիւնները համոզած են խորհրդաժողովը թէ կարելի պիտի ըլլայ շուտով սպառել ցորենի մթերքը։ Իսկ սպառման մանրամասնութիւնները ձգուած են իւրաքանչիւրպետութեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՏՈՒՆԸ

Իր կեդրոնատեղին հաստատած է

PLACE SAINT MICHELի վրայ

28 rue de la Huchette, Métro Saint Michel, sortie quai

ԲԱՑՈՒՄԸ ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ՄԱՐՏ 1

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ — Գիները անմրցելի

ՓԱՐԻԶԷՆ 10 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՀԵՌՈՒԻ

Փարիզի յայտնի արուարձաններէն Enghienի *կայարանէն 3 վայրկեան հեռու,* **ՏԱԿԱՒԻՆ ԿԸ ՄՆԱՆ** *քանի մը ծախու հողաբաժիններ, քառակուսի մէթրը 100—150 ֆրանք, հարիւրին 10ը կանխիկ իսկ մնացածը վճարելի 5 տարուան մէջոցին։*

Դիմեցէք՝ 18 Rue Chaussé d'Antin, Tarassoff — Ter Abrahamianի *գրասենեակը։ Մէթրօ՝* Opéra *կամ* Chaussée d'Antin. Tél. Prov. 87—32։

LE COMPTOIR DE PROVENCE, 37 RUE PARADIS, MARSEILLE

1. կը ծանուցանէ իր հայ յաճախորդներուն թէ՝ կը ծախէ բազմաթիւ տուներ, հողեր, ինչպէս նաեւ կալուածներ արուարձաններուն մէջ նպաստաւոր գիներով։

2. Խորհրդակցութիւն ամէն տեսակ շէնքերու կառուցման եւ գրաւականով փոխառութեանց համար։

3. փոխատուութիւն դրամական որեւէ գումարի։

4. կը կատարէ ամէն տեսակի քննութիւններ (expertisses) եւկը կարգադրէ ամէն տեսակ վիճելի գործեր։

5. փոխատուներու միջոցաւ le Comptoir de Provence, իր յաճախորդներու համար, կը ստանձնէ ձեռնարկել մեծ արժէքով գործեր, գնում եւ վաճառում հողերու, կառուցում տուներու, գիւղերու մէջ, գրաւականով փոխատուութիւն՝ (hypothèque) պանդոկներու եւ վաճառատուններու համար։

ՀԱՅԵ՛Ր

Եթէ կ'ուզէք դրամ շահիլ, ձեր տուրքի յայտարարութիւնը կատարեցէք ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԱՄԻՍԸ ՁԼՐԱՑԱԾ։

M. ARNAUD նախկին քննիչ ուղղակի տուրքերու, կը խմբագրէ ձեր տուրքերու յայտարարութիւնները համաձայն ձեր շահերուն։

Դիմեցէք՝ **M. ARNAUD**ի, 167 Rue de Montmartre, PARIS (9)

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ բացի Ուրբաթէ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկնոջ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29 Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX, Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շ. Յ. Դ. ԴՊՐՈՑ

Այսօր Ուրբաթ ժամը 8.30—9.15՝ կանոնագրի մեկնաբանում (Ընկ. Պ. Հիւսեան)։

Ժամը 9.30—10.15՝ Մարգկային յեղաշրջման պատմութիւն (Ընկ. Բ. Գավէզեան)

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻՒ

ԸՆԿԵՐԱ — ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա Քոլոնպի Շ. Յ. Դ. Ջէյթուն կոմիտէին կողմէ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Asnières, Place Comète*ի ծխավաճառին սրահը։*

Կը նախագահէ՝ **Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ**

Կը խօսի՝ **ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ**

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18 ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Ալֆորվիլի Շ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ

Վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին 128 Rue Etienne Doleth սրահը

Կը նախագահէ՝ **ՏՕՔԹ. Յ. ՔԻՒԹԻՒՔԵԱՆ**

Կը խօսի՝ **Հ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Երգ, արտասանութիւններ եւ անակնկալներ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Երգկատի եւ Շրջ. Հայր. միութեան Իսի-լէ-Մուլինօի մասնաճիւղին կողմէ։ Վաղը Շաբաթ գիշեր Իսի-լէ-Մուլինօի Թաղապետական սրահներուն մէջ։

Կը նախագահէ՝ **ՍՈՒՐԻՆ ՆԱԻԱՎԱՐԵԱՆ**

Կը ներկայացուի՝ **ԱԶԳԻՒ ՄԵՆԻ ԱՂԱՆԵՐԸ**, ՎԱՆՏՈՒԼԱ ՊՈՄՊԱ (*զաւեշտ*)

եւ **ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԿԱՐՕՏԸ** (*ողբերգութիւն*)

Տեղի կ'ունենայ պօքսի մրցում

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ԱՌԹԻՒ

Տէսինի Մեքանոիոյ Նահնգ. Ուսումնասիրաց միութեան կողմէ

Այս կիրակի ժամը 2ին Լիոնէզի թատերասրահին մէջ

Կը ներկայացուի դեկավարութեամբ դերասան Նուպար Գազազեանի

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ղ. ՄԵԼՈՅԵԱՆԻ

"ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ"

(Նոր վէպ) Գին 10 ֆր.

Հրատ. գրատուն Հր. Սամուէլ։ 51, Rue Mr. le Prince. (Paris).

ՄԵԾ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ եւ ԱՆԴԻՄԱԿ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս, HAROLի սրահներուն մէջ

3 Rue la Vieuville, Մէթրօ Abbesses

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **ՖԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅԻ** *եւ երգիծաբան* **ԼԻԼԱյի**

ՄԵԾ ORCHESTRE-JAZZ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ Ս. ԲԱՐԻԿԵԱՆԻ

Կովկասեան պարեր Պ. Ադաքելեանի կողմէ ընկերակցութեամբ Թառիստ Աբգարի

Գեղեցիկ մրցանակներ յաւ ծպտուածներու եւ յաւ պարողներու

Մուտք՝ այր եւ կին՝ 25 ֆրանք, առանձին 15 ֆրանք

Տոմսերը կր ծախուին բոլոր ճաշարանները եւ «ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ»ի խմբագրատունը 221 rue LafayetteParis(10)

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Անիէռ-Պուա Քոլոնպի Ջէյթուն կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 79 Rue des Chambards սրճարանը, այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։ Կարեւոր օրակարգ։

ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈՒԲ խումբի ժողովվաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 184 Ave. d'Italie. Մէթրօ Փօրթ տ'Իթալի։

ԳԱՒԱՌ

ԼԻՈՆԻ կուկունեան խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Աղբիւր Սերոբ ենթակոմիտէի բոլոր ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 2ին 63 Բիւ տը լա Ռէփիւպլիք։

ՎԻԼՆԻ Քրիստափոր խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 4ին Հ. Յ. Դ. Խաժակ ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

ՍԷՆ Թ'ԱՆԹՈՒԱՆԻ (Մարսէյլ) ընկեր Կարօ խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 5ին ընկ. Վառօեանի խանութը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրով։ Բացակաները նկատի պիտի առնուին։

ԼԻՈՆԻ Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ կար տը Վէզի եւ Լիոնի բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Գ. Թաղապետարանի ընթերցասրահին մէջ, խորհրդակցելու համար կարեւոր օրակարգի մը շուրջ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Ուրֆայի Հայր. Միութեան ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլօրիալի մէջ։

ՏԻՄԻՒՆԻ Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին նախկին ժողովին տեղը։ Հայրենակից կոչնակ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ այս ժողովին։

ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ Փարիզի Ազգ. Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 3.30ին, 61 Rue Mr. le Prince (Ֆլորիա)։ Օրակարգ՝ 1. Մասնաճիւղերէն հասած նամակներու ընթերցում, 2. Հաճընցիներուն հետաքրքրող խիստ շահեկան խնդրոյ մը շուրջ խորհրդակցութիւն։

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

71 Ave. Kléber

Վաղը իրիկուն ժամը 9ին *«Դաղութները հայ պահելու խնդիրը»*, կը խօսի՝ Ա. Ջամալեան։

ԿԷՅՎԷՅԻ, ԳՈՒՐՑՊԷԼԷՆԻ, ԳՆՃԼԱՒԻ, ԷՇՄԷԻԱՄԻՋԱԳԻՒՂԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կէյվէյի եւ Շրջ. հայրենակցական միութեան վարչութիւնը երկրորդ եւ կարեւոր խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզ եւ արուարձանները բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին 109 Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux, *(առնել հանրակառք 23, 32)։ Օրակարգ՝ ծրագիր-կանոնագրի սրբագրութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։*

ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՅՍ ԿԸ ՑԵՍՆԷ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Գինն է 6 ֆր., փոստի ծախքով 7 ֆր., contre remboursement 7.50 ֆր.։

Դիմել.— L. Mozian, 5 rue Champlaine, Paris (20).

Ռոմանի մէջ Յառաջի գործակալն է՝ Պ. Թաչիկ կարապետեան, 22 Rue St. Nicola, Romans.

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Varicesի (վարիս) եւ hémorroidesի (էմոռոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին ձեւերով։

Ցիադէրմի (diathermie), (իւլթրա-վիոլէ) ultra-violets

ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑի ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ընդունելութեան ժամերը ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ օրեր 10—12։ 142 Fbg. St. DÉNIS Tél. Nord

(կառ. տիւ Նօռի եւ կառ. տը լ'Էսդի մէջ տեղը)

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

20 ՖՐ. Columbia REGISTERED TRADE 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil.

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշ ձիֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.։ Գիները՝ 120, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800։ Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն*

BLANC MESNIL *ի մէջ 12 000 ֆր.ով կրնաք ձեռք ձգել* pavillonի *մը որ ունի երեք սենեակ, խոհանոց եւ վերնայարկ մը ուր կարելի է երկու սենեակ կառուցանել, 200 մէթր պարտէզ որուն կից կը գտնուի մէթրոնոց հող մը, երկու փողոցներու անկիւն, ամէնքը 48,000 ֆր. 12 տարիէն վճարելի, տարեկան 3000 ֆր. դրդակց.— Շոգեկառք* Gare du Nordէն եւ հանրակառք *Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբելեանի,* 22 Lafayette, Tél. Nord *89—06—95—79։*

ՁԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT

13 Bld. Malesherbes, Paris (8)

Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd

Ցոմսակներ ամէն երկիրներու համար։

Արժանթին, Պրազիլիա, Ուրուկուէյ, Չինաստան, Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, եւայլն։

Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ զեղչ Հայերու համար։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՑԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 31

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

CORDONNERIE « AKAP »

Maison A. KAPIKIAN

17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq

Մէթրօ՝ ԱՒՐՈՆ *կամ* ՆԱՄՈՒՈՆ

Ջափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալ համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշկակար միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի։ Մասնագիտութիւնը *Շինի։* Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհրդակցիլ, ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ։

Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Դիմեցէք ժան. բժիշկ 123 Bl. Sébastopol, *Սէն Տընի, Ռէօմիւր, ախտեր, ջերմախտ, բրոնխիտ, ֆրանիր արեան, ժոլթի հիւանդ արեան և մէզի քննութիւն, կոկորդի եւ ցաւեր։ Դարմ. ռէնթկէնով։ անդրժանիշակ. ճառ Աֆիւրանս ասպիւրի հիւ Ամէն օր 9 12 եւ 2-8։ 9-12։ Ակնաբուժ.— Ամէն օր 9 դարմանում ամէն օր*

EMPIRE Մխզիք-Հոլ՝ 37 Av.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ

96 R. Rivoli, *մէթ. Շաբաթ* եւ նոր մէթոտ. դարմ. արեան նանց մորթի, արեան, վէներ եւ վարիսի։ *Ամէն օր 9-12, 2-8.*

IMPRIMERIE - **MASSIS**

208bis, Rue Lafayette

Le Gérant H STEPH